

A scenic mountain landscape. In the foreground, several sheep are grazing on a lush green hillside. A stream flows through the middle ground, surrounded by rocks and greenery. In the background, a large waterfall cascades down a rocky mountain face. To the left, a small wooden cabin is visible on a grassy slope. The overall scene is vibrant and peaceful.

J. H. DONNER

DE PSALMEN

PSALM 1 - 72

DE
PSALMEN
VOOR DE GEMEENTE UITGELEGD

DOOR
J. H. DONNER.

EERSTE DEEL - PSALM 1 -72.

2025
FRITZ UITGEWER

INHOUD

EEN WOORD VOORAF	6
PSALM 1	8
PSALM 2	12
PSALM 3	21
PSALM 4	25
PSALM 5	30
PSALM 6	36
PSALM 7	41
PSALM 8	45
PSALM 9	51
PSALM 10	57
PSALM 11	62
PSALM 12	64
PSALM 13	68
PSALM 14	70
PSALM 15	74
PSALM 16	77
PSALM 17	83
PSALM 18	89
PSALM 19	98
PSALM 20	105
PSALM 21	108
PSALM 22	112
PSALM 23	120
PSALM 24	125
PSALM 25	129
PSALM 26	139
PSALM 27	143
PSALM 28	149
PSALM 29	151
PSALM 30	155
PSALM 31	158
PSALM 32	166
PSALM 33	174
PSALM 34	180
PSALM 35	188
PSALM 36	195
PSALM 37	201
PSALM 38	208
PSALM 39	214
PSALM 40	219
PSALM 41	226
PSALM 42	230
PSALM 43	236
PSALM 44	238
PSALM 45	242
PSALM 46	252
PSALM 47	257

PSALM 48	260
PSALM 49	264
PSALM 50	270
PSALM 51	276
PSALM 52	286
PSALM 53	289
PSALM 54	292
PSALM 55	294
PSALM 56	298
PSALM 57	301
PSALM 58	304
PSALM 59	308
PSALM 60	313
PSALM 61	319
PSALM 62	323
PSALM 63	327
PSALM 64	331
PSALM 65	333
PSALM 66	339
PSALM 67	345
PSALM 68	348
PSALM 69	364
PSALM 70	374
PSALM 71	376
PSALM 72	383

Johannes Hendrikus Donner werd te Arnhem geboren 18 oktober 1824 en overleed te Leiden 31 augustus 1903. Hij studeerde onder leiding van ds. A. Brummelkamp, die destijds in Arnhem stond en daar aan verschillende jongelingen een theologische opleiding gaf. In 1848 werd hij door de Provinciale Synode te Deventer toegelaten tot de dienst des Woords. Tien dagen later werd hij door ds. Brummelkamp te Ommeren in Gelderland bevestigd in de bediening. Hij bediende van die gemeente uit ook de gemeente van Veenendaal eens in de vier weken en gaf daar catechetisch onderwijs. Eerst preekte Donner te Ommeren in een schuur, maar in 1849 werd er een kleine kerk gebouwd. Hij hield ook bijbellezingen in de kleine kring der Afscheiden te Tiel. In 1851 nam hij een beroep aan naar Leiden. Daar is het glanspunt van zijn arbeid geweest. Donner was daar algemeen gezien en geacht. Als prediker muntte hij uit boven velen der

toenmaals Afscheiden predikanten. Hij was een goed exegeet; daarbij een man, die door ervaring een grote mate van mensenkennis bezat en dat in zijn prediking liet blijken. Zijn prediking was altijd echt psychologisch. Hoewel zijn voordracht niet voortreffelijk was, maakte de inhoud zijner degelijke en uitnemend gestileerde preken vaak diepe indruk op zijn hoorders. De Afscheiden gemeente te Leiden is door hem gevormd en werd ook door hem gesticht in ieder opzicht. De Synode der Christelijke Gereformeerde kerk te Utrecht (1877) benoemde hem tot Director der Gereformeerde zending. Donner had ongetwijfeld groot talent om te onderwijzen. Hij was niet alleen een uitnemend catecheet (getuigen zijn talrijke catechisatieboekjes) maar hij was ook bekwaam om tot hoger studie de aan hem toevertrouwde leerlingen op te leiden.

In 1880 werd hij gekozen tot lid der Tweede Kamer der Staten Generaal voor het district Leiden. Na de Kamerontbinding in 1886 werd hij door een Rooms-Katholieke vervangen, maar in 1887 vaardigde Leiden hem opnieuw af. In 1888, nadat de nieuwe grondwet uitgevoerd werd, nam hij zitting voor het district Katwijk en hij bleef zijn zetel behouden tot 1901, toen hij voor een nieuw mandaat bedankte.

De verdiensten van Donner hebben echter niet gelegen op politiek gebied. Hij heeft zijn sporen nagelaten als uitnemend Schrift verklaarder, als aangrijpend prediker, als tere zielverzorger. In zijn tijd was hij een ster onder de predikanten der Christelijke Gereformeerde Kerk, want Donner studeerde en zocht met de gaven, hem door God verleend, te woekeren.

Van zijn hand verschenen een populaire verklaring van de Psalmen, van de brief aan de Filippenzen en de twee brieven van Petrus.

(ds. J.H. Landwehr in de Chr. Encyclopaedie, 1e deel, Kampen 1925)

Deze uitgave is een fotografische herdruk van de eerste druk uitgegeven in 1894.

EEN WOORD VOORAF.

Geen gedeelte der Heilige Schrift bij de ware geloovigen zoo bekend en geliefd, en dat meer in aller mond en hart leeft, dan de Psalmen. Alle heiligen beminnen de psalmen, en ieder hunner heeft zijn keurpsalmen van lof en dank, van gebed en klacht.

Men kent en herkent een kind van God in zijn zielstoestand of onder zijne levensomstandigheden aan zijn lied, aan zijn psalm. In droevige of blijde dagen, onder verberging van Gods aangezicht, of wanneer 's Heeren liefelijk licht zijn tent beschijnt, altijd, en onder alle omstandigheden, vindt het kind van God in de heilige liederen Israëls de tonen aangeslagen voor zijn diepste smart of voor zijn hoogste blijdschap.

Voor den eenvoudigsten Christen zijn de psalmen verstaanbaar, ook als hij de vreemde en rijke Oostersche beeldspraak in de dichterentaal dier heilige zangen niet in *al* hare deelen verstaan kan; op het gevoel af vat hij den zin; want Israëls zangers spreken tot het hart.

Ook de godgeleerde kennis van vele geloovigen, hun godgeleerd samenstel, voorzoover zij dit met bewustzijn hebben, bestaat bijna enkel uit psalmverzen in rijm of onrijm.

Voor de leer van zonde en genade, van ellende, verlossing en dankbaarheid putten zij uit psalm 6, 25, 32, 38, 51, 103, 116 en andere psalmen.

Vraagt gij hun: wat dunkt u van den Christus? zij zullen u met psalm 2, 45, 72, 89 en 110 antwoorden.

Christus' lijden en heerlijkheid vinden zij in psalm 22, 40, 69, 16, 47 als voor de oogen geschilderd; En willen zij u doen hooren Wie de Heere voor zijne strijdende kerk is en welk een heerlijke heilstaat haar wacht, dan hebben zij psalm 46, 48, 68 en 87 gereed.

Vanwaar die voorliefde en gemeenzaamheid der geloovigen met de psalmen? Het antwoord ligt voor de hand. De Heilige Geest heeft ons in die liederen de naaste uitdrukking gegeven van zijne werking in het hart der kinderen Gods.

Wij hooren er de zuchtingen en gebeden, de schuldbelijdenissen en lofzangen, de verwachting en het verlangen in, die de Geest des Heeren naar de mate zijner bedeeing in hunne harten verwekt.

De psalmen geven ons de innerlijke keerzijde der geschiedenis te zien, die hunne dichters doorleefd hebben voor het aangezicht van God en der mensehen, voor vriend en vijand, onder vreugd en lijden.

Daarom is er in de psalmen, vaak in hetzelfde lied, zulk eene rijke verscheidenheid en afwisseling van zielstoestanen, van het helderste en rotsvaste vertrouwen tot het meest bestreden geloof. LUTHER zegt van de psalmen: "hier ziet gij alle heiligen in het hart." De psalmen doen Gods heiligen kennen in de werkelijkheid, wij zien en hooren ze daar zooals ze zijn; geene modelheiligen, gelijk de Roomsche kerk die schildert, maar heiligen niet zonder hunne smetten en vlekken, zonden en ongestalten.

De psalmen zijn een geestelijke apotheek voor allerlei zielskwalen, maar ook een schoone lusthof, waarin de profetieën aangaande den Messias en de beloften van het genadeverbond, als zoovele welriekende specerijen, hare liefelijke geuren verspreiden. Immers Israëls geschiedenis is de wortel, de voorzeggingen der profeten zijn de stam en de takken, en in de psalmen hebben wij den bloesem en de vrucht.

Het is om alle deze, en nog veel meer andere redenen, dat de psalmen zoo bemind en geliefd zijn bij de kinderen Gods, dat zij zulk eene hooge waarde hebben voor de Gemeente des

Heeren, waarom het niet te verwonderen is, dat talloos vele uitleggers van de vroegste tijden af tot op onzen tijd hunne beste krachten en gaven aan de verklaring der psalmen gewijd hebben.

Ook wij gevoelden ons aangetrokken en opgewekt iets over het gulden boek der psalmen te geven. Niet voor geleerde onderzoekers, want voor hen zijn er rijke bronnen in overvloed, maar voor de Gemeente, tot hare leering, stichting en vertroosting.

Onze verklaring is wat men noemt eene praktikale Schriftuitlegging, waarbij men evenwel niet verzuimt den zin der woorden en der gedachten des Heiligen Geestes tot klaarheid te brengen; het moeilijke en duistere niet ontwijkt, maar met aanwending van alle hulpmiddelen der uitlegkunde, biddende om 's Heeren licht, geen arbeid te zwaar acht om het Woord Gods te verstaan, en het der Gemeente te doen verstaan.

Mocht ik aan deze noodzakelijke eisenen eener praktikale uitlegging der psalmen eenigermate voldaan hebben, dan zal ik den God mijns levens danken voor de genade en eere iets te hebben mogen doen om de Gemeente des Heeren, het volk Gods van het Nieuwe Testament, in zijne liefde tot de psalmen te dienen.

Leiden, 1893.

J. H. DONNER.

PSALM 1

Tweeërlei weg en tweeërlei einde, den vrome tot troost, den goddelooze tot verschrikking.

- 1. Welgelukzalig is de man, die niet wandelt in den raad der goddeloozen, noch staat op den weg der zondaren, noch zit in het gestoelte der spotters;**
- 2. Maar zijn lust is in des Heeren wet, en hij overdenkt zijne wet dag en nacht.**

Al aanstonds, bij het begin, treft ons de opmerkelijke overeenstemming tusschen de Schrift van het Oude en Nieuwe Testament, hier bij name tusschen dezen Eersten psalm en de Bergrede des Heeren.

“Welgelukzalig is de man, die niet wandelt in den raad der goddeloozen”, zoo heft de dichter van dezen psalm aan, en Jezus, zijnen mond openende, zegt: “Zalig zijn de armen van geest.” Vergelijk ook het slot der bergrede, de gelijkenis van de twee ongelijke bouwers, met de laatste twee verzen van onzen psalm, en gij vindt in beide éézelfde profetie van het einde van den man, die den Heere vreest en van dien, die Hem niet vreest.

Deze en meer andere punten van overeenstemming tusschen den Eersten psalm en de Bergrede des Heeren doen onderstellen, dat beide een gelijk doel hebben, en wel dit, dat gelijk de laatste een inleiding is op het Evangelie, de eerste een woord vooraf, eene inleiding op den geheelen Psalmbundel is. Vele uitleggers van vroegeren en lateren tijd deelen dit gevoelen, en wij zijn genegen hen hierin bij te stemmen.

Immers de kern, de hoofdgedachte der psalmen ligt in dezen eersten besloten. En die gedachte, die hoofd waarheid is geen andere dan deze: dat het eenig ware geluk des menschen voor tijd en eeuwigheid gelegen is in de vreeze des Heeren, omdat de Heere den weg der rechtvaardigen kent, en dat daarentegen de goddelooze, al schijnt zijn weg voorspoedig, zich voorbereidt tot het strenge gerichte Gods, en zijn weg vergaan zal. En juist dit vinden wij in den eersten psalm.

Wie zijn dichter is, in welken tijd en onder welke omstandigheden hij vervaardigd is, weten wij niet. Deze eersteling is een onbenoemde, gelijk vele van zijne broederen; de Joden noemden zulke liederen verweerde psalmen. Wel heeft men naar den vader van dezen psalm gezocht; sommige uitleggers noemen David, andere Jeremia, nog andere houden de verzamelaars der psalmen voor zijne vaders. Wij gissen niet, maar merken alleen op, dat de oorspronkelijkheid, de eenvoud en frischheid van dit lied genoegzaam bewijst, dat het uit den bloeitijd der Hebreeuwsche poëzie is, en niet tot de jongere psalmen behoort.

De indeeling is eenvoudig; de psalm vervalst in 3 deelen of strophen, elk van 2 verzen. In vs. 1 en 2 beschrijft de dichter het karakter van den rechtvaardige, wat deze, in tegenstelling van de goddeloozen, niet doet en wat hij wel doet; in vs. 3 en 4 teekent hij onder een lieflijk beeld het welgelukzalige van den weg des rechtvaardigen tegenover het rampzalig lot der goddeloozen, terwijl vs. 5 en 6 de zekerheid hiervan profeteert.

Aan den inhoud van dezen psalm ligt ten grondslag wat de H. Schrift en de geschiedenis alom te hooren en te zien geeft, sinds de zonde in de wereld inkwam en genade zich openbaarde, dat er twee stroomingen, twee geslachten van menschen op aarde zijn: rechtvaardigen en goddeloozen, kinderen Gods en kinderen der menschen.

Beide geslachten openbaren zich in hunne geheel tegenovergestelde verhouding tot God en zijne heilige wet, en dit hooren wij in vs. 1 en 2.

De dichter begint met de verklaring wat de rechtvaardige niet doet; hij doet niet wat de

goddeloozen, de zondaars en de spotters doen, hij wandelt niet in hunnen raad, staat niet op hunnen weg, zit niet in hun gestoelte.

De “raad” der goddeloozen zijn hunne booze bedenkingen, begeerlijkheden, plannen en aanslagen. Hierin wandelt de rechtvaardige niet, zij zijn de zijne niet, hij neemt er geen deel aan, hij volgt ze niet, hij is er verre van. Zie een waarschuwend voorbeeld tegen het wandelen in den raad der goddeloozen in Juda’s koning, Ahazia, 2 Kron. 22:1—5.

De “weg der zondaren” is de openbaring van der goddeloozen raad, het in praktijk brengen van wat de goddeloosheid baart. “De goddeloozen” zegt Jesaja, “zijn als een voortgedrevene zee, want die kan niet rusten, en hare wateren werpen slijk en modder op”, slijk en modder van ontucht en onrecht, van bedrog en geweld, dat is de weg der zondaren. De rechtvaardige staat er niet op, hij kan er niet op staan, hij kan geene gemeenschap hebben met de onvruchtbare werken der duisternis, geen metgezel van de zondaren zijn.

“Evenmin zit hij in het gestoelte der spotters.” De spotters, hier bedoeld, zijn van het ergste en vuigste soort. Het zijn de spotters met het heilige, met God en zijn Woord, met zijne instellingen en dienaren. Zij worden hier voorgesteld in gezelschap te zijn, “zij zitten in gestoelten.” Zoo komen de spotters meermalen in de Schrift voor — zie Jer. 15:17; Ps. 69:13; 24:4, 5 —, De spotter zoekt het gezelschap van gelijkgezinden, even goddeloos en verdorven als hij, want onder hen vindt zijn Godonteerend bedrijf bijval en voldoening.

De rechtvaardige zit niet onder hen, hij verafschuwt hun gezelschap, de liefde en vreeze voor den Naam zijns Gods doet hem dit ontvluchten; zijn gestoelte staat in het gezelschap der godvruchtigen, waar men sprekende onder elkander met psalmen, en lofzangen, en geestelijke liederen met aangenaamheid in zijn hart, den Heere prijst, Ef. 5:19.

Wordt alzo de rechtvaardige bekend uit hetgeen hij niet doet, de verborgen grond hiervan ligt in zijn hart, in hetgeen hij is en wel doet, vs. 2. “Maar zijn lust is in des Heeren wet.” Heeft de goddelooze lust in de begeerlijkheid der zonde, de rechtvaardige daarentegen heeft een vermaak in de wet zijns Gods. Die wet, ’s Heeren rechten en getuigenissen, (want het woord “wet” heeft hier, gelijk elders in de H. Schrift, ruimer begrip dan de wet der tien geboden) zijn voor hem begeerlijker dan goud, ja dan veel fijn goud, en zoeter dan honig en honigzeem. Zijn lust *in* ’s Heeren wet is de heilige, vurige en ernstige begeerte van zijn vernieuwden wil om niet slechts naar sommige, maar naar alle geboden Gods te leven.

De wet, het Woord van God, is niet meer buiten, maar in hem. Zij is de spijs zijner ziel, zij doordringt hem geheel, “en hij overdenkt zijne wet dag en nacht.” Gelijk de goddelooze den ganschen dag het kwade zoekt, en onrecht op zijn leger bedenkt, Ps. 38:13; 36:5, zoo overdenkt de rechtvaardige ’s Heeren wet en woorden, zij zijn zijne gedachtenwereld, waarin zijne ziel zich beweegt, waarin hij zich in heilige bepeinzingen verliest, niet slechts bij dag, maar ook in stille nachten op zijn leger, en dit, opdat hij wete en betrachte wat den Heere welbehagelijk zij.

Dat is geen rechtvaardige naar de wet, maar een die onder de genade is, in wien de belofte van het genadeverbond vervuld is: “Ik zal mijne wet in hun binnenste geven, en zal die in hun hart schrijven; en Ik zal hun tot een God zijn, en zij zullen Mij tot een volk zijn,” Jer. 31:33.

Welgelukzalig dien man!

3. **Want hij zal zijn als een boom, geplant aan waterbeken, die zijne vrucht geeft op zijnen tijd, en welks blad niet afvalt; en al wat hij doet, zal wel gelukken.**
4. **Alzo zijn de goddeloozen niet, maar als het kaf, dat de wind henendrijft.**

Welk een liefelijk en welgelijkend beeld van den welgelukzaligen rechtvaardige! Zijn heil staat is gelijk aan een altijd groenen en vruchtbaren boom, geplant aan waterbeken, die de

scheuten zijner wortelen onverpoosd drenken.

Hij is als een boom, als eene planting van 's Heeren hand, uit zijn ouden onvruchtbaren natuurgrond overgebracht in den nieuwen, levensgrond, in Jezus Christus. Door het geloof wortelt hij in Hem, en trekt hij zijn levenssappen en krachten uit de levende wateren des Heiligen Geestes, in wiens gemeenschap hij staat.

Als die boom, geplant aan waterbeken, "geeft hij vruchten op zijn tijd". De vruchten des Geestes van godzaligheid, matigheid en rechtvaardigheid laten zich bij hem niet wachten, de hemelsche Hovenier vindt ze tertijd als Hij ze verwachten kan. De geheele beeldspraak, zooals de profeet Jeremia haar zoo schoon heeft uitgewerkt, vindt in den waren geloovige hare volle waarheid: "Want hij zal zijn als een boom, die aan het water geplant is, en zijne wortelen uitschiet aan eene rivier, en gevoelt het niet, wanneer er eene hitte komt, maar zijn loof blijft groen; en in een jaar van droogte zorgt hij niet, en houdt niet op van vrucht te dragen," Jer. 17:8.

Wordt ons in deze schoone beeldspraak den geestelijken heilstaat van den rechtvaardige te aanschouwen gegeven, zijn stoffelijke welvaart is er niet van buitengesloten, "en al wat hij doet", voegt de dichter er aan toe, "zal wel gelukken". De Heere zegent zijn arbeid en ondernemingen, hij wordt niet teleurgesteld, hij ondervindt dat de godzaligheid ook de belofte heeft des tegenwoordigen levens, en dat de vreeze des Heeren rijk maakt, en Hij er geene smarte aan toevoegt.

Toch zouden wij den dichter te veel laten zeggen, indien wij zijne woorden zoo onbepaald opnemen, dat al wat de rechtvaardige doet altijd gelukt, en hij gansch geene teleurstelling of smart ondervindt. Zóó zijne woorden te verklaren, zou hem in strijd brengen met de ervaring en de uitspraak van den dichter in Psalm 34:20: "Vele zijn de tegenspoeden des rechtvaardigen." Maar wij hebben ook hier wél te onderscheiden. Dat "welgelukken" kan alleen gezegd worden van al wat de rechtvaardige in God doet, van alle werk en onderneming, waarbij hij den Heere kent, en niet alleen zijn belang zoekt. En treft hem druk, de Heere is hem naar zijne belofte nabij, hij laat hem niet verzocht worden boven vermogen, maar geeft met de verzoeking de uitkomst, of heiligt dien druk, opdat hij meerdere vruchten van geloof en heiligmaking drage. En eindelijk, vergeten wij niet, dat de welvaart en het geluk der kinderen Gods niet gelegen is in het gunstige hunner uitwendige omstandigheden, maar in hunne gemeenschap met God in Christus, die hun hoogste goed en eenig ware bezitting is, en in Wien zij, zelfs onder de verdrukking, wel gelukzalig, ja over zalig zijn.

Maar hoe anders staat het met de goddeloozen, "zij zijn alzo o niet, maar als kaf, dat de wind henen drijft." Wat het kaf, de ledige bolster in tegenstelling tot het koren is, dat zijn de goddeloozen in onderscheiding van de rechtvaardigen. Ledig zijn ze van de kennis en vreeze des Heeren, zonder wezen, zij kunnen niet bewaard blijven in eeuwigheid, zij worden niet opgelegd in de eeuwige voorraadschuren Gods, maar de wind, de stormwind van 's Heeren toorn, drijft hen henen, gelijk het onnutte kaf henengedreven wordt, en dat tot eeuwige verstrooiing.

5. **Daarom zullen de goddeloozen niet bestaan in het gericht, noch de zondaars in de vergadering der rechtvaardigen,**
6. **Want de Heere kent den weg der rechtvaardigen; maar de weg der goddeloozen zal vergaan.**

In deze laatste verzen is de reden en zekerheid uitgesproken van der goddeloozen rampzalig en der rechtvaardigen welgelukzalig einde en lot.

"De goddeloozen zullen niet bestaan in het gerichte, noch de zondaars in de vergadering der

rechtvaardigen,” waarom niet? omdat de goddeloozen geen wezen, geene gerechtigheid hebben, die voor God geldt, maar enkel zonde zijn. Zij kunnen voor den Heilige niet bestaan, Hij is te rein van oogen, dat Hij het kwade zou kunnen zien, zijne rechtvaardigheid moet hen verdoen. En hebben zij in dit leven in de gemeente Gods, onder de kinderen Gods nog een plaats ingenomen, in het eindoordeel, wanneer het kaf van het koren zal gescheiden worden, zullen zij voor eeuwig van de vergadering der rechtvaardigen uitgesloten worden, want “in haar zal niet inkomen iets, dat ontreinigt, en gruwelijkheid doet en leugen spreekt,” Openb. 21:27.

“De weg der goddeloozen zal vergaan”, zal eindigen in eeuwigen ondergang en verderf, alzoo niet de weg der rechtvaardigen, “want de Heere kent dien weg”. De weg des menschen is geheel zijn bestaan en leven, met al zijn doen en laten, met al wat hem tegenkomt, bedroeft of verblijdt. En wanneer nu gezegd wordt, dat de Heere den weg der rechtvaardigen kent, dan beteekent dit niet slechts, dat die weg voor ’s Heeren alwetendheid naakt en geopend is, want dit is de weg der goddeloozen evenzeer voor God, maar dat de Heere den weg van den rechtvaardigen in liefde kent, dat Hij er een welbehagen in neemt, en zal doen bestaan, omdat Hij zelf dien gelegd heeft.

Zoo hebben wij dan in dezen psalm de ontzaglijke tegenstelling tusschen de zonde en de genade in beider openbaring, maar tegelijk beider einde, vloek en zegen in tijd en eeuwigheid.

Wie ooren heeft, hoore hier wat de Geest ook tot de Gemeente des Nieuwen Testaments spreekt: gelijk de zonde heerscht tot den dood, alzoo heerscht de genade door Jezus Christus, onzen Heere, tot het eeuwige leven.

PSALM 2

Een strafpsalm tegen alle machtigen, die tegen den van God gezalfden Koning, den Messias, opstaan.

- 1. Waarom woeden de Heidenen, en bedenken de volken ijdelheid?**
- 2. De koningen der aarde stellen zich op, en de vorsten beraadslagen te zamen tegen den Heere, en tegen zijnen Gezalfde, zeggende:**
- 3. Laat ons hunne banden verscheuren, en hunne touwen van ons werpen.**

Heeft dit lied geen opschrift, en wordt de naam van zijn zanger ons niet genoemd, toch behoeven wij er niet naar te gissen, het is, naar Hand. 4:25, een psalm van David. Wij vinden dit bevestigd in den inhoud van dezen psalm, waaraan de toestanden en gelegenheden van Davids rijk ten grondslag liggen. Het is duidelijk, David is tot het toppunt van zijne heerschappij en macht gekomen, hij troont te Jeruzalem, op Zion, Gods heiligen berg. De Heere heeft hem de overwinning gegeven over al zijne vijanden, de omliggende volken zijn hem onderworpen, en zijn rijk is uitgebreid geworden van de Middellandsche zee tot aan den Eufraat, van de rivier van Egypte tot Damascus.

Verheugt de koning zich hierover, hij kent nog een hooger en heerlijker Koninkrijk. Vervuld door den Geest der profetie, aanschouwt hij het oneindig heerlijker en machtiger Koninkrijk van Vorst Messias, die uit zijne lendenen zou voortkomen, en het lied, deze psalm ontspringt aan zijne snaren.

David spreekt dan ook in dezen psalm niet van zichzelf en zijn koninkrijk, maar als profetie getuigt hij hier van den Messias, den van eeuwigheid gezalfden Koning over Zion.

Dit lied is eene profetie van Christus, van zijn eeuwig Koningschap, van het rijk en de onderdanen Hem toegezegd, zoowel als van zijne vijanden en van hun woeden tegen Hem. Het is het eerste der profetisch-Messiaansche psalmen, dat is, van die liederen, welke voorzeggingen aangaande den Messias inhouden, die alleen en onmiddellijk van Hem getuigen, en op niemand buiten Hem van toepassing zijn, zooals deze psalm, Ps. 16, 22, 40 en andere.

Er is nog een tweede soort van Messiaansche psalmen, de voorbeeldig-Messiaansche; dit zijn psalmen, die niet onmiddellijk van Christus getuigen, maar waarin zekere uitnemende persoonlijkheden, als David, Salomo en anderen, in hun leven, daden, lijden en strijden den Messias afbeelden en aanduiden; men brengt hiertoe Ps. 35, 45, 69, 72, 109 en meerdere. Wij zullen, waar ons deze twee soorten van Messiaansche psalmen in de verklaring voorkomen, op hun onderscheiden karakter opmerkzaam maken.

Dat de 2de psalm tot de profetisch-Messiaansche liederen behoort, en eene directe, onmiddellijke profetie van Christus en zijn Koninkrijk is, valt niet te betwijfelen. Wij hebben hiervoor het onfeilbaar getuigenis des Heiligen Geestes in het N. T.; 's Heilands apostelen, zie Hand. 4:25, 26; 13:33; Hebr. 1:5; 5:5, beroepen zich op dezen psalm als in Jezus Christus vervuld.

En van wien anders, buiten Gods eigen Zoon, kan de dichter spreken, tenzij men dien heiligen zanger den Godslasterlijksten onzin doet zeggen. Wie kan spreken: "Ik zal van het besluit verhalen, de Heere heeft tot Mij gezegd: Gij zijt mijn Zoon, heden heb Ik u gegeneerd?" Of tot wien der stervelingen of der engelen heeft God ooit gesproken: "Eisch van Mij, en Ik zal de Heidenen geven *tot uw erfdeel*, en de einden der aarde *tot uwe bezitting*?" Is het niet alleen tot Hem, van wien de hemelstem verklaarde: "Deze is mijn geliefde Zoon, in den welken Ik mijn welbehagen heb."

De uitleggers, die hier Christus niet kunnen of willen vinden, en voor wie de apostelen des Nieuwen Testaments geen onfeilbaar gezag hebben, raken dan ook met dezen psalm in groote moeilijkheid, waaruit zij zich op halsbrekende wijze met verbreking van de eenvoudige Schriftwoorden zoeken te redden. De eene verklaarder noemt den koning, die in dit lied spreekt, David, een ander Salomo, een derde Hiskia, en een vierde zegt: neen, niemand van die koningen is het, maar het is een vorst uit het Maccabeeuwsche Huis, Alexander Janneus (105 vóór Chr.).

Tot zulke uitleggingen moet men de toevlucht nemen, als men zich niet wil laten leiden door hetgeen er geschreven staat, en door de onfeilbare aanwijzing des Heiligen Geestes. De diepste grond voor zulke onzinnige verklaringen ligt in de miskenning en loochening van het wezen der profetie. Er bestaat voor de moderne Schriftuitleggers geene eigenlijke profetie, geene bovennatuurlijke openbaring van het toekomstige door den Heiligen Geest, die in de profeten woonde, en in hen van Christus getuigde, 1 Petr. 1:10—13.

De dichtelijke vorm van dezen psalm is een kunstvolle. Wie hem met eenige opmerkzaamheid leest, zal bespeuren, dat de Heilige Geest in zijne samenstelling de kunst niet geminacht heeft.

Dit lied verdeelt zich in vier verzengroepen (strophen), elk van drie verzen: 1—3; 4—6; 7—9; 10-12. Elk vers heeft weder twee geledingen of deelen, terwijl de laatste drie verzen terugslaan op de eerste drie groepen: vs. 10 op vs. 1—3; vs. 11 op 4—6; vs. 12 op vs. 7—9.

Zulk eene indeeling, maar niet altijd in dezelfde getalverhouding, treffen wij in meerdere psalmen aan, somtijds ook in de redenen der profeten. Wij hebben er acht op te nemen; die verdeeling kan dienen om ons het overzicht van den psalm of van de profetische rede gemakkelijker te maken; en ons de beteekenis der woorden en den zin der gedachten te beter te doen verstaan.

Passen wij dit al aanstonds op dezen psalm *toe*.

In vs. 1 — 3, de eerste groep, hooren wij het woeden der heidenen en van hunne koningen tegen den Heere en zijn Gezalfde, *zeggende*: “Laat ons hunne banden verscheuren, en hunne touwen van ons werpen.”

In vs. 4 — 6, de tweede groep, laat Jehova Zich hooren: Hij lacht met hunne raadslagen, en bespot hun woeden, en spreekt: “Ik toch heb mijn Koning gezalfd over Zion, den berg mijner heiligheid.”

In vs. 7—9, de derde groep, spreekt de Zoon: Hij ontdekt den verborgen raad Gods, waarop zijn recht en macht rust, om over de einden der aarde te heerschen, en zijne vijanden aan Zich te onderwerpen.

Eindelijk in vs. 10—12, de laatste groep, vermaant de zanger vorsten en volken hun tegenstand af te leggen, dien grooten en eeuwigen Koning te dienen, opdat zijn toorn hen niet doe vergaan, maar zij door het geloof in Hem behouden mogen worden.

Keeren wij nu na dit overzicht tot vs. 1—3 terug. De zanger verplaatst ons aanstonds in het midden der woedende volken, de vijanden van den Heere en zijn Gezalfde. Wij zien koningen en vorsten opstaan en zich stellen tegen het hoog gezag, waaraan zij zich onderworpen gevoelen; wij hooren hen beraadslagen: “Laat ons hunne banden verscheuren, en hunne touwen van ons werpen.”

Het gezag en de heerschappij van den Heere en zijn Gezalfde is hun geen zacht juk, geen liefelijke last, maar banden en touwen, waarmede men het woest gedierte het juk aanbindt.

Het is de voorstelling van den strijd, in het Paradijs aangekondigd, die zich onder geheel de'

oude bedeeing heeft voortgezet, en bij de verschijning van Gods Zoon in het vleesch die ontzettende diepte en hoogte bereikte, waarvan de Evangeliën getuigen.

De gemeente te Jeruzalem heeft dezen psalm verstaan en zich onder hare vervolging met zijn woorden vertroost en versterkt, lees Hand. 4:23—31. Zij ziet in de vervolging van Herodes en Pontius Pilatus met de Heidenen, en de volken Israëls tegen haar, eene vervolging, een vergaderen tegen het heilig Kind Jezus zelven. Het Hoofd en de leden zijn één, Christus wordt vervolgd in zijne gemeente en de gemeente om Zijnentwil.

Zijn het de volken en hunne koningen en heerschers, die zich tegen Gods Gezalfde verzetten, zij worden tot dien strijd gewekt en aangevoerd door hun hoofd, den overste der wereld, den satan. Hij werkt in de kinderen der ongehoorzaamheid, en die strijd zal niet geëindigd zijn, voordat in den laatsten strijd, Gods Zoon, als de Heere, den satan onder zijne en der gemeente voeten verpletteren zal.

Die eindelijke triumpf is niet onzeker, de dichter zag hem reeds, maar eerst moet het volk Gods, moeten Jezus' onderdanen veel lijden, eerst door lijden wordt het heerlijkheid.

Nu, als altijd, is de meerderheid van volken en vorsten, ook die zijn Naam belijden, tegen Christus. Wij hooren hun woeden; luide of met meer bedekte stemmen spreken zij door hunne wetten en instellingen, door hunne zeden en praktijken: “Laat ons zijne banden verscheuren, en hunne touwen van ons werpen.” En waar de uitwendige vijanden tijdelijk zwijgen, hoort zelfs de ware Christen, die zich algeheel aan Christus wil onderwerpen, de stemmen van dien opstand in zijn hart. De geloovige kent de foltering van den onwil en tegenstand des vleesches, die ook bij hem gewekt en aangezet wordt door den vorst der duisternis. Maar het is hem tot smart, hij strijdt er tegen, onder tranen en gebeden, en zijn getrouwe Koning, die voor hem streed, hoort zijn zuchten, en doet hem telkens weder ondervinden: Welgelukzalig zijn allen, die op Hem betrouwen.

- 4. Die in den hemel woont, zal lachen; de Heere zal hen bespotten.**
- 5. Dan zal Hij tot hen spreken in zijnen toorn, en in zijne grimmigheid zal Hij hen verschrikken.**
- 6. Ik toch heb mijnen Koning gezalfd over Zion, den berg mijner heiligheid.**

Boven het rumoer en het woeden der verbondene vorsten en volken tegen den Heere en zijn Gezalfde, gelijk een hevig bewogen zee, wier steile golven zich tegen *den* hemel verheffen (vs. 1-3), ziet de heilige zanger Jehova, gezeten in den hemel, in lachende rust het woeden zijner vijanden bespottende: “Die in den hemel woont, zal lachen, de Heere zal ze bespotten.” vs. 4.

Dichterlijk schoon, maar tegelijk waar is die tegenstelling. Jehova wordt voorgesteld als lachende en spottende met den toorn zijner vijanden, met hunne geweldige pogingen om de banden en touwen van zijn en zijns Gezalfden juk van zich te werpen.

Hij troont hoog in de hemelen, hun woeden kan Hem niet bereiken, het beweegt Hem even weinig als de aarde bewogen wordt door het schuifelen van de slang, en de gronden der bergen beroerd worden door het geruisen van hun geboomte.

De Heere schouwt uit den hemel, Hij ziet uit zijne vaste woonplaats, Hij neemt waar het woeden zijner vijanden, en hoever hun haat het drijft tegen Hem, en zijn Gezalfde, en zijne gemeente..... en Hij zwijgt. Hij zwijgt, Hij rust, lachende met hun haat, spottende met hun onvermogen.

Zijne vijanden zien Hem niet, zij wanen gewonnen spel te hebben; denk aan Israël, toen het riep: “Weg met dezen! Kruist hem! Kruist hem!” en het Gods Gezalfde, den Heere der

heerlijkheid, aan het vloekhout hechtte. Denk aan de bange tijden der vervolging, die Christus' Kerk verduurd heeft, toen hare vijanden haar ten bloede toe vertraden, en haar Heere zweeg.

Maar zien zijne vijanden Hem in zulke tijden niet, voor zijne vervolgte discipelen is Hij onder al hun lijden niet verborgen. Zij zien Hem, en verkwikken en versterken zich in Hem, die daar in den hemel is, en met de onmacht van zijne vijanden lacht en spot, en het hun toelaat, zoolang het Hem behaagt, tegen Hem en zijn Gezalfde te woeden. Zoo zag Stéfanus, te midden zijner tandenknersende vijanden, den hemel geopend, en den Zoon des menschen staande aan Gods rechterhand. Zoo zagen door het geloof Paulus en Silas den Heere in den duisteren kerker te Filippi, en zongen Gode lofzangen; zoo ziet het geloof van Gods kinderen hun Heere nog onder lijden en druk, waar geen ander oog Hem ziet.

Toch zwijgt Hij, die in den hemel is, niet altijd, Hij kent zijnen tijd. “Dan,” zoo spreekt de dichter in vs. 5, “dan zal Hij spreken in zijn toorn, en in zijne grimmigheid zal Hij ze verschrikken.” Er ligt nadruk op dit dan; ten tijde als de haat en toorn zijner vijanden op het hevigst is aan 't blaken, ontdekt de Almachtige Zich in zijnen heiligen toorn, en vergeldt Hij zijnen vijanden de wrake.

Onder den lach en den spot, waarmede Hij op zijne vijanden nederziet, glinstert zijn heilige en grimmige toorn. Onze lijdende Heiland zag dien toorn, die over Israël komen zou, toen Hij tot Kajafas sprak: “Van nu aan zult gij zien den Zoon des menschen zittende ter rechterhand Gods, en komende met de wolken des hemels.”

Het is een spreken Gods door daden, waarin Hij, die in den hemel woont, bewijzen zal, wat Hij in vs. 6 uitspreekt: “Ik toch heb mijnen Koning gezalfd over Zion, den berg mijner heiligheid.”

Die verklaring van den Eeuwige, waarmede Hij voor ons den sluier zijner eeuwige raadslagen oplicht, is de grond waarom al het woeden zijner vijanden ijdel is, waarom Hij hunne raadslagen belacht en bespot. Zijn Gezalfde is zijn Koning; omdat Hij als zijn Zoon eenswezens met Hem is; omdat Hij Hem van eeuwigheid gezalfd heeft, en in den tijd naar zijne menselijke natuur bekwaam gemaakt heeft; omdat Hij Koning is over Zion, den berg zijner heiligheid, dat is, over zijne in Hem uitverkoren gemeente, waaronder God, gelijk weleer in Zions heiligdom, als onder zijn heilig volk woont; omdat Hij al zijn welbehagen in Hem heeft, en door Hem zijn raad uitvoert.

Daarom kon God door den mond van David zijnen knecht spreken: “Waarom woeden de Heidenen en bedenken de volken ijdelheid?”

Door de “daad zou Hij, die in den hemel woont, in zijn toorn en grimmigheid spreken: “Ik toch heb mijnen Koning gezalfd over Zion, den berg mijner heiligheid.” Alzoo zou Hij spreken, als Hij van Hem uit den hemel verklaren zou: “Deze is mijn geliefde Zoon, in welchen Ik mijn welbehagen heb;” als Hij Hem sterken zou onder alle lijden, om aan het kruis over al zijne vijanden te triumfeeren; toen Hij de banden des doods voor Hem verbrak, en Hij in victorie opstond; toen Hij Hem aan de rechterhand zijner Majesteit in den hemel plaatste, en al het oordeel *den* Zoon overgaf. Zoo sprak Hij in zijnen toorn, toen . Hij Jeruzalem tot den grond toe verwoestte, en Israël en de Heidenen oordeelde. Spreken zal Hij zoo, wanneer deze Koning in heerlijkheid ten oordeel verschijnen zal.

Dit alles en veel meer bevat dit ontzaglijk en verschrikkend, maar tegelijk liefelijk en vertroostend woord Gods.

Ontzaglijk en verschrikkend voor allen, die Koning Jezus niet als hun Koning erkennen, die zich niet onderwerpen aan den scepter zijner genade, en Hem de hulde van de gehoorzaamheid des geloofs niet brengen. Hij zal hen verpletteren met een ijzeren scepter, en in stukken slaan

als een pottenbakkers vat.

Maar het volk, dat dezen eeuwigen Koning door de genade des geloofs de innerlijkste en oprechtste hulde biedt, dat volk vindt in Jezus' koningschap onder alle leed en druk den rijksten troost, en hoe de vijand van binnen en van buiten woelt en woedt, als hun oog voor zijne heerlijkheid en macht verlicht is, dan juicht het: “evenwel is God mijn Koning, die verlossingen op aarde gebiedt,” en zingt:

Ja, 't woord is uit den mond des Hoeren
 Naar 's werlds einde uitgegaan.
 't Zal nimmer tot Hem wederkeeren,
 Tenzij voldragen, en voldaan.
 “Mijn Koning, ziet! Hij zal regeeren!
 “Hem zullen alle Volken eeren,
 “Hem alle Vorsten hulde biën.
 “Hem, allen die Zijn smaadheid droegen,
 “Die om behoud'nis naar Hem vroegen,
 “In Zijne aanbidb're schoonheid zien.”

7. **Ik zal van het besluit verhalen: de Heere heeft tot Mij gezegd: Gij zijt mijn Zoon, heden heb Ik U gegeneerd.**
8. **Eisch van Mij, en Ik zal de Heidenen geven tot uw erfdeel, en de einden der aarde tot uwe bezitting.**
9. **Gij zult hen verpletteren met eenen ijzeren schepter; Gij zult hen in stukken slaan als een pottenbakkers vat.**

Nadat de dichter-profeet de stem des Vaders heeft vernomen: “Ik toch heb mijn Koning gezalfd over Zion, den berg mijner heiligheid,” hoort hij de stem des Zoons: “Ik zal van het besluit verhalen: de Heere heeft tot Mij gezegd: Gij zijt mijn Zoon, heden heb Ik U gegeneerd.”

Het is een Goddelijke beurtzang tusschen den Heere en zijn Gezalfde, tusschen den Vader en den Zoon in hetzelfde Goddelijke Wezen. Beide stemmen klinken ons tegen uit de diepte der eeuwigheid, van het onbegonnen begin, en onthullen voor ons den geheimnisvollen raadslag tusschen den Vader en den Zoon.

In orde van bestaan gaat de Vader, uit Wien alle dingen zijn, voor, en de Zoon verklaart in hetgeen Hij aangaande het besluit Gods verhaalt, den grond, het fundament, waarop de Vader Hem tot een Heer en Hoofd der gemeente gesteld heeft.

Die grond, dat fundament is zijn eeuwig Zoonschap, wyl de Vader Hem, tot wien Hij sprak: “Gij zijt mijn Zoon,” van eeuwigheid gegeneerd heeft.

Wij worden hier aan den ingang van het heiligdom Gods toegelaten, de innerlijkste verborgenheid van Gods onbegrijpelijk Wezen wordt ons hier ontsloten, en waar wij ons onderwinden tot dit heiligdom toe te treden, hooren wij ons, als Mozes aan het brandend braambosch toeroepen: “trek uwe schoenen uit van uwe voeten, want de plaats, waarop gij staat, is heilig land.”

Heilige vreeze en schuchterheid moet ons vervullen bij het bepeinen en onder woorden brengen van deze geheimnis der eeuwige wezensmededeeling des Vaders aan den Zoon, opdat wij al onze eindige gedachten onderwerpen aan het geopenbaarde Woord Gods, en wij Gode niets menselijks toeschrijven, noch van de hemelsche Majesteit Gods aardschelijk gedenken.

Alle rechtzinnige uitleggers van alle eeuwen zijn het hierover ééns, dat in deze plaats uitdrukkelijk gesproken wordt van de generatie des Zoons door den Vader, waarbij de Vader

van eeuwigheid tot eeuwigheid hetzelfde Goddelijke wezen aan den Zoon mededeelt, en Hij, als Zoon, éénswezens met den Vader en den Heiligen Geest, van Beiden onderscheiden is, alzoo dat Hij niet geschapen is, en geen bestaanlijkheid nevens den Vader heeft, maar uit den Vader is, licht uit licht, leven uit leven.

Maar er is verschil tusschen de rechtzinnige uitleggers, of het woord heden, van een bepaald punt in den tijd moet worden verstaan, of van een eeuwig heden in God, bij wien geen verleden of toekomst is, maar een altoosdurend heden.

Die onder hen het eerste gevoelen zijn toegedaan, waaronder na de Hervorming Calvijn, Beza, Bivetus, Franciscus Junius en andere uitleggers behooren, zien in de woorden: “Heden heb Ik u gegeneerd,” de manifestatie of openbaring van het eeuwig Zoonschap van Christus, bij zijne komst in het vleesch, of bij zijne opstanding en verheerlijking. Zij doen dit met beroep op Paulus' gezag, die de woorden: “Gij zijt mijn Zoon, heden heb Ik U gegeneerd” Hand. 13:82, 33 op het verwekken van Christus uit de dooden toepast, en Hebr. 5:6 deze woorden aanhaalt ten bewijze, dat God Christus tot Hoogepriester verheerlijkt heeft. Geenszins evenwel in den zin, zooals de loochenaars van Christus' eeuwig Zoonschap het verstaan, dat Hij door zijne wondervolle geboorte, opstanding en verheerlijking Gods Zoon zou geworden zijn, maar dat God daardoor heeft geopenbaard, en krachtig bewezen, wat Hij van eeuwigheid was, namelijk de Zoon van God, uit den Vader geboren, en daarom eenswezens met den Vader, Rom. 1:4.

Zij, die het bijwoord heden van een eeuwigheden in God verstaan, doen dit, om het voorafgaande: “Gij zijt mijn Zoon” en omdat de eigenlijke beteekenis van het woord genereren dan behouden wordt.

Wij konden van deze verschillende opvattingen niet geheel zwijgen, maar onze lezers zien, dat het verschil niet de zaak zelve, de eeuwige generatie des Zoons betreft¹. En hoe zou hierover onder de rechtzinnige uitleggers ook verschil kunnen bestaan. Is Christus naar zijne Goddelijke natuur niet de eeuwige, eigene en natuurlijke Zone Gods, dan is Hij de waarachtige God en het eeuwige leven niet, dan kon Hij niet zeggen: “Eer Abraham was, ben Ik,” en wederom: “Ik en de Vader zijn één.” Dan is er geen Drieëinig God, dan is Hij, hoe hoog men Hem ook verheft, een geschapen wezen, dan kan Hij de Middelaar Gods en der menschen niet zijn, die Zich door den eeuwigen Geest Gode onstraffelijk opgeofferd heeft. Dan is het Christendom niet de eenig ware godsdienst, en hebben wij, schuldige en ellendige zondaren, in Hem de verzoening en het eeuwige leven niet.

Daarom heeft de Kerk van alle eeuwen dit fundament, deze grondwaarheid des Christendoms, beleden, en met hand en tand verdedigd tegen de Arianen, Adoptianen en Socinianen, gelijk wij het heden doen tegen alle moderne loochenaars van Christus' ware Godheid.

Tot dien eeuwigen, eenigen en natuurlijken Zoon, spreekt de Vader in zijn eeuwigen vrederaad: “Eisch van Mij, en Ik zal de Heidenen geven *tot* uw erfdeel, en de einden der aarde *tot* uwe bezitting. Gij zult hen verpletteren met een ijzeren schepter; Gij zult ze in stukken slaan als een pottenbakkers vat” vs. 8, 9. De Vader, die den Zoon gaf en tot Middelaar voor zijne gemeente stelde, die Vader geeft aan den Zoon het recht om als loon op zijn bloedig Middelaarswerk dat al te eischen. De Zoon had gesproken: “Zie Ik kom, in de rol des boeks is van Mij geschreven. Ik heb lust, o mijn God! om uw welbehagen te doen, on uw wet is in het midden mijns ingewands,” Ps. 40:8, 9.

Nu stelt de Vader Hem tot een erfgenaam van alles, Hebr. 1:2, geeft Hem al het oordeel

¹ Joh. Wesselius heelt over dit belangrijk onderwerp een doorwrochte studie in 't Latijn.

over, en geeft Hem macht ook om gericht te houden, omdat Hij des menschen zoon is Joh. 5:27. Wij komen hierop terug.

In welk een heerlijk en harmonisch verband verschijnt ons in dezen psalm het eeuwig ontwerp, het besluit Gods tot verlossing van zondaren! Hoeveel licht gaat hier op over het wezen Gods, en ontdekt ons hier de Heilige Geest, die één is met den Vader en Zoon, de eeuwige betrekking tusschen die Beiden.

In welk een heilige verrukking en aanbidding zal de dichter-profeet David dit alles gehoord en in zijne ziel hebben opgenomen, hoe zal de Goddelijke heerlijkheid van dien grooten Koning hem in de oogen geblonken hebben!

Lezer, ziet, gevoelt gij iets van die heerlijkheid? Kent en erkent gij den Christus Gods voor Gods eeuwigen Zoon? Begeert gij Hem tot uw Middelaar? Of kent gij dien schoonsten der menschenkinderen nog niet, is Hij nog niet uw Jezus? Welk antwoord geeft uw hart hierop?

Verzen 8 en 9 bevatten, gelijk wij zagen, de rijke belofte aan Zions Koning, dat zijne heerschappij zich zou uitstrekken over alle Heidenen tot aan de einden der aarde, en dat Hij allen, die zich niet gewillig aan zijn genade schepter willen onderwerpen, met den ijzeren schepter van zijne macht en toorn verbrijzelen zou als pottenbakkers vaten.

Men merke op: had God aan Abraham beloofd: “En uw zaad zal de poorte zijner vijanden erfelijk bezitten; en in uw zaad zullen gezegend worden alle volken der aarde,” Gen. 22:11b en 18a, en zien wij dit aanvankelijk in Israël, vooral onder de regeering van David en Salomo bevestigd, onder de regeering van Vorst Messias zou dit zijne volle vervulling krijgen. “Hij zal heersenen van de zee tot aan de zee, en van de rivier tot aan de einden der aarde; alle Heidenen zullen Hem welgelukzalig roemen.” Ps. 72:8 en 176.

Christus is als Hoofd zijner Gemeente ook de Koning der gansche aarde. De Apostel zegt: “En Hij heeft alle dingen aan zijne voeten onderworpen, en heeft Hem der Gemeente gegeven tot een Hoofd over alle dingen,” Ef. 1:22.

Alle einden der aarde laat Hij zijn Evangelie verkondigen; alle volken, ook de oproerigste, biedt Hij, met den eisch van geloofsonderwerping aan Hem, verzoening en vrede aan; en de profeet Zacharia heeft alreede de gunstige uitkomst van die prediking voorzegd: “Alzoo zullen vele volken en machtige Heidenen komen, om den Heere der Heirscharen te Jeruzalem te zoeken, en om het aangezicht des Heeren te smeeken,” Zach. 8:22.

En die prediking van verzoening en vrede dringt Hij aan met de bedreiging van zijn verpletterenden toorn over hen, die weigeren te bukken onder zijn genade-schepter: “Gij zult hen verpletteren met een ijzeren schepter, Gij zult hen aan stukken slaan als een pottenbakkers vat.” Niet met een gouden, zilveren, ivoren of houten schepter, maar met een ijzeren, het zinnebeeld van het onverbreekbare en zware van zijn toorn. Tegenover zulk eene macht zullen zijne vijanden dan ook gelijk zijn aan broze pottenbakkers vaten; hun oordeel is gewis. “En de koningen der aarde, en de grooten, en de rijken, en de oversten over duizend, en de machtigen, en alle dienstknechten, en alle vrijen, verborgen zichzelf in de spelonken en in de steenrotsen der bergen, en zeiden tot de bergen en tot de steenrotsen: Valt op ons, en verbergt ons van het aangezicht Desgenen, die op den troon zit, en van den toorn des Lams; want de groote dag zijns toorns is gekomen, en wie kan bestaan?” Openb. 6:15 — 17.

Nadat nu in de verzen 4 — 9 het wettig recht van Gods Gezalfden Zoon op zijne opperheerschappij geproclameerd is, en het ijdele van allen tegenstand tegen Hem is aangekondigd, worden de koningen der aarde, die zich tegen Hem stellen en beraadslagen om zijn juk af te werpen, vermaand hunne vijandschap af te leggen, voor dien eenigen Koning te bukken, Hem te huldigen en zich op Hem te verlaten.

De ernstige en dreigende toon van ons lied gaat over in eene vriendelijke en dringende toespraak:

- 10. Nu dan, gij koningen! handelt verstandiglijk; laat u tuchtigen, gij rechters der aarde!**
- 11. Dient den Heere met vreeze, en verheugt u met beving.**
- 12. Kust den Zoon, opdat Hij niet toorne, en gij op den weg vergaat, wanneer zijn toorn maar een weinig zou ontbranden. Welgelukzalig zijn allen, die op Hem betrouwen.**

Zoo spreekt de Heere, of zelf, of door zijn gewijden dienstknecht. “Handelt verstandiglijk,” zoo luidt het tot die booze en weerspannige koningen, als vloeide hun snood en boos gedrag enkel uit blindheid, onverstand en vooroordeel voort. Hoe verschoonend! Het is als hoorden wij Petrus op den Pinksterdag tot Jezus' moorders zeggen: “Ik weet, broeders, dat gij het door onwetendheid gedaan hebt, gelijk ook uwe oversten.” Maar hoe juist en waar is die vermaning “handelt verstandiglijk”, handelt als wijzen. Zich tegen den Heere en zijn Gezalfde te verzetten is het dwaaste en verderfelijkste onverstand; zich aan Hem te onderwerpen, Hem te dienen is de hoogste wijsheid.

Daarom heet het verder: “laat u tuchtigen, gij rechters der aarde!” Tuchtigen, dat is, door woorden en daden onderwijzen, opdat zij mochten aflaten van hun ijdel en boos verzet tegen den Heere, en zich gewillig onderwerpen aan het juk van Gods gezalfden Koning. Zoo slaat vs. 10 terug op vs. 1 — 3.

Uitlokkend en tegelijk ernstig is de opwekking vs. 11: “Dient den Heere met vreeze, en verheugt u met beving.” Geroepen, uitgenoodigd worden die koningen en rechters met hunne volken om Zions Koning te dienen, zich aan Hem te onderwerpen, en zoo weinig is die dienst een harde en zware dienst, dat zij zich veeleer in Hem verheugen mogen, in zijnen naam jubelen. Hoe uitlokkend, nederbuigend goed is deze uitnoodiging, maar toch niet minder ernstig. De hoogheid, de majesteit van Gods Gezalfde eischt, dat Hij met vreeze gediend worde, en men zich met beving in Hem verheuge. Dat is geenszins eene slaafsche, pijnlijke, angstige vrees en beving, o neen, zoo wil die Koning niet gediend worden, maar de eerbiedige, ootmoedige vreeze en beving, die uit hetzelfde geloof vloeit, waaruit de verheuging in Hem zijn oorsprong heeft. Gods kinderen verstaan dit bij ervaring, zij kennen die heilige trilling der ziel op hetzelfde oogenblik, als zij zich in hun Koning verheugen, en jubelen over zijn heil.

En nu ten slotte: “Kust den Zoon, opdat Hij niet toorne en gij op den weg vergaat, wanneer zijn toorn maar een weinig zou ontbranden. Welgelukzalig zijn allen, die op Hem betrouwen” vs. 12. Het is als hooren wij de hemelstem op den berg der verheerlijking: “Deze is mijn geliefde Zoon, hoort Hem!” “Den Zoon te kussen” zegt in Oostersche beeldspraak Hem openlijk als den van God gezalfden Koning te huldigen, zie 1 Sam. 10:1, waar Samuël Saul kust, dien hij op Goddelijken last gezalfd had. Hier wijst dit kussen op de innerlijke geloofserkentenis en onderwerping der ziel aan Koning Jezus, de bruid van Christus buigt zich voor Hem neder, dewijl Hij haar Heere is. O zalige onderwerping van een zondaar of zondares, die zich met al zijne zonden aan Jezus overgeeft, en Hem nu ook begeert als Koning over het hart!

Wie dit weigert, wie Hem niet wil erkennen, omdat hij zijne zonden liefheeft, of op zijne doode werken vertrouwt, die heeft den gerechten toorn van Koning Jezus te duchten, en hevige is die toorn, hij behoeft slechts een weinig te ontbranden, en wij vergaan op den weg der zonde en des ongeloofts.

Maar welgelukzalig daarentegen allen, die op Hem betrouwen. Dat behoeft geen verklaring, hierop zeggen alle ware onderdanen van den Heere en zijn Gezalfde: amen, amen!

Wat dunkt ons van Zions Koning? Is niet al wat aan Hem is gansch begerlijk, niet het minst de bloedige teekenen van zijn lijden, waardoor Hij overwonnen heeft? Is Hij niet de hulde, de aanbidding en dienst van ons en aller menschen harten waardig? Kom, buigen wij ons dan voor Hem neder, en spreke ons hart in de afhankelijkheid des geloofs: U kiest mijn hart, eeuwig voor zijn Koning!

PSALM 3

Een gebed aan den morgen van een bangen dag.

1. ***Een psalm van David, als hij vlood voor het aangezicht van zijnen zoon Absalom.***
2. ***O Heere! hoe zijn mijne tegenpartijders vermenigvuldigd! velen staan tegen mij op.***
3. ***Velen zeggen van mijne ziel: Hij heeft geen heil bij God. Sela.***

Deze psalm behoort, blijkens het opschrift, tot den voor David bangen en zwaren tijd van Absaloms opstand. Het is, zie vs. 6, een morgenlied, meer uitgestort dan gezongen, na den eersten nacht, dien de koning op zijn vlucht voor zijn ontaarden zoon te Mahanaïm, in het Overjordaansche, doorbracht, 2 Sam. 17:27—29.

Noemt David in dezen psalm zijn zoon Absalom niet, spreekt hij slechts in het algemeen van zijne tegenstanders, van al zijne vijanden die tegen hem opstaan, dit is geen reden om, in strijd met het opschrift, dit lied te plaatsen in den tijd van Davids vervolging door Saul. Hij is als koning reeds in eere vs. 4, het getal zijner vijanden is ontallijk groot, tien duizenden des volks vs. 7, en als koning bidt hij voor het volk, vs. 9. Dit alles past niet op den tijd, toen Saul hem vervolgde.

Dat hij Absalom niet noemt, kan ons niet bevreemden. David is vader, en wij kennen zijn bewogen vaderhart uit de bede aan zijne krijgsoversten: “Handelt mij zachtken met den jongeling, met Absalom,” en uit zijn hartverscheurende klacht: “Mijn zoon Absalom, mijn zoon, mijn zoon Absalom! Och, dat ik, ik voor u gestorven ware, Absalom, mijn zoon, mijn zoon!”

Men noeme dit zwakheid in den koning, altijd zal die bede en die roerende klacht verschooning en voorspraak vinden in elk ouderhart. Het is zoo goed te verklaren, en wat vader of moeder verstaat David hier niet, als hij den naam van den zoon, die hem zooveel leed berokkende, in den psalm zelven niet noemt. Bovendien, David ziet in Absalom meer een werktuig in de hand zijner vijanden, dan den eigenlijken bewerker van den opstand.

De psalm vervalt in vier deelen of strophen, elk van twee verzen. Na het opschrift vs. 1, schildert David vs. 2 en 3 zijn nood en gevaar; in vs. 4 en 5 spreekt hij den grond zijner hope uit, en in vs. 6 en 7 de hope zelve, terwijl hij vs. 8 en 9 besluit met eene geloofs- en zegenbede voor zich en al het volk Gods.

Voor het eerst komt in dit lied het woord Sela voor, wij vinden het 71 maal in de psalmen, en 3 maal bij den profeet Habakuk. De beteekenis en het doel van het woord Sela is onzeker. Volgens sommigen dient het om de strophen af te deelen, zoo staat het in dezen psalm na de 1^e, 2^e en 3^e strophe. Anderen houden het voor een muzikteeken, om een rust of eene herhaling aan te duiden. Nog anderen tot aanwijzing van stemverheffing bij het zingen. Indien ook wij mogen medegissen, dan schijnt Sela te dienen om de aandacht te wekken en te doen vestigen op hetgeen de dichter uitspreekt. Dit is ook het gevoelen van Luther, “Sela,” zegt hij, “wijst aan, dat men moet ophouden en vlijtig nadenken over de woorden van den psalm, want zij vorderen eene rustige en kalme ziel, die begrijpen en vatten kan wat de Heilige Geest haar voorhoudt.” Schenke de Geest des Heeren ons die rustige en aandachtige zielsgesteldheid, opdat wij zijne woorden ook in dezen psalm tot onze leering en vertroosting verstaan mogen!

Vs. 2 en 3. David verneemt bij zijn ontwaken, dat Absalom met die hem volgen, onder aanvoering van Amasa de Jordaan zijn overgetrokken en naderen, en hij roept uit: “O Heere! hoe zijn mijne tegenstanders vermenigvuldigd! velen staan tegen mij op; velen zeggen van mijne ziel: hij heeft geen heil bij God.”

Hier herkent gij aanstonds den man naar Gods harte. Geen roepen tot menschen, zijn eerste roepen is tot den Heere, zijnen God. Hij schildert den Heere zijne nooden voor oogen. Dat doet het geloof, ook als het weet, dat God zijne nooden en gevaren van nabij kent.

Doch het zijn niet die vele tegenpartijders, die tien duizenden, die hem het meest beangstigen, maar dit is de doodsteek in zijne beenderen, dat velen van zijne ziel zeggen: “Hij heeft geen heil bij God.”

Die “velen”, en onder hen ziet David menigen voormaligen vriend en dischgenoot, brengen hem de diepste hartewonde toe, als zij met den goddeloozen Simeï instemmen, dat God hem verworpen heeft, dat de Heere zijn heil en hulp niet is. Alles kan de man naar Gods harte dragen, dat alle menschen en alle schepselen tegen hem zijn, maar dit is hem onverdragelijk, dit raakt zijn leven, dat God niet meer zijn God zou zijn.

Maar gij maakt misschien de opmerking: David wist toch te goed, dat de Heere zijn God en zijn hulpe was, wat lag er hem aangelegen, wat kwaad kon het hem doen, dat velen zeggen: “zijne ziel heeft geen heil bij God.” Wij stemmen dit toe. Al zegt de heele wereld ook van een kind Gods: “zijn ziel heeft geen heil bij God,” dat zeggen zal hem zijn God niet ontnemen, maar het blijft niet minder eene gevaarvolle verzoeking, en dit was het bij name voor David onder zijne beproeving.

Zulk een pijl kon Davids hart diep wonden. Men bedenke: zijne tegenwoordige beproeving is de zwaarste, die hem treffen kon, het is zijn zoon, die tegen hem opstaat, voor wien hij vlucht, en die tegen hem met de tien duizenden uit zijn volk ten strijde trekt. Wat is hierbij de vervolging door Saul in de dagen zijner jeugd? De grijze vader en vorst heeft een geschiedenis achter zich, en heeft de Heere zijne zonden vergeven, en zijne zielewonden genezen, onder zulke beproevingen kunnen die wonden weder openbreken, en de hoonende taal van den vijand tot diep in de ziele gaan.

Gewis het is eene zware verzoeking voor David, als velen van zijne ziel zeggen: “Hij heeft geen heil bij God.” Maar zijn trouwe God is een schild oor hem, de doodelijke pijl schaadt hem niet, integendeel hij drukt hem naar God heen, en doet hem in het vol bewustzijn, dat de Heere zijn God is en blijft, ook als alles tegen hem opstaat, op Hem alleen hopen.

Ervarene geloovigen onder onze lezers, die zichzelf langs zoo meer leeren kennen, en in wegen van smartelijke beproevingen geweest zijn of nog verkeerden, zullen David in dezen psalm verstaan. Zij weten bij ervaring hoe bang en zwaar die taal des vijands het hunne ziel maken kan, bovenal als het eigen geweten ons aanklaagt, en wij den vollen troost van de vergeving onzer zonden niet deelen, als het daarbinnen duister is. De vijand kan dan, tenzij de Heere het verhoedt, ons met zijn laster diep wonden.

Maar heil ons, de Heere waakt voor zijne kinderen, allermeeft wanneer Hij hen beproeft en kastijdt, Hij houdt hen staande, Hij dekt met zijne hand hunne hartewonden, Hij doet het licht des Geestes in Christus over hen opgaan, zoodat zij weer roemen mogen: “wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods?”

Wij zien dit in David bevestigd.

Vermenigvuldigen Davids tegenpartijders, staan velen tegen hem op, en zeggen velen van zijne ziel: “Hij heeft geen heil bij God,” het ontzet en schaadt hem niet. Hoor wat hij er tegenover heeft te stellen:

4. **Doch Gij, Heere! zijt een schild voor mij, mijne eer, en die mijn hoofd opheft.**
5. **Ik riep met mijne stem tot den Heere, en Hij verhoorde mij van den berg zijner heiligheid. Sela.**

Dat is de echte krijgsmanstaal des geloofs. Het ontbreekt David nog niet aan trouwe en dappere helden, Joab, Abisai en Ithai de Gethiet met de duizenden uit Juda en Israël zijn hem gevolgd; maar niet op hen rekent hij. Zijn geloofsoog is op den Heere zijnen God. De Heere is een Schild voor hem, het wapen dat hem dekt. Onder de bedekking van den Almachtige, zijn verbonds-God, is hij veilig verborgen, geen pijl kan hem treffen.

“De Heere is zijne eere en die zijn hoofd opheft.” Smaden hem zijne vijanden, vertreden zij zijne eere en kroon ter aarde, zeggen zij van zijne ziel: “hij heeft geen heil bij God,” geen nood, zijne eere zal niet ondergaan, God zal zijn hoofd, hoe gebogen ook, weer opheffen. En waarom? Omdat die eere, al zijne waardigheid als koning van Israël, niet de zijne is, hij heeft zich die kroon niet toegeëigend, noch voor zich verworven. De Heere is zijne eere, zij is uit den Heere, de Heere heeft ze hem genadig geschonken, de naam des Heeren en diens eere is er aan verbonden.

Zoo rekent het geloof, als het op redden aankomt, noch met vijanden, noch met vrienden, maar met den Heere alleen. En het mag dit doen, het heeft bewijzen te over, niet slechts in Gods belofte maar ook in de ervaring: “Ik riep met mijne stem tot den Heere, en Hij verhoorde mij van den berg zijner heiligheid.” Dat God zijn gebed hoort, en acht neemt op de stem zijner smeeking is hem het proefondervindelijk bewijs, dat de Heere zijn heil is. Met een gevoel van heiligen trots vermeldt hij dit, als zeide hij: Ik sta in de hoogste gunst bij den Heere, Hij wijst mij nimmer af, “ik riep,” dat is, zoo dikwijls als ik riep, verhoorde die hooge God mij van den berg zijner heiligheid, van Zion, de plaats zijner heiligheid en eere.

Hoe gelukkig, indien wij het David kunnen nazeggen, indien ook wij weten dat wij bidden, en dat wij bij God altijd een geopend oor en hart hebben. O, het zegt zooveel, bovenal in wegen van beproeving, te weten: God hoort het gebed, Hij hoort mijn gebed.

Maar laat ons David verder hooren:

6. Ik lag neder en sliep; ik ontwaakte; want de Heere ondersteunde mij.

7. Ik zal niet vreezen voor tien duizenden des volks, die zich rondom tegen mij zetten.

“Wij houden ons aan de vertaling: ik lag neder en sliep, ik ontwaakte. Sommige uitleggers nemen het in den tegenwoordigen tijd, en vertalen: Ik lig neder, en slaap, ik ontwaak. Maar het spraakgebruik en het verband pleiten niet voor den tegenwoordigen, veelmeer voor den verleden tijd.

De dichter is uit een rustigen en verkwikkenden slaap ontwaakt, hij gevoelt zich versterkt naar lichaam en ziel. Hij acht die weldaad hoog, zij is hem eene bijzondere gifte van den Heere, die hem ondersteunde, en in vol geloofsvertrouwen gaat hij den beslissenden dag, waarop zijn volk Absalom met zijn tien duizenden ontmoeten zal, tegemoet.

Men moet als David bange, angstige, slapelooze nachten hebben doorgebracht, om de rust van een enkelen nacht onder zulke omstandigheden te kunnen schatten. In den nacht van beproevingen zijn de nachten in de natuur vaak zoo lang en bang, een enkel uur rust zou men voor goud willen koopen. Maar God geeft zijnen beminden den slaap, en aan zulke morgens spreekt hun hart:

Ik lag en sliep gerust,
Van 's Heeren trouw bewust;
Want God was aan mijn zij;
Hij ondersteunde mij
In 't leed, dat mij genaakte.

En aan die dankende erkenning paart zich bij David eene ernstige en dringende bede. Vreest hij niet voor tien duizenden, die rondom tegen hem zijn, dit moedig geloofsvertrouwen sluit het gebed niet uit:

8. Sta op, Heere! verlos mij, mijn God! want Gij hebt al mijne vijanden op het kinnebakken geslagen; de tanden der goddeloozen hebt Gij verbroken.

9. Het heil is des Heeren; uw zegen is over uw volk. Sela.

Zijne vijanden zijn gelijk wilde verscheurende dieren, wier kracht men verbreekt door ze op het kinnebakken te slaan en hunne tanden te verbreken. David wekt in het geloof God op om als den waren krijgsoverste voor te gaan en hem uit hun muil te verlossen. Hij spreekt in het geloof, als ware het reeds geschied. "Gij hebt" zegt hij. En wat is zijn grond? "Het heil is des Heeren." Niet van menschen, maar van Jehova het heil, de hulp, de verlossing. Zoo geeft het geloof altijd Gode alleen de eere, en hierin stemt het overeen met het doel van alle wegen Gods: de eere zijns Naams.

Maar David kan niet eindigen zonder zijn volk te gedenken, de koning verloochent zich ook hier niet: "Uw zegen over uw volk!" Zoo behoort het, de koning en het volk zijn één, beiden zijn zij des Heeren, en leven alleen bij den zegen van hun God.

Met zulk een morgenzang in het hart en op de lippen kan men den dag, ook den boosten dag tegemoet gaan. David is op alles voorbereid, zijn hart is wel ondersteund, het zal niet wankelen, en omdat het heil, de hulp en verlossing, des Heeren is, zal de Koning in eere hersteld, en zijn volk met hem gered en verhoogd worden.

Zoo bereidt de Heere door de verborgene en krachtige werking des Heiligen Geestes de harten zijner kinderen onder of tegen de beproeving voor. Zoo leert Hij hen hun nood en ellende recht kinderlijk aan Hem te klagen, wekt Hij het vertrouwen op Hem in hunne harten, en schenkt Hij hun met een goed toevorzicht op zijne macht en liefde moed en krachten, om het kruis te dragen en den vijand niet te vreezen.

David's God is in Christus nog de God van al zijn volk. Nog is Hij met hen in bange nachten, en legt Hij aan den morgen zulk een lied in hun hart en op hunne lippen. Bezwijkt dan, kinderen Gods, niet in uwe harten, maar hebt goeden moed, de Heere zal het voor u voleinden.

PSALM 4

Een avondlied, waarmee David, in gevaar zijnde, zoetelijk inslaapt.

1. Een psalm van David, voor den opperzangmeester, op de Neginôth.

Deze psalm behoort tot de 55 liederen in den psalmbundel, die in hun opschrift hebben “voor den opperzangmeester,” en waarvan er 39 aan David worden toegekend. De opperzangmeester was de leider, de voorganger der muziek- en zangkoren des tempels. Aan hem gaf de heilige dichter zijn psalm — zie Habakuk 3 aan het einde — opdat deze met begeleiding van eenig muziekinstrument bij de openbare godsdienstoefeningen zou gezongen worden. Het muziekinstrument voor dezen psalm heet Neginôth, een snarenspeeltuig, dat met de vingers of met de hand bespeeld werd.

Het opschrift zegt ons niet bij welke gelegenheid David dit lied vervaardigd heeft. Sommige uitleggers plaatsen het in den tijd van Davids vervolging door Saul. Met meer grond behoort het, evenals psalm 3, tot de bange dagen, toen hij vlood voor het aangezicht van zijn zoon Absalom; dit zal ons bij de verklaring duidelijk worden.

Het is een avondlied, zie vs. 9, misschien aan den avond van denzelfden dag gezongen, waarop hij aan den morgen in psalm 3 zijn hart voor zijn God had uitgestort.

Wie naar dezen zang met een eenigszins geoefend geestesoor luistert, hoort er een vaster en hooger toon des vertrouwens en der hope in dan in den vorigen psalm.

Dit lied heeft iets koninklijks. In diepen ootmoed buigt de koning zich voor zijn God neder, maar met het klare bewustzijn van het rechtvaardige zijner zaak en van de hooge en wonderbare gunst, waarin hij bij Hem staat. Op dien grond kan hij zijne vijanden vermanen en zijne wankelende vrienden versterken en vertroosten, terwijl hij zich veilig en vroolijk nederleide, als sloop hij dien nacht niet op een veldbed, maar op de koninklijke rustbank in zijn paleis.

2. Als ik roep, verhoor mij, o God mijner gerechtigheid! in benauwdheid hebt Gij mij ruimte gemaakt; wees mij genadig, en hoor mijn gebed.

Dat is de bede van een, wiens harte hem niet veroordeelt, en daarom vrijmoedigheid heeft tot God. David kan roepen tot den God zijner gerechtigheid, tot dien God, die de bron van alle recht is, den Rechtvaardige, uit wien ook zijn recht is, en hem daarom recht zal doen tegenover zijne tegenpartijders. Davids gerechtigheid is hier het goed recht zijner zaak, dat zijn koningschap, 'twelk zijne vijanden hem betwisten, uit God is. Hij is 's Heeren gezalfde. Hij weet, het is zijne levenservaring, de Heere zelf heeft er menigmaal het zegel opgezet. David kan er zich op beroepen: In benauwdheid hebt Gij mij ruimte gemaakt, mij uitgeholpen en gered. Maar niet minder dringend pleit hij op de genade, de ontferming zijns Gods: Wees mij genadig, en hoor mijn gebed.

Van deze twee dingen moet de bidder, zal hij op verhooring kunnen rekenen, zeker zijn: van recht en van genade. De zaak, die hij van God begeert, moet eene rechte zaak zijn, naar Gods wil en woord, geene bedriegelijke, verdraaide, geen leugenzaak, zooals die van Davids vijanden. De Heilige geeft geen getuigenis aan het onheilige, Hij doet het gebed der verkeerdheid onverhoord in den boezem wederkeeren. Daarom geeft de Heilige Geest ons geene vrijmoedigheid, geen toegang tot God, wanneer onze zaak niet recht is voor God. Wij ondervinden dit; het gebed wil dan niet van het hart, hoe luide en beweeglijk wij ook roepen, het komt niet tot voor Gods troon.

Maar ook ter anderer zijde behoort tot het waar gebed: Wees mij genadig! Hoe recht Davids zaak ook is, hij weet de verhooring zijner bede is enkel genade. Voor God heeft hij geene

verdiensden, niet dan zonden. Naar louter recht kan de Heere met hem doen wat goed is in zijne oogen. Hoor hoe hij, 2 Sam. 15:25, 26, tot Zadok zegt: “Breng de arke Gods weder in de stad; indien ik genade zal vinden in des Heeren oogen, zoo zal Hij mij wederhalen, en zal ze mij laten zien, mitsgaders zijne woning. Maar indien Hij alzoo zal zeggen: Ik heb geen lust tot u; zie, hier ben ik; Hij doe mij, zooals het in zijne oogen goed is.”

Wij hebben deze twee dingen, recht en genade wel te betrachten, zal het goed staan tusschen God en ons in het gebed. Wij zullen dan vrijmoedigheid en een open toegang hebben tot God, en Hij zal ons geven de bede, die wij van Hem bidden.

Vrijmoedigheid voor God maakt moedig en welgezind jegens de menschen, zelfs jegens onze vijanden. Zie het in David.

3. **Gij, mannen! hoe lang zal mijne eer tot schande zijn? hoe lang zult gij de ijdelheid beminnen, de leugen zoeken? Sela.**
4. **Weet toch, dat de Heere Zich eenen gunstgenoot heeft afgezonderd; de Heere zal hooren, als ik tot Hem roep.**

Van Gods aangezicht wendt David zich tot zijne vijanden, tot de trotsche opstandelingen, die Absalom aanzetten en voortdrijven tegen den koning. Hij spreekt hun toe: Gij mannen! Eigenlijk staat in het hebreeuwsch “Gij zonen des mans,” wat psalm 49:3 en 62:10 door aanzienlijken, grooten vertaald is; mannen alzoo van naam en vermogen. Calvijn houdt het er voor, dat David zijne vijanden alzoo ironisch, spottend aanspreekt vanwege de inbeelding hunner harten, niet omdat hij ze acht mannen te zijn.

Zij maken zijne eere, zijne koninklijke waardigheid met de gunst, waarin hij bij God en menschen staat te schande, zij zeggen met woorden en daden: zijne ziele heeft geen heil bij God. Zij beminnen de ijdelheid en zoeken de leugen. Hun opstand tegen David, hun pogen de heerschappij te bemachtigen is ijdelheid, is ledig en ontbloot van alle recht, het is de zeepbel der revolutie, die uiteenspat nog vóór men ze aanraakt. Haar wortel is de leugen des ongeloofs, die alle goddelijk en menschelijk recht loochent en vertreedt, en zich in Gods plaats stelt.

Hij vraagt hoe lang zij hiermede denken voort te gaan, daar toch geheel hun bedrijf tevergeefs is. “Weet toch,” zoo vervolgt hij, “dat de Heere Zich een gunstgenoot heeft afgezonderd; de Heere zal hooren, als ik tot Hem roep.”

David is zich de zonderlinge gunst bewust, waarmede God hem heeft uitverkoren, en hierop beroept hij zich vrijmoedig tegenover zijne vijanden, die zijne eere tot schande maken. Het woord door afzonderen vertaald, beteekent ook in den vorm, waarin het hier in het oorspronkelijke voorkomt; wonderbaar maken. En dan ziet David op de singuliere wijze, waarop God hem tot koning verloor, en op al de wonderbare daden, waardoor Hij hem in zijn koningschap bevestigd en hem Zich tot een gunstgenoot heeft afgezonderd. Hij is des Heeren gunstgenoot, omdat de Heere hem bemint, maar ook omdat hij het bewezen heeft als een goedertieren en weldadig koning jegens zijn volk, zelfs jegens zijne vijanden en haters onder dit volk.

Daarom kan hij zijne vijanden toeroepen: “de Heere zal hooren, als ik tot Hem roep.”

Al deze gewisse dingen zijn de gronden, waarop Davids welverzekerd vertrouwen rust, dat zijne vijanden zullen zijn als een aangestooten muur en een ingebogen wand. Zij hebben dit tot hunne waarschuwing te weten: is Davids macht gering, is de vluchtende koning zwakker in hun oogen dan een gewonde hinde, die zij vervolgen, hij is toch 's Heeren uitverkorene, dien Hij wonderbaar bemint, en wiens gebed Hij hoort.

Laat ons opmerken, hoe vast de toon des vertrouwens in dit avondlied is. Blijft niet David

de koning, al staat hij ook voor ons met een gescheurden mantel en met een omwonden hoofd? En waarom? Omdat de Heere zijn God is.

Heeft David in vs. 3 en 4 zijne vijanden ernstig bestraft, in vs. 5 en 6 gaat hij voort hen te waarschuwen en te vermanen:

5. Zijt beroerd, en zondigt niet; spreekt in ulieder hart op uw leger, en zijt stil. Sela.

6. Offert offeranden der gerechtigheid, en vertrouwt op den Heere.

Bedriegen wij ons in onze opvatting niet, dan onderscheidt David hier de hoofdaanleggers van den opstand van hunne aanhangers, de verleiders en opruiers van de verleide en opgeruide menigte, en het zijn vooral de laatsten, de massa des volks, die zich heeft laten medeslepen, en die hij met meedoogen aanschouwt, en zoo gaarne van den dwazen en verderfelijken weg der revolutie wil terugvoeren.

Daarom zijn toespraak “zijt beroerd, zijt toornig, en zondigt niet.” Hij spreekt hun toe, alsof er reden tot toorn, tot ontevredenheid is, maar waarschuwt hen niet te zondigen. Het is eene bestraffing in den zachtsten vorm, waarmede de koning het hart van zijn volk, misschien ook de vader dat van zijn zoon, breken wil. Paulus heeft Davids woorden Ef. 4.26 overgenomen: “wordt toornig en zondigt niet,” en voegt er aan toe: “de zon ga niet onder over uwe toornigheid.”

Die toevoeging van Paulus kan wel de verklaring zijn van hetgeen David laat volgen: spreekt in ulieder hart op uw leger. De dag is gedaald, de zon is aan het ondergaan, zij zullen zich ter ruste leggen. De stilte van den nacht is de gelegene ure tot inkeeren in zichzelf, tot nadenken en te spreken in hun hart tot God, opdat de toorn bedare, en zij met erkenning van hunne zonden tot God mogen komen.

Hieraan verbindt zich dan zoo gepast: “Offert offeranden der gerechtigheid, en vertrouwt op den Heere.” Het offer is het zichtbaar teeken der gemeenschap met God, en elke vernieuwde wederkeering tot God, wanneer die gemeenschap door zonden verbroken was, vorderde een offerande tot verzoening of tot bezegeling der vernieuwde toetreding tot den Heere. Maar dit offer moest eene offerande der gerechtigheid zijn, een offer Gode welbehagelijk, dat niet slechts voldeed aan de voorschriften der wet, maar dat met een gebroken hart en verslagen geest Gode gebracht werd. Niet het wettisch offer als zoodanig was den Heere welgevallig, het offer des geloofs en der liefde zag Hij aan. Van hier Davids laatste vermaning: “en vertrouwt op den Heere.” De wortel van hun opstand en toorn was ongeloof, zij onderwierpen zich niet met vertrouwen op den Heere aan de door Hem gestelde machten en ordinantiën, en vertrouwden op de schoon-klinkende beloften der revolutie, gelijk zoo vele bedrogenen na hen gedaan hebben.

Wie herkent niet in deze vermaningen den man naar Gods hart, den grootmoedigen koning, die zijne haters niet vloekt, maar behouden wil.

7. Velen zeggen: Wie zal ons het goede doen zien? verhef Gij over ons het licht uws aanschijns, o Heere!

Alsnu wendt zich de koning tot de betrekkelijk kleine schare van zijn getrouwen, die hem in zijn ongeluk niet verlaten hebben, maar hem zijn bijgebleven. Ook voor hen heeft hij een woord. Velen van hen zijn neergebogen en moedeloos, zij zien geene uitkomst, zij vreezen het ergste, “wie zal ons het goede doen zien?” Hun hart is niet vast, vertrouwend op den Heere, gelijk het hart des konings. En verklaarbaar is hunne twijfelmoedigheid en vreeze. Hoe hachelijk en gevaarvol is het oogenblik, hoe zwak staan de kansen: het hart van een iegelijk in Israël volgt Absalom, de opstand breidt zich uit, de ontaarde zoon is met zijn duizenden reeds

over de Jordaan getrokken zijn vluchtenden vader achterna, gereed om in een enkelen slag diens macht en heerschappij te vernietigen.

David maakt er dan ook zijn getrouwen geen verwijt van, dat zij twijfelmoedig vragen: wie zal ons het goede doen zien? Evenmin zoekt hij door redenen hun twijfel te overwinnen, hij weet bij ervaring: er valt tegen on- en kleingeloof niet te redeneeren. Hij kent een beter geneesmiddel tegen de kwaal van ongelooft en moedeloosheid, hij stelt er de bede tegenover: "Verhef Gij over ons het licht uws aanschijns, o Heere!"

's Heeren aanschijn, zijn aangezicht is zijn ontdekt, onthulde wezen. Van dat aanschijn straalt het heerlijk licht zijner volmaaktheden uit, bizonder van zijne macht, liefde en genade. De verheffing van Gods aangezicht is het teeken en de betooning van zijne gunst en hulpe tot redding en behoud zijner gunstgenooten. Zoo bidt de dichter, in Ps. 62:2, "God zij ons genadig en zegene ons, Hij doe zijn aangezicht aan ons lichten," en in Ps. 80:4: "O God, breng ons weder, en laat uw aanschijn lichten". Tegenover de verheffing staat het af keeren en verbergen van Gods aangezicht, wat een teeken en openbaring is van Gods ongunst en toorn. Zoo spreekt de Heere zelve bij Jesaja, hfdst. 54:8, "In een en kleinen toorn heb Ik mijn aangezicht van u een oogenblik verborgen", en de kerk klaagt bij dienzelfden profeet, hfdst. 64:7: "want Gij verbergt uw aangezicht voor ons, en Gij doet ons smelten."

Daarom vreezen Gods kinderen niets zoo zeer, als de verberging van Gods aangezicht, zie Ps. 27:9; 30:8; 69:8; en begeeren zij ernstig, dat zijn aanschijn over hen lichte, zie Ps. 31:7; 80:20; 119:135.

David kent dan ook geen uitnemender medicijn tegen de kwaal van twijfel en wankelmoedigheid dan de verheffing van het licht van Gods aangezicht. Dat liefelijk en krachtig licht verdrijft, gelijk de zon in haar opgaan, de duisternis der ziel, het stort vreugde en blijdschap uit in het neergebogen hart, maar is ook het bewijs, dat God met zijne hulpe en redding nabij is. Hierin zijn het alle heiligen van alle tijden met den koninklijken zanger eens: verbergt God zijn aangezicht, dan worden zij verschrikt, verheft Hij in Christus zijn aanschijn over hen, dan wordt hun hart verwijt, en zij wandelen ook onder de verdrukking moedig en met blijdschap in 's Heeren licht.

Hoort het uit Davids mond:

- 8. Gij hebt vreugde in mijn hart gegeven, meer dan ter tijd, als hun koren en hun most vermenigvuldigd zijn.**
- 9. Ik zal in vrede te zamen nederliggen en slapen; want Gij, o Heere! alleen zult mij doen zeker wonen.**

De vreugde des heils vervult zijn harte, de Heere heeft hem meerder vreugde in 't hart gegeven dan zij genieten, wier koren en most vermenigvuldigen. Wat geeft David aanleiding tot deze vergelijking?

Volgens sommige uitleggers was het juist de blijde oogsttijd van koren en most, David zag en hoorde de vreugde der landslieden in den omtrek van Mahanaïm. Anderen houden het er voor, dat hij het oog heeft op zijne vijanden, die een overvloedigen voorraad hadden van koren en nieuwen wijn, terwijl hij en zijn volk er gebrek aan hadden; wij beslissen niet. De hoofdgedachte is, te midden van gevaren en ontberingen heeft hij hooger en meerder vreugde dan te genieten is bij het rijkste genot van het beste der aarde. Hij is rijk en blijde in God, hij smaakt in het vertrouwen op zijn God hooger en edeler vreugd dan heel De wereld geven kan.

Hij legt zich blijde en rustig te slapen, want de Heere, de wachter Israëls, waakt over hem. Hij strekt zich veilig neder op zijn veldbed, want de Heere doet hem zeker wonen. En onder het

wegsterven van de laatste zachte tonen van zijn avondlied, waarmede hij den zijnen “goeden nacht” wenscht, sluimert de koning zoetelijk in.

Gelukkige koning, zonder kroon en zonder scepter heerscht gij! Hoe zien en hooren wij het in u, dat geene omstandigheden op zich zelve ons ongelukkig kunnen maken, wanneer God in Christus ons hoogste goed is. Maar vergeten wij niet, dat het voor den geloovige altijd genade is, wanneer hij zich zoo in God verblijden mag. Ook David kende andere nachten, wij zullen hem in Psalm 6 hooren klagen: “Ik ben moede van mijn zuchten; ik doe mijn bed den ganse hen nacht zwemmen, ik doornatte mijne bedstede met mijne tranen.”

PSALM 5

Morgengebed vóór den gang naar het heiligdom.

1. Een psalm van David, voor den opperzangmeester, op de Nechilôth.

Deze psalm is, gelijk de derde, een morgenzang, zie vs. 4. Het opschrift kent dit lied aan David toe, en niets in dezen psalm dringt ons naar een ander dichter te zoeken. Volgens vs. 8 is David te Jeruzalem, en staat hij gereed om naar het heiligdom op te gaan, om zich voor den Heere neder te buigen. Hij is alzoo niet verwijderd van den tabernakel, gelijk op zijne vlucht onder de vervolging van Saul of Absalom.

Toch spreekt hij, vs. 9, van zijne verspieters. Zijne donkere teekening van de goddeloozen en hun jammerlijk lot, alsmede zijne bede geeft dan ook reden om te denken, dat hem van de zijde van de werkers der ongerechtigheid gevaren bedreigden. Daarom plaatsen sommige uitleggers dezen psalm in den tijd, die den opstand van Absalom voorafging; het vuur van den opstand smeulde reeds onder de asch, de koning nam niet zonder zorg en vreeze de onheilspellende teekenen waar, die den storm en het onweder der revolutie aankondigden. Wij vereenigen ons met dit gevoelen.

De gronden van Davids gebed zijn de heiligheid en goedertierenheid des Heeren. Naar zijne heiligheid kunnen de goddeloozen voor zijn aangezicht niet bestaan, en wacht hun een vreeselijk lot, terwijl hij en allen, die den Heere vreezen, door de grootheid van zijne goedertierenheid zullen verlost worden, om zich eeuwig in Hem te verheugen. Dit is dan ook de hoofdinhoud van dezen morgenzang. In overeenstemming met den inhoud vertalen wij het woord Nechilôth in het opschrift door erfenis of lot, omdat deze psalm ons het lot der goddeloozen en der vromen teekent. Dit lied vervalt in drie deelen: vs. 2 en 3; vs. 4 — 8; vs. 9—13.

2. O Heere! neem mijne redenen ter oore; versta mijne overdenking.

3. Merk op de stem mijns geroeps, o mijn Koning en mijn God! want tot U zal ik bidden.

Hier is een stil en zacht begin; zijne redenen, die hij begeert dat de Heere ter oore zal nemen, zijn eene overdenking, een vrucht van het zinnen en peinzen zijns harten. Het is het stil gebed, dat als de wateren eener zachte beek uit zijne ziel vloeit. Maar de wateren zijner ziel verheffen zich, het stil gebed gaat over in een stem des geroeps, tot zijn Koning en zijn God. Het is een recht geloofsgebed. Hij weet en belijdt het vrijmoedig, dat de Heere zijn Koning en zijn God is. Zijn Koning, die hem regeert en beschermt, zijn God, die, al wat Hij als God is, voor hem is. Dat is de hechte grond, waarop David bidden en verwachten mag, dat de Heere zijne woorden ter oore zal nemen, en merken op zijn gebed. In zichzelf is hij arm en nooddruftig, en heeft hij geen grond van vrijmoedigheid en hope, maar hierop bouwt hij zijn gebed en verwachting, dat de Heere Zich verbonden heeft zijn Koning en zijn God te zijn. Wel een bewijs, dat hem aan den vroegen morgen de slaap goed uit de oogen zijner ziel was.

Wakker en helder is zijne ziel, vol begeerte en verlangen naar de voorhoven des Heeren, zie vs. 8, om zijne opwachting te maken in het paleis van zijn Koning en God:

4. Des morgens, Heere! zult Gij mijne stem hooren; des morgens zal ik *mij* tot U schikken, en wacht houden.

Dat herhaald “des morgens” spreekt het sterk verlangen zijner ziel uit, evenals in Psalm 63:3, “O God, Gij zijt mijn God; ik zoek U in den dageraad; mijne ziel dorst naar U, mijn vleesch verlangt naar U.” Maar hij acht het ook betamelijk aan de hooge waardigheid van zijn Koning, dat Dezen de eerstelingen van den dag gewijd worden, dat hij niemand ontmoet, vóór

hij het aangezicht van zijn Koning aanschouwd heeft.

Davids gebed is een morgenoffer. Hij zinspeelt op het morgenoffer, dat aan den tabernakel den Heere werd gebracht. Het woord, dat hij gebruikt, en door schikken vertaald is, ziet op de handeling van den priester, als hij het hout en de offerstukken op het altaar ordende, schikte. Alzoo schikt David zijne ziele tot God, dat is, hij tracht in de ware gestalte des harten tot zijn Koning en God te naderen, in het heilig sieraad van een verbroken hart en een verslagen geest, geloovig pleitende niet op zijne gerechtigheid, maar op de groote goedertierenheid van zijn God in den Messias. Hier is David, niet de koning, maar de geloovige Israëliet en geestelijke priester, die het geestelijk morgenoffer den Heere brengt, en wacht houdt aan de voorhoven des Heeren.

Als koning mocht hij geen priester zijn, er is maar één Hoogepriester-Koning, Hij die, naar psalm 110, gezeten is aan Gods rechterhand. Maar als geloovig Israëliet is hij een geestelijk priester, en offert hij in het morgenoffer zijn gebed den Heere.

Wij hebben hier in David een navolgenswaardig voorbeeld. Gode de eerstelingen van den dag te wijden, tot niemand te spreken vóór wij tot God gesproken hebben, zie, dat geeft altijd een goeden dag. Gods kinderen weten dit bij ervaring, het waar gebed bereidt voor tot al wat de dag baren kan, tot zijn arbeid en zorgen, tot zijne moeite en teleurstellingen, het zet ziel en lichaam kalmte en sterkte bij, en maakt hart en hand vaardig en bekwaam tot elk werk.

Ach, dat het altijd bij den waren Christen, wiens ziel immers naar God dorst, zoo zijn mocht! Hoe menigmaal is het anders, hoe verward of dof kan hoofd en hart zijn bij het ontwaken! Dat wij aan alles het eerste denken, behalve om ons tot God te schikken, dat wij wel niet nalaten onze knieën te buigen, maar helaas! opstaan zooals wij ons nederbogen. Wij hebben dit met schaamte voor den Heere te belijden, en Davids voorbeeld moet ons tot zelfveroordeeling zijn, en tegelijk opwekken en aanmoedigen om gelijk hij den Heere vroeg te zoeken. Wel weten we, indien de Heere niet aan elken morgen Zich een offer des gebeds en des lofs in onze harten bereidt, wij het Hem niet geven zullen, maar wij weten ook: onze Koning en God wil met het licht van den dag ook het licht zijns aanschijns over de harten zijner kinderen doen schijnen. Laten wij dan niet nalaten ons vroeg voor zijn aangezicht te stellen, om onze gedaante te toonen, onze stem te laten hooren, Hij zal niet achterblijven, maar in Christus door zijn Heiligen Geest in onze harten een morgenoffer bereiden, zijn Naam tot eer.

Reeds merkten wij op, dat de gronden van Davids bede om verlossing van zijne vijanden de gerechtigheid en goedertierenheid des Heeren zijn, op die beide beroept hij zich:

- 5. Want Gij zijt geen God, die lust heeft aan goddeloosheid; de booze zal bij U niet verkeerem.**
- 6. De onzinnigen zullen voor uwe oogen niet bestaan; Gij haat alle werkers der ongerechtigheid.**
- 7. Gij zult de leugensprekers verdoen; van den man des bloeds en des bedrogs heeft de Heere een gruwel.**
- 8. Maar ik zal door de grootheid uwer goedertierenheid in uw huis ingaan; ik zal mij buigen naar het paleis uwer heiligheid., in uwe vreeze.**

Er spreekt uit deze woorden eene diepe kennis Gods, zoowel van zijne heiligheid als van zijne goedertierenheid. David kent zijn Koning en zijn God naar die beide zijden van zijn onuitsprekelijk en heerlijk Wezen, waarin de gestrengste rechtvaardigheid en eene oneindige goedertierenheid één zijn, goedertierenheid en waarheid gaan voor het aanschijn zijns Gods henen.

In drie verzen, elk van twee leden, werkt de dichter zijn begrip van Gods heiligheid uit. Gods heiligheid is zijn afkeer van en zijn haat tegen de zonde en den zondaar, en die afkeer en

haat openbaart zich in zijne rechtvaardigheid en gerechtigheid tot straf van alle goddeloosheid.

De Heilige is geen God, die lust heeft aan goddeloosheid; zijn Wezen, dat enkel licht is, kan de goddeloosheid, het tegengoddelijke, dat enkel duisternis is, niet verdragen. Daarom zal de booze bij Hem niet verkeereren, en zullen de onzinnigen voor zijne oogen niet bestaan. Men merke hier wel op: de goddeloosheid, de zonde heeft evenmin als de duisternis een eigen wezen, een zelfstandig bestaan, zij bestaat slechts als eene hoedanigheid in een redelijk, zedelijk wezen, hetzij in satan of in den mensch. Zij maakt den mensch, oorspronkelijk in heiligheid en gerechtigheid geschapen en daarom Gode evenbeeldig, een booze, een onzinnige, een werker der ongerechtigheid, een leugenspreker, een man des bloeds en des bedrogs, in wiens mond niets rechts is, wiens binnenste enkel verderving is, wiens keel een open graf is, en die met zijn tong vleit.

Ziedaar, wat de zonde van den mensch maakt. Welk eene afzichtelijke schakeering van de duisternis der zonde in den mensch, en dit niet in Davids vijanden alleen, maar in de geheele menschheid. Wat de dichter vs. 10 van zijne vijanden zegt, verklaart Paulus, Rom. 3:13, waar te zijn van alle menschen, van de geheele wereld.

Omdat nu die afschuwelijke zonde met den mensch één is, en alleen bestaan heeft in hem, daarom heeft de Heilige een afkeer van den mensch, geenszins als zijn schepsel, maar als een die met de zonde één, een zondaar is. De booze zal bij God niet verkeereren, zijn gastvriend niet zijn, omdat hij het niet kan, er is geene gemeenschap tusschen het licht en de duisternis. De onzinnigen, want de zonde is onzinnigheid, zullen voor zijne oogen niet bestaan. De oogen van den Heilige schieten vlammen vuurs, geen oogenblik kunnen de onzinnigen voor Hem zich staande houden. Gelijk was voor het vuur smelt, zullen de goddeloozen vergaan van Gods aangezicht.

Maar Davids Koning en God heeft niet slechts een afkeer van de goddeloosheid en van de goddeloozen, Hij haat ze ook met een stelligen haat. “Gij haat alle werkers der ongerechtigheid; Gij zult de leugensprekers verdoen; van den man des bloeds en des bedrogs heeft de Heere eenen gruwel.”

Sterker kon de psalmist zich niet uitspreken. De Heilige haat niet slechts de zonde, maar ook den zondaar, en bewijst aan hem zijne rechtvaardigheid, als Hij aan hem een gruwel heeft, en hem verdoet. Met hoevele voorbeelden zou dit te bewijzen zijn; men denke aan den ondergang der eerste wereld, aan de omkeering van Sodom en Gomorra, en aan zoovele andere gerichten Gods, die ons prediken, dat de Heilige de zonde in den zondaar niet ongestraft kan laten.

Zoo is Gods heiligheid een der gronden van de bede des dichters om verrijdeling van de aanslagen, die zijne verspieters tegen hem smeden; als zeide hij: “Heere, mijn Koning en mijn God, Gij kunt niet anders dan naar uwe heiligheid mijne vijanden schuldig verklaren,” zie vs. 11.

En zijn tweede gebedsgrond is de grootheid van 's Heeren goedertierenheid. “Maar ik zal door de grootheid uwer goedertierenheid in uw huis ingaan; ik zal mij nederbuigen naar het paleis uwer heiligheid.” Hij zingt alzoo van recht en goedertierenheid. Van 's Heeren goedertierenheid, gunst en genade is zich de dichter bewust, hare grootheid is aan hem bewezen, en dit, dit alleen onderscheidt hem van zijne vijanden. In zichzelf is hij geen voorwerp van 's Heeren goedertierenheid. Immers hij behoort tot de wereld, die voor God verdoemelijk is, maar de grootheid van Gods goedertierenheid heeft hem onderscheiden, daardoor zal hij in 's Heeren huis gaan en zich neder buigen in zijn paleis. Hier, als op meer plaatsen der Schrift, wordt door 's Heeren huis en paleis niet de tempel, maar de tabernakel verstaan.

En nu lette men op de tegenstelling, die David maakt tusschen hem en zijne vijanden. De tabernakel is de plaats van de tegenwoordigheid van Israëls heiligen Koning en God. De booze begeert niet naar de tegenwoordigheid Gods, hij kan in 's Heeren huis niet verkeerem, en de onzinnigen zullen en kunnen daar voor zijne oogen niet bestaan. Maar David heeft het heilige voornemen er in te gaan, en zich er neder te buigen, hij kan en mag dit. Want, hoe schuldig in zichzelf, door de grootheid van Gods goedertierenheid in den Messias, is zijn schuld vergeven en zijn hart vernieuwd, hij kan voor de oogen van den Heilige Israëls bestaan.

Vrijmoedig spreekt hij zijn voornemen uit, en heet hij de grootheid van 's Heeren goedertierenheid den grond van zijn gebed, waarop wij hem in de volgende verzen hooren pleiten.

Gods heiligheid en de grootheid van zijne goedertierenheid, de hechte pleitgronden van Davids gebed, zijn het nog voor alle ware geloovigen. In Christus zijn zij beiden geopenbaard, bewezen en verheerlijkt. Maar beiden moeten ook door ons gekend en geloovig erkend worden, wij moeten van goedertierenheid en recht leeren zingen. De Heilige Geest ontdekt degenen, die zijn licht bestraalt, aan beiden. In het licht van Gods heiligheid, dat uit zijne wet straalt en ons van Christus' kruis tegenschittert, leeren wij onszelf kennen en verfoeien, terwijl de zachte en liefelijke glans van 's Heeren goedertierenheid in Christus ons aanlokt en vrijmoedigheid geeft, om hoe schuldig Gods wet en het geweten ons verklaart, voor zijn aangezicht te komen, en al onzen roem in zijne goedertierenheid te hebben.

Wij krijgen dan Gods heiligheid even lief als zijne goedertierenheid. Neen, die heiligheid moge ons met Godewaardige vreeze vervullen, verschrikken kan zij ons dan niet meer, zij heeft zich bewezen en is voldaan. De Heere laat in Christus al zijne goedertierenheid voor ons aangezicht heengaan.

Lezer, kent gij zoo Gods heiligheid en goedertierenheid? Kunt, moogt gij er op pleiten? Geve de Heere, dat het van u waar zij, of zoo niet, dat het nog heden waarheid in u worde!

Nadat de dichter vs. 5—8 de gronden voor zijn gebed heeft uitgesproken, die voor hem in de gerechtigheid en de goedertierenheid des Heeren gelegen zijn, gaat hij voort in vs. 9 voor zichzelf te bidden; in vs. 10, 11, roept hij de rechtvaardige vergelding des Heeren over zijne vijanden in, terwijl hij vs. 12 en 13 zijn gebed besluit met eene vrijmoedige en hoopvolle bede om het heil des Heeren over allen, die op Hem betrouwen.

Voor zichzelf:

9. Heere! leid mij in uwe gerechtigheid, om mijner verspieders wil; richt uwen weg voor mijn aangezicht.

Dit is een recht godvruchtige bede. David, omringd door zijne booze en listige vijanden, vertrouwt niet op zijne wijsheid, macht of gerechtigheid. Hij weet: die schieten te kort en zijn ras verbroken, maar hij smeekt, dat zijn Koning en God hem leiden mag. Daarom bidt hij: "Leid mij in uwe gerechtigheid, richt uwen weg voor mijn aangezicht." Niet in zijne gerechtigheid, niet in zijnen weg wil hij geleid worden.

Hij begeert geleid te worden in den weg, waarin God zijne gerechtigheid openbaart, in den weg des rechts, die naar den wil en het woord zijns Gods is. Het is de weg, dien David Ps. 23:3 "het spoor der gerechtigheid" noemt, gelijk hij ook in Ps. 27:11 bidt: "Heere! leer mij uwen weg, en leid mij in het rechte pad, om mijner verspieders wil." De heilige weg Gods is voor hem de alleen veilige weg, waarop zijn voet niet wankelt, opdat zijne verspieders geene oorzaken tegen hem hebben, en hij tegen hunne listige aanslagen behoed blijve.

Gods kinderen hebben in deze bede van David eene aanwijzing hoe zij in moeilijke en

gevaarvolle wegen en omstandigheden te bidden hebben. Zonde en satan zijn dan de slechtste raadgevers en bedriegelijke gidsen, zij voeren ons van het spoor der gerechtigheid, en willen ons onzen eigen weg doen bewandelen. Wij hebben er voor te vreezen, de heilige weg Gods is en blijft de veilige weg. Zij het dan onze bede: “Uw goede Geest geleide mij in een effen land.”

En nu zijne bede tegen zijne verspieders:

10. Want in hun mond is niets rechts; hun binnenste is enkel verderving; hunne keel is een open graf; met hunne tong vleien zij.

11. Verklaar hen schuldig, o God! laat hen vervallen van hunne raadslagen; drijf hen henen om de veelheid hunner overtredingen; want zij zijn wederspanning tegen U.

David heeft reden zijne verspieders te vreezen, en mag verwachten, dat de goddelijke gerechtigheid zich tot zijne verlossing aan hen betoonen zal. Daarom begint en eindigt hij met het redengevend woordje want. Zij zijn eene samenknopping van valsheid, bedrog, verderving en ongerechtigheid. Mond en hart is er vol van, hun keel is een open graf, waaruit de verpestende doodslucht onophoudelijk opdoemt, zonde en dood komt uit hen op, zoals anderen ademen. Heilig is daarom zijn beroep op de gerechtigheid Gods, dat die hen schuldig verklare, hen straffen mag, en zijn oordeel en gericht over hen brenge. Laat hen vervallen van hunne raadslagen, bidt hij, dat is, straf hen met verderf en ondergang, opdat zij hunne raadslagen tegen mij niet kunnen uitvoeren.

Heilig is deze bede van David, niet minder godvruchtig dan zijne bede vs. 9. De gerechtigheid Gods dringt hem tot dien wensch. Het is niet iets persoonlijks waarom zijne verspieders hem zoo haten en tegen hem raadslagen, de diepste grond van hunne raadslagen tegen hem is, dat hij de gezalfde des Heeren is, daarom zegt hij: “want zij zijn wederspanning tegen U.” Zij haten hem niet om zijn persoon of gedrag, maar als godvruchtige, als gezalfde van Jehova, zijn Koning en God, en zijn alzoo in hun tegenstand tegen hem, wederspanning tegen den Heere.

Wanneer wij dit niet wel onderscheiden, kunnen wij vele van Davids psalmen niet verstaan, en beschuldigen wij hem van wraakzucht. Er is zelfs een soort van weekhartige Christenen, die beweren, dat zulke psalmen, die zij vloekpsalmen noemen, in den mond der geloovigen onder het Nieuwe Testament niet passen. Maar die goede lieden vergeten, dat de vijanden van 's Heeren gemeente, vijanden des Heeren zijn, en dat onze Heiland, Saulus niet heeft toegeroepen: Saul, Saul! wat vervolgt gij de gemeente, maar wat vervolgt gij Mij. En zeker hebben zij nooit hunne aandacht gegeven aan het gebed der zielen, die onder het altaar in den hemel zijn; Openb. 5:10, “En zij riepen met groote stem, zeggende: Hoe lang, o heilige en waarachtige Heerscher! oordeelt en wreekt Gij ons bloed niet van degenen die op de aarde wonen?” Of zou er in den hemel ook nog persoonlijke en onheilige wraakzucht zijn?

Wel bekennen wij dat Davids voorbeeld misbruikt kan worden, en wij ons ernstig te beproeven hebben voor God, of men ons haat om 's Heeren wille of om ons eigen verkeerd en schuldig gedrag. Dat wij ons hier wachten voor zelfbedrog, opdat wij voor God niet schuldiger worden dan zij, over wie wij de rechtvaardige vergelding Gods inroepen.

En nu het slot van Davids morgengebed:

- 12. Maar laat verblijd zijn allen, die op U betrouwen, tot in eeuwigheid; laat hen juichen, omdat Gij hen overdekt; en laat in U van vreugde opspringen, die uwen naam liefhebben.**
- 13. Want Gij, Heere! zult den rechtvaardige zegenen; Gij zult hem met goedgunstigheid kronen, als met eene rondas.**

De woorden zijn duidelijk. David bidt en verwacht, dat de Heere naar zijne rechtvaardigheid en goedertierenheid hen, die op Hem betrouwen, en die zijnen naam liefhebben, zal overdekken, beschermen en bewaren tegen hunne vijanden, opdat zij, als bevrijden des Heeren, zich verblijden, juichen en opspringen vanwege hunne groote verlossing. Hij verwacht dit, omdat hij zijn God en Koning kent, als een, die den rechtvaardige zegent, en hem met goedgunstigheid kroont, dat is hier “bedekt” als met een rondas, met een schild van niet gewone grootte, waarmede de strijder geheel bedekt wordt.

Wij houden zulk een morgengebed als de beste toerusting tegen een kwaden dag, als het uitgelezenste wapen tegen de bitterste en gevaarlijkste vijanden, en als een Gode welbehagelijk morgenoffer. Wie zoo bidt, is veilig in zijn God en Koning, ook als de Jobsbode hem elk uur nieuwe onheilen boodschapt, en zijne vijanden zeer vermenigvuldigen. Met zulk een gebed kan men de hel en hare machten tegenstaan, en onder alle leed en lijden gemoedigd voortgaan. Gods heiligen hebben dit ondervonden, en deze psalm blijft onder strijd en lijden hun lied, zij hopen op de gerechtigheid en goedertierenheid Gods in Christus, en verheugen zich tot opspringens toe in den Heere, hun Koning en God.

PSALM 6

Een boetpsalm.

1. Een psalm van David, voor den opperzangmeester, op de Neginôth, op de Scheminîth.

Psalm 4 is een avondlied, Ps. 5 een morgengebed, en Ps. 6 is een klaaglied in den nacht. De dichter doet ons aandoenlijke klachten hooren, die hij den ganschen nacht uitstort, terwijl hij zijne bedstede doornat met zijne tranen.

Hij is in zwaar lijden naar lichaam en ziel. Hoor hoe hij klaagt: “ik ben verzwakt, mijne beenderen zijn verschrikt, ja mijne ziel is verschrikt, mijn oog is doorknaagd van verdriet”; hij roept: “Heere! hoe lange?” Hij is nabij den dood en het graf, vs. 6.

En wat is de oorzaak van zijn lijden? Naar vs. 9, 10 en 11, vervolgen en benaauwen hem zijne vijanden. En toch is de diepste grond van zijn ziels- en lichaamslijden niet die vervolging op zichzelf, maar in dien haat en vervolging zijner vijanden erkent hij den toorn en de grimmigheid des Heeren vanwege zijne zonden. Het zijn geen menschen, die hem dit zware leed verwekken, maar het zijn zijne overtredingen, waarom de Heere de roede van zijn toorn en grimmigheid over hem heeft opgeheven; de Heere heeft tot zijne vijanden gesproken: “vervolgt en benaauwt David.”

Het is het gevoel van den ondragelijken last van 's Heeren toorn en dat vanwege zijne overtredingen, dat zijne ziel en zijne beenderen verschrikt, hem verzwakt, en zijn oog doorknaagt van verdriet. Evenals hij in Ps. 32:4 klaagt: “want uwe hand was dag en nacht zwaar op mij; mijn sap werd veranderd in zomer droogt en,” alzoo ook hier.

Het is een echte boetpsalm, de bede van een schuldig, verslagen en verbrijzeld zondaarshart, dat diepe en bange klachten uitstort. Toch zijn het geene klachten van vertwijfeling en wanhoop; het is een boetpsalm, maar niet minder een geloofspsalme. Hij houdt te midden van het gevoel van 's Heeren toorn vast aan genade, hij weet God zal zijn gebed aannemen, en al zijne vijanden zullen zeer beschaamd en verbaasd worden.

Het opschrift kent dezen psalm aan David toe, en er is geene reden om naar een ander dichter te zoeken. Wij herkennen er den man naar Gods hart in, diep en levendig is zijn schuldgevoel, evenals in de overige boetpsalmen. Het werd gezongen op de Neginôth, een snarenspeel, en wel op de Scheminîth, dat is, in den achtsten toon, in den bastoon, in overeenstemming met den Magenden inhoud van den psalm.

Een der vele vervolgingen, waaronder David geleden heeft, is de aanleiding van dezen psalm. Of het de vervolging onder Saul of onder Absalom geweest is, laat zich uit den inhoud niet aanwijzen, het naast denken wij onder zijn zoon Absalom. Luther zegt er van: “Ik houd het er voor, het is eene algemeene leering en onderwijzing, gepast voor elk Christen, die in zulke angsten verkeert.”

De strophenaafdeeling is: vs. 2—4, 5 en 6, 7 en 8, en 9 — 11.

2. **O Heere! straf mij niet in uwen toorn, en kastijd mij niet in uwe grimmigheid!**
3. **Wees mij genadig, Heere! want ik ben verzwakt; genees mij, Heere! want mijne beenderen zijn verschrikt.**
4. **Ja, mijne ziel is zeer verschrikt; en Gij, Heere! hoe lange?**

David bewijst, hoe zwak zijn lichaam en hoe verslagen zijn hart ook is, nog altijd den rechten en eenigen weg te kennen, tot den Heere zijnen God. Tot Hem, wiens naam hij in dezen psalm 8 malen aanroept, wendt hij zich met zijne gebeden en jammerklachten. Zijn schuldgevoel en

smart verbergen voor hem zijn God niet, in wiens genade zijn behoud is.

Niet bij mensen zoekt hij heil of leniging van zijne smart, bij den Heere schuilt hij. Toch is er iets dat hem onverdragelijker is dan al zijne smart, dit, dat de Heere, die hem heeft liefgehad, en dien zijn hart bemint, hem straffen zou in zijnen toorn en kastijden in zijne grimmigheid. Dat de Heere hem straft en kastijdt, billijkt hij, hij is het waardig, hij wil gekastijd worden; het zijn zijne zonden, die de Heere door middel van zijne vijanden in hem bezoekt, en dit tot zijne genezing en terechtbrenging. Maar die bezoeking heeft allen schijn, dat de Heere hem niet als een vader, maar als een rechter straft en kastijdt in zijn heiligen toorn en grimmigheid.

Dat is de pijn in zijn pijn, die toorn en grimmigheid is hem het zwaarste, In een gelijke zielsstemming treffen wij Jeremia aan hfdst. 10:24 van zijne profetieën, waar hij bidt: “Kastijd mij, Heere! doch met mate, niet in uwen toorn, opdat Gij mij niet te niete maakt.”

Kinderen van God, die onder de roede des Heeren zijn doorgedaan, op wie de hand Gods was, verstaan hier David. Niet de bezoeking, hoe zwaar ook, beangstigde hen, maar de vreeze: de Heere mocht hen in zijn toorn en grimmigheid kastijden en straffen, en hen te niete maken, zooals Hij met de wereld eene voleindiging zal maken, wanneer Hij haar oordeelt. Gods gunst te derven, die gedachte is hun het smartelijkste, en doet hen bittere tranen weenen.

Daarom neemt David ook de toevlucht tot Gods genade, en bidt hij: zijt mij genadig, Heere! Genade alleen blijft er voor zijn schuldig hart over, de tollenaarsbede: “O God! wees mij zondaar genadig!” Hij stelt genade tegenover toorn en grimmigheid, en klaagt aan God zijne smarten als een kind aan zijnen vader: “want ik ben verzwakt”, vergaan is mijne kracht. “Genees mij, Heere! want mijne beenderen zijn verschrikt.” Mijn beenderen, de steunsels van mijn vleesch zijn verschrikt, laten los, wankelen, begeven mij, ik zal haastig omkomen. “Ja, mijne ziel is zeer verschrikt.” Beving, schrik en angst vervullen zijne ziele, zijn hart, geheel zijn inwendig bestaan. Hij dreigt onder het gevoel van Gods toorn te bezwijken. “En, Gij Heere! hoe lange?” Dat is een afgebroke uitroep, voor: hoe lange zult Gij, Heere, toornen? en tegelijk een smartvolle uitroep van verlangen naar verlossing, gemengd met heilig ongeduld. Zoo roepen de zielen der heiligen onder het altaar: “Hoe lange, o heilige en waarachtige Heersers er!” Met dien uitroep ontlastte menig smartelijk lijder zijn hart; er spreekt ook uit die klacht geloof en hoop op den rechtvaardigen en genadigen God, die de mate des lijdens bepaald heeft, en in het einde zijnen kinderen eene gewenschte verlossing zenden zal.

Wij gevoelen hier met David, en toch kunnen wij geen medelijden met hem hebben. Hij is volstrekt niet de ongelukkigste lijder. Hij weet van wiens hand hem al dit kwaad toekomt; hij kent de oorzaak, zijne zonden, hij is er bedroefd over tot weenens toe, en zoekt in Gods genade genezing. Denk u daartegenover David, of wien ook, maar ontbloot van Gods genade, zonder kennis Gods en kennis van zichzelf, hoe ongelukkig, ja rampzalig zou hij onder zulk een lijden wezen. Misschien hebben wij dezulken op hun krankbed bezocht, en waren getuigen van hunne zwijgende of klagende smart, en o hoe pijnlijk deed het ons dan aan, niets van dat al te vernemen, wat wij hier uit Davids mond hoorden. Ja, wij hoorden klachten, maar niet over de zonden; klachten, die aanklachten waren tegen God: “waarom moet ik zooveel en zoolang lijden?” Indien niet vaak erger klachten.

Daarom heeten wij allen gelukkig, die als David hebben leeren klagen over hunne zonden, die Gods toorn en grimmigheid vreezen, en tot zijne genade in Christus de toevlucht nemen. Die zoo krank zijn naar God, sterven niet: zij zullen leven tot in eeuwigheid.

Nadat David vs. 2—4 zijn nood en lijden den Heere had blootgelegd, en ernstig om genade gebeden had, gaat hij voort in vs. 5 en 6:

5. **Keer weder, Heere! red mijne ziel; verlos mij om uwer goedertierenheid wil.**
6. **Want in den dood is Uwer geene gedachtenis; wie zal U loven in het graf?**

Dit “keer weder, Heere!” sluit zich aan zijne bede: “Straf mij niet in uwen toorn, kastijd mij niet in uwe grimmigheid.” Naar het aanzien is het David, alsof de Heere van hem geweken was, en Hij hem alleen liet in dezen grooten nood zijner ziel. Dit doet hem bidden: “Keer weder, Heere”, bewijs mij weder uwe gunst, dat is: “red mijne ziel, verlos mij om uwer goedertierenheid wil.” In de werkelijkheid was de Heere van David niet geweken, en was Hij hem, hoe zwaar zijne ziel ook leed, even nabij als in de dagen van zijn grootsten voorspoed. Maar de Heere bewees zich dit niet aanstonds; Hij scheen David overgegeven te hebben in de handen zijner vijanden. Daarom zou ’s Heeren redding en verlossing hem een bewijs zijn, dat Hij in gunst tot hem was wedergekeerd.

Het is niet vreemd, dat wij David zoo hooren bidden: “Keer weder, Heere!” Het vleesch kan onder de verdrukking God niet zien in zijne liefde en genade, bovenal niet als het geweten ons aanklaagt en veroordeelt, al is het waar, “dat Hij óns zijne hulpe en bijstand altijd wil bewijzen, ook wanneer men zulks allerminst is verwachtende.”

En waarom bidt David zoo ernstig om gered te worden, om het behoud zijns levens? “Want, zegt hij, in den dood is Uwer geene gedachtenis; wie zal U loven in het graf?” Die woorden schijnen te zeggen, dat, moge David gelooven aan een voortbestaan zijner ziel na den dood, hij evenwel geene verwachting heeft op een eeuwig zalig leven, om God daarin eeuwig te prijzen. Wij hebben meer zulke uitspraken in het Oude Testament, vooral in de psalmen. Ps. 30:10: “Wat gewin is er in mijn bloed, in mijn nederdalen in de groeve? Zal U het stof loven? Zal het uwe waarheid verkondigen?” Zie verder: Ps. 88:11- 13; 115 :17; 118 :17. Jes. 38 :18, 19.

Zeker blijkt uit deze en andere uitspraken der Schrift, dat de geloovigen des O.T. niet zulk een helder en blijmoedig uitzicht hadden op het toekomstige leven, als de geloovigen van het N.T. kunnen hebben; het leven en de onverderfelijke toekomst was voor hen nog niet daadwerkelijk in Christus aan het licht gebracht. De mate der bedeeeling vóór en na Christus' komst is verscheiden; de apostel zegt. Hebr. 11:39, 40. “En deze allen (de geloovigen des O.T.) hebbende door het geloofgetuigenis gehad, hebben de belofte niet verkregen: alzoo God wat beters over ons voorzien had, opdat zij zonder ons niet zouden volmaakt worden/”

Men hebbe dit evenwel niet alzo te verstaan, alsof de geloovigen onder de Oude bedeeeling gansch geene hope hadden op het toekomstige leven en de zaligheid. Dit zou strijden met Azafs betuiging, Ps. 73:24—26; met de verwachting van David, Ps. 10:11; 17:15 en 49:15. Uit alle deze plaatsen spreekt de hope des eeuwigen levens klaarlijk.

Wij zeggen daarom met den geleerden Vitranga op Jes. 38:18, 19, waar Hiskia op zijn ziekbed evenzoo spreekt als David in onzen psalm: “Indien de woorden onbepaaldelijk opgevat worden, zoo leveren zij dezen zin op: dat de dooden gansch geen begrip of gevoelen hebben, dat er van hen geene daad tot verheerlijking en lof van God gedaan wordt; dat zij geene vertroosting en blijdschap in de gemeenschap der heiligen genieten; dat er geene beloften aan hen te vervullen overig zijn, dat het met hen gedaan is, en zij ten eenenmale vergaan, gedoemd tot eeuwige duisternis en eene altoosdurende vernietiging. Welke zin, wijl hij ongerijmd is, en rechtstreeks aanloopt tegen het geloof en de hoop der heiligen van alle tijden, zoo moet men noodzakelijk zeggen, dat deze woorden van den staat der afgestorvenen niet onbepaald op te vatten zijn, maar opzigtelijk, met betrekking op den lof en de verheerlijking van God en van zijne waarheid in het vervullen van de belofte der genade, welke in de vergaderingen der heiligen hier op aarde plaats heeft.”

Wij hebben bij vs. 6 langer vertoefd, omdat er gevonden worden, die den staat en de

verwachting der geloovigen vóór en na Christus' bijna gelijkstellen, en alzoo het trapsgewijze verschil tusschen de Oude en Nieuwe bedeeling geheel opheffen, waarbij de opklimming en de historische ontwikkeling der Openbaring Gods verloren gaat, en de volmaaktheid van de bedeeling Gods in Christus niet naar waarde erkend en geschat wordt. Terwijl er ter andere zijde zijn, die de eenheid van Oud- en Nieuw Testament verbreken, en leeren dat beide testamenten in wezen onderscheiden zijn. De laatsten heeten dan ook het Oude Verbond een vleeschelijk, uitwendig verbond, waarin de belofte van het land Kanaän het hoogste goed was, en waarvan de besnijdenis in het vleesch een teeken was. De eersten overdrijven, de laatsten dwalen stellig. En het is vooral hiertegen, dat wij ons verklaren, omdat deze dwaling niet zonder invloed is op de beschouwing van andere waarheden en op de praktijk der godzaligheid.

In vs. 7 en 8 stort David nog eenmaal zijne klacht uit, waarmede hij een nieuw beroep doet op het mededoogen zijns Gods:

- 7. Ik ben moede van mijn zuchten; ik doe mijn bed den ganschen nacht zwemmen; ik doornat mijne bedstede met mijne tranen.**
- 8. Mijn oog is doorknaagd van verdriet, is veroud, vanwege mijne tegenpartijders.**

Hij doet zijn bed zwemmen, hij doornat zijne bedstede met zijne tranen, hij is enkel tranen.

Dichterlijk, maar niet te min waar is de voorstelling van zijn lijden en smart in stroomen van tranen, zij drukt de diepte en hoogte ervan uit. Het zijn dan ook geene zwakheidstranen, die licht bewogene aandoeningen, zonder dat de ziel het gevoelt, doen uitstroomen. Het zijn tranen van een man, van een krijgsman, van een die zijne sterkte in God heeft. Maar die man, die krijgsman, die geloovige is verteederd, vernederd, verbroken voor Gods aangezicht; de smart over zijne zonden, die God door de hand zijner tegenpartijders in hem bezoekt, doorknaagt zijn oog, en veroudt het.

Nog eenmaal, Ps. 31:10, lezen wij: “van verdriet is doorknaagd mijn oog.” Het oog is de spiegel, de graadmeter van ziels- en lichaamslijden; het ingevallen, zwakke, doffe oog teekent de mate der zwakheid en smart des lijders.

In welken toestand treffen wij David hier aan! Wie herkent in dien lijder, die zich daar in het nachtelijk uur op zijn leger om en om wendt in zijne tranen, den moedigen koning van Israël, den man, die met zijn God over een muur springt, en door eene bende dringt, die de schrik zijner vijanden, de moed zijner vrienden was?

Maar de rechterhand des Allerhoogsten verandert: des avonds vernacht het geweest, maar des morgens is er gejuich; een oogenblik is er in zijn toorn, maar een leven in zijne goedgunstigheid. Hoor, welk een toon die lijder nu aanslaat:

- 9. Wijkt van mij, al gij werkers der ongerechtigheid! want de Heere heeft de stem mijns geweens gehoord.**
- 10. De Heere heelt mijne smeeking gehoord; de Heere zal mijn gebed aannemen.**
- 11. Al mijne vijanden zullen zeer beschaamd en verbaasd worden; zij zullen terugkeeren, zij zullen in een oogenblik beschaamd worden.**

Hij spreekt op blijden en dankenden toon de zekerheid van de verhooring van zijn gebed uit, wat hij tot driemaal herhaalt.

Dichterlijk schoon is dat “stem mijns geweens”, die de Heere gehoord heeft. Het geweest, de tranen hebben eene stem, eene stem die doordringt tot Gods ooren, die in den hemel gehoord wordt.

Zeker, de taal der tranen is krachtig en welsprekend. Het is de taal, waarin de geheele

menschheid spreekt, en allen elkander even duidelijk verstaan, de taal bij name van Gods kinderen, waarin zij spreken tot hun God en Vader in Christus Jezus. Die tranen des geloofs zijn aangenaam bij God; Hij legt ze in zijne flessche, ze zijn in zijn register, voor zijne oogen.

Davids smart is niet de stomme smart der vertwijfeling, die geene tranen meer heeft. Het zijn geloofstranen, waarin hij zijne ziele uitstort voor God, zij voeren zijne smarten af tot voor den troon van God. Hij klaagt zijn klacht niet aan de doove peluw zijns hoofds, maar in een stroom van tranen aan den levenden God.

Daarom vindt hij verhooring, en geeft de Geest Gods hem, door zijne tranen heen, getuigenis dat zijn God gehoord heeft, en tot het einde toe hem verhooren zal.

In die vergewissing, dat zijn gebed veel zekerder van God verhoord is, dan hij weet het van God gebeden te hebben, spreekt hij: “wijkt van mij, al gij werkers der ongerechtigheid.” Het is als waarschuwt hij ze, niet langer voort te gaan hem te benauwen, want de Heere, zijn wreker is nabij hem, hun tot verderf, hem tot verlossing. Hij is zeker van zijne verlossing: “Al mijne vijanden zullen zeer beschaamd en verbaasd worden.” Zijne verlossing is nabij en zal volkomen zijn: “zij zullen terugkeeren; zij zullen in een oogenblik beschaamd worden.”

Dit lied is de psalm van gebed en tranen, maar van gebed en tranen des geloofs uit een verbroken hart en een verslagen geest. Gebed en tranen waren door alle tijden de wapenen, waarmede Gods heiligen voor zijnen troon streden.

Merk op, hoe in de Schrift gebed en tranen, smeeking en geweën samengevoegd worden.

Van Jakobs vorstelijken strijd met God te Pniël getuigt de profeet Hosea, hfdst. 12:4, “Ja hij droeg zich vorstelijk tegen den Engel, en overmocht Hem; hij weende en smeekte Hem.”

De onvruchtbare en bitterlijk bedroefde Hanna bad en weende zeer bij den tabernakel te Silo, en de Heere verhoorde haar, en gaf Samuël, den van den Heere gebedene. “Die met tranen zaaien, zullen met gejuich maaien,” zong een van Israëls dichters den bedroefden van harte toe.

Hoe stortte de boetvaardige zondares in het huis van Simon den farizeër hare ziel in hare tranen uit, waarmede zij de voeten des Heeren natmaakte. Zij spreekt geen woord, het behoeft niet, hare tranen spreken hoe lief Hij haar, de schuldigste van allen, had. Denk aan den vader in het Evangelie, als hij met tranen roept: “Ik geloof, Heere! kom mijne ongeloovigheid te hulp.”

Een Petrus gaat naar buiten en weent bitterlijk, als het oog des Heeren tot zijne ziel is doorgedrongen, en hij verslagen is vanwege zijne zonden. Zelfs van Gods Zoon, den eenigen Hoogepriester, staat er geschreven: “met sterke roeping en tranen geofferd hebbende.” Hebr. 5:7.

Waar tranen zoo samenvloeien met het gebed, de Heere er een welgevallen in neemt, en ze verhoort, laat ons daar de tranen niet geringschatten, en ons oog in het gebed tot God niet weerhouden tranen te storten.

Wij hebben ons slechts te beproeven, of het tranen des geloofs en der liefde zijn, tranen van droefheid naar God, die eene onberouwelijke bekeering tot zaligheid werkt.

Niet dat wij onze ziel toebetrouwen op de wateren onzer oogen, ook niet van het heiligst gevoel. O neen, voor God gelden alleen de tranen en gebeden van den eenigen en grooten Hoogepriester, daarop hebben wij alleen te pleiten. Maar wie daarop pleit, dit is de ervaring van alle kinderen Gods, zal het niet zonder geweën en tranen doen, en eenmaal zal God alle tranen van hunne oogen afwisschen.

PSALM 7

Eene klacht over de lastering in eene rechtvaardige zaak.

1. Davids Schiggajôn, dat hij den Heere gezongen heeft, over de woorden van Cusch, den zoon van Jemini.

Over de beteekenis van het woord “Schiggajôn”, dat alleen in dit opschrift en Hab. 8:1 voorkomt, zijn de uitleggers niet éénstemmig. Sommigen vertalen het “klacht”, “klaagzang”; anderen leiden het af van een Hebreeuwsch woord, dat “dwalen” beteekent, en vertalen het “dwaling”, wat zeker meer overeenkomt met de aanleiding en den inhoud van den psalm, waarin David naar aanleiding van de lasterlijke woorden van Cusch, den zoon van Jemini, het afdwalen en zondigen zijner vijanden tegen hem voor den Heere brengt, en van zijn onschuld getuigt.

“Wie Cusch, geweest is, hiervan weten wij uit het O.T. niets naders. Luther en eenige vroegere en latere uitleggers houden het voor een zinnebeeldigen naam. David zou er een zijner bitterste vijanden mede benoemd hebben, die hem bij Saul valschelijk beschuldigde en aanklaagde, dat hij het op het leven des Konings toelagde. Terwille nu van de zwarte ziel en het boos bedrijf van dien beschuldiger zou hij hem Cusch, dat is, een “moor” geheeten hebben. Maar deze verklaring komt ons te gezocht voor. Wij houden het voor den eigenaam van een der vele vijanden van David, die hij bovenal onder Sauls aanverwanten en de Benjaminieten had; en Cusch behoorde tot dien stam, want hij wordt een “zoon van Jemini” genoemd, dat eene verkorting is van den naam Benjamin.

Saul liet zich door dezen Cusch tegen David opzetten, en in zijn haat tegen den zoon van Isaï, geloofde hij gereedelijk elke aanklacht tegen hem. David wist dit, daarom sprak hij tot Saul 1 Sam. 24:10: “Waarom hoort gij de woorden der menschen, zeggende: zie, David zoekt uw kwaad.” En 1 Sam. 26:19, toen het voor de tweede maal in Davids hand was Saul te dooden, hooren wij hem tot den ontroerden en getroffen Koning zeggen: “Indien u de Heere tegen mij aanport, laat Hem het spijsoffer rieken; maar indien het menschenkinderen zijn, zoo zijn zij vervloekt voor het aangezicht des Heeren, dewijl zij mij heden verstooten, dat ik niet mag vastgehecht blijven in het erfdeel des Heeren, zeggende: Ga heen, dien andere goden.”

Hieruit nu moeten wij dezen psalm verklaren, waarin David zich voor het aangezicht van God op zijne onschuld en het rechtvaardige van zijne zaak beroept.

Vs. 2 en 3 bidt hij den Heere om hulpe tegen zijne vijanden. Vs. 4 — 6 betuigt hij plechtig als met eedzwering zijne onschuld, en vordert den Heere op, om te richten tusschen hem en zijne vijanden. Tot en met vs. 6 zou men het voorportaal van dezen psalm kunnen noemen, terwijl met vs. 7 het hoofdgebouw begint.

De bede vs. 2 en 3 luidt:

2. **Heere, mijn God! op U betrouw ik; verlos mij van al mijne vervolgers, en red mij.**
3. **Opdat hij mijne ziel niet roove als een leeuw, verscheurende, terwijl ér geen verlosser is.**

Wij hooren, het zijn bloedgierige, wreede vijanden, die het op hem toelaggen en hem tot hun prooi kiezen, en er is naar den mensch geene verlossing voor hem. Maar hoe gevaarlijker zijn toestand is, des te meer heeft hij behoefte op te zien naar den Heere, zijnen God, die machtig en gewillig is, zijn verlosser te zijn.

Zoo gaat het altijd. In kleine en geringe nooden en gevaren, zoeken en verwachten wij vaak nog hulp van menschen, maar in groote en zware nooden en gevaren, blijft ons niets anders over dan de Heere alleen. Vergeten wij niet, dat God het menigmaal daarom met zijne kinderen

zoo ver laat komen, opdat zij zich en hunne zaken geheel en alleen in zijne hand zouden geven.

En wij zijn in ons gebed en vertrouwen' vrijmoediger, naarmate wij meer verzekerd zijn van het rechtvaardige onzer zaak. Wij hooren dit uit Davids betuiging:

4. **Heere, mijn God! indien ik dat gedaan heb; indien er onrecht in mijne handen is;**
5. **Indien ik kwaad vergolden heb dien, die vrede met mij had; (ja, ik heb dien gered, die mij zonder oorzaak benauwde!)**
6. **Zoo vervolge de vijand mijne ziel, en achterhale ze, en vertrede mijn leven ter aarde, en doe mijne eer in het stof wonen! Sela.**

Dat is het getuigenis van een goed geweten voor God. Davids hart klopt en veroordeelt hem niet, hij weet zich zoo onschuldig van de aantijgingen zijns vijands, dat hij den alwetenden Rechter durft in te roepen om te beslissen tusschen hem en zijne vijanden. Hij roept het strengste recht Gods over zijne ziel in. Indien hij dat gedaan heeft, indien er onrecht in zijne handen is, indien hij kwaad vergolden heeft dien, die vrede met hem had, dan moge de vijand hem vervolgen, zijne ziele achterhalen, gelijk Saul deed, en zijn leven ter aarde vertreden, gelijk een wild dier zijn prooi doet, en zijne eere, dat is zijne ziel, die zijn sieraad is, in het stof doen wonen.

Op dit zekere bewustzijn van zijne onschuld rust de bede, die hij in het volgende deel van dit lied uitstort.

David mag zoo voor God spreken; de geschiedenis, wij behoeven haar niet te herinneren, spreekt hem in al zijne handelingen tegenover Saul vrij. De ongelukkige vorst moest het weenende voor David getuigen: "gij zijt rechtvaardiger dan ik; want gij hebt mij goed vergolden, en ik heb u kwaad vergolden," 1 Sam. 24:18.

Welk een voorrecht in tijden van verdrukking, waarbij wij lijden onder den smaad, de verguizing en den laster der menschen, een goed geweten voor God te hebben; ons bewust te zijn, hoe schuldig wij altijd voor God zijn, het toch niet te zijn in datgene waarin menschen ons schuldig houden. Zeker, indien ons hart ons niet veroordeelt, dan hebben wij vrijmoedigheid tot God, dan schenkt Hij ons vertrouwen, en geeft ons de bede, die wij van Hem bidden.

Niemand bedriege zich evenwel in zijn gemoed. Staan onze zaken niet recht bij God, dan neme men Davids woorden uit dezen psalm niet over, wij zijn dan niet oprecht, niet waar voor God, en Hij kan en zal ons niet verhooren. Dan hebben wij met David, naar psalm 32, oprecht onze zonden te belijden, en heeft zijne bede uit psalm 51 de onze te worden: "Zijt mij genadig, o God, naar uwe goedertierenheid; delg mijne overtredingen uit, naar de grootheid uwer barmhartigheden."

7. **Sta op, Heere! in uwen toorn, verhef U om de verbolgenheid mijner benauwers, en ontwaak tot mij; Gij hebt het gericht bevolen.**
8. **Zoo zal de vergadering der volken U omsingelen; keer dan boven haar weder in de hoogte.**
9. **De Heere zal den volken recht doen; richt mij, Heere! naar mijne gerechtigheid, en naar mijne oprechtheid, die bij mij is.**
10. **Laat toch de boosheid der goddeloozen een einde nemen; maar bevestig den rechtvaardige, Gij, die harten en nieren beproeft, o rechtvaardige God!**

Wij zien hieruit, dat het geloof, wanneer het zich zijn goed recht voor God bewust is, groote dingen durft te spreken. David verstout zich, God op te wekken, dat Hij Zich in zijnen toorn verheffe tegen de verbolgenheid zijner benauwers, en ontwaken mag tot zijne hulpe en redding.

Hij gaat in deze bede uit van de wetenschap, dat de Heere de Rechter der volken, der wereld is. Ongemeen schoon en krachtig is zijne voorstelling van het gerichte Gods. Hij ziet den Heere in de hoogte op zijnen troon, Hem omsingelen de volken tusschen wie Hij recht te spreken heeft, gelijk een Oostersch vorst, omstuwd door zijne rijks grooten en omgeven door de strijdende partijen, zich tot rechtspraak op zijnen troon plaatst.

Van dit algemeene gericht besluit de dichter tot zijn bijzonder geval, en bidt hij: “ontwaak tot mij,” “richt mij, Heere! naar mijne gerechtigheid, en naar mijne oprechtheid, die bij mij is,” “bevestig den rechtvaardige.” Zoo mag hij bidden; zijn God is de Alwetende, “die harten en nieren proeft,” die het binnenste, de geheimste gedachten en begeerten van allen kent, die zijne vijanden, in hunne booze overleggingen, maar ook hem in zijne gerechtigheid en oprechtheid ziet. En op dien alwetenden en rechtvaardigen Rechter beroept hij zich, en verwacht hij toorn over zijne vijanden, maar redding voor zich.

Hij is er zeker van. Hoor hoe hij in opzicht tot zichzelf juicht en roemt:

11. Mijn schild is bij God, die de oprechten van hart behoudt.

In krijgsmanstaal spreekt hij: bij God is mijn schild, of God is mijn schild, mijne bedekking, waarónder ik veilig ben tegen elken vijandelijken aanval. Daarentegen:

12. God is een rechtvaardig Rechter, en een God, die ten allen dage toorn.

Voor Hem hebben zijne vijanden, de goddeloozen, te vreezen, zijn toorn rust en sluimert niet, zelfs niet, als Hij dien tijdelijk weerhoudt, en de boozen niet aanstonds straft.

De Heere weerhoudt zijn toorn, en bewijst zijne lankmoedigheid om zijne vijanden tot bekeering te leiden. Niets wenscht David eerder en meer voor Saul, voor Cusch, ja voor zijne bitterste en bloedgierigste vijanden, dan dat zij zich tot hunne behoudenis in tijd en eeuwigheid tot den Heere bekeeren. Hij begeert hun verderf en ondergang niet.

13. Indien hij zich niet bekeert, zoo zal Hij zijn zwaard wetten; Hij heeft zijnen boog gespannen, en dien bereid,

14. En heeft doodelijke wapenen voor hem gereed gemaakt; Hij zal zijne pijlen tegen de hittige vervolgers te werk stellen.

Wij proeven uit deze woorden den geest der liefde en van het heilig recht. Nog is het tijd. Maar indien hij zich niet bekeert, de Heere staat gereed als een krijgsman in volle wapenrusting; zijn slagzwaard is gewet, zijn boog gespannen, de pijl is op de pees, het zijn doodelijke wapenen, zij feilen niet, het zijn pijlen met brandende stoffen omwonden, die, waar zij treffen, dood en verderf verspreiden.

Maar hoe David ook het behoud van zijn vijand begeert, hij verwacht het niet.

15. Ziet, hij is in arbeid van ongerechtigheid, en is zwanger van moeite; hij zal leugen baren.

16. Hij heeft een kuil gedolven, en dien uitgegraven; maar hij is gevallen in de groeve, die hij gemaakt heeft.

17. Zijne moeite zal op zijn hoofd wederkeeren, en zijn geweld op zijn schedel nederdalen.

De beeldspraak van zwanger zijn en baren, die de dichter hier bezigt, wijst op het onvermijdelijke, het noodzakelijke van de openbaring van Sauls boosheid tegen hem. Maar Saul zal zich bedriegen, leugen zal hij baren, de vrucht van zijn smartelijken arbeid zal zijn eigen ondergang zijn, gelijk als iemand, wiens voet uitglijdt, terwijl hij een kuil voor zijn vijand graaft, en er zelf instort. Of als een, op wiens hoofd en schedel de steen nederkomt, dien hij heeft opgeheven om zijn vijand te verpletteren.

De geest der profetie geeft hier David het tragisch uiteinde van Saul te profeteeren. “En de strijd, zoo lezen wij 1 Sam. 31:3, 4, werd zwaar tegen Saul; en de mannen, die met den boog schieten, troffen hem aan, en hij vreesde zeer voor de schutters. Toen zeide Saul tot zijn wapendrager: “Trek uw zwaard uit, en doorsteek mij daarmee, dat misschien deze onbesnedenen niet komen en mij doorsteken, en met mij den spot drijven.”

Welk eene letterlijke vervulling! Hoe handhaaft zich hier het strenge recht der vergelding in Sauls dood; het kwaad en de moeite, die hij David wil toebrengen, keert op zijn eigen hoofd terug, de doodelijke wapenen treffen hem met eigen hand.

En David eindigt:

18. Ik zal den Heere loven naar zijne gerechtigheid, en den naam des Allerhoogsten psalmzingen.

Met eene bede is hij begonnen, met een juichtoon des lofs, den naam zijns Gods ter eere, kan hij eindigen. Gesterkt door het vertrouwen op de gerechtigheid Gods kan hij onder de vervolging gemoedigd voortgaan, om weldra de heerlijke uitkomst van Gods wegen met hem te aanschouwen en te genieten. Hij is niet beschaamd, uit duizend nooden en dooden heeft zijn God hem gered, en, hoe schuldig in zichzelf, zijn einde is enkel vrede.

Leg nevens de woorden van Sauls uiteinde, 1 Sam. 31:3, 4, Davids laatste woorden, 2 Sam. 23:1 — 7. Welk een verschil tusschen het einde van den man naar Gods hart en van den man, die God niet stelde tot zijn betrouwen, en tot de tooverij zijn toevlucht nam.

Dat wij op beider einde letten, de gerechtigheid Gods leeren vreezen, tot den rijkdom van Gods genade in Christus tijdig de toevlucht nemen, opdat ook wij op onze stervenssponde kunnen getuigen: “Hoewel mijn huis alzoo niet is bij God, nochtans heeft Hij mij een eeuwig verbond gesteld, dat in alles wel geordineerd en bewaard is; voorzeker is *daarin* al mijn heil, en alle lust.” 2 Sam. 23:1-7.

PSALM 8

De Heerlijkheid Gods aan den hemel en bij den mensch.

1. Een psalm van David, voor den opperzangmeester, op de Gitthith.
2. O Heere, onze Heere! hoe heerlijk is uw naam op de gansche aarde! Gij, die uwe majesteit gesteld hebt boven de hemelen.

Deze psalm is geen persoonlijk lied in den zin, waarin de meeste psalmen dit zijn, maar eene lofverheffing van de heerlijkheid des Heeren, in naam der gansche gemeente uitgesproken. Daarom is de aanhef niet: “o Heere, mijn Heere!” maar “o Heere, onze Heere!” En de gemeente Gods van alle tijden stemt in met dien lof van den liefelijke in psalmen Israëls, en heeft slechts eene begeerte, dat zij het altijd doen mocht met dat diepe inzicht en levendige gevoel, waarmede die eenige zanger dit deed.

Het is een lied in den nacht, evenals psalm 6. Maar welk een verschil tusschen die beide liederen. Hier enkel stille aanbedding en blijde lofverheffing, en daar niet dan klachten en smeeingen, onder een stortvloed van tranen uitgebracht. Toch is dit verschil verklaarbaar. Psalm 6 heeft een droevigen achtergrond: Davids zonden, waarvoor hem de Heere door de hand zijner vijanden zwaar kastijdt; en deze psalm is het heerlijk gewrocht van een dier heilige oogenblikken in des dichters leven, waarin de Geest des Heeren zijn oog verlicht voor de wonderen Gods in de schepping, en hem te gelijk in den diepen rijkdom van Gods genade doet afdalen.

Het is nacht: want de dichter ziet wel de maan en de sterren, maar niet de zon, vs. 4. De stille uitstraling van een oosterschen sterrenhemel, waarmede zich het zilveren licht der maan mengelt, straalt hem in de oogen, en dringt door tot het binnenste zijner ziel. De Geest Gods, die eenmaal de hemelen met die flonkerlichten versierde, ontdekt het oog zijner ziel, en hij aanschouwt wonderen op wonderen van de almacht, wijsheid en liefde Gods. In sprakelooze aanbedding zinkt hij weg, terwijl zijne ziel zich heilig verlustigt in de groote werken Gods.

Beschrijven kan hij ze niet. Een uitroep van aanbedding en verwondering is zijn eerste woord: “o Heere, onze Heere! hoe heerlijk is uw naam op de gansche aarde,” wat ook zijn laatste woord is.

De heerlijkheid en majesteit Gods, die uit al zijne werken ons tegenschittert, is de hoofdgedachte, die den dichter bezielt. De heerlijkheid Gods in de schepping is zijn uitgangspunt, en naarmate hij hiervan meer inziet en gevoelt, wordt hij getroffen door de heerlijkheid van Gods genade jegens den mensen, dien Hij tot een hoofd en heer over die machtvolle schepping gesteld heeft; vandaar zijn uitroep: “Wat is de mensch, dat Gij zijner gedenkt!” vs. 5^a.

De vraag: of en in hoeverre deze psalm Messiaansch is, zal ons bij de verklaring duidelijk worden.

Het opschrift kent dit lied aan David toe, wat trouwens geen twijfel toelaat. Aan dat diep gevoel van de hoogheid en majesteit Gods en van ’s menschen geringheid en nietigheid, herkennen wij hier, gelijk in al zijne psalmen, den eenigen dichter Israëls. Enkele uitleggers plaatsen het in Davids vroegste jeugd, vóór zijne zalving, toen hij nog de kudde zijns vaders hoedde in de velden van Bethlehem. Wij houden het met de meeste uitleggers voor een lied van rijper leeftijd, in elk geval na zijne zalving. De zalving maakte David tot den gewijden zanger, toen eerst sprak de Geest des Heeren door hem. Zie 2 Sam. 23:1, 2.

Op het vroolijk snarenspeel, de Gitthith, dat waarschijnlijk zijn naam ontleende aan de stad

zijner herkomst, het Filistijnsche Gath, heeft David dit lied gezongen.

Vers 2 is de eerste uitstorting van zijn onuitsprekelijk gevoel: “O Heere, onze Heere! hoe heerlijk is uw naam op de gansche aarde! Gij, die uwe majesteit gesteld hebt boven de hemelen.”

Met dien uitroep vol aanbidding en bewondering, ontwaakt als het ware de dichter uit zijne aanschouwing, waarin hij zooveel van de heerlijkheid Gods zag. Waar hij zijn oog ook wendt, aan alle plaatsen der aarde ziet hij den heerlijken naam van Hem, die zijne majesteit gesteld heeft boven de hemelen. De majesteit Gods is als een kroon boven de aarde, en schittert met haar lichtenden glans in aller oogen.

De naam des Heeren is de openbaring, de uitdrukking van zijn onzienlijk en onuitsprekelijk wezen. In zichzelf kan God niet benoemd worden, alleen uit zijne woorden en werken, die met zijn wezen één zijn, kennen en aanschouwen wij zijn naam, dat is God zelve.

De dichter leest dien naam als van den Almachtige en Alleenwijze, uit de groote werken, die hij aanschouwt; “de hemelen verkondigen hem Gods eer en het uitspansel zijner handenwerk.” Zeker kon hij dit niet, zonder de openbaring Gods in zijn Woord, zonder de verlichting des Heiligen Geestes. Zonder die beide toch is de natuur, de schepping in al hare heerlijkheid, een gesloten boek. De natuurlijke mensch verstaat ook die dingen des Geestes Gods niet, hij kent ze niet in hun oorsprong en oogmerk; stof en niet meer dan stof is de schepping voor hem, stof die zichzelf vormde en voor zichzelf bestaat. Hij ziet er den glans van Gods eeuwige kracht en goddelijkheid niet uit doorstralen, de schepping in haar geheel en deelen is voor hem niet het kunststuk van Gods wijze hand, hij voelt den adem des Geestes Gods niet, die er ons uit tegenkomt.

De natuurwetenschap, bovenal in onzen tijd, telt met haar scherp blik al de letters en de bijna onzichtbare teekens van het boek der schepping, maar zij kan en wil die letters niet tot woorden samenvoegen, om er den heerlijken naam van God uit te lezen. Neen, de natuurwetenschap, hoeveel wij ook aan haar verschuldigd zijn voor dit leven, brengt ons, tenzij zij ootmoedig buigt voor het Woord Gods, God niet nader; zij kan ons niet verder brengen dan waartoe zij het oude heidendom gebracht heeft, tot stofvergoding, tot natuurdienst, zij het ook onder een anderen vorm.

3. Uit den mond der kinderkens en der zuigelingen hebt Gij sterkte gegrondvest, om uwer tegenpartijen wil, om den vijand en wraakgierige te doen ophouden.

Van de hoogte der hemelen daalt de dichter af tot de aarde, van de machtige hemellichamen, de maan en de sterren, tot de kinderkens, die op de straten spelen, en de zuigelingen aan 's moeders borsten.

Welk eene tegenstelling! wie had haar verwacht, tusschen die machtige hemellichamen en zwakke en hulpelooze kinderen. En toch de laatsten zijn niet minder dan de eersten een hoofdstuk van Gods werken; Hij, die de hemelen uitspande, en het firmament bevestigde, Hij is het ook, die uit den mond der kinderkens en der zuigelingen sterkte gegrondvest heeft.

Maar wie zijn die kinderkens en zuigelingen? Enkele uitleggers houden het er voor, dat de dichter hier figuurlijk spreekt: van kinderkens en zuigelingen in de genade, van jeugdige en nieuwgeborene geloovigen.

Wij zien geene reden om hier de eerste en natuurlijke beteekenis der woorden los te laten, en tot de figuurlijke de toevlucht te nemen. Niets in den psalm dringt er ons toe, terwijl het gebruik dat de Heere Jezus, Matth. 21:15, 16, van deze woorden maakt, het boven allen twijfel stelt, dat wij hier niet aan kinderkens en zuigelingen in de genade te denken hebben. Immers

het zijn eigenlijke kinderen, die in den tempel te Jeruzalem roepen; “Hosanna den Zone Davids!” En als de overpriesters en schriftgeleerden dit kwalijk nemen, en tot Jezus zeggen: “hoort Gij wel wat dezen zeggen?” — dan antwoordt Jezus: “Ja; hebt gij nooit gelezen: uit den mond der jonge kinderen en der zuigelingen hebt Gij U lof toebereid.”

Alzoo spreekt de “dichter hier van natuurlijke kinderen en zuigelingen, en is hij van de hoogte der hemelen tot de kinderwereld afgedaald. Toch behoeven wij door die kinderkens en zuigelingen juist niet geheel onbewuste kinderen te verstaan. Het woord door kinderkens vertaald, dat ook in Jeremia 6:11 en 9:21 voorkomt, wordt daar gebruikt van kinderen van den leeftijd, dat zij op de straten en in de wijken der stad spelen. En de zuigelingen kunnen kinderen zijn, die reeds beginnen te stamelen, waar wij weten, dat de Hebreuwsche moeders gewoon waren hare kinderen tot het derde jaar te zoogen.

Uit den mond van zulke kinderkens en zuigelingen heeft God sterkte gegrondvest, en dit om zijner tegenpartijen wil, om den vijand en wraakgierige te doen ophouden. Het woord door sterkte vertaald, is in de Grieksche vertaling overgezet voor lof. De lof uit den mond dier kleinen is eene sterkte, eene macht, die de Heere daarin gegrondvest heeft, opdat zij de strijders zouden zijn tegen de lasteringen van de verblinde loochenaars en bestrijders van zijn heerlijken naam. Ook in Davids tijd was het geslacht der dwazen, die in hun hart zeggen: “daar is geen God,” niet onbekend.

Tegen die verdwaasde en verwaten loochenaars van God en zijn heerlijken naam stelt de Heere geen mannen, toegerust met al de wapenen van wetenschap en wijsheid, maar zwakke, onnoozele kinderkens en zuigelingen, die zijn de krijgsheeren, de legerscharen van den Heere Sebaôth tegen zijne vijanden. Calvijn zegt er van: “God behoeft tegen zijne onmachtige en dwaze vijanden geene andere strijders dan kinderen, die alleen reeds zijn in staat zijne zaak te verdedigen;” en wij denken hier aan Paulus' woord, 1 Cor. 1:27, “Maar het dwaze der wereld heeft God uitverkoren, opdat Hij de wijzen beschamen zou, en het zwakke der wereld heeft God uitverkoren, opdat Hij het sterke beschamen zou.”

Kinderen en zuigelingen zijn als maaksel van Gods hand de getuigen van zijne almacht, wijsheid en liefde. Wie, die de kinderwereld bemint, en een oog en hart voor die kleinen heeft, sloeg niet vaak met bewondering gade de ziels- en lichaamsontwikkeling dier zwakke en onnoozele wichten. Dat trapsgewijze en toch verrassend ontwaken van hun zieleleven, hun komen tot bewustzijn, hunne gebaren, hunne eerste pogingen om klanken uit te brengen, en nog zooveel, wat de moeders u beter weten te verhalen dan wij.

Voorwaar, het kind van zijn aanzijn af is een hoofdstuk der werken Gods, dat den dwaze beschaamt, en den wijze bewondering afdwingt.

Maar de dichter zegt nog meer van de kinderkens en zuigelingen, hij verheft hen ook tot dadelijke verkondigers van 's Heeren lof. Uit hun mond heeft God sterkte gegrondvest. Hij maakt hen menigmaal, meer of minder bewust, tot luide lofverheffers van zijne eer, en hierin zijn zij als redelijke wezens verre verheven boven de machtige hemellichamen, wier lof Gods een zwijgende is.

Wij hooren dien lof uit den mond der kinderen in den tempel; Israëls wijzen en verstandigen verwerpen den Messias, zij kennen Hem niet, en Israëls kleinen roepen: “Hosanna den Zone Davids!” De geschiedenis der Kerk is rijk aan de treffendste voorbeelden van jeugdige kinderen, die Gods genade leerden kennen, en haar tot beschaming van volwassenen op liefelijken kindertoon verheerlijkten. Wie herinnert zich niet een ziek- of sterfbed van een dier kleinen, misschien van een der zijnen, waarbij hij dit woord des dichters gedacht, als hij uit hun mond, ja kinderlijk eenvoudig, maar toch duidelijk de taal van den lof der genade Gods hoorde.

Welk een troost stortte die lof in menig diep gewond ouderhart, als het uit den mond zijner lievelingen hoorde, hoe God zijn verbond gedacht.

Laat ons dan op dit groot en wonderbaar werk, dat God uit den mond der kinderkens en zuigelingen gegrondvest heeft, aandachtig merken. Laat ons voor de eer en zaak onzes Gods en Zaligmakers niet vreezen, zoolang Hij nog een ontalrijk leger van kinderen heeft, die Hij op zijn almachtig genadebevel kan doen aanrukken tegen de bittere en schampere lasteraars zijns Naams ook in onzen tijd. Dat wij als ouders, leeraars en onderwijzers onze Christelijke zorg wijden aan die kleinen; zij behooren den Heere, Hij wil ze tot zijne strijders maken. Bidden wij veel om de vervulling der belofte onzen kinderen gedaan; en waar wij aanbiddend luisteren naar den heerlijken naam van God boven de hemelen gesteld, daar merken ook onze harten aandachtig op den lof des Heeren uit kindermonden, opdat wij met den dichter mogen uitroepen: “o Heere, onze Heere! hoe heerlijk is uw naam op de gansche aarde!”

Nog eenmaal blikte de dichter naar den hemel, en daalt hij weder af naar de aarde, tot den mensch, het middelpunt der aardsche schepping:

- 4. Als ik uwen hemel aanzie, het werk uwer vingers, de maan en de sterren, die Gij bereid hebt;**
- 5. Wat is de mensch, dat Gij zijner gedenkt? en de zoon des menschen, dat Gij hem bezoekt?**

De gewijde zanger heet de maan en de sterren het werk van Gods vingers. Die beeldspraak drukt de zorg en wijsheid Gods uit, waarmede Hij die hemellichten als zoovele kunstgewrochten bereid heeft. De vingers zijn de naaste en bekwaamste werktuigen tot elk werk, meer bijzonder tot de kostbare werken der kunst, die de wijsheid en wetenschap van den werkmeester toonen, wiens hand ze wrocht.

En wanneer nu de verrukte beschouwer van die machtige en kunst volle werken aan den hemel, zijn blik naar de aarde slaat, en op den mensch vestigt, dan vraagt hij ootmoedig en verlegen: “Wat is de mensch, dat Gij zijner gedenkt? en de zoon des menschen, dat Gij hem bezoekt?”

Het is hem een wonder, dat God, zoo groot en heerlijk in Zichzelven en in al zijne werken, tot den mensch wil afdalen om hem in gunste te gedenken en te bezoeken. Daarom kiest de dichter woorden, die den mensch in al zijne broosheid, onmacht en afhankelijkheid teekenen. Het Hebreeuwsche woord, door mensch vertaald, komt van een woord dat zeer zwak, ja doodelijk krank beteekent, en de zoon des menschen is de zoon van het stof, die uit de aarde is.

Zulk een nu, die, wat zijn stoffelijk bestaan aangaat, vergeleken bij Gods werken aan den hemel, niets is, gedenkt God, Hij vergeet hem niet. Hij slaat zijn oog op hem, wat meer is, Hij bezoekt hem in zijne gunst en liefde, Hij deelt Zich aan hem mede. Zie van dat bezoeken Gods in zijne gunst, Gen. 21:1, Ruth. 1:6^b en Jer. 15:15.

En nu noemt David op, waarmede God den mensch bezoekt:

- 6. En hebt hem een weinig minder gemaakt dan de engelen, en hebt hem met eer en heerlijkheid gekroond?**
- 7. Gij doet hem heersenen over de werken uwer handen; Gij hebt alles onder zijne voeten gezet:**
- 8. Schapen en ossen, allen die; ook mede de dieren des velds,**
- 9. Het gevogelte des hemels, en de visschen der zee; hetgeen de paden der zeeën doorwandelt.**

Hier is kennelijk terugslag op Gen, 1:26-28, op den mensch, zooals God hem naar zijn beeld

en gelijkenis schiep, en hem tot een heerscher over deze aardsche schepping stelde.

Men merke op, hoe hulpeloos en weerloos de mensch naar zijn stoffelijk bestaan is te midden der overige schepselen Gods. Terecht heeft iemand gezegd: “de leeuw heeft zijne tanden, de krokodil zijn huid, de vogel zijne vlerken, de visch zijne vinnen, maar welk wapen heeft de mensch tot zijne beschutting en verdediging?”

En toch legt God op dien zwakken en geringen mensch zijne heerlijkheid, hooger en schooner dan die der hemellichamen, Hij maakt hem tot zijn beelddrager en tot koning over de aarde. Een weinig minder dan de engelen heeft Hij hem gemaakt. Goden staat er in het oorspronkelijke; engelen worden goden genoemd, omdat zij als zuivere geesten het naast op God gelijken, die een oneindige en volmaakte Geest is.

Omdat de mensch ten deele stof is en niet enkel geest, daarom is hij een weinig minder dan de engelen. Toch is hij, geschapen naar Gods beeld, een koning, bekleed met eere en heerlijkheid. Zijne heerschappij over de dieren der aarde, de vogelen des hemels en de visschen der zee rust niet op zijne stoffelijke krachten, maar op zijne Godegelijkheid naar den geest.

Het is duidelijk, David spreekt hier van den mensch in zijn rechtstaat, vóór den val. De mensch heeft met het verlies van Gods beeld ook zijne eere en heerlijkheid, zijne heerschappij over deze aardsche schepping verloren. Het gedierte gehoorzaamt hem niet meer willig, alleen door list en geweld kan hij, en dan nog slechts enkele dieren, aan zich onderwerpen. Wat al middelen moeten er bedacht, wat al krachten toegepast worden, om een klein gedeelte der natuur aan ons dienstbaar te maken!

Maar spreekt de psalmist hier alleen over den mensch in zijn rechtstaat, dus over hetgeen de eerste mensch vóór den val was? Wij antwoorden: ware dit zoo, dezen schoonen psalm zouden wij, die in onzen gevallen staat al die heerlijkheid derven, met hopelooze tranen hebben te besproeien, en wie zou kunnen instemmen met den lof des dichters:

10. O Heere, onze Heere! hoe heerlijk is uw naam op de gansche aarde!

Maar heil ons gevallen zondaren en zondaressen! Ziet de dichter-profeet David rugwaarts, naar het paradijs, hij blikte ook in de verste toekomst. Hij ziet den gevallen mensch, den ontroonden koning, in eer en heerlijkheid hersteld in Hem, die het Begin der schepping Gods is, en Zelf ook een weinig minder geworden is dan de engelen.

Sla bij dezen psalm den brief aan de Hebreënen op, hfdst. 2:6-9, en lees daar wie de mensch is, in wien God den mensch gedenkt, en in gunste bezoekt. Het behoeft geene breede verklaring. God heeft den Zoon naar zijne menschelijke natuur een weinig minder gemaakt dan de engelen, en dit vanwege het lijden des doods, maar Hem ook in die natuur verhoogd en verheerlijkt, zoodat alle dingen aan Hem onderworpen zijn.

Die Godmensen is het hoofd eener nieuwe menschheid, die uit Hem is, namelijk zijne uitverkorene gemeente, en daarom eenmaal zijne heerlijkheid zal deelachtig worden, die Hij door lijden en dood voor haar verworven heeft.

Dit is het wat David, omdat hij een profeet was, inzag, en dat hem diep ootmoedig tot dien hoogen lof van Gods heerlijken naam stemde.

Daarom behoort ook dit lied tot, de keurpsalmen der kinderen Gods. Het is een der schoonste Evangeliepsalmen, die de blijde hoop van het herwonnen paradijs en van het heroverd koningschap van een gevallen zondaar predikt en verzekert.

Met moeite neem ik afscheid van dezen psalm, waarin aan een gevallen zondaar, aan een in zichzelf spoorloos verlorene en doemschuldige, zulke heerlijke uitzichten in Christus

geopend worden. O hoe goed en zalig is het, iets van de weerkaatsing dier heerlijkheid in ons hart op te vangen. Bij dezen psalm zouden wij tabernakelen willen bouwen, om er duurzaam het loflied der nieuwe schepping te zingen: “O, Heere, onze Heere! hoe heerlijk is uw naam op de gansche aarde!”

PSALM 9

Een overwinningslied.

1. Een psalm van David, voor den opperzangmeester, op Mûth-Labben.

Ruischt ons uit dit lied een andere toon tegen dan uit psalm 8, het is niet minder een lofzang tot grootmaking van den naam des Heeren. Psalm 8 is het lied der stille aanbidding in den zwijgenden nacht, waarin alleen de hemelen Gods lof verkondigen. Psalm 9 is een triumf-, een overwinningslied, waaruit ons het krijgsumroer tegenklinkt, maar dat overtroffen wordt door blijden dank en lof aan den naam des Heeren, die de Overwinning Israëls is. In psalm 8 bezingt de dichter 's Heeren almacht, wijsheid en liefde in de werken der natuur en der genade, en in dit lied dezelfde almacht, wijsheid en liefde, maar nu bewezen in de overwinning, die Hij den ellendigen en nooddruftigen gegeven heeft, als Hij ze redde uit de wreede hand hunner vijanden.

Één zijn deze beide psalmen in den lof van 's Heeren naam, maar verscheiden, wat betreft de aanleiding en de omstandigheden. Zij hebben één en denzelfden dichter, David, maar verschillend zijn de toestanden, waarin hij zich bevindt.

Psalm 8 is een lied uit rustige tijden, deze zang na zware en gevaarvolle tijden, en die nog niet geheel geëindigd zijn, zie vs. 18 — 21. Welke overwinningen David hier bezingt, laat zich met geene zekerheid bepalen. Het naast denken wij aan zijne overwinningen, die ons 2 Sam. 8 worden medegedeeld. In elk geval is dit lied vervaardigd na de opvoering van de arke des verbonds naar Jeruzalem op den berg Zion, vs. 12.

Het opschrift “op Mûth-Labben” is van te onzekere beteekenis, dan dat wij onze lezers met het opnoemen van al de zonderbare gissingen der uitleggers vermoeien zouden, of er de onze aan toevoegen. Mocht iemands nieuwsgierigheid hiermede niet voldaan zijn, dan willen wij hem wel enkele van die gissingen opnoemen. Luther vertaalt het “van de schoone jeugd.” Onze Kanttekenaren “over den dood desgenen die tusschenbeide stond,” dat is Goliath. Anderen “over den dood des zoons,” dat is Absalom; nog anderen, met een letterverzetting in het woord Labben, “over den dood van den dwaas,” dat is Nabal; en gelust u nog een gissing, vertaal het dan “de dood maakt wijs.”

Maar genoeg van het onzekere opschrift, spoeden wij ons naar den inhoud van het lied, die zeker en vast is.

De zakelijke inhoud en verdeeling is deze: van vs. 2—7 prijst David den Heere voor hetgeen Hij tot redding zijns volks gedaan heeft; van vs. 8—13 wat de Heere nog is en zijn zal voor de ellendigen en nooddruftigen, die op Hem hopen. Hierop grondt zich zijn gebed vs. 14, 15, en spreekt hij vs. 16 — 19 zijne verwachting uit op de eindelijke vernietiging van alle goddeloozen en godvergetende heidenen, terwijl hij eindigt, vs. 20, 21, “Sta op, Heere! laat de mensch zich niet versterken; laat de heidenen voor uw aangezicht geoordeeld worden. O Heere! jaag hun vreeze aan; laat de heidenen weten, dat zij menschen zijn. Sela.”

Het is duidelijk, het is een volkslied, dat David in den naam van het verdrukke, maar nu verlost volk Gods gezongen heeft, en waarmede dat volk luide en van harte instemt. De vijanden, over wie de Heere zulk eene glansrijke overwinning heeft gegeven en nog geven zal, zijn godvergetende Heidenen, vs. 18 en 20. Zij haten Israël om 's Heeren wil, zij verdrukken het en zoeken het te verdelgen, omdat Israël Jehova als den eenig waren God belijdt, en van de afgoden een gruwel heeft.

Daarom is dit lied de zegezing der strijdende kerk, een der meest geliefde liederen ook onder het Nieuwe Testament, in dagen van vervolging en strijd. Leiden's ontkomenen aan het zwaard,

den honger en de pest hieven aan den morgen hunner verlossing het eerst dezen psalm aan, al onderkende men onder het snikken en geschrei de stem des geweens niet van de stem des gejuichs.

Het is dan ook de psalm der ellendigen, verdrukten, nooddruftigen en die tot voor de poorten des doods gekomen zijn, maar die den naam des Heeren kennen, tot Hem de toevlucht nemen, en op Hem vertrouwen.

David schaamt zich niet zich onder dat volk te tellen. Tegenover den Heere is hij, gelijk alle ware kinderen Gods, gaarne een ellendige, nooddruftige, een geredde van voor de poorten des doods. Dit te weten, maakt de wonderen der verlossing zijns Gods te grooter voor hem. Dit doet hem uitbreken in den lof des Heeren, en van blijdschap voor Gods aangezicht opspringen.

- 2. Ik zal den Heere loven met mijn gansche hart; ik zal al uwe wonderen vertellen.**
- 3. In U zal ik mij verblijden, en van vreugde opspringen; ik zal uwen naam psalmzingen, o Allerhoogste!**
- 4. Omdat mijne vijanden achterwaarts gekeerd, gevallen en vergaan zijn van uw aangezicht.**
- 5. Want Gij hebt mijn recht en mijne rechtzaak afgedaan; Gij hebt gezeten op den troon, o Rechter der gerechtigheid!**
- 6. Gij hebt de Heidenen gescholden, den goddelooze verdaan, hunnen naam uitgedelgd, tot in eeuwigheid en altoos.**
- 7. O vijand! zijn de verwoestingen voleind in eeuwigheid? en hebt gij de steden uitgerooid? hunlieder gedachtenis is met hen vergaan.**

David is, vs. 1 en 2, tot opspringens toe in zijn God verblijd en verheugd. Met zijn gansche hart zal hij den Heere loven, den Allerhoogste psalmzingen, en al zijne wonderen vertellen.

Dat is de rechte gezindheid van een overwinnend en zegevierend koning. Hij vermeldt niet zijne daden, en roemt niet op zijne krijgsbedrijven, en noch minder begeert hij dat zijn volk hem als overwinnaar toejuiche: “David heeft zijne tien duizenden verslagen!” Van dit alles niets. Niet hij is de overwinnende held, maar Jehova, de Allerhoogste. Hem alleen alle eer!

David's hart, verteederd door 's Heeren groote daden, en vervuld met de heiligste en hoogste blijdschap, vindt al zijn lust in het vertellen en roemen van de wonderen des Allerhoogsten. In zalige verrukking roept hij uit: “ik zal al uwe wonderen vertellen!” De wonderen des Heeren, in de jongste overwinning hem en zijn volk bewezen, roepen voor zijn geest die gansche groote reeks van wonderen, waarvan Israëls heilige jaarboeken gewagen, vanaf de groote wonderen in Egypte, aan de Roode Zee en in de woestijn tot op de tegenwoordige ure.

De wonderen, de groote daden van 's Heeren almacht en genade, zijn in het leven van een volk gelijk de schalmen van een keten. Het geloof kan van het ééne wonder niet gewagen zonder ze allen te gedenken en te roemen. Dit is nog de ervaring van Gods kinderen.

Wonderen had de Heere in de jongste oorlogen gedaan, vs. 4. Geene gedeeltelijke, maar eene volkomene overwinning was er op de Heidenen, Israëls doodvijanden behaald, zij waren “achterwaarts gekeerd, gevallen on vergaan.” Hunne machtige legerscharen konden zich niet staande houden, ze zijn teruggedreven, verslagen en verdelgd, en dit, zoo belijdt David voor den Heere, “van uw aangezicht.”

Het aangezicht Gods is de ontdekking van de heerlijkheid zijns verborgen wezens, dat een licht is vol vertroosting voor zijne gunstgenooten, maar enkel verschrikking voor zijne vijanden. Zoodanig was 's Heeren aangezicht tegen de Heidenen geweest, die gevallen en vergaan waren, wat ons doet denken aan eene buitengewone verschrikking des Heeren, verg.

Exod. 14:25 en' Ps. 21:10.

En David mocht verwachten, dat de Heere voor hem zou tusschentrede en strijden, want hij was zich in die oorlogen van zijn goed recht bewust. Hij kon, vs. 5, “voor den troon van den Rechter der gerechtigheid” betuigen: “Gij hebt mijn recht en mijne rechtzaak afgedaan.” Het gold hier zijn recht als gezalfde Gods op den troon Israëls, hetwelk hij in den strijd tegen de Heidenen, die *hem* dit betwisten, te handhaven had.

Zijn recht en rechtzaak was 's Heeren zaak en eere, en de Heere kan en zal niet nalaten zijne eigene zaak af te doen; hierop mocht David betrouwen, en alle verdrukten om 's Heeren wil mogen dit met hem.

En waar de Heere zijn recht en rechtzaak heeft afgedaan, geeft hij Hem alle eere, vs. 6. “Gij hebt,” gelijk weleer zoo menigmaal, “de Heidenen,” die U en uw rijk vijandig waren en zochten te vernietigen, “verdaan.” Geheel van de aarde verdelgd, “hunnen naam uit gedelgd, tot in eeuwigheid en altoos,” dit was het lot dier godvergetende Heidenen.

Hadden zij voorgenomen Israël, Gods volk, in eeuwigheid te verwoesten, Israëls steden uit te roeien, waren zij daartoe tegen 's Heeren volk opgetrokken, de Heere had hunne trotsche en booze raadslagen en verwachtingen ten gronde toe vernietigd, en op hun kop doen wederkeeren wat zij Israël dachten te doen, “hun gedachtenis is *met* hen vergaan.”

Zoo verklaren wij vs. 7, en houden ons hiermede aan onze vertaling. David spot met de verwachting dier Heidenen, als hij tot hen de vragen richt: “O vijand! zijn de verwoestingen voleindigd in eeuwigheid? en hebt gij de steden uitgeroeid?” Hebt gij verkregen, wat gij zocht, en waarop gij u beroemdet?

Ook het geloof mag op zijn beurt spotten met de trotsche onmacht van de vijanden van God en zijn volk, die spot is heilige roemtaal, Gode en zijn gezalfden Zoon ter eere.

8. **Maar de Heere zal in eeuwigheid zitten; Hij heeft zijnen troon bereid ten gerichte.**
9. **En Hij zelf zal de wereld richten in gerechtigheid, en de volken oordeelen in rechtmatigheden.**
10. **En de Heere zal een hoog vertrek zijn voor den verdrukte, een hoog vertrek in tijden van benauwdheid.**
11. **En die uwen naam kennen, zullen op U vertrouwen, omdat Gij, Heere! niet hebt verlaten degenen, die U zoeken.**
12. **Psalmzingt den Heere, die te Zion woont; verkondigt onder de volken zijne daden.**
13. **Want Hij zoekt de bloedstorting; Hij gedenkt derzelve; Hij vergeet het geroep der ellendigen niet.**

Uit hetgeen de Heere bewezen heeft tegenover de vijanden zijns volks te zijn, trekt David nu de troostrijkste leering voor alle verdrukten.

Jehova, Israëls Koning, is de richter der wereld. Zijne heerschappij is eene eeuwige: “maar de Heere zal in eeuwigheid zitten,” Altijd is Hij gereed om voor zijn volk tegenover hunne vijanden gerichte te oefenen: “Hij heeft zijnen troon bereid ten gerichte”, vs. 8.

Israël heeft de “wereld” en hare “volken,” die zich tegen hen stellen, niet te vreezen, want de Heere “zal de wereld richten in gerechtigheid”, naar zijn heilig recht straffen, “en de volken oordeelen in rechtmatigheden.” De Richter der gansche aarde zal hun geen onrecht doen, zie Gen. 18:25; Ps. 96 :13.

En terwijl de Heere de wereld en de volken oordeelt en richt, is en zal Hij zijn “een hoog vertrek voor den verdrukte, een hoog vertrek in tijden van benauwdheid, vs. 10. Een “hoog vertrek”, dat is eene veilige schuilplaats, waar de vijand den verdrukte in bange tijden niet

bereiken zal. Zulk een “hoog vertrek” vond David in de dagen zijner vlucht en vervolging voor Saul menigmaal in de kloven en op de hoogten der steenrotsen en der bergen. Maar hier noemt hij den Heere zelf een hoog vertrek; de Heere, de almachtige en getrouwe God, zal een verbergende wezen voor den verdrukten, Hij zal ze als in Zich besluiten, zoodat zij ongenaakbaar zijn voor hunne vijanden.

Welk eene troostrijke verzekering voor den verdrukten in tijden van benauwdheid, waar veiliger geborgen dan in God!

Daarom, en kan het anders: “die uwen naam kennen, zullen op U betrouwen”, “omdat, Gij, Heere!” “niet verlaten hebt, die U zoeken”, vs. 11. De geloofskennis van den Heere is de bron des vertrouwens op Hem, die kennis trekt aan, werkt vrijmoedigheid om zich den Heere toe te betrouwen, en de ervaring van hetgeen God in bange tijden voor zijn verdrukten volk geweest is, sterkt dat vertrouwen.

En de verdrukten, wiens vertrouwen niet beschaamd is, wordt geroepen, en gevoelt zich gedrongen zijn bange klacht te verwisselen met God verheerlijkend psalmgezang.

Vs. 12, Psalmzingt den Heere, die te Zion woont. Hart en mond moet den lof van 's Heeren groote daden uitgalmen, den lof van den eenig waarachtigen God, die te Zion, de plaats zijner heerlijke tegenwoordigheid, woont, boven alle nietgoden der volken. En de groote daden, de wonderen, die Hij aan zijn volk bewijst, zijn openbaringsdaden, ook voor de volken, daarom heet het tot het geredde volk Gods: “verkondigt onder de volken zijne daden.”

“Want,” ook die volken, zoowel als Israëel, moeten het weten, “Hij zoekt de bloedstortingen, Hij gedenkt der zelve.” De Heere is een wreker van het onschuldig vergoten bloed zijner knechten, het is voor zijn aangezicht, het roept om wrake, Hij zal gewisselijk zijnen vijanden de wrake vergelden. Dit zij den volken bekend.

Maar ook Israëel, de verdrukten gemeente des Heeren, moet het weten: “Hij vergeet het geroep der ellendigen niet.” De verdrukten en ellendigen hebben geen ander wapen tegen hunne vijanden dan hun roepen en zuchten tot den Heere. Maar zij zijn er niet te zwakker om, integendeel, elk geroep der ellendigen, dat opgaat tot den Heere, keert als een doodelijk wapen van den hemel op het hoofd der vijanden neder, want de gebeden der heiligen gaan door de hand van den eenigen Hoogepriester als een welriekend reukwerk op voor het aangezicht Gods. En de Heere antwoordt met stemmen, en donderslagen, en bliksemen, en aardbevingen. Zie Openb. 8 :1—6.

14. **“Wees mij genadig, Heere! zie mijne ellende aan, van mijne haters *mij aangedaan*, Gij, die mij verhoogt uit de poorten des doods;**
15. **Opdat ik uwen ganschen lof in de poorten der dochter van Zion vertelle, dat ik mij verheuge in uw heil.**
16. **De Heidenen zijn gezonken in de groeve, *die* zij gemaakt hadden; hunlieder voet is gevangen in het net, dat zij verborgen hadden.**
17. **De Heere is bekend geworden; Hij heeft recht gedaan; de goddelooze is verstrikt in het werk zijner handen! Higgajon, Sela.**
18. **De goddeloozen zullen terugkeeren, naar de hel toe, alle godvergetende Heidenen.**
19. **Want de nooddriftige zal niet voor altoos vergeten worden, *noch* de verwachting der ellendigen in eeuwigheid verloren zijn.**

Uit vs. 14 blijkt, dat David nog niet uit al zijne nooden gered is, dat zijne haters en daarmede zijn ellende nog geen einde genomen hebben, vandaar zijne bede: “Zijt mij genadig, Heere! en

aanzie mijne ellende.”

Zijne verlossing is nog niet volkomen, maar toch verwacht hij haar, hij heeft het onderpand ervan in de tegenwoordige verlossing: “Gij, die mij verhoogt uit de poorten des doods.” De Heere heeft hem uit zoo grooten nood en dood verlost, van den “rand des grafs” wedergebracht, van dien God vertrouwt hij, dat Hij hem ten einde toe verlossen zal.

En elke nieuwe verlossing geeft overvloediger stof tot nieuwe dankzegging: “Opdat ik uwen ganschen lof in de poorten der dochter van Zion vertelle,” vs. 15.

Ellende en verlossing wisselen hier elkander af, totdat de volkomene verlossing zal gekomen zijn, maar dan ook zal de lof volmaakt zijn. Hiernaar ziet de dichter begeerig uit, hij wil hem Gode brengen “in de poorten der dochter van Zion.” Die poorten zijn de vergaderingen van het volk Gods, wat de dichter van psalm 116 noemt “de voorhoven van het huis des Heeren, in het midden van Jeruzalem.”

Het is eene schoone dichterlijke tegenstelling met “de poorten des doods” in vs. 14, Zion, Jeruzalem heeft poorten des levens. Bedriegen wij ons niet, dan ziet David door tot de poorten van het hemelsch Jeruzalem, waar hij in de algemeene vergadering der volmaakt rechtvaardigen, Gode den ganschen lof zal toebrengen, en zich eeuwig verheugen in zijn heil.

Wij behoeven niet te herinneren, dat alle ware geloovigen hierin hun eigen weg terugvinden. Zoo gaat het, niet éénmaal, maar bij voortduring wisselen zich ellende, verlossing en dankbaarheid af, totdat de volkomene verlossing tot den gansch volmaakten lof voeren zal.

En nu blikte de dichter, vs. 16—18, nog eenmaal terug op de aanvankelijke verlossing door den Heere gegeven, en hoe Hij die eenmaal volmaakt zal geven.

Vs. 16 en 17 gedenkt hij met heilige blijdschap, hoe de Heere al het kwaad, dat de Heidenen Israëls gedachten toe te brengen, op hun eigen kop heeft doen nederkomen, en hoe de Heere hierbij in zijn allerheiligst recht is bekend geworden, wat gevolgd wordt door de woorden: “Higgajon, Sela.”

Er is over de beteekenis van het woord “Higgajon” bij de uitleggers verschillend gevoelen. Het komt driemaal in de Schrift voor Ps. 19:15; 92 :4 en Klaagl. 8:62, waar het door “overdenking,” “voorbedacht” en “dichten” vertaald is, omdat het komt van een woord, dat “zinnen,” “bepeinzen.” “bedenken” beteekent. Sommige uitleggers verstaan er door een speeltuig, dat een zinnig en gevoelig geluid geeft; anderen houden het voor een woord van opwekking tot “stil nadenken,” tot “bepeinzing” van de vermelde daden des Heeren, en dit terwijl de muziek in de pauze, wat door “Sela” wordt aangeduid, zwijgt. Wij kiezen de laatste verklaring.

Van de tegenwoordige aanvankelijke verlossing gaat David in vs. 18 over tot de toekomstige en volle verlossing zijns volks, wanneer de goddelooze en alle godvergetende Heidenen tot de helle zullen wederkeeren.

Zegt Paulus van de Heidenen in het algemeen, dat zij “zonder God” zijn, David verklaart hier van de Heidenen, die zich tegen den Heere en zijn volk stelden nog meer. Als “godvergetende” Heidenen waren zij stellige vijanden Gods, stoute verachters en vertreders van alle recht en gerechtigheid, gewelddrijvende en bloedgierige goddeloozen.

Hun plaats is in de hel, waaruit de booze en al het booze is voortgekomen, hun eindgericht is bereid. Maar dan ook zal, wanneer het vonnis over de goddeloozen voltrokken wordt, de volkomene verlossing der nooddriftigen gezien worden.

“Want,” zoo vervolgt de dichter, “de nooddriftige zal niet in eeuwigheid vergeten worden,” de Heere gedenkt en wreekt hun bloed en tranen, en redt hen uit der boozen hand. “Noch de verwachting der ellendigen in eeuwigheid verloren zijn,” hunne verwachting, al toeft de Heere

lang, zal niet vergaan; ten dage der bezoeken Gods over al hunne verdrukking, zal het ellendig volk, uit al zijne nooden gered, van vreugde opspringen in den Heere, hun Verlosser en God.

Verheugt David zich alzo heiliglijk in het eindgericht over de goddeloozen, Gode tot eer, en zijne Kerk tot eeuwige verlossing, dat eindgericht is nog niet gekomen, de macht van zonde en satan woedt nog tegen 's Heeren Gemeente, daarom kan hij niet eindigen zonder krachtig beroep op 's Heeren sterken arm, die zijnen vijanden doet ondervinden, dat zij menschen zijn.

20. Sta op, Heere! laat de mensch zich niet versterken; laat de Heidenen voor uw aangezicht geoordeeld worden.

21. O, Heere! jaag hun vreeze aan; laat de Heidenen weten, dat zij menschen zijn. Sela.

Nog eene laatste bede: "Sta op Heere!" verhef U, in uwe majesteit en macht van uw rechterstoel, "laat de mensch zich niet versterken." Laat de mensch, de nietige mensch, die, gelijk zijn naam aanduidt, enkel "zwakheid" is, zich in zijn trotschen waan tegen U en uw volk niet vermogen, "laat de Heidenen voor uw aangezicht geoordeeld, gevonnisd en voor eeuwig verdelgd worden."

"O Heere! jaag hun vreeze aan," verschrik die verblinde, trotsche en overmoedige Heidenen, "laat de Heidenen" onder uw sterken arm en geduchte hand "weten," ondervinden tot hunne beschaming, dat zij geen heeren, geene machtigen, maar "mensenen" zijn, onmachtige, nietige wezens, die tegen U niets vermogen.

Dit laatste woord geldt gewisselijk niet alleen de Heidenen, maar al wat mensen is, ook ons. Het zijn niet alleen de verblinde Heidenen, die zich zoo ijdel beroemen, wij allen doen het van nature, en vergeten dat wij menschen, enkel zwakheid zijn. Hoe hoog ook van stand en rang, hoe ook met gaven en rijkdommen begiftigd, wij zijn en blijven naar ziel en lichaam menschen.

Maar heil ons, indien ook dit woord des Heeren ons geldt: "Gij nu, o mijne schapen, schapen mijner weide! gij zijt menschen; *maar* Ik ben uw God, spreekt de Heere, Heere." Ezech. 34:31.

PSALM 10

Een gebed der strijdende Kerk tegen hare vijanden.

Wij hebben gezien, dat psalm 9 een zegezing, een triumflied is, maar een triumflied van de nog altijd strijdende Kerk van God, wier strijd niet zal geëindigd zijn, totdat de laatste vijand zal zijn teniete gedaan, en de verheerlijkte gemeente haar volmaakten lofzang zal aanheffen. Psalm 10 is hiervoor een bewijs; de gemeente Gods staat nog in het midden van den strijd, waarin zij om hulpe roept tot haar God en Koning.

Heeft deze psalm geen opschrift, behoort hij tot die psalmen, welke de Joodsche meesters verweesde, vaderlooze psalmen noemen, waarvan de dichter onbekend is, toch is hij zonder twijfel evenals de vorige uit de ziel van David gevloeid.

De overeenstemming tusschen psalm 9 en 10 is dan ook opvallend. In beide wordt gesproken van “tijden van benauwdheid” Ps. 9:30 en 10:1. Beide hebben de bede: “Sta op, Heere,” Ps. 9:20 en 10:12. Het zijn dezelfde vijanden, die Israël benauwen, wreed geweld en moord plegen, het zijn buitenlandsche vijanden, “Heidenen,” zie Ps. 10 :18 en 9:20.

Deze overeenstemming en vooral het gemis van een opschrift hebben aanleiding gegeven tot het gevoelen, dat psalm 10 oorspronkelijk tot psalm 9 behoort heeft, en geen zelfstandig lied is. De Grieksche overzetting van het O. T., maakt ze dan ook tot éenen psalm.

Wij kunnen evenwel dit gevoelen niet deelen; meerdere psalmen missen een opschrift, en bij alle overeenstemming is er toch een verschil, dat voor de zelfstandigheid van dezen psalm pleit.

Reeds merkten wij op: psalm 9 is een zegezing na een bangen strijd en een glansrijke overwinning, maar in dit lied staat de gemeente Gods, in wier naam de dichter spreekt, nog midden in den strijd. In den vorigen psalm begint de dichter uit de volheid zijns harten: “Ik zal den Heere loven met mijn gansche hart; ik zal al uwe wonderen vertellen,” vs. 2, en in dezen met de diepe en gevoelige klacht:

1. Heere! waarom staat Gij van verre? *waarom* verbergt Gij U in tijden van benauwdheid?

Wel spreken beide psalmen in het einde dezelfde geloofsverwachting uit, dat de Heere de Heidenen verdoen zal, maar dit heft het verschil niet op; de omstandigheden en de gemoedsgezindheid des dichters zijn in beide liederen niet dezelfde.

Gelijk Job en Jeremia onder hun lijden vragen: “Waarom?” zoo heeft ook David in tijden van benauwdheid zijn “O Heere! waarom?” Toch is Davids “waarom” niet gelijk te stellen met dat van den lijder uit den lande Uz, of van den profeet der smarte. Men leze Job 24:1 en Jer. 22:1 in hun verband, vergelijkte dit met den inhoud van dezen psalm, en men zal zien, het “waarom” van David is niet hetzelfde van Job en Jeremia.

Het is bij David geen twijfel aan 's Heeren almacht, gerechtigheid en goedwilligheid, maar veeleer een beroep op deze deugden Gods om Zich te openbaren, te handhaven tegen de gewelddrijvende goddeloozen en dit tot eer zijns naams en verlossing van zijn nooddrufig volk.

De Heere, zijn God, staat van verre, nadert niet tot verlossing van den ellendige, Hij verbergt Zich, dat is, zijne oogen, van al het kwaad, dat de goddeloozen in tijden van benauwdheid bedrijven. Deze toelating Gods van het gruwzaam kwaad der goddeloozen kan niet blijvend zijn; dit zou strijden met het wezen Gods, hiervan is David verzekerd. Daarom vraagt hij in het geloof: “O Heere! waarom staat Gij van verre? *Waarom* verbergt Gij U in tijden van benauwdheid?”

Uit deze vraag nu verklaart zich de geheele inhoud van den psalm. Vandaar die donkere, zwarte beschrijving van het gedrag en de gezindheid dier goddeloozen jegens God en menschen, die men vs. 2 — 12 vindt.

2. De goddelooze vervolgt hittiglijk in hoogmoed den ellendige; laat hen gegrepen worden in de aanslagen, die zij bedacht hebben.

In vs. 2 teekent David den goddelooze zooals deze in wreedten euvelmoed, brandende van booze drift, den ellendige vervolgt om hem te verderven. Maar hiertegenover stelt hij zijn wensch en bede, dat de goddeloozen zelve “in de aanslagen gegrepen worden, die zij bedacht hebben,” dat hunne aanslagen de ellendigen niet treffen, maar dat hunne vervolgers er door in het verderf gestort worden. En er is groote oorzaak voor dit oordeel over den goddelooze:

3. Want de goddelooze roemt over den wensch zijner ziel; hij zegent den gierigaard; hij lastert den Heere.

De goddelooze vervolgt niet alleen hittiglijk den ellendige, maar hij “roemt,” pocht en verheft zich ook “over den wensch zijner ziel,” over de snoode en brandende drift van zijne ziel om den ellendige te verderven. Hij verheft zich er tegen anderen op, alsof hij een goede, een edele daad verrichtte.

Maar zijn bedrijf is het werk van den “gierigaard,” of gelijk er eigenlijk staat, van den roover, en dien roover “zegent hij,” dat is, zichzelf, hij heet zich gelukkig, wanneer de ellendige als een roof in zijne wraakgierige klauwen valt. En boven dit alles lastert, smaadt hij den Heere.

4. De goddelooze, gelijk hij zijn neus omhoog steekt, onderzoekt niet; al zijne gedachten zijn, dat er geen God is.

In het vol gevoel van zijne genoegzaamheid spreekt zijn trots uit zijn gelaat en houding. Hij onderzoekt niet wat recht en billijk is, al zijne gedachten, de hoofdsom van zijne gedachten, zijn, dat er geen God is, dien hij te vreezen heeft. Daarom doet hij zonder ontzien van God of menschen enkel kwaad.

5. Zijne wegen maken ten allen tijde smarte; uwe oordeelen zijn eene hoogte, verre van hem; al zijne tegenpartijders, die blaast hij aan.

Zijne wegen, zijne handelingen, maken ten allen tijde smarte. En waarvoor zou hij vreezen; 's Heeren oordeelen, zijne gerichten, zijn eene hoogte, verre van hem, uit zijn gezicht en uit zijn hart, zij weerhouden hem niet. En die hij vervolgt, “blaast hij aan,” hij acht in zijn hoogmoed zijne tegenstanders als het lichte kaf, dat de wind wegblaast, zoo zeker is hij van zijne overwinning.

6. Hij zegt in zijn hart: Ik zal niet wankelen; want ik zal van geslacht tot geslacht in geen kwaad zijn.

7. Zijn mond is vol van vloek, en bedriegerijen, en list; onder zijne tong is moeite en ongerechtigheid.

In de inbeelding van zijn trotsche hart roemt hij zich veilig en zeker van alle kwaad; hij spreekt: “ik zal niet wankelen,” hij zelf niet, maar ook zijne nakomelingen niet. “van geslacht tot geslacht zal hij in geen kwaad zijn,” verg. Ps. 49:7 — 15.

En uit dien overvloed van zijn booze en dwaze hart spreekt zijn mond, die “vol is van vloek, en bedriegerij, en list.” Hij is in een gansch bittere gal en samenknopping der ongerechtigheid, “onder zijn tong is moeite,” wat onder zijn tong is, baart zijn naaste niet dan moeite, leed en smart, en ongerechtigheid, Rom. 8:14.

8. Hij zit in de achterlage der hoeven; in verborgene plaatsen doodt hij den onschuldige; zijne oogen verbergen zich tegen den arme.
9. Hij legt lagen in eene verborgene plaats, gelijk een leeuw in zijn hol; hij legt lagen, om den ellendige te rooven; hij rooft den ellendige, als hij hem trekt in zijn net.
10. Hij duikt neder, hij buigt zich; en de arme hoop valt in zijne sterke *pooten*.
11. Hij zegt in zijn hart: God heeft het vergeten; Hij heeft zijn aangezicht verborgen; Hij ziet niet in eeuwigheid.

Onder het beeld van een leeuw, van een verscheurend dier, dat van uit zijn hol zijn prooi belaagt, teekent hij den goddelooze in zijne aanslagen tegen den ellendige, op wien hij het aanlegt, en de arme hoop valt in zijne sterke pooten.

Het is vooral de godloochening van zijne vijanden, die David in het licht stelt. Dat denken en spreken der goddeloozen: “er is geen God,” of indien Hij er is, “Hij ziet het niet, Hij heeft het vergeten, Hij verbergt zijn aangezicht,” dat is het wat David terwille van de eere Gods niet dragen, niet dulden kan. Daarom vraagt hij: “o Heere! waarom staat Gij van verre? *waarom* verbergt Gij U in tijden van benauwdheid?” vs. 1.

Reeds merkten wij op, dat David vanwege zijne liefde tot de eere Gods het niet dulden kan, dat de goddeloozen naar aanleiding van de onderdrukking en het leed der vromen, zouden spreken: “er is geen God;” “Hij ziet het niet;” “Hij heeft het vergeten;” “Hij verbergt zijn aangezicht.” Wordt hij zelf in opzicht tot Gods weg met zijn volk bestreden, hij kan het toch niet dragen, dat de goddeloozen en boozen zoo driest en stout zijn, God te loochenen en lasteren.

Alle geloovigen weten wat het zegt, vooral in duistere wegen, waarin de Heere Zich verbergt, en zij gekweld en geplaagd worden door bestrijdingen en twijfeling omtrent ’s Heeren liefde, almacht en trouw, ja, zelfs omtrent het bestaan Gods. Maar toch kunnen zij, ook onder die aanvechtingen en twijfelingen, het niet dragen, dat de ongeloovige hun God lastert, zij nemen het altijd voor hun God op, die twijfelingen zijn niet uit hen, maar van den boozen vijand hunner ziele. Zoo ook bij David. Daarom bidt hij:

12. Sta op, Heere God! hef uwe hand op; vergeet de ellendigen niet.

Hij wekt den Heere als uit zijne rust op, om Zich op te maken ter redding, en “zijne hand,” dat is zijne macht, die zich verborgen houdt en als in ruste is, te openbaren, te bewijzen, aan te zien den nood der ellendigen, opdat de vijand, die Hem lastert, wete dat Hij in waarheid God is.

13. Waarom lastert de goddelooze God? zegt in zijn hart: Gij zult het niet zoeken?

David, hoe ook bestreden, twijfelt in het binnenste zijner ziel, waarin de Geest des geloofs woont, niet aan de alwetendheid, macht en gewilligheid zijns Gods. Hij beroept er zich op:

14. Gij ziet het *immers*; want Gij aanschouwt de moeite en het verdriet, opdat men het in uwe hand geve; op U verlaat zich de arme, Gij zijt geweest een helper van den wees.

Behoeft de Heere hier niet aan herinnerd te worden, Davids geloof heeft er behoefte aan dit uit te spreken en er op te pleiten. Hij spreekt tot God zoo gemeenzaam als een zoon tot zijn vader; Gods kinderen kennen deze wijze van bidden tot hun God.

Merk op dit “Gij ziet het,” “Gij aanschouwt de moeite en het verdriet,” het is de terugslag op de lastering der vijanden van God, vs. 13, 11 en 4. Daartegenover belijdt de dichter “opdat men het in uwe hand geve,” of gelijk het ook vertaald kan worden, “opdat Gij het in uwe hand

legt,” dat is in uwe hand besluit, om straks rechtvaardige wraak te nemen. Hieraan sluit zich dan de betuiging: “op U verlaat zich de arme, Gij zijt een helper van den wees.” Omdat de arme, de hulpbehoevende het weet, dat zijn God al zijn moeite en verdriet ziet en in zijne hand legt, daarom verlaat hij zich op Hem, en geeft hij al zijne zaken in Gods hand. Dit dringt hij aan met te verklaren wat God geweest is, bewezen heeft te zijn in zijne belofte en metterdaad voor den “wees,” den ouderlooze en verlatene. De vervolgte en verdrukte gemeente des Heeren is zulk een wees gelijk, daarom zal de Heere ook haar tot helper en Vader wezen.

Dat zijn liefelijke en troostrijke woorden, waaraan de bedrukte en bedroefde harten der kinderen Gods zich duizendwerf verkwikt en versterkt hebben, en het nog dagelijks doen.

In het vertrouwen op zulk een helper van den wees, kan en mag David bidden:

15. Breek den arm des goddeloozen en boozen; zoek zijne goddeloosheid, *totdat* Gij haar niet vindt.

Hij begeert dat de Heere den arm, de macht van de goddeloozen en boozen vernietige, dat Hij hunne goddeloosheid zoek, opspore tot in hare verborgenste schuilhoeken, evenals een rechter doet, tot zij geheel uitgeroeid zij, en zelfs Gods oog haar niet meer vindt. Onze Kantteekenaren hebben bij dit vers eene schoone en treffende opmerking, zij luidt: “In een gansch anderen zin zullen de zonden van Gods volk gezocht en niet gevonden worden, terwijl allen van God om des Messiaswille vergeven zijn, Jer. 50:20.” Dit is een rijke troost voor het in zichzelf schuldige volk van God, dat Hij zoo ganschelijk hunne zonden uitdelgt.

Nu verheft zich het geloof des dichters al hooger en hooger, en breidt zich zijne verwachting al verder en verder uit.

16. De Heere is Koning eeuwiglijk en altoos; de Heidenen zijn vergaan uit zijn land.

Hij ziet den Heere als Koning van zijn volk in zijne onbepaalde macht en heerschappij. Hij zal Zich dit bewijzen. Heeft Hij beloofd alle vijanden voor Israël heen te drijven, opdat zij hun land geheel en ongestoord bezitten zouden, Hij zal dit doen. Het Koningschap des Heeren over Israël, dat Hij uit vrije liefde tot zijn volk verkoren had, is de hechte en troostrijke grond van Davids verwachting, van Israëls verlossing en vrijmaking, die hij, als ware zij reeds volbracht, uitspreekt:

17. Heere! Gij hebt den wensch der zachtmoedigen gehoord; Gij zult hun hart sterken; uw oor zal opmerken;

18. Om den wees en verdrukte recht te doen; opdat een mensch van de aarde niet meer voortvare geweld te bedrijven.

Dat is ten slotte eene dankzegging en lof verheffing des geloofs, die alles insluit. De Heere, Israëls Koning, heeft den wenschen der zachtmoediger! gehoord, Hij zal hun hart sterken, den wees en den verdrukte recht doen, en de mensch van de aarde, de sterfelijke, de nietige mensch zal voor Hem bukken, hij zal niet voortgaan geweld te bedrijven.

Dat is eene uitkomst des geloofs, die wij niet verwachtten bij een dichter, die aanvangt: “O Heere! waarom staat Gij van verre? Waarom verbergt Gij U in tijden van benauwdheid?” En toch is het niet ongewoon, dat Gods kinderen onder hunne beproeving met een “waarom” beginnen, en met een dankzegging des geloofs eindigen. De reden hiervan is, dat er onder dit “waarom” nog altijd een vonk des geloofs verborgen ligt, die dan onder den strijd des gebeds door den Heiligen Geest aangeblazen wordt, totdat zij in een helle vlam uitbreekt. En dit geschiedt altijd, wanneer wij, gelijk David, in ons gebed voor de eere Gods strijden.

Ik wil hier eene bekentenis doen: psalm 10 is rijker dan ik dacht, en troostrijker voor het

hart der ware geloovigen onder hunne verdrukking, dan ik vermoedde. ^Misschien gaat het u ook zoo, en krijgt gij dezen psalm meer lief, dan gij hem tot nu toe hadt. Ik hoop het zal zoo zijn. Gods Woord moet ons bij den dag dierbaarder worden, en dit zal het naarmate de Geest, die het ingaf, ons hart opent, opdat wij de Schriften verstaan.

PSALM 11

Het vertrouwen van een geoefend geloovige.

Uit dezen psalm spreekt het vast vertrouwen van een geoefend geloovige, die in bange en gevaarvolle tijden, doof voor verleidelijke inblazingen, alleen op den Heere vertrouwt, Het is de tegenhanger van Davids klacht: “nu zal ik één der dagen door Sauls hand omkomen; mij is niet beter, dan dat ik haastelijk ontkome in het land der Filistijnen.”

Daar een diep moedelooze klacht, hier de uitspraak van een onwankelbaar vertrouwen, daar volgt op zijn klacht een haastig ontkomen naar het land der Filistijnen, hier een moedig en beslist afwijzen van vriendenraad om zich door de vlucht te redden.

Aanschouwelijk is de voorstelling in dezen psalm; wij worden getuigen van de samenspreking tusschen David en zijne vrienden, die bezorgd zijn over 's konings lot.

Het is in de dagen, die den opstand van Absalom voorafgaan. Absalom is bezig om het hart der mannen van Israël te stelen. Onheilspellende teekenen van een wijdvertakte samenzwering vertoonen zich; Absalom en die met hem samenrotten, leggen het niet slechts toe op de omverwerping- van Davids troon, maar ook op het leven des konings.

Onder deze gevaarvolle omstandigheden komen Davids vrienden, misschien zijne eerste staatsdienaren, zijne hovelingen tot hem in zijn geheimkabinet, en waarschuwen hem deelnemend voor het kwaad dat hem dreigt.

In vs. 1, 2 en 3 deelt David mede wat zij tot hem gesproken hebben, en wat hij hun geantwoord heeft.

1. **Een psalm van David, voor den opperzangmeester.**
Ik betrouw op den Heere; hoe zegt gijlieden tot mijne ziel: Zwerft henen naar ulieder gebergte, als een vogel?
2. **Want, zie, de goddeloozen spannen den boog; zij schikken hunne pijlen op de pees, om in het donkere te schieten naar de oprechten van harte.**
3. **Zekerlijk, de fondamenten worden omgestooten; wat heeft de rechtvaardige bedreven?**

Het kunnen geene vijanden of huichelende vrienden van den koning zijn, die zoo tut hem spreken; hun raad aan David en zijne getrouwen is te welgemeend, en de drangreden zijn te waar. Davids toestand is gelijk aan een vogel, op *wien* zijn vervolger met gespannen boog in het donker loert, en die gewis door den doodelijken pijl getroffen zal worden, indien hij niet haastig ontkomt naar de wouden van het gebergte. Immers de fondamenten, de grondslagen van het recht en van den staat worden omgestooten, hevige schokkingen worden er alreede gevoeld, zoo, zoo zal alles instorten. En “wat heeft de rechtvaardige bedreven?” Of, wat staat de rechtvaardige te doen? Wat anders dan vluchten? Zoo spreken zijne vrienden.

Kunnen het geene vijanden of schijnvrienden van David zijn, die zoo spreken, toch zijn het vrienden, die hoe welgemeend en bezorgd voor zijn leven, thans gevaarlijk en verleidelijk voor hem zijn. Zij sterken zijn hart niet in God, zij wijzen hem niet naar Boven, maar dringen er op aan, dat hij als een schuwe vogel zijn behoud in een haastige vlucht zal zoeken, geloovende, dat den koning en zijnen getrouwen niets anders overblijft.

Gevaarlijk en verleidelijk is die raad voor David in menig opzicht. Het zijn vrienden, die hem dezen raad geven, mannen, van wie hij weet, dat zij het wel met hem meenen. In hunne voorstelling van zijn gevaar overdrijven zij niet; de weg, dien zij aanwijzen, is voor David geen onbekende. “Vlucht/”zeggen zij, “naar ulieder gebergte,” naar het gebergte, waar gij en de uwen

onder de vervolging van Saul zoo menigmaal verborgen zijt geweest. Voeg hierbij, dat deze raad gewis aanbeveling vond bij Davids vleesch en bloed, ja, dat zijn eigen hart wellicht die vrienden reeds vooruit was geweest met zoo te spreken.

En toch, Davids betrouwen op den Heere, zijnen God, hoe ook van buiten en van binnen fel bestreden, bezwijkt niet, hij wordt gesterkt en versterkt in zijn geloof. Ootmoedig, maar met een hart, wél ondersteund zijnde, antwoordt hij zijnen vrienden: “Ik betrouw op den Heere,” vs. 1. Zijn zielsoog is op zijn God, en met dat woord wijst hij den raad zijner vrienden af. Hij ontkent het dreigend gevaar niet; onder den hemel is er geen uitkomst, maar hij kent een beteren weg; zijne hulpe staat in den naam des Heeren, die in den hemel woont.

Daarom vervolgt hij:

4. De Heere is in het paleis zijner heiligheid; des Heeren troon is in den hemel; zijne oogen aanschouwen, zijne oogleden proeven de menschenkinderen.

Zijn God, die den hemel tot zijn troon heeft, die over alles en allen heerscht, is in het paleis zijner heiligheid, in zijn heiligdom, ter plaatse, vanwaar Hij als de levende en alwetende Koning alles en allen aanschouwt, voor Hem is niemand en niets verborgen.

5. De Heere proeft den rechtvaardige; maar den goddelooze, en dien, die geweld liefheeft, haat zijne ziel.

6. Hij zal op de goddeloozen regenen strikken, vuur en zwavel; en een geweldige stormwind zal het deel huns bekera zijn.

De verschrikkelijkste oordeelen Gods zullen haastig over hen komen. Strikken, netten, zullen over hen geworpen worden, waaruit zij zich niet kunnen ontwarren. Als Sodom en Gomorra zullen zij door hemelvuur en zwavel verteerd worden, en een allesvernielende stormwind, een gloeiende woestijnwind, zal het deel zijn, dat de Heere hun bereid heeft. En de grond hiervoor ligt bij David in Gods rechtvaardigheid, die gelijk zij de zonde niet ongestraft kan laten, de gerechtigheden der oprechten moet liefhebben.

7. Want de Heere is rechtvaardig; Hij heeft gerechtigheden lief; zijn aangezicht aanschouwt den oprechte.

Deze psalm toont ons, dat de heiligen des Bijbels ook een afwisselend geloof gekend hebben. Het is dezelfde Godsman, die hier spreekt: “Ik betrouw op den Heere”, en 1 Sam. 27:1 “in zijn hart zegt: nu zal ik één der dagen door Sauls hand omkomen.” Wij zien hieruit, het ligt niet in de omstandigheden, maar in de mate des geloofs, die de Heilige Geest ons onder de omstandigheden toedeelt, want David dreigde van Absalom grooter kwaad dan van Saul. Ten tweede worden wij in dezen psalm vermaand, om in bange en gevaarvolle tijden niet slechts te vreezen voor de inblazingen en voorstellen van de vijanden, maar dat wij in zulke tijden ook de raadgevingen van vrienden te beproeven hebben. Wat de duivel door de vijanden niet kan, beproeft hij vaak door onze vrienden. Ten derde houdt deze psalm een rijken troost in, dat de Geest des geloofs altijd nabij is, om het oog der kinderen Gods te verlichten, en hun hart te versterken, opdat zij onder beproeving en verzoeking, van welke zijde ook, niet bezwijken. Eindelijk zeggen wij wat Calvijn bij dezen psalm aantekent: “Het is eene groote betooning des geloofs, wanneer wij in de wereld rondom door duisternis omgeven zijn, licht van den hemel zoeken, dat ons tot hoop op redding leidt; want hoewel allen aanstonds belijden, dat de wereld door God geregeerd wordt, zoo zijn er toch, wanneer een treurige verwarring van zaken ons met duisternis omgeeft, slechts weinigen, bij wie deze overtuiging in het binnenste van het gemoed bevestigd is.”

PSALM 12

Een gebed tegen de valsche tong.

1. Een psalm van David, voor den opperzangmeester, op de Scheminih.

Deze psalm doet ons denken aan hetgeen Jakobus van de tong zegt, dat zij een vuur is, een wereld der ongerechtigheid, een onbedwingelijk kwaad, vol van doodelijk venijn. David, volgens het opschrift de dichter van dit lied, ondervond dit in niet geringe mate aan Sauls hof, want uit dien tijd is deze psalm. De vleierende lippen en de grootsprekende tong der hovelingen, die hij elders (Ps. 35:16) de huichelende spotachtige tafelbroeders noemt, zochten hem met hun doodelijk venijn te treffen. Zij ontzagen zich niet David bij Saul met den vuigsten laster te bekladden, terwijl zij hem in de uitgezochte en welluidende taal der hovelingen in het aangezicht zegenden.

Maar de eenvoudige herdersknaap uit Bethlehem, door Gods Geest geleid en onderwezen, doorziet dit samenweefsel van hoofsch bedrog en vleierij. Hij toont die lieden met twee harten te kennen, en bewijst te weten, dat de grooten niet dan leugen zijn.

Onder diepen indruk van hun snood en verachtelijk bedrijf om kwaad tegen hem aan te stichten bij Saul, stort David, zonder eenige inleiding, zijn hart in het gebed tot den Heere uit:

2. Behoud, o Heere! want de goedertierene ontbreekt; want de getrouwen zijn weinig geworden onder de menschenkinderen.

Het is als hoorden wij den profeet Micha, hfdst. 7:2, “De goedertierene is vergaan uit het land, en er is niemand oprecht onder de menschen .” en Jeremia, hfdst. 7:28, “de waarheid is ondergegaan, en uitgeroeid van hunnen mond.” Overdrijft misschien David hier onder den indruk van het heilig gevoel zijns harten, door zoo veel lage boosheid op het diepst ontstoken? Of ontbreken de goedertierenen, de vromen geheel in den lande? Of zijn de getrouwen zoo weinig geworden, dat men ze tellen kan”? Wij onderstellen noch het een, noch het ander. David heeft het oog op zijne naaste omgeving, op Sauls hof. Daar, aan het hof van dien koning, en kon het anders? dáár ziet hij niet dan leugen en bedrog, daar is geen plaats voor den vrome, daar worden met elken dag de getrouwen minder; zooals de koning is, zijn zijne hovelingen, en wat er kwaads aan dien koning ontbreekt, zullen die hovelingen wel aanvullen.

Te midden der gevaren, die David onder dit slag van lieden, en aan wie hij zich niet kan onttrekken, dreigen, neemt hij zijn toevlucht tot het Hof der hoven, en smeekt: “Behoud, o Heere!”

En hij heeft reden, het zijn de gevaarlijkste soort van lieden:

3. Zij spreken valsheid, een ieder met zijnen naaste, met vleierende lippen; zij spreken met een dubbel hart.

Er zijn geene getrouwen meer onder hen, de vleierij is hun dagwerk, zij vleien zoo natuurlijk, zoo ongedwongen als zij ademen. Het vloeit uit hun binnenste, “zij spreken met een dubbel hart.” Eigenlijk staat er “met een hart en een hart.” Wat zij heden bezweren, loochenen zij morgen; waar zij gisteren met schreiende oogen over spraken, is heden een stof van gelach voor hen; in Davids aangezicht vleien zij, zij keeren zich om, en lasteren hem.

Op die klacht volgt Davids gebed:

4. De Heere snijde af alle vleierende lippen, de groot-sprekende tong;

5. Die daar zeggen: Wij zullen de overhand hebben met onze tong; onze lippen zijn onze! wie is heer over ons?

David weet geen andere uitkomst dan het rechtvaardig oordeel Gods over die lasteraars in te roepen, opdat zij niet voortgaan den ellendige en nooddriftige met het gevaarlijkste wapen, de tong, te verderven. Geen wapen meer te vreezen dan de venijn-spuwende tong, geen schild dient hier tot bedekking, geen zwaard of spies kan dien vijand afkeeren. Er is maar een wapen tegen, het gebed tot God. Wie ondervond het niet in zijn leven, God alleen kan den lasteraar zijn mond snoeren. Hij alleen kan ons tegen de valsche tong bewaren, of den laster te schande maken.

Het is geene onheilige bede op Davids lippen: “De Heere snijde af alle vleiende lippen, de grootsprekende tong.” De beeldspraak, misschien aan eene strafoefening in het Oosten ontleend, is niet te hard en te wreed. Het zijn goddelooze, pochende, grootsprekende vleiers, die al hun macht in hunne tong hebben, en er zich stout op beroemen: “wij zullen de overhand hebben met onze tong, onze lippen zijn onze, wie is heer over ons?”

Uit den overvloed van de boosheid des harten spreekt hun mond. Zij behooren tot het geslacht der onafhankelijken, maar der onafhankelijken van het laagste en lafste soort. De tong, dat kleine en geringe lid, is het wapen, waarmede zij tegen God en menschen strijden, en waarop zij zich alleenlijk kunnen beroemen. Hoe nietig, en verachtelijk moeten zij zijn in het oog van God, den Schepper van de tong en de lippen, die ze formeerde tot zijn lof, waar ze zoo spreken.

Wij kunnen David verstaan, als hij bidt: “behoud, o Heere!” als hij ’s Heeren strafgericht over dit geslacht inroept.

“Behoud, o Heere! zoo smeekt David vs. 2. en de Heere houdt Zich niet doof, Hij hoort het geroep van zijn knecht, en antwoordt hem:

6. Om de verwoesting der ellendigen, om het kermen der nooddriftigen, zal Ik nu opstaan, zegt de Heere; Ik zal in behoudenis zetten, dien hij aanblaast.

Op welke wijze David dit goddelijk antwoord ontvangen heeft, deelt hij ons niet mede, er staat eenvoudig: “zegt de Heere,” en niet gelijk in Psalm 60:8: “God heeft gesproken in zijn heiligdom.” Voor het naast zouden wij denken, dat de Heere innerlijk tot zijne ziele gesproken heeft. Zoo bidt David ook Psalm 35:3b: “Zeg tot mijne ziele: Ik ben uw heil.”

Maar op wat wijze ’s Heeren woord ook tot hem gekomen zij, David is er zeker van, en het is geheel berekend om zijne ziel te troosten en te sterken. Immers het getuigt van de heilige en innerlijke ontferming zijns Gods, die, al is Hij lankmoedig, al laat Hij zijne uitverkorenen wachten, te zijner tijd haastig tot hunne behoudenis zal opwaken.

“Om de verwoesting der ellendigen en het kermen der nooddriftigen zal de Heere opstaan.” Om het kwaad dat de leugensprekers en de valsche tong over de ellendigen brengen, en om hun kermen tot Hem onder de verwoesting, zal de Heere als hun wreker en verlosser nu opstaan. Zijn oog kan het leed en het lijden zijner kinderen niet aanzien, zijn oor kan hun kermen niet meer hooren. “Ik zal,” zoo zegt de Heere, “in behoudenis zetten, dien hij aanblaast.”

Er is eene andere vertaling van deze laatste woorden, die luidt: Ik zal in heil, of in de ruimte stellen, hem die daarnaar uitziet, verlangt. Het oorspronkelijke laat deze vertaling toe. Het Hebr. woord door aanblazen vertaald, beteekent elders ook naar iets hijgen, zich begeerig naar iets uitstrekken. Het verband tot het eerste gedeelte van dit vers begunstigt deze vertaling. De Heere verklaart dan te zullen opstaan, om den ellendigen en nooddriftigen hunne begeerte, waarnaar zij hijgend uitzien, te willen geven. Behouden wij onze vertaling, dan beteekent het, dat de Heere hem, tegen wien de lasteraar leugenen aanblaast, in behoudenis zal stellen, hem redden zal.

Onze lezers zullen gevoelen, de zaak blijft in wezen dezelfde. God verzekert David, dat Hij tot redding van zijne ellendigen en nooddruftigen zal opstaan, en dat de valsche tong der leugensprekers niet altijd over hen heerschen zal.

En dit is David meer dan genoeg. Juichend roept hij uit:

7. De redenen des Heeren zijn reine redenen, zilver, gelouterd in eenen aarden smeltkroes, gezuiverd zevenmaal.

Hier, als elders, is hij onuitputtelijk in den lof van de reinheid en zuiverheid der woorden Gods, en dit hier bovenal in tegenstelling tot de valsche en bedriegelijke woorden der menschen. Hij vergelijkt de woorden Gods bij edel metaal, bij het in zijn tijd kostbaarste metaal, het zilver, en dat in den smeltkroes van alle vreemde bestanddeelen en onzuiverheden gereinigd is. De woorden, door “aarden smeltkroes” vertaald, zijn, wat de letterlijke beteekenis betreft, in het Hebreeuwsch niet zonder moeilijkheid. Hetgeen er door bedoeld wordt is evenwel niet onzeker; het is de strenge loutering, die men het zilver in een zeker voorwerp doet ondergaan, waarom er ook aan toegevoegd wordt “zevenmaal,” dat is, volmaakt.

Waarachtig is alzoo het Woord van den Waarachtige, onbedriegelijk van Hem die niet liegen kan; het geloof des dichters verlaat zich er op, ten volle verzekerd, dat geen der woorden Gods onvervuld op aarde vallen zal. En de eeuwen hebben de waarheid van Davids lof op het Woord des Heeren bevestigd. Het ongeloof heeft Gods Woord in den ongoddelijken smeltkroes van zijn critiek geworpen, en doet dit nog elken dag. Men heeft het aan de zwaarste proeven, die de wetenschap kon uitdenken, onderworpen, en gaat er nog stout en driest mede voort. En met welke uitkomst? Dat onze dierbare Bijbel, na elke proef bij toeneming openbaar werd, het reine, zuivere, onfeilbare Woord onzes Gods te zijn. Het geloof vreest dan ook die proefnemingen der ongeloovige critiek niet, men maakt geen zevenmaal gelouterd zilver tot tin of lood; zij zullen ons Gods Woord niet kunnen ontnemen, het Woord zullen zij moeten laten staan.

Ook het geloof der kinderen Gods beproeft zijn Woord. Dit is geenszins een verzoeken van den Heere, maar een heilig beproeven van zijne toezeggingen en beloften, wanneer zij, als alles hopeloos staat, zich alleen aan zijn Woord vasthouden, en zij zich op zijne beloften in Christus met het gansche gewicht van hunne zonden en zorgen alleen en geheel verlaten. Zij ondervinden dan: de redenen des Heeren zijn zuiver, de getuigenissen des Heeren zijn gewis, zijn Woord is de waarheid. Zij beroepen zich op de onwankelbare waarheid Gods tegenover den satan en het ongeloof, en zeggen het den dichter na: “God heeft gesproken in zijn heiligdom, dies zal ik van vreugde opspringen.”

Zoo iets ondervond ook David, toen hij eindigde met de woorden:

8. Gij, Heere! zult hen bewaren; Gij zult hen behoeden voor dit geslacht, tot in eeuwigheid.

9. De goddeloozen draven rondom, wanneer de snoodsten van des menschenkinderen verhoogd worden.

Davids geloof is wonderbaar gesterkt geworden, hij erkent en verwacht, dat de Heere de ellendigen en nooddruftigen bewaren en behoeden zal van het valsch en trotsch geslacht der leugenaars en lage vleiers. De Heere alleen kan er hen voor behoeden en bewaren; want niet dan kwaad, niet dan verderf is te wachten, wanneer zij de overhand krijgen en de macht in kerk of staat in hunne handen komt. De goddeloozen draven rondom, zij verheffen zich, wanneer de snoodsten der menschenkinderen verhoogd worden, wanneer dit boos geslacht van vleiers en leugenaars de eereplaatsen van macht en heerschappij innemen. David doet hier nog eenmaal, gelijk hij vs. 3, 4 en 5 gedaan heeft, duidelijk uitkomen wat men van dit geslacht te wachten heeft, en waarom hij zoo ernstig gebeden heeft: “Behoud, o Heere! want de goedertierene

ontbreekt; want de getrouwen zijn weinig geworden onder de menschen kinderen.”

Ook deze psalm is een gouden kleinood van David, al was het alleen terwille van vs. 7. Gods kinderen kunnen in tijden van overheersching der ongelovigen en goddeloozen uit dezen psalm rijken troost putten. Zij leeren er de hooge waardij van het Woord Gods uit kennen, en zien er uit, dat zij in het geloof dat Woord Gods op de zwaarste proef mogen stellen, en dat de uitkomst niet falen zal, omdat alle beloften Gods, zoovele als er zijn in Christus, Ja, en in Hem Amen zijn, Gode tot heerlijkheid, en zijne gemeente tot zaligheid.

PSALM 13

Een hulpgeschrei tot den Heere tegen den vijand.

- 1. Een psalm van David, voor den opperzangmeester.**
- 2. Hoe lang, Heere! zult Gij mij steeds vergeten? hoe lang zult Gij uw aangezicht voor mij verbergen?**
- 3. Hoe lang zal ik raadslagen voornemen in mijne ziel? droefenis in mijn hart bij dag? Hoe lang zal mijn vijand over mij verhoogd zijn?**

Dit is een korte klaagpsalm, maar die van langen en zwaren druk en strijd getuigt. Tot viermaal klaagt de dichter vragend “hoe lange?” Toch is het niet enkel een klaaglied, want de klachten gaan over in gebed, en de nagalm is een loflied des vertrouwens.

David stort in dit lied de gemengde en strijdige aandoeningen zijner ziel uit: hoe vleesch en geest onder de verdrukking in hem strijd voeren, maar waarbij de overwinning toch aan den geest verblijft.

De vijand, die hem tot den dood toe vervolgt, is Saul; zijne tegenpartijders, die zich in zijn val zouden verheugen, zijn Sauls trawanten; zij haten en vervolgen David als den gezalfde des Heeren, dien zij van de aarde verdelgen willen.

Onder die vervolging, die David nog meer door haar langen duur dan door haar kracht afmat, spreekt zijn vleesch en bloed: “de Heere vergeet u,” “Hij verbergt zijn aangezicht van u.” Hij pijnigt bij nacht zijne ziele af met raadslagen, met overleggingen, hoe hij ooit gered zal worden, of hoe hij zichzelf zal redden, terwijl bij dag zijn hart met droefheid vervuld is.

Vleesch en bloed, aangezet en opgeruid door den vorst der duisternis, kan niet anders spreken en doen. Hoe lang houdt de vervolging en de druk aan; de Heere geeft geen enkel teeken, dat Hij David in gunst gedenkt, Hij bedekt zijn gunstrijk aangezicht ter verlossing voor hem, zijne vijanden, hebben vrij spel met hem te benauwen, Saul verheft zich over hem, bij nacht kwelt hem de veelheid zijner gedachten, en des daags verslindt hem de droefheid.

Het is, zooals Luther zegt, “Davids hoop vertwijfelt,” maar het is niet minder waar, wat hij er op laat volgen, “en zijne vertwijfeling hoopt.” Te midden, onder dien strijd des twijfels verheft zich de geestelijke mensch in David, en maakt van de klacht een vraag, een bede, die getuigt dat het geloof nog niet in hem is uitgebluscht. Zijn geloof, hoe ook bestreden en in de engte gebracht, geeft zich lucht in die vragende klacht, zijn benauwd gemoed krijgt ruimte en gaat uit naar God.

Wie in de school der verdrukking, vooral van langdurige en aanhoudende verdrukking geweest zijn, zullen hier David verstaan. Die op dit gebied geene eigene levenservaring hebben, zullen het er voor houden, dat David hier ongeduldig klaagt en mort, en wanhoopt aan Gods gunst en macht tot zijne hulpe.

Maar men ga voort en leze vs. 4 en 5, waar zijn vragende klacht onmiddellijk overgaat in een geloovig gebed tot den Heere, zijnen God:

- 4. Aanschouw, verhoor mij, Heere, mijn God! verlicht mijne oogen, opdat ik *in* den dood niet ontslope.**
- 5. Opdat niet mijn vijand zegge: Ik heb hem o vermocht; mijne tegenpartijders zich verheugen, wanneer ik zou wankelen.**

David erkent, dat zijn toestand hachelijk is, hij is, ook naar het lichaam, zeer verzwakt, zijne oogen zijn flauw en mat als van een stervende, en hij zal gewis in den dood ontslapen, zoo zijn

Heere en God zijne oogen niet bestraalt met het licht des levens.

Het is het licht van 's Heeren liefde en gunst, in natuur en genade, voor lichaam en geest, waarin voor David het leven is. Gaat dat licht weer met kracht in zijne ziel op, dan zullen de overleggingen des vleesches in hem zwijgen, dan zal de droefheid wijken, hij zal gesterkt en getroost worden naar lichaam en ziel; hij zal herrijzen uit zijn druk, en zijn vijand zal niet van hem zeggen: "ik heb hem overmocht," en zijne tegenpartijders zullen zich niet verheugen in zijn val.

Uit deze bede blijkt: Davids hart is alreede verruimd, Gods goede Geest is zijne zwakheid mede te hulp gekomen, het vertrouwen zijner ziel heeft zich ruimte gemaakt. En zeker, hij mag zoo bidden, de Heere, Jehova, is zijn God, en hij is niet slechts zijn kind, zijn gunstgenoot, maar ook zijn gezalfde. De eere Gods staat met zijn val of behoud in het nauwste verband. Het is geen geheim meer in Israël, dat de Heere David, den zoon van Isaï, Zich tot een voorganger over zijn volk verkoren heeft in Sauls plaats. Waar David door Sauls hand zou wankelen en vallen, daar wankelde en viel de eere en heerlijkheid van de waarheid en trouw van Israël's God, daar konden de goddeloozen zich in hun ongeloof beroemen, en de vromen in Israël, die in David Gods gezalfde erkennen, op wien hunne hope was voor de toekomst des rijks, zouden terneergeslagen in zak en asch nederzittende, klagen: Hij gedenkt zijns verbonds niet meer.

Maar dit zal, dit kan niet geschieden; de Heere beschaamt de hoop zijner ellendigen niet, Hij bluscht hunne lamp niet uit. David is er zeker van: de toestanden zijn dezelfde gebleven, rondom hem woeden en dreigen nog zijne vijanden, maar van binnen, in zijn hart, is het licht en vroolijkheid. De vragende klacht uit het bestreden hart is in een loflied des vertrouwens overgegaan, hij kan weer den Heere zingen:

6. Maar ik vertrouw op uwe goedertierenheid; mijn hart zal zich verheugen in uw heil; ik zal den Heere zingen, omdat Hij aan mij welgedaan heeft.

Welk eene tegenstelling tusschen de eerste en de laatste verzen van dit lied! Zóó verandert God het gansche gelaat van de ziel des armen en verdrukten, zóó ontbindt Hij hun zak, en doet ze juichen in blijde reien. Beproefden en verdrukten onder Gods kinderen! verkwikt en versterkt uwe harten aan dit lied. Ziet hoe de Geest Gods de zijnen onder hunne zwakheid mede te hulpe komt. Vertwijfelt niet onder uwe beproeving, ook niet als de dagen maanden, en de maanden jaren worden. Stort uwe ziele uit voor zijn aangezicht; Hij zal u sterken en troosten, zijn Geest zal u te hulpe komen, opdat Hij u behoede, totdat Hij ook uw klacht verwisselt in een blijde rei.

PSALM 14

Ellende en verlossing.

Een psalm van David, voor den opperzangmeester.

In dezen psalm worden wij klaarlijk onderwezen in de leer der zonde en der verlossing. Van de zonde, en wel in hare hoogste en snoodste openbaring: “de ongodisterij,” vs. 1; in haar afzichtelijk karakter: “zij zijn stinkende geworden,” vs. 3; in hare volstreckte algemeenheid: “er is niemand die goed doet, ook niet één,” vs. 4; in hare rechtvaardige vergelding: “aldaar zijn zij met vervaardheid vervaard,” vs. 5.

Maar David laat het niet bij deze donkere en aandoenlijke teekening van de zonde in den enkelen mensch en de geheele menschheid, er leeft ook eene hoop op Gods reddende genade in zijn hart. Daarom kan hij niet eindigen zonder die hoop in eene ernstige bede tot zijn God te hebben uitgesproken: “Och, dat Israëls verlossing uit Zion kwame! Als de Heere de gevangenen zijns volks zal doen wederkeeren, dan zal Jakob zich verheugen, Israël zal verblijd zijn.”

Het verdient opmerking, dat Paulus in zijn belangrijk betoog, Rom. 3, over de algemeenheid van het zedelijk bederf der menschheid, Joden en Heidenen, onder meer ook aanhalingen uit dezen psalm tot bewijs bijbrengt. Dit verhoogt de waarde van dit lied, en is eene beteekenisvolle bijdrage voor de eenheid des Geestes, waardoor de schrijvers van Oud- en Nieuw Testament gedreven zijn.

Dat David de dichter van dezen psalm is, verzekert ons het opschrift. Eene historische aanleiding voor dezen zang in eenige van zijne levensomstandigheden te zoeken, behoeven wij niet. De inhoud is van te algemeene strekking. Wij kunnen hier niet als bij vorige psalmen aan bepaalde vijanden denken, die hem of Israël vervolgden. Met geringe wijziging is psalm 53 gelijk' aan dezen. In psalm 53 wordt overal de naam God of Elohim gebruikt, waar in dezen psalm de naam Heere of Jehova gebezigd wordt. Wij zouden psalm 53 eene tweede uitgave van psalm 14 kunnen noemen, eenigszins gewijzigd door een der latere dichters of profeten, maar altijd een psalm van David.

Wanneer wij dezen psalm aandachtig lezen en bepeinzen, en alzoo trachten in te dringen in de zielsgestalte des dichters, dan bespeuren wij dat zijne ziel, vervuld van een diep besef van Gods heiligheid en waardigheid, op het diepst aangedaan is over de openbaring der zonde, zoo bij den enkelen mensch als bij de geheelheid der menschen. Ongemeen levendig is zijne voorstelling. Hij laat ons de loochenaars van God in het hart zien, en doet ons hooren wat zij daarin spreken. Of hij plaatst ons voor den geopenden hemel, van waaruit de Heere nederziet op de aarde, op de menschenkinderen, en teekent ons met donkere kleuren het bedrijf der afgeweken en verdorvene menschheid, die stinkende geworden is.

De hoogste en schuldigste openbaring der zonde is voor den dichter de ongodisterij, de loochening van het bestaan Gods:

1. **De dwaas zegt in zijn hart: Er is geen God. Zij verderven het; zij maken het gruwelijk met hun werk; er is niemand, die goed doet.**

De godloochening is het uiterste, het toppunt der zonde. Zij getuigt dat de ingeschapen Godskennis, het eenige dat in den mensch, na den zondeval, van Gods beeld is overgebleven, geheel wordt uitgewischt, dat hij beneden de duivelen zinkt, van wie Jakobus verklaart, dat zij nog gelooven, dat er een eenig God is. Daarom noemt de dichter hem, die alzoo in zijn hart spreekt, een dwaas, een waanwijze, die tegelijk een spotter is, een die zelfs zijn redelicht heeft uitgedoofd, en blind is voor hetgeen allen erkennen, en aarde en hemel alom verkondigen.

De meeste uitleggers willen, dat wij hier aan, wat men noemt praktische godloochenaars te denken hebben, aan die het in hun leven en daden uitspreken, maar bij wie het nog geen theorie, geen leerstelling is. Wij zouden er de laatsten niet van willen uitzonderen, voorzoover namelijk er een leer of vaste verstands- en gemoedsovertuiging: daar is geen God, mogelijk of denkbaar is. Dat een mens even zeker zou kunnen geloovent: er is geen God, als dat hij gelooft: er is een God, kunnen wij niet toestemmen. De dichter zegt dan ook de dwaas zegt in zijn hart: er is geen God. Dat spreken in zijn hart toont dan ook, dat hij nog altijd bezig is zich er van te overtuigen, eigenlijk het zich diets te maken. Hij wenscht, hij begeert het, en hij heeft er zijne redenen voor. Is er geen God, dan ook geen oordeel, en geen rechter, die hem oordeelen zal, die al zijne werken in het gericht zal brengen.

Hiermede, dat het slechts een wenschen der goddeloozen zou zijn, schijnt wel te strijden wat wij helaas in onzen tijd zien en hooren. De dwaas spreekt niet meer in zijn hart, integendeel hij spreekt het openlijk uit, en beroemt zich zoo ontwikkeld te zijn, dat hij niet meer aan een God gelooft. In zijne waanwijsheid wil hij u beduiden, dat het geloof aan een persoonlijken God zich niet verdraagt met de wetenschap, en dat het alleen huichelaars of weetnieten, dompers zijn die nog aan een God geloovent. Toch meenen wij onder al dat godlasterlijk snoeven nog iets te hooren, dat ons zegt: "gij zoudt het wel willen, dat er geen God was."

Of ons nu dit meer dan satanisch ongeloof verwondert? Wij antwoorden: Geenszins. Want zoo waar in elk mensch de ingeschapen Godskennis is overgebleven, zoo waar is ook wat Paulus, Efeze 2:12b van de Heidenen verklaart: "en zonder God in de wereld." Van nature zijn wij allen in practijk godloochenaars, voorzoover de wortel van dit ongeloof in ons gevonden wordt. Van hier is het, dat er weinigen van Gods kinderen zijn, die, de een in meerdere, de ander in mindere mate, niet bestreden worden op dit punt, en soms in zwaren twijfel gebracht worden, ook als zij van zulk ongeloof gruwen.

Mijne lezers zullen het mij ten goede houden, dat ik mij zoolang met dit gedeelte van vs. 1 heb beziggehouden. Ik oordeelde het van gewicht vooral voor onzen tijd, waarin dit grondongeloof, die groote leugen meer nog dan in Davids tijd de harten der menschen zoekt te veroveren. De beste waarborg tegen dit ongeloof is: de gemeenschapsoefening met God in Christus door het geloof des Heiligen Geestes. Dan bewijst God, de Drieëenige Zich in ons, dan straalt zijn licht in ons verstand, zijn leven in ons hart, zijne gemeenschap in ons gemoed, dan zijn wij ware wijzen, die met het hart geloovent en met den mond belijden: er is een God, een God in wien ik, die eenmaal zonder God in de wereld was, nu zalig ben, om het eeuwig te blijven.

Wie meenen mocht, de dichter teekent ons in dezen psalm alleen het snood geslacht der ongodisten en godloochenaars, vergist zich; wij vinden er, niet één uitgezonderd, ons aller beeld in. De dwaas, die in zijn hart zegt: "er is geen God," is een lid der menschheid, een loot uit den verdorven wortel, waaruit de geheele menschheid is voortgesproten, maar een loot, waarin zich het doodelijk bederf van den wortel op het hevigst openbaart. Daarom gaat de dichter, van dien dwaas over tot al zijne stamverwanten, zij zijn in aanleg en oorsprong dezelfde: "zij verderven het, zij maken het gruwelijk met *hun werk*; er is niemand, die goed doet," vs. 1b.

Als vreesde de dichter, dat wij op dien dwaas zouden blijven staren en onszelven voorbijzien, gebruikt hij nu het meervoud zij, en voegt hij er aan toe: "er is niemand, die goed doet." En om elken twijfel weg te nemen getuigt hij:

2. De Heere heeft uit den hemel nedergezien op de menschenkinderen, om te zien, of iemand verstandig ware, die God zoekt.

En wat is de uitkomst van het onfeilbaar onderzoek des Alwetenden?

3. Zij zijn allen afgeweken; te zamen zijn zij stinkende geworden; er is niemand, die goed doet, ook niet één.

Men merke op dit allen, te zamen, niemand, ook niet één. Allen, één voor één, elk op zichzelf; te zamen, als geheelheid, als gezamenlijke menschheid; niemand, ook niet één, geen enkele ook maar uitgezonderd.

En toch, hoe duidelijk de dichter, ja de Heere zelf Zich uitspreekt, heeft men een tegenwerping tegen deze opsomming gemaakt en gezegd: Maar zij dan, die de Heere “zijn volk” noemt, en die de goddeloozen opeten, alsof zij brood aten, vs. 4, dat volk schijnt er toch van uitgezonderd, en zij behooren ook tot de menschheid, tot die allen?

Gewis behoort het volk des Heeren tot de menschheid, tot de geheelheid van het geslacht, zij zijn van nature met allen uit denzelfden verdorven wortel, uit het gevallen eerste menschenpaar. Gerekend in en geworden uit den eersten Adam is het ook van hen waar: zij verderven het, zij maken het gruwelijk met *hun werk*, niemand van hen is verstandig, die goed doet, ook zij zijn afgeweken en stinkende geworden.

Maar gerekend en wedergeboren in den tweeden Adam, Jezus Christus — en hierin ligt het onderscheid — zijn zij der Goddelijke natuur deelachtig geworden, en behooren zij, als zoodanig, als gerechtvaardigden en aanvankelijk geheiligden, niet meer tot de geheelheid der verdorvene menschheid, ofschoon zij naar hun ouden mensch in zichzelf nog tot die allen blijven behooren, totdat zij door den dood geheel van het lichaam der zonde zullen verlost zijn.

Zij, die in waarheid tot het volk Gods behooren, zoo in Davids als in alle volgende tijden, zijn de eersten om volmondig, maar met smart en schaamte te belijden, dat zij in zichzelf zoo diep verdorven zijn en blijven gelijk zij in dit lied geteekend worden. Door het ontdekkend licht des Geestes hebben zij zichzelf zoo voor God leeren kennen, als David hen beschrijft, geen van zijne bewoordingen is voor hen te vernederend. Zij zien in al die donkere, afzichtelijke, walgelijke trekken, hun beeld alleen, dit weten zij, genade heeft hen onderscheiden, en in Christus zijn zij Gode welbehagelijk geworden, en begeeren zij naar hunne nieuwe natuur, zij het ook onder veel strijd, naar Gods wet, Hem ter eer te leven.

Maar het is juist de openbaring van die nieuwe natuur, van het herstelde beeld Gods in hen, waardoor de vijandschap der nog in de zonde liggende wereld gewekt wordt en zich tegen hen verklaart. De werkers der ongerechtigheid haten en vervolgen Gods kinderen om hetgeen van God in hen is. Het goddelijke in Gods volk, de afdruk van zijn beeld veroordeelt de wereld in hare goddeloosheid, onrechtvaardigheid en onmatigheid. Daarom zoeken zij hen te verderven en te verdelen van de aarde; hoor wat de Heere zegt:

4. Hebben dan alle werkers der ongerechtigheid geene kennis, die mijn volk opeten, alsof zij brood aten? Zij roepen den Heere niet aan.

“Alsof zij brood aten,” merk op dien trek. Zoo gewoon is het hun, zoo licht en gemakkelijk valt het hun, zulk een goed recht meenen zij er op te hebben, als zij wreedelijk Gods volk verderven, dat zij dit doen evenals iemand die zijn brood opeet.

En toch zullen die dwazen zich bedrogen vinden; zij rekenen niet met Hem, die in den hemel woont, en uit den hemel heeft nedergezien op de menschenkinderen. Zij gedenken niet dat God, vóór den zondvloed, (Gen. 6:12) ook op de aarde zag; dat Hij, vóór de verstering van Babels toren, nederkwam om te bezien de stad en den toren, die de kinderen der menschen bouwden, (Gen. 11:5) en dat Hij, vóór Hij Sodom en Gomorra omkeerde, had bezien, of zij het uiterste gedaan hadden. Zoo zou het ook met hen gaan:

5. Aldaar zijn zij met vervaardheid vervaard; want God is bij het geslacht des rechtvaardigen.

6. Gijlieden beschaamt den raad des ellendigen, omdat de Heere zijne toevlucht is.

De goddeloozen zullen de vrucht van het werk hunner handen eten; zij zullen de rechtvaardige vergelding Gods niet ontgaan; met vervaardheid, met verschrikking zal de Heere hen verschrikken, als Hij tot hun oordeel, en tot verlossing van het geslacht der rechtvaardigen zal opstaan. De Heere zal den ellendige redden, die Hem tot zijn toevlucht gesteld heeft.

Hieruit spreekt reeds de hoop en het verlangen des dichters, waarmede hij eindigt:

7. Och, dat Israëls verlossing uit Zion *kwame!* Als de Heere de gevangenen zijns volks zal doen wederkeeren, *dan* zal zich Jakob verheugen, Israël zal verblijd zijn.

Er is geen grond voor om dit slotvers voor een toevoegsel van lateren tijd te houden, en wel uit den tijd na de Babylonische gevangenschap. Het wederkeeren van de gevangenen zijns volks wordt hier zinnebeeldig en in hoogere beteekenis gebruikt, zooals wij Job 42:10 lezen, “en de Heere wendde de gevangenis van Job,” en in Ps. 85:2. “Gij zijt uwen lande gunstig geweest, Heere, de gevangenis van Jakob hebt Gij gewend.” De dichter begeert naar de hoogere, de geestelijke en eeuwige verlossing door den Messias, uit Zion aan te brengen.

Het is de uitdrukking van de hoop, die alle heiligen des Ouden Testaments vervulde, en die hen staande hield te midden van de zoo diep gezonken wereld der Heidenen en van de wereld in Israël. Maar ook die hoop, gegrond in de belofte Gods, was hun troost en sterkte onder het gezicht van eigen schuld en verdorvenheid voor God. In den Messias konden zij, hoe verloren zij in zichzelf waren, roemen als in den Heere hunne gerechtigheid, die al hunne ongerechtigheden dragen zou.

Lezer, de Verlosser is uit Zion gekomen, Hij heeft de gevangenis van Jakob gewend: verheugt, verblijdt zich nu ook uwe ziel in Hem? Kent gij zoo u zelve, als de Geest Gods u door David in dezen psalm heeft laten beschrijven? Stemt gij met smart en schaamte in: ook niet één? Zoekt gij vergeving en gerechtigheid in dien Verlosser? Heil u dan! Dan is de verlorene gevonden, de schuldige gerechtvaardigd, de onreine geheiligd, dan zijt gij uit den tweeden Adam, en in Hem Gode welgevallig, tot in alle eeuwigheid.

PSALM 15

Wie is de ware gunstgenoot des Heeren?

Een psalm van David.

Bijna alle uitleggers wijzen op de schoone orde, waarin deze psalm tot den vorige staat, en zeker dit verdient opmerking. In psalm 14 zien wij, dat Gods genade uit het algemeene verderf een volk zijns eigendoms, een geslacht der rechtvaardigen behoudt, dat hoopvol uitziend naar de verlossing uit Zion; en in dezen psalm 15 wordt dit geslacht beschreven, en verklaard dat zij het zijn, die in het heil uit Zion deelen zullen. Luther zegt ervan: “gelijk in den vorigen psalm een toonbeeld der goddeloozen beschreven wordt, zoo in dezen een toonbeeld van den vrome.”

Dit verband tusschen beide psalmen geeft ons de juiste, de eenig ware opvatting van de beteekenis en het doel van psalm 15.

Wat zijn de deugden, die gevorderd worden bij hem, die in 's Heeren tent verkeerden zal? Zijn het eene reeks van doode werken der wet? Predikt David hier: doe dat, en gij zult leven? Verre vandaar! Die deugden zijn vruchten van het ware geloof, verbonden aan de innerlijke gemeenschap met God.

David wil in dezen psalm de schijnvromen, de huichelaars ontdekken, die, ja wel getrouw de tent des Heeren bezoeken en op Gods heiligen berg de eerste plaats innemen, maar vervreemd zijn van waarheid en oprechtheid, van trouw en liefde jegens hun naaste. Menschen, die schijnbaar de eerste tafel der wet Gods in hooge eere houden, maar die geen enkel gebod van de tweede tafel der wet liefhebben.

Uit dit gezichtspunt krijgt onze psalm hooge waarde, en dient dit lied zoowel tot troost en bemoediging van alle oprechten als tot veroordeeling en waarschuwing van hen, die met het “Heere, Heere!” in den mond, in het Koninkrijk der hemelen denken in te gaan.

Niet onwaarschijnlijk is het, dat David dit lied gemaakt heeft bij gelegenheid van de opvoering van de ark des Heeren naar Jeruzalem op den berg Zion. Hij is genaderd tot Zion, hij staat voor den ingang van den tabernakel, de heiligheid en majesteit Gods, die tusschen de Cherubim woont, wekt in hem, bij het innig verlangen naar de gemeenschap Gods, eene heilige vreeze, die hem de vraag in het hart en op de lippen legt:

1. Heere! wie zal verkeerden in uwe tent? wie zal wonen op den berg uwer heiligheid'?

David spreekt van verkeerden en wonen. Het eerste woord beteekent in het Hebr. als gastvriend toegelaten te zijn, en het tweede er een duurzaam verblijf te hebben. De tabernakel op Gods heiligen berg is het koninklijke hof van Jehova, waartoe die Koning aan zijne ware onderdanen toegang geeft, hen ontvangt en doet deelen in zijne gemeenschap, terwijl Hij hun het goede van zijn huis en het heilige van zijn paleis te genieten geeft.

Naar die gemeenschap, naar dit verkeerden en wonen in Gods huis dorstten David en alle heiligen des Ouden Testaments. Hoor wat hij Ps. 27:4 getuigt: “Een ding heb ik van den Heere begeerd, dat zal ik zoeken: dat ik al de dagen mijns levens mocht wonen in het huis des Heeren, om de liefelijkheid des Heeren te aanschouwen, en te doorzoeken in zijn tempel, en Ps. 42:3: “Mijne ziele dorst naar God, naar den levenden God; wanneer zal ik ingaan en voor Gods aangezicht verschijnen?” Evenzoo Ps. 23:6 en 61:5.

Maar het is niet enkel het lichaaamlijk verkeer en wonen in Gods huis en op zijn heiligen berg, waarvan David spreekt en zoo innig door hem begeerd wordt. Behoorde dit naar de ordening Gods en den aard der bedeeing tot den dienst des Heeren, kon geen verachter van het zichtbare heiligdom, geen onverschillige omtrent de voorhoven des Heeren een waar dienaar

van Jehova zijn, voor den waren dienaar was het heiligdom met handen gemaakt slechts schaduw en voorbeeld van het ware, het hemelsche, en zocht hij daar hooger gemeenschap dan die het zichtbare heiligdom met zijn offerdisch hem aanbood.

Hij zocht in de inrichting van den tabernakel met zijn heilige en allerheilige, in altaar en offeranden, in den priester en zijn werk, hij zocht in dat alles zijn God. Hij kwam er, om de liefelijkheid des Heeren te aanschouwen en te doorzoeken in zijn tempel. Neen, de geloovigen des Ouden Verbonds waren niet zoo onontwikkeld, zoo vleeschelijk, dat zij alleen aan het uiterlijke bleven hangen, en zich slechts vergenoegden met de arme eerste beginselen der wereld, zonder naar het wezen dier dingen te vragen. Ook zij vroegen reeds: “Maar waarlijk, zou God op de aarde wonen? Zie, de hemelen, ja de hemel der hemelen zouden U niet begrijpen, hoeveel te min dit huis, dat ik gebouwd heb.” 1 Kon. 8:27.

Van zulk verkeer en wonen in geest en in waarheid spreekt David hier. Daarom stemmen alle geloovigen, ook van hét Nieuwe Verbond, met zijne heilige begeerte om in Gods huis te wonen van ganscher harte in, en vinden zij de uitdrukking van hun innigst verlangen naar God in Christus in Psalm 23, 27, 42, 61 en 84 terug. Dat zijn de psalmen der kinderen Gods in hunne beste tijden. Gelijk een hert schreeuwt naar de waterstroom, alzo schreeuwt mijne ziele tot U, o God!

Bij de verklaring van vs. 1 zagen wij, dat David hier spreekt van het verkeer en wonen der ware godvruchtigen in de tent en op den berg des Heeren. Daarom zijn het geene wettische, doode werken, maar de vruchten van waar geloof en bekeering, die hij eischt dat gevonden worden bij hen, die daar ingaan in 's Heeren tent, en klimmen op den berg zijner heiligheid. Wij vinden hier, gelijk in psalm 24, de beschrijving van “het geslachte dergenen die naar God vragen, die zijn aangezicht zoeken.” Zijn doel is alle huichelaars en mondbelijders, die gewoon zijn de eerste plaatsen in Gods huis in te nemen, te ontmaskeren en te ontdekken.

Daarom begint hij met wat den waren godvruchtigen het eerst en het meest kenmerken moet:

2. Die oprecht wandelt, en gerechtigheid werkt, en die met zijn hart de waarheid spreekt;

“Oprecht wandelen,” dat was de eisch Gods aan den vader der geloovigen: ““Wandel voor mijn aangezicht, en zijt oprecht!” “Oprecht zult gij zijn met den Heere, uwen God,” sprak Mozes tot Israël, Deut. 18:13. — “Oprecht” is in het Hebr. “volkomen;” alzo niet met een gedeeld, of met een dubbel hart wandelen, maar voor God en menschen zijn wat men schijnt, en schijnen wat men is. Die zoo oprecht wandelt, “werkt gerechtigheid.” Hij is in zijne daden wars van bedrog en onrecht; in zijne handelingen tegenover zijn naaste betoont hij rechtvaardigheid, zoekt hij wat billijk en waarachtig is te bevorderen; ook zijn woorden zijn waar: “met zijn hart spreekt hij de waarheid.” Hij is oprecht, en bemint rechtvaardigheid en waarheid. Zijn dat niet de drie grondtrekken van het beeld Gods, die gevonden worden en moeten gevonden bij alle ware godvruchtigen en die de godsvrucht uit het geloof in Jezus Christus belijden? Het zijn de hoofdkaraktertrekken van den nieuwen mensch, die naar God geschapen is, zie Efeze 4 :24 en Col. 3:10.

Wat de dichter nu volgen laat, is de uitwerking van dit grondbeeld:

3. Die met zijne tong niet achterklapt, zijnen met gezellen geen kwaad doet, en geene smaadrede opneemt tegen zijnen naaste;

Hij, die waarheid met zijn hart spreekt, zal niet als een achterklapper, als een omdrager van het kwaad gerucht zijns naasten, waar of valsch, omwandelen onder zijn volk. Hij zal zich wachten ook in dit opzicht zijn “metgezellen,” zijne medemenschen, kwaad te doen, en hij zal niet gereed staan om een “smaadrede tegen zijn naaste op te nemen,” dat is die zich te laten aanleunen, gehoor en geloof te geven. Hij, die zich aan deze dingen schuldig maakt, kenmerkt

zich van een laag karakter te zijn, voor het minst een lichtvaardig mensch te wezen. Zulk een vermijden wij, laten wij niet dan gedwongen tot ons huis toe, en kiezen hem zeker niet tot onzen vriend en dischgenoot. En zou dan God hem als een gastvriend toegang geven in zijne tent, dat hij verkeere en wone op zijnen heiligen berg? Dat ware onmogelijk; de booze zal bij Hem niet verkeeren, de onzinnigen zullen voor zijne oogen niet bestaan.

Die in 's Heeren tente in waarheid verkeert, heeft karakter in den echten zin des woords.

4. In wiens oogen de verworpene veracht is; maar hij eert degenen, die den Heere vreezen; heeft hij gezworen tot zijne schade, evenwel verandert hij niet;

De "verworpene" is hier de "goddelooze," die het tegendeel is dergenen, die den Heere vreezen. De goddelooze is in het oog, in de schatting van den godvreezende verachtelijk, als een die geen trek van Gods beeld vertoont, maar integendeel het beeld des satans draagt. Hoe hoog en geëerd die goddelooze ook in de wereld zij, welken lof karakterlooze vleiers hem toezwaaien, in het oog van den dienaar des Heeren is en blijft hij een verachtelijk wezen, wiens gemeenschap hij vliedt. Maar zij, die den Heere vreezen, al behooren zij ook tot de armen en geringen, worden door hem geëerd, hij heeft ze lief, en acht ze als beelddragers en kinderen Gods. Die trek teekent veel; wie hem bezit, heeft een echten familietrek der kinderen en huisgenooten Gods, hij behoort in Gods tente tehuis.

Van hem die recht doet, zegt de dichter: "Heeft hij gezworen tot zijne schade, evenwel verandert hij niet." Hij blijft getrouw aan het eenmaal gesprokene of beloofde, ook als hij van achteren ziet, het is tot mijne schade. De eed is hem heilig, omdat hij ze voor Gods aangezicht en onder de aanroeping van diens Naam gedaan heeft. Gold de schade anderen, hij zou zich over zijne lichtvaardigheid voor God verootmoedigen, en zooveel in hem was die schade herstellen, maar nu het hem geldt, weet hij van geene verschooning en draagt hij zijne schade.

En nu de twee laatste trekken:

5. Die zijn geld niet geeft op woeker, en geen geschenk neemt tegen den onschuldige. Die dezendingen doet, zal niet wankelen in eeuwigheid.

Hij wil zich niet verrijken ten koste der armen, die hij in nood met zijn vermogen bijstaat, veel minder zal hij om een geschenk een onschuldige veroordeelen of helpen veroordeelen. Het nemen van rente of interest was den Israëlieten verboden; zie, Exod. 22:25; Lev. 25:37. — Rente te nemen van den leener was overwinst, woeker. Wij hebben dit te verklaren uit de maatschappelijke toestanden onder Israël. Het waren alleen de armen, die door nood gedrongen leenden, men kende daar niet geld opnemen voor winstgevende ondernemingen gelijk bij ons, waarom ook bij ons rente te nemen van zulk geld geoorloofd is. Rente te nemen wordt bij ons woeker, wanneer het boven den gewonen rentestandaard gaat. Maar bij Israël was zelf een gewone rente woeker, omdat de armen het geld niet leenden om er mede te verdienen. In zooverre het nu hulp aan armen geldt, is het verbod van woeker te nemen ook nog voor ons.

Maar gelijk er in onzen tijd zijn, die van de verlegenheid der armen gebruik maken, en ze uitmergelen, alzoo ook in Davids tijd in Israël. Daarom voegt hij dezen trek aan het beeld van den waren godvruchtige toe, en verklaart hij, terugziende op al het opgenoemde: "Die deze dingen doet, zal niet wankelen in eeuwigheid."

Ik denk, wij hebben David verstaan. Zij deze psalm dienstbaar tot onze leering in den weg der godzaligheid, of tot onze ontdekking, opdat wij weten mogen, of wij al dan niet ware gasten en bewoners van Gods huis zijn, en indien niet, dat wij het nog heden door Jezus Christus, den grooten Hoogepriester over het huis Gods, worden mogen.

PSALM 16

De Heere alleen en eeuwig het deel zijns volks.

Een gouden kleinood van David.

1. Bewaar mij, o God! want ik betrouw op U.

Het opschrift noemt dezen psalm “Een gouden kleinood van David.” De Davidische oorsprong van dit lied wordt bijna door geen enkel uitlegger betwijfeld. De woorden en hunne eigenaardige verbinding, meer nog de diepe, verborgene gedachten kenmerken den Koning Israëls, den liefelijke in psalmen in Israël. En boven dit alles staat voor ons het getuigenis van een onfeilbaar apostel des Heeren, van Petrus, waar hij Hand. 2:25-30 verklaart, dat David als profeet in dezen psalm spreekt.

Het Hebr. woord door onze o verzetters voor “gouden kleinood” vertaald, en dat ook in de opschriften van psalm 56 — 60 voorkomt, heeft in zijn afleiding en beteekenis iets onzeker, waarom het door anderen overgezet wordt voor “inschrift” of “wat verborgen en bedekt is.” Hierin stemmen evenwel allen overeen, dat David het gekozen heeft met opzicht tot den inhoud van den psalm, die diepten, verborgenheden, kostbaarheden des Geestes Gods bevat, en daarom als een kostbaar kleinood verborgen en bewaard moet worden.

En voorwaar, wij behoeven niet tot de geleerde uitleggers te behooren, om dezen psalm te roemen als een kunststuk van den Geest des Heeren, wiens rede op Davids tong is geweest, en door hem gesproken heeft. Al de diepte en het innige van zijn verborgen leven met God stort de dichter er in uit. Zijn onwankelbaar geloof, zijne liefde tot Jehova, door niets te overtreffen, zijne vaste en zalige hope over dood en graf heeft hij er, met keur van beelden en treffende tegenstellingen, in uitgesproken. En wat alles zegt, zanger is hier profeet, hij gaat over zichzelf heen, aanschouwt de heerlijkheid van den Messias, den grooten Koning Israëls, die in zijne lenden besloten was, en in en op wien de hope zijner persoonlijke heerlijkheid rust.

“Bewaar mij, o God! want ik betrouw op U,” dit is het thema van den geheelen psalm. De dichter spreekt er zijn zelfbewust en verzekerd vertrouwen op den Heere in uit, en grondt hierop zijne bede en verwachting, dat de Heere hem bewaren zal. Deze hoofdgedachte werkt hij uit: “ik betrouw op U,” in vs. 2—7, en “bewaar mij, o God!” in vs. 8—11.

Het is terecht opgemerkt, er zijn in dezen psalm geene bittere klachten onder zwaren strijd en lijden uitgebracht. De ééne bede, “bewaar mij, o God!” getuigt wel dat David de hulpe zijns Gods behoeft, maar wordt door hem met vol vertrouwen en vaste en zalige hope uitgesproken.

Toch is David niet onder gewone omstandigheden. Zien wij wel, dan is dit een lied uit zijne laatste dagen, een psalm op zijn stervenssponde in het gezicht des doods, zie vs. 10 en 11. Er ruischt in dezen zang iets van Jakobs “op uwe zaligheid wacht ik, Heere!” Hij zoekt berging bij God in den hoogsten nood en dood.

2. *O mijne ziel!* gij hebt tot den Heere gezegd: Gij zijt de Heere; mijne goedheid raakt niet tot U.

De cursief gedrukte woorden zijn er door onze overzetters tot verduidelijking tusschen gevoegd. In het oorspronkelijke staat letterlijk: “Gij hebt tot den Heere gezegd: Gij zijt de Heere; mijne goedheid niet tot U.” Dat de dichter het woord “ziel” er uitlaat, is iets wat meermalen in de dichtelijke boeken gevonden wordt; het woord “raakt” vereischte het taaleigen der Hebreuwen in dezen zin niet.

De aanspraak tot zijne ziel, die wij ook in psalm 42 vinden, is eene ongemeen levendige voorstelling en getuigt van het welbewuste van hetgeen getuigd wordt. Zijne ziel weet het wel,

en de dichter is het geheel met haar eens, wat zij zoo menigmaal tot den Heere gezegd heeft: “Gij zijt de Heere; mijne goedheid niet tot U!”

“Gij zijt de Heere!” dat is het eerste en voornaamste geloofsartikel van David en van alle heiligen. Jehova alleen de Heere, de Almachtige en Getrouwe, de Onveranderlijke en Waarachtige, de Behouder van zijn volk. Gij zijt de Heere alleen. Alle afgoden der volken zijn ijdelheid, die hunnen vereerders niet dan smart toebrengen, (zie vs. 4) maar Gij zijt mijn hoogste goed, nevens U heb ik niemand in den hemel, nevens U lust mij niets op de aarde.

De woorden: “mijne goedheid raakt niet tot U” hebben sommigen genomen in den zin van: mijne werken en verdiensten zijn niets bij U, vergeleken met uwe heiligheid en rechtvaardigheid; ik kan en wil mij daarop niet verlaten. Zoodat David met deze uitspraak al zijne gerechtigheid zou verloochenen, om ganschelijk niet in het vleesch te betrouwen. Is dit op zichzelf eene waarheid, wij kunnen niet toestemmen, dat het hier de beteekenis zijner woorden is. De woorden en het verband begunstigen veel meer, dat wij het aldus verklaren: “mijne goedheid, dat is mijn heil, mijn geluk gaat niet boven U,” niets van al wat er in den hemel of aarde is gaat voor mij boven U, Heere, Gij zijt mijn eenig, mijn hoogste goed. Daarom roemt hij in vs. 5 den Heere als het deel zijner erve, zijns bekens en als den onderhouder van zijn lot, en roept hij vs. 6 in verrukking uit: “de snoeren zijn mij in liefelijke plaatsen gevallen, ja eene schoone erfenis is mij geworden.”

Is de Heere zoo zijn eenig Al, hij is de eenige niet, wien dit te beurt gevallen is, hij geniet het heil des Heeren in de gemeenschap van alle *heiligen* en heerlijken op aarde, en *tot hen is al zijn lust*.

3. Maar tot de heiligen, die op de aarde zijn, en de heerlijken, in dewelke al mijn lust is.

Wij vinden hier geene tegenstelling, maar een eenvoudige verklaring van des dichters lust en liefde tot het volk Gods, die hij naar hun innerlijk wezen, naar hetgeen zij in God zijn, de heiligen en heerlijken noemt. Waar nu de Heere zijn Al, zijn hoogste Goed is, daar brandt zijn hart van lust én liefde tot allen, die het beeld zijns Gods vertoonen, met wie hij één is in het geloof; in hunne gemeenschap wil hij leven, die God is zijn God, dat volk is zijn volk.

Vragen wij onze ziel af: Mijne ziele! wat hebt gij tot den Heere gezegd? Is Hij voor u de Heere? Hebt gij al uw lust in de heiligen en heerlijken op de aarde? Leeft gij in de gemeenschap met God en al zijn volk?

Gelukkig indien wij kunnen antwoorden: “al durf ik het niet altijd zoo vrijmoedig als David zeggen, toch leef ik bij al deze dingen en in alle dezen is het leven van mijnen geest.”

Heeft David vss. 2 en 3 verklaard, dat de Heere zijn eenig Al, zijn hoogste goed is, en dat hij al zijn welgevallen heeft in de heiligen, die op aarde zijn, in vss. 4, 5 en 6 werkt hij deze gedachten bij tegenstelling en in schoone beedspraak uit.

4. De smarten dergenen, die eenen anderen God begiftigen, zullen vermenigvuldigd worden; ik zal hunne drankofferen van bloed niet offeren, en hunne namen op mijne lippen niet nemen.

Zoo spreekt hij in de sterkste tegenstelling tot zijn lust, die hij heeft tot Gods heiligen en heerlijken. In het zalig besef en gevoel van hetgeen hij in zijn God bezit, boven wien niets gaat, gevoelt hij te dieper de smarten en jammeren dergenen, die eenen anderen God begiftigen, en verklaart hij zijn afkeer van hun afgodendienst, zoo zelfs dat hij zijne lippen niet verontreinigen wil met de namen hunner goden te noemen. Snijdend stelt David hier de rampzalige dwaasheid der afgoderij in het licht. Het woord door “begiftigen” vertaald, zinspeelt op het gebruik in het Oosten, dat een man zich eene vrouw verwerft door een huwelijks-gift. De Schrift, zoowel van

Oud- als Nieuw Testament, stelt de betrekking tusschen den Heere en zijn volk menigmaal voor als die van het huwelijk. Maar, waar nu de Heere die betrekking met zijn volk aangaat als met zijn uitverkoren bruid, daar is Hij het die met zijne gaven tot haar komt; zoo was de Heere aan Israël, het doodarme en bovendien schuldige Israël met al den rijkdom zijner gaven tegemoet gekomen, en was Israël, als 's Heeren bruid, door Hem begiftigd en verrijkt. Juist het tegenovergestelde had plaats bij de afgoderij, hier kwam, o gruwel! de vrouw, als eene onbeschaamde ontuchtige, met hare gaven tot den man, om hem te begiftigen. Zie hoe de profeet Ezechiël hfdst. 16:32-34, dien gruwel aan het afvallig Israël verwijt.

En van al die schandelijke offeranden, waarmede zij hunne goden zoeken te bewegen, oogsten zij niet dan smarten in. Hoe meer zij hun brengen, zooveel te meer vermenigvuldigen hunne in- en uitwendige smarten; zij hebben geen vrede, zij vinden geene verzoening voor hunne zonden, zij worden gekweld door vrees en angst, ook naar het uitwendige geven hun die goden niets, geen wol, geen vlas, geen wijn. Zie hiervan Hosea 2.

Welk een ander en rijk God was dan Davids God! Daarom verfoeit hij ook hun gruwelijken afgodsdienst, hun dankoffer met bloed gemengd. Ook de Heere wil, dat zijn volk Hem dankofferen opbrengen zal, doch niet met bloed, maar met wijn gemengd. Daarom zal hij zelfs de namen der afgoden op zijne lippen niet nemen. Hij heeft een gruwel van de afgoden, van hun dienst en dienaren, zijn hart is volkomen met den Heere, zijnen God.

En kon dit wel anders, als wij David, verheugd in zijn God, hooren juichen:

5. De Heere is het deel mijner erve, en mijns bekers; Gij onderhoudt mijn lot.

6. De snoeren zijn mij in liefelijke plaatsen gevallen, ja, eene schoone erfenis is mij geworden.

David is hier recht priesterlijk en geestelijk gestemd: De Heere, geen aardsch of tijdelijk goed, hoe groot en schoon is het deel zijner erve. Gelijk de stam van Levi in Kanaän geen erfdeel kreeg, geen deel in het midden der kinderen Israëls, maar Jehova verklaarde: "Ik ben uw deel en uwe erfenis", zoo is ook de Heere in al zijn volheid Davids deel, hij heeft aan Hem genoeg, meer dan genoeg. Bij de heilige loting van het betere en hemelsche Kanaän, bij Gods verkiezende liefde, waren de meetsnoeren, waarmede zijn deel was afgemeten in een liefelijke, vruchtbare uitgelezene plaats gevallen, eene plaats midden in het erfland des Heeren, afgezonderd van de afgodische volken, eene plaats van bergen en dalen, doorsneden met rivieren en beken, een land vloeiende van melk en honig, waarover hij in heilige beschouwing vol bewondering uitriep: "ja, een schoone erfenis is mij geworden!"

Hij is de rijke en gelukkige bezitter van het hoogste goed. Waar de wereld op moge roemen, zijn deel is niet gelijk deze. Boven alles wat hij op aarde bezit, en David bezat veel rijkdom en eere, is het bezit van den Heere als een verzoend God in den Messias voor hem het hoogste, zijn eenig Al. Niet hij heeft, gelijk de afgodendienaars hunne goden, zijn God gezocht en begiftigd, maar Jehova, de Formeerder van alles, heeft hem gezocht en uit genade rijk begiftigd met de schoonste erfenis, en die Hij zelf voor hem onderhouden wil. In den dienst van dien God worden de smarten niet vermenigvuldigd, integendeel, die zijn wet beminnen hebben grooten vrede, zij genieten rijke en zalige vertroosting, zij hebben de beloften voor dit en het toekomstige leven, geen haar kan zonder den wil van hun hemelschen Vader van hun hoofd vallen, en het kwade zelfs keert Hij hun ten goede.

Daarom is ook de Heere het deel niet alleen van zijne erve, van zijn bezit, maar ook van zijn beker. De beker behoort bij het huisgezin, op de familie- en vriendentafel, bij den feestmaaltijd. Hij is het zinnebeeld van vreugde en genot, maar die wij niet alleen smaken, maar in den kring der onzen.

Zoo spreekt David in psalm 23:6: “mijn beker is overvloeiende,” God is de bron van zijne hoogste vreugde en blijdschap, die hij in de gemeenschap met al de heiligen en heerlijken op aarde smaakt. Zulk een God is zijn God, op Hem vertrouwt hij in allen nood.

Dien God behoeven ook wij. In Christus kan en wil Hij onze God, het deel onzer erve en van onzen beker zijn, omdat die Christus voor ons den bitteren lijdenskelk geledigd heeft. Wij kunnen ons aan Davids blijde juichtaal beproeven, of voor ons de snoeren in eene liefelijke plaats gevallen zijn, of ons die schoone erfenis is ten deel gevallen. Het is de vraag: wie is die God voor ons? Schatten wij Hem als het hoogste goed? Wat is de zonde, en de wereld, en hare gemeenschap voor ons geworden? Wien of wat begiftigen wij? Indien wij oprecht zijn voor God, en wij Hem om zijn ontdekkend licht smeeken, kan het niet twijfelachtig voor ons zijn en blijven wiens wij zijn en dienen.

Gelukkig, als wij den Vader kunnen danken, die ons bekwaam gemaakt heeft, om deel te hebben aan de erve der heiligen in het licht, die ons getrokken heeft uit de macht der duisternis, en overgezet heeft in het Koninkrijk van den Zoon zijner liefde.

Hoorden wij David in vs. 5 en 6 roemen in de schoone erfenis, die hem ten deel is geworden, en hoe het bezit van den Heere, als een verzoend God in den Messias, zijn hoogste goed, zijn eenig Al was, in vs. 7 verklaart hij wie hem tot dit heil gebracht heeft:

7. Ik zal den Heere loven, die mij raad heeft gegeven; zelfs bij nacht onderwijzen mij mijne nieren.

Niet uit of door zichzelf is hij tot de kennis en aanneming van dit groote heil gekomen, het is de Heere, die hem raad heeft gegeven. David gedenkt hier dankend het goddelijk onderrecht, waardoor hij verlicht en gebracht is geworden tot de kennis en overgave zijner ziel aan den Heere. Hij weet, dat hij behoort tot de van God geleerden. Calvijn teekent bij deze woorden aan: “hij bekent eindelijk ook dat dit heil hem gegeven is enkel door de genade Gods, dat hij in het bezit van zulk een goed door het geloof gekomen is; want alleen de genadige aanbidding kan ons nog niet helpen, omdat deze aan allen geschiedt. Wij moeten alzoo weten, dat beide voortvloeien uit het ééne genadegeschenk van God: dat Hij ons erfdeel is en wij Hem in het geloof bezitten.”

David weet dit, en erkent het met een blij en Gode lofprijzend gemoed. Hij wil den Heere voor die genade loven, de deugden zijner liefde, wijsheid en trouw op het hoogst verheffen en daartoe “onderwijzen hem zelfs bij nacht zijne nieren.” De nieren zijn de zetel van het verlangen, zoo spreekt ook Job: “mijne nieren verlangen zeer in mijnen schoot.” Zelfs in den nacht, als hij in stilte op zijn leger ligt, wordt hij door het innigst verlangen aangedaan, gewekt en aangedreven om den Heere voor de groote genade hem bewezen te danken. Dan is de overdenking van den Heere hem zoet en liefelijk, dan geeft zijn God hem psalmen. Meermalen getuigt David in de psalmen van zijne geestelijke ervaringen in den nacht. De nachten zijn voor hem eene leerschool. Zoo Ps. 17:3: “Gij hebt mijn hart beproefd, des nachts bezocht,” en 119:55: “Heere, des nachts ben ik uws naams gedachtig geweest.” Maar hij kent ook bange nachten van lijden en smart, Ps. 6:7: “ik doe mijn bedde den ganschen nacht zwemmen,” en 77:7, 8: “in den nacht overleide ik, en mijn geest onderzocht, zal dan de Heere in eeuwigheden verstooten?”

In onzen psalm is de nacht een licht om hem, hij geniet de voorsmaken des hemels, waar geen nacht zal zijn; hoor hoe hij getuigt:

8. **Ik stel den Heere geduriglijk voor mij; omdat Hij aan mijne rechterhand is, zal ik niet wankelen.**
9. **Daarom is mijn hart verblijd, en mijne eer verheugt zich; ook zal mijn vleesch zeker wonen.**
10. **Want Gij zult mijne ziel in de hel niet verlaten; Gij zult niet toelaten, dat uw Heilige de verderving zie.**
11. **Gij zult mij het pad des levens bekend maken; verzadiging der vreugde is bij uw aangezicht; liefelikheden zijn in uwe rechterhand, eeuwiglijk.**

Het is dit gedeelte van den psalm, dat Petrus in zijne prediking op den Pinksterdag aanhaalt, Hand. 2:25—28. Hij leidt deze aanhaling in met de verklaring: “want David zegt van Hem,” dat is van Christus. De apostel beroept zich op hetgeen David zegt als op eene profetie, waarin deze den Messias sprekend invoert. Hij bewijst zijne hoorders, dat David dit niet van zichzelf gezegd heeft, en niet van zichzelf kon zeggen; want David is niet opgestaan, en hij heeft wel verderving gezien; want hij is beide gestorven en begraven, en zijn graf is onder ons tot op dezen dag; maar alzoo hij een profeet was en wist dat God hem met eede gezworen had, dat Hij uit de vrucht zijner lendenen, zooveel het vleesch aangaat den Christus verwekken zou, om Hem op zijnen troon te zetten, zoo heeft hij, dit voorziende, gesproken van de opstanding van Christus, dat zijne ziel niet verlaten is in de hel, noch zijn vleesch verderving heeft gezien.

Naar Petrus' verklaring zijn Davids woorden alzoo een stellige profetie van Christus, zoo stellig, dat David Christus zelf sprekend invoert. Wij hooren niet meer den persoon van David, maar Christus spreken. En David heeft dit door de ingeving des Heiligen Geestes met klare zelfbewustheid gedaan. Op het onfeilbaar gezag van den apostel, die vervuld was met den Heiligen Geest, nemen wij deze verklaring aan, en verwerpen hiermede elke zwakkere verklaring van deze schoone en rijke profetie der opstanding van Christus.

Of dan David buiten dit alles gestaan heeft, en dit deel van den psalm zonder eenig verband is tot het voorgaande, dat zeggen wij niet, en kan ook niet de gevolgtrekking zijn uit de verklaring van Petrus.

David heeft er niet buiten gestaan. Niet alleen zag hij als profeet de heerlijkheid van Christus, en was hij als geloovige in Christus deelgenoot van diens heerlijkheid, maar ook, naar het vleesch, zou de Messias, de Christus uit zijne lendenen zijn. Die éénheid met Christus is de wortel, de grond van alle genade hier en van de heerlijkheid hiernamaals. Daarom waren hem de snoeren in liefelijke plaatsen gevallen, en was hem eene schoone erfenis ten deel geworden. Daarom was God nu zijn eenig Al, de bron en stof van zijne hoogste blijdschap. Daarom kon hij op zijn stervenssponde juichen over dood en graf; de Messias toch had den dood te niete gedaan. Daarom straalde hem het licht van Gods liefelijk aangezicht zoo helder en zalig in zijne brekende oogen, en verbeidde hij met heilig verlangen de stonde zijner ontbinding, om eeuwiglijk volle verzadiging van vreugde voor het aangezicht zijns Gods te genieten.

Wel mocht David dit zijn lied een “gouden kleinood,” eene kostbaarheid van groote waarde noemen, door alle kinderen Gods hoog te schatten. Men zegt wel eens: “Wij moesten ook Nieuw-Testamentische psalmen en gezangen hebben,” maar hier hebt gij er een, door en door Nieuw-Testamentisch, de Christus Gods zelf spreekt er in, en getuigt er in van de heerlijkheid, die Hij nu bezit aan de rechterhand Gods. Wie hiermede, niet voldaan is, zal het nergens anders vinden, en kent ook den Christus van het Nieuwe Testament niet, of leeft verre van Hem. Zij het niet alzoo bij ons, maar stemme onze ziele, verheugd in God onzen Zaligmaker, met David dankend in:

Getrouwe Heer! Gij wilt mijn goed, mijn God,
Mijn erfenis en 't deel mijns bekens wezen;
Gij onderhoudt gestaag het heuglijk lot,
Dat Gij, *zoo* mild, voor mij hebt uitgelezen.
De schoonste plaats mat Gij met ruime snoeren:
O heerlijk erf! gij kunt mijn ziel vervoeren.

PSALM 17

Een bang geschrei en een blijde hope.

Zijn psalm 16 en 17, wat den tijd van hun ontstaan betreft, door vele jaren van elkander gescheiden, toch zijn ze, wat hun inhoud aangaat, verwant. De eerste is een lied van Davids ouderdom, de tweede een zijner gebeden uit den tijd van zijne vervolging onder en door Saul. Hoe verschillend evenwel in de beide tijdperken van Davids leven zijne omstandigheden mogen zijn, toch bestaan beide liederen elkander.

In beide psalmen smeekt David om “bewaring,” verg. 16:1 met 17:8; in beide gedenkt hij zijne “nachten”, 16:7 en 17:8. Maar vooral opvallend is de bijna woordelijke overeenkomst tusschen de slotverzen van deze psalmen, 16:11 en 17:15. Deze verwantschapping van beide liederen zal wel de reden zijn van hunne plaats bij elkander in den psalmbundel.

Gelijk alle psalmen en liederen van David onder den naam van “gebeden”, zie Ps. 72:20, worden samengevat, zoo wordt deze psalm bij name “Een gebed van David” genoemd, omdat hij meer dan andere psalmen naar vorm en inhoud een gebed is.

Het kenmerkende van dit gebed is: Davids beroep voor het aangezicht Gods op zijne gerechtigheid en de oprechtheid zijns harten. Zien wij dit:

1. **Een gebed van David. Heere! hoor de gerechtigheid; merk op mijn geschrei; neem ter oore mijn gebed, met onbedriegelijke lippen *gesproken*.**
2. **Laat mijn recht van voor uw aangezicht uitgaan; laat uwe oogen de billijkheden aanschouwen.**
3. **Gij hebt mijn hart geproefd, des nachts bezocht; Gij hebt mij getoetst; Gij vindt niets; *hetgeen* ik gedacht heb, overtreedt mijn mond niet.**
4. **Aangaande de handelingen des menschen, ik heb mij, naar het woord uwer lippen, gewacht voor de paden des inbrekers;**
5. **Houdende mijne gangen in uwe sporen, opdat mijne voetstappen niet zouden wankelen.**

Davids beroep op zijne gerechtigheid is zoo sterk, dat sommigen gemeend hebben, dat dit niet kan samengaan met den ootmoed van een waar geloovige, die zich op geene van zijne werken durft te beroepen, en zulk een was David toch. Daarom zijn er uitleggers, die hier denken aan 'de gerechtigheid van Christus, of het er voor houden, dat in dezen psalm niet David maar Christus spreekt.

Wij kunnen ons met deze gevoelens niet vereenigen, en zien niet in, waarom David, en dat met diepe erkenning van zijne onwaarde, zich niet op zijne gerechtigheid en op de oprechtheid van zijn hart beroepen mag. Het komt er alles slechts op aan, dat wij hem goed verstaan.

Allereerst kunnen wij door de gerechtigheid, waarop David zich beroept, verstaan het rechtvaardige van zijne zaak tegenover Saul. Hij was, hoe zijne vijanden hem beschuldigen, geen opstandeling tegen het wettige gezag; de Heere had hem verkoren, en doen zalven tot Israëls toekomstigen Koning. Dit wisten zelfs zijne vervolgers, zijne doodvijanden. Saul” had het zijns ondanks voor David moeten belijden.

Toch is het dit niet alleen, want zelfs een goddelooze kan ten opzichte van eenige zaak of handeling recht hebben, hoe onrechtvaardig hij overigens ook zij. Maar Davids zaak was niet alleen recht, ook de gezindheid van zijn hart en de praktijk zijns levens was in oprechtheid. Zie het in hetgeen hij getuigt: Hij spreekt niet met bedriegelijke lippen. God de Alwetende, heeft zijn hart geproefd en getoetst. In stille nachten, waarin zijn geest door niets buiten hem werd

afgetrokken, op zijn legerstede had hij zich ter beproeving aan den Heere overgegeven, en getuigde zijn verlicht en geheiligd geweten, dat de Heere niets kwaads, geen bedrog in hem vond, zijn hart en mond spraken hetzelfde. Het woord van Gods lippen was zijn richtsnoer, naar dat woord had hij zich gewacht voor de verderfelijke paden des inbrekers, der overtreders en geweldenaars. En zijn de handelingen des menschen van nature boos, omdat zijn hart boos is van der jeugd aan, door genade was het bij hem anders, niet naar die verkeerde handelingen des menschen had hij gehandeld, maar in de sporen van Gods wet had hij zijne gangen gericht, opdat zijne voetstappen niet zouden wankelen.

Hieruit blijkt, dat David het oog heeft èn op de rechtvaardigheid zijner zaak, èn op de oprechtheid van zijn hart en wandel. Maar kon en mocht David zich daarop beroepen? Getuigt hij elders niet: “wie zal de afdwalingen verstaan?” En bidt hij niet: “Treed niet in het gericht met uwen knecht; want niemand die leeft, zal voor uw aangezicht bestaan?”

Zeker, dit betuigt en bidt David, maar de gerechtigheid en oprechtheid van zijn hart is niet eene goede hoedanigheid, die hij uit zichzelf bezit, het is Gods genadegave in den Messias, het is bij hem de vrucht des geloofs. Dit moeten wij wel verstaan. De dichter beroept zich dus op Gods eigen werk, en geenszins op zijne gerechtigheid. Zoo opgevat, is het duidelijk, 'welken hechten grond des gebeds hij had, de Heere zou zijn eigen werk, Zichzelven verloochenen, indien Hij David niet verhoorde.

Hier kunnen oprechte kinderen van God iets leeren, dit namelijk, dat zij hun werk en hunne gerechtigheden te onderscheiden hebben van Gods werk en zijne gerechtigheid, die Hij in hen werkt in de vereeniging met Christus. Vele godvruchtigen raken in de war, in ongelooft en twijfel; omdat zij op dit onderscheid vaak geen acht nemen. Ik weet, wij behoeven er het licht van Gods Woord en van zijn goeden Geest toe, opdat wij onder dat licht in dit effen land geleid worden, maar de Heere wil ons dit niet onthouden, Hij wil het ons schenken, gelijk Hij het aan David gedaan heeft.

Wij hebben in vs. 1 — 5 gezien, dat de dichter een goed geweten voor God en de menschen heeft, dat zijn geweten hem niet veroordeelt, en hij daarom vrijmoedigheid heeft in het gebed tot God, van wien hij verzekerd is, dat Hij merken zal op zijn geschrei, en ter oore nemen zijn gebed. In vs. 6 — 8 stort hij zijne bede uit, terwijl hij in vs. 9 — 12 eene teekening geeft van zijne vijanden, die bewijst hoe groot zijn gevaar is, om vs. 13 — 15 weer met eene bede te eindigen, waarbij hij de hoogste en zaligste verwachting uitspreekt.

Eerst dan de bede:

- 6. Ik roep U aan; omdat Gij mij verhoort; o God! neig uw oor tot mij; hoor mijne rede.**
- 7. Maak uwe weldadigheden wonderbaar, Gij, die verlost degenen, die op U betrouwen, van degenen, die tegen uwe rechterhand opstaan!**
- 8. Bewaar mij als het zwart des oogappels; verberg mij onder de schaduw uwer vleugelen,**

Er spreekt uit deze bede een groote mate van vrijmoedigheid; men wijst, en terecht, op dat “maak uwe weldadigheden wonderbaar,” op dat “bewaar mij als het zwart des oogappels,” op des dichters herhaalden aandrang, dat God hem hoore. Een enkel uitlegger heeft zich aan deze vrijmoedigheid van David geërgerd, en heeft gemeend de bidder gaat hier te ver, een geloovige des Nieuwen Testaments zou zoo aanmatigend en dringend niet durven bidden. Die uitlegger staat, zoover ik weet, gelukkig met zijn gevoelen alleen, maar hij bewijst er toch mede, dat hij verstaan heeft: dit is geen gewoon, geen alledaagsch gebed; het heeft iets van de worstelingen Jakobs, en van het aanhouden der Kananeesche vrouw.

Maar hier, gelijk bij Jakob en de Kananeesche, is het de nood en het gevaar, die het geloof

aanzetten om, schreiend strijdende, aan te houden bij God, en is het de bewustheid en zekerheid van 's Heeren gunst en macht, die zulke groote dingen van God doen smeeken en verwachten.

De nood en het gevaar zijn nabij, zie vs. 11 en 12, de vijand omsingelt David en de zijnen, — verg. 1 Sam. 23:25, 26 — zij loeren op hem gelijk een leeuw, zittende in verborgene plaatsen. Er is geen tijd van toeven, haastig moet de Heere tot zijne redding bijkomen. Vandaar dat dringend geloofsgebed: “Ik roep U aan, omdat Gij mij verhoort; o God! neig uw oor tot mij; hoor mijne rede.”

Zoo houdt nog elk bidder aan, wien de nood en het gevaar der ziele of des lijfs in waarheid dreigen. Dan blijft het bij geen koel welgeordend en plechtig alledaagsch gebed, dan laten wij niet af, maar houden aan, gelijk de weduwe bij den onrechtvaardigen rechter, gelijk de vader in het Evangelie, en de kloppende vriend, die nog ter middernacht tot zijn vriend kwam, en zeide: Leen mij drie broden.

En David durft zoo te bidden, hij is van 's Heeren gunst en macht zeker; Gods Woord verzekert het hem, en de ervaring heeft er het zegel op gedrukt. Hij kan zeggen: “omdat Gij mij verhoort,” dat is, omdat Gij mij pleegt te verhooren. Hij weet, dat de Heere degenen verlost, die op Hem betrouwen. Hij beschaamt ze niet, maar verlost ze van degenen, die tegen zijn rechterhand opstaan, of misschien juister vertaald: “Gij verlost door uwe rechterhand degenen, die op U vertrouwen, van degenen, die tegen U opstaan.”

De Heere wil gaarne erkend worden voor hetgeen Hij voor zijne kinderen is. Zulk een beroep op zijne liefde en macht is Hem aangenaam, en de bidder krijgt er eene groote mate van vrijmoedigheid door. Daarom durft David ook te bidden: “Maak uwe weldadigheden wonderbaar.” Het kan ook vertaald worden: “zonder uwe weldadigheden af,” dat is: bewijs mij buitengewone, extra-ordinaire weldadigheden. Het gevaar, waarin hij verkeert, eischt bijzondere voorziening, de Heere moet wonderbaar tusschentreden tot zijne redding, of hij is een verloren man.

En weet hij, dat hij veel van den Heere bidt, en dat hij in zichzelf die weldaden gansch onwaardig is, hij weet ook, hoe teeder en innig de Heere hem bemint. “Bewaar mij als het zwart des oogappels, verberg mij onder de schaduw uwer vleugelen.” Als het zwart des oogappels, in het Hebr. staat, als het dochtertje, de pupil van het oog, waardoor het beeld op het vlies van het oog gevormd wordt; alzoo het innerlijkste van het oog. Hooger kon David zich niet rekenen in 's Heeren gunst te staan, Gods oogappel te zijn, en alzoo door Hem bewaard te worden.

Hoe zorgvuldig en teeder wordt onze oogappel bewaard. God heeft ons oogleden gegeven, die bij het naderen van eenig leed zich onwillekeurig haasten onze oogen te bedekken en af te sluiten. En zou Hij dan niet nog veel zorgvuldiger en teederder de zijnen bewaren, als Hij hen onder zijne zachte en machtige vleugelen verbergt?

Maar gaat David hier niet te ver? Wie is hij, die zich vermeten durft, te denken zoo hoog in Gods gunst te staan? Men zou reden hebben, zoo te vragen, indien de Heilige Geest niet door den mond van Mozes gesproken had: “Hij bewaarde hem (Israël) als zijn oogappel. Gelijk een arend zijn nest opwekt, over zijne jongen zweeft, zijne vleugelen uitbreidt, ze neemt en ze draagt op zijne vlerken, zoo leidde hem de Heere alleen, Deut. 10*b*, 11, 12*a*.”

Neen, David gaat niet te ver, het is geene onbeschaamde aanmatiging, geen trotsche inbeelding, als hij begeert, dat de Heere hem beware als het zwart des oogappels en hem verberge onder de schaduw zijner vleugelen. Alles komt er maar op aan, of David in waarheid door het geloof, Gods eigendom geworden is, dan heeft hij geen te hooge gedachten van de gunst, waarin hij bij zijn God staat. Zijne bede is naar den wil van God, hij vraagt niet te veel, de Heere zal hem bewaren en beschermen tegen zijne machtige vijanden, wier list, wreedheid en geweld hij hier teekent:

9. Voor het aangezicht der goddeloozen, die mij verwoesten, mijner doodvijanden, die mij omringen.
10. Met hun vet besluiten zij *zich*; met hunnen mond spreken zij hoovaardiglijk.
11. In onzen gang hebben zij ons nu omsingeld; zij zetten hunne oogen *op ons*, ter aarde nederbukkende.
12. Hij is gelijk als een leeuw, die begeert te rooven, en als een jonge leeuw, zittende in verborgene plaatsen.

Gelijk de Heere tot de Kananeesche vrouw sprak: “o vrouw! groot is uw geloof,” zoo mag ook Davids geloof hier groot genoemd worden. Groot is zijn geloof met het oog op het dreigend doodsgevaar, maar bovenal blinkt de grootheid van zijn geloof uit in de volle verzekering van de hooge en teedere betrekking, waarin hij tot zijn God staat, en in zijn vrijmoedig aanhouden bij den Heere.

Gods kinderen kunnen in wegen van druk en gevaar, van lijden en smart hier veel van David leeren, en ontvangen hier eene krachtige aanmoediging, om ootmoedig maar ook vrijmoedig aan te houden bij den Heere. Wie als David uit genade, Gods eigendom in Christus geworden is, en in oprechtheid voor Hem leeft, kan niet te veel verwachten van den Heere, en mag zich vrijmoedig beroepen op de liefde en gunst, waarin hij tot den Heere staat.

Men vreeze niet te ver te gaan, te vrijmoedig in het gebed te zijn, te hoog van ’s Heeren liefde en gunst te gevoelen. Neen, niet wij, schuldigen en onreinen in onszelven, hebben ons in die hooge gunst ingedrongen, dat wij ons Gods oogappel durven heeten, Hij gaf ons, voor zooveel wij zijne kinderen zijn, die eereplaats, en waar de vijand ons die betwist, en hij ons schaden wil, daar hebben wij de verzekering, die Zacharia aan het Israël van zijnen tijd kon geven: “die ulieden aanraakt, die raakt zijn oogappel aan.”

Aan het slot van dezen psalm vs. 13 — 15 staat David op zijne hoogte. Reeds wezen wij op de overeenstemming van de laatste woorden van dit lied met die van den vorigen psalm. Hier gelijk daar is al zijn heil in God, en is zijne ziele vervuld van de zaligste hope der heerlijkheid Gods, in tegenstelling tot het armzalig deel der lieden van deze wereld, zijne vijanden. David komt hier tot dezelfde uitkomst, waartoe Asaf in psalm 73 kwam.

Lezen wij zijne slotwoorden:

13. **Sta op, Heere! kom zijn aangezicht voor; vel hem neder; bevrijd mijne ziel met uw zwaard van den goddelooze;**
14. **Met uwe hand van de lieden, o Heere! van de lieden, die van de wereld zijn, welker deel in dit leven is, welker buik Gij vervult met uwen verborgen *schat*; de kinderen worden verzadigd, en zij laten hun overschot hunnen kinderkens achter.**
15. **Maar ik zal uw aangezicht in gerechtigheid aanschouwen; ik zal verzadigd worden met uw beeld, als ik zal opwaken.**

David herhaalt zijne bede om bevrijding uit de hand zijner vijanden. Zijne vrijmoedigheid tot God, en de ernst en stoutheid zijns gebeds zijn er niet minder op geworden, maar veel meer toegenomen. Gelijk in Ps. 7:7 wekt hij in de krijgsman staal des geloofs zijn God op, dat “Hij opsta” en zijn verwoeden vijand, die gereed staat hem als een leeuw te bespringen, voorkome, opdat zijn aanval gebroken en hij nedergeveld worde. David blijft hier in de beeldspraak van vs. 11 en 12; waar hij zijn vijand bij een leeuw vergeleken heeft, die van uit zijn hinderlaag op zijn prooi loert om hem onverwacht aan te vallen. In meer eigenlijke taal laat hij volgen: “bevrijd mijne ziele met uw zwaard van den goddelooze, met uwe hand van de lieden.”

Bij het enkelvoudige “van den goddelooze” behoeven wij hier juist niet alleen aan Saul te denken, want de dichter verwisselt het aanstonds met het meervoudige “lieden/, die hij in hun bestaan beschrijft als “lieden van deze wereld, wier deel in dit leven is.” Het zijn alzoo goddeloozen, dezulken die verre van God zijn, wier god de wereld is met haar bezit en haar genot. David noemt ze “lieden van deze wereld,” dat is, die uit de wereld zijn, kinderen dezer eeuw, zooals zij in het N.T. genoemd worden.

Zijn nu alle menschen, voorzooveel zij niet wedergeboren zijn, en geen geestelijk levensbeginsel bezitten, van deze wereld, en daarom goddeloozen; het soort van wereldlieden, dat David hier beschrijft, zondert zich in goddeloosheid uit verre boven hun geslacht. Dat herhaalde “lieden,” die opzettelijke beschrijving van hun bestaan, en vooral het slot van vs. 14 doet ons zien, wij hebben hier met lieden der wereld van het ergerlijkste en booste soort te doen. Het zijn dezelfde, die Asaf ons in Ps. 73 teekent: “Diegene banden hebben tot den dood, die de hoovaardij omringt als een keten, en wier oogen uitpuilen van vet. Gewelddrijvende goddeloozen, maar die de Heere tot straf hunner ongerechtigheid op gladde plaatsen stelt, en in eeuwige verwoesting stort.”

Daarom zegt David van hen: “welker deel in dit leven is, welker buik Gij vervult met uw verborgen *schat*; de kinderen worden verzadigd, en zij laten hun overschot hunnen kinderen na.” Als lieden van de wereld is hun deel, hunne bezitting en hun genot in dit leven, zij kennen geen hooger goed dan dat slechts voor één leven dient. Dit tijdelijke en aardsche leven is alleen hun leven; zijne schatten, eere en genietingen na te jagen is hun eenig doel, en daartoe ontzien zij geene middelen van list en geweld, van snood bedrog en wreede onderdrukking.

Schijnbaar zijn zij voorspoedig; God vervult hun buik met het verborgene, dat is: zij worden bezitters van de verborgene schatten der aarde, van het kostbare en kostelijke, dat de aarde voortbrengt; hunne huizen zijn gezegend, hunne kinderen vermeerderen en hebben geen gebrek, hun bezittingen zijn duurzaam, worden het erfdeel hunner kinderen. Toch is het slechts schijnbaar. God geeft hun dit alles niet in zijne gunst, gelijk zijne kinderen het ontvangen, maar in zijn rechtvaardigen toorn; de voorspoed is voor die lieden der wereld een oordeel, de Heere stelt ze op gladde plaatsen, en zoo zij gedurende dit leven voorspoedig zijn en heersenen, in het einde vergaat al hun hoop, zij storten van den top van eer in eindelooze verwoesting neer.

David ziet dit met ontdekte oogen des geestes in, hij benijdt zijnen vijanden dien schijnbaren voorspoed niet, maar stelt er zijne verwachting en hope tegenover: “Maar ik zal uw aangezicht in gerechtigheid aanschouwen, ik zal verzadigd worden met uw beeld, als ik zal opwaken.”

Dat is de hoogste en schoonste verwachting, die een geloovige des Ouden Testaments kon uitspreken, zij gaat over dood en graf tot de eeuwige heerlijkheid der kinderen Gods. Men heeft aan deze verwachting van David haar rijken zin trachten te ontrooven. Men heeft zijne woorden aldus verklaard: deze psalm is een avond- of nachtlied, en David denkt bij dat “opwaken” aan zijn ontwaken uit den slaap in den morgenstond, wanneer hij bij vernieuwing 's Heeren goedertierenheid zou smaken. Die verklaring' is te zwak, te oppervlakkig. Reeds de tegenstelling tot het deel van de lieden dezer wereld, dat in dit leven is, vordert dat David hier van zijn eeuwig en zalig deel gewaagt. Is Jehova zijn deel in dit leven reeds, toch ziet zijn oog Hem nog niet in zijne heerlijkheid, om verzadigd te worden met zijne aanschouwing. Maar ook is hier zijne gerechtigheid niet aan het licht getreden, wat alleen zal kunnen geschieden, als hij ten jongsten dage ontwaken zal om naar ziel en lichaam verheerlijkt te worden.

Hoever Davids kennis van het eeuwige leven en de opstanding uit de dooden strekte, laat zich niet bepalen. Was er voor hem nog veel verborgen, dat ons in Christus geopenbaard is, wij kunnen er niet aan twijfelen, een leven des geloofs, waaruit zulk eene hope op de heerlijkheid Gods spreekt, getuigt van eene mate van kennis, die menig geloovige des N T. beschamen kan.

Beschamen, maar niet minder verkwikken kan. Dat “blij vooruitzicht” door David bezongen, hoevele stervende lippen hebben het hem niet nagestemeld, en hoe goed deed het ons aan de sterfbedden der kinderen Gods dit te hooren.

Geve de Heere, dat ons deel niet in dit leven zij, dat wij niet mogen behooren tot de lieden dezer wereld, maar schenke Hij ons uit genade in Christus het deel, waarop David hoopte, opdat ook wij eenmaal ontwaken mogen tot de aanschouwing van Gods aangezicht en tot verzadiging met zijn eeuwig Wezen.

PSALM 18

Davids hoogste danklied.

1. **Voor den opperzangmeester, een psalm van David, den knecht des Heeren, die de woorden dezes lieds tot den Heere gesproken heeft, ten dage, als hem de Heere gered had uit de hand van al zijne vijanden, en uit de hand van Saul.**

Dit is Davids groot Halleluja, de lof- en dankpsalm, waarin hij op het hoogst de onbegrijpelijke genade en het oneindig alvermogen zijns Gods verheft, die hem uit al zijne nooden gered, uit de hand van al zijne vijanden verlost heeft, hem gevende de overwinning en de heerschappij, die Hij voor hem als Koning van Israël en voorbeeld van den Messias bestemd had.

David moet, gelijk het opschrift hem noemt, de vervaardiger van dit heerlijk gedenkstuk zijn. Met uitzondering van enkele uitleggers in onzen tijd wordt dit dan ook erkend. Wij vinden in dezen psalm David geheel terug: zijne woorden en gedachten, zijne inzichten en gevoelens, zijn gevaren en nooden, zijn strijd en overwinning. Wie, zoo heeft men met reden gevraagd, kan ontkennen dat hier de geschiedenis van den held beschreven wordt, wiens gansche leven eene bijna onafgebroken keten van gevaren was, nu eens van de zijde van Saul en zijne dynastie, dan weder van de zijde der omliggende Heidensche volken, en die evenwel uit elken strijd als overwinnaar wederkeerde, en ten laatste als de wijddeduchte Koning van geheel Israël op een door Gods genade roemvol leven terugblikken kon? Onze vervaardiger beschrijft zijne eigene geschiedenis, en met haar de geschiedenis van David; want David zelf is die vervaardiger.

Het is een lied uit Davids laatste levensjaren, toen volgens het opschrift de Heere hem gered had uit de hand van al zijne vijanden, en uit de hand van Saul. Het behoort tot Davids laatste woorden, waaraan het dan ook, 2 Sam. 22, voorafgaat. De schrijver van de Boeken Samuëls heeft het met enkele wijzigingen in de geschiedbeschrijving van Davids leven opgenomen, wat zeker pleit voor de hooge waarde, die men aan dit poëtisch gedenkstuk van den Koning Israëls toekende.

David noemt zich in het opschrift, “den knecht des Heeren;” nog eenmaal vinden wij dit in het opschrift van psalm 30. Zijn alle geloovigen knechten des Heeren, David heet het zich hier in den meer verheven zin des woords, zooals een Mozes en Jozua knechten des Heeren genoemd worden, en zooals Paulus zichzelf aan het hoofd zijner brieven een dienstknecht van Jezus Christus noemt. Het is hier de titel voor die mannen, door wie de Heere zijne groote daden tot heil van zijn volk laat uitvoeren, die als David Gods raad dienen.

Het is geene zelfverheffing van David, maar het ootmoedig en dankend bewustzijn van hetgeen, waartoe de Heere hem verheven had, en daarom de hechte grond zijns geloofs was. Zie dit in Davids treffende bekentenis 2 Sam. 7:18 — 29, waarin hij zich voor het aangezicht des Heeren tot tienmaal “uwen knecht” heet.

De inhoud van zijn lied verdeelt zich aldus: vs. 1 het opschrift; vs. 2—4 is de hoofdgedachte, wat hij voor den Heere gevoelt, wie Hij voor hem geweest is, hoe Hij zijn gebed verhoord heeft. Dan volgt de uitwerking van deze hoofdgedachte: vs. 5 — 20 de schildering van zijn gevaren en de uitredding des Heeren, nu eens eigenlijke, dan weder in de hoogdichterlijke taal der zinnebeelden. Van vs. 21 — 28 belijdt hij zijn onschuld en oprechtheid, waarin hij onder al zijne nooden en gevaren voor den Heere gewandeld heeft. Voorts prijst hij van vs. 29-46 den naam des Heeren, die hem uitgered en gesterkt heeft om al zijne vijanden te overwinnen, en aan zich te onderwerpen, waarop hij vs. 47 — 51 met een verheven lofverheffing aan den Heere

eindigt.

Men zal van ons niet verwachten, dat wij dezen psalm, den grootste van Davids zangen, van woord tot woord verklaren, toch kunnen wij ons niet vergenoegen met een algemeen overzicht; de rijke en schoone inhoud verbiedt ons dit.

2. Hij zeide dan: Ik zal U hartelijk lief hebben, Heere, mijne sterkte!

Er is iets verhevens in dat “Hij zeide dan,” dat ons doet denken aan den aanhef van Davids laatste woorden 2 Sam. 23:1 — 3. En aan dit verhevene paart zich het teedere en gevoelige van zijne ziel in de woorden: “hartelijk zal ik U liefhebben, Heere, mijne sterkte!” Zijn geheele ziel is ingenomen en vervuld van de gunst en liefde zijns Gods hem bewezen, en die liefde dringt hem tot wederliefde. Voor alles moet hij voor den Heere uitroepen. En het woord, dat hij hiertoe gebruikt, spreekt het innerlijke, het diepgevoelige van zijn liefde uit. Het zegt liefhebben uit de binnenste ingewanden, en komt in dien vorm en beteekenis slechts éénmaal in het Hebr. voor.

En nu gaat hij voort den Heere, dien hij als “zijne sterkte” zoo hartgrondig liefheeft, te roemen in hetgeen Hij voor hem is. Hij stapelt beeld op beeld:

3. De Heere is mijne steenrots, en mijn burcht, en mijn uithelper; mijn God, mijne rots, op welken ik betrouw; mijn schild, en de hoorn mijns heils, mijn hoog vertrek.

De beeldspraak is de bij David bekende, ten deele aan de gesteldheid van Palestina, en ten deele aan het krijgswezen ontleend. Zij herinnert aan Davids omzwervingen, aan de steenrotsen en sterkten, waarin hij zijn toevlucht zocht, en aan zijn krijgsmansleven. De verschillende beelden wijzen op de toevlucht, verbergings, sterkte en behoudenis, die David in God als zijn redder vond.

En dit alles gaf hem stofte den Heere te prijzen, die zijn gebed verhoord had:

4. Ik riep den Heere aan, die te prijzen is, en werd verlost van mijne vijanden.

Was het van de zondares in het huis van Simon, den farizeër, waar: “dien veel vergeven wordt, die heeft veel lief,” ook van David kan gezegd worden: “hij is uit vele benauwdheden gered, en daarom heeft hij veel liefgehad.” Geen geloovige des O.T. van wien wij inniger, teederder en gevoeliger uitdrukkingen hebben van zijne liefde tot en begeerte naar God dan van David. Ook in dit opzicht is hij een voorbeeld voor de geloovigen des N.T. De diepstgevoeligen onder hen, vinden in de psalmen de uitdrukking voor hun innigst gemoedsleven met God in Christus.

Maar dit verwondert ons niet; David was in de kennis Gods in den Messias de bedeeling zijns tijds verre vooruit, en bovendien had hij eene levenservaring van uitreddingen en verlossingen Godes rijker en grooter dan allen, die hem waren voorgegaan.

En wij, die nog iets meer dan David van de in Christus geopenbaarde liefde Gods kunnen kennen, kunnen ook wij voor Gods aangezicht getuigen: “Ik zal U hartelijk liefhebben, Heere, mijne sterkte”?

In hoogdichterlijke beeldspraak gaat David vs. 5 — 20 voort het gevaar te schetsen, waarin hij verkeerd heeft, en de daden van Gods majesteit en mogendheid af te malen, waardoor hij uitgered is geworden. Het is de taal van het hoogste en diepste gevoel, van dat: “Ik zal U hartelijk liefhebben, Heere, mijne sterkte,” die hier spreekt.

Hij begint nu zijn nood en gevaar te beschrijven:

5. Banden des doods hadden mij omvangen, en beken Belials verschrikten mij.

6. Banden der hel omringden mij; strikken des doods bejegenden mij.

Hij is in doodsg gevaren geweest, en heeft daaronder al de angsten en verschrikkingen van den dood en het graf gesmaakt. In zijn beeldspraak stelt hij den dood voor als een vijand, die zijn prooi met sterke en onverbreekbare banden gevangen houdt, waaruit geene ontkoming is. De dood en het graf zelve zijn het, die hem vervolgen, alzoo dat er altijd maar ééne schrede was tusschen hem en den dood. Een tweede niet minder krachtige beeldspraak is: “beken Belials verschrikten mij.” Dit tweede lid van vs. 5 dient tot verklaring van het eerste lid: “Banden des doods hadden mij omvangen.” Wie is Belial? Deze benaming, die in het O.T. menigmaal voorkomt, duidt een ondeugdzaame, een nietswaardige, een verderver aan, een die de goddeloosheid in persoon is, zie onder meer Deut. 15:9, Spr. 16:27, Richt. 19:22. Hier evenwel hebben wij aan geen menschelijk wezen te denken, maar is Belial niemand anders dan satan, de geweldhebber van den dood. Vanuit den afgrond des verderfs, waar hij woont, doemen de zwarte beken, de vloed des verderfs op, die David overstelpen en verschrikken. Davids haters, die hem tot den dood toe vervolgen, zijn de trawanten van Belial, van satan. Belial vervolgt in David den gezalfde Gods, het is de strijd van het rijk der duisternis tegen dat des lichts; denk hier aan Paulus' woord, 2 Cor. 6:15, “Wat samenstemming heeft Christus met Belial?”

Hoe verklaarbaar; als wij David, vs. 7, hooren betuigen: “Als mij bange was.” Bang moet het hem geweest zijn, banger dan Hiskia, die door krankte in banden des doods en angsten der helle was. De banden en angsten des doods bij Hiskia zijn de gewone, de natuurlijke, bij David zijn ze buitengewoon; hem dreigt een gewelddadige dood, en satan, gewapend met den dood en gevolgd van de hel, zoekt in hem den ondergang van het rijk Gods.

Tegen dien vijand heeft de held Israëls geen wapen. In zichzelf is het buiten hope. Gelijk Paulus, 2 Cor. 1 :9, van zich en Timotheus zeide: “Ja wij hadden al zelve in onszelven het vonnis des doods,” zoo ook kon David getuigen.

En toch David heeft een wapen, er is nog één steen in de herderstasch zijns geloofs, het gebed.

7. Als mij bange was, riep ik den Heere aan, en riep tot mijnen God; Hij hoorde mijne stem uit zijn paleis, en mijn geroep voor zijn aangezicht kwam in zijne ooren.

Tot die hoogte en die diepte laat God het bij David komen, opdat hij niet op zichzelf zou vertrouwen, maar op God, die de dooden verwekt.

Bang, angstvol, verschrikkend zijn zulke tijden van “grooten dood,” zooals Paulus die noemt. De uitwendige nooden en gevaren gaan dan vaak vergezeld met listige omleidingen of gevaarvolle verzoeking en hevige bestrijdingen des satans. En welk eene genade is het dan, als er nog één slingersteen des geloofs gevonden wordt, als wij dan bidden, roepen kunnen tot den Heere onzen God.

Roepen zeggen wij, ook David zegt tot tweemaal: ik riep den Heere aan, en riep tot mijnen God. Dan gaan er noodkreten, luide noodkreten op tot den Heere, die de dooden verwekt. En de noodkreet des geloofs treft altijd, gelijk de steen uit Davids slinger, de juiste plaats. “Hij hoorde mijne stem uit zijn paleis, en mijn geroep voor zijn aangezicht kwam in zijne ooren.”

“Uit zijn paleis.” Wordt de tabernakel somtijds 's Heeren paleis genoemd, hier hebben wij niet aan den aardchen tabernakel te denken, maar aan den hemel, de woonstede Gods en van zijne heilige engelen en gezaligden.

En na maalt ons David in eene onovertroffen schoone dichterlijk-zinnelijke voorstelling,

hoe zich de majesteit en het alvermogen Gods bewezen heeft tot zijn redding.

8. Toen daverde en beefde de aarde, en de gronden der bergen beroerden zich en daverden, omdat Hij ontstoken was.
9. Rook ging op van zijnen neus, en een vuur uit zijnen mond verteerde; kolen werden daarvan aangestoken.
10. En Hij boog den hemel, en daalde neder, en donkerheid was onder zijne voeten.
11. En Hij voer op eenen cherub, en vloog; ja, Hij vloog snellijk op de vleugelen des winds.
12. Duisternis zette Hij tot zijne verbergings; rondom Hem was zijne tent, duisterheid der wateren, wolken des hemels.
13. Van den glans, die voor Hem was, dreven zijne wolken daarhenen, hagel en vurige kolen.
14. En de Heere donderde in den hemel, en de Allerhoogste gaf zijne stem, hagel en vurige kolen.
15. En Hij zond zijne pijlen uit, en verstrooide ze; en Hij vermenigvuldigde de bliksemen, en verschrikte ze.
16. En de diepe kolken der wateren werden gezien, en de gronden der wereld werden ontdekt, van uw schelden, o Heere! van het geblaas des winds van uwen neus.
17. Hij zond van de hoogte, Hij nam mij; Hij trok mij op uit groote wateren.
18. Hij verlostte mij van mijnen sterken vijand, en van mijne haters, omdat zij machtiger waren dan ik.
19. Zij hadden mij bejegend ten dage mijns ongevals; maar de Heere was mij tot een steunsel.
20. En Hij voerde mij uit in de ruimte; Hij rukte mij uit; want Hij had lust aan mij.

Wij wagen er ons niet aan die hooge dichtertaal te vertolken, waarin voorgesteld wordt, hoe de hemel zich boog, als de Heere nederdaalde in zijn toorn, gewapend met al de krachte en elementen der natuur, donder en bliksem, hagel en vuur, wolken en donkerheid, die de aarde doen daveren en de gronden der wereld ontdekken.

Wij denken hierbij aan de vreeselijke verschijning Gods op den Sinaï, waaraan David zeker menigen trek van zijne voorstelling ontleend heeft.

Men zou kunnen vragen, of David zich hier door zijn dichterlijk gevoel niet te ver laat vervoeren, als hij van zijne redding zulk eene vreeselijke, majestueuse voorstelling geeft. Wij erkennen, wij hebben hier het werk van een Oostersch dichter, vol vuur en gloed, maar toch van een door Gods Geest bezielde dichter, die weet hoe zijn God Zich in zijne redding heeft grootgemaakt.

Het is opmerkelijk, hoe David in het bezingen van zijn redding uit Sauls hand, en hierop ziet dit gedeelte van zijn zang, geheel op den achtergrond treedt. Één ding heeft hij gedaan, tot zijn God geroepen, niets meer, overigens is het geheel en alleen Gods werk, die onmiddellijk tot zijne behoudenis is tusschengetreden, en hem uit groote wateren trok.

Maar vergeten wij dan ook niet, van welk eene hooge beteekenis Davids redding was voor zijn persoon en voor het koninkrijk Gods van zijnen tijd en alle volgende tijden.

Reeds zagen wij het, van Belial, van satan, gaat die vervolging en strijd uit, de Heere behaalt in Davids redding een overwinning over den satan en zijn machtig rijk der duisternis.

Wij zien uit dit gedeelte, hoe hoog de nood voor Gods kinderen kan gaan, hoe bang het hun

wezen kan, maar ook met welke oogmerken de Heere dit kwade beschikt of toelaat. Onze God, de Vader van den Heere Jezus Christus, wij zien het in David, Paulus en alle heiligen, laat het zoo ver komen, opdat wij niet op onszelven, maar op Hem alleen vertrouwen zouden, en Hij al de eere van onze redding ontvangt.

Als ons onder zulke beproevingen maar één ding, het gebed, het roepen tot God overblijft. Als de hemel maar voor ons open blijft, dan moge op aarde alles gesloten zijn, geen nood, dan is de Heere tot de hulpe zijns volks gereed, dan buigt zich nog de hemel, en onze God daalt tot verlossing neder.

Op de hooge en schoone beeldspraak, waarin David de verlossingen des Heeren heeft bezongen, volgt nu van vers 21-28 in meer eigenlijke taal een vrijmoedige belijdenis van zijne oprechtheid van hart en wandel voor God en menschen, waarnaar de Heere hem gered heeft uit al zijne nooden.

Duister en moeilijk om te verstaan zijn de woorden en gedachten van dit tusschenstuk des psalms niet, en toch doen zich bij de lezing van dit gedeelte vragen voor, die wij niet onbesproken mogen laten.

Wij lezen vooraf Davids woorden:

- 21. De Heere vergold mij naar mijne gerechtigheid; Hij gaf mij weder naar de reinigheid mijner handen.**
- 22. Want ik heb des Heeren wegen gehouden, en ben van mijnen God niet goddelooslijk afgegaan.**
- 23. Want al zijne rechten waren voor mij, en zijne inzettingen deed ik niet van mij weg.**
- 24. Maar ik was oprecht bij Hem, en ik wachtte mij voor mijne ongerechtigheid.**
- 25. Zoo gaf mij de Heere weder naar mijne gerechtigheid, naar de reinigheid mijner handen, voor zijne oogen.**
- 26. Bij den goedertierene houdt Gij U goedertieren; bij den oprechten man houdt Gij U oprecht.**
- 27. Bij den reine houdt Gij U rein; maar bij den verkeerde bewijst Gij U eenen worstelaar.**
- 28. Want Gij verlost het bedrukte volk; maar de hooge oogen vernedert Gij.**

Van vs. 21 — 24 is het een zelfgetuigenis van David aangaande zijne gerechtigheid, oprechtheid en reinheid voor God en menschen; vs. 25 hoe de Heere hem naar zijne gerechtigheid gered heeft, terwijl hij vs. 26—28 uit die ervaring eenige algemeene stellingen afleidt.

Nu doen zich de bedenkingen en vragen voor: hoe rijmt zich dit zelfgetuigenis van David met de donkere vlekken en smetten in zijn leven? En indien hij in waarheid zoo oprecht van harte en zoo rein van handen was, is dan toch die zelf bekentenis niet in strijd met den ootmoed des geloofs? En eindelijk, hoe is het te verklaren, dat God hem wedergaf naar zijne gerechtigheid? Was niet genade de eenige bron van Davids behoud in tijd en eeuwigheid?²

Er zijn uitleggers die meenen: David spreekt hier profetisch of voorbeeldig van den Messias en niet van zichzelf. Konden wij deze opvatting deelen, dan zouden natuurlijk de opgenoemde bedenkingen en vragen vervallen, want in den mond van Hem, op wiens lippen

² Vergelijk wat wij bij vs. 1—5 van Ps. 17 tot verklaring van Davids beroep op zijne gerechtigheid hebben gezegd.

geen bedrog gevonden is, zijn al die uitdrukkingen waar en gerechtvaardigd.

Maar wij kunnen deze opvatting niet tot de onze maken. Wij heeten haar gezocht, misschien gekozen om de moeilijkheden te ontgaan, die aan de gewone opvatting verbonden zijn.

Anderen hebben die vragen en bedenkingen zoeken te beantwoorden door op te merken, dat David hier niet van zijne persoonlijke gerechtigheid, oprechtheid en reinheid getuigt, maar van de oprechtheid en gerechtigheid zijner zaak, waarover hem Saul en al zijne vijanden lasteren en vervolgen, en waarop hij zich met recht beroepen kon, dewijl het de zaak des Heeren was, en hij zich onder al zijne vervolgingen nooit aan Saul vergrepen had, integendeel tot tweemaal diens leven verschoond en gered had.

Wij erkennen: de gerechtigheid van Davids zaak voor God en de menschen kon en mocht hem zoo doen spreken, en dit zonder zelfverheffing of farizeeschen trots. Hij mocht er zich op beroepen als de reden waarom de Heere hem gered had; de heilige en rechtvaardige God houdt zich naar zijn eigen wezen bij den reine rein, maar den verkeerde toont Hij Zich een worstelaar.

Toch meenen wij, dat David zich niet alleen beroept op de oprechtheid van zijne zaak, maar evenzeer getuigenis geeft van zijne persoonlijke gezindheid voor God en de menschen. Het is het getuigenis van zijn goed geweten voor God, evenals hij dit in Ps. 17:1-5 uitspreekt. Een geloovige kan en mag dit doen, ziende op het werk Gods in hem, in aanmerking nemende de lust en liefde zijner ziel om in alle geboden Gods te willen wandelen, en de doorgaande en heerschende richting en strekking zijner ziel om, aller zonden vijand, in oprechtheid voor God te leven, en Hem alleen te dienen.

Zulk een zelfgetuigenis sluit de kennis en erkenning van eigen schuld en onwaarde, van struikelen en vallen niet uit. Of zijn dan psalm 32, 51, 130, 143 ook geene psalmen van David? Hoe veel durft Paulus van zichzelf te getuigen, en toch roept hij Rom. 7:24 uit: "Ik ellendig mensen!"

De ware godsvrucht is evenver verwijderd van gehuichelden ootmoed en zelfverachting als van farizeeschen trots en zelfverheffing. Hierbij vergete men niet wat David vs. 26 — 28 heeft uitgesproken, dat er verband is tusschen Gods handelingen en ons bestaan en daden. Wat hij hier uitspreekt is in het wezen van den volmaakt heiligen God gegrond, en zien wij in de geschiedenis der volken, van den enkelen menschen, ook van den geloovige bevestigd.

De ware Christen erkent met heilig beven die grondregelen der hooge en heilige ordening Gods. Zij dringen hem in zijne handelingen en daden, in omstandigheden des levens tot ernstig en biddend zelfonderzoek, of zijne wegen voor God en menschen zuiver en recht zijn, en doen hem alle kwade, verkeerde en kromme wegen schuwen en ontvliesen.

Hoe anders zou het Christendom en het Christenvolk zich vertoonen, als hetgeen David hier getuigt in onze harten dieper ware doorgedrongen. Laat het dan veel onze bede zijn: "Heere, laat vroomheid en oprechtheid mij behoeden, en verlos mij en Israël van alle ongerechtigheid!"

Davids groot Halleluja, gelijk wij bij het begin dezen psalm genoemd hebben, vraagt tot verklaring meer tijd en plaats dan wij ons hadden voorgesteld er aan te wijden.

Of wij ons dit beklagen? Geenszins; de psalm is er te rijk, te schoon voor; wij zouden er meer van willen verstaan, om er nog meer van te zeggen. En ik verwacht, dat het geestelijk gehoor ook nog niet moede is, om naar de hooge, breede en diepe tonen van Davids groot Halleluja te luisteren.

Reeds leenden wij ons oor met stillen eerbied aan 's dichters reddingslied uit de hand van Saul, en hoe de Heere hem naar zijne gerechtigheid verhoord had, vs. 1—28. Van nu af slaat hij nieuwe tonen aan tot eer van zijnen God, die zijne kracht en hulpe was en is en zijn zal voor

hem en zijn zaad tot in eeuwigheid.

- 29. Want Gij doet mijne lamp lichten; de Heere, mijn God, doet mijne duisternis opklaren.**
- 30. Want met U loop ik door eene bende, en met mijnen God spring ik over eenen muur.**
- 31. Gods weg is volmaakt; de rede des Heeren is doorlouterd; Hij is een schild allen, die op Hem betrouwen.**
- 32. Want wie is God, behalve de Heere? en wie is een rotssteen, dan alleen onze God?**
- 33. Het is God, die mij met kracht omgordt; en Hij heeft mijnen weg volkomen gemaakt.**
- 34. Hij maakt mijne voeten gelijk als der hinden, en Hij stelt mij op mijne hoogten.**
- 35. Hij leert mijne handen ten strijde, zoodat een stalen boog met mijne armen verbroken is.**
- 36. Ook hebt Gij mij het schild uws heils gegeven, en uwe rechterhand heeft mij ondersteund, en uwe zachtmoedigheid heeft, mij groot gemaakt.**

De hoofdgedachte, die dit gedeelte beheerscht, kunnen wij niet beter wedergeven, dan met Paulus' betuiging: "Ik vermag alle dingen door Christus, die mij kracht geeft." Het is de taal van het dankbaarste en ootmoedigste, en tegelijk stoutmoedigste geloof. "De Heere doet zijn lamp lichten, en klaart al zijne duisternis op." Hij alleen is de bron van zijne blijdschap en heil, Hij maakte een einde aan den nacht van nood en gevaar, van droefheid en smart, vs. 29.

Geen macht des vijands is hem te sterk, geen verschansing te hoog, dat hij ze niet zou kunnen overklommen: "Want met U loop ik door een bende, met mijnen God spring ik over een muur," vs. 30.

Niemand verwondere zich over het bovenmenselijke, dat David betuigt te vermogen, want het is niet zijn, maar Gods werk, wiens weg volmaakt is, wiens rede, het woord zijner belofte, doorlouterd, beproefd is; Hij is het schild, de bedekking van allen, die op Hem betrouwen, vs. 31.

Immers is er in trouw en macht geen andere God, behalve de Heere; Israëls God is de eenige rotssteen des betrouwens, die niet wankelt in eeuwigheid, vs. 32.

God, en God alleen is het, die hem met kracht omgordt; Hij maakte, spijt allen tegenstand van machtige vijanden, zijn weg volmaakt. Hij gaf hem eene volkomene overwinning, vs. 33.

Gelijk de snelle hinde met vlugge en vaste schreden haren vervolgers naar de steilste reddingshoogten ontkomt, zoo heeft de Heere ook zijn weg voorspoedig gemaakt, en is hij, haastelijk en zeker aan zijn vijanden ontkomen, op eene ongenaakbare en veilige hoog: gesteld, vs. 34.

Is hij een dapper krijgsman, roemt gansch Israël zijne heldendaden, niet hij is het, maar de genade Gods, die met hem is. Hij heeft zijne krijgskennis niet geleerd van menschen, maar in de krijgsschool van den God Israëls, wiens leerling hij is. Hij leert zijne handen ten strijde, zoodat een stalen boog, dat onverbreekbare wapen van zijne vijanden, met zijne armen verbroken is, vs. 35.

's Heeren kracht wordt in zijne zwakheid volbracht; Hij toch is het schild van zijn heil, zijn rechterhand ondersteunt hem en dankend betuigt hij voor den Heere: "uwe zachtmoedigheid heeft mij groot gemaakt." Het woord dat hier voor "zachtmoedigheid" vertaald is, vinden wij 2 Sam. 22:36 door "verootmoedigen" overgezet. Aldaar lezen wij: "En door uw verootmoedigen hebt Gij mij groot gemaakt." Beide beteekenissen van "zachtmoedigheid" en "verootmoedigen" kan het woord naar zijne afleiding hebben; de laatste is hier evenwel te

verkiezen. Maar men vertale het niet, zooals Luther het op het voetspoor der Grieksche overzetting doet: “wanneer Gij mij verootmoedigt, maakt Gij mij groot.” David zegt hier niet, dat God hem verootmoedigd heeft, maar hij roemt hier het “afdalen,” de “nederbuiging” van den hoogen God, aan hem in zijne redding bewezen. Die God, die in het hooge en heilige woonde, had Zich tot hem, den nietigen en schuldigen mensch en zondaar willen nederbuigen, en die genade Gods was de oorzaak van zijne verhooging. Zag David hier misschien reeds iets van de vrijwillige zelfvernedering van Gods Zoon?

En nu vervolgt David in eene levendige schildering, hoe hij in “de kracht Gods tegen zijne vijanden streed, hen overwon, aan zich geheel onderwierp, zoodat zij aan hem, als aan het hoofd der heidenen, hulde en schatting oprachten. Dit alles vermeldt hij, niet om zijne daden te verheffen, maar om den Heere, zijnen God te verheerlijken.

37. Gij hebt mijnen voetstap ruim gemaakt onder mij, en mijne enkelen hebben niet gewankeld.
38. Ik vervolgde mijne vijanden, en trof hen aan; en ik keerde niet weder, totdat ik hen verdaan had.
39. Ik doorstak hen, dat zij niet weder konden opstaan; zij vielen onder mijne voeten.
40. Want Gij omgorddet mij met kracht ten strijde; Gij deedt onder mij nederbukken, die tegen mij opstonden.
41. En Gij gaaft mij den nek mijner vijanden, en mijne haters, die vernielde ik.
42. Zij riepen; maar er was geen verlosser; tot den Heere, maar Hij antwoordde hun niet.
43. Toen vergruisde ik hen als stof voor den wind; ik ruimde hen weg als slijk der straten.
44. Gij hebt mij uitgeholpen van de twisten des volks; Gij hebt mij gesteld tot een hoofd der Heidenen; het volk, *dat* ik niet kende, heeft mij gediend.
45. Zoo haast als *hun* oor van mij hoorde, hebben zij mij gehoorzaamd; vreemden hebben zich mij geveinsdelijk onderworpen.
46. Vreemden zijn vervallen, en hebben gesidderd uit hunne sloten.

Met eene treffende lofverheffing aan zijnen God besluit hij dit lied:

47. De Heere leeft, en geloofd zij mijn rotssteen, en verhoogd zij de God mijns heils!
48. De God, die mij volkomene wraak geeft, en de volken onder mij brengt;
49. Die mij uithelpt van mijne vijanden; ja, Gij verhoogt mij boven degenen, die tegen mij opstaan; Gij redt mij van den man des gewelds.
50. Daarom zal ik U, o Heere! loven onder de Heidenen; en uwen naam zal ik psalmzingen.
51. Die de verlossingen zijns konings groot maakt, en goedertierenheid doet aan zijnen gezalfde, aan David en aan zijn zaad tot in eeuwigheid.

Opmerkelijk zijn de woorden vs. 50: “Daarom zal ik U, o Heere! loven onder de Heidenen, en uw naam zal ik psalm zingen,” die Paulus Rom. 15:9 aanhaalt en toepast op de ontfermingen Gods in Christus over de Heidenen.

Hier reikt Paulus David de hand, en gelijken zij elkander. Beiden, Paulus zoowel als David, zijn koningen, die in en door Christus strijden, lijden en overwinnen. Beiden zijn even zwak en onmachtig in zichzelf, beiden vermogen zij alle dingen door Christus, die hun kracht geeft, en triumfeeren zij in Hem. Beiden, elk naar de roeping Gods hun opgedragen, heersenen

zij over Israël en de heidenen.

Ik laat de verdere uitwerking dezer vergelijking tusschen die beide groote dienstknechten Gods aan den lezer over, en eindig met den wensch, dat ook wij hierin op David en Paulus mogen gelijken, dat wij in onszelven bekennen niets te zijn, maar in Christus al onze gerechtigheid, kracht en roem voor God hebben.

PSALM 19

De heerlijkheid Gods in de natuur en in de Schriftuur.

1. Een psalm van David, voor den opperzangmeester.

Er zijn - en dit tot inleiding op dezen psalm — twee boeken der goddelijke openbaring: het boek der natuur en der Heilige Schrift; er is evenwel nog een derde bij te voegen: het boek der geschiedenis, die de spiegel der voorzienigheid Gods is.

David kende deze drie boeken der openbaring Gods, en hij bewijst ze trouwelijk gebruikt te hebben tot de kennis en erkenning Gods, zoo in het gemeen als in het bijzonder. Wij hebben hiervoor het bewijs in zijne psalmen, allernaast in dezen en den vorigen psalm.

Men merke op, hoe hij in psalm 18 de openbaring Gods bezingt in de geschiedenis, bijname in die van zijn eigen leven. De geschiedenis van Davids rijke en veelbewogen leven is voor hem eene doorgaande, kennelijke openbaring van de majesteit en macht, van de trouwe liefde van den Heere, zijnen God.

In psalm 19 prijst hij in heilige verrukking de heerlijke openbaring Gods, wiens eeuwige kracht en mogendheid door de hemelen verkondigd wordt. Het geschapene is eene openbaring van den Ongeschapene, van zijn onzienlijken en almachtigen Schepper.

Maar die openbaring Gods in de geschiedenis en in de natuur, is voor den dichter niet de hoogste, niet de volmaakte openbaring Gods, waaraan hij als menschen en zondaar behoefte heeft.

Hij bezit en kent dan ook de hoogste en volmaakte openbaring Gods, waarin de Heere Zich niet slechts als Schepper, maar ook als den Verlosser Israëls geopenbaard heeft.

Die openbaring is vervat in de Wet des Heeren, in zijn Woord, in de Schrift des Geestes Gods. De onovertroffen heerlijkheid en macht van die openbaring bezingt David vs. 8 — 11, terwijl hij, onder de bestraling van het licht van Gods wet niet kan eindigen zonder de ernstige bede om vergeving en reiniging van zijne zonde en bewaring tegen alle ongerechtigheid, vs. 12 — 15.

Het verband tusschen dezen psalm en den vorigen, als lofzangen op de openbaring Gods, is zeker de reden, waarom zij elkander in den psalmbundel opvolgen.

Psalm 19 vervalt in twee deelen en een slot. De inhoud dier beide deelen is onderscheiden, maar toch weder te nauw vereenigd, om aan te nemen, dat oorspronkelijk die twee deelen, twee afzonderlijke liederen zouden geweest zijn, gelijk enkele uitleggers willen. Dit zal ons bij de verklaring duidelijk worden.

Met de openbaring Gods in de natuur begint de dichter. Zijn oog is naar boven, naar de hemelen gericht, het verliest zich in het onmetelijk ruim; en in stille bewondering hoort hij de hemelen den lof van hun Schepper bezingen:

- 2. De hemelen vertellen Gods eer, en het uitspansel verkondigt zijner handen werk.**
- 3. De dag aan den dag stort overvloediglijk spraak uit; en de nacht aan den nacht toont wetenschap.**
- 4. Geene spraak, en geene woorden zijn er, waar hunne stem niet wordt gehoord.**
- 5. Hun richtsnoer gaat uit over de gansche aarde, en hunne redenen aan het einde der wereld; Hij heeft in dezelve eene tent gesteld voor de zon.**

6. **En die is als een bruidegom, uitgaande uit zijne slaapkamer; zij is vroolijk als een held, om het pad te loopen.**
7. **Haar uitgang is van het einde des hemels, en haar omloop tot aan de einden deszelven; en niets is verborgen voor hare hitte.**

Is de aarde vol van de goedertierenheid en wijsheid des Heeren, gaat er van de gansche schepping een onafgebroken loflied op tot eer van haar Schepper, de hemelen, het vaste firmament, het heerlijk gewelf daar boven, waaraan de zon, de maan en de sterren vastgehecht zijn, doen in het scheppingslied den hoogsten toon hooren.

Onverpoosd en onvermoeid juichen in onafgebroken afwisseling bij dage de zon, bij nachte de maan en de sterren; in éénen adem gaat de dag aan den dag, de nacht aan den nacht voort, om sprake uit te storten en wetenschap te toonen aan de stervelingen. Het kennelijke Gods, zijne onzienlijke dingen, zijne eeuwige kracht en Goddelijkheid wordt aan de menschen openbaar, opdat zij niet zouden te verontschuldigen zijn.

Dit is het eindoogmerk van den Schepper met al zijne werken van het begin der schepping aan. Rom. 1:19, 20.

Daarom is deze openbaring Gods eene onafgebrokene, algemeene en voor alle stervelingen verstaanbare: “geen spraak, geene woorden zijner, waar hunne stem niet wordt gehoord.” Velen en verschillend zijn de talen der stervelingen, één en dezelfde is de taal der hemelen, en nochtans wordt zij van allen gehoord en verstaan. “Hun richtsnoer gaat uit over de gansche aarde, en hunne redenen aan het einde der wereld.” Met het richt- of meetsnoer werd een gebied afgemeten en binnen zijne grenzen bepaald. Gaat nu het richtsnoer der hemelen over de gansche aarde, dan is niets aan hunne heerschappij onttrokken, dan hoort de gansche aarde, dan hooren alle volken hunne stem. Paulus beroept zich, Rom. 10:18, op deze woorden van David, en past ze toe op de verkondiging des Evangelies aan alle volken. De openbaring in de natuur is voor hem een voorbeeld en onderpand van de openbaring door het Evangelie onder den dag des Nieuwen Testaments.

Zon, maan en sterren zijn de boden, de predikers van de heerlijkheid en majesteit Gods, haren Schepper. En onder dezen is de zon de eerste, de voornaamste in rang. God heeft haar tent, hare woning als die van eene koningin in de hemelen gesteld, en uit die tent treedt zij elken morgen voort als een bruidegom uit zijne slaapkamer. Wij hebben hier op te merken, dat de zon in onze taal vrouwelijk, maar in het Hebreuwsch mannelijk is, daarom vergelijkt de dichter haar bij een bruidegom. Gelijk een bruidegom met een glanzend en stralend gelaat uit zijn slaapkamer treedt, alzoo de zon aan elken morgen bij haar opgaan. Altijd nieuw en verjongd aanvaardt zij haar omloop van het einde der aarde tot aan het einde des hemels, hare gouden stralen van zich afwerpend, is, als ware zij eene godin, niets voor hare hitte verborgen.

Zoo hoort de dichter de hemelen Gods lof vertellen, en vangt zijne verrukte ziel die tonen op. Hij gelooft met zijn gansche hart aan het eerste woord der Schrift: “In den beginne schiep God den hemel en de aarde.” De natuur heeft voor hem haar wezen niet uit zichzelf, is niet toevallig. Zij is niet iets uit of door zichzelf, en daarom voor zichzelf bestaande, zij heeft haar oorsprong uit den levenden, almachtigen, en alleenwijzen God, zij is zijne openbaring, opdat Hij gekend en verheerlijkt worde.

Slechts deze enkele vraag: wat is de schepping voor u? Hoort gij er alreede Gods stemme uit tot u? Wij zullen haar hooren, indien wij als David ook de stem der hoogere openbaring Gods uit zijn Woord gehoord hebben.

Van de openbaring der majesteit Gods in de natuur, vss. 2—7, gaat de dichter over tot het bezingen van den veel hoogeren lof der openbaring des Heeren in zijne Wet.

8. **De wet des Heeren is volmaakt, bekeerende de ziel; de getuigenis des Heeren is gewis, den slechten wijsheid gevende.**
9. **De bevelen des Heeren zijn recht, verblijdende het hart; het gebod des Heeren is zuiver, verlichtende de oogen.**
10. **De vreeze des Heeren is rein, bestaande tot in eeuwigheid; de rechten des Heeren zijn waarheid; samen zijn zij rechtvaardig.**

Onmiddellijk, zonder eenig woord van overgang, verheft zich zijne ziel tot de verheerlijking van 's Heeren wet, als van de bijzondere openbaring van Jehova aan Israël, zijn volk, geschonken. En toch bespeuren wij, én uit zijne woorden én uit den dichterlijken vorm van deze verzen, er moet een overgang in zijne ziele hebben plaats gevonden.

De rythmus, de dichtmaat is veranderd. De dichter, op het diepst getroffen door de heerlijkheid des Heeren in zijne Wet boven die in de natuur, doet ons dit in zijne golvende, open en nedergaande dichtmaat gevoelen. Wij hebben in deze drie verzen twaalf lofspraken, naar het getal der stammen Israëls, op de Wet des Heeren. Elk vers bevat er vier, die paarsgewijze verbonden zijn, en wel zoo, dat het tweede lid altijd het gevolg uitspreekt van het eerste.

Had de majesteit Gods, als van den almachtigen Schepper van hemel en aarde, Davids ziel in verrukking gebracht; verstond hij de luidsprekende sprakeloze taal der hemelen en van hun heir, zon, maan en sterren, er is voor hem, als geloovig Israëliet, nog eene hoogere openbaring, een rijker bron voor zijne Godskennis, het is de Wet des Heeren, waarin de Schepper van hemel en aarde Zich als Jehova, Israëls Wetgever en Verlosser, geopenbaard had.

Predikte hem de natuur Gods majesteit, wijsheid en macht, de Wet des Heeren verkondigde hem de heerlijkheid der heiligheid en der genade Gods, voor hem als gevallen, schuldig zondaar tot zaligheid noodzakelijk.

Luisteren wij met aandachtige harten naar de lofspraken des dichters op Gods hoogste openbaring, die in Christus hare hoogste vervulling gekregen heeft.

Het ontbreekt den dichter niet aan verscheidenheid van woorden, om den rijkdom zijner inzichten en gedachten over de Wet Gods uit te spreken. Hij bezigt er niet minder dan zes verschillende namen voor, van: wet en getuigenis, bevelen en gebod, vreeze en rechten des Heeren, en houdt twaalf onderscheidene lofspraken op haar.

Wat David hier van de wet getuigt, doet ons zien, die wet is voor hem geen wet der werken, die op het niet-ervullen van haar eisch: "doe dat, en gij zult leven" den mensch met den vloek dreigt, maar zij is voor hem wet van het verbond der genade, die, nadat zij den zondaar ontdekt en tot Christus gebracht heeft als tot het einde der wet, voor hem een liefelijke regel des nieuwen levens wordt. Als zoodanig staat de wet niet tegenover het Evangelie, integendeel, het Evangelie is hare belichaming, hare heerlijke vervulling, en is met haar één onverbreekbaar geheel.

Daarom hebben wij hier de wet en de getuigenis des Heeren te nemen in hare uitgebreidste beteekenis, niet als een deel, als een stuk van het Woord Gods, maar als een ondeelbaar en onverbreekbaar geheel uitmakende van de openbaring des Heeren. Wet en profeten, bevel en belofte zijn de ondeelbare openbaring Gods, waaruit ons de heerlijkheid van zijne genade, waarheid en heiligheid in de oogen straalt.

Die heerlijkheid, verre boven de majesteit en macht Gods, die de hemelen verkondigen, spiegelt zich uit de wet Gods in Davids zielsoogen af. Zij breekt zich in zijn oog in zes stralen, de wet is volmaakt en gewis, recht en zuiver, rein en waar, en uitwerking dier zesvoudige heerlijkheid is hieraan gelijk: bekeerende de ziel, den slechten wijsheid gevende, verblijdende

het hart, verlichtende de oogen, bestaande tot in eeuwigheid en samen zijn zij rechtvaardig.

Wie gevoelt niet, dat David dit alles, zoo vele heerlijke dingen, niet kon getuigen van de wet der werken, die Paulus eene bediening des doods en der verdoemenis noemt. Dit zal ons aan het slot van dezen psalm nog duidelijker worden.

Over elk dezer twaalf lofspraken een enkel woord.

De dichter opent zijne lofverheffing op de wet des Heeren met den roem harer volmaaktheid: “De wet des Heeren is volmaakt.”

Hooger lof kan David der wet Gods niet toebrengen, de volmaaktheid is eene eigenschap, die alleen aan God en zijne werken toebehoort; al het menschelijke, hoe voortreffelijk ook, is eindig en ten deele, en daarom onvolmaakt. Of, om bij het onderwerp des dichters te blijven, van welken wetgever onder de menschen kan gezegd worden, dat zijn werk volmaakt is? Of is het geen bekend gezegde: wetten kunnen niet in alles voorzien.

Gods wet alleen is volmaakt, omdat zij de uitdrukking is, van de wijsheid en den wil des Volmaakten zelve; omdat zij in alles in overeenstemming is met de wederkeerige betrekking tusschen den hoogsten Wetgever en zijne redelijke schepselen; omdat haar beginsel en vervulling de liefde is, en haar eisch zich niet slechts bepaalt tot onze woorden en daden, maar tot de innerlijkste roerselen en aandoeningen onzer ziel.

En van die volmaakte wet getuigt David: “bekeerende de ziel.” Het woord, door “bekeeren” vertaald, beteekent in het gemeen iets in een anderen staat of toestand brengen, bijvoorbeeld van een droevigen in een blijden staat, en alzoo iemand “verkwikken en troosten,” zie Ruth 4:15, Ps. 23:3, Spr. 25:13. Hier evenwel nemen wij het in den zin van bekeeren, levendmaken; de ziel des menschen, die door de zonde in een vreemden staat, in een staat van ellende, verre van God vervallen is, levend te maken en weder te brengen tot God in Christus.

Dit is de eerste en de blijvende uitwerking van de volmaakte wet Gods. Maar dan gevoelen wij ook, dat hier niet slechts sprake kan zijn van de wet op zich zelve, waarvan Paulus zegt, dat zij eene bediening der verdoemenis is, en doodt. De wet als zoodanig kan onder de verlichting des Heiligen Geestes den mensch bij aanvang en voortgang ontdekken, zoodat hij — zie vs. 13 — uitroept: “wie zou de afdwalingen verstaan;” maar bekeeren, in waarheid tot God terugbrengen kan zij alleen in verband met het Evangelie der verlossing door Jezus Christus.

Daarom hebben wij èn hier èn in de volgende vss. door wet de geheele openbaring Gods, het Woord der zaligheid te verstaan, waarvan de wet, zooals zij in Christus hare vervulling gekregen heeft, het middelpunt is.

In het tweede lid van vs. 8 verwisselt David het woord wet met getuigenis. “De getuigenis des Heeren is gewis, den slechten wijsheid gevende.” Reeds Mozes noemde de wet “de twee tafelen der getuigenis,” omdat zij de verklaringen, de getuigenissen Gods uitspraken, tegen de zonden getuigden, en tegelijk een getuige des verbonds waren tusschen God en zijn volk.

Tot de volmaaktheid der wet behoort in de eerste plaats, dat haar getuigenis gewis, getrouw, bestendig is. Zij bevat geene veranderlijke geboden, of onzekere, en weifelende voorschriften en leeringen, die den mensch in dubbende onzekerheid laten, welke de weg ten leven zij; integendeel zij geeft den slechten wijsheid.

De “slechte” is naar de beteekenis van het grondwoord, de “eenvoudige,” de “onervarene,” die licht te verleiden is; dien het aan ware wijsheid ontbreekt, en die toch haar begeert. Het zijn de armen van geest, de kinderkens, die de Heiland, Matth. 11:25, tegenover de wijzen en verstandigen stelt, voor wie de Vader naar zijn welbehagen de geheimnissen der zaligheid verborgen houdt, terwijl Hij die aan de eenvoudiger), aan de kinderkens openbaart.

Die slechten, die eenvoudigen zijn alzo niet de domme onkundige menigte, al worden zij er ook door het zoogenaamde denkend deel der natie voor gehouden. Integendeel, zij zijn de ware wijzen, omdat zij van God uit zijn getuigenis in de hoogste wijsheid onderwezen worden. Tot hen behoorden David en al de profeten, 's Heilands apostelen. Augustinus en Chrysostomus, Luther en Calvijn, Newton en Pascal en zoo vele wijze en geleerde mannen en vrouwen van alle eeuwen, ook van onze eeuw. Het zijn de ware geloovigen van alle tijden, zonder aanmerking van stand of rang, mate van beschaving en wetenschappelijke ontwikkeling; het zijn die allen, die, erkennende hunne geestelijke blindheid, de getuigenis Gods tot hunne eeuwige erve gekozen hebben, om er de wijsheid in te zoeken, die van Boven is.

Van God geleerd, belijden zij dan ook met den dichter: “De bevelen des Heeren zijn recht, verblijvende het hart; het gebod des Heeren is zuiver, verlichtende de oogen.”

De wijze in eigen oogen, die zich te hoog houdt om onder de eenvoudigen geteld te worden, acht de bevelen des Heeren niet recht, niet billijk. Hij heeft op Gods wet en Woord in zijne wijsheid veel aan te merken. Die bevelen zijn hem te zwaar, te drukkend, te moeilijk, en daarom laat hij ze liggen, en keert er zich van af. Anders is het met de eenvoudigen; hun hart wordt er door verblijd. Zij hebben een vermaak in de wet Gods, zijne bevelen zijn voor hen niet zwaar, zij zijn huns harten vroolijkheid. Zij zien op Christus, het einde en de vervulling der wet, zijne liefde dringt hen tot wederliefde; en onderwerpt zich hun vleesch niet aan de wet Gods, toch zingen zij, ook onder strijd: “Hoe liefheb ik uw wet!”

Want “zuiver is het gebod des Heeren, verlichtende de oogen.” Het gebod is een lamp, en de wet is een licht. De wet, de openbaring Gods, is te midden van de duisternis van onkennis, dwaling en zonde het eenig ware licht van kennis, waarheid, gerechtigheid en blijdschap. Geene menschelijke wijsheid heeft dit licht ontstoken; van den hemel is het nedergedaald, van Hem, die sprak: “Ik ben het Licht der wereld.” Wanneer dat licht het duistere en gesloten zielsoog bestraalt, dan wordt het geopend, dan wordt het licht in 's menschen ziel, dan leeren wij bij dat licht het Licht, maar ook onze duisternis zien, en de verborgenste schuilhoeken des harten met al hun vuile verdorvenheid worden openbaar.

Nog twee eigenschappen van de wet des Heeren heeft David te roemen, vs. 10. “De vreeze des Heeren is rein, bestaande tot in eeuwigheid; de rechten des Heeren zijn waarheid, te zamen zijn zij rechtvaardig.”

Verstaat hier door de vreeze des Heeren niet de vreeze Gods in hare beoefening, maar de wet Gods, zooals deze het voorschrift der vreeze Gods is. Dat voorschrift van de vreeze des Heeren is rein, gelouterd als zilver, reine redenen, zilver, gelouterd, gezuiverd zevenmaal noemt ze de dichter in Ps. 12:7. Geen onzuivere bestanddeelen van eigenwilligen godsdienst en van inzetten der menschen zijn met haar vermengd. Daarom is 's Heeren wet onvergankelijk, bestaat zij tot in eeuwigheid. Alle vleesch is als gras, en alle goedertierenheid des menschen als een bloem des velds, maar het Woord van onzen God blijft in der eeuwigheid.

En nu de laatste trek, en de dichter heeft het volmaakte beeld der wet voltooid: “De rechten des Heeren zijn waarheid, samen zijn zij rechtvaardig.” Waarheid en rechtvaardigheid zijn de kroon en scepeter van de koninklijke wet, zooals zij van God gegeven, in Christus vervuld, de volmaakte wet der vrijheid is.

David behoort niet tot hen, die de wet des Heeren met hunne lippen prijzen, maar wier harten verre van hare geboden zijn. Zeker hij prijst en verheft de wet des Heeren hoog met zijne lippen, hooger dan iemand anders, doch die lofspraken vloeien uit zijn hart. Hij heeft de kracht en waardij der wet in zijn binnenste ervaren, hij is er door ontdekt, tot den Messias gebracht, en heeft haar liefgekregen als eene wet des Geestes en des levens.

Hoor hem uit die geestelijke ervaring spreken:

11. **Zij zijn begeerlijker dan goud, ja, dan veel fijn goud; en zoeter dan honig en honigzeem.**
12. **Ook wordt uw knecht door dezelve klaarlijk vermaand; in het houden van die is groote loon.**
13. **Wie zou de afdwalingen verstaan? reinig mij van de verborgene afdwalingen.**
14. **Houd uwen knecht ook terug van trotschheden; ze niet over mij heersenen; dan zal ik oprecht zijn en rein van groote overtreding.**
15. **Laat de redenen mijns monds, en de overdenking mijns harten welbehagelijk zijn voor uw aangezicht, o Heere, mijn Rotssteen en mijn Verlosser!**

's Heeren geboden zijn voor hem begeerlijker dan alles wat onder de menschen het begeerlijkst geacht wordt om te bezitten of te genieten. De keur der bezitting, het edelste metaal, het goud, het fijnste goud zelfs, heeft, vergeleken bij de wet des Heeren, geene waarde in zijn oog, in de schatting zijner ziel. Geen genot, hoe *êel*³ en zoet ook, als dat van den honig, zooals hij vloeiende uit de honigraten genoten wordt, haalt voor hem bij het zielsgenot, dat 's Heeren wet hem doet smaken.

Zoo kan geen onherboren mensch van 's Heeren wet getuigen, zoo spreekt alleen hij, in wiens hart de Geest des Heeren die wet schreef. Van nature, in onzen onvernieuwden toestand, staat Gods wet tegenover ons, getuigt zij tegen ons, veroordeelt zij ons. Wie kan haar dan liefhebben? Maar als God zijn verbond gedenkt, en zijne wet in het hart van den zondaar schrijft, dan spreekt dat hart: "Hoe lief heb ik uw wet, zij is mijne vermaking den ganschen dag."

Daarom vervolgt David: "Ook wordt uw knecht door dezelve klaarlijk vermaand; in het houden van die is groote loon." De wet is hem eene wijze en liefelijke leermeesteresse geworden, aan wier voeten hij gaarne zit, om de woorden des levens uit haar mond te vernemen. Hij spreekt van "klearlijk," door haar vermaand te worden." Het beteekent iets blinkend te maken, het in het helderste daglicht te stellen, zoowel tot leering als tot waarschuwing der ziel, om voorzichtig voor Gods aangezicht te wandelen; dus de wijsheid mede te deelen, die van Boven is. Hij begeert die wijsheid; want "in het houden van de geboden des Heeren is groote loon."

David spreekt zoo, niet alsof hij een zelfzuchtig, eigengerechtig loondienaar ware, wie hem hiervan verdenkt, kent hem niet, en heeft deze zijne woorden nooit goed gelezen of verstaan. Hij zegt niet: Op of na het houden van die is groote loon, maar in, dat is onder, terwijl de geboden des Heeren gehouden worden, geniet men grooten loon. Dat houden der geboden brengt zijn loon met zich, het zalig genot der gunst en liefde Gods wordt daaronder genoten, is er nooit van afgescheiden. Dat is het genadeloon, hetwelk God zijnen liefhebbers beloofd heeft tot hunne aanmoediging in den geestelijken strijd tegen zonde, wereld en satan.

En hoe weinig David dit loon als eene verdienste rekent en verwacht, getuigt zijne vraag en bede: "Wie zou de afdwalingen verstaan? reinig mij van de verborgen *afdwalingen*."

De Heilige Geest heeft door het onderwijs der wet Gods zijne zielsoogen verlicht. Door die verlichting is hij ontdekt, en wordt hij dagelijks meer ontdekt aan zichzelf. Bij dat licht, dat voortgaat door te dringen tot de diepste en verborgenste schuilhoeken van zijn hart, ziet hij die ontelbare fijne stofdeeltjes van zijn verdorven natuur, die zich daarin schuil houden en verbergen. Bij dat heilig licht is hem de zonde tot zonde geworden. Wat hij vroeger, in zijn

³ *êel*=edel, suiwer

onverlichte eertijds, voor geene zonde hield, is hem nu tot zonde geworden, waarover hij vergeving afsmeekt.

En die afdwalingen, welke in het oog en in de schatting van een onvernieuwd mensch kleinigheden en een vergeeflijk kinderspel schijnen, zijn voor hem werkelijke, strafbare overtredingen. En hare menigte is ontelbaar, “wie zou de afdwalingen verstaan?” Ontelbaar de afdwalingen, die hij ziet, en hoe velen onttrekken zich nog aan het oog zijner ziel. Zijn verborgene zonden doemen telkens uit de afgronden van zijn hart op, doen hem verbaasd staan, verschrikken hem, en doen hem, omringd van zoo vele onbekende vijanden, roepen tot den Heere: “reinig mij van mijne verborgene *afdwalingen!*”

Het woord door “reinigen” vertaald, beteekent eigenlijk “onschuldig verklaren,” “rechtvaardigen,” “vrijspreken,” zie Exod. 20:7 en 34:7. Het is alzoo eene bede om “vergeving”, waarvan de “reiniging” een vrucht, een gevolg is.

Hoe getuigt deze vraag en bede van de diepe zelfkennis, die David onder de bestraling des Heiligen Geestes uit de wet Gods verkregen had. Hoe velen door alle eeuwen hebben het hem nagezegd, en zijn er door vertroost en bemoedigd geworden, als zij aan hunne verborgene afdwalingen ontdekt werden.

Heilig is Davids zelfkennis, zij houdt hem wakende tegen de zonden, en doet hem bidden: “Houd uwen knecht ook terug van trotschheden, laat ze niet over mij heerschen; dan zal ik oprecht zijn, en rein van groote overtredingen.” “Trotschheden” zijn moedwillige overtredingen, zonden tegen zijn geweten, die hier tegenover “afdwalingen” staan. Zulke zonden, waarin ook een geloovige kan vallen, oefenen tijdelijk een overheerschende macht over de ziel uit, David vreest ze, hij kent ze, en bidt daarom niet alleen om vergeving in vs. 13, maar nu ook in vs. 14 om bewaring tegen die zonden. Wanneer de Heere in zijne genade die beide beden verhoort, “dan zal hij oprecht zijn, en rein van groote overtredingen.”

En nu eindigt hij met de bede, dat Jehova zijn gebed als eene Hem welbehagelijke offerande aanneme: “Laat de redenen mijns monds, en de overdenking mijns harten welbehagelijk zijn voor uw aangezicht, o Heere, mijn Rotssteen en mijn Verlosser!” Dat “Heere, mijn Rotssteen en Verlosser” is de hechte grond zijns geloofs. Hoe ontrouw en wankelend hij in zichzelf is, Jehova is zijn Rotssteen, die van geen wankelen weet, die trouw houdt tot in eeuwigheid. Hoe onrein en schuldig hij zich bij het licht der wet Gods ook heeft leeren kennen, zijn Verlosser, eigenlijk staat er zijn Goël⁴, zijn Losser, is voor hem ingetreden, heeft aan al de eischen van Gods wet voldaan, hem vrijgekocht en verlost, en dankend kan hij roemen: “Zoo is er dan nu geene verdoemenis voor degenen, die in Christus Jezus zijn.”

Zalig, die zoo als David wet en Evangelie, sonde en genade heeft leeren kennen.

⁴ וְגֹאֵלִי

PSALM 20

Een bidpsalm voor den koning in oorlogstijd.

1. Een psalm van David, voor den opperzangmeester.

Gelijk elk ander volk, heeft ook Israël zijne nationale liederen, zijn volkszangen, maar die zich hierin boven de meeste andere volksliederen onderscheiden, dat zij de uitdrukking zijn van het godsdienstig gevoel van het volk en zijn koning, die er beiden gelijkelijk den Heere in erkennen en verheerlijken als hun God en Koning.

Psalm 20 en de volgende behooren tot die Gode verheerlijkende volksliederen Israëls; de eerste is een bidpsalm, de tweede een dankpsalm, waarin vorst en volk, staande rondom het altaar des Heeren, bij het begin en aan het einde van den krijg, hunne smeekingen en gebeden, dankliederen en lofzangen uitstorten voor den Heere.

Lees psalm 20. Wij zien den koning en zijn heir, toegerust ten oorloge, benevens een groote schare van priesters, levieten en van het volk geschaard voor het altaar des Heeren. De priesters bereiden het brand- en spijsofter, schikken het op het altaar, en staan gereed het aan te steken; nu heft een koor uit de levieten een zang aan, waarin het de hulp en bescherming des Heeren voor den koning toebidt:

2. **De Heere verhoore u in den dag der benauwdheid; de naam van den God Jakobs zette u in een hoog vertrek.**
3. **Hij zende uwe hulp uit het heiligdom, en ondersteune u uit Zion.**
4. **Hij gedenke al uwer spijsofferen, en make uw brandoffer tot asch. Sela.**

Volgens de vertaling van het opschrift door onze overzetters is David de dichter van dit lied. Anderen willen, dat niet David, maar een van de Godegewijde zangers van zijnen tijd er de vervaardiger van is, en vertalen daarom het opschrift niet: "Een psalm van David," maar voor David, dat is aan hem gewijd. Taalkundig is er geen bezwaar tegen die laatste vertaling, toch zien wij niet in, waarom David, de koninklijke zanger Israëls, dit lied voor zijn volk niet zou gedicht hebben; van hem was het tegelijk voor hem.

Welke der vele oorlogen van David aanleiding gegeven heeft tot het vervaardigen van dezen volkszang, is onzeker. De meeste uitleggers evenwel denken aan den Ammonietisch-Syrischen oorlog, 2 Sam. 8. Wij houden het voor een meer algemeen volkslied, waarmede het volk gewoon was den koning, wanneer hij met zijn leger ten strijde trok, den Heere aan te bevelen, en waarin de koning wederkeerig, tot bemoediging zijns volks, zijn vertrouwen op den Heere uitsprak. Uit 2 Sam. 18:9, 10, zien wij dat het een gebruik in Israël was, dat men vóór den krijg aan Jehova, als aan hun Koning, offeranden bracht.

De woorden en gedachten van dezen psalm zijn, zooals zij in een volkslied behooren te zijn, duidelijk en voor allen verstaanbaar. Wij kunnen dan ook bestaan met enkele opmerkingen.

"De dag der benauwdheid" vs. 2 wijst ons op de gelegenheid, Israël wordt door een gevaarlijken oorlog van machtige naburen bedreigd. "De naam van den God Jakobs" moet den koning en zijn volk herinneren aan het vaste verbond, waarin zij als zaad van Jakob tot den Heere staan. Bovendien Jakob meer dan Abraham kende benauwdheden; van Jakob was de bede: "ruk mij toch uit mijns broeders hand, uit Ezau's hand; want ik vreeze hem," en de Heere verhoorde die bede van Jakob ten dage zijner benauwdheid. Daarom bidt het zaad van Jakob: "de naam van den God Jakobs zette u in een hoog vertrek."

Het Heiligdom, de tabernakel, die reeds op Zion stond, en waaruit men de hulpe den koning

toebidt, vs. 8, is de plaats, waar Jehova, Israëls Koning, boven de Cherubim troont, en als zoodanig de afschaduwing van den hemel, de vaste woonplaats des Heeren.

Het spijsoffer en het brandoffer, die de priester op het altaar ontsteekt, zijn, vooral het brandoffer, het teeken en bewijs van de algeheele overgave des harten aan den Heere. De bede, dat de Heere het moge gedenken, en Hij het tot asch mocht maken, heeft geene andere beteekenis dan dat de Heere het in gunst gedenke, en het Hem welgevallig moge wezen als de uitdrukking van het geloovig gebed des volks, dat zijn vertrouwen alleen op zijn God stelt.

Het zangkoor zwijgt, er heerscht eene plechtige stilte. De dienende priester ontsteekt het offer, en terwijl de rook en geur van het offer ten hemel stijgt, valt het koor weder in:

5. **Hij geve u naar uw hart, en vervulle al uwen raad.**
6. **Wij zullen juichen over uw heil, en de vaandelen opsteken in den naam onzes Gods. De Heere vervulle al uwe begeerten.**

Gelukkig het volk, dat zoo instemt met den raad en de begeerte van zijn koning! Gezegend de vorst, die in nood en krijgsgevaar een biddend volk achter zich heeft!

Dat is eene geloofsbede, die van de verhooring zeker is. Zulk een volk en zoodanige koning kunnen zich, als zij zich aangorden, beroemen als die zich ontgorden. Zij zijn overwinnaars vóór den strijd. Luther zegt van vs. 7: “Alleen het geloof, dat zich op God verlaat, kan het triumfied vóór de overwinning zingen, en een vreugdegeschrei aanheffen, eer de hulp opdaagt; omdat het geloof alles geoorloofd is. Want hij gelooft in God, en alzoo heeft hij werkelijk wat hij gelooft; hem geschiedt gelijk hij geloofd heeft.”

Daar behoeven wij geene koningen voor te zijn, zelfs geen koning als David, om het bij ervaring te weten wat het geloof vermag, hoe de Heere naar zijne goedgunstigheid de zekerheid der uitkomst, het welslagen onzer voornemens in het hart kan geven. “Dat is het voorrecht, hetwelk God zijnen uitverkorenen boven de dienaren der wereld schenkt, dat zij bij dreigenden nood en gevaar de vaandelen der overwinning kunnen ontrollen, en in den naam huns Gods omhoog steken, ook eer zij slag geleverd hebben.” En waarom? Omdat hun zegevierende Koning altijd de banier boven tienduizenden draagt.

Zie nogmaals in onzen psalm. Weder zwijgt het zangkoor en de jubelende menigte des volks. Een solostem doet zich hooren, en antwoordt:

7. **Alsnu weet ik, dat de Heere zijnen Gezalfde behoudt; Hij zal hem verhooren uit den hemel zijner heiligheid; het heil zijner rechterhand zal zijn met mogendheden.**
8. **Dezen *vermelden* van wagens, en die van paarden; maar wij zullen vermelden van den naam des Heeren, onzes Gods.**
9. **Zij hebben zich gekromd, en zijn gevallen; maar wij zijn gerezen en staande gebleven.**

Het geloof des volks heeft in 's konings hart weerklank gevonden, en de echo van zijn geloof zwijgt niet. Met nadruk antwoordt de in den Heere verblijde koning: “Alsnu weet ik, dat de Heere zp Gezalfde behoudt.” Het gebed des volks en het offer, dat gansch verteerd wordt, zijn hem de waarborgen, dat de Heere hem behouden zal. Als gezalfde, als de van God verkoren koning, die in zijne lendenen den van eeuwigheid van God Gezalfden Koning draagt, zal hij overwinnen, omdat Diens rijk niet zal ondergaan. Hij, de Koning Israëls, die in den hemel zijner heiligheid troont, Hij zal hem verhooren, en zijn rechterhand vol mogendheden tot zijne redding uitstrekken.

Hij en zijn volk zijn, vergeleken bij hunne vijanden de Syriërs, zwak en onmachtig. David heeft nog geen in alles geordend en toegerust staand leger; hij heeft in gehoorzaamheid aan 's

Heeren bevel, Deut. 17:16, de paarden, de strijdrossen voor zich niet vermenigvuldigd. De Syriërs daarentegen hebben hunne strijdswagens, wier raderen, met zeisen voorzien, in den strijd verschrikking en dood verspreiden; hunne paarden en ruiters zijn zonder getal.

Hierop roemen zijne vijanden en wanen zich der overwinning zeker. Maar David, in God gesterkt, acht geene van deze dingen. Zijn zielsoog is ontsloten, hij ziet de heirkrachten des hemels tot zijne hulpe gereed, en juicht: “maar wij zullen vermelden van den naam des Heeren onzes Gods.” Het geloof laat de wereld haar roem op al hare wijsheid en kracht, en rekt alleen met zijn God. Het veracht het afgodisch vertrouwen en roemen op schepselen, en houdt in het midden der gevaren alleen aan God vast, en beroemt zich ootmoedig in zijnen Naam.

Dit was en is nog het groote onderscheid tusschen de wereld, die God niet kent, en het kleine en zwakke Gideons leger der kinderen Gods. De vijanden des Heeren, “zij hebben zich gekromd en zijn gevallen”, en “wij”, de gemeente des levenden Gods, “zijn gerezen en staande gebleven.”

Zoo juicht David, en al het volk zegt Amen op die klanken, en bidt:

10. O Heere! behoud; die Koning verhoore ons ten dage van ons roepen.

Merk op, dat het geloof altijd met een bede besluit. Het volk verwacht het heil niet van zijn koning, van David, hoe dapper ten oorloge hij ook is, maar van den Heere, van zijn eeuwigen Koning, Davids grooten Zoon, den eenigen Gezalfde des Heeren; want Hij is die Koning, van wien zij verhooring afsmeeken.

Zoo eindigt deze psalm in den Messias, en is hij ons een bewijs, dat het Israël van Davids dagen zijn Messias kende, en in Hem al zijn heil zocht.

En wij, die dit volkslied menigmaal tot het onze maakten, kennen en erkennen ook wij dien Koning Israëls? O dat vorst en volk, koning en onderdanen, zoo vereend in nood en gevaar op Hem betrouwden en tot Hem riepen! Hoe wèl zou het ons land en volk zijn, indien koning en onderdanen zoo baden. Gewis de Heere zou ons land weer het goede doen zien, en Neerlands volk zou zijn ouden roem en welvaart herwinnen.

PSALM 21

Een danklied van den koning en het volk na den strijd.

1. Een psalm van David, voor den opperzangmeester.

Het verhoorde gebed dringt tot dankzegging en lofverheffing van Gods daden. Zie het in dezen psalm. Het volk heeft, Ps. 20:5, zijn koning van den Heere toegebeden: “Hij geve u naar uw hart, en vervulle al uwen raad,” en in dit lied spreekt het dankend tot den Heere: “Gij hebt hem zijns harten wensch gegeven; en de uitspraak zijner lippen hebt Gij niet geweerd.”

Het is alzoo een danklied door den koning en het volk in een plechtige bijeenkomst vóór den tabernakel aangeheven, nadat de Heere op hun gebed een glansrijke overwinning op hunne vijanden gegeven had. Volgens sommige uitleggers is het een dankpsalm na den strijd en de overwinning in den Ammonietisch-Syrischen oorlog, en nadat David, Rabba der kinderen Ammons had ingenomen, en men hem de kostbare kroon van den koning van Ammon op het hoofd gezet had.

Is dit zoo, mogen wij met deze uitleggers instemmen, dan heeft David nog eene bijzondere, eene persoonlijke reden voor het vervaardigen van dezen dankpsalm gehad, en heeft zijn hart onder het uitspreken meer gevoeld dan een van de priesteren en levieten of van het volk. Immers Davids schuldige val, zijne dubbele misdaad, van overspel en moord, ligt tusschen het begin en het einde van den Ammonietisch-Syrischen oorlog. Door Gods ontferming en genade is hij tot waar schuldbesef en oprechte belijdenis gebracht, en de Heere heeft zijne misdaad weggenomen, zijne ongerechtigheden vergeven, en hem weder in zijne gunst hersteld. Zie 2 Sam. 11 en 12.

Hoeveel dieper en gevoeliger moet Davids lof en dank geweest zijn, dan die van allen. Gewis heeft er zich een traan van droefheid naar God onder zijn danklied gemengd, als hij aanheft:

2. **O, Heere! de koning is verblijd over uwe sterkte; en hoezeer is hij verheugd over uw heil!**
3. **Gij hebt hem zijns harten wensch gegeven; en de uitspraak zijner lippen hebt Gij niet geweerd. Sela.**

Heft in psalm 20 eerst het koor der levieten hunne bede voor den koning op, hier is het de koning, die het eerst zijn vol en bewogen hart voor God uitstort. Zijne ziel springt op van vreugde in den Heere, zijne blijdschap over de hulpe des Heeren kan zich niet inhouden.

De Heere heeft zijn gebed verhoord, en hem zijns harten wensch gegeven. Rechtvaardig had Hij de uitspraak zijner lippen, zijn gebed, kunnen verwerpen. David gevoelt dit, maar neen, Jehova is des ontfermens gedachtig geweest, Hij heeft hem verhoord.

Er is niets dat een kind van God dieper verootmoedigt en meer verblijdt dan de ondervinding, dat de Heere zijn gebed verhoort, dat de Hooge en Verhevene op hem nederziet, en zijne ooren neigt naar het geroep van een nietig en schuldig zondaar.

In dat gevoel vervolgt David zijn danklied:

4. **Want Gij komt hem voor met zegeningen van het goede; op zijn hoofd zet Gij eene kroon van fijn goud.**
5. **Het leven heeft hij van U begeerd; Gij hebt het hem gegeven; lengte van dagen, eeuwiglijk en altoos.**

Jehova heeft al zijne gunst aan hem bewezen. Hij laat niet op zich wachten, Hij toeft niet te komen; Hij komt hem voor, treedt hem tegemoet met zegeningen van het goede, met gaven,

met geschenken, die niet dan goed, en waar heil in zich bevatten. 's Heeren hand heeft een kroon van fijn goud op zijn hoofd gezet. Sommigen denken hier aan de kostbare, rijk met edelgesteenten versierde kroon van den koning van Ammon, die het volk, na de inneming van Rabba, 2 Sam. 12:30, David op het hoofd zette. Naar ons oordeel doet het er weinig toe of David op die kroon gedoeld heeft; niet de kroon zelve, maar de eere, waartoe zijn God hem verwaardigt, is wat zijn hart allermeest vervult. Niet het goed zelve, veelmeer dat wij het van God ontvangen hebben, is het, wat ons klein kan maken, en een loflied Gode tot eere in ons hart en op onze lippen legt.

En boven dit heeft de Heere hem het leven gegeven, dat hij van Hem begeerd heeft. Menigmaal is hij in doodsgevaar geweest, zichtbaar heeft de Heere zijn leven gered van de hand van Saul en van al zijne vijanden. Wellicht heeft David hier ook het oog op de genadige vergeving van zijn misdaad, toen Nathan, nadat de koning zijn misdaad beleden had, tot hem kwam, en sprak: "de Heere heeft uwe zonde weggenomen, gij zult niet sterven," 2 Sam. 12:14.

Lengte van dagen heeft de Heere hem gegeven; reeds was David op gevorderden leeftijd gekomen. De Heere had hem niet weggenomen in de helft van zijne dagen, en hij verwacht de Heere zal het blijven doen, "eeuwiglijk en altoos."

Dat "eeuwiglijk en altoos" kan ook verstaan worden van het koningschap in zijn huis en geslacht. En dan ziet David hier door tot op de eeuwige heerschappij van den Messias, in wiens heerschappij de zijne gegrond was en voleindigd zou worden. Zoo Davids woorden te verstaan, dunkt ons niet kwalijk; er zijn meer trekken in dezen psalm, die ons aan den strijd en de zegepraal van Vorst Messias doen denken, ook in de volgende verzen.

6. Groot is zijne eer door uw heil; majesteit en heerlijkheid hebt Gij hem toegevoegd.

7. Want Gij zet hem tot zegeningen in eeuwigheid; Gij vervroolijkt hem door vreugde met uw aangezicht.

Dit alles kan David van zichzelf zeggen. Zijne eere is grooter en hooger dan van Saul en van al zijne opvolgers, en dit niet uit of door hem, maar door de genadige beschikking zijns Gods, in wien al zijn heil, hulp en sterkte was. De Heere, zijn God en Koning had hem, den geringen herdersknaap, al die koninklijke majesteit en heerlijkheid toegevoegd.

De Heere had hem voor zijn geslacht en volk tot zegeningen gesteld tot in eeuwigheid. Gelijk God Abraham tot een zegen gesteld had, alzoo David. Wij hebben niet op te noemen wat Davids regeering voor zijne tijdgenooten en nakomelingen geweest is tot in verre geslachten. Hij is zich dit bewust, zijne oogen aanschouwen het, en de beloften Gods verzekeren het hem voor de toekomst. Ootmoedig en dankend belijdt hij het, en door het licht van Gods aangezicht, dat hem thans in al zijne klaarheid bestraalt, wordt zijn hart door de hoogste en zaligste vreugde vervroolijkt.

Daar behoeven wij nu geen koning voor te zijn als David, gekroond met majesteit en heerlijkheid, om iets te kennen van zijne vreugde en blijdschap in God. De armste en geringste der kinderen Gods smaken in hunne beste oogenblikken die koninklijke vreugd in God, en geven het David niet toe in de verheffing van de eer en heerlijkheid, waartoe God hen verkoren heeft. Zij allen zijn in Christus tot koningen en priesters gemaakt, en ruilen hunne kronen niet voor die van het fijnste goud en versierd met edelgesteenten van eenig vorst der aarde.

Gelukkig, wien God in zijne vrije liefde heeft uitverkoren en verheven tot die eere, zijne heerlijkheid zal niet ondergaan, hem wacht de kroon der heerlijkheid, en dit niet om eenig goed in zich, maar terwille van het lijden en den strijd, van de zegepraal en heerlijkheid van Davids grooten Zoon, in wien ook David al zijne eere, roem en heerlijkheid bezat.

8. Want de koning vertrouwt op den Heere, en door de goedertierenheid des Allerhoogsten zal hij niet wankelen.

Met dit 8ste vers begint de tweede helft van dezen psalm. Van vs. 1 — 7 heeft de koning zijn lof- en danklied tot den Heere uitgesproken, met vs. 8 begint het volk zijn hoop en verwachting op de zegenrijke toekomst des konings, waarin ook zij zullen deelen, uit te spreken.

Vers 8 vormt den overgang. Het volk verheugt zich over het vertrouwen des konings op den Heere, en prijst er de goedertierenheid des Allerhoogsten in als de oorzaak waarom de koning niet wankelen zal.

Dat de koning niet zal wankelen, ziet niet op zijn vertrouwen, maar hij zal in den strijd tegen zijne vijanden niet wankelen, niet bezwijken, niet overwonnen worden, gelijk uit de volgende vss. blijkt; hij zal overwinnaar blijven, wat macht zich ook tegen hem stelt.

En dit niet, omdat David zoo dapper en zijn volk zoo machtig is, o neen, maar door de “goedertierenheid,” door de gunst en liefde des Allerhoogsten, die de Almachtige is, de Koning boven alle koningen der aarde. Niet David of zijn volk, Jehova alleen de eere. Toch vergeet het volk niet, dat de Allerhoogste zijne goedertierenheid bewijst in den weg van het Hem verheerlijkend vertrouwen des harten, daarom spreekt het “want de koning vertrouwt op den Heere.” Aan wien de Allerhoogste zijne goedertierenheid bewijst, dien doet Hij ook op Hem vertrouwen, en dit vertrouwen is voor den geloovige, “een vaste grond der hope, en een bewijs der zaken die men niet ziet,” Hebr. 11:1.

Laat ons op dit verband tusschen de goedertierenheid des Heeren, het vertrouwen des harten en het niet-wankelen met aandacht letten. Het is nog altijd dezelfde weg, langs welken de Heere zijne kinderen voor wankelen behoedt, en hun de overwinning geeft over al hunne vijanden. Zijne goedertierenheid in Christus is de bron en oorzaak, en het vertrouwen des harten op 's Heeren goedertierenheid is het middel, maar ook het onderpand der redding. God waarborgt zijnen kinderen zijne gunst in zijne beloften, en het bewustzijn des geloofs is het getuigenis des Geestes, dat zij niet beschaamd zullen worden. Dit is het geheim des geloofs en der godzaligheid, waardoor Gods kinderen, ook als zij niets zien en tasten kunnen, zeker zijn van hunne toekomst. — Gelukkig de koning, gelukkig het volk, gelukkig ook wij, indien wij dit geheim van het geloof des Geestes kennen! Hoor het uit den mond van het juichend Israël:

- 9. Uwe hand zal al uwe vijanden vinden; uwe rechterhand zal uwe haters vinden.**
10. Gij zult hen zetten als eenen vurigen oven ten tijde uws toornigen aangezichts; de Heere zal hen in zijnen toorn verslinden, en het vuur zal hen verteren.
11. Gij zult hunne vrucht van de aarde verdoen, en hun zaad van de kinderen der menschen.
12. Want zij hebben kwaad tegen U aangelegd; zij hebben eene schandelijke daad bedacht, doch zullen niets vermogen.
13. Want Gij zult hen zetten tot een wit⁵; met uwe pezen zult Gij het op hun aangezicht toeleppen.

Zoo juicht het volk zijn koning toe. Het is geen wensch, geene bede, die het uitspreekt, maar eene welverzekerde hoop en verwachting, die de vrucht is van het vertrouwen des konings op de goedertierenheid des Heeren.

De hand des konings zal in den krijg al zijne vijanden vinden om hen te verdelgen. Gelijk hij de Syriërs en de Ammonieten in den jongsten oorlog verslagen heeft, zoo zal geen van al zijne vijanden voor hem bestaan.

⁵ wit = doelwit, teiken

Hij zal ze zetten als een vurigen oven, of als in een vurigen oven, gelijk hij Rabba der kinderen Ammons met vuur verbrand heeft. Zal de koning zoo op zijne vijanden toornen, het volk weet, de koning zal dit alleen doen als uitvoerder van 's Heeren oordeelen. Daarom zegt het: "de Heere zal hen in zijnen toorn verslinden, en het vuur zal hen verteren." Davids vijanden zijn 's Heeren vijanden, en David is als theocratisch koning de uitvoerder van Gods oordeelen.

Evenzoo hebben wij vs. 11 te verstaan; de Heere zal door David die vijanden geheel uitroeien, "hunne vrucht," hunne kinderen en nakomelingen, van de aarde, van de kinderen der menschen verdoen.

En de grond en reden hiervan is niet Davids persoonlijke haat of wraak, maar de doodelijke, de niet te verzoenen haat dier vijanden, en al het schandelijke, dat zij bedacht hebben tegen hem, en in hem tegen den Heere zelve. Uit dien haat tegen Jehova, als den Allerhoogste moeten wij den haat van Davids vijanden tegen hem verklaren, maar ook de strafgerichten, die David over zijne vijanden brengt. Of zullen wij anders Davids gericht, dat hij over de Ammonieten (2 Sam. 12:31) houdt, kunnen verklaren? Bezien wij dit gericht niet uit het door ons aangegeven gezichtspunt, dan is David hier onverklaarbaar hard en wreed over zijne vijanden.

Daarom zal David, omdat hij de oorlogen des Heeren voert, overwinnaar blijven. Zijn wapen zal altijd treffen. Gelijk een wit⁶, waarop de boogschutter met zekerheid mikt, door den pijl van zijn boog getroffen wordt, alzoo zal de koning de pezen, het koord van zijn boog aanspannen op het aangezicht zijner vijanden, zij zullen gewisselijk doorboord en gedood worden.

Evenals psalm 20 eindigt ook dit lied met eene bede:

14. Verhoog U, Heere! in uwe sterkte; zoo zullen wij zingen, en uwe macht met psalmen loven.

Vorst en volk vereenigt zich in deze korte bede, in dit geestelijk krijgsgeschrei tot Jehova hun Koning. Van 's Heeren sterkte was en is alleen hunne verwachting, en wanneer Jehova Zich tot hunne redding in zijn sterkte verhoogt, verheft, bewijst, dan ook zullen zij Hem alleen ter eere zingen, Hem al hunne psalmen wijden.

De oude Joodsche leeraars verklaarden dezen psalm van den Messias, vele Christen-uitleggers zijn hen hierin gevolgd, en wij meenen met goed recht. Er is veel in dezen psalm, dat verre over David heengaat, en alleen zijn volkomen vervulling gevonden heeft in Vorst Messias, Davids Zoon en Davids Heer. Ook in dit opzicht heeft dit lied hooge beteekenis voor de Kerk van Christus onder het Nieuwe Testament, en vindt het geloof hier de zekere verwachting en hope van de eindelijke zegepraal van Christus over al zijne vijanden, en van de volkomene verlossing der Gemeente, die Hij door zijn bloed gekocht heeft, en eenmaal met Hem over alle creaturen heerschen zal.

⁶ wit = doelwit, teiken

PSALM 22

De psalm des lijdens en der heerlijkheid van Christus.

1. Een psalm van David, voor den opperzangmeester, op Aijéleth hasscháchar.

Gekomen tot beschouwing van dezen psalm, is het als hooren wij ons, gelijk Mozes aan het braambosch, toeroepen: “trek uwe schoenen uit van uwe voeten; want de plaats, waarop gij staat is heilig land.” De Heere is hier in het binnenste heiligdom zijns lijdens, het is zijn psalm. De Geest der profetie, die ook de Geest van Christus is, profeteert hier bij monde van David van des Messias' eenig lijdens en de heerlijkheid daarna volgende.

Het is profetie wat wij hier hebben; want mogen er al lichte trekken van Davids lijdens in dezen psalm gevonden worden, die weinige en lichte trekken verdwijnen geheel onder de eigenlijke, werkelijke teekening van het lijdens en de heerlijkheid van Davids grooten Zoon, den Messias. Het is al historie tot in de minste bijzonderheden, zooals wij die op Golgotha zien en hooren; de Geest des Heeren voert David oneindig ver boven zijne persoonlijke ervaringen heen; de koning Israëls gaat hier in zijn Messias op.

Is David alzoo niet het eigenlijke onderwerp van dezen psalm, hij is er naar het opschrift toch de dichter van, en door hem aan den opperzangmeester overgegeven om te dienen voor het heilig tempelgezag. Onze overzetters hebben den titel op “Aijéleth hasscháchar” onvertaald gelaten; de naaste vertaling dier woorden is de “hinde des dageraads.” Sommigen houden dit voor een zangwijze, anderen voor den naam van een zangkoor, dat onder den opperzangmeester stond. Wij oordeelen dat deze titel in verband staat met den inhoud van het lied, en hier gezinspeeld wordt op Christus, die in zijn lijdens gelijk was aan een gejaagde en zwaargewonde hinde, maar over wie toch de dageraad der verlossing opgaat.

De psalm vervalst in twee groote deelen: vs. 2 — 22, het lijdens des Heeren; vs. 23—32, zijne heerlijkheid en hare vruchten voor Israël en de volken.

Midden in den dood breekt Gods Zoon op Golgotha in de roerende en vreeselijke klacht uit:

2. **Mijn God, mijn God! waarom hebt Gij mij verlaten? verre zijnde van mijne verlossing, van de woorden mijns brullens?**
3. **Mijn God! ik roep des daags, maar Gij antwoordt niet; en des nachts, en ik heb geene stilte.**

Wie peilt de diepte des lijdens, wie is machtig zich de angsten der hel en de banden des doods voor te stellen, die in deze klacht worden uitgebracht. David en alle geloovigen ondervonden verlatingen Gods, ook Heman klaagde, in Ps. 88:15, “Heere! waarom verstoot Gij mijne ziele en verbergt uw aangezicht voor mij,” en Zion klaagt, bij Jes. 49:14, “de Heere heeft mij verlaten, en de Heere heeft mijner vergeten,” maar wat zijn die klachten vergeleken bij deze klacht van Gods eigen en geliefden Zoon? In de diepste verlatingen van Gods kinderen licht achter de wolken van Gods toorn nog altijd zijn genadig aangezicht. Zij worden niet verlaten gelijk Gods Zoon, omdat Hij voor hen verlaten is; de verlating Gods, die Hij ondergaat, is borgtochtelijk, en daarom éénig.

Toch is zijne klacht onder het gevoel van den last des toorns Gods om de zonden zijner gemeente, geene klacht van vertwijfeling of ongeduld. Midden in den dood houdt Hij met het: “Mijn God, Mijn God!” aan zijnen God vast. Wel gaat het op Golgotha dieper dan in Gethsemané, waar Hij bad: “Mijn Vader!” Hij derft hier al het gevoel van de liefde des Vaders, Hij is hier in vollen zin de Middelaar, die, heilig en onschuldig in zichzelf, beladen met de zonden der zijnen, door God tot zonde gemaakt wordt.

Het “waarom hebt Gij Mij verlaten?” wordt Hem afgeperst onder het ondragelijk gevoel van den zwaren last des toorns Gods, die op Hem den Zoon van God en den heiligen en onschuldigen mensch drukt.

“God is verre van zijne verlossing, van de woorden zijns brullens.” Hij treedt niet toe tot zijne redding, Hij neigt zijn oor niet tot zijn angstgeschrei, dat gelijk is aan het brullen eens doodelijk getroffen leeuws. Welke smart is gelijk aan zijne smart, Hij is gezonken in de diepe wateren van Gods toorn en onze zonden.

De Vader richt den Zoon als den Middelaar Gods en der menschen, al het oordeel daalt op zijn onschuldig hoofd neder; waarlijk Hij heeft onze krankheden op zich genomen, en onze smarten heeft Hij gedragen.

Luide, met een groote stem, zegt Markus, heeft Hij die klacht der Schrift, die van Hem getuigde, uitgesproken; het is zijn klacht, die de Geest eeuwen te voren David heeft doen uitbrengen, het is de eenige plaats der Schrift; waar wij het “Mijn God, Mijn God” vinden.

Slechts deze eerste woorden van den psalm heeft de Heere op Golgotha luide uitgesproken, maar zwijgend blijft Hij in zijn harte klagen: “Mijn God, Ik roepe des daags, maar Gij antwoordt niet, en des nachts, en Ik heb geene stilte.” Zijne ziele heeft geene ruste dag of nacht, het gebed wijkt niet uit zijn hart, ook niet als God verre van Hem is en Hij geene ruste heeft. Hierin is Christus de Overste Leidsman en Voleinder des geloofs; Hij blijft aanhouden ook als hemel en aarde tegen Hem getuigen.

Bepeins, o mijne ziele, toegelaten tot het binnenste heiligdom van uws Verlossers lijden, met heilig vreezen en stille bewondering dit groote werk van Gods rechtvaardigheid en uws Middelaars liefde voor u, en spreek met aanbidding: Hij verlaten, omdat ik God verlaten had, Hij verlaten, opdat ik nimmermeer van God verlaten zou worden. Bij Hem moest het komen tot het “Mijn God,” opdat het bij mij weer worden zou “Abba, Vader!” Hij hield vast aan zijn God, als al de last des toorns Gods op Hem drukte, opdat ik bij het gevoel van Gods toorn niet bezwijken zou, maar ondervinden; “In een kleinen toorn heb Ik mijn aangezicht van u een oogenblik verborgen; maar met eeuwige goedertierenheid zal Ik Mij uwer ontfermen.”

Driewerf zalig, wiens ziele zoo spreken kan. Voor hem is er geene verdoemenis, Christus droeg den vloek voor hem, God is voor hem in den Zoon, die aan zijn recht voldoening bracht, een verzoend God en Vader, wiens aangezicht in gunst alle eeuwigheid over hem lichten zal.

Wij gaan met heiligen eerbied voort om te bepeinzen wat de lijdende Verlosser, terwijl Hij zwijgend aan het kruis hangt, in zijn hart gesproken heeft. Het zou voor ons verborgen zijn gebleven, indien de Geest der profetie ons in dezen psalm niet ontdekt had, wat de Heiland in deze doodelijkste aller uren in zijne ziel gedacht, gevoeld, gebeden en geleden heeft. Laat ons iets trachten te verstaan van hetgeen er in ’s Heeren ziel omging, toen Hij de klacht uitte: “Mijn God, mijn God! waarom hebt Gij mij verlaten?”

Die klacht, reeds merkten wij het op, getuigt van den innerlijken strijd zijner ziele tusschen het bewustzijn van de liefde des Vaders tot Hem, den eigen en geliefden Zoon, en de vreeselijke werkelijkheid des lijdens, waartoe de Vader Hem overgaf. Hij is verlaten van zijn God, en verre blijft God van de woorden zijns brullens, en tevergeefs roept Hij des daags en des nachts tot Hem, vs. 2 en 3.

Zou elk eindig wezen onder dien oneindigen last van den toorn Gods als in een oogenblik bezwijken en verteerd zijn, niet alzo de Godmensch, Jezus Christus. Bij Hem geene vertwijfeling, geen bezwijken, Hij wordt niet verteerd. Hoor, hoe de held Israëls, al is Hij een worm en geen man, spreekt:

4. **Doch Gij zijt heilig, wonende onder de lofzangen Israëls.**
5. **Op U hebben onze vaders vertrouwd; zij hebben vertrouwd, en Gij hebt hen uitgeholpen.**
6. **Tot U hebben zij geroepen, en zijn uitgered; op U hebben zij vertrouwd, en zijn niet beschaamd geworden.**

“Doch Gij zijt heilig, wonende *onder* de lofzangen Israëls.” Het is, als neemt de lijdende Heiland met deze uitspraak zijn klacht over de verlating Gods terug. Hij heiligt en rechtvaardigt God in zijn hart, al perst Hem de last des toorns Gods ook een “waarom” uit het hart en van de lippen. Uit het “waarom” spreekt zijn gevoel, uit het “doch” zijn bewustzijn en zijn vertrouwen als van den Godmensch en Middelaar.

Verre is voor Hem God van goddeloosheid, en de Almachtige van onrecht. Hij billijkt het gerichte Gods, dat over Hem gaat, beladen als Hij is met de zonden zijner gemeente. Maar dezelfde heiligheid Gods waarborgt Hem ook zijne redding. Hij vertrouwt op dien God gelijk zijne vaders naar het vleesch, en die Hem verheerlijkten in hunne lofzangen. Onder die lofzangen des vertrouwens, waarin Israël van de groote daden zijns Gods gewaagde, woonde de Heilige. Jehova, Israëls Verbondsgod, had in die lofzangen een welbehagen, verhoorde Israëls beden, en beschaamde hun vertrouwen niet.

Aan dit vertrouwen herinnert de lijdende Christus, Hij beroept er zich op, Hij pleit er op in deze doodelijke ure. Immers God heeft der vaderen vertrouwen niet beschaamd, maar hen uitgeholpen en uitgered, hoeveel te meer zal Hij het den Zoon, den heiligen en onschuldigen Lijder doen?

En hoe behoeft Hij die uitredding meer dan al zijne vaderen, Hij heeft in diepte en omvang van vernedering, smaad en lijden niemand Hem gelijk. Hoor hoe Hij klaagt:

7. **Maar ik ben een worm en geen man, een smaad van menschen, en veracht van het volk.**
8. **Allen, die mij zien, bespotten mij; zij steken de lip uit; zij schudden het hoofd, zeggende:**
9. **Hij heeft *het* op den Heere gewenteld, dat Hij hem *nu* uithelpe, dat Hij hem redde, dewijl Hij lust aan hem heeft!**

“Maar Ik,” klaagt de eenige Lijder in nadrukkelijke tegenstelling met zijn vaderen, Ik ben een “worm”, het nietigste en machtelooste wezen, dat men onder den voet vertreedt, en geen “man,” die sterkte heeft en weerstand bieden kan. Hij is “een smaad van menschen,” al wat mensch is, smaadt Hem. “En veracht van het volk,” niet de enkelen, geheel het volk, dat Hij het zijne noemt, en wiens Messias Hij is naar de belofte, veracht Hem in zijne diepe vernedering.

De Geest der profetie teekent die verachting, zooals zij op Golgotha historie geworden is. Die bespottung, dat lip, tong uitsteken, dat verachtelijk hoofdschudden, die sarrende satanische spottaal: “Hij heeft het op den Heere gewenteld, dat Hij hem nu uithelpe, dat Hij hem redde, dewijl Hij lust aan hem heeft,” letterlijk zien wij het in al het lijden des Heeren, op Golgotha vervuld.

Hier is eene samenknopping en samenrotting van menschenlijke en satanische boosheid tegen den Heilige Gods, zonder weerga in de geschiedenis. Met het vlijmend wapen der spotternij doorsteken zij zijne ziele. Zij weten, waar zij Hem het diepst en doodelijkst kunnen treffen, zij doorwonden Hem in zijn vertrouwen op zijn God. Maar zij geven ook daarmede, onbewust en tegen hunnen wil, getuigenis van ’s Heilands liefde en vertrouwen op God, zijnen Vader.

Weten het volk en hunne oversten niet wat zij zeggen en doen, God vervult toch door hen al wat zijn hand en raad te voren bepaald had dat geschieden zou, alzoo, en niet anders, moet

Hij, die daar aan het kruis hangt, de Middelaar Gods en der menschen worden, en het groote werk der verzoening volbrengen. En Hij, de bespote en verachte, Hij is het zich onder al zijn lijden bewust de man van smarten te zijn, die om onze overtredingen verwond, om onze ongerechtigheid verbrijzeld is.

Het is hier, op Golgotha, het schrikkelijkst en tegelijk het schoonste schouwspel, dat ooit eens 's menschen oog te aanschouwen kreeg. Satan spuwt hier al zijn gift uit, en waant, in verbond met het afvallig Israël, hier zijn hoogsten triumpf te vieren. En Hij, die daar onder duldelooze smarten aan het kruis hangt, verduurt, duldt dit alles vrijwillig, zonder een woord van tegenspraak, als ware Hij de onmacht zelve.

En toch Hij is de Heer der heerlijkheid, Gods eigen Zoon, de Christus Gods. Neen, zij kennen Hem niet in de almacht zijner liefde, waarmede Hij Zich, den Vader in alles gehoorzaam, voor zijne gemeente overgeeft. Daarom is Hij onder al zijn lijden voor het geloof de schoonste der menschenkinderen, en buigt zich de ziel der geloovigen aanbeddend neder om zich in zijne aanschouwing te verlustigen, en krank van liefde uit te roepen: "Mijn liefste is blank en rood, Hij draagt, ook op Golgotha, de banier der overwinning boven tienduizend!"

Wat dunkt u, o mijne ziele, van dien verlaten, bespotten en gehoonden Christus? Is Hij u reeds dierbaar? Droeg Hij uwe bespottung? Is zijne schande uwe eere geworden? Heil u dan, Hij zal u met Zich verheerlijken.

Alles spant op Golgotha tegen Gods Uitverkorene samen; hemel, aard en alle afgronden. En toch zij kunnen Hem niet schaden in zijn vertrouwen op God, op Wien Hij het gewenteld heeft, en Die lust aan Hem heeft.

Terwijl de helsche spottaal zijne ziel doorgriefft, spreekt zijn hart tot God:

10. Gij zijt het immers, die mij uit den buik hebt uitgetogen; die mij hebt doen vertrouwen, zijnde aan mijner moeders borsten.

11. Op U ben ik geworpen van de baarmoeder af; van den buik mijner moeder aan zijt Gij mijn God.

Zoo kan en mag de Messias spreken meer en in veel hooger zin dan iemand der menschenkinderen. Is aller menschen geboorte een geheimnis, en is het waar wat Calvijn bij deze woorden aantekent: "wanneer de ondankbaarheid onze oogen niet met blindheid sloeg, zoo zou elke geboorte ons met bewondering vervullen/" van 's Heeren ontvangenis en geboorte is dit boven allen waar. Opmerking verdient het, wat een ander schriftverklaarder van deze woorden zegt: "de Lijder noemt tweemalen zijne moeder, waarbij men zich herinnere, dat in het O. Testament nooit van een menschelijken vader van den Messias, maar wel van zijne moeder sprake is, Jes. 7:14. Zelfs wordt in vs. 11: "Op U ben Ik geworpen" de Heere als Vader voorgesteld."

Zoo kan en mag Hij spreken, die naar zijne menschelijke natuur ontvangen is van den Heiligen Geest en geboren is uit eene maagd, en die, in de gestaltenis Gods zijnde, de knechtsgestalte heeft willen aannemen.

De Christus is en blijft Zich ook onder de verlatung Gods zijne eenige betrekking tot God, zijnen Vader, bewust, dat vertrouwen op Hem heeft Hij van de kribbe tot het kruis toe bewezen; Hij weet, dat de Vader Hem altijd liefheeft, en daarom bidt Hij:

12. Zoo wees niet verre van mij; want benauwdheid is nabij; want er is geen helper.

En nu volgt vs. 13—19 de beschrijving van het boos bestaan en het snoode gedrag zijner vijanden, en tot welk een doodelijken jammerstaat zij Hem brengen.

De vijanden, die zich om Hem samenrotten, zijn gelijk een hoop varren, sterke en woeste stieren van Bazan. Als een verscheurende en brullende leeuw sperren zij hun mond tegen Hem op. Het is satan en zijne trawanten, die op Golgotha rondgaat om den Heiland te verslinden:

13. Vele varren hebben mij omsingeld, sterke stieren van Basan hebben mij omringd.

14. Zij hebben hunnen mond tegen mij opgesperd, als een verscheurende en brullende leeuw.

En hoe hangt Hij daar aan het kruis! Welk een lijder is Hij!

15. Ik ben uitgestort als water, en al mijne beenderen hebben zich van een gescheiden; mijn hart is als was, het is gesmolten in het midden mijns ingewands.

16. Mijne kracht is verdroogd als eene potscherf, en mijne tong kleeft aan mijn gehemelte; en Gij legt mij in het stof des doods.

Het is de hartroerende schildering van het lijden der laatste ure, Hij is den dood nabij.

Het bloed vloeit Hem bij stroomen uit zijne wonden in handen en voeten, gelijk water, dat uitgestort wordt, en zich niet weder verzamelen laat. Hangende aan zijne doorboorde handen, rukt de zwaarte van zijn lichaam zijne beenderen, zijne ledematen uitéén. Hij is enkel smart; het bloed, door de wonden in handen en voeten, in zijn loop gestremd, stijgt met kracht naar het achterhoofd, en veroorzaakt Hem ondragelijke smarten, of hoopt zich op in zijn borst en benauwt Hem ter dood toe. De ontstoken wonden, bloot gegeven aan de hitte eener Oostersche middagzon, verwekken in Hem eene vuurkoorts, waardoor zijn hart, zijn leven, smelt als was. Zijne lippen, kan het anders? zijn verdroogd als een potscherf, waaruit het vuur alle vocht heeft uitgeput. Zijn tong kleeft aan zijn gehemelte.

En dat al is werkelijkheid. Hoor Hem met een schorre stem uit zijn verschroevde keel klagen: “Mij dorst!”

Maar wacht u, dat gij dezen eenigen Lijder niet vermengt met andere lijders, wier lijden u tot tranen van mededoogen beweegt. Hij begeert dit niet; Hij is hier de Borg en Middelaar van zondaren, het is niet het gemeene lijden der menschheid dat Hem treft, “Gij,” spreekt Hij tot God zijnen Vader, “Gij legt mij in het stof des doods.” De Vader geeft hier zijn eigen Zoon tot in den dood, en die Zoon geeft er Zich gewillig aan over. Hem dorst, opdat Hij de bronwel van de wateren des levens voor eeuwig zou doen ontspringen.

Nog eenmaal klaagt de stervende Heiland in zijn harte:

17. Want honden hebben mij omsingeld; eene vergadering van boosdoeners heeft mij omgeven; zij hebben mijne handen en mijne voeten doorgraven.

18. Al mijne beenderen zou ik kunnen tellen; zij schouwen het aan; zij zien op mij.

19. Zij deelen mijne kleederen onder zich, en werpen het lot over mijn gewaad.

Dit alles is, tegen alle gedachten der menschen, op Golgotha historie geworden. De Overpriesters en Schriftgeleerden gelijken op Golgotha op onbeschaamde en bloedgierige honden, tuk op hun prooi: “en het volk,” zegt Lukas, “stond en zag het aan,” zij schouwen het aan, en zien op Hem met ijzingwekkende onaandoenlijkheid.

“Zij hebben mijne handen en voeten doorgraven.” Al was de kruisstraf in Davids tijd bij Israël onbekend, en als een straf van heidenschen oorsprong eerst door de Romeinen bij de Joden in uitoefening gebracht, toch spreekt de Geest der profetie er bijna duizend jaren te voren van. Men heeft het Hebr. woord, door “doorgraven” vertaald, wel eene andere beteekenis willen geven, en willen lezen: “als een leeuw mijne handen en voeten,” maar de beste hebreeuwsche taalkundigen, waaronder zelfs Joodsche uitleggers, houden het met onze

vertalers. Onze vertaling vindt dan ook de meeste tegenstanders onder hen, die niet gelooven aan den Geest der profetie, die, als de Geest Gods, alle tijden tot het einde overziet.

Zelfs, het naar den mensch geheel toevallige, dat de krijgsknechten 's Heeren kleederen deelen, ja ook, het lot werpen over zijn gewaad, heeft de Geest der profetie voorzien, omdat het alzoo in Gods raad bepaald was.

Dit juist is het wat aan 's Heilands lijden zijne waardij tot verzoening en verlossing van zondaren geeft, dat al het bedrijf van menschen en duivelen, tot in de minste bijzonderheden, door Gods hand en raad te voren bepaald is, en zij in dat snood en schuldig bedrijf, op eene voor ons onbegrijpelijke wijze, de uitvoerders van dien raad Gods zijn. Wij aanbidden, allermeeft op Golgotha, de diepte des rijkdoms van de wijsheid en kennis Gods, wiens oordeelen en wegen, hier bovenal, ondoorzoekelijk en onnaspeurlijk zijn.

Heilig en vreeselijk Golgotha, gerichtplaats van Gods Zoon, o dat mijne ziel u nimmer onaandoenlijk bezoeke! Geef, verhoogde en verheerlijkte Middelaar, dat uw Geest, gelijk Hij uw lijden voorspelde, mij dat lijden verklare, opdat ik bij het gezicht mijner zonden, die U aan het kruis doorboorden, de uitnemendheid uwer liefde bekenne die de kennis te boven gaat, om hier en eeuwig de vruchten te genieten, die door U aan het kruishout zijn voortgebracht!

Het smartelijk, smadelijk doodslijden van den Messias, zooals de Heilige Geest dit bij monde van David in dezen psalm geschilderd heeft, bereikt in vs. 19 zijn toppunt; het is voor het oog zijner woedende en tierende vijanden met Hem gedaan, “zij deelen mijne kleederen onder zich, en werpen het lot over mijn gewaad.”

Maar niemand van zijne vijanden kent dien eenigen Lijder, die Zich vrijwillig in den dood geeft, en die weet dat de Vader Hem altijd hoort, en daarom in deze doodelijke ure in Hem zijne toevlucht heeft:

20. Maar Gij, Heere! wees niet verre; mijne Sterkte! haast U tot mijne hulp.

21. Red mijne ziel van het zwaard, mijne eenzame van het geweld des honds.

22. Verlos mij uit des leeuwen muil; en verhoor mij van de hoornen der eenhoornen.

Hier offert Gods Zoon sterke roeping en tranen, gebeden en smeekingen tot Dengene, die Hem uit den dood verlossen kon, en is Hij verhoord uit de vreeze, Hebr. 5:7. Terwijl de banden des doods Hem omvangen, en de angsten der hel hem verschrikken, is Hij Zich bewust, dat de Heere “zijne sterkte” is, en smeekt Hij dat Deze “niet verre van Hem zij,” maar Zich haasten mag tot zijne hulp en redding. Aandoenlijk is dat “mijne eenzame,” dat is: zijne verlaten en alleengelaten ziele, boven wie het doodelijke zwaard hangt, en overgegeven is aan het geweld des honds, verg. vs. 17. Hij is in den muil des leeuws, en in het geweld van de sterke hoornen der eenhoornen, van dat woest en ontembaar gedierte, dat ons Job 39:12—15 beschreven wordt.

En Hij, de Zoon is verhoord uit de vreeze. Maar hoe? En hierop antwoordt Calvijn: “Hij is op heerlijker wijze gered, dan wanneer Hij uit het gevaar ware bevrijd, zooveel grooter namelijk als het is van den dood weder op te staan, dan van eene ziekte genezen te worden. Daarom verhinderde de dood niet, dat de opstanding betuigde, dat Christus gered is geworden.” Door den dood heen, omdat Hij in dien dood de schuld der zonden droeg, redde de Vader Hem, en bereidde Hij Hem heerlijkheid en eere.

Satan, de brullende leeuw, in wiens muil Hij was, en al zijne vijanden hebben zich in Hem bedrogen. Stervende heeft Hij de overheden en de machten uitgetogen, in het openbaar tentoongesteld, en over hen getriumfeerd. Hij heeft den machtige zijn vang ontnomen, en daarom kan Hij in den dood juichen:

- 23. Zoo zal ik uwen naam mijnen broederen vertellen; in het midden der gemeente zal ik U prijzen.**
- 24. Gij, die den Heere vreest! prijst Hem; al gij zaad van Jakob! vereert Hem; en ontziet U voor Hem, al gij zaad van Israël!**
- 25. Want Hij heeft niet veracht, noch verfoeid de verdrukking des verdrukten, noch zijn aangezicht voor hem verborgen; maar Hij heeft gehoord, als die tot Hem riep.**

Van klacht en gebed gaat de Messias nu over tot lof en dankzegging aan Jehova's naam, en verkondigt Hij de heilrijke en heerlijke vruchten en gevolgen van zijne vernedering voor Israël en de Heidenwereld.

Jehova's "Naam," die de samenvatting van diens volmaaktheden is, wil Hij "zijnen broederen" verkondigen, in het midden "der gemeente" Hem lofzingen. Hij heeft dien Naam in zijne leer, leven, lijden en sterven verheerlijkt, zie Joh. 17. Die "broederen," die "gemeente" is het zaad Israëls, uit wie Hij is, die Hem bestaan naar het vleesch. Maar in nog hooger en geestelijken zin hebben wij dit te verstaan van de gemeente der ware geloovigen, die Hij aanstonds na zijne opstanding "zijne broederen" noemt, en die Hij daarom als degenen, die God vreezen, vs. 24, opwekt om met Hem den Heere te prijzen.

De grond dier lofverheffing is vs. 25. Hij is een geredde, dien God in zijne verdrukking verhoord heeft, wiens verachting en verdrukking God met welgevallen heeft aangezien. Dit is de verborgenheid der verzoening, het welbehagen des Vaders in de vernedering en den dood zijns Zoons tot verlossing van zijne broederen, van zijne gemeente.

Deze drie verzen verplaatsen ons op den eersten dag van 's Heeren opstanding. Het is als hooren wij den Heiland tot Maria, tot de Emmaüsgangers en tot de elfen spreken, waar zij samen zijn gekomen.

Maar laat ons verder hooren wat Hij lofzingende spreekt. De geredde en verheerlijkte Messias — en dit is echt-Israëlietisch en godvruchtig — zit met zijne broederen en vrienden aan den offermaaltijdsdich, en, opstaande in hun midden, spreekt Hij, terwijl de hemelvreugde der verlossing Hem van het aangezicht straalt:

- 26. Van U zal mijn lof zijn in eene groote gemeente; ik zal mijne geloften betalen in tegenwoordigheid dergenen, die Hem vreezen.**
- 27. De zachtmoedigen zullen eten en verzadigd worden; zij zullen den Heere prijzen, die Hem zoeken; ulieder hart zal in eeuwigheid leven.**

Den Heere wil Hij alle eere brengen, Hem zijne geloften, in de bange doodsurre uitgesproken, betalen. Maar Hij wil dit niet alleen doen. Hij is één met zijne gemeente, met die den Heere vreezen; hun ten goede komt al het heil door zijn bitter lijden verworven. Daarom wil Hij dat de zachtmoedigen, dat zijn alle geestelijk en lichamelijk armen, zullen eten en verzadigd worden van zijn goed. En die armen zullen hun lof met den zijne paren, en leven tot in eeuwigheid. Welk een heerlijk gezicht! Christus met zijn arme volk rondom den geestelijken offermaaltijd, waar zij dronken worden van de vettigheid zijns huizes, en gedrenkt worden uit de beken zijner wellusten.

Maar de gezichtseinder van den verheerlijkten Messias breidt zich uit tot aan de verste einden der aarde, Hij overziet alle geslachten en tijden, en rekt die de zijnen te zijn.

- 28. Alle einden der aarde zullen het gedenken, en zich tot den Heere bekeeren; en alle geslachten der Heidenen zullen voor uw aangezicht aanbidden.**
- 29. Want het koninkrijk is des Heeren, en Hij heerscht onder de Heidenen.**

Hoe groot is des Messias' verwachting, alle einden der aarde, alle geslachten der Heidenen zullen tot Hem komen, en de gewillige onderdanen van zijn eeuwig Koninkrijk worden. Dat is het loon, Hem naar het welbehagen des Vaders op zijn arbeid toegezegd, zie Ps. 2:8-12 en Jes. 49:5—9.

30. **Alle vetten op aarde zullen eten, en aanbidden; allen, die in het stof nederdalen, zullen voor zijn aangezicht nederbukken; en die zijne ziel bij het leven niet kan houden.**
31. **Het zaad zal Hem dienen; het zal den Heere aangeschreven worden tot in geslachten.**
32. **Zij zullen aankomen, en zijne gerechtigheid verkondigen den volke, dat geboren wordt, omdat Hij het gedaan heeft.**

“Alle vetten” op aarde, alle rijken en aanzienlijken, benevens de geringen en armen, die in het stof nederdalen, zullen voor Hem nederbukken, zelfs zij die armoede en gebrek lijden, die hunne ziel bij het leven niet kunnen houden. Zonder onderscheid van stand of rang in natuur en genade, zullen zij deelhebben aan zijne goederen, allen even begeerig. Alle geslachten tot in de verste tijden zullen als zijne burgers worden aangeschreven, en vol ijver toekomen, en zijne gerechtigheid aan de volgende geslachten overbrengen.

Welk eene toekomst schouwt hier de Messias! Zijn Rijk is niet van deze wereld, en toch heerscht Hij over al de wereld, en deelen alle plaatsen, tijden en geslachten in zijn verworven heil.

En wat is de grond van alles? **“Omdat Hij het gedaan heeft.”** Ja, zoo is het. Dat is de inhoud van het zalig en zaligmakend Evangelie. **“Het is volbracht!”** Juich! mijne ziele, over dat heil. Eet en drinkt, hongerigen en dorstigen, wordt verzadigd van zijn tafel; alzoo moest de Christus lijden en zijne heerlijkheid ingaan, en gij met Hem.

PSALM 23

De psalm van den goeden Herder, die ook een rijk en vriendelijk gastheer is.

Een psalm van David.

Dit is de psalm van den goeden Herder, het wel kleine, maar toch zoo rijke en liefelijke lied, bekend en geliefd bij alle schapen van den goeden en eenigen Herder Israëls, Jezus Christus, onzen Heer. Dit lied is en wordt gezongen bij overvloed en gebrek, onder vreugde en smart, in een dal van schaduwe des doods en op de bergen der vreugde. Het is een wonderbaar lied, het heiligt en verhoogt de vreugd der verblijden, en het stort troost en verkwikking uit in het hart van bedrukten en tot den dood toe bedroefden. Psalm 23 is voor de schapen van Jezus' weide alles en voor allen.

Men heeft gewild, dat David dit lied, waarvan niemand anders de dichter kan zijn, gezongen heeft in zijne jeugd, nog hoedende de kudde zijns vaders. Wij erkennen er is in dezen zang iets van de frischheid en onbezorgdheid der jeugd, maar toch getuigt hij van levenservaringen, zelfs van moeilijke en hachelijke, die ons naar rijper leeftijd heenwijzen. Het is meer de taal van een geoefend strijder, die reeds menigen vijand onder de oogen zag, dan van den moedigen jongeling, maar die zijn vijand nog niet nader kent dan uit beschrijving.

De historische aanleiding van dit lied zoeken vele uitleggers in de bewogen en gevaarlijke dagen van Absalom's opstand, toen de koning, vervolgd door zijn zoon, met zijn getrouwen uit Jeruzalem vluchtte. Begunstigen vs. 4 en 5 dit gevoelen, de gemoedsstemming van den dichter van dit lied is niet in overeenstemming met die van David, toen hij voor Absalom vluchtte. Ik vind bij David in die bange dagen de kalme, opgewekte en hoopvolle gemoedsgesteldheid van onzen dichter niet. Maar waarom kan David zoo niet gezongen hebben in betere dagen? Doet dan alleen nood en gevaar den godvruchtige van zijn goeden Herder zingen? Of kan de overvloed van het goede Gods het hart niet verheffen om den lof des Heeren te vertellen, en een danklied te wijden aan zijnen Naam? Calvijn zegt dan ook van dezen psalm: "David maakt uit Gods weldaden een ladder, waarlangs hij altijd nader tot Hem opklimt."

1. De Heere is mijn Herder; mij zal niets ontbreken.

Dit is het schoon en liefelijke begin, dat in weinige woorden zoo veel zegt, en waarin de inhoud van den geheelen psalm begrepen is. Jehova Davids Herder, en daarom ontbreekt hem niets.

Jehova zijn Herder te noemen, is eene beeldspraak, die wij het eerst bij David vinden; toch zinspeelt er Jakob reeds op in zijne zegeningen, Gen. 48:15, 16. Is het wonder, dat wij deze liefelijke beeldspraak, die wij nog eenmaal in Ps. 80:2 aantreffen, later bij vele profeten vinden. Zoo belooft de Heere, Jes. 40:11, "Hij zal zijne kudde weiden gelijk een herder"; spreekt Hij bij Ezechiël: "En Ik zal een eenigen Herder over hen verwekken", en noemt Hij Hem bij Zacharia: "mijnen Herder."

Die Herder is geen andere dan Hij, die verklaard heeft: "Ik ben de goede Herder," dien Petrus den "Herder en Opziener der zielen, en den "Oversten Herder" noemt, terwijl Hij in den brief aan de Hebreënen "de groote Herder der schapen" genoemd wordt, dien God door het bloed des eeuwigen Testaments uit de dooden heeft opgewekt.

David kent dien Herder als den Engel des verbonds, den Zoon, in en door wien God met Israël in gemeenschap stond, door wien Hij zijn volk leidde, verzorgde, behoedde en verlost uit al hunne nooden. Van Hem is zijn zang.

Hij is zijn Herder, die hem uit genade tot een schaap zijner weide heeft aangenomen, hem

voedt en leidt, hem beschermt en uitredt, en David heeft zich door het geloof aan dien Herder overgegeven, hij kent zijne stem en volgt Hem.

Daarom kan hij betuigen: “mij zal niets ontbreken”, of “mij ontbreekt niets.” Die Herder, even machtig als liefderijk en getrouw, waarborgt David alles, meer dan hij behoeft, voor ziel en lichaam, voor tijd en eeuwigheid. Wie denkt hier niet aan Jezus' woord, Joh. 10.-10b: “Ik ben gekomen, opdat zij het leven hebben, en overvloed hebben.” Wij zullen dit bij de verdere behandeling van dezen psalm bevestigd zien.

Reeds nu merken wij op, hoe helder is Davids geloofskennis, en hoe gemeenzaam zijn geloofsverkeer met den Heere zijnen God, als hij Hem zijn Herder noemt. Luther zegt er van: “De andere namen, welke de Schrift aan God geeft, luiden eensdeels eenigszins te heerlijk en te majestueus, en brengen tevens eene vrees aan, wanneer men ze hoort noemen: als wanneer de Schrift God noemt onzen Heere, Koning, Schepper enz. Van dien aard is dit woordje: “Herder” niet, maar het klinkt zeer vriendelijk en geeft den godzaligen, wanneer zij het hooren of lezen, aanstonds vertrouwen, zekerheid en troost, evenals het woord “Vader” en anderen, wanneer zij van God gebezigd worden.”

Wist David veel van den goeden Herder te getuigen, wij behoeven niet achter te staan in het verkondigen van zijne deugden, indien wij slechts in waarheid schapen van dien Herder zijn. Wij weten, hoe Hij zijn leven gesteld heeft voor zijne schapen, en verklaard heeft: “Ik geef mijne schapen het eeuwige leven; en zij zullen niet verloren gaan in der eeuwigheid, en niemand zal dezelve uit mijne hand rukken. Mijn Vader, die ze Mij gegeven heeft, is meer dan allen; en niemand zal ze uit mijne hand rukken.”

Maar wat zal ons die wetenschap baten, indien wij door het geloof zijne stem niet kennen, Hem niet volgen, ons door Hem niet tot zaligheid laten leiden, zal het ons dan niet gaan als de Joden, tot wie Jezus zeide: “Maar gij gelooft niet, want gij zijt niet van mijne schapen.” Joh. 10:26.

Wie dan met David wil zingen: “De Heere is mijn Herder, mij zal niets ontbreken,” die doe het niet zonder zichzelf te beproeven, of hij een schaap van Jezus weide is. Maar die het van harte begeert, die Jezus als zijn Herder zoekt, omdat die Herder hem gezocht heeft, die heffe in bange of blijde dagen vrijmoedig den juichtoon des geloofs aan: “De Heere is mijn Herder; mij zal niets ontbreken.”

“De Heere is mijn Herder, mij zal niets ontbreken,” zoo is de dichter begonnen, en hij gaat voort met te zingen:

- 2. Hij doet mij nederliggen in grazige weiden; Hij voert mij zachtjes aan zeer stille wateren.**
- 3. Hij verkwikt mijne ziel; Hij leidt mij in het spoor der gerechtigheid, om zijns naams wil.**
- 4. Al ging ik ook in een dal der schaduw des doods, ik zou geen kwaad vreezen; want Gij zijt met mij; uw stok en uw staf, die vertroosten mij.**

De dichter blijft in de liefelijke beeldspraak, waarin hij begonnen is, en werkt haar met schoone trekken uit. Hij deelt in het dadelijk genot van de liefde en trouwe zorg van zijn Herder. Hij zegt niet: Hij zal mij doen nederliggen, maar Hij doet mij, op dit oogenblik, nederliggen in grazige weiden. In grazige weiden, in groene vruchtbare landouwen, waar volop tot verzadiging te genieten is, en aan stille wateren, aan wateren der ruste en verkwikking van de vermoeienis der brandende zonnehitte. Zijn Herder heeft voor hem uitgelezene plaatsen bereid.

David getuigt hier wat de Heere naar ziel en lichaam voor hem is. Hij brengt hem niet alleen in veiligheid tegen zijne lichamelijke en geestelijke vijanden, maar doet hem tegelijk in het hoogste en zaligste genot deelen, gelijk het schaap in de groene weiden en aan stille zachte”

wateren niet alleen veilig is, maar zich ook voedt, en laaft, en verkwikt.

Uit gevaren en nooden heeft zijn goede Herder hem gered, beproevingen en lijden heeft hij omgewend, in veiligheid en rust heeft Hij hem geleid, blijden troost en vrede smaakt zijne ziele. Duisternis en strijd zijn geweken, licht en vroolijkheid vervullen zijn hart; zijn Herder leidt hem in het spoor der gerechtigheid, om zijns Naams wil. Het “spoor der gerechtigheid” is hier het spoor van de gerechtigheid dees geloofs. Geen ander spoor is het rechte voor de ziel eens schuldigen en dwaalzieken zondaars. Alleen dat spoor leidt tot de grazige weiden en stille wateren. Zoo menigmaal een schaap van Jezus' weide dat spoor bijster is, er zorgeloos van is afgedwaald, doolt het in woestijnen en wildernissen rond. Maar de goede Herder zoekt het afgedwaalde, redt het uit den muil van den leeuw of van den wolf, of haalt het op uit modderig slijk, legt het op zijnen schouder, en brengt het weder tot zijne kudde.

En dit alles doet die goede Herder, “om zijns Naams wil,” dat is: tot verheerlijking en prijs van zijnen grooten Naam, opdat Hij door zijne gemeente geprezen en verheerlijkt worde, en ook de wereld haars ondanks erkenne, dat Hij alleen God is en de Behouder zijns volks. Dit is de vaste grond voor de behoudenis van Jezus' schapen; in zichzelf zijn zij de liefde en zorg van hun Herder even onwaardig als alle andere menschen; genade, vrijmachtige genade alleen onderscheidt hen. In zichzelf blijven zij die onwaardigen. Elke vernieuwde daad van Gods opzoekende en wederbrengende liefde geschiedt om zijns Naams wil. Immers, zoo zegt de Heere bij den profeet Ezechiël tot het afgekeerde Israël: “Ik doe het niet om uwentwil, gij huis Israëls! maar om mijnen heiligen Naam.”

Verklaar hieruit de roem- en helden taal des geloofs: “Al ging ik ook in een dal der schaduwe des doods, ik zou geen kwaad vreezen, want Gij zijt met mij; uw stok en uw staf, die vertroosten mij.” David komt hier Paulus, Rom. 8:84 en 36, nabij: “Wie zal ons scheiden van de liefde van Christus? verdrukking, of benauwdheid, of vervolging, of honger, of naaktheid; of gevaar, of zwaard? Maar in dit alles zijn wij meer dan overwinnaars, door Hem, die ons heeft liefgehad.”

Het dal der schaduwe des doods, is een diepte, waarin de dood rondwaart en zijne verschrikkende schaduwen verspreidt. Het is een plaats door hoge bergen en dichte wouden ingesloten, waarin het gevaarlijke roofgedierte zich schuil houdt. Het is het beeld van de allergevaarlijkste en bangste toestanden, wanneer het kind Gods niet dan dood en verderf dreigt naar ziel en lichaam. Hiervan is niet uitgesloten het laatste en eigenlijke dal des doods, waardoor ook de geloovige heen moet naar de eeuwige bergen van licht en leven.

Ook in zulk een dal verklaart de dichter, zal hij niet vreezen. Moedig, rustig, kalm zal hij doorgaan, hoe ook van alle zijden door den dood bedreigd. En dit niet, omdat hij in zichzelf zoo machtig en sterk is, maar omdat zijn oog zijn goeden Herder ziet: “uw stok, en uw staf, die vertroosten mij.” Het is door een uitlegger schoon gezegd: “Het ietwat breede van deze uitspraak, David toch gebruikt twee woorden voor dezelfde zaak, en herhaalt het woordje “Uw”, schildert de rust van zijn vertrouwen op den Heere alleen.” Met zijn stok en staf weert de herder het wild gedierte; het zijn de teekenen van de leiding en zorg, die de goede Herder voor zijne schapen heeft. Wanneer in den donkeren lijdensnacht het oog der ziel verlicht is, dan ziet de geloovige onder wiens leiding hij staat, hoe de Heere hem er ingebracht heeft, maar hem er ook doorvoeren, en uitredder zal. Welk eene zalige en krachtige vertroosting stort dit uit in het verslagen hart, en doet den diepgetroffen lijder juichen in zijne smarten.

Niemand denke, dat David hier te hoog spreekt, of overmoedig is. Neen, wat hij in diepe afhankelijkheid in het geloof roemt, dat was onder zijne vele beproevingen reeds menigmaal zijne ervaring geweest; hij had in bange tijden ondervonden, hoe de stok en staf van zijn goeden Herder hem vertroost en gesterkt had.

Calvijn zegt er van, en dit is ook tot ons gesproken: “Gelijk een schaap, wanneer het door

ruwe woestijnen en donkere dalen dwaalt, enkel door de tegenwoordigheid van den herder tegen de aanvallen der wilde dieren en andere gevaren verzekerd wordt, zoo betuigt thans David, zoo dikwijls hij in gevaar verkeert, dat hij eene overvloedige beschutting heeft in Gods herderlijke zorg. Nu evenwel, nu God in den persoon des Eeniggeborenen Zoons Zich veel klaarder en heerlijker dan aan de vaderen onder de wet, als Herder betoont, geven wij zijne bescherming niet genoeg eere, als wij niet met tot Hem opgerichte oogen alle vrees en gevaar met voeten treden.” En Luther zegt: “David schrijft hier allen Christenen een gemeenen regel voor, dat er geen ander middel of raad op aarde is, om van allerlei aanvechtingen los te worden, dan dat een mensch werpe al zijne zorgen op God, Hem aangrijpe met het woord zijner genade, daaraan vasthoude, en het hem niet late ontnemen. Wie dit doet, kan tevreden zijn, het ga hem wel of kwalijk, hij leve of sterve, en kan ook tot het einde bestaan, en het moet hem gelukken, spijt den duivel, de wereld en alle ongeluk.” Heeft David tot en met vs. 4 den lof zijns Heeren bezongen, als van den goeden Herder, wiens liefde, trouw en macht hem verzorgde, leidde en beschermdde in het bangst gevaar, hij heeft hiermede den lof zijns Gods niet uitgeput. Jehova is niet slechts zijn goede Herder, maar ook zijn Gastheer, die hem in zijne gastvrije en vriendelijke woning het hoogste genot bereidt. Hoor hoe hij van Hem zingt:

5. Gij richt de tafel toe voor mijn aangezicht, tegenover mijne tegen partijders; Gij maakt mijn hoofd vet met olie; mijn beker is overvloeierende.

De tafel, die voor David is toegelicht, dient niet tot een gewonen maaltijd, zij is toegericht voor een feest- en eeremaaltijd, waaraan de gastheer zijne hoogvereerde vrienden onthaalt. Kostelijke zalfolie, onvervalschte nardus, wordt daar rijkelijk over de hoofden der aanzittenden, der aanliggenden op Oostersche wijze, uitgestort, en keur van fijne wijnen parelt er in overvloeierende bekers; het is een echt-Oostersche feestmaaltijd in het huis eens aanzienlijken.

Maar er is nog iets wat deze maaltijd meer dan gewoon maakt; die rijke tafel is toegericht tegenover Davids tegenpartijders, dat is: in, voor het aangezicht van zijne vijanden. Het is een maaltijd, die bereid is, en genoten wordt op het oorlogsveld, waar twee vijandelijke legers tegenover elkander staan. Voor de oogen van zijne grimmige vijanden, die het met dreigende aangezichten en gebaren te aanschouwen hebben, zit David aan een feestmaal, en geniet hij rustig en kalm het genot hem bereid, als zat hij in de veilige zalen van zijn koninklijk paleis.

Dit is een opmerkelijke trek in de beeldspraak van den dichter. Er zijn uitleggers die dit eigenlijk verstaan, en herinneren aan 2 Sam. 17:27 — 29, waar verhaald wordt, hoe David en zijne mannen op zijne vlucht voor Absalom door Barzillai, den Gileadiet, zoo vriendelijk ontvangen, en van alles verzorgd en verkwikt werd.

Is er in deze omstandigheid iets, waaraan wij in dezen psalm herinnerd worden, wij kunnen evenwel niet toegeven, dat David hierop het oog zou gericht hebben, toen hij zong: “Gij richt de tafel toe tegenover mijne tegenpartijders.” De uitdrukking is er te algemeen voor, en bovendien, hoe goed David te Mahanaïm ook door Barzillai ontvangen werd, het was daar toch geen feestmaal, zooals de dichter hier bezingt.

Wij zien in deze woorden een juiste beeldspraak van Davids ervaringen gedurende zijn gansche leven. Zijn goede Herder, die ook zijn hemelsche Gastheer was, deed hem in zijne gemeenschap veel, onuitsprekelijk veel eere en genot naar ziel en lichaam genieten, want olie en wijn zijn de zinnebeelden van eere en genot. Maar hoe genoot hij dit? Gedenk Davids in- en uitwendig leven, bijna altijd tegenover zijne vijanden, in het gezicht van zijne tegenpartijders, zijne dood vijanden. Waren het geene uitwendige, lichamelijke vijanden, dan waren het zijne geestelijke vijanden, zonde, satan en wereld, die hem bedreigden, hem de gunst en goedheid zijns Gods betwistten, en elk oogenblik gereed stonden hem te verdelgen.

En is dit niet de ervaring van alle ware geloovigen, zoolang zij nog door het geloof wandelen op deze aarde. Ja, zij zijn zalig, zij deelen en genieten als David de eer en het voorrecht van gasten te zijn van den hemelschen Gastheer, Jezus, zij worden bij tijden aan zijn ronde tafel verkwikt, maar altijd tegenover, in het aangezicht van hunne doodvijanden. De zaligste en heerlijkste verkwikkingen, die God zijnen kinderen bereidt, worden door hen genoten, wanneer de vijand het felst woedt.

Maar hierin is ook de sterkte der kinderen Gods. Gelijk David, waar God hem de tafel toericht tegenover zijne vijanden, niet vreest, maar kalm en met blij genot zich verheugt in den Heere, alsof er geen vijand op duizend uren afstands was, zoo nog heden ten dage. In de gemeenschap des Heeren vreezen Gods kinderen, hoe de vijand dreigt en woedt, hoe nabij het leed en gevaar ook komt, geen kwaad. Aan 's Heeren feestmaal spotten zij met satans dreigingen en tarten zij zijne macht.

Zoo ook was David gesteld, en daarom eindigt het met het beste einde:

6. Immers zullen mij het goede en de weldadigheid volgen al de dagen mijns levens; en ik zal in het huis des Heeren blijven in lengte van dagen.

Staan zijne vijanden tegenover hem, vervolgen zij hem, geen nood, hij heeft twee geleidsters: "het goede en de weldadigheid" des Heeren, altijd gereed zijne vijanden af te keeren; zij volgen hem, zij dekken hem van achteren.

Men heeft gevraagd: hoe kon David zoo verzekerd spreken: "Immers, zullen mij het goede en de weldadigheid volgen alle de dagen mijns levens," hoeveel kwaads had hij reeds gezien en ondervonden en stond hem nog te wachten? Om dit te verstaan, moeten wij iets van Davids geestelijke ervaring kennen. Niet alleen toch werken alle dingen voor degenen die God liefhebben, en naar zijn voornemen geroepen zijn, mede ten goede, maar God geeft hun onder strijd, lijden en smart zooveel vrede, troost en zaligheid, dat het al dit kwade verre te boven gaat, en het is alsof het hun niet aanraakt.

Merk op hoe David besluit met de betuiging: "en ik zal in het huis des Heeren blijven tot in lengte van dagen." Heeft hij hier, evenals in psalm 42 en 68 het oog op het blijven in den tabernakel, zoodat zijne vijanden hem niet meer van 's Heeren heiligdom verdrijven zullen, gewis ziet zijn oog verder op die innerlijke gemeenschap met den Heere hier in het geloof in den voorbeeldigen tabernakel, en eenmaal in het ware heiligdom in den hemel zelven.

Gelukkige zanger, die zulk een goeden Herder en rijken Gastheer hebt! wel mocht gij getuigen, "mij zal niets ontbreken." Al waart gij de armste, gij zoudt de rijkste van allen wezen, al heette ook de gansche wereld u den ellendigste van alle menschen, gij zoudt toch de gelukkigste zijn. En tot die gelukkigen behooren allen, die Jezus als hun goeden Herder en rijken en vriendelijken Gastheer kennen. Is hun geloof niet altijd zoo helder, dat zij psalm 23 kunnen zingen, komen er tijden van twijfeling en vreeze, dwalen zij vaak van hun Herder af, dit is en blijft de vaste troost: hun Herder en Gastheer is onveranderlijk in zijne liefde en trouw, Hij zoekt hen op, brengt hen weder, om onder smeeking en geweent weer te erkennen: Gij, Heere Jezus, zijt toch mijn goede Herder, mij zal niets ontbreken.

PSALM 24

Een lied bij de opvoering der Ark naar Zion.

Een psalm van David.

Deze psalm sluit zich onmiddellijk aan het laatste vers van den vorigen. Immers in vs. 6 van Ps. 23 spreekt David zijn vurig verlangen uit om in het huis des Heeren te blijven tot in lengte van dagen, terwijl hij in dit lied het bewijs geeft hoe hoog hij het huis des Heeren schat, als hij niet rust, voordat de ark uit het huis van Obed-Edom is opgebracht naar den tabernakel op Zion. Het lijdt toch geen twijfel, of deze psalm heeft zijn ontstaan aan die gelegenheid te danken, gelijk wij haar 2 Sam. 6 beschreven vinden.

Het is wat zijn vorm betreft een beurtzang, gezongen door reien of koren, onder het opbrengen van de ark naar Zion. De koning, de priester- en Levietenschaar met de geheele gemeente Israëls nemen, onder afwisselend gezang en brengen van offeranden, aan deze plechtigheid deel. Het eerste gedeelte, van vs. 1 — 6, werd gezongen onder het opbrengen van de ark tot aan den voet van den berg Zion, het tweede gedeelte, van vs. 7 — 10, wanneer men tot voor de deuren van den Zionsburcht genaderd was. Het koor van den feeststoet heft aan:

1. **De aarde is des Heeren, mitsgaders hare volheid, de wereld, en die daarin wonen.**
2. **Want Hij heeft ze gegrond op de zeeën, en heeft ze gevestigd op de rivieren.**

Hierin spreekt zich de godvruchtige gezindheid van den waren Israëliet uit, die naderende tot Gods heiligen berg, vervuld is met een levendig en diep gevoel van de grootheid en hoogheid van Jehova, zijn God, den Schepper en Eigenaar der gansche aarde.

Heeft Hij, als Jehova, Israëls God, Zion verkoren tot zijne woning, Hij is toch geen volksgod, gelijk de goden der Heidenen, maar de eenig waarachtige God, de Schepper en Heer der gansche aarde, mitsgaders van hare volheid, van de wereld en die daarin wonen. Hij toch, en niemand buiten Hem, heeft ze gegrond op de zeeën, en gevestigd op de rivieren.

“Gegrond op de zeeën en gevestigd op de rivieren;” de dichter zinspeelt met deze uitdrukking op het scheppingsverhaal, Gen. 1:2, 9. Ook Petrus spreekt, 2 Petr. 3:5, van “de aarde uit het water en in het water bestaande.” De aarde is alzoo door God uit het water opgebracht, en rust op het water. Dit wijst er op, hoe de wereld altijd als door Gods hand gedragen wordt, en gewis in de wateren verzinken zou, zoo Gods almacht haar niet behield. In gelijken geest zegt Job, om de grootheid Gods in zijne werken te doen uitkomen: “Hij hangt de aarde aan een niet,” Job 26:7b.

Zulk een God is Israëls God, die zijn genadetroon onder zijn volk heeft opgericht, en welke nu naar Zion wordt opgebracht.

Als het koor van den feeststoet zoo den zang heeft ingeleid, valt een stem in, en vraagt:

3. **Wie zal klimmen op den berg des Heeren? En wie zal staan in de plaats zijner heiligheid?**

En een andere stem antwoordt:

4. **Die rein van handen, en zuiver van hart is, die zijne ziel niet opheft tot ijdelheid, en die niet bedriegelijk zweert;**

Heilige vreeze voor de hoogheid en majesteit van Jehova, die op Zion tusschen de Cherubim troont, legt deze vragen en het antwoord in het hart en op de lippen van den zanger. De grondgedachte is: alleen de heilige kan bij den Heilige wonen en met Hem verkeerem. Deze grondgedachte, die op de volstreckte heiligheid van Jehova, Israëls God, rust, vinden wij door de geheele Schrift, en was zichtbaar uitgedrukt in het voor den gewonen Israëliet ongenaakbaar

heilige der heiligen van den tabernakel.

Dat de heiligheid, die Jehova van zijne dienaren eischte, niet slechts eene Levietische was, die door verscheidene wasschingen geschiedde, en alleen in rechtvaardigmakingen des vleesches bestond, is uit het antwoord duidelijk. Jehova zoekt in degenen die tot Hem naderen en voor zijn heilig aangezicht staan, eene zedelijke, eene ware heiligheid, die de afstraling en uitdrukking is van zijn heilig deugdenbeeld.

Hij wil “reinheid van handen” en “zuiverheid van harte” zien bij die Hem dienen. De geheele mensch, naar hart en daden, moet Hem gewijd zijn als een heilige, levende en Hem welbehagelijke offerande; Hij vraagt naar waarheid in het binnenste. Daarom volgt er ook: die zijne ziel niet opheft tot ijdelheid, en die niet bedriegelijk zweert.

“Ijdelheid” is het ledige, datgeen waarin geen wezen, geen gehalte is, dat ontbloot is van recht en waarheid, en daarom enkel leugen, de leugen is. Het woord wordt in het Hebreeuwsch ook gebruikt van de afgoden, van de ledige, nietige leugengoden der Heidenen. Hier heeft het in verband tot het volgende: “die niet bedriegelijk zweert,” de beteekenis van leugen en bedrog. De leugen vertoont zich, bovenal bij den bedriegelijken eed, in hare afschuwelijkste gedaante; die bedriegelijk zweert, beliegt God en zijn naaste. Hij is een onheilige, een kind des boozen, hij kan voor Gods aangezicht niet bestaan.

Alleen wat waar en heilig is, de liefhebber des Heeren, die het kwade haat, mag klimmen op den berg des Heeren, zal staan in de plaats zijner heiligheid. Daarom stemt het koor in:

- 5. Die zal den zegen ontvangen van den Heere, en gerechtigheid van den God zijns heils.**
- 6. Dat is het geslacht dergenen, die naar Hem vragen, die uw aangezicht zoeken, dat is Jakob! Sela.**

Bij den reine houdt God Zich rein, maar bij den verkeerde, al is hij ook een nakomeling van Jakob, bewijst God Zich een worstelaar. Deelt het gansche Israëel in de zegeningen des verbonds, de zegen, de ware zegen van Jehova is alleen voor den waren Israëliet. En waarin bestaat die zegen? in gerechtigheid van den God zijns heils. De Heere zegent, kroont gerechtigheid met gerechtigheid; Hij geeft genade voor genade. De gerechtigheid, waarmede de Heere zegent, is hier niet de gerechtigheid, waardoor een zondaar gerechtvaardigd wordt, want die volgt niet op de heiligmaking maar gaat haar voor, maar het is de gerechtigheid der ware heiligmaking; God doet degenen die Hem in waarheid vreezen steeds toenemen en wassen, “die in het huis des Heeren geplant zijn, dien zal het gegeven worden te groeien in de voorhoven onzes Gods.”

God kroont zijn eigen werk. Die heeft, dien zal gegeven worden, en hij zal overvloedig hebben.

De onvernieuwde mensen, hoe zedelijk en godsdienstig ook, die het beginsel der ware heiligmaking mist, heeft geen behoefte hierin toe te nemen, hij begeert dien zegen niet.

Maar wie begeeren dien zegen? “Dat is het geslacht dergenen, die naar Hem vragen, die uw aangezicht zoeken, dat is Jakob!” De dichter omschrijft het duidelijk genoeg, wie hier Jakob is. Niet alleen die uit Jakob zijn, en zich, al leven zij ook in de zonden, beroemen zijn zaad te wezen. Ook hier is het woord waar: “niet de kinderen des vleesches, die zijn kinderen Gods, maar de kinderen der belofte worden voor het zaad gerekend.” En zij openbaren dit; zij vragen en zoeken gelijk hun vader Jakob naar God.

De belijders des Heeren onder het N. Testament hebben ook met dezen beurtzang te rekenen. Nog zijn ze niet allen Christenen, die uit Christenouders zijn. De Christennaam dekt ons niet voor God; die den Geest van Christus niet heeft, komt Christus niet toe. En het kenmerk van

dien Geest is: niet naar het vleesch, maar naar den Geest te leven en te wandelen.

Dit zegt niet, dat het geslacht van Jakob in zichzelf rein is, ook Jakob was dit niet: zij zijn heilig en rein in hun Hoofd, Jezus Christus, in wien zij alleen voor God kunnen bestaan. Maar de vrucht hiervan is: Gode te dienen met eerbied en godvruchtigheid alle de dagen huns levens.

De feeststoet is met de ark des verbonds genaderd tot voor de poorten van den Zionsburcht, de eeuwenoude veste der Jebusieten, door David onlangs ingenomen. En nu heft het koor aan:

7. Heft uwe hoofden op, gij, poorten! en verheft u, gij, eeuwige deuren! opdat de Koning der eere inga.

Ongemeen levendig is de voorstelling van het inbrengen der ark. Het koor spreekt de poorten van den Zionsburcht aan als waren het levende en met rede begaafde wezens. Zij worden “eeuwige” deuren genoemd, dat hier beteekent “aloude” deuren, want de burcht Zion behoorde tot de oudste steden des lands. De poorten der oude steden werden gesloten met valdeuren; vandaar staat er niet: “opent” u, gij deuren! maar “heft uwe hoofden op,” “verheft” u, gij eeuwige deuren!

Waarschijnlijk had men voor deze gelegenheid de deuren der poorten opzettelijk nedergelaten, gesloten, om het gewicht van deze plechtige handeling te meer te doen uitkomen. Immers deze opvoering der ark naar Zion was geene eenvoudige plaatsverwisseling, maar een komen des Heeren met den rijkdom en volheid van zijne heerlijkheid en genade in het midden zijns volks, en tegelijk een heuglijk bewijs van een nieuw, opgewekt godsdienstig leven in Israël.

Sinds de Filistijnen in de dagen van Eli de ark weggevoerd, en zij, gedwongen door bezoeken des Heeren, die wedergebracht hadden, was zij te Kirjat-Jearim, afgescheiden van den tabernakel, in het huis van Ahinadab, den zoon van Eleazar, bewaard gebleven. In de rampspoedige dagen van Sauls regeering had men de ark niet gezocht. Maar nauwelijks had David eenige ruste van zijne vijanden, en vooral, nadat hij de Jebusieten uit den Zionsburcht verdreven had, of hij gevoelde zich gedrongen — zie 1 Kron. 13:1 — 3 — de ark des Heeren op te brengen naar Zion, en haar eene plaats te geven onder de gordijnen van den tabernakel.

Met dit opbrengen der ark brak er een nieuw tijdperk in het godsdienstig leven van Israël aan. Jehova, de Koning der eere, Israëls God, nam zijne plaats en ruste weder in onder zijn volk, en David, en de priesters en Levieten en al het volk verheugden zich, dat de Heere weer onder hen wonen wilde.

Het koor heeft den toegang gevraagd voor den Koning der eere, dat is: voor den Vorst die alle eere waardig is, en in zijn komen zijn volk kronen wil met eere en heerlijkheid. De arke is het symbool van dien Koning der eere, Hij woont tusschen de Cherubim, en vertoont er zijne heerlijkheid.

En nu vraagt een priester of Leviet, staande aan Zions poorten:

8. Wie is de Koning der eere?

en het koor antwoordt:

De Heere, sterk en geweldig, de Heere, geweldig in den strijd.

Die vraag geschiedt niet, omdat men dien Koning der eere niet kent, maar om gelegenheid te geven aan het zangkoor zich nader omtrent dien Koning te verklaren.

En het koor blijft dat antwoord niet schuldig. Hij is de machtige Jakobs, de Held Israëls, die zijn volk de overwinning geeft. Hij is het, die uittoog met hunne legerscharen, hen aanvoerde,

en zich geweldig betoonde in den strijd. Hij had dit bewezen, in zijne kracht had David heirlegers op de vlucht geslagen en ook den onoverwinnelijken Zionsburcht ingenomen. Die Koning begeerde Zion tot zijne woning, Hij had gesproken: “hier wil Ik wonen,” Hij had er recht op, en daarom wordt de eisch herhaald:

9. Heft uwe hoofden op, gij, poorten! ja, heft op, gij, eeuwige deuren! opdat de Koning der eere inga.

Dringender dan de eerste maal is de eisch, en weder wordt er gevraagd:

10. Wie is Hij, deze Koning der eere?

Men begeert nog meer van dien grooten Koning te weten, men heeft er een heilig welgevallen in zijn lof te hooren verkondigen. En het koor is het niet moede de grootheid en den luister van dien Koning met verheffing te bezingen, en antwoordt:

De Heere der Heirscharen, die is de Koning der eere. Sela.

Die Koning is niet alleen machtig en geweldig op aarde, maar Hij is ook de Koning des hemels. Het heir der hemelen, zon, maan en sterren behooren Hem; Hij gebiedt er over, op zijn wenk bewegen zij zich in hunne banen, en dienen Hem, hun Schepper en Heer, den God der goden. En die Heer van 't heelal, die den hemel heeft tot zijn troon, wil op zijn genadetroon op Zion wonen.

De rijke en diepe beteekenis van dit lied is door de Kerk, zoowel van Oud- als Nieuw Testament verstaan en hooggeschat. Men verstond het, Jehova woonde in den Engel des verbonds tusschen de Cherubim boven de ark als op zijn genadetroon, en de opvoering naar Zion was het voorbeeld van Christus' komst in het vleesch, en van zijn heengaan tot in het binnenste heiligdom, in den hemel zelven.

“Snellijk zal tot zijnen tempel komen, die Heere, dien gijlieden zoekt, te weten de Engel des verbonds,” zoo luidt, met kennelijken weerslag op dit lied, de laatste stem der profetie, die de komst van den Messias heeft aangekondigd. Maar het is tegelijk een hemelvaartslied — verg. Ps. 68:19 — een lied, waarmede de Kerk des N.T. het opvaren in de hoogte van haar Verlosser bezingt.

En waarom kan het niet tevens zijn een lied, waarin de Kerk haar verlangen uitspreekt naar de tweede komst des Heeren, wanneer Hij in heerlijkheid komen zal tot zijn geestelijken tempel, tot zijne Gemeente, om haar tot Zich in heerlijkheid op te nemen.

Maar ik verwacht, dat er onder onze lezers zijn, die vragen: is dit opvoeren der ark ook geen voorbeeld van het ingaan en wonen van Christus door het geloof in het hart der zijnen? En wij antwoorden: gij dwaalt zeker niet, als gij ook dit in onzen psalm leest. — Of staat Jezus niet zoo voor de gesloten deuren van ons hart, en spreekt Hij niet: doe Mij open! doe Mij open! Is Hij niet de Koning der eere, sterk en geweldig om de ijzeren deuren en grendelen, die dat hart voor Hem gesloten houden, te verbreken en te vermorzelen? En waar Hij dit doet, wordt Hij daar niet met de hoogste blijdschap en zaligheid begroet? “Wijken daar niet de vijanden voor Hem? Drijft Hij zonde, wereld en satan niet buiten, en bereidt Zich daar niet eene plaats ter woning, om die eeuwig te bezitten?”

Gewisselijk, zoo is het; en zalig, driewerf zalig hij of zij, tot wie Jezus zoo inkwam, zijn inkomst volmaakt hun heil, en eeuwig zullen zij de eere deelen van den Koning der eere, die Zich in hun hart een plaats bereidde.

PSALM 25

Een gebed om 's Heeren genadige hulp en leiding.

Een psalm van David.

Geen psalm in de gemeente des Heeren meer bekend, geliefd en in gebruik dan psalm 25. Allen, die den Heere vreezen, vinden in dit lied hunne smeekingen en gebeden, hun schuldgevoel en behoefte naar vergeving, hun hoop en verwachting uitgesproken, allermeeft als zij in druk en lijden zijn.

David, want hij is er de dichter van, heeft er een schat van zijne geestelijke levenservaringen in weggelegd, die van algemeene toepassing zijn voor alle geloovigen door alle tijden. Het zal wel een gedicht uit zijne latere levensjaren zijn, naar aanleiding van Absaloms vervolging, de inhoud spreekt hierover. Hij wordt vervolgd door vijanden, die hem haten met een wreveligen haat, hij is verlaten, eenzaam en ellendig, de benauwdheden zijns harten strekken zich wijd uit. Dit alles past op Davids omstandigheden en gemoedsgesteldheid toen hij vluchtte voor Absalom. De diepste oorzaak van dezen smartelijken lijdensweg zoekt hij in zijne zonden en overtredingen — zie vss. 7 en 11 — die hij hartgrondig belijdt, en waarover hij genade en vergeving inroept, en ootmoedig smeekt om de hulp, leering en leiding des Heeren in den weg der heiligmaking, terwijl hij het geluk prijst van hen, die als vrienden des Heeren zijne heilige en zalige gemeenschap deelen en smaken.

Deze psalm laat zich niet in samenhangende gedeelten indeelen; dit zal wel de reden zijn, dat hij alfabethisch gesteld is, dat is: dat de verzen met een letter beginnen naar volgorde van het Hebreeuwsche alfabeth, om ze, bij ontstentenis van eene juiste verdeeling, beter in het geheugen te kunnen bewaren.

David begint, waar, voor elk godvruchtig gemoed ten allen tijde, en bovenal onder kruis en druk, het begin moet zijn:

1. ***Alef.* Tot U, o Heere! hef ik mijne ziel op.**
2. ***Beth.* Mijn God! op U vertrouw ik; laat mij niet beschaamd worden; laat mijne vijanden niet van vreugde opspringen over mij.**
3. ***Gimel.* Ja, allen, die U verwachten, zullen niet beschaamd worden; zij zullen beschaamd worden, die trouwelooslijk handelen zonder oorzaak.**
4. ***Daleth.* Heere! maak mij uwe wegen bekend; leer mij uwe paden.**
5. ***He. Vau.* Leid mij in uwe waarheid, en leer mij; want Gij zijt de God mijns heils; U verwacht ik den ganschen dag.**

Uit het midden der ellenden, uit de diepte zijner jammeren heft hij zijne ziele, zijn innerlijkste bestaan, tot den Heere, zijnen God, op. Dit is eene rechte geloofsdaad, die van zijn vertrouwen en verwachting — zie vss. 2, 3 — getuigt. David verzinkt niet in de poel mistrouwen, waartoe onder kruis en lijden zooveel gevaar bestaat, maar de Geest komt zijne zwakheden mede te hulp, om uit de diepte met zijne gebeden en smeekingen op te stijgen tot God. En hij ondervindt, hoe hooger zijne ziele opklimt tot God, hoe ruimer het hem wordt, en zijn last verlicht wordt.

“Mijn God!” zoo bidt hij vrijmoedig, “op U vertrouw ik, laat mij niet beschaamd worden.” Hij is zich zijn vertrouwen op den Heere bewust, hij gevoelt en erkent, op een steenrots te staan, en nergens buiten zijnen God hulp te zoeken. Daarom bidt hij, dat de Heere dit vertrouwen bekronen mag, dat Hij hem niet beschame, maar hem uitredde, opdat zijne vijanden niet van vreugde over hem opspringen.

En dit is niet onzeker voor hem, hij is er ten volle van verzekerd, “ja, allen, die U verwachten.” zegt hij, “zullen niet beschaamd worden.” Gods trouw en waarheid, zijne beloften, maar ook de eigene ervaring en die van alle heiligen waarborgden hem: die in Hem gelooft, zal niet beschaamd worden, zie Ps. 22:6; 34:6; Jes. 28:16.

Beschaamd en te schande zullen worden zijne vijanden, die trouwelooslijk handelen zonder oorzaak. Zij, die trouweloos handelen, zijn de stoute verbrekers van eed en trouw, die zij God en menschen gezworen hebben, en hun gedrag is te schuldiger, omdat zij het “zonder oorzaak” doen, uit enkel boosheid. David heeft van dit slag van lieden, èn toen hij door Saul vervolgd werd, èn nu onder de vervolging van Absalom, veel geleden, hij klaagt er in vele van zijne psalmen over. Maar hij weet ook: God, zijn God, die het bedrog en de valsche lippen haat, zal hunne raadslagen en het kwaad, dat zij beraamd hebben, vernietigen, en op hun hoofd doen wederkeeren.

Toch is David zich zijn gevaar bewust, en zoekt hij veiligheid bij zijn God. Hij bidt, dat de Heere hem zijne wegen bekendmake, hem zijne paden mag leeren, hem in zijne waarheid leide en leere. De vraag doet zich hier voor: wat bedoelt David met die “wegen” en “paden”? Heeft hij het oog op de wegen en paden van Gods voorzienig bestuur, of spreekt hij van de wegen en paden van Gods geboden, door hem te onderhouden? Wij verstaan het van Gods geboden in zijn Woord geopenbaard, van den weg des levens en der godzaligheid, maar niet zonder verband tot de wegen van het Godsbestuur onder zijn lijden.

David is overtuigd, zal hij veilig zijn tegenover zijne vijanden, zal hij weten waar en hoe hij te wandelen heeft, dan moet hij wandelen op het pad van Gods geboden; want de weg der godzaligheid is de heilige en alleen veilige weg onder alle lijden en druk.

Maar merk nu op, hoe David, al zijn Gods geboden en waarheid in zijn Woord klaar ontdekt, nog behoefte gevoelt, dat de Heere hem leidt, leert en onderwijst. Hij weet het, God moet er zijn zielsoog voor verlichten, zijn wil overbuigen, zijne genegenheden opwekken om in de rechte wegen en paden te wandelen. Dit is een kenmerk van alle aanvankelijk vernieuwde harten, dat zij, bewust van hunne blindheid en onbekwaamheid, ootmoedig het onderricht en de leiding des Heeren zoeken, en leerlingen in Jezus' school willen blijven tot het einde.

David bewijst met deze beden, dat hij verstaat, wat een kind van God onder de beproeving, wanneer het van alle zijden duister is, het eerst heeft te bidden: dat hij zijn God in alles welbehagelijk mag wandelen, dan is hij veilig, dan verwacht hij God, den God zijns heils, den ganschen dag, en zal niet beschaamd worden.

Hieruit kan elk waar Christen, bovenal die in lijden en druk is, iets leeren.

“U verwacht ik den ganschen dag,” zoo hooren wij David vs. 5 bidden. En dit verwachten is bij hem geen werkeloos rusten, maar een ernstig en vurig verlangen, dat de Heere hem in genade tot zijne redding gedenken mag. Hoor, hoe hij als een boeteling smeekt:

6. Zain. Gedenk, Heere! uwer barmhartigheden en uwer goedertierenheden; want die zijn van eeuwigheid.

7. Cheth. Gedenk niet der zonden mijner jonkheid, noch mijner overtredingen; gedenk mijner naar uwe goedertierenheid, om uwer goedheid wil, o Heere!

Het is een tollenaarsbede, waaruit een diep gevoel van schuld, maar ook een vrijmoedig vertrouwen op de barmhartigheden en goedertierenheden Gods spreekt.

David is onder zijne beproeving en lijden geen onschuldige, geen heilige in eigen oogen. Mogen zijne vijanden zonder oorzaak trouweloos tegen hem handelen, bij God is er oorzaak, rechtvaardige oorzaak; voor Hem, den Heilige, is hij schuldig.

Men moet vs. 6 en 7 in ééne adem doorlezen, zij behooren bij elkander, en worden door eene tegenstelling verbonden. Vs. 6 smeekt David: “Gedenk, Heere!” en vs. 7: “Gedenk niet.” David bewijst door deze tegenstelling, dat hij ervaren is in de heilige gebedskunst, en weet hoe God door een arm zondaar wil aangesproken worden. Hij begeert, dat de Heere zijner barmhartigheden en goedertierenheden “gedenken” mag; maar wat aangaat de zonden zijner jonkheid en zijne overtredingen, hierover smeekt hij: “gedenk niet.”

Het is naar de wijze der menschen gesproken, maar wat wij Gode waardig hebben te verstaan, als hij smeekt, dat de Heere zijner barmhartigheden en goedertierenheden gedenke. Met dat “gedenk” daalt David af in de eeuwige diepte van Gods liefde en ontferming jegens hem; daarom dringt hij zijne bede aan met het: “want die zijn van eeuwigheid.”

Dat is de grond zijner bede, die bij hier ter rechter plaatse bijbrengt. Indien 's Heeren barmhartigheden en goedertierenheden tijdelijk waren gelijk die der menschen, David zou niet hebben durven bidden: “Gedenk, Heere,” maar ze zijn van eeuwigheid, en daarom vrij, oneindig en onveranderlijk. De Heere heeft hem liefgehad met eene eeuwige liefde, en waar zijn God die liefde gedenkt, daar rommelen de ingewanden van zijne barmhartigheden, en gedenkt Hij Davids zonden niet, maar delgt ze uit als een nevel.

Daarom bidt David vs. 7, “Gedenk niet der zonden mijner jonkheid, noch mijner overtredingen; gedenk mijner naar uwe goedertierenheid, om uwer goedheid wil, o Heere!”

Merk op. Smeekt David, dat de Heere zijne zonden niet gedenke, hij zelf vergeet ze niet, maar gedenkt ze nadrukkelijk voor Gods aangezicht, en dit boven de overtredingen van rijper leeftijd, ook de zonden zijner jeugd. Davids overtredingen op rijper leeftijd, zijne zonde van overspel en zijn misdrijf tegen Uria, den -Hethiet, zijn ons bekend, maar van zonden zijner jonkheid, dat is, van opzettelijke overtredingen, vinden wij geen spoor in de geschiedenis zijner jeugd. Die geschiedenis geeft ons den indruk, dat de jongste zoon van Isaï den Heere gevreesd heeft van zijne jeugd aan. Herinner u zijn godvruchtig antwoord aan Saul, toen hij zich bij dezen aanbod om Goliath te bestrijden: “De Heere, die mij van de hand des leeuws gered heeft, en uit de hand des beers, die zal mij redden uit de hand van dezen Filistijn.” En hooren wij bij diezelfde gelegenheid zijne oudste broeder Eliab tot hem spreken: “Ik ken uwe vermetelheid en de boosheid uws harten wel, want gij zijt afgekomen, opdat gij den strijd zaagt,” dan zal toch niemand uit dit harde woord van dien oudsten broeder durven opmaken, dat de jongeling David in zijns vaders huis niet ter goeder naam en faam bekend stond. Veeleer maken wij er uit op, dat de dappere zoon van Isaï, evenals Jakobs zoon, Jozef, de benijdde onder zijne broederen was.

En toch David bidt, en dit na jaren, “gedenk niet der zonden mijner jonkheid.” Is het woord door “zonden” vertaald, in het Hebr. een ander dan dat door “overtredingen” wordt overgezet; hebben wij door het eerste woord te denken aan zonden van lichtzinnigheid, drift en zinnelijkheid, der licht verleidbare jeugd eigen, het tweede wijst ons op zijne zwaardere en onverantwoordelijker zonden van zijn mannelijken leeftijd.

Maar zoowel de eerste als de laatste gedenkt David. De zonden zijner jeugd, zijn ze niet zoo zwaar als die van lateren leeftijd, toch vergeet en bedekt hij ze niet, en hierin herkennen wij den man naar Gods harte, die zijne zonden niet verbergen, en zijne overtredingen niet bedekken wil.

De bezoeking en smartelijke beproeving des Heeren, door de hand van zijn zoon Absalom, heeft, onder de verlichtende genade van den Geest des Heeren, dit diepe schuldgevoel bij hem verwekt. Het licht van 's Heeren Woord en Geest is op zijn levenspad gevallen, zijne herinneringen hebben zich vernieuwd van af zijne eerste jeugd. Hij ziet het heilig verband tusschen zijn afgelegden levensweg en wat hem in zijne grijsheid treft. Hij ziet die zwarte

plekken op den weg van zijn rijperen leeftijd, nadat de Heere hem zoo verhoogd en beweldadigd had, maar ook de bijna onmerkbare stippen van de dagen zijner jeugd ontgaan aan zijn oog niet, Heeft hij den Heere gevreesd van zijne jonkheid aan, zijne jonkheid was toch niet onschuldig; en weten anderen dit niet, zijn God weet het, en David weet het ook, en wil het na jaren nog belijden, en zijn God ootmoedig om vergeving smeeken.

Misschien zijn er onder onze lezers of lezeressen die vragen: maar had David dan niet reeds lang de volle vergeving van al zijne zonden? Had de profeet Nathan hem in den naam des Heeren zelfs van die zwartste zonde niet verzekerd: “de Heere heeft ook uwe zonde weggenomen, gij zult den dood niet sterven?” Hoe kan hij dan nu nog zoo ernstig bidden: gedenk niet der zonden mijner jonkheid, noch mijner overtredingen?

Aan u, die dit vraagt, heb ik wederkeerig de vraag: maar wischt dan de volle vergeving der zonden bij den geloovige alle herinnering aan die zonden uit? Of hebben wij, omdat God onze zonden om Christus' wille niet meer gedenkt, ze nu ook niet meer te gedenken? Ik meene, neen. Ook lang vergeven en bij God vergeten zonden kunnen uit de diepte van het geheugen des harten van een kind van God weer opdoemen, hem veroordeelen en beangstigen. Dit gebeurt niet zelden in wegen van druk en lijden, wanneer Gods bezoekende hand op ons drukt gelijk bij David. Dit vernieuwde gevoel van schuld, ook over zonden van jaren her, vloeit niet altijd voort uit twijfel of ongeloof aan Gods vergevende liefde, ook bij David was dit het geval niet, maar uit de behoefte der ziel om een vernieuwd bewijs van 's Heeren vergevende liefde te ontvangen. Het is niet ongewoon, vooral onder bezoeken, die in verband staan met de schuldige daden van ons leven, waardoor de zekerheid en het blijde bewustzijn van de vergeving der zonden in ons verzwakt en verduisterd wordt, en wij bij vernieuwing te bidden hebben: “gedenk, Heere! uwer barmhartigheden, want die zijn van eeuwigheid, en gedenk niet de zonden mijner jonkheid, noch mijner overtredingen; want die zijn groot.”

O, het ware te wenschen, dat wij en velen van Gods kinderen niet zoo lichtelijk genegen waren de zonden der jonkheid en de overtredingen te vergeten. Het is zoo goed een traan van ons eerste berouw in het oog te houden, die traan is niet bitter, het gedenken van vergeven zonden is niet smartelijk, en vruchtbaar tot heiligmaking. Het draagt rijke en gezegende vruchten van ootmoed, dankbaarheid, afhankelijkheid, en doet ons voor de zonde vreezen en tegen haar strijden. Het neemt des christens vrijmoedigen toegang tot God niet weg, ook als hij nog na jaren zijne zonden beweent, alsof hij het voor de eerste maal deed. David is er in onzen psalm een bewijs van. Geve de Heere, dat wij allen als hij onze zonden steeds blijven gedenken, dan zullen wij ook ondervinden, dat God onze zonden niet gedenkt, maar dat Hij in Christus een gaarnvergevend God en Vader is en blijft, en wij zullen ootmoedig en wel verzekerd wandelen in het zalige bewustzijn: de Heere gedenkt onze zonden niet; want zijne barmhartigheden en goedertierenheden zijn van eeuwigheid.

8. ***Teth.*** De Heere is goed en recht; daarom zal Hij de zondaars onderwijzen in den weg.
9. ***Jod.*** Hij zal de zachtmoedigen leiden in het recht; en Hij zal den zachtmoedigen zijnen weg leeren.
10. ***Caph.*** Alle paden des Heeren zijn goedertierenheid en waarheid, dengenen, die zijn verbond en zijne getuigenissen bewaren.
11. ***Lamed.*** Om uws naams wil, Heere! zoo vergeef mijne ongerechtigheid; want die is groot.

Wat wij David in deze verzen hooren betuigen, is de vrucht van zijn ootmoedig gebed om vergeving van de zonden zijner jonkheid en zijne overtredingen vs. 6 en 7. Zijn geloovig gebed uit een verslagen hart heeft verhooring gevonden, de Geest Gods getuigt in hem van verzoening en hernieuwden vrede, en legt hem den lof van 's Heeren deugden in het hart en op de lippen.

Hij verkondigt luide wie God voor schuldige zondaars is: “De Heere is goed en recht; daarom zal Hij de zondaars onderwijzen in den weg”, vs. 8. In het woord “goed” vat David te zamen al wat liefderijk, goedertieren, barmhartig, lankmoedig en genadig in zijn allergeoedertierendsten God is. Hij geniet in het geloof die veelvuldige en oneindige goedheid des Heeren, zij neemt hem geheel in. En nevens die goedheid prijst hij het “recht” in God: de Heere is goed en recht.

Recht is de Heere als de Heilige en Waarachtige. Hij bemint al wat recht, heilig en waar is; dat onverbreekbare recht niet minder dan zijne goedheid, dringt Hem om zondaars te onderwijzen in den weg. Of oppert men misschien de bedenking: maar God kan toch naar zijn heilig recht met geene zondaars gemeenschap hebben. Hij haat immers alle werkers der ongerechtigheid? Dan antwoorden wij: de zondaars van wie David hier spreekt zijn geene onverzoende en onvernieuwde zondaars, die nog onder Gods toorn liggen, maar het zijn de zondaars zooals David er een was, zondaars, die zichzelf als zondaar hebben leeren kennen, hunne zonden betreuren en met den tollenaar bidden: O God! wees mij zondaar genadig!

Dat David op zulke zondaars het oog heeft, zien wij uit vs. 9, waar hij hen tot tweemaal “zachtmoedigen” noemt, dezelfden die de Heiland in de bergrede zalig spreekt.

Zulke zondaren liggen niet meer onder Gods toorn, ze zijn alreede in den eenigen Middelaar met God verzoend, daarom kan en wil God hen niet slechts naar zijne goedheid, maar ook naar zijn recht onderwijzen in den weg. Wij gedenken hier Johannes' woord, 1 Joh. 1:8, “Indien wij onze zonden belijden, Hij is getrouw en rechtvaardig, dat Hij ons de zonden vergeve, en ons reinige van alle ongerechtigheid.”

David spreekt van onderwijzen “in den weg” en in vs. 9 van leiden “in het recht” en leeren “zijnen weg.” Wij hebben hierdoor te verstaan den van God geopenbaarden heilsweg, zoo die des geloofs als die der godzaligheid, maar blijkens den inhoud van dezen psalm hebben wij hier ook te denken aan de verschillende wegen van het Gods voorzienig bestuur, waarin Hij de zijnen op aarde leidt.

In al die wegen zal God, omdat Hij goed en recht is, de zondaars, de zachtmoedigen “onderwijzen,” “leiden” en “leeren”. Hoe hoog David met dit leeren, onderwijzen en leiden des Heeren ingenomen was, blijkt uit dezen en andere psalmen; meer dan 20-maal spreekt hij ervan. Hij wist bij ervaring hoe noodzakelijk, liefderijk, wijs en goed 's Heeren onderricht en leiding voor hem geweest was. Hij kende zijne blindheid, dwaasheid en onwil, die 's Heeren onderwijs en leiding voor hem noodzakelijk maakte, niet slechts om hem voor het eerst op den levensweg te brengen, maar om er hem ook bij den voortgang op te houden en te doen wandelen. Met liefdekoorden had de Heere, die goed is, hem getrokken uit de macht der duisternis en overgebracht tot het Koninkrijk van zijn wonderbaar licht, en dit deed Hij nog dagelijks. Wijs had Hij hem geleid op al zijne wegen; hem van de valsche en gevaarlijke wegen, waarop zijne vijanden hem wilden doen afdwalen, teruggehouden of doen wederkeeren. Waren de middelen, die de Heere hiertoe gebruikt had, menigmaal gevoelig, smartelijk en bitter voor vleesch en bloed geweest, in de uitkomst had hij toch de roede gekust, en was het zijne betuiging geweest: “Eer ik verdrukt was, dwaalde ik, maar nu onderhoud ik uw woord. Gij zijt goed en goed doende; leer mij uwe inzettingen”, Ps. 119:67, 68.

Daarom jubelt hij vs. 10, want dit was zijne ervaring van zijne jeugd af, “Alle paden des Heer en zijn goedertierenheid en waarheid dengenen, die zijn verbond en getuigenissen bewaren.” Hier is terugslag op het schoone woord uit het lied van Mozes, Deut. 32:4: “Hij is een rotssteen, wiens werk volkomen is; want al zijne wegen zijn gerichte, God is waarheid en geen onrecht, rechtvaardig en recht is Hij.” David ziet dit alles in met een door Gods Geest verhelderd oog, het is de uitkomst zijner ondervindingen. Gewis heeft hij onder de verdrukking,

in zijne moeilijke én bange wegen niet altijd zoo gesproken, niet altijd waren in zijne oogen alle paden des Heeren goedertierenheid, goedheid en liefde, waarheid en recht.

Maar daarom voegt hij er ook aan toe: “dengenen, die zijn verbond en getuigenissen bewaren.” Voor de verbrekers van Gods verbond, en die zijne wet en getuigenissen verachten, kunnen Gods paden, zijne wegen en handelingen, geene goedertierenheid en waarheid zijn. Er is eene zedelijke orde Gods: “bij den reine houdt Hij Zich rein, maar den verkeerde is Hij een worstelaar.” Zelfs Gods kinderen, die David de zachtmoedigen noemt, moeten dit ondervinden. Wanneer zij niet wandelen in de wegen des verbonds maar tegen den Heere overtreden, dan bezoekt God hunne overtredingen met de roede en hunne ongerechtigheden met plagen; ook dit was Davids ervaring.

Vandaar dat hij zijne bede, vs. 6 en 7, in vs. 11 herhaalt: “Om uws naams wille, o Heere! zoo vergeef mijne ongerechtigheid, want die is groot.” Ook hij had niet altijd ’s Heeren verbond gehouden en diens getuigenissen bewaard. David gevoelt dit levendig, hij heet zijne ongerechtigheid groot, zwaar en strafschuldig. Wij hebben niet te wagen, welke ongerechtigheid hem hier voor de oogen stond. En die grootheid van zijne ongerechtigheid gebruikt hij als een drangreden in zijn gebed om vergeving: “want”, zoo spreekt hij, die is groot. Heeft het den schijn alsof David de grootheid, het zware van zijne ongerechtigheid als den grond voor de vergeving bijbrengt, het is ook maar schijn. Neen, zijn grond is de Naam des Heeren, die goed en recht is, maar hij spreekt aldus, omdat de zware last zijner zonden hem zoo drukt, en omdat de liefde en genade des Heeren in de vergeving van die groote ongerechtigheid te meer verheerlijkt zou worden; immers waar de zonde meerder geworden is, daar is de genade veel meer overvloedig geworden.

Aan dit gedeelte van dezen psalm hebben allen, die den Heere vreezen, eerstbeginnenden en ook de verstgevorderden op den levensweg, kennis. Wat David hier betuigt, is aller levenservaring, zij allen zingen zoo bij beurten van de wegen des Heeren. Met David blijven zij zich bewust nog altijd arme zondaren te blijven, die tot afdwalen, hinken en zinken elk oogenblik gereed zijn. Zij blijven zich, hoeveel genade de Heere reeds aan hen verheerlijkte, diep afhankelijk gevoelen van “s Heeren onderricht en leiding, opdat zij wandelen mogen in zijne wegen. Zij belijden ootmoedig en gaarne met de woorden van onze Belijdenis: “leerjongers Cristi” te zijn, die zonder Hem niets weten of vermogen en daarom het onderricht en de leiding van zijn Woord en Geest behoeven. Als David houden ook zij tot de ouderdom en de grijsheid toe een traan des berouws in het oog, en willen met al hunne overtredingen ook de zonden van hunne jonkheid niet vergeten.

Zulke zondaren, en die tegelijk zachtmoedigen zijn, spreekt de Heere zalig. Welgelukzalig allen, die tot dit soort van zondaren behooren. De Heere, die goed en recht is, zal ze onderwijzen in den weg, en het bloed van Jezus Christus, Gods Zoon, reinigt hen van alle zonden.

12. **Mem.** Wie is de man, die den Heere vreest? Hij zal hem onderwijzen in den weg, *dien* hij zal hebben te verkiezen.
13. **Nun.** Zijne ziel zal vernachten in het goede, en zijn zaad zal de aarde beërven.
14. **Samech.** De verborgenheid des Heeren is voor degenen, die Hem vreezen; en zijn verbond, om hun *die* bekend te maken.
15. **Ain.** Mijne oogen zijn geduriglijk op den Heere; want Hij zal mijne voeten uit het net uitvoeren.

Met de vraag: “Wie is de man, die den Heere vreest?” wil David, evenals in Ps. 34:13; 107:43 en Jes. 50:10, de aandacht en de opmerkzaamheid wekken, en tegelijk uitspreken, wien het heil geldt, dat hij te prediken heeft. Die vraag sluit zich onmiddellijk aan het voorgaande,

wij zouden zeggen: de prediker gaat tot zijn toepasselijk deel over.

De man, die den Heere vreest, is de zachtmoedige, en die het verbond Gods en zijne getuigenissen bewaart, vs. 9 en 10, maar die in zichzelf toch nog altijd een zondaar is in den zin, zooals wij dit bij vs. 8 verklaard hebben. David verzekert dien man, dat “de Heere hem zal onderwijzen in den weg, dien hij zal hebben te verkiezen.” De weg, waarvan hij hier spreekt, is de weg, het pad, dat de godvreezende onder zekere levensomstandigheden heeft in te slaan, om het kwade te ontgaan en het goede te verkrijgen. David wist bij ervaring hoe menigmaal hij, die God vreest, verlegen staat en niet weet welke van de vele wegen, die voor hem openstaan, de ware, goede en Gode welbehagelijke weg is. Hij is dan gelijk aan een reiziger, die in een hem onbekend land op een kruispunt van vele wegen komt, en niet weet welken hij heeft te kiezen. Er is dan gevaar voor dien reiziger; dat de gemakkelijke en aangename weg door hem gekozen wordt, maar in het eind ziet hij zich bedrogen, hij heeft den rechten weg niet gekozen.

Gelijk nu zulk een reiziger, staande op zoodanig kruispunt, zeker niets liever begeeren zou dan dat een kundige en trouwe gids hem den rechten weg wees, evenzoo de man, die den Heere vreest, als hij verlegen vraagt: “welke is de weg, dien ik in dit geval, onder deze omstandigheden te bewandelen heb?” En die man heeft den besten Gids, zijn God, die hem niet verlegen laat staan, maar hem of door zijn Woord of door aanwijzingen in zijn voorzienig bestuur onderwijst van den weg, dien hij heeft te verkiezen. Hoe menigmaal had David dit onder zijn vervolgingen ondervonden, en had de Heere zijn woord aan hem bevestigd: “Ik zal u onderwijzen en leer en van den weg, dien gij gaan zult; Ik zal raadgeven, mijn oog zal op u zijn.”

En de vrucht van dit goddelijk en hemelsch onderwijs laat zich niet wachten, want zoo vervolgt David: “zijne ziel zal vernachten in het goede, en zijn zaad zal de aarde beërven.” “Zijne ziel,” dat is hij, die God vreest, “zal vernachten in het goede,” zal herbergen, verblijven in rust en veiligheid. Den dichter zweeft het beeld van een reiziger voor den geest, die het voorrecht geniet, wat in het Oosten niet altijd het geval is, aan het einde van zijn dagreis een goede herberg te vinden, waar hij in veiligheid en onder genot kan rusten. Dit beteekent in eigenlijke taal: hij, die God vreest, en wien de Heere onderwijst in den weg, hem zal het in Gods weg naar ziel en lichaam aan niets ontbreken, en de Heere zal aan zijne kinderen de verbondsbefoete vervullen; zij zullen de aarde, dat is Kanaän, in erfelijke bezitting hebben. Verg. Exod. 20:12; Ps. 37:11; Matth. 5:5 en Openb. 5:10. In de befoete van het aardse Kanaän was voor den waren Israëliet ook de befoete van het hemelsche verborgen, en den geloovige van het N.T. is evenzeer de erve van de vernieuwde aarde toegezegd.

In vs. 14 gaat David voort, om aan de hoofdgedachte in dezen psalm, nog een liefelijken trek toe te voegen: “De verborgenheid des Heeren is voor degenen, die Hem vreezen, en zijn verbond om hun die bekend te maken.” Het woord “verborgenheid” heeft in zijne afleiding in het Hebreeuwsch ook iets verborgens. Zijn eerste beteekenis is een “kussen,” waarop vrienden samenzitten in een gezelschap of vergadering, waar zij samen beraadslagen. Van hier krijgt het de beteekenis van raad of hemelijken raad — zie Ps. 89:8 en 64:3. — Vervolgens van verborgen vrienden verkeer, en wat die vrienden elkander mededeelen — zie Ps. 55:3 en Spr. 3:32. In de beide laatste beteekenissen wordt het door David hier gebruikt.

Het duidt het “verborgen verkeer” van God met die Hem vreezen aan. Dat intieme vriendschapsverbond en verborgen leven met den Heere, waarin Hij aan zijne vrienden de diepe “verborgenheden” des heils bekendmaakt, gelijk er in het tweede lid van ons vers staat. Hierin is iets onuitsprekelijks, het is in waarheid een bijzonder, een geheim onderwijs, dat de Heilige Geest, die de diepten Gods onderzoekt, den kinderen Gods geeft. Lodensteyn zegt ervan: “hier komt noch vroom, noch onvroom bij;” het is een heilgeheim tusschen God en de ziel, die Hem

zoekt.

David licht hier even den sluier op van zijn verborgen zieleleven, hij spreekt uit zijn ervaring; in dat verborgen verkeer met God lag het geheim van al zijne kracht en wijsheid, bovenal in zware en moeielijke tijden, daarom betuigt hij: “Mijne oogen zijn gedeuriglijk op den Heere, want Hij zal mijne voeten uit het net uitvoeren.” Dit behoeft, na al hetgeen wij van het vorige vers gezegd hebben, geene verklaring. Allen, die den Heere vreezen en den verborgen omgang met Hem kennen, verstaan hier David. Zijn smachtend zielsoog is onafgebroken op den Vriend zijner ziele gevestigd, van Hem verwacht hij redding, en hij is er zeker van, de Heere zal zijn gevangen vriend niet in des vijands net laten.

Welk een voorrecht, van God geleerd te zijn en te worden, en te deelen in zulk een nauwe en zoete vriendschap met God, dat Hij ons tot den vertrouweling van zijne geheimnissen maakt. Wie hierin deelt, smaakt de honigdruppen uit den rotssteen Christus, in hem vervult de Heiland zijn Woord: “indien iemand mij liefheeft, die zal mijn Woord bewaren; en mijn Vader zal hem liefhebben, en Wij zullen tot hem komen, en zullen woningen bij hem maken.”

Mijn lezer of lezeres, deelt gij reeds in dit voorrecht? Zijt gij alreede een leerling of leerlinge Gods geworden, en kent gij iets van dat verborgen leven met God in Christus? O zie en erken dan het genadige en onuitsprekelijke voorrecht met God in vriendschap te staan en door Hem geleerd te worden van den weg, dien gij te gaan hebt. Gij kunt uw gelukstaat niet naar waarde schatten; of is er hooger gunst en eere voor een schuldig, dwaas en onrein zondaar of zondares, dan zijn God zoo nabij te hebben, en deelgenoot zijner geheimnissen te zijn?

Ik weet wel, de onvernieuwde mensch, ook als hij godsdienstig is, heet dat roemen op de gemeenschap met God trotsche inbeelding of gevaarlijke dweperij, maar wij laten hem dit zeggen, en hebben slechts ééne bede voor hem, dat God zijne oogen er voor verlichten mag, dan, en ook dan eerst zal hij erkennen, dat het geene inbeelding, geen dweperij maar waarheid en werkelijkheid is, dat God in Christus door zijnen Heiligen Geest woningen in de harten van zondaren maken wil.

16. **Pe.** Wend U tot mij, en wees mij genadig; want ik ben eenzaam en ellendig.
17. **Tsade.** De benauwdheden mijns harten hebben zich wijd uitgestrekt; voer mij uit mijne nooden.
18. **Resch.** Aanzie mijne ellende, en mijne moeite, en neem weg al mijne zonden.
19. **Resch.** Aanzie mijne vijanden, want zij vermenigvuldigen, en zij haten mij met eenen wreveligen haat.
20. **Schin.** Bewaar mijne ziel, en red mij; laat mij niet beschaamd worden; want ik betrouw op U.
21. **Thau.** Laat oprechtigheid en vroomheid mij behoeden, want ik verwacht U.
22. **O God!** verlos Israël uit al zijne benauwdheden.

David eindigt dezen psalm met ootmoedige en dringende smeekbeden om verlossing voor zich en geheel Israël. Hij stelt den Heere nog eenmaal zijne gevaren en nooden met al de benauwdheden zijns harten voor oogen. Hij smeekt Hem met belijdenis van zijne zonden om genadige uitredding en bewaring, en besluit met eene ernstige bede om de verlossing van al het volk Gods uit al hunne benauwdheden.

Hij verkeert in dreigende gevaren en bange nooden, waarin hij hulpeloos alleen gelaten is, “want ik ben eenzaam en ellendig,” zoo klaagt hij. Hulp en troost van menschen, van vrienden derft hij geheel, en daarentegen “vermenigvuldigen zich zijne vijanden.” Het zullen wel niet

alleen lichamelijke vijanden geweest zijn, die David benauwen, zijne geestelijke vijanden, duivel en zonde, laten hem evenmin ruste. Satan en zonde staan in verband met de lichamelijke vijanden der kinderen Gods, en werken in tijden van benauwdheden en nooden krachtig op hun innerlijk leven tot verschrikking en ontzetting of tot vertwijfeling en vreeze. De geestelijke vijanden zijn in zulke tijden het allermeeest te duchten en te vreezen. Zij beroeren de ziel, gelijk geweldige stormen de wateren beroeren en verheffen. David ervaart dit, van hier zijne klacht: “de benauwdheden mijns harten hebben zich wijd uitgestrekt.” Enkele uitleggers lezen dit als eene bede: “verruim de benauwdheden mijns harten.” Wij behouden liever de vertaling der onzen, zij is het naast aan den grondtekst, en is een gepaste drangreden voor de bede in het tweede lid: “Voer mij uit mijne nooden.” De benauwdheden zijns harten hebben zich als waterstroomen, opgestuwd en voortgezweept door hevige stormen, over zijne gansche ziel uitgestort. Wel mocht hij smeeken: “aanzie mijne ellende, en mijne moeite.”

En onder dit alles is hij “eenzaam,” geen hand is hem ter hulpe, geen oor neigt zich tot zijne klacht, geen hart deelt in zijne smart, bij menschen is noch hulp noch troost. O dat “eenzaam” en “verlaten” zijn, hoe verzwart het de smart des lijdens. Al kunnen menschen ons onder beproevingen en smarten geene dadelijke hulp of troost toebrengen, hunne tegenwoordigheid, hunne tranen alleen zijn eene onuitsprekelijke vertroosting voor het lijdende en angstige hart. Zelfs de Heiland begeerde in het eenzaam en bang Gethsemané de tegenwoordigheid van zijne jongeren: “blijft hier en waakt met Mij” sprak Hij op droeven toon.

Maar hoe eenzaam en verlaten hij ook van menschen is, hij is nochtans niet alleen, zijne oogen zijn geduriglijk op den Heere, van wien hij verwacht, dat Hij zijne voeten uit het net zal uitvoeren. Zijn geloof en hoop zijn onder zijne verlating niet bezwaken, integendeel zij zijn er door gelouterd en versterkt, en gelijk het meermalen gaat, naarmate ons alle vleeschelijke steunsels ontvallen, klemmen wij ons nauwer aan God vast, en staat onze hoop alleen op Hem.

Hij stort zijn hart in herhaalde en dringende smeekbeden uit: “Wend U tot mij, en zijt mij genadig,” “aanzie mijne ellende en mijne moeite,” “aanzie mijne vijanden,” “bewaar mijne ziel,” “laat vroomheid en oprechtheid mij behoeden,” “en neem weg al mijne zonden.” Het zijn echte tollenaarsbeden van een die gansch ontbloot is. Hatem hem zijne vijanden met een wreveligen haat, zonder oorzaak, voor God, weet David, is er oorzaak voor het lijden, dat hem treft. Hij is niet onschuldig in eigen oogen, daarom bidt hij: “zijt mij genadig” “en neem weg al mijne zonden.” Dit is de derde maal dat David in dezen psalm zijne zonden gedenkt, vs. 7, 11 en 18. “Wij herkennen in die herhaalde beden om vergeving van zijne zonden den man naar Gods harte, die zijne misdaden niet verbergen wil, en in zijn lijden eene tuchtiging des Heeren over zijne zonden ziet.

David is hier in zijne ootmoedige schuldbelijdenis allen kinderen Gods onder hun druk en lijden ten voorbeeld, hoe zij in zulke tijden hunne smeekingen en gebeden te mengen hebben met den geur van een verbroken hart en een verslagen geest. Het is goed voor een kind van God, wanneer hij hiertoe onder de bezoekende hand Gods komen mag, en zijn zonden hem meer dan al zijn lijden, drukken en smart aandoen.

Wij zien dit in David, en hooren dit nog nader in zijne bede: “laat oprechtheid en vroomheid mij behoeden, want ik betrouw op U.” Dat is de bede van een geheiligd en teeder geweten, dat onder alle gevaren het allermeeest het gevaar der zonde vreest, en daarom van zijn God begeert, dat oprechtheid en vroomheid hem op al zijne wegen mogen behoeden. Hij begeert die beiden als twee levensgezellinnen, als leidsvrouwen aan zijne rechter- en linkerzijde op al zijne wegen. Hij weet, geen veiliger geleide kan de Heere hem schenken, dan deze twee.

En zeker is er geen veiliger geleide op al onze wegen, bovenal in moeilijke en gevaarlijke

wegen van druk en lijden, dan ware oprechtheid en vroomheid van hart en wandel. Wij leven dan dicht bij God, bewaren een zuiver geweten voor Hem, wij kunnen en durven Hem onze wegen bloot te leggen, en ontvluchten de kromme en verleidelijke paden van onrecht en bedrog. Wij zoeken dan geen heul in listig en bedriegelijk overleg, maar vertrouwend op den Heere, verwacht onze ziel, hoe moeilijk ons pad ook zij, van Hem haar heil.

Daarom besluit David dezen psalm ook met de bede: “O God! verlos Israël uit al zijne benauwdheden.” Sommige uitleggers houden dit laatste vers voor eene toevoeging van latere hand. Wij kunnen ons hiermede niet vereenigen, wij vinden er niets vreemds in, dat David met deze bede voor geheel Israël eindigt. Als Israëliet, als lid van het volk Gods, van de gemeente des Heeren is hij met dat volk, met die gemeente één. Zijne benauwdheden zijn zijns volks benauwdheden en zoo wederkeerig. Hij kan niet eindigen zonder die uitbreiding, de liefde tot zijn volk dringt hem er toe, en wordt Israël verlost van zijne benauwdheid, dan staat David er niet buiten, dan wordt ook hij verlost van al zijne benauwdheden.

Bedriegen wij ons niet, dan ziet David hier door tot de groote verlossing van Israël in zijn Goël en Messias, en verheugt zich zijn hart in die heerlijke verlossing, die Israël redden zal uit al zijne benauwdheden: van zonde, satan en dood.

En op die verworven verlossing heeft nog elk oprecht kind van God te midden zijner verdrukking het oog. Dit is zijn eenige troost in leven en sterven, Christus schenkt hem kracht en troost. Hij weet: de verdrukking werkt lijdzaamheid, en de lijdzaamheid bevinding, en de bevinding hope, en de hope beschaamt niet, omdat de liefde Gods in het hart is uitgestort, en Christus voor ons gestorven is, toen wij nog zondaren waren. Dit zij en blijve de vaste grond onzer hope onder alle verdrukkingen.

PSALM 26

Hoe David in het bewustzijn van zijn onschuld tot den Heere om redding bidt.

Een psalm van David.

Wanneer men lezende, onmiddellijk van Ps. 25 tot 26 overgaat, dan zal men bevinden, dat deze liederen aan elkander verwant zijn, en toch ook dat er verschil tusschen die beiden is. Verwant: in beiden wordt gebeden om verlossing: 25:20, 22 en 26:11. In beiden spreekt David het bewustzijn van zijn vertrouwen op den Heere uit: 25:2 en 26:1, en is dit vertrouwen voor hem een vaste grond der hope, dat de Heere hem niet beschamen zal, en hij niet wankelen zal. Een derde trek van overeenkomst ligt in 25:21 en 26:1. In de eerste plaats bidt David: “laat oprechtheid en vroomheid mij behoeden,” en ten tweede betuigt hij: “want ik wandel in mijne oprechtheid.”

Is er alzoo verwantschapping tusschen deze psalmen, er is ook verschil. In Psalm 25 treft ons de diep ootmoedige toon, die er in heerscht, als de dichter tot driemaal van zijne zonden en overtredingen gewaagt, vs. 7, 11 en 18, en om genade en vergeving bidt. En in Ps. 26 vinden wij niet slechts geen spoor van schulderkennis, maar beroept David zich op zijne oprechtheid, op de reinheid van zijn hart en handen voor God en de menschen.

Dit zoo in het oogvallend verschil schijnt de verwantschapping tusschen deze beide psalmen op te heffen, zoo zelfs, dat men gemeend heeft, zij kunnen beiden niet van David zijn, of David spreekt in Ps. 26 van de reinheid en onschuld van zijn tegenbeeld, den Messias. Naar ons oordeel heft dit verschil volstrekt het verwante tusschen deze twee psalmen niet op, en spreekt David hier niet van de onschuld van Christus, maar van zijne onschuld, evenals in psalm 7:4—6 en in 17:2—5.

Hoe hebben wij het dan te verstaan? Het is het getuigenis van een door Gods Geest verlicht en door Christus' bloed gereinigd en geheiligd geweten, dat zich voor God tegenover zijne vijanden, die mannen des bloeds zijn, vrijmoedig en toch ootmoedig uitspreekt. De dichter is geen heilige in eigen oogen, hij is den farizeër niet gelijk, die met een: “o God! ik dank U, dat ik niet ben gelijk de andere menschen,” in den waanzin zijner heiligheid voor het aangezicht Gods komt. Dit zal ons bij de verklaring duidelijk worden.

1. Doe mij recht, Heere! want ik wandel in mijne oprechtheid; en ik vertrouw op den Heere; ik zal niet wankelen.

Zoo begint David. Tegenover al de beschuldigingen zijner vijanden beroept hij zich op den alwetenden en rechtvaardigen Rechter, en geeft Hem zijne zaak ter beslissing over, niet twijfelende of die beslissing zal geheel in zijn voordeel uitvallen; “hij zal niet wankelen,” niet uit zijn stand gerukt worden. En de gronden hiervoor vindt David in het getuigenis van zijn geweten, dat hij wandelt in zijne oprechtheid en op den Heere vertrouwt.

Dit getuigenis, dat een getuigenis des Heiligen Geestes in hem is, heeft zulk eene Goddelijke klaarheid en kracht, dat hij bidden durft:

2. Proef mij, Heere! en verzoek mij, toets mijne nieren en mijn hart.

De nieren zijn volgens de Schrift de zitplaats van de innerlijke aandoeningen en verlangens, en uit het hart zijn de uitgangen des levens. Zijn innerlijk innigste, dat voor al wat mensen heet, verborgen is, geeft hij vrijmoedig aan den eenigen Hartenkenner ter beproeving, verzoeking en toetsing over. De Heere zal in die diepste diepte van zijne ziel blanke oprechtheid en een heilig vertrouwen op Hem vinden. Dit zegt niet, dat David zich tot de volmaakten rekent, of dat hij tot de perfectionisten, de volmaaktheiddrijvers van onzen tijd behoort, zoo verblind was de

man niet, die had leeren betuigen en bidden: “wie zal de afdwalingen verstaan? reinig mij van de verborgene afdwalingen.”

Neen, hij leeft als een zondaar in zichzelf enkel bij Gods goedertierenheid en waarheid.

3. Want uwe goedertierenheid is voor mijne oogen, en ik wandel in uwe waarheid.

Hieruit blijkt waaruit David zijne oprechtheid van hart en wandel heeft, uit de innerlijke geloofsbetrekking zijner ziel tot den Heere, dien hij in zijne goedertierenheid, liefde en genade, en in zijne waarheid, trouw en vastigheid kent.

Gods goedertierenheid, Gods liefde en genade zijn voor zijne oogen. Zij zijn in zijne naaste nabijheid, zij schitteren in de oogen zijner ziel, hij verheugt en verlustigt zich er in, hij heeft er zijn leven in. In Gods waarheid, in zijne trouwe bevelen en beloften wandelt hij. Hij heeft die heilige bevelen lief, en verlaat zich eenig en alleen tot zijne zaligheid op de trouwe Gods.

Dit is de bron van al hetgeen de dichter in vs. 4-8 van zijn wandel voor God en menschen getuigt. Indien dit nu geen evangelische godsvrucht en heiligmaking is, die uit het geloof is, dan beken ik haar niet te kennen. Ik zou voor mijzelf en allen, die den Heere vreezen, wenschen ten allen dage die gemoedsgezindheid van David te bezitten, zoo bewust te zijn van onze oprechtheid voor God en menschen, zoo verzekerd te wezen van ons vertrouwen op Hem. Het is waarlijk geen geringe zaak te ondervinden, dat Gods goedertierenheid in Christus voor onze oogen is, dat is een geloofsweldaad, die begeerlijk is voor elk, die eenmaal de goedertierenheid, de liefde en genade Gods tot zijne behoudenis heeft leeren kennen. Waarlijk bij deze dingen leeft men, hoe arm, ellendig en schuldig wij ons ook in onszelfen gevoelen. In die goedertierenheid hebben wij dan onze rechtvaardigmaking en heiligmaking, en de Geest Gods getuigt dan in ons: “want gij zijt in Hem volmaakt.” Gods waarheid, zijne onveranderlijke trouw is de vastigheid, waarop onze ziel bouwt en waarin wij al onze vastigheid hebben, ook als satan ons aanklaagt en Gods wet ons veroordeelt.

Geliefde lezer of lezeres, dat wij hierin David mogen gelijken, dat zijne ervaring en gemoedsgezindheid de onze mogen zijn of worden, dan is ook voor ons de verzekering van den discipel, dien Jezus liefhad: “Geliefden, indien ons hart ons niet veroordeelt, zoo hebben wij vrijmoedigheid tot God; en zoo wat wij bidden, ontvangen wij van Hem, dewijl wij zijne geboden bewaren, en doen hetgeen behagelijk is voor Hem.”

Oprechte godsvrucht kan niet nalaten zich in godvruchtige daden uit te spreken, en openbaart zich het naast in de gemeenschap, die wij zoeken, wie wij tot onze vrienden begeeren. Het is zoo waar wat iemand gezegd heeft: “zeg mij wie uwe vrienden zijn, en ik zal u zeggen wie gij zijt.”

Dat dit eene oude waarheid is, zien wij in onzen psalm. Nadat David vs. 1 — 3 getuigenis heeft gegeven van zijne oprechtheid voor den Heere, verklaart hij in vs. 4, 5 en 6 zijn afkeer van de werkers der ongerechtigheid en van hunne onvruchtbare werken der duisternis.

4. Ik zit niet bij ijdele lieden, en met bedekte lieden ga ik niet om.

5. Ik haat de vergadering der boosdoeners, en bij de goddeloozen zit ik niet.

6. (a) Ik wasch mijne handen in onschuld.

David brengt hen met wie hij niet omgaat, wier gemeenschap en verkeer hij niet begeert, maar haat en ontvlucht, tot vier soorten: ijdele lieden, bedekte lieden, boosdoeners en goddeloozen.

Ijdele lieden: dat is het groot getal van ledige lichtzinnige lieden, die als lieden dezer wereld hun deel in dit leven hebben, en oog noch hart hebben voor de hoogere en hemelsche belangen

en goederen, en van hen die daar zingen: “laat ons eten en drinken en vroolijk zijn, want morgen sterven wij.” Bedekte lieden zijn menschen, die hun aangeboren aangezicht en hunne gedaante zorgvuldig verborgen houden, en geheel anders schijnen dan zij zijn. Zij wachten zich hun gevoelen en de gezindheid huns harten uit te spreken, en indien zij het schijnen te doen, dan geschiedt dit in zulke dubbelzinnige woorden, dat zij u nog altijd raden laten wat zij gevoelen. Het is dat slag van gevaarlijke lieden achter wier woorden altijd andere gedachten liggen, die zelven buiten schot willen blijven, zooals men dit noemt, en anderen doen vallen. Het zijn menschen van kwade praktijken, smeders van listige aanslagen tegen hun naasten, en die op de oprechten loeren. Het derde soort zijn de boosdoeners: de openbare, stoute zondaars, de werkers der ongerechtigheid, die voor geen daad van onderdrukking, geweld en bloedvergieten terugschrikken, wanneer het in de macht van hunne hand is. Het vierde soort zijn de goddeloozen: dezulken die loos, ledig zijn van God en zijne vreeze. Menschen die met hart en daden tot God zeggen: “wijk van ons, aan de kennis uwer wegen hebben wij geen lust.” Het zijn de openbare verachters van God en van zijn heilig Woord; gij vindt hunne afzichtelijke beeltenis geteekend in Judas' Brief vs. 12—16.

Deze allen haat David, hij begeert hun vriend en metgezel niet te zijn, hij wordt in hunne vergaderingen niet gevonden. Daar is, daar kan zijne plaats niet zijn, als kind des lichts kan hij geene gemeenschap hebben met de duisternis; er is geene samenstemming tusschen Christus en Belial.

Niet dat David uit de hoogte op die lieden neerziet, of in zijn harte zou zeggen: “wijk van mij, ik ben heiliger dan gij,” geenszins. Als elk kind van God geeft hij Gods genade de eere voor hetgeen hij is, in zijn hart heeft hij medelijden met hen, en is zijn gebed voor hen.

Zich geheel aan die lieden onttrekken, kan hij niet, hij zou dan uit de wereld moeten gaan. Maar gemeenschap der vriendschap kan hij met hen niet hebben; hij heeft betere vrienden, hij is een gezelschap van allen die den Heere vreezen, en van hen die 's Heeren bevelen onderhouden.

In oprechtheid kan hij voor God en menschen verklaren: “Ik wasch mijne handen in onschuld.” De handen zijn de werktuigen onzer daden; die in onschuld te wasschen zegt: geen gemeenschap, geen deel te hebben aan eenige booze daad, daarvan onschuldig te zijn, Deut. 21:6. Matth. 27:24. David spreekt alzoo tegenover de beschuldigingen zijner vijanden; en wat eenmaal in Pilatus mond een leugen was, dat is in zijn hart en mond waarheid.

En wat David naar gezindheid van zijn hart en in zijn wandel is, dat vloeit bij hem voort uit zijne liefde tot God en zijnen dienst. Daarom verbindt hij het laatste lid van vs. 6 met een nadrukvol “en” aan het vorige:

6. **(b) en ik ga rondom uw altaar, o Heere!**
7. **Om te doen hooren de stem des lofs, en om te vertellen al uwe wonderen.**
8. **Heere! ik heb lief de woning van uw huis, en de plaats des tabernakels uwer eer.**

Vergelijk hiermede Ps. 42, 63 en 84, en gij vindt daarin dezelfde heilige begeerten om den Heere te ontmoeten, te dienen en te prijzen in zijne heiligdommen. De woorden: “ik ga rondom uw altaar,” kunnen ook vertaald worden: “ik zou rondom uw altaar gaan.” Ik denk ze moeten zoo vertaald worden. David is verdreven en verwijderd van den tabernakel; en betuigt nu wat hij zou willen, wat hij begeert, te gaan rondom 's Heeren altaar. Wij herkennen hierin David, den godvruchtigen koning, van wien het woord is in den volgende psalm: “Eén ding heb ik van den Heere begeerd, dat zal ik zoeken, dat ik al de dagen mijns levens mocht wonen in het huis des Heeren, om de liefelijkheid des Heeren te aanschouwen en te onderzoeken in zijnen tempel.”

De gemeenschap met God en zijn volk gaat hem boven alles, liever is hij aan den dorpel van Gods huis, dan lange te wonen in de tenten der goddeloosheid.

Dit geeft hem vrijmoedigheid om met vertrouwen te bidden:

- 9. Raap mijne ziel niet weg met de zondaren, noch mijn leven met de mannen des bloeds;**
- 10. In welker handen schandelijk bedrijf is, en welker rechterhand vol geschenken is.**
- 11. Maar ik wandel in mijne oprechtheid; verlos mij *dan* en wees mij genadig.**

Hij beschrijft nog eenmaal de lieden, die hij vs. 4 en 5 genoemd heeft, en bidt, dat de Heere hem niet wegrape met hen. Wat David bidt, kan God niet doen, den rechtvaardige om te brengen met den goddelooze. Toch bidt David dit oordeel Gods af, het is, zooals Calvijn ervan zegt, alsof hij door zijn gebed zijne vrees verbeteren wilde, en God laat hem in zijne nederbuigende goedheid toe zoo te bidden.

Nu is zijne vreeze geweken en met vertrouwen juicht hij:

- 12. Mijn voet staat op effen baan; ik zal den Heere loven in de vergaderingen.**

Een effen baan of zooals in Ps. 143:10 een effen land staat tegenover een moeilijke, gevaarvolle plaats of weg. Davids omstandigheden zijn aan zulk een moeilijke en gevaarvolle plaats gelijk, maar hij spreekt in het geloof alsof hij reeds behouden is, zoodat hij op eene veilige, welverzekerde plaats en weg staat. Zoo is het, het geloof is een vaste grond der dingen, die men hoopt, en een bewijs der zaken, die men niet ziet. En de vrucht der verlossing ontbreekt niet, hij zal den Heere loven, en let wel, in de vergaderingen, dat is in de tegenwoordigheid en in de gemeenschap met allen, die den Heere vreezen, in 's Heeren huis.

Deze psalm doet de hooge waardij kennen van een goed geweten voor God door Jezus Christus. Wij kunnen er uit leeren, dat de ware godvruchtige geen gemeenschap kan en mag hebben met de werkers der ongerechtigheid, en dat, kan hij niet uit de wereld gaan, hij toch niet van de wereld mag zijn. En eindelijk, dat God het zijnen oprechten geeft, om in tijden van benauwdheid zich op Hem te verlaten, waardoor zij te midden van leed en rampen kunnen juichen: mijn voet staat op effen baan, ik zal den Heere loven in de vergaderingen. David begon zijn zang in den minor- en hij eindigt dien in den major-toon.

PSALM 27

David's geloofsroem en geloofsgebed.

Een psalm van David.

Deze psalm vervalt in twee deelen: vs. 1—6, en 7-14. De toon in beide deelen is verscheiden, evenwel niet strijdig. In het eerste deel, vs. 1 — 6, is David op de vleugelen des geloofs opgestegen tot God, Dien hij als zijn licht en heil roemt. Van uit die hoogte blik hij neder in de diepte der duistere gevaren, die hem bedreigen, en zijn geloof viert daar de overwinning; onbevreesd, onvervaard is hij te midden van het grootst gevaar; hij durft zijn vijanden uit te tarten. Maar in het tweede gedeelte, vs. 7 — 14, daalt zijn geloofsmoed en -roem af tot een ootmoedig geloofsgebed, dat hij evenwel besluit met eene krachtige en blijde geloofsverwachting.

In beide deelen is zijn betrouwen, zijn geloof op Jehova, zijn licht en zijn heil, de grondtoon, en als zoodanig strijden zij niet met elkander. Wij zouden het misschien meer in de orde vinden, dat het geloofsgebed den geloofsroem voorafging, en niet omgekeerd. Maar de gang des geloofs laat zich niet binden; de Heilige Geest keert in zijne werking vaak de orde om, en zet voorop, wat wij meenen, dat achteraan moet komen. Het is daarom altijd het veiligst te beginnen, waar de Geest des Heeren begint, en Hem te volgen; zoo doen wij ook thans.

1. **De Heere is mijn Licht en mijn Heil; voor wien zou ik vreezen? de Heere is mijn levenskracht; voor wien zou ik vervaard zijn?**
2. **Als de boozen, mijne tegenpartijen, en mijne vijanden tegen mij, tot mij naderden, om mijn vleesch te eten, stieten zij zelve aan, en vielen.**
3. **Ofschoon mij een leger belegerde, mijn hart zou niet vreezen; ofschoon een oorlog tegen mij opstond, zoo vertrouwt ik hierop.**
4. **Eén ding heb ik van den Heere begeerd; dat zal ik zoeken: dat ik al de dagen mijns levens mocht wonen in het huis des Heeren, om de liefelijkheid des Heeren te aanschouwen, en te onderzoeken in zijnen tempel.**
5. **Want Hij versteekt mij in zijne hut, ten dage des kwaads; Hij verbergt mij in het verborgene zijner tent; Hij verhoogt mij op eenen rotssteen.**
6. **Ook nu zal mijn hoofd verhoogd worden boven mijne vijanden, die rondom mij zijn, en ik zal in zijne tent offeranden des geklanks offeren; ik zal zingen, ja, psalmzingen den Heere.**

Hooger kan het niet: “De Heere is mijn licht en mijn heil.” David is op de vleugelen des geloofs, de zon in het aangezicht opgestegen, maar zonder gevaar, dat de gloed en de warmte van die zon zijne vleugelen zal doen smelten, want de Heere is zijn licht. Het licht, de aanvang van alles ook in de aardsche Schepping, is de bron en het beeld van leven en blijdschap, machtig om alle duisternis van gevaren en droefenissen te verdrijven. Daarom verklaart hij het door de bijvoeging: “mijn heil,” mijne hulp en redding.

Hooger kan het niet, Jehova zelf in al zijne volmaaktheden is zijn licht en heil. Hoe verklaarbaar en betamelijk, dat hij uitdagend vraagt: “voor wien zou ik vreezen?” zoo nabij den Heere is het onmogelijk te vreezen. Daarom gaat David voort om de volheid zijns geloofs uit te storten, en roemt hij: “de Heere is mijn levenskracht, voor wien zou ik vervaard zijn?” Zijn levenskracht,” of meer naar de beteekenis van het woord in het oorspronkelijke, zijn “levensburcht,” waarin zijn leven veilig is tegen elken vijandelijken aanval, zoodat hij vragen kan: “voor wien zou ik vervaard zijn?”

En de gevaren, die hem bedreigen zijn niet denkbeeldig en gering, het zijn booze, bloeddorstige vijanden, die tegen hem opstaan, zij willen zijn “vleesch eten,” hem verslinden, maar hoe gevreesd ook, in hun aanval tegen hem stieten zij zelve aan, zij struikelden, en vielen; niet hij, maar zij zijn omgekomen.

Davids geloofsroem klimt tot heilige spot met de macht zijner vijanden. Veilig in God, zijn licht, heil en levensburcht, vreest hij niet, al belegerde hem een geheel leger, en ofschoon een oorlog tegen hem opstond, hierop vertrouwt hij: dat Jehova zijne hulpe is. Dat herhaald “ofschoon” is geene onderstelling, alsof het in werkelijkheid nog niet zoo ware, maar is de uitdrukking des geloofs, dat voor geene werkelijkheid, hoe gevaarlijk ook, terugdeinst. God geeft niet te gelooven tegen onderstelde en denkbeeldige gevaren, maar onder werkelijke gevaren.

En God, zijn licht en heil, is zijn eenig-Al, zie vs. 4—6. “Eén ding heeft hij van den Heere begeerd, dat zal hij zoeken.” Merk op, hoe het waar geloof niet vele dingen begeert en zoekt, maar slechts één ding. De begeerlijkheid des vleesches zoekt vele dingen, de eigengerechtigte jaagt evenzeer naar vele dingen, daarentegen acht het geloof al die vele dingen schade en drek, werpt ze buiten boord, om alleen Christus te gewinnen.

Wat dat *ééne* ding is, spreekt David in de taal des Geestes der Oud-Testamentische bedeeling uit: “dat ik al de dagen mijns levens mocht wonen in het huis des Heeren, om de liefelijkheid des Heeren te aanschouwen, en te onderzoeken in zijnen tempel.” Hij is onder zijne vervolging verdreven van den tabernakel, dien hij hier het huis des Heeren noemt. Jehova woont daar, Hij troont daar tusschen de Cherubim en verspreidt daar in al de ceremoniën van altaar en offeranden, van priester en tabernakel al de liefelijkheid van zijn Wezen, wil en openbaringen. Het is alzoo niet slechts een lichamelijk wonen in ’s Heeren huis, dat hij begeert en zoekt, maar hij dorst naar de innerlijke geloofs- en geestesgemeenschap met God, naar dat in- en doordringen in de volheid Gods, waarbij hij, in het overzalig gevoel van de uitnemende heerlijkheid Gods, de hoogste zekerheid en veiligheid geniet.

Hier wordt, onder de aanschouwing van den voorbeeldigen tabernakeldienst, zijn geloofssoog verhelderd voor de verborgenheden des heils, zooals die eenmaal in Christus hare vervulling zouden erlangen. In die aanschouwing ontdekt hij telkens weder nieuwe en schoonere liefelijkheden, die zijn hart bekoren, en hem dringen tot onderzoekingen, opdat hij met al de heiligen, ten volle zou begrijpen, welke de breedte, en de lengte, en de diepte, en de hoogte zij, en bekenne de liefde van Christus, die de kennis te boven gaat, opdat hij vervuld worde tot al de volheid Gods.

Ik mag hier niet meer van zeggen, of liever, het is niet om te zeggen, het kan alleen genoten worden. Het zijn verborgene, onuitsprekelijke werkzaamheden des geloofs, het zijn de zoete en geurige vruchten des Heiligen Geestes, die in de gemeenschap Gods gesmaakt worden.

David is veilig in en door God verborgen, verstoken in zijn hut en tent. Gelijk een goede herder zijn schaap aan de klauwen van den wolf ontrukkt, en met en bij zich in zijn hut versteekt en verpleegt, alzo doet zijn goede Herder. Hier is hij veilig, de vijand vindt hem niet. En nu de tweede beeldspraak: “Hij verhoogt mij op een rotssteen,” op een onbereikbare rotsspits; Jehova zelf is die hooge rots.

Zie hem daar staan, en hoor hem in het geloof van zijne verhooging profeteeren: “Ook nu zal mijn hoofd verhoogd worden boven mijne vijanden, die rondom mij zijn, en ik zal in zijne tent offeranden des geklanks offeren; ik zal zingen, ja psalmzingen den Heere.”

Hij zal niet alleen verlost worden uit de handen zijner vijanden, maar hij zal hen ook aan zich onderwerpen, en over hen heerschen, dat is de beteekenis van het “verheffen zijns hoofds boven zijne vijanden.” En dat alles zal de Heere doen, niet hij. Daarom gloeit zijn hart van

dankbaarheid, van innerlijke behoefte, Gode in zijn huis offeranden, brand- en drankoffers te brengen, en dit onder het vroolijk geschal der zilveren trompetten, waaronder ook zijn stem in psalmgezangen zal gehoord worden.

Dit over het eerste gedeelte van onzen psalm. Het is een wonderbaar schoon en aantrekkelijk gedeelte. Allen, die het ééne noodige hebben leeren begeeren en zoeken, worden er door aangehouden. Zij vinden er, zij het ook voor allen niet in dezelfde mate, hunne ervaringen des geloofs en des levens in terug. Hoe goed en zalig is het in Christus zoo de gemeenschap Gods te smaken, in God alleen en geheel voldaan te zijn. Hoe veilig weten wij ons dan, hoe moedig heften wij dan in nooden en gevaren onze hoofden op, en kunnen wij dan psalmen zingen tot eer van dien Eénen, Die ons licht en ons heil is.

David is in het tweede gedeelte van dezen psalm van de hoogte van zijn geloofsroem, waarop hij in het eerste gedeelte stond, afgedaald tot den voet dier hoogte, het geloofsgebed. Reeds wezen wij op dit merklijk verschil tusschen beide gedeelten. De overgang is ongemeen sterk en gevoelig, als David het eerste gedeelte, vs. 6, eindigt met de blijde betuiging: “Ik zal zingen, ja psalm zing en den Heere,” en op eenmaal, vs. 7, overgaat tot de bede:

7. Hoor, Heere! mijne stem, als ik roep; en wees mij genadig, en antwoord mij.

Die overgang in den zielstoestand des dichters, hoe sterksprekend en gevoelig ook, bevreedt ons niet, en wij voegen erbij, smart ons niet. Die overgang bevreedt ons niet: op de hoogte van den geloofsroem te staan, gelijk de dichter in vs. 1-6, is niet iets blijvends in het geloofsleven der kinderen Gods, die toestand wordt afgewisseld door dien van geloofstrijd en geloofsgebed. God wil dat zijne kinderen den geheelen gang der geloofswerkzaamheden en ervaringen doormaken. Hij wil, altijd in hun belang, tot hunne oefening, dat zij te midden der harde en scherpe werkelijkheid zullen staan en strijden. Op de hoogte, waarop David gestaan had, was hij door het geloof verheven boven de werkelijkheid; hij zag zijne vijanden, nooden en gevaren wel, maar zij waren van uit die hoogte des geloofs als sprinkhanen, als niets in zijne oogen. Maar afgedaald van die hoogte, ziet hij allen en alles weer zooals zij zijn, en nu hooren wij hem ootmoedig en dringend om hulp roepen tot zijn Heere en God.

Men merke wel op, het is geen ander geloof, maar altijd hetzelfde geloof, waardoor David roemt als overwinnaar, en waardoor hij bidt en smeekt. Alleen de mate en werkzaamheid zijns geloofs is verscheiden, zijn geloof heeft niet opgehouden, zoo weinig, dat de kracht ervan onder zijn strijd zich temeer bewijst.

Daarom smart het ons niet, en hebben wij ook geen medelijden met David, als hij van zijn geloofshoogte is afgedaald, en in de vallei tot strijden geroepen wordt. Integendeel wij verheugen er ons over, “want wij zouden ons in David niet kunnen vinden, zoo hij in denzelfden triumfeerenden toon, in welken hij begonnen was, was voortgegaan tot het einde.” Nu kunnen alle kinderen Gods zich in David vinden; want allen kennen in hunne mate zijn roemtaal, maar evenzeer zijn strijden en bidden.

Luide en met sterken aandrang der ziel is zijn gebed: Hoor, Heere! “mijne stem, als ik roep.” Hij stort zijn hart niet uit in een stil gebed, met een gedempte stem, maar luide roept hij met zijne stem, als een die in grooten nood en dreigend gevaar verkeert. Ootmoedig is zijne bede als van een schuldige: “en wees mij genadig, en antwoord mij.” Het is David om een antwoord Gods te doen; hij is den hulpeloos nooddriftige gelijk, dien wij niet van de deur kunnen krijgen, zonder dat hij wat ontvangen heeft.

En waar ontleent David zijne vrijmoedigheid aan, wat is de grond waarop hij zoo aanhoudt om een antwoord des Heeren? ’s Heeren eigen woord:

8. Mijn hart zegt tot U: Gij zegt: Zoek mijn aangezicht; ik zoek uw aangezicht, o Heere!

De zinleden van dit vers zijn afgebroken, en daardoor wat duister. Onze overzetters hebben er tot verduidelijking de woorden “Gij zegt” tusschengevoegd. Met behoud van deze tusschen voeging levert het dezen zin op: “Wanneer Gij, Heere tot mij zegt: zoek mijn aangezicht, dan zegt mijn hart tot U: ik zoek uw aangezicht, o Heere!”

De Heere geeft zijn volk vrij vergunning, beveelt hun zijn aangezicht te zoeken in het gebed. Deze vrij vergunning, dit bevel des Heeren houdt de belofte in, dat Hij verhooren zal. David had dit bevel gehoord, het was doorgedrongen in zijn hart, en had weerklonken tegen de wanden van zijn hart, en deze echo gegeven: “ik zoek uw aangezicht.”

Het waar gebed is de weerkaatsing, de weerklank van het woord Gods door zijn Geest in het hart gesproken. Wat zijn hart begeerde, sprak Gods woord tot hem, en nu vertolkte zijn hart de begeerte in de woorden des Heeren zelve.

“Gods aangezicht te zoeken” is zijne tegenwoordigheid als die eens konings te begeeren. Gods aangezicht beteekent de gunstige en genadige ontdekking en openbaring Gods in den Messias aan schuldige en onwaardige zondaren, en daartegenover staat de verberging van zijn aangezicht, de openbaring van Gods toorn; dit bidt David af.

9. Verberg uw aangezicht niet voor mij; keer uwen knecht niet af in toorn; Gij zijt mijne Hulp geweest; begeef mij niet, en verlaat mij niet, o God mijns heils!

David en alle kinderen Gods vreezen niets zoo zeer dan de verberging van Gods aangezicht, want de aanschouwing van 's Heeren aangezicht is hun een bewijs van de gunstige betrekking, waarin zij tot God staan; in dat aangezicht is leven, licht en vroolijkheid. Gods toorn, zijne ongunst te ondervinden, al is het ook een vaderlijke toorn, is hun ondragelijk, omdat zij in den diepsten grond huns harten dien God liefhebben. Daarom brengt David als een drangreden bij hetgeen God voor hem geweest is, “zijne Hulp,” en noemt hij Hem den “God zijns heils.”

Die God blijft hem thans alleen over, en hij verwacht, Hij zal hem aannemen. “Want,” zegt hij:

10. Want mijn vader en mijne moeder hebben mij verlaten; maar de Heere zal mij aannemen.

Indien wij dit “vader en moeder” letterlijk, van Davids ouders, te verstaan hebben, dan moet deze psalm heenwijzen op zijne vervolging onder Saul, toen hij vluchten moest naar den vreemde, en hij voor zijne ouders een toevlucht zocht bij den koning der Moabieten, 1 Sam. 22:3. Maar wij behoeven dit juist niet letterlijk te verstaan; David kan door “vader en moeder,” ook in het gemeen zijne naaste bloedverwanten en vrienden verstaan, degenen die hem het naast bestonden, bij wie men onder droevige en moeilijke omstandigheden het eerste troost en hulp zoekt.

Van alle menschenhulp verstoken, blijft de Heere hem over, en in het geloof zegt hij: “maar de Heere zal mij aannemen.”

Zoo heeft dan Davids geloof niet opgehouden, maar zich krachtig bewezen in het gebed tot zijn God, wij zullen dit nog nader in de vier laatste verzen van dezen psalm zien.

Ik verwacht, dat er onder onze lezers en lezeressen zijn, die zich in het tweede gedeelte van dezen psalm beter kunnen vinden dan in het eerste. En toch moeten beide toestanden en geloofsuitingen gekend worden, zij het ook niet in dezelfde mate als David. Er zijn tijden, waarin de Geest des Heeren, Gods kinderen op de heerlijke hoogten des geloofs stelt, maar ook tijden, waar Hij hen door een strijdend geloof tot Hem doet vluchten. — Beide tijden zijn goed, en werpen hunne vruchten af Gode tot eer, en het hart der kinderen Gods tot troost en zaligheid.

Gelukkig, als wij onder den strijd veel de stem des Heeren hooren: “zoek mijn aangezicht,” en ons hart de echo geeft: “Ik zoek uw aangezicht, o Heere!”

David bevindt er zich goed bij, het aangezicht des Heeren te zoeken, bovendien heeft hij er oorzaak toe, daarom vervolgt hij:

- 11. Heere! leer mij uwen weg, en leid mij in het rechte pad, om mijner verspieders wil.**
- 12. Geef mij niet over in de begeerte mijner tegenpartijders; want valsche getuigen zijn tegen mij opgestaan, mitsgaders die wrevel uitblaast.**

Hij heeft vele tegenstanders, die zijne ziele begeeren om die te verderven. Het zijn te vreezen vijanden; zij blazen als een wild dier wrevel, geweld tegen hem, of staan als valsche getuigen tegen hem op. Aan hoe vele en groote gevaren ziet hij zich blootgegeven; wat het geweld niet vermag, dat zal de valsche tong doen, en wie is veilig tegen de in gift gedoopte pijlen van den laster?

En die vijanden slapen niet, rusteloos bespieden zij hem op al zijne wegen, en dringen met hun boos oog door tot in het verborgen; geene handeling of woord, geene beweging of uiting van David ontgaat hun.

David is er diep van doordrongen, er is er slechts één, de Alwetende en Almachtige, die hem tegen zulke tegenpartijders behoeden kan. Daarom smeekt hij: “Heere! leer mij uwen weg, leid mij in het rechte pad.” Het is bijna letterlijk dezelfde bede, die wij hem in Ps. 25:4, en 143:10 hooren uitstorten.

Dit is eene heilige bede, en gewis het beste wapen in gevaren als waarin David zich thans bevond. Het “rechte pad,” “s Heeren weg” is hier het heilige en veilige pad van Gods geboden, het pad van waarheid en gerechtigheid. Er is, en niet het minst onder omstandigheden gelijk aan die van David, ook voor een kind van God gevaar om aftewijken van het rechte pad, en tot zijne beveiliging uit te zien naar middelen en wegen strijdig met den wil en het woord des Heeren. Het zegt niet weinig onder het kwaad, dat menschen ons aandoen, ons te houden aan Gods woord, en geen list tegenover list, of geweld tegenover geweld te stellen. En toch, in de uitkomst, wordt het openbaar, op het pad van Gods geboden zijn wij altijd veilig, ware vroomheid en oprechtheid zijn de beste gidsen, ook op de gevaarlijkste wegen. Denk aan een Jozef, Daniël, aan de drie jongelingen in den vurigen oven, en aan zoovele andere heiligen van vroegeren en lateren tijd.

Maar het ligt ook in den aard der zaak zelve. Een ootmoedig wandelen in de wegen des Heeren gaat gepaard met de voorzichtigheid en omzichtigheid van een wijzen en bedachtzamen geest, die het kwade ziet, en ontgaat. Salomo heeft reeds gezegd: “De wijze vreest, en wijkt van het kwade; maar de zot is oplopend toornig en zorgeloos,” Spr. 14:16. Bedenken wij hierbij dat de ware godsvrucht de booste tegenstanders beschamen kan en doen terugwijken, David zelf had dit ondervonden, toen Saul hem tot den dood toe vervolgde. 1 Sam. 26:21. En wat alles zegt: God vervult zijn woord: “die Mij eeren, zal Ik eeren.”

Laat ons daarom in nooden en onder gevaren het eerst en het meest bidden: “Heere! leer mij uwen weg, leid mij in het rechte pad.”

En nu het slot van onzen psalm:

- 13. Zoo ik niet had geloofd, dat ik het goede des Heeren zou zien in het land der levenden, ik ware vergaan.**
- 14. Wacht op den Heere; zijt sterk, en Hij zal uw hart versterken, ja, wacht op den Heere.**

In dit slot houdt David een schoone lofspraak op het “geloof.” Hij doet treffend uitkomen hoe het geloof hem alleen heeft staande gehouden. Vers 13 is een afgebroken niet voleindigde zin, die onze overzetters vol gemaakt hebben met de woorden: *Ik ware vergaan*. Die overzetters hebben hiermede Davids onuitgesproken gedachte geheel in zijn geest teruggegeven. Zoo zou het geweest zijn, indien David niet geloofd had, dat hij het goede zien zou in het land der levenden, gewis hij ware vergaan.

Het “goede” is hier het goede des Heeren, de liefelijkheid, de genade des Heeren, waarbij David alleen leven kon, en waarvan hij vs. 4 gesproken heeft. Het is dus een geloof dat het “goede,” de genade Gods ziet, zich daarop verlaat, daaraan vasthoudt, hoe het ook gaat. Voegt David er bij “in het land der levenden,” dan staat dit tegenover het leven na den dood. Twijfelt hij er niet aan, dat hij aan gindsche zijde des grafs het goede zal zien en genieten, hij weet ook hoe noodzakelijk, voordeelig en zalig het is, hier door het geloof in dat “eenig goed” te deelen. David, al is hij een koning en verheven tot rijkdom en eere, had toch zijn ware leven, vreugde en verzadiging niet in hetgeen de wereld hein gaf, en bovenal onder lijden en verdrukking, vervolging en gevaar ondervond hij: indien hij dat goede niet zou zien, hij zou vergaan.

Daarom is zijn laatste woord: “Wacht op den Heere, zijt sterk, en Hij zal uw harte versterken; ja wacht op den Heere.” Het doet er weinig toe, of David deze opwekking tot zijne eigene ziel gesproken heeft of, zooals eenige uitleggers willen, tot anderen; de zin en het oogmerk zijner woorden blijven in beide gevallen dezelfde. Wachten, op den Heere te wachten, en hierin te volharden is hetgeen waartoe David zich en anderen opwekt.

Wachten op den Heere, Hem verbeiden onderstelt dat de Heere vertoeft te komen. Wanneer de Heere lang vertoeft, wordt onze ziel des wachtens moede, en wij hebben noodig haar toe te roepen: houd aan, verslap niet, zijt sterk! en haar te steunen dooide belofte: “en Hij zal uwe harten versterken” Het grootste gedeelte van het geloofsleven der kinderen Gods is wachten op den Heere; welgelukzalig, wanneer wij veel met Micha op den wachttorens des geloofs staan, en betuigen kunnen: “Maar ik zal uitzien naar den Heere, ik zal wachten op den God mijns heils; mijn God zal mij hooren.”

PSALM 28

Gebed, dankzegging en wederom gebed.

Een psalm van David.

De orde in dezen psalm is de omgekeerde van Ps. 27. Daar begint David met een blijden geloofsroem en eindigt met een gebed uit de diepte, en hier vangt hij aan met een gebed uit de diepte en besluit met een blijden lofzang Gode tot eer, die zijn gebed verhoord heeft.

Toch zijn beide psalmen, gelijk ook Ps. 26, uit denzelfden bangen tijd van Davids vlucht voor Absalom, en sluit deze psalm zich nauw aan den voorgaanden. Daar heeft David vs. 13 beleden, dat hij, zonder het goede des Heeren te zien, reddeloos verloren zou zijn, en hier smeekt hij ernstig en dringend tot God, zijn rotssteen, dat Hij hem verhoore, opdat hij niet gelijk worde aan degenen, die in den kuil nederdalen.

1. **Tot U roep ik, Heere! mijn rotssteen; houd U niet als doof van mij af; opdat ik niet, zoo Gij U van mij stil houdt, vergeleken worde met degenen, die in den kuil nederdalen.**
2. **Hoor de stem mijner smeekingen, als ik tot U roep, als ik mijne handen ophef naar de aanspraak-plaats uwer heiligheid.**

David grondt zijne ernstige smeekbede op de onwankelbare trouw van God, zijn rotssteen, en dringt haar aan door de voorstelling van den doodelijken nood des gevaars, waarin hij verkeert.

Het ontbreekt hem niet aan geloof; wie God als zijn rotssteen aanroeft, staat op een vasten grond, en laat, als de nood hem dringt, God in het gebed niet los. Het is David om de verhooring van zijn gebed te doen, vandaar dat: "houd U niet als doof van mij af," immers als de Heere dit doet, "als Hij Zich van hem stil houdt," en zwijgt op zijn gebed, "dan zal hij vergeleken worden met degenen, die in den kuil nederdalen," hij zal dan weldra tot de dooden gerekend worden, want hij staat aan den rand van den kuil der dooden.

Daarom herhaalt David vs. 2 zijne bede: "Hoor de stem mijner smeekingen, als ik tot U roep," en verklaart dit nader, "als ik mijne handen ophef tot de aanspraak-plaats uwer heiligheid." De opheffing der handen is bij den biddende het symbool, het teken van de opheffing des harten tot God, wij vinden dit in O. en N. Testament, 1 Kon. 8:54 en 1 Tim. 2:8, ook bij de Heidenen is dit gebedsgebaar in gebruik. En is David van den tabernakel verwijderd, toch richt hij zich naar de aanspraakplaats van 's Heeren heiligdom. Die aanspraakplaats is het achterste gedeelte van den tabernakel, het heilige der heiligen, waar Jehova troonde boven de arke des verbonds, tusschen de Cherubim, en vanwaar Hij zijne antwoorden gaf aan degenen, die tot Hem naderden. Dit zichtbare teken van de tegenwoordigheid Gods onder Israël was het voorbeeld van Christus in wien de geloovigen des N.T. tot God naderen.

En wat is de inhoud van zijn dringende smeekbede?

3. **Trek mij niet weg met de goddeloozen, en met de werkers der ongerechtigheid, die van vrede spreken met hunne naasten; maar kwaad is in hun hart.**
4. **Geef hun naar hun doen, en naar de boosheid hunner handelingen; geef hun naar hunner handen werk; doe hunne vergelding tot hen wederkeeren.**
5. **Omdat zij niet letten op de daden des Heeren, noch op het werk zijner handen, zoo zal Hij hen afbreken en zal hen niet bouwen.**

David bidt hier in het volle bewustzijn van het rechtvaardige zijner zaak als de van God gezalfde koning van Israël, tegen wien zijne vijanden zich verheffen. Uit de beschrijving van

zijne vijanden vs. 3 is het duidelijk hij bedoelt hen, die weleer van vrede met hem spraken, zich zijne vrienden huichelden, en nu medestanders van Absalom zijn, leidlieden en aanvoeders van den opstand tegen hem.

Hij bidt en verwacht van de vergeldende rechtvaardigheid Gods, die een iegelijk het zijne geeft, dat Hij hem niet weg zal trekken met de goddeloozen, maar dat Hij zijne vijanden vergelden zal naar hun doen, naar hun handenwerk, door de verdelgers te verdelgen. En hij mag verwachten en bidden, dat de Heere hen zal afbreken en niet bouwen, “omdat zij niet letten op de daden des Heeren, noch op het werk zijner handen.”

“s Heeren daden,” “het werk zijner handen,” is hier hetgeen God zoo klaarlijk voor aller oogen gedaan heeft, toen Hij David tot koning over Israël liet zalven, en hem 2 Sam. 7 beloofde dat Hij het koningschap over Israël tot in eeuwigheid zou bevestigen. Tegen die daden, tegen dit handenwerk van Jehova kwamen zijn vijanden in verzet, zij merkten er niet op, zij wilden het verbreken. Zij waren alzoo in opstand tegen Jehova zelven, Dien zij in zijn gezalfde bestreden.

Davids gebed om wrake over zijne vijanden heeft een goeden rechtsgrond, het komt bij hem niet voort uit persoonlijke haat tegen zijne vervolgers, maar de liefde en ijver tot de eere der rechtvaardigheid Gods dringt hem.

Daarom twijfelt hij ook niet aan de verhooring, en heft hij Gode verheerlijkend aan:

- 6. Geloofd zij de Heere; want Hij heeft de stem mijner smeeingen gehoord.**
- 7. De Heere is mijne Sterkte en mijn Schild; op Hem heeft mijn hart vertrouwd, en ik ben geholpen; dies springt mijn hart van vreugde, en ik zal Hem met mijn gezang loven.**
- 8. De Heere is hunlieder Sterkte, en Hij is de Sterkheid der verlossingen zijns Gezalfden.**
- 9. Verlos uw volk, en zegen uwe erve, en weid hen, en verhef hen tot in eeuwigheid.**

Er zijn uitleggers die meenen, dat David dit laatste gedeelte heeft uitgesproken na zijne redding en na het gericht over zijne vijanden, wij deelen dit gevoelen niet, maar houden het er voor dat David biddende of onmiddellijk op zijn gebed de verzekering der verhooring in zijn hart ontvangen heeft. Hij is hier, gelijk het onze Catechismus zoo schoon uitdrukt, veel zekerder, dat zijn gebed van God verhoord is, dan hij in zijn hart gevoelt, dat hij het van Hem gebeden heeft. In het waar gebed is altijd het geloof aan de verhooring verborgen. Maar dan moet het ook een gebed des geloofs zijn. Dit is de ervaring van alle kinderen Gods.

Davids ziel is tot opspringens in God verheugd, hij is enkel lof en dank aan zijn God. Maar dankzegging en lof gaat gepaard met gebed voor zich en al het volk Gods, zie vs. 8 en 9.

Zoo gaat het, van gebed tot dankzegging, en van dankzegging weer tot gebed. Zoo zal het hier, in het strijdperk blijven, totdat de laatste, de allerlaatste bede over zal gaan in het eeuwig loflied daar Boven, voor den troon van God en het Lam. Indien wij ware kinderen Gods zijn, mogen wij op aarde niets anders verwachten; geen lof zonder gebed, uit de diepte naar de hoogte, dat is de weg Gods met al de zijnen. En wij hebben het uit David gehoord, het is de Heilige Geest, die ons, onder onze zwakheden, in het gebed te hulpe komt, en ons den welverzekerden troost kan schenken, dat ons gebed veel zekerder van God verhoord is, dan wij in onze harten gevoelen, dat wij het van Hem gebeden hebben. Mijn lezer of lezeres, kent gij zulk bidden en danken?

PSALM 29

De stem van den God der eere.

Een psalm van David

Dit is de psalm gewijd aan den God, Die dondert met de stemme zijner hoogheid, en een weg deelt voor het weerlicht des donders. De dichter is onder den indruk van een hevig onweder, waarvan de geweldige slagen hem nog in de ooren dreunen, en welks majesteit zijne ziel met heilig ontzag vervult. Zoo geheel heeft hij zijne ziel in zijne woorden uitgestort, dat wij de elkander snel opvolgende slagen van den donder uit zijn lied hooren.

Het is de beschrijving van een Oostersch onweder, hoedanig wij ons niet kunnen voorstellen. Een reiziger, die Palestina bezocht, zegt er van: “Ik werd door een onweder overvallen, alsof zich de sluizen des hemels geopend hadden, in een oogenblik kwam het op, en woedde met een geweld, dat aan het einde aller dingen deed denken. Over het geheele land was een plechtige duisternis verbreid; de regen werd als in stroomen naar beneden gegoten, en van de bergen afstortende, werd hij door de ontzettende macht van den storm in dikke nevelwolken veranderd.”

Zulk een onweder beschrijft David, zoo niet heviger, vs. 3—9:

3. **De stem des Heeren is op de wateren; de God der eere dondert; de Heere is op de groote wateren.**
4. **De stem des Heeren is met kracht; de stem des Heeren is met heerlijkheid.**
5. **De stem des Heeren breekt de cederen; ja, de Heere verbreekt de cederen van Libanon.**
6. **En Hij doet ze huppelen als een kalf; den Libanon en Sirjon als een jongen eenhoorn.**
7. **De stem des Heeren houdt er vlammen vuurs uit.**
8. **De stem des Heeren doet de woestijn beven; de Heere doet de woestijn Kades beven.**
9. **De stem des Heeren doet de hinden jongen werpen, en ontbloot de wouden; maar in zijnen tempel zegt *Hem* een iegelijk eer.**

Ik mocht dit gedeelte niet onderbreken, het is een geheel, het geeft ons een onweder in Palestina in zijn opkomen, voortgaan, hevigste uitbarsting en uitwerking te zien en te hooren. Wij zien het opkomen uit het Westen, over de groote wateren der Middellandsche Zee, de hemel wordt van wind en wolken zwart; het valt met zware slagen neder op den Libanon en Sirjon, den Anti-Libanon, in het Noorden van Palestina, en trekt af naar het zuiden, naar de woestijn Kades, de woestijn van Arabië.

En de uitwerking is ontzettend. De eeuwenoude en hooggetakte cederen breken en splijten, de fundamente van den Libanon en Sirjon worden bewogen, de Heere doet ze huppelen en opspringen als een kalf en buffel. Het licht is geen oogenblik van den hemel, de stem des Heeren houdt er vlammen vuurs uit, splijt vlammen vuurs, het is alsof de donder de wolken doet losbarsten en splijten, om het vlamvend licht een weg te banen. En trekt het onweder af naar de woestijn, ook daar richt het zijne verwoestingen aan; de dichte wouden worden ontbloot, en de schuwe hinde, verschrikt en beangst, vlucht, en werpt in haar verschrikte vlucht hare jongen.

In deze beschrijving mengt zich natuur en kunst, misschien beter, de natuur is in het onweder zelve dichteres, de heilige zanger heeft de kunst van haar afgezien, zijn werk is eene navolging. Poëzie, dichtkunst spreekt uit dat huppelen van den Libanon en Sirjon, uit dat beven der woestijne Kades. Kunstvol is dat tot zevenmaal herhaald: “de stem des Heeren.” Zeven is het

getal der volkomenheid van God en zijne schepping. Johannes hoorde Openb. 10:3 ook “zeven donderslagen.”

Maar merk nu op, hoe bij den dichter de kunst zich paart aan de ware Godserkenning. Het onweder, de donder en het bliksemend licht, zijn voor hem niet enkel natuurverschijnselen, die zich onder zekere gesteldheden van den dampkring der aarde ontlasten moe ten, maar de ontzaglijke donder is de stem des Heeren, en de bliksemschicht een wapen in zijne hand. Dit is voor hem meer dan een dichterlijke voorstelling. Het onweder is voor hem de openbaring der majesteit Gods, des Scheppers van hemel en aarde. Jehova is boven alles wat door Hem geschapen is, en tegelijk bestaat alles in en door Hem. Dat is het ware Godsbegrip, waarvan het Heidendom vervreemd was, als het de natuur vereerde als haar God, en het schepsel diende boven den Schepper, Die te prijzen is tot in eeuwigheid. De moderne natuur- en wereldbeschouwing van onzen tijd heeft het in dit opzicht nog niet veel verder gebracht dan het Heidendom van toen en nu. Die wijze onderzoekers dezer eeuw willen nog wel het schoone dichterlijke van dezen psalm erkennen, maar niet het ware, dat de God der eere dondert.

Anders is het met den waren Christen, hij doet wat de dichter zoo schoon zegt: “maar in zijnen tempel zegt Hem een iegelijk eere.” De tempel is hier het aardsche heiligdom in tegenstelling van het hemelsche Heiligdom vs. 2, waar de engelen den Heere de eere zijns naams toebrengen. De ware godvruchtige, al weet hij ook dat de bliksemschicht in de hand zijns Gods is, Die hem werpt werwaarts Hij wil, is toch met heilig en diep ontzag voor de majesteit Gods vervuld, wanneer zijn donder klaterend en dreunend in het ronde gaat en zijn bliksemen de wereld verlichten. En hoe zou de Christen niet heilig vreezen, als het zelfs van stoute zondaren openbaar is, dat zij zich bij het onweder zoo diep verbergden als zij konden, en een Heidensch dichter, Horatius, zelf bekent door den schrik van den donder en de bliksem terug gekomen te zijn van zijne godverloochening.

Ja, het onweder is eene majestueuse openbaring Gods, een spreken van zijn almacht, dat hemel en aarde ontzet. Zalig hij, die er de stem zijns Gods in hoort, en zich voor Hem nederbuigt, en Hem met de engelen voor Gods troon sterkte, eere en heerlijkheid toebrengt.

Reeds merkten wij op: David geeft ons in dezen psalm meer dan eene schoone en dichterlijke beschrijving van een onweder in Palestina. De ontzaglijke en vreeselijke verschijnselen en uitwerking van den donder en het bliksemend licht zijn voor hem stemmen des Heeren, en die doordringen tot het binnenste zijner ziel. Het is voor hem de openbaring der majesteit en grootheid van den eeuwiglevenden God, Die daar troont boven den zichtbaren hemel. Uit zijn troon komen die donderslagen voort, zijne hand werpt de bliksemschicht.

Vol aanbidding, verzonken in de innerlijke aanschouwing der eere en sterkte zijns Gods, roept hij Gods engelen op om met hem dien grooten en vreeselijken God eere, sterkte en heerlijkheid te geven:

- 1. Geeft den Heere, gij kinderen der machtigen! geeft den Heere eer en sterkte.**
- 2. Geeft den Heere de eer zijns naams; aanbidt den Heere in de heerlijkheid des heiligdoms.**

Als “kinderen der machtigen” spreekt de dichter de engelen aan, want aan die “krachtige helden,” gelijk zij, Ps. 103:20, genoemd worden, hebben wij hier te denken, en niet aan machtigen en grooten der aarde. Er staat dan ook eigenlijk “gij kinderen of zonen Gods.” Het woord door “machtigen” vertaald is in het Hebr. een naam van God, die hier, als meermalen in de Schrift, in het meervoud gebruikt wordt, om de veelheid en rijkdom in de éénheid van Gods wezen aan te duiden. Dat de engelen kinderen of zonen Gods genoemd worden, vinden wij evenzoo in het dichterlijke boek Job, hfdst. 2:1.

Tot driemaal roept David in heilige zielsverrukking die hemelsche troongeesten op, hun

Koning eere en sterkte te geven, en Hem te aanbidden in de heerlijkheid zijns Heiligdoms. De laatste woorden “in de heerlijkheid zijns heiligdoms” vertalen sommigen “in heilig feestsieraad,” “in priesterlijk gewaad.” Het oorspronkelijke laat die vertaling toe; ook in Ps. 110:3 zijn dezelfde woorden vertaald door “heilig sieraad.” Gods engelen zijn de priesters van het hemelsche heiligdom, en worden geroepen, wanneer God zoo zijne heerlijkheid en sterkte in het onweder openbaart, hierop in den hemel hun echo te geven, en moeten zich daartoe als in heilig feestgewaad voor God stellen.

Hoe diep is David doordrongen van de majesteit en heerlijkheid Gods, hoe bewijst hij het innige verband te kennen tusschen den hemel en de aarde, tusschen wat hier geschiedt en daar zijne oorsprongen heeft. Hemel en aarde is voor hem één; de engelen daar Boven zijn niet onkundig van en niet ongevoelig voor de werken Gods op aarde, zij zijn voor die krachtige helden de stoffe van aanbidding en dankzegging aan God, zij zijn hunne feestvreugde.

Maar er is meer; doet David ons onder het onweder als in den hemel blikken, en zien en hooren wij daar de zuivere troongeesten Gode lofzeggend aanbidden, hij heeft aan het slot van zijn lied ook een woord voor die op aarde zijn:

10. De Heere heeft gezeten over den watervloed; ja, de Heere zit, Koning in eeuwigheid.

11. De Heere zal zijnen volke sterkte geven; de Heere zal zijn volk zegenen met vrede.

Met het woord “watervloed” gedenkt David hier den grooten vloed, den zondvloed, waardoor God in Noachs dagen de menschheid der eerste wereld verdorven heeft. Immers hij gebruikt hetzelfde woord, dat behalve in het boek Genesis, waar het van den zondvloed gebezigd wordt, nergens elders voorkomt.

Dien ontzaglijken vloed, waarbij gewis de sluizen des hemels ook onder hevige onweders geopend zijn, gedenkt David. Zat de Heere daar over dien watervloed als Richter der wereld, nog zit Hij over elken watervloed des onweders, ja de Heere zit, Koning in eeuwigheid.

Nog heeft zijn volk onder de openbaring zijner heerlijkheid van het hevigste onweder niet te vreezen, de Heere, hun Koning, waakt dan over hen, Hij beschermt hen tegen het vuur des hemels, opdat geen kwaad hun genake. Hiermede mogen Gods kinderen zich geruststellen, wanneer zij onder een geducht onweder beangst zijn en vreezen.

Neen, zij hebben niet te vreezen, de God der eere, die vreeselijke God in het ontbinden en loslaten van de elementen des hemels, “Hij zal zijnen volke sterkte geven, de Heere zal zijn volk zegenen met vrede.”

Dat is de verwachting des zegens en des vredes, die de aanschouwing van de ontzaglijke majesteit Gods in het onweder, in Davids hart gewerkt heeft. Het volk Gods mag onder al hunne zwakheid, druk en lijden, sterkte van dien geduchten God verwachten, en Hij, die in het onweder verwoestingen op aarde aanricht, Hij is het, die zijn volk met vrede zegenen zal.

Zoo kon David niet spreken, indien hij dien geduchten God niet kende in den Messias, in Wien de Heere voor zijn volk een God des vredes en des heils is. Sommige oude kerkvaders gingen dan ook niet buiten de waarheid, als zij in dezen psalm Christus en zijn Evangelie vonden, want alleen Christus is onze vrede bij God.

Zulk eene recht godvruchtige beschouwing van het onweder kan het angstigste hart onder de hevigste slagen en schelste wêerlichten ruste geven en doen zingen van den God der eere. Het komt er slechts op aan, of wij dien vreeselijken God in Christus kennen, en wij alzoo tot zijn volk en kinderen behooren. Ja, dan kunnen wij nog beangst zijn en beven, wanneer zijne bliksemen de lucht klieven, en zijn donderslagen de aarde doen schudden, maar wij hebben dan een toevlucht in den Heere, en ondervinden dat Hij zijn zwakke volk sterkte geeft, en het zegent

met vrede.

Loof den Heer, Die wonderen werkt; Israël, zijn volk, versterkt; Hem, die Jakobs heilig kroost Zegenen zal met vrede en troost.

PSALM 30

Behouden van een gevaarlijke hoogte.

1. Een psalm, een lied der inwijding van Davids huis.

Tegen de gewone orde van behandeling beginnen wij de verklaring van dit lied niet bij het begin, maar in het midden, vss. 7 en 8.

7. Ik zeide wel in mijnen voorspoed: Ik zal niet wankelen in eeuwigheid.

8. *Want, Heere! Gij hadt mijnen berg door uwe goedgunstigheid vastgezet; maar toen Gij uw aangezicht verbergdet, werd ik verschrikt.*

Deze oprechte zelfbekentenis en ootmoedige zelfaanklachte van David is de sleutel tot verklaring van dit merkwaardige, en bij alle geestverwanten van David zoo geliefde lied.

Wij hooren er uit, dat de man naar Gods harte, die door den Heere hoog is opgericht, zich heeft schuldig gemaakt aan zelfverheffing en ijdel vertrouwen op zijn grootheid en macht.

De Heere heeft zijne eere verhoogd, zijne macht uitgebreid, zijne rijkdommen vermeerderd. Hij deelt in buitengewonen voorspoed; de Heere heeft zijn berg door zijne goedgunstigheid vastgezet. David zinspeelt met die uitdrukking “mijn berg” op den berg Zion, waarop Jeruzalem, de hoofdstad des rijks en ’s konings residentie lag. Zijne heerschappij en macht is daar verzekerd, zij staat vast, zij zal niet wankelen.

Die voorspoed heeft Davids harte verleid, hij heeft zijn harte ingenomen en van den Heere verwijderd. Zijn voorspoed is hem niet meer eene gave der goedgunstigheid en genade Gods, dien hij elken dag dankend en in diepe afhankelijkheid uit diens hand ontvangt en geniet. Hij is als Jeschurun vet geworden, en heeft achteruitgeslagen; hij is als Israël in Hozea’s dagen zat geworden van de goede weide, zijn hart heeft zich verheven; daarom heeft hij den Heere verlaten.

Maar ’s Heeren oog is ook in Davids afwijken op hem geweest, Hij ziet zijne wegen, en zal ze genezen. Als zijn harte op het hoogst verheven is, en hij zich veilig en zeker waant, zoodat hij het luide uitspreekt: “ik wankel niet in eeuwigheid”, zie daar verbergt de Heere zijn aangezicht voor hem en hij wordt verschrikt.

De Heere verbergt het vriendelijk licht zijns aangezichts voor hem, en doet hem zijn heilig ongenoegen in zijn gemoed en geweten ondervinden. En die innerlijke verberging van Gods aangezicht gaat vergezeld van uitwendige, lichamelijke beproeving en bezoeking des Heeren. Hij wordt door eene zware krankheid getroffen. Wij hooren hem vs. 10 smeeken: “Wat gewin is er in mijn bloed, in mijn nederdalen in de groeve”, terwijl hij vs. 4 dankend juicht: “Heere! Gij hebt mijne ziel uit het graf opgevoerd; Gij hebt mij bij het leven behouden, dat ik in den kuil niet ben nedergedaald.”

Deze verzen oneigenlijk te verstaan, kunnen wij niet, en zien er ook geene reden voor; bovendien is de bezoeking des Heeren door lichamelijke krankheid geene onbekende en ongewone roede, waarmede Hij zijne kinderen tuchtigt en oordeelt, om ze weder tot Hem te brengen.

Nu doet zich de vraag voor: aan welke afwijking in Davids leven hebben wij hier te denken. Zijne zonde van overspel kan het niet zijn; het is geene vleeschelijke zonde, waaraan David zich in dezen psalm schuldig kent. De meeste uitleggers denken hier aan de volkstelling, toen God in zijn toorn over Israël den satan gebruikte om David tot die trotsche daad aan te sporen. Vergelijk hierover 2 Sam. 24 met 1 Kron. 21. Voor deze opvatting pleit veel. Dwaze en zondige hoogmoed verleidt David, zelfs tegen den raad van een Joab, zijn volk, Israël en Juda, te laten

tellen. Wel was hij, en dit op hoogen leeftijd, na zooveel ervaring, diep verblind, en heeft zijn hart zich jammerlijk verheven.

Men beroept zich voor dit gevoelen mede op het opschrift: “Een psalm, een lied der inwijding van Davids huis”. Men verstaat dan door Davids huis den tempel des Heeren, waarvoor David de plaats heeft ingewijd, toen hem, na het oordeel der pestilentie over de volkstelling, de engel des Heeren op den dorschvloer van Arauna, den Jebusiet, verscheen. Zie 2 Sam. 24:16 — 25 en 1 Kron. 21:15-30.

Dat David bij die gelegenheid ook lichamelijk geleden heeft, dat hij krank geweest is, meenen wij te mogen besluiten uit hetgeen er 1 Kron. 21:29, 30 staat, dat hij niet kon opgaan naar den tabernakel op de hoogte van Gibeon, om God te zoeken, “want hij was verschrikt voor het zwaard van den engel des Heeren.”

Vatten wij dit alles te zamen, dan herhalen wij: er pleit veel voor het gevoelen, dat wij hier aan de zonde der volkstelling te denken hebben.

Maar hoe dit zij, dit is duidelijk, de Heere heeft door zijn tuchtende hand David weer tot zichzelf gebracht, en wij hooren hem met een verbroken hart dankzeggende tot den Heere roepen:

9. **Tot U, Heere! riep ik, en ik smeekte tot den Heere:**
10. **Wat gewin is er in mijn bloed, in mijn nederdalen tot de groeve? Zal U het stof loven? zal het uwe waarheid verkondigen?**
11. **Hoor, Heere! en wees mij genadig; Heere! wees mij een Helper.**
12. **Gij hebt mij mijne weelagen veranderd in eenen rei; Gij hebt mijnen zak ontbonden, en mij met blijdschap omgord;**
13. **Opdat *mijne* eer U psalmzingen, en niet zwijgen, Heere, mijn God! in eeuwigheid zal ik U loven.**

Hersteld naar lichaam en ziel, grijpt hij naar het ontstemde snarenspeel, en zingt hij Gode tot eere:

2. **Ik zal U verhoogen, Heere! want Gij hebt mij opgetrokken, en mijne vijanden over mij niet verblijd.**
3. **Heere, mijn God! ik heb tot U geroepen, en Gij hebt mij genezen.**
4. **Heere! Gij hebt mijne ziel uit het graf opgevoerd; Gij hebt mij bij het leven behouden, dat ik in den kuil niet ben nedergedaald.**

David is weer op de rechte plaats voor God, de schellen zijn hem van de oogen gevallen, het “ik wankel niet in eeuwigheid” is thans verre van hem, zijn eigen kracht is verbroken, hij roemt maar nu in de goedgunstigheit en genade van zijnen God. Heeft de Heere hem opgetrokken, en zijne ziel uit het graf opgevoerd, nu is het aan hem den Heere te verhoogen en den naam zijns Gods groot te maken.

Zoo gaat het, wanneer God zijn volk door zwarigheden vernedert, en zij in waarheid schuldenaar voor Hem worden, dan klimt uit de diepte het lied van dank en aanbidding. En dit heil deelen zij niet alleen, aanstonds denken zij aan die met hen een even dierbaar geloof deelachtig zijn, en spreken zij:

5. **Psalmzingt den Heere, gij, zijne gunstgenooten! en zegt lof ter gedachtenis zijner heiligheid.**
6. **Want een oogenblik is er in zijnen toorn, *maar* een leven in zijne goedgunstigheid; des avonds vernacht het geweest, maar des morgens is er gejuich.**

Hoe Davids ziel ook verschrikt is, hoe lang en zwaar de hand Gods ook op hem gedrukt heeft, nu hij weer in de gunst zijns Gods deelt, en Diens liefde zijne ziel doorstroomt, nu is 's Heeren toorn maar een oogenblik, maar is er een leven in zijne goedgunstigheid. Het was slechts één enkele duistere nacht, want “des avonds vernacht het geweest, maar des morgens is er gejuich.”

Deze psalm is eene ernstige waarschuwing tegen het gevaar van zelfverheffing en zelfvertrouwen in dagen van voorspoed. Satan en ons hart zijn zoo listig. Wij verheugen ons over de weldaden Gods, danken Hem er voor, en zonder dat wij het vermoeden verliezen wij ons in de weldaden, in de gaven, en vergeten den Gever. Wij beginnen dan met den Geest en eindigen menigmaal in het vleesch. De zonneshijn van den voorspoed verblindt het oog; David was het niet alleen, denk aan Hiskia, en gij, mijne ziele, denk gij aan uzelf. Maar zie ook de trouwe liefde van uw Heer en Heiland, Hij ziet uwe wegen en zal ze genezen. De Heere weet wat elk der zijnen behoeft; Paulus kreeg een doorn in het vleesch, een engel des satans, die hem met vuisten sloeg, opdat hij zich niet zou verheffen; David werd door den Heere met krankheid verschrikt. Nog is de Heere Dezelfde, Hij heeft allerlei middelen tegen de gevaren en voor de kwalen der zijnen, in zijne heilige liefde toornt Hij, opdat Hij ons behouden zou, en ook wij ondervinden het dan: “een oogenblik is er in zijn toorn, maar een leven in zijne goedgunstigheid.” Dat is de ware voorspoed der ziel, dien wij zonder gevaar genieten kunnen.

PSALM 31

Het zuchten en hopen des geloofs.

1. Een psalm van David, voor den opperzangmeester.

Dit is een klaagpsalm, het zijn stemmen uit de diepte. Sterke wateren van vervolging en lijden gaan over des dichters hoofd. Wij zien hem worstelen met machtige golven, maar zijn geloof gaat niet onder, de genade des Geestes sterkt dien worstelaar, en hij eindigt met blijden dank, terwijl hij zijne medelijders en -strijders kan opwekken: “Zijt sterk, en Hij zal ulieder hart versterken, allen gij, die op den Heere hoopt!”

De Schriftuitlegger Coccejus houdt het er voor dat deze psalm geene historische aanleiding heeft, maar dat David hier spreekt van den strijd der geloovigen en der kerk op aarde, en van de verlossing en zegepraal, waarop die strijd altijd weder uitloopt. Wij oordeelen dat deze psalm te gevoelig is, en te veel in de bijzonderheden komt, om niet te denken aan een persoonlijk en dadelijk gevaar. Wij vereenigen ons daarom liever met de uitleggers, die in deze stemmen uit de diepten Davids vervolging en lijden hooren, ten tijde, toen hij door Saul ter dood toe vervolgd werd, en verwijzen daartoe naar 1 Sam. 23-20.

Uit dezen psalm hebben van oudsher vele heiligen onder hun strijd en lijden troost en sterkte geput. Reeds Jona en Jeremia hebben er zich aan gelaafd, en vonden er woorden in voor hun lijden. Vergelijk Klaagl. 3; 54 met vs. 23; Jer. 20:10 met vs. 14; Jona 2:4 met vs. 23 en 2:9 met vs. 8; ook Ps. 44:14, 79:4 met vs. 12.

Dit gebruik, dat de heiligen des Bijbels van dezen psalm hebben gemaakt, verhoogt de waarde ervan, en is ons een bewijs te meer voor zijne echtheid en goddelijkheid!

Hij vervalt in drie deelen: Vs. 1-9, 10-19, 20-25.

Het eerste gedeelte bevat eene ernstige en dringende geloofsbede, waarin wij al aanstonds den man herkennen, die den weg en de wijze kent, waarop God door zijn volk gezocht wil worden, en wien de Heere verhooring en uitredding schenkt. Hij begint:

2. **Op U, o Heere! betrouw ik; laat mij niet beschaamd worden in eeuwigheid; help mij uit door uwe gerechtigheid.**
3. **Neig uw oor tot mij; red mij haastelijk; wees mij tot eenen sterken rotssteen, tot een zeer vast huis, om mij te behouden.**
4. **Want Gij zijt mijn steenrots en mijn burcht; leid mij dan, en voer mij, om uws naams wil.**

David legt den grond zijner vrijmoedige bede, om niet beschaamd te worden op zijn betrouwen op den Heere, en op diens gerechtigheid. Zijn geloof is voor hem een vaste grond der hope en een bewijs der zaken, die hij nog niet ziet. Zijn betrouwen kan en mag hem zulk een grond zijn, omdat het het eigen werk des Geestes Gods in hem is, zijne ziel op het allernauwst met God vereenigt, en hiervan getuigenis geeft in zijn hart. Door datzelfde vertrouwen is hij zeker van de gerechtigheid, die den rechtvaardige scheidt en onderscheidt van den goddelooze, en hem redt uit des goddeloozen hand.

In zijn geliefde beeldspraak noemt David den Heere zijn steenrots en burcht, waarop en waarin voor hem veiligheid en bewaring is, en smeekt hij, dat de Heere dit thans voor hem zijn zal, en hem als met zijne hand leiden en voeren zal tot zijne behoudenis. Hij smeekt dit, niet om eenige verdiensten in zich, maar om 's Heeren naams wil.

Hij is in groot gevaar, zijn leven wordt bedreigd, daarom bidt hij:

- 5. Doe mij uitgaan uit het net, dat zij voor mij verborgen hebben; want Gij zijt mijne sterkte.**
6. In uwe hand beveel ik mijnen geest; Gij hebt mij verlost, Heere, Gij, God der waarheid!

Vergelijk bij vs. 5 de geschiedenis 1 Sam. 23 — 26. Van alle zijden omsingeld, is er voor hem naar den mensch even weinig redding te wachten als voor den vogel, in het net des jagers verstrikt. God alleen, die zijne sterkte is, kan hem redden en behouden, daarom beveelt hij dan ook zijn geest, zijne ziel, zijn leven in Diens handen. Hij doet dit met vertrouwen, gedachtig Wie de Heere reeds menigmaal in gelijke gevaren voor hem geweest is. “Gij, zegt hij, “hebt mij verlost,” en beroept zich tegelijk op Gods waarheid, op Diens trouw in het vervullen zijner belofte. Wat dunkt u, kent David niet den rechten weg en wijze, om tot God te gaan en van Hem verhoord te worden?

Maar die woorden: “in uwe handen beveel ik mijnen geest” hebben nog een hoogere beteekenis. Waar David zoo spreekt is hij in zijn lijden en doodsgevaar het voorbeeld van den Messias. De lijdende Christus beveelt, stervende op Golgotha, met die woorden zijnen geest in ’s Vaders handen. En toch is het verschil tusschen David en Christus hier groot. Terecht heeft men gezegd: “David beveelt zijn geest aan God om niet te sterven, de andere David daarentegen, om stervende niet te sterven, maar om zijn in Gods hand verborgen leven van het verheerlijkte lichaam in onvergankelijke kracht en helderheid weder te ontvangen.”

Dit woord van David, omdat het in Christus als het Hoofd der gemeente zijne vervulling heeft gekregen, heeft reeds vele heiligen,

midden in den dood, tot eene sterke vertroosting verstrekt, als zij er hun vertrouwen op den Heere mede uitspraken.

Er zijn in dezen psalm meer Messiaansche trekken, die ons in David het voorbeeld van den Messias doen zien.

Zijn vertrouwen en eene goede conscientie, zonder welke er geen waar vertrouwen op den Heere kan zijn, spreekt zich dan ook bij hem uit:

- 7. Ik haat degenen, die op valsche ijdelheden acht nemen, en ik betrouw op den Heere.**
8. Ik zal mij verheugen en verblijden in uwe goedertierenheid, omdat Gij mijne ellende hebt aangezien, en mijne ziel in benauwdheden gekend;
9. En mij niet hebt overgeleverd in de hand des vijands; Gij hebt mijne voeten doen staan in de ruimte.

Valsche ijdelheden zijn de afgoden, al wat geen God is, Davids ziele is verre van hen, verg. Ps. 16:3, 4, Jehova is alleen de God zijns ver trouwens, hij gruwt van hen, die op valsche ijdelheden vertrouwen. Dat is het getuigenis van eene goede conscientie voor God, Dien hij alleen en met een volkomen hart dient.

Wie in de psalmen altijd en overal den geregelden gedachtengang van het zuivere denken zoekt, zal zich menigmaal teleurgesteld vinden. De psalmen zijn geene vrucht van het denken, maar van het leven, en wel van het innerlijk gemoedsleven in zijne aanraking en gemeenschap met God en in zijn strijd en lijden tegen en onder alle geestelijke en lichamelijke vijanden. Vandaar die plotselinge, voor het denken onverklaarbare afwisselingen van licht en duisternis, van hevigen strijd en zaligen vrede, van bange klachten tot blijden geloofsroem.

Onder velen is deze psalm hiervan een bewijs.

Na een ernstige bede uit den diepsten nood, vss. 2 — 7 volgt in vss. 8 en 9 de blijde en welverzekerde juichtoon van volkomene verlossing:

De woorden en gedachten zijn duidelijk, zij behoeven geene verklaring. Hier is Davids ziel enkel dankzegging en vervuld met verheuging en blijdschap. Hij is uitgered, zijn voeten staan in de ruimte, hij ziet geene vijanden meer, en als hij zijne ellende en benauwdheid nog gedenkt, dan is het als de gedachtenis aan een donkere wolk, maar die voorbijgegaan is.

Beproof nu met uw zuiver denkend verstand die plotselinge afwisselingen in het gemoed des dichters te verklaren. Waar vindt gij de verbindingsovergangen? Misschien zegt gij, het is de vrucht van Davids ernstig geloofsgebed. Het is wel, maar hij is toch nog verre van gered te zijn, de diepste klachten volgen nog. Hoe kan David, indien hij in de werkelijkheid reeds gered is, in vs. 10 weer beginnen:

- 10. Wees mij genadig, Heere! want mij is bange; van verdriet is doorknaagd mijn oog, mijne ziel en mijn buik.**
- 11. Want mijn leven is verteerd van droefenis, en mijne jaren van zuchten; mijne kracht is vervallen door mijne ongerechtigheid, en mijne beenderen zijn doorknaagd.**
- 12. Vanwege al mijne wederpartijders ben ik, ook mijnen naburen, grootelijks tot eenen smaad geworden, en mijnen bekenden tot eenen schrik; die mij op de straten zien, vlieden van mij weg.**

Het is als hooren wij Job of Jeremia onder hunne beproeving en lijden klagen. Hier, gelijk in Ps. 6, 32 en 38, heeft het innerlijk zielelijden van den door droefheid verslagen geest Davids lichaam aangetast; “van verdriet is doorknaagd mijn oog, mijne ziele, mijn buik.” Het is de gevoelige teekening van de aandoening en verzwakking van zijne innerlijke lichamelijke levenskracht; zijn ingevallen oog staat mat en dof, de inwendige deelen van zijn lichaam, die de zitplaatsen zijn van zijne aandoeningen, lijden hevige smart en doen hem gebogen gaan; zijn kracht is vervallen, zijne beenderen, die de sterkte en draagkracht des lichaams zijn, zijn doorknaagd. En wat anderen lijdens vaak nog overblijft, de nabijheid, hulp en troost van nabestaanden en vrienden, dit alles derft David; integendeel, “zijnen naburen is hij tot een smaad, zijnen bekenden is hij tot een schrik,” zelfs “die hem op de straten zien,” de voorbijgangers, die hem toevallig ontmoeten, “vlieden van hem.”

Al dit lijden is het gevolg van de langdurige, onafgebrokene en hevige vervolging, die David van Saul en diens wraak- en bloedgierige hovelingen en grooten te verduren heeft.

Maar hoe kan David, terwijl hij zoo smartelijk lijdt en bitterlijk klaagt, en hij nog altijd vervolgd wordt, dan in vs. 8 en 9, gelijk wij zagen, juichen als een reeds verlost, wiens voeten God in de ruimte doet staan? De verklaring hiervan, en zij is de eenige voldoende, hebben wij te zoeken in het geheim van Davids innerlijke leven uit God, in zijn geloof. Het zwakke vleesch kan onder de beproeving en het lijden bitterlijk klagen: mij is bange! terwijl de geest, door Gods Geest gesteund en gesterkt, tot den Heere vlucht, zich op Hem verlaat, ja in Hem roemen kan als reeds uitgeholpen en gered. Een Job roemt midden in zijn ondragelijk lijden: Ik weet mijn Verlosser leeft! Alle kinderen Gods die een tweërlei leven in zich hebben, een leven des vleesch en des Geestes, hebben aan deze ervaringen kennis. Zij zelven kunnen het vaak niet verklaren, maar zulke ondervindingen, al zit het denkend verstand er meê in den weg, laten zich niet wegdeneeren, het zijn feiten, en geene bedriegelijke inbeeldingen.

Er is in deze verzen ééne uitdrukking, die het beste en naaste bewijs is voor de waarheid van Davids geloofservaring, ik bedoel de woorden vs. 11, “door mijne ongerechtigheid.” David belijdt hiermede, dat de Heere hem door Sauls vervolging bezoekt, en dat hij er de schuldige oorzaak van is. Men heeft gevraagd en gezocht op welke zonde in zijn leven hij hier het oog heeft gehad, en men heeft geene opzettelijke, zware zonde kunnen vinden in den tijd, toen Saul hem vervolgde. Maar behoeven wij wel naar zulk eene zware zonde te zoeken als waaraan

David zich op lateren leeftijd heeft schuldig gemaakt?

Ik gedenk hier een uitspraak van den godzaligen Rutherford: “Ik bevind, dat als de vromen in droefheid en in vernedering zijn, weinig zonden groot geschreeuw in ons maken, maar in voorspoed is het geweten een paus, die veel dispensatie geeft en groote vrijheid aan onze harten.” En zoo is het; verdrukking en beproeving doen den waren vrome inkeeren in zichzelf, en maken het geweten teeder tot kennis en veroordeeling van onszelven. Daarom noemde ik die schulderkennis van David het beste en naaste bewijs voor de waarheid van zijne geloofservaring. De onvernieuwde, onherboren mensch denkt, als het hem tegenslaat, niet aan zijne zonde, al is die ook met de hand te tasten, hij heet zich onschuldig; anderen, zoo niet God zelf, zijn er de oorzaak van.

In vs. 13 en 14 breidt David zijn lijdensgeschiedenis nog nader uit, en klaagt hij:

13. Ik ben uit het hart vergeten als een doode; ik ben geworden als een bedorven vat.

14. Want ik hoorde de naspraak van velen; vreeze is van rondom; dewijl zij te zamen tegen mij raadslaan; zij denken mijne ziel te nemen.

Worden niet alle dooden uit het hart van bloedverwanten en vrienden vergeten, met David was dit helaas zoo, hij bestaat voor hen niet meer, ja, hij is een gebroken stuk huisraad, een onbruikbaar, een onnut vat voor hen geworden, waar men geen lust toe heeft, Hoz. 8:8, en dat men wegwerpt. Hoe bitter en grievend moet dit voor David geweest zijn, voor den man, van wien men in de reien zong, eenmaal de lieveling van zijn volk.

En zijn vijanden? Zij spreken, denken en beraadslagen niet dan kwaad tegen hem, en zij zijn velen. Zij zoeken niet minder dan “zijne ziele te nemen,” hem uit den weg te ruimen, te dooden.

Hoeveel trekken zijn hierin die ons aan de lijdensgeschiedenis des Heeren doen denken. Voorbeeldig vervult David hier in zijn vleesch de verdrukkingen Christi, die de wortel en het geslacht Davids is.

Kennen ook wij iets van de afwisselende zielservaringen? Zijn wij onder druk en lijden reeds gekomen tot de ware erkentenis: “door mijne ongerechtigheid?”

Van de diepste klachten, vs. 10 — 14 gaat David weer op eenmaal over tot het uitspreken van zijn vast vertrouwen op den Heere, en tot de ernstige en geloovige bede om redding en uitkomst:

15. Maar ik vertrouw op U, o Heere! ik zeg: Gij zijt mijn God.

16. Mijne tijden zijn in uwe hand; red mij van de hand mijner vijanden, en van mijne vervolgers.

17. Laat uw aangezicht over uwen knecht lichten; verlos mij door uwe goedertierenheid.

18. Heere! laat mij niet beschaamd worden; want ik roep U aan; laat de goddeloozen beschaamd worden; laat hen zwijgen in het graf.

19. Laat de valsche lippen stom worden, die hard spreken tegen den rechtvaardige, in hoogmoed en verachting.

Davids vertrouwen op den Heere is door die zee van klachten niet verzwolgen, in die diepte niet verzonken, maar is er gereinigd en versterkt uit opgedoken. Dat “maar” waarmede hij weer boven komt, is geen “maar” van twijfelachtige bedenkingen, is niet dat leelijke en zondige “maar,” waaraan Gods kinderen zich nog zoo vaak schuldig maken, integendeel het is een “geloofsmaar,” “m aar ik vertrouw op U, o Heere!” en wel zoo, dat “ik zeg,” in uwe tegenwoordigheid, èn satan èn al mijnen vijanden ten spijt: “Gij zijt mijn God.” Het is ook hier: “ik heb geloofd, daarom heb ik gesproken.” Wanneer een waar geloovige onder zijn strijd en

lijden zoover komt, dat hij aldus spreken mag, dan vreest hij geen gevaar meer, en geeft hij zich met al zijne zonden en zorgen in de handen zijns Gods over; er is iets onuitsprekelijks in dat “Gij zijt mijn God.” Het is de vrucht, de echo en weerklink van het spreken Gods door zijn Woord en Geest: “Ik ben uw God.” Daarom bidt David in een anderen psalm: “zegt tot mijne ziele: “Ik ben uw heil.”

En de naaste vrucht van zulk een vertrouwen is de zekerheid der ziel van veilig en welbewaard in ’s Heeren hand te zijn: “mijne tijden zijn in uwe hand.”

Met het woord “tijden,” vooral zooals David het hier in het meervoud gebruikt, bedoelt hij niet slechts den duur des tijds, de mate van zijn leeftijd, maar tegelijk de omstandigheden der tijden, waarin hij zich bevindt.

Is zijn leeftijd in ’s Heeren hand, heeft God het getal zijner maanden en dagen bepaald, die hij niet overgaan zal, zijn zij allen in ’s Heeren boek, ook wat hem in die tijden wedervaren zal; alle nooden en gevaren, smarten en droefenissen zijn in de hand des Heeren.

Naar den mensch zijn zijne tijden, “in de hand zijner vijanden,” en die vijanden, die hem omringen en besloten houden, beroemen zich hierop, als konden zij elk oogenblik zijn levensdraad afsnijden of zijn lijden doen voortduren of vermeederen. Maar mogen zijne vijanden dit wanen, heeft Davids vleesch en hart daaronder, in het geloof spreekt hij: “Gij zijt mijn God, mijne tijden zijn in uwe hand, o Heere!”

Hij mag zich door het geloof vasthouden aan God, als ziende den Onzienlijke. Gods hand is het zinnebeeld van zijne kracht en almacht, waardoor David bewaard wordt. De hand is het naaste werktuig van onze kracht, waardoor wij hetgeen ons dierbaar is het nauwkeurigst en veiligst bewaren. Het is zooals onze Catechismus zoo treffend van Gods voorzienigheid zegt, dat God hemel en aarde mitsgaders alle creaturen “gelijk als met zijne hand nog onderhoudt en regeert.”

Zóó had Zich de Heere aan David geopenbaard, had hij Hem leeren kennen, zich aan Hem overgeven, en had de Heere Zich bewezen hem tot een God te zijn. Zijn geheele leven was er een bewijs van dat zijne tijden in Gods hand waren. Hoe zichtbaar was dit in de bijzondere en opmerkelijke leidingen van het Godsbestuur met hem, hoe kon hij getuigen: “O God! Gij hebt mij geleerd van mijne jeugd aan.” Hoe menigmaal had de Heere hem, als zijn leven afgesneden scheen, en hij zich reeds rekende bij degenen die in den kuil nederdalen, wonderbaar gered en bij het leven behouden. De heldere en geloovige herinneringen van al die ervaringen versterken Davids vertrouwen: de Heere, de Getrouwe en Waarachtige, zal blijven Die Hij was.

En hoor nu, hoe dat vertrouwen hem werkzaam doet zijn in het toevlucht nemen tot den Heere. Hij smeekt om redding uit de hand zijner vijanden en vervolgers: “Red mij van de hand mijner vijanden, en van mijne vervolgers. Laat uw aangezicht over uwen knecht lichten; verlos mij door uwe goedertierenheid.” David ontleent zijne bede aan de hoogepriesterlijke zegenbede: “De Heere doe zijn aangezicht over u lichten, en zij u genadig!” In de bestraling van Gods vriendelijk aangezicht is zijn leven en redding, hoe duister en bang van rondomme het ook moge zijn, meer behoeft hij niet, maar met minder kan hij ook niet bestaan. Ps. 4:7.

Zijne beden, vs. 18 en 19, dat de Heere hem niet beschamen mag, maar dat zijne vijanden beschaamd worden, zwijgen in het graf, en hun valsche lippen verstommen; die beden, zoowel voor zich als tegen zijne vervolgers, vloeien bij hem voort uit liefde tot de eere van den naam der almacht en der heiligheid Gods. Bij zijne redding is de eere Gods verbonden. Hoe zouden zijne vijanden, indien hij beschaamd werd, den naam des Heeren lasteren als Die zijn gunstgenoot niet verlossen kon. Hoe zouden zij over hem juichen als over een die zich ijdelijk op den Heere verlaten en in Hem geroemd had.

Daarom smeekt David zoo ernstig: “Heere! laat mij niet beschaamd worden,” en begeert hij, niet uit onheilige wraak, maar terwille van Gods heiligheid en rechtvaardigheid, dat de Heere het kwaad op zijne vervolgers doe komen.

Zoo wordt Gods naam niet minder verheerlijkt in de rechtvaardige straffen, die Hij over de goddeloozen brengt, als in de genadige redding van zijn volk.

Deze psalm biedt den kinderen Gods, vooral in wegen van strijd en lijden, een vollen beker van zoete en versterkende vertroosting aan. Zij zien het in David, hoe hun getrouwe Heiland waakt, dat hun geloof in diepten van lijden en van satans list en geweld niet verslonden wordt, maar gelouterd en gereinigd weer opkomt, om zich te sterker vast te houden aan hun eenigen Behouder. Zij hebben in dezen psalm de beste en welgewaarborgde levensverzekering: “hunne tijden zijn in Gods hand.”

Nader en veiliger kan het niet; alles, ook het kwade onzer tijden, is in de hand der liefde en der almacht Gods, en de Christen zegt: “in de doorboorde handen van mijn Verlosser en Koning.” En zeker mag hij er van zijn, de eer van dien Verlosser is op het allernauwst aan zijne redding verbonden.

Waarom, mijne ziele, vreest gij dan nog zoo menigmaal, en treurt gij moedeloos en verslagen: “mijn weg is voor den Heere verborgen, en mijn recht gaat van mijnen God voorbij!” Schaam, schaam u diep over die ongestalte voor den Heere, en geve Hij het u den vollen beker van zijne vertroosting aan uwe dorstige en verschroeide lippen te zetten, om weer met David uit te roepen: “O hoe groot is uw goed, dat Gij weggelegd hebt voor degenen, die U vreezen!”

“Wij zijn genaderd tot het laatste gedeelte van dezen psalm, waaruit wij zien, dat David den besten wijn tot het laatst bewaard heeft. Hij eindigt met lofprijzende aanbidding van de goedertierenheden des Heeren, en zijn toon daalt niet meer; hoor hoe hij uitbreekt:

- 20. O, hoe groot is uw goed, dat Gij weggelegd hebt voor degenen, die U vreezen; dat Gij gewrocht hebt voor degenen, die op U betrouwen, in de tegenwoordigheid der menschenkinderen!**
- 21. Gij verbergt hen in het verborgene uws aangezichts voor de hoogmoedigheden des mans; Gij versteekt hen in eene hut voor den twist der tongen.**
- 22. Geloofd zij de Heere; want Hij heeft zijne goedertierenheid aan mij wonderlijk gemaakt, mij voerende als in eene vaste stad.**
- 23. Ik zeide wel in mijn haasten: Ik ben afgesneden van voor uwe oogen; dan nog hoordet Gij de stem mijner smeekingen, als ik tot U riep.**

Het enkelvoudige “uw goed” bevat eene oneindige veelheid van goederen in zich, ’s Heeren goed is zoo enkelvoudig en tegelijk oneindig veelvoudig als God zelf. Het bevat al de schatten van heil, leven en zaligheid in zich, die de oneindige goedertierenheid Gods besloten houdt. En is de inhoud en omvang van dit goed onmetelijk, is er geen maatstaf voor zijne breedte en lengte, diepte en hoogte, de uitnemende aard en natuur van dit goed gaat alle kennis te boven. Daarom heeft God het weggelegd, verborgen als een kostbare schat, die zijne almacht bewaard en bewaakt voor degenen die Hem vreezen.

Het is Godes eigendom, maar Hij bezit het niet voor Zichzelven; Hij heeft het in zijne vrije ontferming bestemd voor zijne gunstgenooten, voor die Hem vreezen. Wat God is en bezit, is en bezit Hij voor de zijnen, het zijn goederen des verbonds, het zijn de gewisse weldadigheden Davids.

Maar men lette op de tegenstelling. In het eerste lid zegt David van dat goed dat de Heere het heeft weggelegd, verborgen, en in het tweede lid, dat Hij het gewrocht heeft in de tegen-

woordigheid der menschenkinderen. Alzoo een in God verborgen goed, maar dat Hij op zijnen tijd openbaar maakt, en als een schoon kunstwerk tentoonstelt voor aller oogen, van vriend en vijand.

Treffend, verrassend, ter goeder ure heeft de Heere zijne goedheid in de redding van David geopenbaard, en het licht hiervan straalde zelfs zijnen vijanden in het aangezicht, die van woede beefden, terwijl zijne vrienden psalmen aanhieven tot Gods eere.

“Want de goedheid des Heeren is voor die Hem vreezen en op Hem betrouwen wonderbaar groot. Hij toch verbergt en bewaart niet alleen hun groote goed, maar ook hen, die Hij er tot bezitters van maakt. “Gij verbergt hen in het verborgene van uw aangezicht,” nader kan het niet. In Ps. 27:5 “in uwe tent,” Ps. 61:5 “onder uwe vleugelen,” en Ps. 91:1 “in uwe schaduw,” en hier “in het verborgen uws aangezichts.” Dat is zoo nabij mogelijk, in het licht, onder de beschutting van Gods vriendelijk aanschijn. En dit “tegen de hoogmoedigheden des mans,” tegen het samenrotten, en de helsche aanslagen zijner vijanden.

En, “voor den twist der tongen,” tegen de doodelijke steken van veler valsche tongen, “versteekt Hij hen in zijne hut.” Het spreekwoord zegt: voor een dief kan men zijn deur sluiten, maar voor den lasteraar niet. Maar hier ziet ge, dat God een hut heeft, waarin men veilig is ook tegen den laster der tong. De Heere kan ten goede zijner gunstgenooten de lastermonden doen verstommen, of maken dat hun vurig venijn zijne kinderen niet schaadt. David had dit vaak ondervonden, en nog is er zulk eene veilige hut, waarin God de zijnen versteekt tegen den twist der tongen.

Veilig in de verberging van Gods aangezicht en verstoken in zijne hutte, juicht zijn hart en mond: “Geloofd zij de Heere, want Hij heeft zijne goedertierenheid aan mij wonderlijk gemaakt, *mij voerende als* in een vaste stad.” Hij is enkel lof en dank aan den Heere, zijne ziele is doordrongen van de genadige en wonderbare betooning van ’s Heeren goedertierenheid, die hem in eene vaste, welversterkte stad gevoerd heeft. Sommige uitleggers nemen die laatste woorden in den eigenlijken zin, en houden het er voor dat David hier het oog heeft op de stad Ziklag, waar hij na veel omzwervens en gevaren eindelijk een veilige toevlucht vond. Ons oordeel verschilt van die uitleggers, wij nemen het woord in den overdrachtelijken zin, dat de Heere Zelf zijn vaste en veilige stad is. David blijft dan in zijn beeldspraak, het is dan de verklaring van hetgeen hij gezegd heeft, wie de Heere voor hem was.

Maar hij is niet zoo opgevoerd, dat hij zijne zwakke oogenblikken, die hij onder zijne verdrukking gehad heeft, zou vergeten, neen hij gedenkt ze en belijdt ze ootmoedig, opdat dit den lof des Heeren nog grooter zou maken. “In zijn haasten,” als het hem bange, o zoo bange was, “zeide hij: Heere, ik ben afgesneden van voor uwe oogen.” Hij achtte zich reddeloos verloren, er zou voor hem geene redding meer opdagen, “nu zal ik,” zoo sprak hij, “één der dagen door Sauls hand omkomen.” En toch, en ook dit is verstaanbaar, “smeekte en riep hij tot den Heere, en de Heere hoorde naar dat smeeken en roepen.” Met hoeveel twijfel zijne moedelooze ziel bezet ware, zoodat hij het zelf voor geen bidden hield, zijn God neigde er evenwel het oor toe, als tot het piepen van een zwaluw en het kirren eener duive. Dit maakt ’s Heeren lof nog grooter.

Hierin ligt een rijke troost voor Gods kinderen, dat Hij ook hunne ellendigste gebeden en smeeingen verhooren wil, wanneer de gedachten in hen vermenigvuldigen, en zij niet weten wat zij bidden zullen gelijk het betaamt.

“Wanneer wij David zoo hooren juichen, dan herhalen wij wat wij zeiden: “Hij heeft den besten wijn voor het laatst bewaard.”

Zeker de Heere gaf hem hier veel te zien en te genieten, en David heeft het niet gezien en genoten zonder dat hij zag op den toekomstigen Middelaar, in Wien God alleen goed is voor

de zijnen, en in Wien zij dit goede alleen bezitten.

Daarom kan David besluiten met de opwekking:

24. Hebt den Heere lief, gij, allen zijne gunstgenooten! want de Heere behoedt de geloovigen, en vergeldt overvloedig dengene, die hoogmoed bedrijft.

25. Zijt sterk, en Hij zal ulieder harte versterken, allen gij, die op den Heere hoopt!

Alle gunstgenooten des Heeren verstaan hier Davids woorden en bedoeling, zonder dat wij er eenige verklaring aan toevoegen. Davids ervaring, bovenal in tijden van beproeving, is de hunne, en daarom laten zij zich gaarne zoo door hem toespreken en opwekken.

Ik zou hier willen eindigen, maar kan de opmerking niet in de pen houden, dat hoe veel David hier zag en genoot, de geloovige des Nieuwen Testaments, wanneer zijn oog verlicht is, nog meer dan David kan zien van dat groote goed, dat God heeft weggelegd en gewrocht. Ik gedenk hier Paulus' woord, 1 Cor. 2:9, "hetgeen het oog niet heeft gezien, en het oor niet heeft gehoord, en in het hart des menschen niet is opgeklommen, hetgeen God bereid heeft dien, die Hem liefhebben," en dat heeft God ons door zijn Geest geopenbaard. Wat David begeerd heeft te zien, en heeft het niet gezien, Gods Zoon in het vleesch, zien wij in het Evangelie, aanschouwen wij, indien wij door den Geest Gods verlicht zijn, met ongedekte aangezichten, en waar wij Hem met een verhelderd geloofsoog aanschouwen, roepen wij op nog hooger toon en met diepere aanbidding uit: "O, hoe groot is het goed, dat Gij weggelegd hebt voor degenen, die U vreezen, dat Gij gewrocht hebt voor degenen, die op U vertrouwen, in de tegenwoordigheid der menschenkinderen!"

PSALM 32

De rechtvaardigheid die uit het geloof is.

Eene onderwijzing van David.

Deze en de vorige psalm zijn beiden rijpe, sappige en zoete vruchten van Davids innerlijke levenservaringen. Maar de omstandigheden, waaronder zij gekweekt zijn, verschillen aanmerkelijk. Naar psalm 31 is David in bangen nood en gevaar van zijne vervolgers, en zijne ziele gaat op en onder; twijfel en geloof, vrees en hoop wisselen elkander af, maar onder alles kleeft zijne ziele aan God, en hij zwijgt, ook onder zijne tranen, niet voor het aangezicht des Heeren.

Gansch anders is het in psalm 32. Hier weet hij te spreken van een zwijgen voor God, waaronder het heilig vuur van 's Heeren toorn het merg zijner beenderen verteert, en hij den ganschen dag brult als een getroffen roofdier. Hier zijn het geen menschen, die hem vervolgen en naar het leven staan, maar de hand des Heeren is dag en nacht zwaar op hem.

En wij kennen de geschiedenis, die donkere en droevige bladzijde uit het leven van den man, dien Gods ontferming hoog had opgericht: zijne dubbele zonde van overspel en moord. Wij weten ook, — want de heilige schrijvers hebben Davids zonden niet verborgen, noch vergoelijk, — hoevele tijden, een geheel jaar, er voorbijgaat, aler de schuldige koning zijne overtredingen belijdt voor den Heere, en tot het: “zijt mij genadig, o God!” komt. En hij komt hier niet toe, vóórdat de profeet Nathan tot hem is ingekomen, en tot hem gesproken heeft: “gij zijt die man,” 2 Sam. 12:1—15.

En al dien tijd, sinds de noodlottige ure, toen hem die wandelaar van zijne vleeschelijke begeerlijkheid overkwam, is zijn hart onverbroken, weigert het zijne misdaad te bekennen en bedekt hij zijne zonde voor God.

Het is bijna onverklaarbaar in een godvruchtige als David, die in zijn leven en psalmen zoovele bewijzen geeft van een teeder geweten en een oprecht hart voor den Heere.

En toch, het is geschiedenis, hij zelf verhaalt het ons in dezen psalm; wij zullen het uit zijnen mond hooren.

En nog niet aanstonds is David, nadat hij tot Nathan zeide: “Ik heb gezondigd tegen den Heere!” in de zielsgesteldheid, die uit dezen psalm spreekt. Aan psalm 32 is 51 voorafgegaan. Da Costa zegt hierom zoo naar waarheid: “Deze psalm is in vergelijking met den 51sten psalm, de kalmte na den storm. In laatstgenoemden psalm smeekt, kermt, worstelt David om vergeving; in dezen psalm heeft hij de vergeving ontvangen: hier is de kalmte der verzekering. -De 51ste psalm wijst de crisis aan, waarin David zich bevindt; deze psalm drukt zijn toestand na deze crisis uit, waarin hij tot rust gekomen is, en ordelijk kan verhalen, hoe alles is toegegaan.”

Heeft de Heere David genade bewezen, sprak Nathan in den naam des Heeren tot hem: “de Heere heeft ook uwe zonde weggenomen, gij zult niet sterven”, niet zoo aanstonds kan het door schuld verslagen hart die goddelijke verzekering met blijdschap omhelzen. Het geloof in de vergeving der zonden heeft zijn strijd, en te zwaarder naarmate het schuldgevoel dieper is. Maar dan ook is de uitkomst, wij zien het in psalm 32, te heerlijker, en de vrije genade Gods wordt dan te hooger geroemd.

Laat ons dit tot inleiding dienen voor een psalm, dien men den genadepsalm en het Evangelie in het O.T. genoemd heeft. Geve de Heere, dat wij er zonde en genade uit leeren kennen, en het welgelukzalige van Gods genade in Christus ons deel zij of worde.

Na hetgeen wij tot inleiding op dezen psalm gezegd hebben, kunnen wij tot zijne verklaring overgaan. In het opschrift wordt deze psalm “eene onderwijzing van David” genoemd, en dit

met alle recht. Hij bevat een klaar onderricht in den genadeweg, in de heilsleer van de vergeving der zonden, hoe genadig God haar schenkt, in welken weg de zondaar haar begeert en ontvangt, en welke de heilrijke vruchten van die vergeving zijn.

Dit alles onderwijst David met Nieuw-testamentische klaarheid, zoodat Paulus zich, Rom. 4:6, op hem beroepen kan tot bevestiging van de leer der vrije rechtvaardigmaking om niet. De Heilige Geest heeft hier David, als bij voorbaat, met Evangelische klaarheid beschenen, en tot een echten zoon van Abraham gemaakt, opdat hij de Kerk van alle eeuwen dienen zou in het onderricht der hoogheerlijke waarheid van de vergeving der zonden.

Hooren wij naar Davids onderwijzing, en geve de Geest des Heeren, die door zijnen mond gesproken heeft, ons haar te verstaan:

- 1. Welgelukzalig is hij, wiens overtreding vergeven, wiens zonde bedekt is.**
- 2. Welgelukzalig is de mensch, dien de Heere de ongerechtigheid niet toerekent, en in wiens geest geen bedrog is.**

Davids ontboezemingen in deze verzen zijn de uitkomst zijner ervaringen, hij heeft ondervonden en ondervindt nog altijd het welgelukzalige van de vergeving der zonden, zooals God die aan de oprechten van geest schenkt.

Zijne zonden hadden eene scheiding gemaakt tusschen God en zijne ziele, en het bedrog zijns harten had ze bedekt, zelfs onder de aanklacht van zijn geweten en een verterend gevoel van Gods toorn, zie vs. 3 en 4, zweeg hij van zijne zonden. Maar de Geest der ontdekking en verootmoediging verscheurt de bewindselen der schande, verbreekt zijn hart, en David komt tot eene oprechte en vrijmoedige belijdenis van zijne zonden, en de Heere vergeeft hem zijne ongerechtigheid; hij verhaalt dit vs. 5.

Nu smaakt David al het “welgelukzalige” van de genadeweldaad der vergeving hem bewezen, en de vrede Gods doorstroomt zijne ziele, en doet haar overvloeien van het zaligst gevoel der vernieuwde gunst en liefde Gods. Maar in dit gevoel verliest hij zich niet zoo, dat het zijn geest bedwelmt, en onbekwaam maakt om de weldaad hem geschonken klaar en onderscheiden in te zien, integendeel, zijn oog is helder verlicht voor de genade der vergeving, den grond waarop zij rust, de wijze waarop God haar geschonken heeft en den weg waarin.

Merk op, hoe David hier drie onderscheidene woorden gebruikt voor hetgeen hem vergeven is: “overtreding,” “zonde” en “ongerechtigheid;” en hoe hij insgelijks drie onderscheidene woorden heeft voor de genade hem geschonken: “vergeven,” “bedekken” en “niet toerekenen.” Dit is bij David geen woordenspel, geene overbodige herhaling van woorden en ledige klanken, maar dient hem om zijne inzichten en denkbeelden in het helderst licht te stellen, opdat met het wezen der zonde ook de weldaad der vergeving te klaarder blijke.

Het eerste woord, voor overtreding vertaald, duidt de zonde aan als een losrukken van God, het tweede beteekent afdwaling, en het derde verkeering van hetgeen recht is, misdaad. Er is verband en opklimming in de beteekenis dier drie woorden. Door de zonde rukken wij ons van God los, dwalen van Hem en zijne geboden, en doen wat in stelligen strijd is met zijn heilige wet. Dit was de gang der zonde ook bij David geweest, hij was geëindigd met de dubbele misdaad van overspel en moord.

Duidelijk ziet hij het misdadige, schuldige en afschuwelijke zijner zonden in, zij is voor hem geene verschoonlijke zwakheid, maar een misdrijf, dat hem in het oog van een heilig God verwerpelijik maakt, en waarvoor hij vergeving behoeft.

Ook voor de vergeving gebruikt hij, gelijk wij zagen, drie onderscheidene woorden. Het eerste woord, voor vergeving vertaald, beteekent opheffen, wegnemen. Met dit woord wijst hij

het werkelijke der daad Gods in de vergeving aan. Wanneer God de zonden vergeeft, dan worden zij weggenomen van voor zijn aangezicht, en opgeheven van het geweten des zondaars. Dit had David ondervonden.

En hoe alleen kunnen de zonden worden weggenomen, opgeheven? Alleen in den door God zelf bestelden weg, door bedekking. Dit was de weg, aangewezen door Israëls schaduwachtigen dienst. Met bloed ging de hogepriester eenmaal 's jaars in het binnenste heiligdom, en bedekte daarmee, door besprenging op het verzoendeksel, Israëls schuld. David verstond die zinrijke voorbeeldige handeling, en hij zag er, door 's Heeren Geest verlicht, de bloedbesprenging van den Middelaar des beteren verbonds in. Dat was voor David de grond der vergeving.

Daarom gebruikt hij ten derde het woord: niettoerekenen. Voorbeeldig gingen de zonden over en werden zij toegerekend aan het offerdier, dat in zijne bloedstorting de straf der zonden droeg, daarom rekende God de zonden niet toe aan den zondaar, die in het geloof op dat offer zag. Wij gedenken hier Paulus' woord: "Dien, die geene zonde gekend heeft, heeft Hij zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem."

Welk een helder inzicht had David in de vrije en volle vergeving der zonden, en de Godewaardige wijze waarop die vergeving geschiedt.

De geloovigen des N.T. kunnen bij hem op het stuk van de vergeving der zonden ter schole gaan, en onderwijzing aannemen in den genadeweg des geloofs.

Maar dan vergete men niet, dat David ook welgelukzalig spreekt hem "in wiens geest geen bedrog is." Wij komen hierop terug bij vs. 3 en 4. Nu merken wij alleen op, dat ook dit een woord uit Davids eigene ervaring is. Hij heeft smartelijk, vreeselijk ondervonden, dat zoolang er bedrog in zijn geest was, dat is: zoolang hij zijne zonden bedekte, ze voor Gods aangezicht niet bedekt waren. Geene vergeving zonder een geloof, dat ons oprecht maakt voor God, dat ons schuldenaar doet zijn voor Hem. Dat is de weg bij den aanvang en blijft de weg bij den voortgang. Wie het welgelukzalige van de vergeving wil smaken, moet van harte het bittere en rampzalige van de zonden leeren kennen en belijden, want hem rekent God in Christus de zonden niet toe.

Nadat David in vs. 1 en 2 het welgelukzalige geroemd heeft van hem, wiens zonden vergeven zijn, en in wiens geest geen bedrog is, teekent hij ons in vs. 3 en 4 het jammerlijke en rampzalige van hem, die zijne zonden bedekt, en daarom niet komen kan tot de vergeving zijner ongerechtigheid.

- 3. Toen ik zweeg, werden mijne beenderen verouderd, in mijn brullen den ganschen dag.**
- 4. Want uwe hand was dag en nacht zwaar op mij; mijn sap werd veranderd in zomerdroogten. Sela.**

Het zijn Davids eigene ervaringen, de droeve herinneringen aan een jammerlijk en schuldig verleden, toen, nadat hij zwaar gezondigd had, het bedrog in zijn geest hem deed zwijgen van zijne ongerechtigheid.

"Toen ik zweeg," zegt hij met nadruk. Er is een verschillend, een geheel onderscheiden zwijgen en stille zijn der kinderen Gods voor den Heere; ook David wist dit. Er is een zalig stille zijn der ziele voor God, Ps. 62:2. "Immers is mijne ziele stil tot God, want van Hem is mijn heil." Er is een heilig zwijgen onder hartverscheurende oordeelen en bezoeking Gods; "Aaron zweeg stil," toen een vuur van het aangezicht des Heeren uitging, en zijne beide zonen, Nadab en Abihu verteerde. Er is een opzettelijk zwijgen van het goede, waarvan David in psalm 39 spreekt. Dit laatste zwijgen is niet zonder overeenstemming met het zwijgen van David in onzen psalm; wij zullen dit later zien.

Hier hebben wij niet te vragen, waarvan David zweeg. Dit zwijgen staat tegenover het bekendmaken en belijden van zijne zonde, vs. 5. Hij zwijgt van zijne zonde voor God, hij bedekt ze voor Hem.

Hoe hebben wij dit te verstaan? Heeft David geen bewustzijn van zijne ongerechtigheid meer? Of is zijn geweten zoo verblind en afgestompt, dat het hem gansch niet meer aanklaagt en veroordeelt? Is hij zoo diep gezonken? Wij gelooven niet, dat Gods heiligen tot dien staat van ongevoeligheid kunnen zinken. Davids ervaring onder zijn zwijgen getuigt dan ook, dat zijn geweten nog spreekt, zelfs luide spreekt.

Maar wat is het? Het bedrog in zijn geest belet, weerhoudt hem om te komen tot de oprechte en volle bekentenis van het schuldige en snoode van zijn misdrijf voor God. Davids harte is niet verbroken om het zondige van zijne zonde te erkennen, en dit met ware zelfveroordeeling. Het bedrog des ongeloofs van zijn ouden mensch is machtig in hem geworden. Dat bedrog heeft zijn zielsoog verblind, zoowel voor de heiligheid en de rechtvaardigheid als voor de genade en vergevende liefde Gods. Hij ziet zijne zonde niet in het ware licht, en gelooft niet dat er vergeving bij God is.

Wel veroordeelt hem zijn hart en geweten, en het is juist die veroordeeling, die zich in hem tegen het bedrog des ongeloofs verklaart, waardoor die bange en zware strijd veroorzaakt wordt, die ook zijn lichaam verteert. Ware David een onvernieuwd mensch geweest, hij zou zijn geweten wel tot zwijgen hebben kunnen brengen; hij zou onder zijn zwijgen niet gebruld hebben.

Hij zwijgt, en hij brult den ganschen dag. Hij brult gelijk een gewond wild dier, dat machteloos ternederligt. Maar dat brullen van angst en schrik des gewetens is nog geen belijden. Het is de vreeselijke uiting van zijn onvrede, van het gevoel van Gods toorn en verschrikking in zijne ziele. "Zijne beenderen," de sterkte zijns lichaams, "verouden," vergaan. Het is, zooals er in Job 83:21 staat: "Dat zijn vleesch verdwijnt uit het gezicht, en zijne beenderen, die niet gezien worden, uitsteken."

"Want uwe hand was dag en nacht zwaar op mij," zoo hooren wij David spreken. Gods hand is op hem nedergedaald, en hij ondervindt er dag en nacht, zonder een oogenblik verpoozing, al het zware van. De Heere bezoekt hem, maar in zijn heiligen toorn, vandaar: "mijn sap wordt veranderd in zomerdroogten." Zijn sap, zijn levenskracht vergaat onder den gloed van Gods toorn, gelijk in of bij zomerdroogten alle groeikracht en leven in de natuur onder de gloeiende en verschroeiende stralen der zon kwijnt en sterft.

Jammerlijk is Davids toestand, zoolang hij zwijgt, en zijne ongerechtigheid niet belijdt. Maar de Geest des Heeren, al heeft hij Hem zwaar bedroefd door zijne ongerechtigheid, en bedroeft hij Hem nog door het bedrog zijns harten, die Geest is niet van hem geweken. Dat brullen den ganschen dag is geen Ezau's geweest, dat geen plaats des berouws vond, er is in dat brullen iets van den Geest des Heeren, dat strijdt tegen het bedrog van den ouden Adam, en het overwint en teniete doet. Hoelang die strijd geduurd heeft, weten wij niet, maar wel dat Davids harte verbroken is, dat hij bij het licht des Heeren zijne ongerechtigheid heeft ingezien, en in oprechtheid zijne overtredingen beleden heeft.

5. Mijne zonde maakte ik U bekend, en mijne ongerechtigheid bedekte ik niet. Ik zeide: ik zal belijdenis van mijne overtredingen doen voor den Heere; en Gij vergaaft de ongerechtigheid mijner zonde. Sela.

Dit is niet dan zuivere geloofstaal. Het geloof in de vergevende liefde Gods, die zulk een schuldige weer in genade wil aannemen, verstout David tot een uitgesproken voornemen des harten: belijdenis te doen van zijne overtredingen voor den Heere. Zijn hart, zijn geweten

veroordeelt hem niet meer, het staat niet als een aanklager en rechter tegenover hem, hij veroordeelt nu zichzelf, hij is zijn eigen aanklager voor God, hij bedekt zijn ongerechtigheid niet langer. Hij vreest niet af te dalen in de diepste diepte van zijne vuile zonden; zij verschrikken hem niet meer, want de Heere vergeeft ze hem. “En Gij vergaaft de ongerechtigheid mijner zonde.” Er is geen tijdsverloop tusschen belijden en vergeven, ’s Heeren genade laat zich niet wachten, ook geen oogenblik, eigenlijk zijn beleden zonden vergeven zonden. En op het Sela, de pauze der smart, vs. 4, volgt nu een Sela van de zaligste blijdschap in God, die al zijne ongerechtigheid vergeeft, en al zijne krankheid geneest.

Rusten ook wij hier een weinig, en hooren wij wat ons uit Davids woorden tegenklinkt. Gewis eene stemme der waarschuwing tegen een bedrog, dat ons zoo nabij ligt, om onze zonden te bedekken en te verbergen voor God. Het behoeft bij ons niet zoo ver te komen als bij David, ook minder zware, maar onbeleden zonden, kunnen ons den weg tot Gods genadetroon versperren. Er is hier ook dat tot vertroosting en bemoediging kan strekken. Zulk een toestand, waarin wij David hier aantreffen, is schuldig en jammerlijk, maar toch een bewijs voor het leven Gods in zijn hart. De natuurlijke mensch kent zulk een strijd niet. De uit God geborene moge voor een tijd van zijne zonden zwijgen, rustig is hij niet, hij brult onder de slagen van zijn geweten, en hierin is iets van den Geest des Heeren, die hem niet aan zichzelf overgeeft. — En eindelijk, “Gij vergaaft,” dat is het kostbaarste woord der gansche Schrift; dat is voor een schuldig zondaar of zondares de fontein des levenden waters, die vloeien zal tot in eeuwigheid.

De genade is mededeelzaam, ook in het geestelijke eten de kinderen Gods hun brood niet alleen. Wanneer zij, gelijk David in onzen psalm, eenige bijzondere ervaringen van Gods liefde en gunst gehad hebben, begeeren zij die aan anderen mede te deelen. Niet om er mede te pronken en er zich op te verheffen, maar tot eer des Heeren en tot vermaning, opwekking en vertroosting van degenen, die met hen op de wegen Zions wandelen.

Zoo ook David; hij begeert zijne ondervindingen aan te wenden tot profijt Van de gemeente des Heeren:

6. **Hierom zal U ieder heilige aanbidden in vindenstijd; ja, in eenen overloop van groote wateren, zullen zij hem niet aanraken.**
7. **Gij zijt mij eene verbergung; Gij behoedt mij voor benauwdheid; Gij omringt mij met vroolijke gezangen van bevrijding. Sela.**

Hierom, omdat God het zoo zichtbaar en onwedersprekelijk in mij bewezen heeft, dat Hij den oprechten en ootmoedigen bidder geen oogenblik tevergeefs op zijne genadige verhooring laat wachten, hierom zal U een ieder heilige aanbidden in vindenstijd.

Men zou verwacht hebben, dat David niet zou gezegd hebben ieder heilige, maar ieder zondaar zal U aanbidden in vindenstijd, Toch heeft de Geest Gods hier David het rechte woord doen kiezen. Ware heiligen zijn naar de Schrift dezulken, die hunne zonden belijden en vergeving bij God gevonden hebben, om nu ook in heiligheid al de dagen huns levens voor het aangezicht des Heeren te willen wandelen. Zulke heiligen blijven in zichzelf altijd arme zondaren, maar niet om in de zonde te leven.

Dit soort van heiligen zal, door Davids voorbeeld geleerd en door ’s Heeren gunstige verhooring aangemoedigd, “aanbidden in vindenstijd.”

“In vindenstijd;” men heeft dit ook vertaald “in treffenstijd,” dat is, in een tijd, waarin rampen of straffen ons treffen. Deze vertaling of verklaring levert in verband met het volgende wel een goeden zin op, maar voldoet niet genoeg aan de beteekenis der uitdrukking zelve. Vindenstijd is hier als in Jes. 49:8 de tijd des welbehagens, in welken God verhoort, de tijd,

terwijl de Heere te vinden is, Jes. 55:6; de tijd, waarvan de Heere zegt: dan zult gij Mij zoeken en vinden, Jer. 29:13.

Het is de bekwame tijd, Hebr. 4:16; de welaangename tijd, de dag der zaligheid, 2 Cor. 6:2. Het is de genadetijd, dien God voor den enkelen mensch of voor een geheel volk of voor zijne kerk aan zijne oordeelen en straffen doet voorafgaan. Het zijn dagen als die vóór den zondvloed, toen de lankmoedigheid Gods verwachtende was. Misschien zinspeelt David hierop, omdat hij in het volgende lid van een overloop van groote wateren spreekt.

De Heere wil in dien genadetijd in ootmoed, met oprechte schuldbelijdenis en wederkeering gezocht worden. David had, toen hij zweeg, dien vindenstijd verre laten voorbijgaan, en daardoor zichzelf veel kwaad berokkend, daarom wil hij dat ieder heilige, die als hij gevallen is, zich aan hem spiegele, en den Heere aanbidden zal. Maar Gods genade, hem bewezen, was ook tot aanmoediging en bemoediging; de Heere had Zich op zijne oprechte belijdenis laten vinden, al de ongerechtigheid zijner zonde vergevende. Eer de genadetijd voorbij was, eer de overloop van de groote wateren van Gods oordeelen en straffen kwam, had de Heere zijne ziele gered, zij raakten hem zelfs niet aan.

Daarom vervolgt hij met een juichende dankstem: “Gij zijt mij eene verberging, Gij behoedt mij voor benauwdheid, Gij omringt mij met vroolijke gezangen van bevrijding.”

Hoe geheel anders nu, als toen hij zweeg! Welk een vrij-, blijmoedig en welverzekerd geloof spreekt hij hier uit. De Heere zelf in zijne liefde en almacht is hem eene verberging tegen den vloed. Gelijk hij zich zoo menigmaal in de gangen en holen der steenrotsen voor Saul verborgen had, en daarin veilig was, zoo is nu in oneindig hooger zinn de Heere hem tot een schuilplaats, waar geen kwaad hem genaken kan. In het volle gevoel van die zekerheid herhaalt hij: “Gij behoedt mij voor benauwdheid.” De Heere keert de nooden en gevaren, die hem in benauwdheid zouden kunnen brengen, tijdig voor hem af. En gaat hij door een dal van schaduwen des doods, 's Heeren staf en stok, die vertroosten hem.

Ja, zoo verre is het bij hem van de benauwdheid af, dat de Heere hem veel meer omringt met vroolijke gezangen van bevrijding. Het eindigt alles voor David in een feest, waarin de reien enkel liederen van lof en dankzegging en verlossing zingen.

Laat ons opmerken welk een ongedacht heerlijk weg heeft God in Christus besteld, en houdt Hij met schuldige zondaren. God geeft in zijne groote ontferming, ook als zijne kinderen van Hem afwijken, en niet aanstonds tot belijdenis komen, nog een vindenstijd, waarin Hij Zich zoeken en vinden laat, waarin Hij wacht om hen genadig te zijn. Ook aan een afvallig en zondig volk, dat den rijkdom zijner goedertierenheid en lankmoedigheid veracht, geeft Hij een tijd van genade, zoo aan de oude wereld vóór den zondvloed, zoo aan Israël, nadat het zijn Messias verworpen had, vóór de verwoesting van Jeruzalem.

Toch is er een onderscheid tusschen den vindenstijd van de kinderen Gods en dien der wereld in het algemeen. De vindenstijd voor degenen, die den Heere kennen, is door den Heere bepaald, en het is niet onzeker of zij Hem dan aanbidden en vinden zullen. De Heere zegt Jer. 29, dat na zeventig jaren, ten tijde, als Hij zijn goede woord over het naar Babel verdreven volk verwekken zal, dat dan Israël Hem zal aanroepen en tot Hem bidden, en Hij naar hen zal hooren. Het is niet twijfelachtig, niet onzeker of Israël zijn vindenstijd wel zal gebruiken, zij zullen het doen. Heeft de Heere de middelen aan het einde en de verwachting verbonden, wil Hij er van den huize Jakobs om verzocht worden, dat Hij het doe, Hij zelf bewerkt ook in vindenstijd de harten der zijnen, opdat zij tot Hem roepen.

Daarom kon David met volle zekerheid zeggen: “hierom zal U een ieder heilige aanbidden in vindenstijd.” Ja, daar is een tijd des welbehagens, eene ure der minne, waarin Gods kinderen den Heere zoeken, omdat de Heere hen zoekt. Er is een zalige vindenstijd, niet slechts eenmaal

voor het eerst, maar, dank 's Heeren opzoekende liefde! veel malen in het leven der ware geloovigen. De Heere was en is en blijft de eerste, wij hebben Hem lief, omdat Hij ons eerst heeft liefgehad.

Die waarheid maakt geen zorgeloze Christenen, er is in hen eene innerlijke heiligdwingende levenskracht en uiting naar God, die zich niet verloochenen kan, zelfs niet, als zij door het bedrog huns harten verleid, zwijgen.

En voorts, laat Davids ervaringen ons bemoedigen; het loopt, hoe het ook ga, voor Gods heiligen, voor de ware geloovigen, in den weg van oprechte verootmoediging altijd, als voor David, nog op een feest uit, op een heilig feest, Gode tot eere, en hun hier tot aanvankelijke en eenmaal tot volkomene verlossing en zaligheid. Daarom, houd moed, mijn schuldig hart!

- 8. Ik zal u onderwijzen, en u leeren van den weg, dien gij gaan zult; Ik zal raad geven, mijn oog zal op u zijn.**
- 9. Weest niet gelijk een paard, gelijk een muilezel, hetwelk geen verstand heeft, welks muil men breidelt met toom en gebit, opdat het tot u niet genake.**

Onze kantttekenaren zeggen op vs. 8: "Hier wendt de profeet zijn propoost tot de menschen, hoewel sommigen meenen, dat het Gods eigene woorden zijn, die David invoert aldus sprekende." Onze lezers zien hieruit, wat trouwens den meesten wel niet onbekend zal zijn, dat er een verschillend gevoelen is, niet over de woorden zelven, maar wie in die woorden spreekt. Er spreekt wel iets voor het gevoelen, dat het Davids eigen woorden zijn, en hij hier doet, wat hij in psalm 51:15 belooft, den overtreders 's Heeren wegen te leeren. Het is verklaarbaar, dat hij, geleerd door smartelijke en blijde ervaringen, nu op zijn beurt anderen onderwijzen en waarschuwen wil, opdat zij in de rechte wegen des Heeren mogen wandelen.

En toch kunnen wij met dit gevoelen niet medegaan, en scharen wij ons bij hen, die meenen, dat David hier den Heere sprekende invoert. De woorden, vooral van vs. 8, zijn er te rijk en te machtig voor om ze in den mond van een menschen, zelfs van een man als David te leggen. "Onderwijzen," "leeren," "raadgeven," zou David in een betrekkelijken zin nog kunnen zeggen, maar "mijn oog zal op u zijn," dit gaat te ver, dit is eene volstrekt Goddelijke belofte, die dan ook als zoodanig veelmalen in de Schrift voorkomt, zie Deut. 11:12; Esra 5:5; Ps. 33:18; 34:16. Wel zegt David Ps. 101:6, "Mijne oogen zullen zijn op de getrouwen in den lande, dat zij bij mij zitten," en beveelt, Jer. 39:12, Nebukadnezar aan zijn overste "om zijn oog op Jeremia te stellen," maar het: "mijn oog zal op u zijn" in onzen psalm beteekent veel meer. David in Ps. 101 en Nebukadnezar spreken alzoo in opzicht van stoffelijke belangen en zaken, maar hier wordt gesproken in opzicht tot 's menschen hoogere en geestelijke belangen, waarover geen sterfelijk oog gaan kan.

Er heeft eene verwisseling plaats; van vs. 4 — 7 heeft David tot den Heere gesproken, en dankend en verheugd de groote genade weldaad geprezen, aan hem bewezen. De geredde en gerechtvaardigde zondaar maakt 's Heeren naam groot, en nu, wat immers den kinderen Gods niet onbekend is, spreekt de Heere tot hem: "Ik zal u onderwijzen, en leeren van den weg, dien gij gaan zult; Ik zal raad geven, mijn oog zal op u zijn." David had, nadat de Heere hem zoo genadig uit zijne ongestalte gered, en al zijne overtredingen vergeven had, behoefte aan deze rijke en in alles gepaste belofte Gods, gelijk als aan de waarschuwing vs. 9: "Weest niet gelijk een paard, gelijk een muilezel, hetwelk geen verstand heeft, welks muil men breidelt met toom en gebit, opdat het tot u niet genake."

Ten eerste dient deze belofte en waarschuwing om David te herinneren, dat het gevaar om andermaal in de zonde te vallen en haar te bedekken voor hem nog niet geweken is, en dat de ontvangene genade en de vrede en blijdschap des geloofs, waarin hij thans deelen mag, geene

waarborgen zijn, waarop hij zich voor de toekomst verlaten kan.

Alleen een belovend God kon zijn algenoegzame waarborg zijn; zijn Goddelijk onderwijs en leering, zijne raadgeving waren genoegzaam om hem in den weg van een oprecht en ootmoedig geloof te doen wandelen; en onder het alziend oog van 's Heeren liefdezorg was hij alleen veilig tegen de aanslagen of listen van de vijanden zijner ziel.

Het is zoo geheel in de orde Gods, dat Hij den verlostten zondaar, hetzij Hij hem voor het eerst of bij vernieuwing redt, onder zijne hoede en leiding neemt, hem door zijn Geest en Woord onderwijst en leert, hem tot een raadgever en beschermer wordt. Wat toch, wij hebben het in David gezien, zou er van Gods uitverkorenen worden, indien God deze orde niet hield, indien zij niet in zijne kracht door het geloof bewaard werden tot de zaligheid. De heiligmaking is wel een dadelijk gevolg van de rechtvaardigmaking, maar niet zonder het onderwijs en de leering, zonder de leiding en bewaring des Geestes.

Daarom is de waarschuwing, niet gelijk te worden aan een onhandig en woest paard of aan een wederstrevigen muil, die geen verstand heeft, niet te hard of te vernederend voor een kind van God. David en alle kinderen Gods weten, dat zij nog iets en menigmaal veel van des paards en des muilezels wilde en domme natuur hebben overgehouden. Zij weten, ook bij ervaring, wat het zegt, als zij God noodzaken hen met den strengen toom en het scherpe gebit zijner beproevingen tot gehoorzaamheid en onderwerpen te dwingen. Het is alzoo geene waarschuwing alleen voor onbekeerde en nog geheel onvernieuwde menschen, maar ook voor hen, die uit genade gebracht zijn tot de gehoorzaamheid des geloofs en der heiligmaking.

En nu eindigt David met de tegenstelling van het deel van den goddelooze en den rechtvaardige, en met de opwekking aan de rechtvaardigen en oprechten van harte den Heere vroolijk te zingen:

10. De goddelooze heeft vele smarten, maar die op den Heere vertrouwt, dien zal de goedertierenheid omringen.

11. Verblijdt u in den Heere, en verheugt u, gij rechtvaardigen! en zingt vroolijk, alle gij oprechten van harte!

Dat is een slot, een besluit des psalms, dat op zijn geheelen inhoud terugslaat. David heeft onder zijn zwijgen iets van de vele smarten der goddeloozen gevoeld, maar ook de vele goedertierenheden des Heeren gesmaakt, toen hij als een schuldig zondaar zijn oprecht vertrouwen weer stelde op den Heere. Daarom kan hij met zijn gansche hart de rechtvaardigen opwekken om zich in den Heere te verblijden en vroolijk te zingen. En laat ik nu eindigen met de opmerking: David is begonnen met de zaligspreking van hem, wiens zonden vergeven zijn, en in wiens geest geen bedrog is, en zijn laatste woord is: zingt vroolijk, alle gij oprechten van harte. Oprecht voor God, dat is voor den man naar Gods harte het eerste en het laatste; zij het, mijn lezer of lezeres, ook voor u en mij alzoo, dan zullen ook wij ons verheugen en verblijden in Hem, die in Christus goddeloozen rechtvaardigen wil.

PSALM 33

Een lofzang aan Israëls God, den Schepper van het heelal.

Deze psalm heeft geen opschrift, wat sommigen bijbrengen als een bewijs, dat dit lied met psalm 32 één geheel vormt, of ten minste er nauw mede verbonden is. Voor de éénheid van beide psalmen spreekt ook, dat de laatste met dezelfde woorden begint, waarmede de vorige eindigt; eene opwekking aan de rechtvaardigen en oprechten om den Heere vroolijk te zingen.

Het is een lofpsalm, waarin David van het bijzondere in psalm 32 tot het algemeene overgaat. Hij wekt de rechtvaardigen op, den lof van 's Heeren deugden en volmaaktheden, zijne rechtvaardigheid, trouw, genade, almacht en vrijmacht te bezingen, zooals zich die schitterend bewijzen in de schepping, onderhouding en regeering van alle dingen. Die lof, Gode tot eer, moet de sterkte en troost zijn van het volk Gods, als de machten der wereld zich tegen hen verheffen, en het hun aan alle menschenlijke hulp ontbreekt. Vs. 1-3 is de opwekking:

1. **Gij rechtvaardigen! zingt vroolijk in den Heere; lof betaamt den oprechten.**
2. **Looft den Heere met de harp; psalmzingt Hem met de luit en het tiensnarig instrument.**
3. **Zingt Hem een nieuw lied; speelt wel met vroolijk geschal.**

Rechtvaardigen en oprechten, dezelfde rechtvaardigen en oprechten, die in psalm 32 worden zalig gesproken, wekt David op, den Heere vroolijk te zingen, hun betaamt die lof. Wel betaamt het allen schepselen en allen menschen ook aan de goddeloozen, den Heere te loven, want Hij is het waardig, en zij zijn het Hem schuldig, maar de rechtvaardigen en oprechten hebben er de eerste en hoogste roeping toe, en vinden er hun lust in.

Daarom wekt David hen op, zij kennen den Heere, en weten wat groot werk Hij voor hen en in hen wrocht. En zoo betamelijk zij het achten den Heere te prijzen, zoo volvaardig willen zij het doen.

Maar niet genoeg is het, dat hart en mond Gods groote daden vermeldt, de gewijde muziek met hare liefelijke tonen en schelle klanken van harp en luit moet hier te hulpe komen, vs. 2. De levenlooze harp en luit wordt een levend en bezielde wezen gelijk, de stroomen des Geestes vloeien van vingers en lippen langs de snaren en door de luit. De zanger en zijn speeltuig zijn dan één.

Het blijft dan niet bij het oude lied, “zingt Hem een nieuw lied; speelt wel met vroolijk geschal.” Wel wordt dan bij Gods kinderen het oude lied, hoe vaak ook gezongen, weer nieuw, en kan het hun zijn, alsof zij voor het eerst het zongen, maar het blijft er niet bij. God maakt alle dingen nieuw, Hij werkt en schenkt alle dagen wat nieuws in het hart en het leven; want de Eeuwige blijft Zich openbaren, en daarom kunnen, willen en moeten zij, aan wie God Zich ontdekt, telkens weer een nieuw lied zingen, zie Ps. 40:4; 96 :1; 98:1 en Openb. 5:9. Het volmaakte en algeheele nieuwe lied wordt in den hemel gezongen, het blijft hier, hoe Gods lof ook weerklinke, altijd gebrekkig, stukwerk. Nooit was er een kind van God, die Hem naar al de lust zijns harten en naar waarde kon danken.

En nu volgt de grond, de reden voor dien lof; eerst in het gemeen vss. 4 en 5.

4. **Want des Heeren woord is recht, en al zijn werk getrouw.**
5. **Hij heeft gerechtigheid en gericht lief; de aarde is vol van de goedertierenheid des Heeren.**

's Heeren woord is al wat God spreekt, hier het woord zijner belofte, waarmede Hij Zich aan zijn volk verbonden heeft. Dat woord is recht, enkel waarheid, ja en amen. 's Heeren werk,

al zijn werk is getrouw of in getrouwheid. Hij is in de uitvoering van het woord zijner belofte getrouw.

Alzoo is de Heere waarachtig en getrouw, daarop mogen zijne gunstgenooten zich verlaten, die deugden Gods hebben zij vroolijk te zingen, ook als de Heere toeft, en hunne ziele onder druk en lijden Hem lange tijden te verbeiden hebben. Dat zij de genade des Geestes behoeven om hunne zielen in lijdzaamheid te bezitten, wie van de rechtvaardigen en oprechten weten dit niet.

Maar wanhopen behoeven zij niet, want God wordt tot het vervullen zijner beloften door zijne eigene deugden aangespoord. Hij kan zich niet inhouden, noch in de betooning van zijne gerechtigheid, noch in het bewijzen van zijne goedertierenheid. Zijn heilig Wezen heeft gerechtigheid en gerichte lief. Hij heeft er een heilig welbehagen in, om zijne rechtvaardigheid in gerechtige oordeelen en gerichte over de goddeloozen te openbaren, en dit tot redding en verlossing van zijn verdrukte volk, dat Hem verbeidt.

Doch hoe kan David daar onmiddellijk op laten volgen: de aarde is vol van de goedertierenheid des Heeren. Goedertierenheid en gerechtigheid sluiten immers elkander uit? Zoo schijnt het, maar zoo is het niet. In God zijn alle eigenschappen één, er is geene samenstelling, maar ook geen strijd tusschen Gods eigenschappen. Alleen de Rechtvaardige kan de Goedertierene zijn. En de betooning dier beide deugden heeft haar grond in Christus den Middelaar.

Er is eene algemeene goedertierenheid Gods. “De Heere is aan allen goed, en zijne barmhartigheden zijn over al zijne werken,” Ps. 145:9. Er is eene bijzondere goedertierenheid Gods over al zijne kinderen, Hij kent hun weg, Hij heeft ze lief met eene eeuwige liefde, zij deelen in zijne Vaderlijke gunst in Christus. Titus 3:4 — 7.

Van de goedertierenheid Gods in beide uitlatingen getuigt David hier: de aarde is er vol van. David heeft hier niet, wat men noemt, een duistere levensbeschouwing. Hij zegt niet: er is bij veel kwaad nog altijd wat goeds op aarde, maar de aarde is vol, vervuld van de goedertierenheid des Heeren. Maar is David hier dan niet in strijd met den man Gods, met Mozes, als deze in psalm 90 klaagt, dat het uitnemendste van onze weinige jaren op aarde moeite en verdriet is? Volstrekt niet, Mozes beziet het leven van onze zijde, zooals wij het door onze zonde gemaakt hebben, en dan is het een tranendal; maar David beschouwt het van de zijde Gods, hij beziet het met een helder verlicht geloofsoog, en dan is de aarde vol van de goedertierenheid des Heeren, waar de stem des lofs gehoord wordt, en men vroolijk zingen mag.

Niet dat dit maar zoo schijnt in de oogen van Gods kinderen, neen, het is alzoo. Niet ons geloof of ons gevoel maakt de aarde vol van goedertierenheid. God maakt ze er vol van, en Hij verlicht de oogen zijner kinderen om ze te zien, waar zij anders niet dan rouw en smart, kommer en gebrek zien.

Ik wenschte voor mijzelf en voor allen, die Gods goedertierenheid in Christus kennen, altijd een geopend oog te hebben voor de dingen, zooals zij van Gods zijde zijn. Wij zouden ons dan, zelfs in de smartelijkste wegen, omringd zien van de goedertierenheid des Heeren, ons vertrouwen zou er wonderlijk door versterkt worden, ons verbeiden van den Heere zou er nieuwe kracht door ontvangen, en wij zouden naar de opwekking in ons lied den Heere een nieuw lied zingen, waarvoor zonden en zorgen, duivel en wereld schrikken, en op de vlucht gedreven worden.

Van zijn lofzang op Gods waarheid en trouw, rechtvaardigheid en goedertierenheid gaat de dichter over om den lof van de almacht Gods en de onveranderlijkheid zijns raads te bezingen. Die beiden zijn de vastigheden des geloofs, de rotsgronden waarin Gods kinderen onder de stormen des levens het anker der hope werpen.

Hij begint met het eerste en grootste werkstuk Gods in den tijd, met de Schepping van hemel en aarde:

6. Door het woord des Heeren zijn de hemelen gemaakt, en door den Geest zijns monds al hun heir.

7. Hij vergadert de wateren der zee als op eenen hoop; Hij stelt den afgronden schatkameren.

Hier hebt gij het eerste artikel van het Algemeen geloof der kerk: “Ik geloof in God den Vader, den Almachtige, Schepper des hemels en der aarde.”

Aldus begint het geloof bij het begin, omdat God in het begin alles gelegd heeft, dat is en worden zal. Op de Schepping rust alles, het natuurlijke en geestelijke. Maar eerst het natuurlijke, daarna het geestelijke, elk in zijne orde. Zonder schepping zou hemel en aarde, en al wat er in en op is, óf van eeuwigheid, en alzoo zelf God zijn, óf hemel en aarde zouden toevallig bestaan, en daarom geen eindooftrek hebben, ook 's menschen bestaan zou toevallig wezen, zonder einddoel. Dat is de dwaze en jammerlijke godgeleerdheid van de dwazen onzes tijds, die daar zeggen: “er is *geene* schepping, en alzoo geen God.”

Maar het geloof verstaat deze dingen beter, en belijdt dankzeggende, dat de hemelen en al hun heir, de aarde en al wat er op is door God Drieëenig, den Vader, den Zoon en den Heiligen Geest geschapen zijn.

Daar zijn wel uitleggers, die hier door het woord het bevelwoord Gods, en door den Geest den adem van Gods lippen verstaan, en zeggen, dat de dichter daardoor wil aanduiden hoe licht en gemakkelijk het der almacht Gods gevallen is alles te scheppen, maar deze verklaring is, indien men er niet dieper op ingaat, de ware niet. Er zijn andere Schriftuitleggers die er dieper op ingaan, en zeggen: het “woord,” waardoor God alles gemaakt heeft, is wel zijn bevelwoord: “er zij!” maar als de openbaring van het eeuwige en zelfstandige Woord, dat in den beginne bij God was en God was. Evenzoo verklaren zij den “Geest zijns monds” voor de openbaring van den Heiligen Geest Gods, die van den Vader en den Zoon uitgaat.

Zoo opgevat, verstaan zij er toch den Drieëenigen God door, maar naar de mate der ontdekking Gods onder het Oude Testament.

Wij stemmen toe, dat dit en andere woorden des O.T. eerst hunne volle klaarheid hebben ontvangen onder het licht der volle openbaring in Christus, maar meenen toch, dat, dewijl de openbaring Gods onder O. en N. Testament één is, dit niets afdoet van de waarheid en bewijskracht van dit vers voor de schepping uit niet door den Vader, den Zoon en den Heiligen Geest.

Wij staan bij dit 6de vers uit onzen psalm wat langer stil; het is een oude bekende uit de dagen, toen wij nog catechetisch onderwijs ontvingen, en gewoon waren tot verklaring en bewijsvoering ervan ons te beroepen op Spr. 8:22, 23; Joh. 1:1 — 3; Gen. 1:2; Job 26:13 en Ps. 104:30. Er zullen er wel onder onze lezers en lezeressen zijn, die zich dit insgelijks herinneren, en voor wie wij hopen dat zij nu, op rijper leeftijd, voor hun geloof veel mogen hebben aan de eeuwenoude belijdenis: “Ik geloof in God den Vader, den Almachtige, Schepper van hemel en aarde.”

David voegt er in vs. 7 nog een schoonen en stouten trek aan toe: “Hij vergadert de wateren der zee als op eenen hoop; Hij stelt den afgronden schatkameren.” De wateren der zee, dat bewegelijke en machtige element, door de menschen binnen geene perken te dringen, dat met de zwaarste afsluitingen spot, vergadert Gods almacht tot een hoop, als waren de wateren rotsblokken, die Hij op elkander stapelt. God heeft dit gedaan in den beginne, bij de schepping, toen Hij de wateren van boven en beneden het uitspansel scheidde, en Hij de wateren van onder

den hemel in ééne plaats vergaderde, en de zee haar perk stelde. God blijft dit doen; de dichter spreekt in den tegenwoordigen tijd: Hij vergadert de wateren der zee als op eenen hoop. Het blijft een wonder van Gods almacht, dat de wateren de aarde niet overstelpen, wanneer wij weten hoeveel grooter de oppervlakte onzer aarde aan water dan aan land is.

En waardoor doet God dit? Zie naar onze duinen, door vlottende zandkorrels; wel mogen wij uitroepen: “hoe groot zijn, Heere, uwe werken, hoe ver gaat uw beleid!”

En waar bergt God het overvloedige water? Hij stelt de afgronden der aarde tot schatkameren. Hij legt het op in het hart der aarde. Het water is een hoofdstuk van Gods werken, dat ons zijne grootheid en wijsheid predikt.

Hoe gepast nu de opwekking:

- 8. Laat de gansche aarde voor den Heere vreezen; laat alle inwoners van de wereld voor Hem schrikken.**
- 9. Want Hij spreekt, en het is er; Hij gebiedt, en het staat er.**
- 10. De Heere vernietigt den raad der Heidenen; Hij breekt de gedachten der volken.**
- 11. Maar de raad des Heeren bestaat in eeuwigheid; de gedachten zijns harten van geslacht tot geslacht.**

Voor zulk een groot God, den Schepper van hemel en aarde, moet de gansche aarde, moeten alle inwoners der wereld, niet slechts Israël, beven, ja schrikken. Zij hebben te weten met welken God zij te doen hebben, met den Almachtige, die ook in zijn voorzienig bestuur, als bij de schepping, “spreekt, en het is er, gebiedt en het staat er.” Alleen zijn wil en raad bestaat, is blijvend, onveranderlijk, zijne eeuwige gedachten over de aarde en al hare bewoners, maar inzonderheid over zijn volk, blijven van geslachte tot geslachte. En daartegenover de gedachten der volken, het ijdel en boos gedichtsel hunner harten, al hunne raadslagen tegen zijne gemeente, vernietigt, verbreekt Hij als een spinneweefsel.

Dit moeten de heidenen weten, opdat zij vreezen en schrikken, en aflaten gedachten te denken tegen den Heere en zijn gezalfden Koning over Zion. En dit alles is Gods kinderen ten troost en tot sterkte. Zalig hij, die met het antwoord van den belijder in onzen Catechismus op de vraag: Wat gelooft gij met deze woorden: “Ik geloof in God, den Vader, den Almachtige, Schepper des hemels en der aarde,” instemmen kan en belijden: “Dat de eeuwige Vader van onzen Heere Jezus Christus, die hemel en aarde, met al wat er in is, uit niet geschapen heeft, die ook dezelve nog door zijnen eeuwigen raad en voorzienigheid onderhoudt en regeert, om zijns Zoons Christi wille, mijn God en mijn Vader zij, op welken ik alzoou vertrouwe, dat ik niet twijfel, of Hij zal mij met alle nooddruft des lijfs en der ziele verzorgen, en ook al het kwaad, dat Hij mij in dit jammerdal toeschikt, mij ten beste keeren; want Hij zulks doen kan als een almachtig God, en doen wil, als een getrouw Vader.”

Wij zijn genaderd tot het tweede gedeelte van dezen psalm, dat met vs. 12 begint. Wat de dichter tot hiertoe van Gods waarheid en trouw, gerechtigheid en gerichte, almacht en vrijmacht gezegd heeft, werkt hij in dit tweede gedeelte nader uit, en dit tot troost, sterkte en bemoediging van Gods volk en erve. Al wat God is, dat is Hij ten goede der Zijnen. Onder verdrukking en vervolging, ook als machtige vorsten en volken zich tegen hen stellen, en hen van de aarde verdelfen willen, mogen zij zich verzekerd houden, dat hun alwetende, getrouwe en almachtige Koning op den troon des gericht's gezeten is, en tot hun hulp gereed is. Daarom zingt de dichter:

- 12. Welgelukzalig is het volk, diens God de Heere is; het volk, dat Hij Zich ten erve verkoren heeft.**
- 13. De Heere schouwt uit den hemel, en ziet alle menschenkinderen.**
- 14. Hij ziet uit van zijne vaste woonplaats op alle inwoners der aarde.**
- 15. Hij formeert hun aller hart; Hij let op al hunne werken.**
- 16. Een koning wordt niet behouden door een groot heir; een held wordt niet gered door groote kracht.**
- 17. Het paard feilt ter overwinning, en bevrijdt niet door zijne groote sterkte.**

God heeft onder de volken Zijn volk, en zijn de aarde en al hare bewoners des Heeren, Hij heeft toch zijn bijzonder erfdeel, dat Hij met eigen hand voor Zich heeft uitgelezen. Israël was zijn volk en erve onder den ouden dag, en in en onder die erve had de Heere zijn geestelijk, zijn ware Israël verborgen. Onder den Nieuwen dag is de gemeente van Christus, 's Heeren volk en erve; het heeft Gode behaagd Zich uit alle volken, talen en natiën een volk des eigendoms te verkiezen, opdat het Zijn naam verheerlijken zou.

Welgelukzalig is dat volk der verkiezing, en wie twijfelt hier aan? Hij, hun Eigenaar en Koning, die hen vrijwillig heeft liefgehad, Hij woont in den hemel, in het hooge en heilige, vs. 13. Hij heeft zijn troon in de hemelen gevestigd. Hij is daar niet in ledige en werkeloze rust, maar Hij zit daar op zijnen troon, Hij schouwt uit den hemel en ziet alle menschenkinderen.

Zijne oogen zijn dag en nacht open, Hij sluimert en slaapt niet. Geen van die miljoenen stervelingen zijn aan zijn alwetend oog onttrokken, al bedden zij zich ook in de hel, al woonden zij ook aan het uiterste der zee.

Nog eenmaal herhaalt de dichter in vs. 14 dezelfde gedachte, om de waarheid ervan te meer te bevestigen, en 's Heeren wetenschap als eene werkdadige te doen kennen. Hij schouwt en ziet uit zijn vaste woonplaats op alle inwoners der aarde, opdat Hij Zich aan hen of in zijne gerechtigheid of in zijne genade bewijze.

Maar meer dan dit; Hij formeert hun aller hart, vs. 15. Hij heeft niet alleen eenmaal den geest des menschen in zijn binnenste geformeerd, maar Hij blijft het hart formieren. Wat dat hart is, bedenkt, overlegt, wil en begeert, dat al is van Hem; niemand, ook de goddelooste niet, is eigenaar, regeerder en bestuurder van zijn hart, hoe hij het ook waant, zelfs het hart des konings is in de hand des Heeren, en Hij neigt het tot al wat Hij wil. Dit is het onbegrijpelijk, en nochtans waarachtig geheim van Gods voorzienigheid, bijzonder van zijne medewerking en regeering. Dit is een waarheid zonderling ten troost voor Gods kinderen, bovenal als de boozen, hunne tegenpartijders tegenover hen staan. Hier is ook rijke bemoediging voor ouderharten, wanneer zij, bij de zorgvuldigste opvoeding hunner kinderen, ondervinden: handelingen, woorden en daden laten zich misschien bedwingen en intoomen, maar de harten laten zich niet formieren, niet vormen, dit is ten laatste alleen Gods werk, en daarom met en voor onze kinderen op de knieën voor God, Hij alleen kan het en wil het doen; herscheppen is zijn werk, niet het onze, zijne eere, en niet de onze.

Hij let op al hunne werken. Geene enkele beweging of handeling, goede en booze, ontgaat zijn oog. Hij let er op, om ze of toe te laten of te verhinderen, of te beperken en tot zijn oogmerk te leiden. Hij houdt de draden van dat groote weefsel in zijne handen, en stiert het al tot eer zijns Naams en ten goede zijner gemeente.

De Heere is de eerste oorzaak van alles; alle macht en kracht en moed van alle schepselen vermag buiten en zonder Hem niets, vs. 16 en 17. De dichter bewijst dit met beroep op de

ervaring; de grootste en welgeoefendste legers behouden in den strijd geen koning, zij geven hem de overwinning niet, de held versaat, en het fiere strijdros feilt ter overwinning, het brieschende paard sneeft, en stort met zijn ruiter neder. Hoe rijk is de geschiedenis ter bevestiging van deze uitspraak. Het talloos heir der Midianieten vlucht verschrikt, en de kleine Gideonsbende verslaat hen tot verdoenens toe. De koning van Syrië en twee en dertig koningen met hem, en paarden en wagenen belegeren Samaria, en 230 jongelingen der landschappen gaan tegen hen uit, en de Syriërs vloden, 1 Kon. 20; en één engel des Heeren versloeg in éénen nacht in het leger der Assyriërs, honderd vijf en tachtig duizend mannen. Wat verwachtte een Xerxes, Alexander, Napoleon van hunne honderdduizenden, hoe gevreesd waren hunne tallooze dappere en geoefende legerscharen, en wat vermochten zij? Hoe zijn de helden gestruikeld, gevallen, en konden niet weder opstaan.

Er is geen verstand, er is geen raad, er is geene macht tegen den Heere. Dit moet de erve des Heeren weten, opdat zij niet vreezen, ook niet als de vijand aankomt als een stroom. Immers alle schepselen zijn in de hand onzes Gods, en zijn oog is op zijn volk.

- 18. Ziet, des Heeren oog is over degenen, die Hem vreezen, op degenen, die op zijne goedertierenheid hopen.**
- 19. Om hunne ziel van den dood te redden, en om hen bij het leven te behouden in den honger.**
- 20. Onze ziel verbeidt den Heere: Hij is onze hulp en ons schild.**
- 21. Want ons hart is in Hem verblijd, omdat wij op den naam zijner heiligheid vertrouwen.**
- 22. Uwe goedertierenheid, Heere! zij over ons; gelijk als wij op U hopen.**

Merk wel op; de Heere schouwt en ziet alle menschenkinderen, maar zijn oog is op degenen, die Hem vreezen. Op zijne erve is zijn oog in gunst geslagen, zijn wakend, zijn beschermend oog, om hen te redden van den dood, om hen in het leven te behouden in den honger.

Daarom verwacht die erve, zelfs midden in den dood, hare hulpe en redding van den Heere alleen. Waarlijk, welgelukzalig is het volk, diens God de Heere is, Hij geeft het hun dat hunne harten in de grootste smarten in Hem gerust zijn, en zich in den Naam zijner heiligheid verblijden. Ook hiervan weet de geschiedenis der kinderen Gods wonderen te verhalen. God is groot en goed, machtig en heerlijk in het midden zijner heiligen; Hij bewijst Zich in Christus wonderbaar aan hen, die op Hem hopen. Hunne en aller menschen kracht is niets, de Heere is hun licht en kracht en hulp en redding in tijd en eeuwigheid. Hij bemint zijne erve, zijn volk met eene eeuwige liefde, en onder duisternis, en in al hunne smarten is en blijft hunne bede: “Uwe goedertierenheid, Heere! zij over ons, gelijk als wij op U hopen.”

PSALM 34

Het danklied van een geredde.

Deze psalm heeft, wat men noemt, een historisch opschrift, het wijst op eene gebeurtenis in Davids leven, op dezelfde gebeurtenis, die het opschrift van psalm 56 vermeldt. Het luidt:

1. **Een psalm van David, als hij zijn gelaat veranderd had voor het aangezicht van Abimélech, die hem wegjoeg, dat hij doorging.**

Het verhaal hiervan vinden wij 1 Sam. 21:10 — 15. Door Saul vervolgd, vlucht David naar het land der Filistijnen, tot Achis, den koning van Gath. Daar herkennen 's konings knechten David als den man, die den Filistijnen zooveel kwaad gedaan heeft, en brengen hem voor Achis. David zijn gevaar bewust, vreest en stelt zich, om zich uit de handen der Filistijnen te redden, als een waanzinnige aan; en de koning, die verklaart geen gebrek aan razenden te hebben, jaagt hem weg, en hij ontkomt.

Tegen dit opschrift zijn bedenkingen gemaakt: ten eerste, dat in 1 Sam. 21, de koning van Gath niet Abimélech, maar Achis genoemd wordt, en de tweede, dat het weinig gepast schijnt, dat David naar aanleiding van deze gebeurtenis, waarbij hij zich door een onheilig middel gered heeft, dezen psalm zou vervaardigd hebben.

De eerste bedenking laat zich lichtelijk wegnemen. Achis is des konings eigen naam, Abimélech is de algemeene naam van al de koningen der Filistijnen, gelijk de koningen van Egypte allen den naam Farao droegen, en de koningen van Jeruzalem dien van Melchizedek of Adonizedek. Reeds in Abrahams en Izaks tijd was de algemeene naam van de koningen, der Filistijnen, Abimélech, zie Gen. 20 en 26.

De tweede bedenking heeft meer gewicht. Wij moeten erkennen, het valt moeilijk aan te nemen, dat David dezen psalm onmiddellijk na het gebeurde bij Achis vervaardigd heeft. Is David niet de eerste of de laatste geweest, die zich op zulke of andere wijzen uit de handen hunner vijanden gered hebben, het is en blijft een onheilig middel, allermint goed te keuren in een man als David! En hoe kan hij, na zichzelf op die wijze gered te hebben, een psalm gedicht hebben, waarin hij Gode de eere van zijne redding toeschrijft?

Naar ons oordeel heeft David niet onmiddellijk na het gebeurde bij Achis dit lied vervaardigd, maar wordt ons in het opschrift in het algemeen den tijd aangegeven, waaruit deze psalm is. De vorm en inhoud van dezen psalm spreken voor een rustiger tijd, hetzij korter of langer na zijne redding. De vorm is de meer kunstige, de psalm is afgedeeld, gelijk enkele meer, naar het Hebreeuwsche alfabet.

Het is *geen* lof- of dankpsalm, maar een leergedicht, vooral het tweede gedeelte van vs. 12 tot het einde. De inhoud is algemeen, wij vinden er geene bijzondere toespeling in op het gebeurde te Gath. David richt, indien wij wel zien, zijn woorden, die vol bemoediging, opwekking en leering zijn, tot de mannen die zich tot hem in de spelonk van Adullam vergaderden, en waaronder er velen waren, wier zielen bitterlijk bedroefd waren.

Laat ons den psalm lezen:

2. **Aleph.** Ik zal den Heere loven ten allen tijde; zijn lof zal geduriglijk in mijnen mond zijn.
3. **Beth.** Mijne ziel zal zich beroemen in den Heere; de zachtmoedigen zullen het hooren en verblijd zijn.

De woorden en gedachten zijn duidelijk. David gevoelt zich opgewekt den Heere lof en dank toe te brengen voor zijne hulp en uitredding. Hij is doordrongen van het betamelijke dit te doen, en dit ten allen tijde en geduriglijk. In den Heere, zijne sterkte, wil hij zich beroemen,

en niet roemen in zijne wijsheid en kracht. De zachtmoedigen, de nederigen, die als David in al hun ongeval op den Heere hopen, zullen er hunne ooren naar neigen en uit zijne ervaringen hoop scheppen; zij zullen zich verblijden.

Laat er ons uit leeren Gods daden niet te verzwijgen, laat er geen stilzwijgen gevonden worden bij degenen, die des Heeren zijn. De Heere wil geloofd en geprezen zijn in het midden zijner heiligen; de lof des Heeren verkwikt en versterkt de harten, en het beweldadigde hart heeft behoefte aan instemming, ééne stem maakt geen accoord. Daarom vervolgt de dichter:

4. *Gimel.* Maakt den Heere met mij groot, en laat ons zijnen naam samen verhoogen.

Alleen bidden, dat gaat, maar alleen zingen en God grootmaken, dat wil niet. Een hart, dat vol is van den lof des Heeren, zou het hemel en aarde toeroepen: “maakt den Heere met mij groot!” Daarom verlangen wij in zulke oogenblikken ook naar den hemel, naar het gezelschap van de schare, die niemand tellen kan.

En de dichter heeft goeden grond voor zijn lof en de opwekking aan anderen om met hem den naam des Heeren te verhoogen, want de Heere heeft groote dingen aan zijne ziele gedaan.

5. ***Daleth.* Ik heb den Heere gezocht, en Hij heeft mij geantwoord, en mij uit al mijn vreezen gered.**
6. ***He. Vau.* Zij hebben op Hem gezien, ja *Hem* als een waterstroom aangeloopen; en hunne aangezichten zijn niet schaamrood geworden.**
7. ***Zain.* Deze ellendige riep, en de Heere hoorde; en Hij verlostte hem uit al zijne benauwdheden.**

Dat de Heere zijn gebed, het gebed eens ellendigen, gehoord heeft, en hij op zijn gebed gered is, dit is voor David het hoogste. Het is dit, wat hij in deze verzen onder andere woorden tot driemaal herhaalt. In vs. 5 noemt hij het bidden een “zoeken” van den Heere, in vs. 6 een “zien op Hem,” gelijk het hulpeloze kind in nood en gevaar naar vader of moeder om hulpe uitziet, en in vs. 7 een “roepen” uit de ellende tot Hem, die hem uit grondeloze wateren kon optrekken.

Naardat de verschillende in- en uitwendige toestanden van den bidder zijn, is ook de uitdrukking en zelfs de vorm des gebeds, maar hoe verscheiden deze ook zijn, het wezen des waren gebeds blijft altijd hetzelfde, het is het geloovig en ootmoedig pleiten der ziel op de beloften Gods, die in Jezus Christus ja en amen zijn.

En de Heere heeft hem geantwoord, en dit door hem uit al zijn vreezen te redden, uit zijne benauwdheden te verlossen, hij is niet gevallen in de handen zijner vijanden, zijn God is wonderbaar tot zijne redding tusschengetreden.

In vs. 6 sluit David alle heiligen met zich in, en zegt: “Zij hebben op Hem gezien; ja Hem als een waterstroom aangeloopen.” Het Hebr. woord, door “aanloopen als een waterstroom” vertaald, heeft ook de beteekenis van “helder,” “glanzend,” worden; neemt men het hier in die beteekenis, dan wordt de vertaling van dit vers: “Zij hebben op Hem gezien, en hunne aangezichten zijn verhelderd en niet schaamrood geworden.” Het eerste en laatste lid van het vers spreekt voor deze vertaling, en de gedachte er in uitgesproken is niet minder passend en schoon. De bidder ziet in den nood en het gevaar tot den Heere op, het aangezicht van zijne ziel en lichaam beide drukt zijn verlangen en zijne vreeze uit, maar de Heere ziet in gunst en ontferming op dien bidder neder, en ziet, zijn aangezicht verheldert, het begint van hoop en blijdschap te glanzen, hij wordt niet schaamrood, zijn God stelt hem niet teleur, Hij verhoort boven bidden en boven denken. Het gaat zulk een bidder als het Mozes ging, zij het in mindere mate, wiens aangezicht blonk, toen hij van het aanschijn des Heeren wederkeerde.

Zalig, indien wij, gelijk David, zulke gebedservaringen hebben, dan zijn wij kinderen Gods, gunstgenooten des Heeren, die geen gebrek te vreezen hebben, en zijnen Naam willen groot maken.

David gaat voort zijne ervaringen van 's Heeren goedertierenheden te vermelden, en die als welverzekerde waarheden uit te spreken, allen, die den Heere vreezen tot troost:

8. **Cheth.** De Engel des Heeren legert Zich rondom degenen, die Hem vreezen, en rukt hen uit.
9. **Teth.** Smaakt en ziet, dat de Heere goed is; welgelukzalig is de man, die op Hem vertrouwt.

Het naast ligt hem in deze tijden de gedachtenis der groote gevaren aan het hart, en waaruit de Heere hem zoo wonderbaar gered had. Het zijn de krijgsgavaren, waarmede Saul hem met zijn leger omringde, en waaraan voor hem, den onbeschermden vluchteling, naar den mensen geen ontkomen was.

David had geen leger, en de mannen, die zich om dezen tijd bij hem voegden, verbond hij niet aan zich om daarmede Saul, den gezalfden des Heeren, te bestrijden, of ook om zich tegen hem te beveiligen.

En toch heeft hij een leger en een legerhoofd: de Engel des Heeren, die Zich om hem legert. Het is geen zichtbaar leger, of aardsch legerhoofd, het zijn geene krijgslieden van vleesch en bloed, en daarom ook geene helden, die beschaamd kunnen maken, maar het is de Engel van Jehova, de Vorst van het bendes hemels met zijne legerscharen, de vele duizenden engelen, sterk en geweldig.

Wij verstaan dan ook door “de Engel des Heeren” niet een geschapen engel, maar den ongeschapen Engel van Gods aangezicht, het eeuwige Woord, dat bij den Vader was, eer de wereld werd. Het is de Engel des verbonds, die aan Abraham verscheen, die met Jakob worstelde, Israël voorging in de woestijn, en die aan Jozua verscheen als de Vorst van het heir des hemels. Het “Engel des Heeren” wordt in dien bepaalden zin van een geschapen engel niet gezegd.

De Engel des Heeren heeft zijn leger, waarmede Hij, als hun Hoofd en Aanvoerder, Zich legert rondom degenen, die den Heere vreezen. De Heere is een krijgsman, die beeldspraak is den krijgsman David niet vreemd.

En wat David van den Engel des Heeren en zijn leger zegt, is geen beeldspraak om de bescherming Godes aan te duiden, neen, de engelen, al zijn zij geene zichtbare stoffelijke wezens, zijn geene ideeën, geene dichterlijke denkbeelden, maar bestaande, werkelijke wezens, persoonlijkheden, en zelfs zooveel verhevener, sterker en machtiger dan wij, als de geest meer is dan het stof.

Gods Zoon is, zij het ook in andere betrekking dan tot de geloovigen, der engelen Heer en Koning, het zijn zijne dienaren, zij staan, ten dienste dergenen, die de zaligheid beërven zullen, onder zijne bevelen. Hij strijdt met hen tegen zijne vijanden en voor zijne vrienden, 2 Kon. 6 :15—18; 19:35.

Het lichamelijk oog ziet ze niet, hoe nabij Gods engelen ook zijn, de jongen van Eliza zag ze niet, totdat de Heere op Eliza's bede zijne oogen opende. Maar al zien degenen, die den Heere vreezen, hen met hun stoffelijke oogen niet, zij zijn evenwel ter ure van gevaar om hen gelegerd, in hunne naaste nabijheid, om het kwaad en de kwaden van hen te weren, en hen te behoeden, dat zij hunnen voet aan eenen steen stooten.

Men vreeze niet, dat David te hoog is ingenomen met de engelen en hun dienst, want niet den dienaren maar hun Heer, die ook zijn Koning is, brengt hij de eere, en daarom spreekt hij

tot degenen, die den Heere vreezen: “Smaakt en ziet, dat de Heere goed is, welgelukzalig is de man, die op Hem vertrouwt.”

“Smaken en zien” zijn hier werkzaamheden der ziel, geestelijke verrichtingen van hare vernieuwde zintuigen in betrekking tot de geestelijke en eeuwige dingen, hier bijzonder in betrekking tot de goedheid des Heeren. Men merke wel op de orde van de geestelijke werkzaamheden, eerst “smaken” en dan “zien,” dat is: door “ervaren” tot “kennen.” Dit is de orde in betrekking tot de geestelijke dingen, evenzoo sprak de Heiland, Joh. 7:17, “Indien iemand wil deszelfs wil doen, die zal van deze leer bekennen, of zij uit God is, dan of ik van Mij zelve spreek.” Wij kennen God en de goddelijke dingen slechts voor zooveel wij er de kracht, de zoetheid en zaligheid van ondervonden hebben. Godsdienstige kennis, hoe uitgebreid ook, zonder ware geestelijke ervaring, is een schijn wetenschap, die van het wezen en den samenhang der geestelijke dingen niets verstaat. Maar in den omgekeerden zin is het even waar, dat smaken, gewaarworden en gevoelen van de geestelijke dingen, niet waarachtig is, indien het niet tot kennen, tot indringen en dieper indringen dier dingen leidt, om te komen, wat Paulus noemt, tot de volle verzekering des verstands. De geestelijke ondervindingen moeten niet blijven berusten in het gevoel, zoo is het bij hen, die Paulus Hebr. 6 beschrijft, “die gesmaakt hebben het goede Woord Gods, en de krachten der toekomstige eeuw.” Zij hebben zich verloren in hun gevoel, en de kracht en waarheid van de dingen van het koninkrijk Gods zijn niet doorgedrongen tot de binnenste deelen van hunne ziel tot hun verstand en wil.

Alzoo niet bij David, want hij spreekt den man welgelukzalig, die op den Heere vertrouwt. Hier blijft het bij geen smaken, bij geen gevoelen, hier is praktijk; zich vertrouwen, verlaten, niet op zijn gevoel, maar op den Heere, wiens goedheid, genade, liefde en trouw men ondervonden heeft, wiens goedheid men bij ervaring kent.

Daarom vervolgt David in zijne toespraak:

10. *Jod.* Vreest den Heere, gij zijne heiligen! want die Hem vreezen, hebben geen gebrek.

11. *Caph.* De jonge leeuwen lijden armoede, en hongeren; maar die den Heere zoeken, hebben geen gebrek aan eenig goed.

Bij tegenstelling doet David hier uitkomen het groote profijt der ware godzaligheid. Onder het beeld van jonge, moedige, sterke leeuwen stelt hij de machtigen, aanzienlijken en rijken dezer wereld voor, die over veel te beschikken hebben, en toch die lijden armoede en honger, komen in tijden en onder omstandigheden, dat zij gebrek lijden, hetzij bij krankte, of door berooving hunner goederen, of uit andere oorzaken; en daartegenover, die den Heere vreezen en Hem verwachten, hebben geen gebrek, zelfs niet aan eenig goed.

Het heeft den schijn, dat David, wat betreft degenen die den Heere vreezen, wel wat te veel zegt, want in vs. 20 verklaart hij zelf, wat trouwens de ervaring bevestigt, “vele zijn de tegenspoeden der rechtvaardigen.” Toch is het maar schijn, want een godvreezende kan naar het aanzien, zelfs in de werkelijkheid gebrek hebben, en toch in de gemeenschap met God en in vertrouwen op zijn almachtigen God en getrouwen Vader door dat gebrek niet gekweld worden, ja zelfs roemen in de volheid Gods, en zijn ook zijne tegenspoeden veel, er volgt in vs. 20, “maar uit alle die redt hem de Heere.” Eer zij roepen, dit is ervaring, antwoordt en redt de Heere, wonderbaar zijn de uitkomsten die God zijnen heiligen doet ondervinden. Er zullen er wel onder onze lezers en lezeressen zijn, wier levenservaring op dit gebied de beste verklaring van Davids woorden is, en in hun hart of luide zeggen: ja, zoo is het, God heeft het mij nog nooit aan het noodige doen ontbreken, mocht ik Hem maar teederder vreezen, mij meer alleen op Hem verlaten, Hem verwachten, Hij zal het mij aan niets doen ontbreken.

Met vers 12 begint het tweede gedeelte' van dezen psalm, dat nog meer dan het vorige den

toon en vorm van een leerdicht heeft, en hierin Salomo's spreuken nabij komt. David spreekt er zijne medegeloovigen in aan als zijne geestelijke kinderen, die hij uit den rijken schat zijner ervaringen onderwijst in den weg der godzaligheid, waaraan God zijne beloften van leven en vrede verbonden heeft.

12. *Lamed.* Komt, gij kinderen! hoort naar mij; ik zal u des Heeren vreeze leeren.

13. *Mem.* Wie is de man, die lust heeft ten leven, die dagen liefheeft, om het goede te zien?

Gelijk wij reeds zeiden, het zijn geene kinderen wat hun leeftijd betreft, maar medegeloovigen, die hij als zijne leerlingen met dezen teederen naam aanspreekt, en die in David, al zijn sommigen ook ouder dan hij, gaarne hunnen in de wegen Gods geoeffenden leeraar erkennen en aan zijne voeten willen zitten.

David, verstaande zijne roeping, "zijne gaven ten nutte en tot zaligheid der andere lidmaten gewillig en met blijdschap aan te leggen," beoefent alzoo de gemeenschap der heiligen. Hij verdient hierin navolging, vooral de liefelijke en getrouwe wijze, waarop hij het doet. Aan de voeten van zulk een meester in Israël zit men gaarne, maar niet allen gelijken David in dit opzicht.

Hij wil hen onderwijzen in de vreeze des Heeren, in den weg der ware godzaligheid. Hij begint met een vraag, David gebruikt dien vorm van spreken meer, zie Ps. 15:1; 24:8; 25:12, hij doet dit om hun aandacht te meer te wekken. Hij spreekt in die vraag reeds uit welke de gezegende vrucht van de vreeze des Heeren is: "dagen lief te hebben, waarin men het goede ziet." Hoe uitlokkend en aanmoedigend is de vraag, maar even ernstig en getrouw de aanwijzing van hetgeen de man, die den Heere vreest, te betrachten heeft.

14. *Nun.* Bewaar uwe tong van het kwaad, en uwe lippen van bedrog te spreken.

15. *Samech.* Wijk af van het kwaad, en doe het goede; zoek den vrede, en jaag dien na.

David begint met te waarschuwen tegen het kwaad, waaraan wij ons het lichtst en 't meest schuldig maken, met het kwaad der tong. Jakobus kan hieraan wel zijn woord, hfdst. 3:2 van zijnen brief, ontleend hebben: „Wij struikelen allen in vele. Indien iemand in woorden niet struikelt, die is een volmaakt man, machtig om ook het geheele lichaam in den toom te houden.” Het woord evenzeer als de daad kenmerkt den mensch in hetgeen hij in zijn binnenste voor God is. Het woord is de naaste uitdrukking en openbaring van de gesteldheid des harten, of er waarheid of leugen, oprechtheid of bedrog in huisvest. Die zijne tong bewaart van het kwade, van bedrog te spreken, bewijst dat hij naar het beeld Gods in ware gerechtigheid vernieuwd is, en dat de vreeze voor den God der waarheid in zijn hart woont.

Van de woorden gaat de dichter over tot de werken: "afwijken van het kwade en doen het goede." Af te wijken van het kwade, niet van eenig bijzonder kwaad slechts, maar van het kwade, van de zonde in het algemeen, van alle kwaad, zoo ook te doen al wat goed, wat waarachtig, wat rein, wat eerlijk, wat liefelijk is en wel luidt. Dit is het kenmerk, de eigenschap der waarachtige bekeering alle zonden te haten, en een lust en liefde te hebben tot alle goede werken. Onvernieuwde menschen schuwen zekere zonden, en zeggen: "neen, daar heb ik een afkeer van, dat zou ik niet kunnen doen," en hebben evenzoo hunne geliefkoosde deugden, maar zij wijken niet van alle zonden, en hebben geen lust in al de geboden Gods. Beproof u hieraan.

En tot het waarlijk goede jegens onzen naaste behoort in de eerste plaats, "den vrede te zoeken en na te jagen." Jezus spreekt de vreedzamen, eigenlijk de "vredemakers," zalig; en Paulus vermaant Rom. 14:19, "Zoo dan laat ons najagen hetgeen tot den vrede, en hetgeen tot de stichting onder elkander dient," en in den Hebreërbrief, hfdst. 12:14, luidt het: "jaagt den

vrede na met allen.” Die vrede met God in Christus heeft, zal niet alleen klagen, dat er zooveel onvrede is, maar zich ook beijveren om vrede te stichten. Het is niet genoeg, dat wij niet twistgierig zijn, wij moeten ook vredemakers willen zijn. Zeker vermaant David niet tot een vrede ten koste van de eere Gods en de waarheid, maar tot een vrede, waarbij wij vrede houden met God in ons geweten.

16. *Ain.* De oogen des Heeren zijn op de rechtvaardigen, en zijne ooren tot hun geroep.

17. *Pe.* Het aangezicht des Heeren is tegen degenen, die kwaad doen, om hunne gedachtenis van de aarde uit te roeien.

De ware godsvrucht vindt hare genadige belooning bij den Heere, daarentegen hebben degenen, die kwaad doen zijne rechtvaardige bezoldiging te verwachten. Die den Heere vreezen deelen in zijne bijzondere gunst, de Heere is geheel oog en oor voor hen, omdat zijn hart voor hen is. Gelijk de oogen eener moeder onafgewend op haar lieveling zijn om het te bewaken, zoo, en oneindig getrouwer en teederder, zijn de oogen des Heeren op de rechtvaardigen. En gelijk die moeder, ook onder haar druk bedrijf en zelfs in den nacht, altijd een oor heeft voor het schreien en kreunen van haar kind, alzoo, en onbegrijpelijk nauwlettender, zijn de ooren des Heeren voor het geroep der zijnen. Dit is een onuitsprekelijke troost voor allen, die den Heere vreezen, en dit ten allen tijde, maar meest als zij in nood en gevaar, in druk en lijden zijn.

Maar even waar is het, dat “het aangezicht des Heeren is tegen degenen, die kwaad doen.” De Heere volvoert over hen zijne bedreiging, gelijk Hij eenmaal aan het afvallig Jeruzalem deed: “Want Ik heb mijn aangezicht tegen deze stad gesteld ten kwade en niet ten goede, spreekt de Heere: zij zal gegeven worden in de hand des konings van Babel, en hij zal ze met vuur verbranden.” Jer. 21:10. Zijne oogen zien zoowel de boozen als de goeden, en het geroep van Sodom en Gomorra kwam zoowel tot zijne ooren als het geschrei zijns volks in Egypte, maar ziet de boozen in zijn toorn en hoort hen in zijne grimmigheid, om hunne gedachtenis van de aarde uit te roeien.

Zoo is het dan niet waar wat Maleachi’s verblinde tijdgenooten zeiden: “het is tevergeefs God te dienen; want wat nuttigheid is het, dat wij zijne wacht waarnemen? en dat wij in het zwart gaan voor het aangezicht des Heeren der Heirscharen?” Onzinnig, dwaas was hun taal: “en nu wij achten de hoogmoedigen gelukzalig; ook die goddeloosheid doen worden gebouwd; ook verzoeken zij den Heere, en ontkomen.” Maleachi wist het beter en antwoordde: “Alsdan spreken die den Heere vreezen, een ieder tot zijnen naaste: De Heere merkt er toch op en hoort, en er is een gedenkboek voor zijn aangezicht geschreven, voor degenen, die den Heere vreezen, en voor degenen, die aan zijnen naam gedenken.”

Spreken ook wij in onzen tijd zoo tot onze naasten, en wij zullen dit doen, indien wij bij ervaring weten, dat God een getrouw belooner is dergenen, die Hem zoeken. Die Hem zoeken niet om het loon, maar omdat Hij het waardig is, omdat Hij ons eerst heeft liefgehad en ons zijn Zoon gegeven heeft, en door en met dien Zoon ons alle dingen geeft, die zijne wijsheid en liefde voor ons goed en heilrijk acht.

David gaat nog voort met de verheffing van het heiligt van Gods gunstgenooten, met het optellen en vermelden van de hooge en onderscheidende voorrechten der ware godvruchtigen. Een dier voorrechten, en gewis niet het minste, is dat zij, onder al hunne nooden, en bij alles wat hun ontbreekt, tot God mogen roepen, en dat Hij hen nabij is en verhoort.

18. *Tsade.* Zij roepen, en de Heere hoort, en Hij redt hen uit al hunne benauwdheden.

19. *Koph.* De Heere is nabij de gebrokenen van harte, en Hij behoudt de verslagenen van

geest.

20. Resch. Vele zijn de tegenspoeden des rechtvaardigen; maar uit alle die redt hem de Heere.

21. Schin. Hij bewaart al zijne beenderen; niet een van die wordt gebroken.

Deze verzen zijn de nadere uitwerking van vs. 16, en dienen tegelijk om het onderscheid tusschen de goddeloozen, vs. 17, en de rechtvaardigen te meer te doen uitkomen.

En welk is dit onderscheid? Is het hierin gelegen, dat de Heere zijnen gunstgenooten alle ramp en leed, alle lijden en druk doet ontgaan, en Hij den goddeloozen enkel kwaad doet ontmoeten? Neen, niet alzo, integendeel, “vele zijn de tegenspoeden des rechtvaardigen;” Gods kinderen treft vaak nog meer kwaad dan de goddeloozen, dan hen, die van God vervreemd, zijne vijanden zijn. Immers, zij deelen niet slechts in het gemeene leed der aarde, sinds de zonde in de wereld inkwam, maar zij hebben bovendien de verdrukking en het lijden om Christus wille te verduren, en geen van Gods kinderen ontkomt aan de vaderlijke roede der beproeving en kastijding tot hunne heiliging. Daarom zijn hunne tegenspoeden *vele*, meer dan die der goddeloozen. David, schoon nog jong, toen hij zoo sprak, wist dit reeds bij ervaring, en zou het tot de grijsheid en den ouderdom te ondervinden hebben.

Maar niet alleen David, alle heiligen, van den rechtvaardigen Abel aan tot op de kinderen Gods van dit geslacht, zijn er de getuigen van, dat hun vaak volle bekers van verdrukking op de hand gezet worden en zij niet dan door vele verdrukking kunnen ingaan in het koninkrijk Gods.

Waarin is dan het onderscheid gelegen? David antwoordt: in deze twee dingen: de rechtvaardigen roepen in hunne benauwdheden tot den Heere, en Hij hoort hen en redt ze uit al hunne benauwdheden.

“Zij roepen,” zegt David met nadruk vs. 18. Dat is: zij wenden zich in hunne nooden en onder hunne tegenspoeden met ernstige, dringende, ootmoedige en geloovige gebeden tot den Heere als tot den eenigen Redder uit elken nood. Zij vertrouwen in nood en gevaar, onder lijden en druk niet op zichzelf, niet op hun verstand en vermogen, zij nemen de toevlucht niet tot menschen, ook als zij de van God verordende middelen niet ongebruikt laten, maar zij roepen met uitstortingen des harten alleen tot den Heere, op Wien al hun vertrouwen staat.

Wat David hier van de rechtvaardigen, van Gods kinderen zegt, is bij hen regel, en dit in tegenstelling der goddeloozen, bij wie dit roepen tot God niet gevonden wordt. Wij zeggen: dit is regel bij hen, maar de droevige uitzonderingen op dien regel ontbreken ook bij hen niet. Denk aan een Asaf, Job en Jeremia, zoo gij tot uwe beschaming niet aan uzelf te denken hebt. Hoe menigmaal kan het bij Gods kinderen in tijden van lijden en druk geheel anders gesteld wezen, en zij in stede van zoo te roepen tot den Heere ongeduldig morren, ongeloovig klagen of in hunne nieren geprikkeld worden, ziende der goddeloozen voorspoed, terwijl hunne bestraffing er elken morgen is.

Toch blijft, in weerwil van die zondige uitzonderingen, Davids woord waar: “zij roepen,” en onderscheidt hen dit als rechtvaardigen, als kinderen Gods van de lieden, die van deze wereld zijn, en wier deel in deze wereld is.

Dit is het eerste onderscheid, en nu de tweede onderscheiding Gods, waarin Hij zijne gunstgenooten doet deelen. David zegt ervan: de Heere “hoort” en “redt” ze; Hij is hen nabij en “behoudt” ze; Hij “bewaart al zijne beenderen, niet één van die wordt gebroken.” Is deze laatste belofte letterlijk en volkomen in Christus vervuld, is van Hem, het ware Paaschlam, geen been gebroken, Ex. 12:40, Joh. 19:33, wat in Christus waar was, dat vervult de Heere ook in allen die van Christus zijn. Men heeft van deze woorden zoo waar als treffend gezegd: “Er is altijd een uiterste punt, tot waar de vijand komen kan en niet verder. Het vleesch van de geloovigen

mag doorwond, doorboord, ja verscheurd worden, maar tot het innerlijk beendergestel mag de vijand niet doordringen.”

Dit zijn beloften voor de “gebrokenen” van harte en de “verslagenen” van geest. De Heere verbreekt, vermaalt door in- of uitwendig leed en druk het harde hart, al wat in dat hart hoog en verheven is, met alle eigen wil en eigen kracht, Hij maakt het daardoor onmachtig en schuldig in zichzelf, en brengt het in ootmoed en zelfvernederig schuldbelijgend aan zijne voeten, en doet het uit de diepte tot Hem roepen.

Wanneer het hiertoe met Gods kinderen onder hunne verdrukking komt, dan is hunne redding nabij, dan troost en sterkt de Heere, die nabij is, hunne gebroken harten door zijn Woord en Geest, dan heelt Hij hun verslagen geest. Maar dan is, indien hunne verdrukking eene uitwendige, eene lichamelijke is, de ure van hunne verlossing geslagen, de Heere redt ze uit, de beproeving of kastijding heeft tot haar oogmerk geleid.

Dit is het tweede onderscheid tusschen de rechtvaardigen en de goddeloozen. Zalig! wie zich onder de eerste tellen mag, onder de gebrokenen van harte en de verslagenen van geest, want, en hiermede besluit de dichter:

22. *Thau.* De boosheid zal den goddelooze dooden; en die den rechtvaardige haten, zullen schuldig verklaard worden.

23. De Heere verlost de ziel zijner knechten; en allen, die op Hem betrouwen, zullen niet schuldig verklaard worden.

De zonde draagt hare bezoldiging in eigen boezem, de boosheid zal den goddelooze dooden, dit is eene onloochenbare en onveranderlijke grondstelling, Gods rechtvaardigheid en de aard der zonde eisenen dit. Zij die den rechtvaardige haten, en hierin hunne goddeloosheid betoonen, zijn der gerechtigheid Gods vervallen, zij kunnen hun oordeel niet ontgaan, zij zullen schuldig verklaard worden.

Maar niet minder waar is, dat God zijne knechten, zijne ware dienaren verlost, “en allen, die op Hem betrouwen, niet schuldig zullen verklaard worden.” Hiermede besluit David zijn lied, het is er de samenvatting, de inhoud van, in dat “niet schuldig verklaard worden” is alles uitgesproken.

Onder Oud- en Nieuw Testament, ten allen tijde, blijft dit het hoogste voor een schuldig zondaar in zichzelf, dat hij door God niet schuldig verklaard wordt, maar dat hij uit loutere genade alleen door de gerechtigheid en verdiensten van Christus vrijgesproken wordt. David wist dit, weten wij het ook alreede?

PSALM 35

Een hulpgeroep tot den Heere tegen de bestrijders.

Een psalm van David.

Ook deze psalm is een noodkreet uit Davids ziel, toen het vuur der vervolging, door Saul en diens huichelachtige hovelingen tegen hem ontstoken, op het felst brandde en blaakte. Dit lied sluit zich na aan den vorigen psalm, ook hier is, vs. 6 en 7, evenals in vs. 8 van psalm 34, sprake van den Engel des Heeren.

Het zijn klachten, gebeden en geloften van dankzeggingen, die afgewisseld worden door beschrijvingen van de huichelachtige en snoode gezindheid en het gruwzaam gedrag zijner tegenstanders. De psalm vervalt in drie deelen vs. 1-10; 11—18; 19 — 28, en elk gedeelte eindigt met eene gelofte van dank en lof aan den Heere, zijn eenigen Redder uit allen nood.

David is diep doordrongen van het rechtvaardige en Gode welgevallige van zijne zaak als die van den gezalfden des Heeren, waarom hij ook met veel vrijmoedigheid en vertrouwen bidt om de wrake des Heeren over zijne vijanden, die in hem den Heere haten en vervolgen. Dit is de sleutel tot verklaring en rechtvaardiging van Davids vloekbeden over zijne vijanden. Het is geen onheilige haat of wraak over eenig persoonlijk kwaad hem toegebracht, maar een heilige ijver voor de eere der waarheid en rechtvaardigheid zijns Gods.

Vindt deze psalm zijne eerste aanleiding in Davids persoonlijke toestanden, hij is en blijft toch niet persoonlijk; David is hier het beeld van de gemeente des Heeren, als zij om der gerechtigheid wille vervolgd wordt, nader nog, hij is hier het voorbeeld van den eenigen Rechtvaardige, van den Messias, Davids Zoon en Heere. Lezen wij het eerste gedeelte:

1. **Twist, Heere! met mijne twisters; strijd met mijne bestrijders.**
2. **Grijp het schild en de rondas, en sta op tot mijne hulp.**
3. **En breng de spies voort, en sluit *den weg* toe, mijnen vervolgers tegemoet; zeg tot mijne ziel: Ik ben uw Heil.**

Ongemeen stout is deze aanhef, waarmede David den Heere als oproept, om voor hem, als zijn pleitbezorger en als een krijgsman tegen zijne vijanden op te treden. Die aanhef herinnert ons Davids woorden tegen Saul, 1 Sam. 24:16. “Doch de Heere zal zijn tot Rechter, en richten tusschen mij en u, en zien daarin, en twisten mijnen twist, en richten mij van uwe hand.”

Zoo diep is hij doordrongen van het rechtvaardige zijner zaak en van het snoode onrecht zijner vijanden, dat hij den al wetenden en rechtvaardigen God durft in te roepen tot zijn rechter en pleitbezorger. Die zoo durft te spreken, moet een goed geweten voor God hebben, wel ons, indien wij onder strijd en vervolging zulk een goed geweten voor God hebben, dan mogen wij als David den Heere als onzen Rechter inroepen en wij zullen niet beschaamd worden.

David gaat nog verder; hij wekt den Heere op om als een welgewapende held tegen zijne bestrijders te strijden. Geheel in krijgsmanstaal is dat “grijp het schild,” het kleine armschild, dat men wenden en keeren kan naar alle zijden tot afwering van elken aanval, “en de rondas,” het groote schild der zwaargewapenden, dat het geheele lichaam bedekte en beschutte. “En breng de spies voort,” het scherpe en gevreesde wapen, waarmede men op den vijand inging; “en sluit *den weg* toe, mijnen vervolgers tegemoet,” snijd mijnen vervolgers den pas af, versper hen, opdat zij tot mij niet genaken.

En wat hij zoo in de taal der zinnebeelden bidt, dat smeekt hij met eigenlijke woorden, als hij bidt: “zeg tot mijne ziel: Ik ben uw heil!” David begeert in deze woorden eene innerlijke

verzekering in zijn gemoed, dat de Heere zelf zijn heil, zijne redding zij. Spreekt God door zijne daden en wegen tot de zielen zijner gunstgenooten, om hen van zijne gunst en hulp te verzekeren, er is ook een meer onmiddellijk spreken Gods door zijn Woord en Geest, en dit is het wat David hier begeert, waaraan hij behoefte heeft. Hij staat met den Heere in innerlijke geloofs- en geestesgemeenschap, de Heere is hem geen onbekende, maar de Vriend zijner ziele, die Hem teederlijk bemint. De wereld heet het dweperij, inbeelding van een overspannen gevoel, zoo niet van gekrenkte hersenen, indien iemand meent, dat God met hem zou spreken. Maar de ware geloovige weet het beter, er is een getuigen van Gods Geest met onzen geest, een Zich openbaren des Heeren aan zijne kinderen, en indien Gods kinderen in dit leven dien wissen troost moesten derven, dan waren zij de ellendigste van alle menschen. Één woord uit 's Heeren mond redt den arme en nooddrufte uit zijn diepste jammeren.

In het geloof, dat de Heere zijn heil is, begeert David dat zijne vijanden de rechtvaardige vergelding van hunne misdrijven mogen ontvangen:

4. **Laat hen beschaamd en te schande worden, die mijne ziel zoeken; laat hen achterwaarts gedreven en schaamrood worden, die kwaad tegen mij bedenken.**
5. **Laat hen worden als kaf voor den wind; en de Engel des Heeren drijve hen weg.**
6. **Hun weg zij duister en gansch slibberig; en de Engel des Heeren vervolge hen.**
7. **Want zij hebben zonder oorzaak de groeve van hun net voor mij verborgen; zij hebben zonder oorzaak gegraven voor mijne ziel.**
8. **De verwoesting overkome hem, dat hij het niet wete, en zijn net, dat hij verborgen heeft, vange hem zelve; hij valle daarin met verwoesting.**

Er is eene opmerkelijke overeenkomst tusschen hetgeen David voor zijne vijanden verlangt en zij hem aangedaan hebben. Hij begeert dat de Heere de wet zijner rechtvaardige vergelding op hen toepasse, en hun smaad voor smaad, en schande voor schande vergelde.

De voorstelling in deze verzen is ontleend aan hetgeen de Engel des Heeren, de Verbondsengel, eenmaal aan Farao en zijn heir gedaan heeft, toen die dood vijand van Israël hen achternaagde in de Rode Zee, en de wateren wederkeerden, en hij en zijne ruiters beschaamd terugdreden, wanhopende, in verwarring tevergeefs trachtten te ontvluchten en aan de golven te ontkomen.

Dat zoo de Engel des Heeren als een krijgsman zich tegen zijne vijanden stelle, dat die trotsche en euvelmoedige bestrijders van hem met schaamte en schande mogen worden teruggedreven, dat zij als kaf voor den wind worden heengedreven, en den ontkomenen en vluchtenden, op duistere en slibberige wegen rondolende, geen ruste gelaten worde, maar geheelijk, tot den laatsten man, door den Engel des Heeren verdaan worden.

Wat David hier tot eer des Heeren en zijne redding over zijne vijanden afbidt, zien wij in de geschiedenis, ook in die van ons eigen leven, vaak wonderbaar vervuld. God handhaaft de wet der wedervergelding, wij hebben er voor te vreezen, er is een gedenkboek voor Gods aangezicht. Volken en enkele personen worden door God naar die wet geoordeeld, en de geschiedenis van volken en personen is menigmaal de weerslag der goddelijke gerechtigheid op hunne daden van weleer, soms van eeuwen hervor.

Wat David begeert, ziet hij in het geloof alreede vervuld, daarom verbindt hij zich als bij voorbaat tot den lof des Heeren:

9. **Zoo zal mijne ziel zich verheugen in den Heere; zij zal vroolijk zijn in zijn heil.**
10. **Al mijne beenderen zullen zeggen: Heere, wie is U gelijk! U, die den ellendige redt van**

dien, die sterker is dan hij, en den ellendige en nooddrufftige van zijnen beroover.

Zijn geheele persoon, ziel en lichaam zullen zich in den Heere verheugen en zijnen naam loven. Ziel en lichaam zijn één, waar de ziel door droefheid en smart lijdt, daar ook het lichaam, en waar zij zich verblijdt, verheugen zich de beenderen en spreken 's Heeren lof uit, zie psalm 6, 31, 32, 51.

De man, die zoo spreekt, kan geene onheilige wraak tegen zijne vijanden in zijn hart koesteren, daarom hebben wij ons, eer wij Davids beden tot de onze maken, wel ernstig en biddend voor Gods aangezicht te onderzoeken wat ons dringt of drijft, opdat de Heere ons niet bestraffe en tot ons spreke: “gij weet niet van hoedanigen geest gij zijt.”

11. **Wrevelige getuigen staan er op; hetgeen ik niet weet, eischen zij van mij.**
12. **Zij vergelden mij kwaad voor goed, de berooving mijner ziel.**
13. **Mij aangaande daarentegen, als zij krank waren, was een zak mijn kleet; ik kwelde mijne ziel met vasten, en mijn gebed keerde weder in mijnen boezem.**
14. **Ik ging steeds, alsof het een vriend, alsof het mij een broeder geweest ware; ik ging gebukt in het zwart, als een, die over zijne moeder treurt.**
15. **Maar als ik hinkte, waren zij verblijd, en verzamelden zich; zij verzamelden zich tot mij als geslagenen, en ik merkte niets; zij scheurden hunne kleederen, en zwegen niet stil.**
16. **Onder de huichelende spotachtige tafel broeders knersten zij over mij met hunne tanden.**
17. **Heere! hoe lang zult Gij toezien? Breng mijne ziel weder van hunlieder verwoestingen, mijne eenzame van de jonge leeuwen.**
18. **Zoo zal ik U loven in de groote gemeente; onder machtig veel volks zal ik U prijzen.**

Gelijk *wij* reeds opmerkten, schemert in dezen psalm het beeld van den Messias in zijn lijden door. Vooral in het tweede gedeelte, van vs. 11—18, wordt zijne smartelijke gestalte duidelijk zichtbaar; het is ons als lazzen wij een deel van 's Heeren lijdensgeschiedenis, inzonderheid waar Hij voor den grooten Raad, voor Pilatus en Herodes der verachterlijkste bespottung en hoon is prijsgegeven, zoo sprekend is hier de overeenkomst tusschen David en Christus.

Zoo hier als daar, zie vs. 11, gelijk tegen Christus, alzoo staan tegen David wrevelige getuigen op, die van hem eischen, afvragen, afpersen, hetgeen hij niet weet, waaraan hij niet schuldig is, wat hij zichzelf ganschelijk niet bewust is.

En wie zijn die boosaardige getuigen vs. 12? Zijn het vreemden, onbekenden, om loon gehuurde aantijgers, of dezulken die om vroeger leed of onrecht, hun door David aangedaan, thans wraak op hem nemen? Neen, noch de een, noch de andere, integendeel, het zijn bekenden, voor wie David als zij in leed waren, een vriend, een broeder was; zij vergelden mij, klaagt David, kwaad voor goed, de berooving mijner ziel,” vs. 12.

Dit is voor hem — en wie verstaat hier David niet — in zijn lijden het smartelijkste in het smartelijke, indien het zijne vijanden waren, hij zou het gedragen, van zijne haters zou hij het verwacht hebben.

In vs. 13 en 14 schetst hij wat hij voor hen geweest is.

Als zij, die nu tegen hem opstaan, “krank waren”, dan was hij enkel droefheid; het nauwe kleet der treurenden, der diep bedroefden, een zak was om zijne lendenen. Hij weigerde spijs te nemen, “hij kwelde zijne ziele met vasten,” en onafgebroken was hij voor hen in het gebed, “en mijn gebed keerde weder in mijnen boezem.” Deze laatste woorden worden onderscheiden

verklaard. Sommige uitleggers verwijzen naar 1 Kon. 18:42, waar van Elia's houding in zijn gebed gezegd wordt, dat hij in diepgebogen, gekromde houding, met het aangezicht tusschen zijne knieën op de aarde lag, waardoor de stem van zijn gebed wederkeerde in zijn boezem. Anderen, vooral Joodsche Schriftverklaarders, vertalen het: "mijn gebed moge in mijn boezem terugkeer en," dat is: aan mij zelve worde vervuld wat ik voor hen bid, zoo lief heb ik hen. Luther verklaart het van het aanhoudende, steeds herhalende van zijn gebed. Zijn deze verklaringen verscheiden, toch spreken zij dezelfde grondgedachte uit van een ernstig, aanhoudend gebed. En wie twijfelt hieraan, als David verklaart dat hij over hen treurde als een "vriend en broeder," wat meer zegt, "als een, die over zijne moeder treurt."

En hoe vergelden zij hem die liefde? Zie vs. 15 en 16. Als hij van zwakheid hinkte, dan ontbrak bij hen niet alleen alle mededoogen om hem te hulp te komen, maar dan waren zij verblijd, en verzamelden zich.

Zij verblijdden zich in zijn nabijzijnden val, kwamen tot hem, verzamelden zich om hem, rotten zich samen om getuigen te zijn van zijn val. David herhaalt dit: "zij verzamelden zich tot mij *als* geslagenen, en ik merkte niets, zij scheurden *hunne kleederen*, en zwegen niet stil." De Hebr. tekst laat hier eene andere vertaling toe: "Zij verzamelen zich tegen mij als tegen een geslagene, en die ik niet ken, verscheuren en houden niet op."

Wij houden ons aan de vertaling der onzen, en verklaren de woorden aldus: zij verzamelden zich als geslagenen, dat is: zij nemen het voorkomen aan, zij huichelen alsof zij over mijn leed en ongeluk diep getroffen zijn, en ik merkte het niet, namelijk, dat zij huichelden. Immers zij gedroegen zich als in waarheid bedroefden, zij scheurden hunne kleederen, en zwegen niet stil, maar gaven door luid gewezen en geklag hunne droefheid en smart over mij te kennen.

Deze opvatting van vs. 15 sluit zich geheel aan vs. 16, "onder de huichelende spotachtige tafelbroeders knersten zij over mij met hunne tanden." In zijne tegenwoordigheid beweenden en beklaagden zij hem, maar hoe anders was hun gedrag onder hunne karnuiten. Onze Kanttekenaren zeggen op de woorden: "huichelachtige tafelbroeders," "ofte smets-broeders (lekkerbekken), tellieurlekkers (schotellekkers, tafel-schuimers). Hebr. eigenlijk, spotters van de koeck, ofte koeckspotters, dat is die hare gebeerden en tongen om een stuk broots, ofte smets (als men seijt) verkoopen, sprekende en doende alles na het believen desgenen die haar balg vult. Hij wil seggen: als zij bij dit haar volcksken zijn, dan uijteren zij de bitterheid hares harten tegen mij, wenschende mij alles quaets, verdrietig zijnde dat het noch soo lange met mij duert. Van 't knersen met de tanden ziet Job 16, op vs. 9."

Ik heb aan deze verklaring niets toe te voegen, zij is naar het leven, wij hebben enkele verouderde woorden ten grieve van onze lezers verklaard.

David bedoelt met deze tafelbroeders dien zwerm van vleiende en huichelachtige hovelingen en dienaren aan Sauls hof, die den koning tegen hem opzetten en aanhitsten met hunne valsche beschuldigingen, terwijl zij aan zijn tafel en op zijn drinkgelagen brasten en zich overgaven aan allerlei uitgietingen van overdaad. Dit slag van lieden, zulk soort van tafelschuimers vindt men nog aan de hoven der koningen en in de paleizen der grooten. Het is het laagste soort van menschelijke wezens, al pronken zij ook met adellijke wapenborden. David kende en vreesde hen, en voorwaar zij zijn te vreezen, niet het minst door hen die zij vleien.

Maar hij heeft een alwetend, rechtvaardig en almachtig God tot zijne hulpe, en tot Hem is vs. 17 zijn gebed. Hij weet, wat zij listiglijk tegen hem bedrijven, is bij den Heere bekend, en zij kunnen en zullen niet verder gaan, en niet langer kwaad tegen hem aanrichten, dan de Heere hun toelaat. "Heere! hoe lang zult Gij toezien?" zoo vraagt zijne moede ziel, terwijl hij bidt: "Breng mijne ziele weder van hunne verwoestingen, mijne eenzame van de jonge leeuwen."

Als jonge, sterke leeuwen zoeken zij hem, den “eenzame”, die alleen tegenover zoo velen staat, te verscheuren.

Zoo smeekt hij in het geloof, en doet zijn God geloften: “Zoo zal ik U loven in de groote gemeente, onder machtig veel volks zal ik U prijzen,” vs. 18.

Dit vers stemt bijna woordelijk overeen met Ps. 22:26, “Van U zal mijn lof zijn in eene groote gemeente; ik zal mijne geloften betalen in de tegenwoordigheid dergenen, die Hem vreezen.” Deze overeenstemming bevestigt ons in het gevoelen, dat in dezen psalm, gelijk in psalm 22, de lijdende Messias spreekt.

Hoe sprekend gelijken hier Davids haters op Christus' vijanden. Die huichelachtige spottende tafelbroeders, wie herkent er Israëls overpriesters, schriftgeleerden en farizeën niet in? En hunne beschuldigingen, hooren wij niet evangelijke uit den mond van Jezus' vijanden? En David, is hij in zijne liefde en mededoogen niet het beeld, zij het ook een zwak beeld, van de liefde en innerlijke ontfermingen van Christus jegens zijne vijanden en haters?

Zoo vinden wij Christus ook in dezen psalm, en waren er onze oogen meer voor verlicht, waar zouden wij Hem, die de Alpha en de Omega, het begin en het einde is, niet vinden!

Lezer of lezeres, hebt gij Hem gevonden; en zijt gij van Hem gevonden?

David gaat in het derde of laatste gedeelte van dezen psalm voort met de schildering van de boosheid zijner vijanden, vs. 19 — 21, terwijl hij, vs. 22—28, eindigt met gebeden tot God om de handhaving van zijn recht tegenover en aan zijne vijanden, en dit tot blijdschap van alle oprechten en tot lof en grootmaking van Godes naam.

19. Laat hen zich niet verblijden over mij, die mij om valsche oorzaken vijand zijn; noch wenken met de oogen, die mij zonder oorzaak haten.

20. Want zij spreken niet van vrede; maar zij bedenken bedriegelijke zaken tegen de stillen in het land.

21. En zij sperren hunnen mond wijd op tegen mij; zij zeggen: Ha, ha, ons oog heeft het gezien!

Hij herhaalt in vs. 19 dat zijne vijanden hem om “valsche oorzaken,” ja “zonder oorzaak haten.” Waarvan zij hem beschuldigen, waarom zij hem vervolgen is enkel valsch voorgeven, verzonnen en opgedoemd uit het boos gedichtsel hunner harten. Het zijn niet dan “bedriegelijke zaken, die zij bedenken tegen de stillen in den lande,” vs. 20.

De bron van hun haat tegen David is eene andere dan zij voorgeven, het is de haat des ongeloofs en van hun boos geweten tegen de godvruchtigen, het is de openbaring en voortzetting van den strijd in het Paradijs aangekondigd, van het zaad der slang tegen het vrouwenzaad, dat uit God is. De “stillen in den lande” zijn zij, die in Ps. 76:10 en Zefanja 2:3 de “zachtmoedigen der aarde” genoemd worden, de ware godvruchtigen, die zich, vooral in booze tijden, terugtrekken, en zich niet, dan voorzooverre het volstrekt noodzakelijk is, met de wereld inlaten. Het is het geslacht, dat naar God vraagt, wiens hoogste lust en zoeken het is den Heere welbehagelijk te zijn, en Hem zonder gerucht of geruisen in stilheid op deze aarde te dienen.

Zulke “stillen in den lande” laat Gods vrije ontferming zich over, ook in de donkerste en zwaarste tijden, denk aan de zeventuizend in Elia's dagen. Maar hoe zij zich ook terugtrekken, het booze oog der vijanden Gods ziet ze, en speurt ze na. Er is in die “stillen in den lande” iets, wat de wereld, die niet uit God is, ergert en ondragelijk is, het is: het beeld Gods, hetgeen uit God in hen is, dat de wereld in haar ongeloof en onheiligheid veroordeelt. Die richters van het geweten der goddeloozen moeten uit den weg geruimd worden, en indien zij dit niet kunnen,

dan verklaren zij hun vroomheid en godzaligheid door valsche beschuldigingen voor huichelarij of misdrijf.

Dat is de diepste' bron en oorzaak van den haat van Davids vijanden, en van allen, die ten allen tijde, ook in onzen tijd, den "stillen in den lande" gram zijn.

Zij "verblijden" zich, vs. 19, wanneer zij zien dat hunne aanslagen gelukken en de rechtvaardige dreigt om te komen. "Zij wenken dan over hem met de oogen," zij knikken elkan- der met helsch welgevallen toe, "en zij sperren hunnen mond wijd op tegen mij: zij zeggen: ha, ha, ons oog heeft het gezien!" vs. 21. Er gaat bij de goddeloozen een schampere spot op, een helsch schatergelach, omdat zij wanen de "stillen in den lande" te zullen uitroeien.

22. Heere! Gij hebt het gezien, zwijg niet; Heere! wees niet verre van mij.

23. Ontwaak en word wakker tot mijn recht; mijn God en Heere! tot mijne twistzaak.

24. Doe mij recht naar uwe gerechtigheid, Heere, mijn God! en laat hen zich over mij niet verblijden.

25. Laat hen niet zeggen in hun hart: Heah, onze ziel! laat hen niet zeggen: Wij hebben hem verslonden!

26. Laat hen beschaamd en te zamen schaamrood worden, die zich in mijn kwaad verblijden; laat hen met schaamte en schande bekleed worden, die zich tegen mij groot maken.

Maar David stelt tegenover dat zien zijner vijanden een ander zien, vs. 22, "Heere! Gij hebt het gezien, zwijg niet; Heere! wees niet verre van mij." 's Heeren oog is open, Hij ziet het woelen en woeden der vijanden met grammen blik, terwijl het oog zijner genade over de stillen in den lande is. Vanhier Davids beden, dat "de Heere ontwake en wakker worde tot zijn recht, om zijne twist zaken te beslechten" vs. 23. Hij pleit op "'s Heeren gerechtigheid" vs. 24: Gods gerechtigheid is de grond zijner bede, Davids recht is één met 's Heeren recht.

Zoo is het; de zaak van Gods volk is niet hunne zaak, maar des Heeren; de wereld haat en vervolgt in hen den Heere zelve.

Daarom kan David zoo vrijmoedig bidden: "Laat hen niet zeggen in hun hart: Heah, onze ziel! laat hen niet zeggen: wij hebben hem verslonden!" vs. 25. Onze kantteekenaren zeggen van deze woorden: alsof zij zeiden: "Courage! weest nu vroolijk, o onze ziele! want wij zien onzen lust aan hem."

En voorwaar, zulk een juichtoon heft de wereld over den val der godvruchtigen aan, zie Ezech. 25:3; 26:2; 36:3. Maar als altijd zal de wereld zich ook nu ijdellijk beroemen, David bidt, vs. 26, dat de Heere met schaamte en schande bekleeden mag allen, die zich over hem groot maken. Denk aan het einde van een Herodes, die Jakobus doodde en Petrus in de gevangenis wierp om hem te doden, Hand. 12:23.

Als de wereld, als zij die Zion gram zijn, hun triumflied zingen, dan is hun ondergang nabij, en dan komen de verdrukte kinderen Gods, de stillen in den lande, aan de beurt. David weet dit en daarom eindigt hij dezen psalm met de bede:

27. Laat hen vroolijk zingen en verblijd zijn, die lust hebben tot mijne gerechtigheid; en laat hen geduriglijk zeggen: Groot gemaakt zij de Heere, die lust heeft tot den vrede zijns knechts!

28. Zoo zal mijne tong vermelden uwe gerechtigheid, en uwen lof den ganschen dag.

Waar één lid lijdt, lijden alle leden mede, en waar één lid zich verheugt, verblijden zich allen. Dat is de vrucht van de gemeenschap der heiligen. Zoo ging het door alle eeuwen, zoo

gaat het heden nog, Gods kinderen genieten niets alleen. De Heere komt alzoo aan zijne eere. De duivel en de wereld kunnen met al hun woeden slechts zichzelf schaden, het kwaad komt altijd op hun *hoofd terug*. Gods gemeente overwint in het einde altijd, zij zijn meer dan overwinnaars in Hem, die hen liefgehad heeft, en zullen eeuwig zijn lof zingen.

PSALM 36

Lof aan Gods goedertierenheid, waarheid en gerechtigheid.

1. Een psalm van David, den knecht des Heeren, voor den opperzangmeester.

Wanneer en bij welke gelegenheid David dezen psalm, die eene “onderwijzing” genoemd wordt, vervaardigd heeft, laat zich noch uit het opschrift, noch uit den inhoud van dit lied bepalen. Alleen zien wij er uit dat het geen gedicht is uit den tijd, toen hij ruste had van al zijne vijanden. Immers hij gedenkt in dit lied het dringen en woeden der godvergetene goddeloozen, die niet dan onrecht en geweld drijven.

Maar toch staat David, hoe de boosheid nog tegen hem woedt, op zijne hoogte. Hij wordt in het opschrift “de knecht des Heeren” genoemd evenals in het opschrift van psalm 18. Dit “knecht des Heeren” spreekt in beide psalmen meer uit dan de betrekking, waarin David met alle geloovigen tot God staat, hij wordt er door aangewezen als de knecht des Heeren bij uitnemendheid, als de geheiligde man Gods, de profeet des Heeren, de gezalfde van den God Jakobs, door wiens Geest hij sprak, en wiens rede op zijne tong was, 2 Sam. 23:1, 2.

Als zoodanig ziet hij, met door Gods Geest verlichte oogen het eigen wezen der goddeloosheid in als enkel bedrog en geveinsdheid, waarmede zij hare dienaren vleit, verblindt en verderft, en daartegenover de goedheid en rechtvaardigheid Gods, die, spijt al het woeden der goddeloozen, de algenoegzame bron des levens en des lichts blijft voor al zijne schepselen, bovenal voor zijne gunstgenooten, en ze niet overgeeft in de hand van de werkers der ongerechtigheid.

Van vs. 2 — 5 schildert David met scherpe trekken de boosheid der goddeloozen.

2. **De overtreding des goddeloozen spreekt in het binnenste van mijn hart: Er is geene vreeze Gods voor zijne oogen.**
3. **Want hij vleit zich zelve in zijne oogen, als men zijne ongerechtigheid bevindt, die te haten is.**
4. **De woorden zijns monds zijn onrecht en bedrog; hij laat na te verstaan tot weldoen.**
5. **Hij bedenkt onrecht op zijn leger; hij stelt zich op eenen weg, die niet goed is; het kwaad verwerpt hij niet.**

Vers 2 is niet zonder moeilijkheid. Immers hoe hebben wij het te verstaan, dat de overtreding des goddeloozen in het binnenste van Davids hart spreekt? Dit levert volgens sommige uitleggers zooveel bezwaar op, dat men voorstelt in stede van mijn hart te lezen zijn, dat is: in het binnenste van het hart des goddeloozen, zooals wij dit vinden, Ps. 10:11; 14:1. Een tweede bezwaar levert het woord “spreken” op, waarvoor in 't Hebr. een woord staat, dat in andere plaatsen beteekent “spreken bij Godspraak,” “bij ingeving,” zoo Num. 24:3; 2 Sam. 23:1; Ps. 110:1.

Dat “mijn” in “zijn” te veranderen, reken ik tot de gevaarlijke noodsprongen, waaraan men zich in de Schrift niet wagen mag, tenzij men zeker is, dat de afschrijvers een fout gemaakt hebben; maar hiervoor is geen grond.

Wat het tweede bezwaar betreft, dit laat zich naar ons oordeel aldus verklaren en opheffen: als ware het een Godspraak, die in het binnenste van zijn hart spreekt, zoo diep, zoo levendig, zoo gevoelig is hij doordrongen van de overtreding des goddeloozen, dat, er geene vreeze Gods voor zijne oogen is. Onze Kanttekenaren hebben, zoo het mij wil toeschijnen, den zin der woorden goed getroffen, als zij ze aldus verklaren: dat is, “als ik 't boos en zorgeloos wezen en

doen der goddeloozen aanmerk en overweeg, zoo word ik gedrongen bij mijzelfen zoo zeker te gelooven, dat zij geene vreeze noch schrik voor God hebben, alsof de goddeloozen zulks met ronde woorden uit zeiden: zoo klaar blijkt de goddeloosheid uit hunne werken, 'twelk mij wee doet in het binnenste van mijn hart."

De volgende beschrijving van het bestaan en doen der goddeloozen, vs. 3 — 5, bevestigt deze verklaring van vs. 2.

En waarom is er geene vreeze Gods, geen ontzag en heilig vreezen voor des goddeloozen aangezicht? Omdat de zonde hem verblindt, hem vrijspreekt van het strafwaardige zijner daden voor God: "Hij vleit zichzelf in zijne oogen," hij maakt zich glad, gelijk er eigenlijk staat, hij veegt zich schoon, "wanneer men zijne ongerechtigheid bevindt, die te haten is," vs. 3. Ten tijde als God zijne zonden te huis zoekt en hem straft, dan bedekt hij zichzelf met vlijgebladeren, en spreekt hij in zijn hart: "ik zal niet wankelen, want ik zal van geslacht tot geslacht in geen kwaad zijn," Ps. 10:6.

Gelijk zijn hart enkel boosheid en bedrog is, alzoo zijn "de woorden zijns monds onrecht en bedrog." Het eigen wezen der zonde is leugen, omdat zij het gebroed is van den vader der leugenen, den duivel. Uit den overvloed des harten spreekt de mond. "Hij laat na te verstaan tot weldoen;" hij houdt op, verstandig, wijs te zijn om het goede te doen. Hij laat zich door geene redenen bewegen afstand te doen van zijne boosheid om te treden op den weg des verstands. De ware wijsheid is in zijne oogen dwaasheid, vs. 4.

Kwaad te doen is zijn bedrijf geworden, zelfs des nachts rust hij niet: "Hij bedenkt onrecht op zijn leger." In den stillen nacht knoopt hij het weefsel van zijne boosheid, waarmede hij den onschuldige verstrikken wil. Hij doet de zonde niet uit zwakheid, onwetendheid of overijling, maar met boos weloverlegd onrecht, "Hij stelt zich op eenen weg, die niet goed is, het kwaad verwerpt hij niet."

Zoo beschrijft David bij het licht van Gods Woord en de ervaring het bestaan en gedrag des goddeloozen. Hij doet dit met een gevoel van diepe smart en weedom der ziele, en dit gevoeliger en met te meerder vertrouwen, als hij tegelijk en daartegenover Gods goedertierenheid en gerechtigheid inziet, en aanbeddend uitroept:

6. **O Heere! uwe goedertierenheid is tot in de hemelen; uwe waarheid tot de bovenste wolken toe.**
7. **Uwe gerechtigheid is als de bergen Gods, uwe oordeelen zijn een groote afgrond; Heere! Gij behoudt menschen en beesten.**

Er spreekt uit deze woorden een diep inzicht in hetgene God als Onderhouder en Regeerder der wereld voor al zijne schepselen, inzonderheid voor zijne gunstgenooten is. 's Heeren goedertierenheid, zijne liefde, gunst en genade strekt zich uit tot in de hemelen, hooger kan het niet, zij is oneindig. Zijne waarheid, dat is zijne trouw in het vervullen van zijne belofte, klimt tot de bovenste wolken. Wordt in beide uitspraken op het oneindige van 's Heeren goedertierenheid gewezen, er wordt tegelijk in uitgesproken de voor aller oogen zichtbare gang en betooning van deze heerlijke deugden Gods. In weerwil van alle boosheid der goddeloozen blijft God Zich betoonen en handhaven in zijne goedertierenheid en trouw; 's menschen afval en opstand tegen Hem verhinderen Hem niet, en dit, gelijk wij in de uitkomst zien, tot eer zijns naams en verlossing der zijnen.

Maar nevens en onder de wolkkolom van 's Heeren goedertierenheid en trouw staan de vaste bergen van zijne gerechtigheid en liggen de onpeilbare diepten van zijne oordeelen, vs. 7. Goedertierenheid en recht, waarheid en gerechtigheid gaan voor Gods aangezicht heen, en bewijzen zich in de onderhouding en regeering Gods over alle dingen, waardoor Hij menschen

en beesten onderhoudt.

Gods gerechtigheid, waarnaar Hij elk het zijne geeft, staat onbewogen daar, gelijk aan de bergen Gods. De bijvoeging van den naam “God” duidt of de verhevene grootte, of het onvergelykelyk schoone of het onbewegelyk vaste aan. Zoo wordt Nineve “een groote stad Gods” genoemd, Jona 3:3; en heet het schoon geboomte van den Libanon “de cederboomen Gods,” Ps. 80:11.

Gods oordeelen, zijne gerichtten, zijn “een groote afgrond.” Een vreeselijke, onpeilbare afgrond, uit dien afgrond doemen de gerichtten Gods op, die zich als de wateren van den zondvloed over de menschenwereld uitstorten.

Zoo bewijst Zich God in zijne goedertierenheid en waarheid, in zijne gerechtigheid en oordeelen. Het hoe van deze betooning Gods in de geschiedenis der menschheid, zelfs van den enkelen menschen is eene verborgenheid, wij zien het, maar doorgronden het niet. Toch is het een rijke bron van troost en sterkte voor het kind van God bij al het woelen en woeden der goddeloosheid, hij kan er zich aan verkwikken en sterken, en dankend de toevlucht nemen onder de vleugelen van ’s Heeren goedertierenheid.

Het geloovig en geheiligd inzicht in de goedertierenheid des Heeren heeft geheel de ziel des dichters ingenomen, en onder het zaligst genot roept hij aanbeddend uit:

- 8. Hoe dierbaar is uwe goedertierenheid, o God! dies de menschenkinderen onder de schaduw uwer vleugelen toevlucht nemen.**
- 9. Zij worden dronken van de vettigheid uws huizes; en Gij drenkt hen uit de beek uwer wellusten.**
- 10. Want bij U is de fontein des levens; in uw licht zien wij het licht.**

Men behoeft niet te vragen of David, alzo sprekkende, uit de volheid van Gods goedertierenheid geniet, of hij op dit oogenblik gedrenkt wordt uit de volle beek der wellusten zijns Gods. Hij verkeert in dezelfde gemoedstoestand als in psalm 139:17, waar hij uitroept: “Daarom, hoe kostelyk zijn mij, o God, uwe gedachten! hoe machtig vele zijn hare sommen!”

Hoe onbeschryfelyk, onuitsprekelyk dierbaar, kostbaar is voor hem de goedertierenheid Gods. Zij is eene onmetelyk rijke schat, die alle heil, leven en zaligheid in zich besluit. De uitwerking hiervan vinden wij in vss. 9, 10. Dien kostbaren schat bezit God niet voor Zichzelve, Hij is geen God die Zich verborgen houdt, Hij openbaart en ontdekt die aan de menschenkinderen, Hij strooit ze uit, Hij spreidt ze ten toon, ja de aarde is vol van de goedertierenheid des Heeren.

“Dies, daarom, de menschenkinderen onder de schaduw uwer vleugelen toevlucht nemen.” De menschenkinderen worden hier gesteld tegenover God, en wij gevoelen den oneindigen afstand tusschen die beiden. Menschenkinderen, die stof en asch zijn, en bovendien schuldige, onreine en onwaardige zondaren, nemen toevlucht onder de schaduw zijner vleugelen. Zij zien hoe de goedertierenheid Gods hare vleugelen uitbreidt — zie Deut. 32; Matth. 23:37 — en hoe er onder de schaduw dier vleugelen bedekking, bescherming en verkwikking is tegen alle ramp en leed, bij het gevoel van eigen schuld, onmacht en armoede, alsmede onder de aanklachten van het schuldig geweten en de bestrijding des satans.

Maar wij hebben hier op twee dingen te letten: ten eerste: dat het de goedertierenheid Gods is in Christus, dien ook David als den Messias kende; en ten tweede, dat het die menschenkinderen zijn, die God in Christus kennen, want zij alleen, en geen anderen, nemen door het waar geloof toevlucht tot de goedertierenheid Gods.

En nu gaat David voort om de volheid des heils en van het genot te beschrijven, dat zij onder de schaduw van Gods goedertierenheid vinden. “Zij worden dronken van de vettigheid uws huizes.” De vettigheid uws huizes, dat is het uitgelezene, kostelijke, de keur van Gods huis. Den dichter zweeft hier gelijk in psalm 23 het beeld van een gastelijken maaltijd voor den geest. Zij, die tot Gods goedertierenheid de toevlucht nemen, worden als welkome gasten toegelaten tot 's Heeren huis, tot de innigste gemeenschap, tot zijn tafel.

Hier is een overvloed van keur van geestelijke en hemelsche gerechten, zij ontvangen er geen karig deel, of slechts zooveel als zij tot voorziening hunner behoeften noodig hebben, neen, die Gastheer geeft overvloed, zij worden meer dan verzadigd en verkwikt, zij worden dronken, overstelpend met zijn goed vervuld; en “Gij drenkt ze, getuigt de dichter, uit de beek uwer wellusten.” Zij zijn als in het Paradijs Gods, in Eden, waar de rivier Gods, klaar als kristal uit den troon Gods vloeit.

Dat is meer dan beeldspraak, dat is de geestelijke en hemelsche werkelijkheid der onuitsprekelijke geneugten, wellusten Gods. De Heilige Geest geeft hier David inzichten, verre over zijnen tijd heen. Het is als zijn wij in den tijd der volle openbaring Gods, als hooren wij den Heiland spreken tot de Samaritaansche vrouw, van het “levende water”, als hooren wij Hem op het Loofhuttenfeest roepen: “zoo iemand dorst, die kome tot Mij en drinke; die in Mij geloof, gelijkerwijs de Schrift zegt, stroomen des levenden waters zullen uit zijnen buik vloeien.”

Wat zal David genoten hebben toen de Geest des Heeren hem zulke woorden in zijn hart en op zijne lippen legde. Het is alles licht en leven in en om hem, dat mag heeten in het volle licht te staan, en indien wij er iets van kennen, zullen wij hem verstaan, als hij betuigt: “Want bij U is de fontein des levens; in uw licht zien wij het licht.”

God de bron, de fontein van léven en licht. Men merke op de samenvoeging van die beiden. Ook hier is David geheel Nieuwtestamentisch, het is alsof Johannes hem in zijn adelaarsvlucht nagestreefd heeft, toen hij in zijn Evangelie uit de hoogte schreef: “in hetzelfde, in het Woord dat bij God was, was het leven, en het leven was het licht der menschen.”

God in Christus de altijd springende, altijd overvloedig uitstortende levensbron over den dorren, onvruchtbaren grond van 's menschen hart. Uit Hem de levenwekkende en vruchtbaarmakende wateren des levens, die woestijnen herscheppen in een hof van Eden, en de geurigste vruchten van geloof en liefde, van vrede en heiligheid doen voortbrengen. Dat leven is het licht der menschen, waarin zij het licht zien.

Zonder dat leven is er geen licht van kennis, is het niet dan duisternis in en om ons. De rede, wat men het hoogste in den mensch noemt, is ganschelijk verduisterd. Zij ziet het licht Gods niet, hetwelk ons uit zijne werken en wegen, uit zijn Woord en uit Christus toestraalt. De natuurlijke mensch begrijpt niet de dingen, die des Geestes zijn, alleen de geestelijke mensch onderscheidt alle dingen, 1 Cor 2:14, 15. Het is zoo verklaarbaar, zoo zielkundig waar, om iets te zien moeten wij iets van hetgeen wij zien in het oog hebben. Het door Gods Geest verlichte oog ziet en onderscheidt de dingen des Geestes.

Wat David hier getuigt is de ervaring van allen, die een even dierbaar geloof met hem deelachtig zijn. Bij aanvang en voortgang is het waar: wij behoeven licht om het licht te zien, en er ons in te verheugen, en als hij, aanbeddend uit te roepen: “Hoe dierbaar is uwe goedertierenheid, o God!”

David gaat in vs. 11-13 van het algemeene tot het bijzondere over, en hiermede eindigt dit lied.

Hij heeft in zijn diepgevoelige klacht vs. 2 — 5 het boos bestaan des goddeloozen

uitgesproken, voor wiens oogen geene vreeze Gods is, en wiens hart, mond en daden enkel bedrog en leugen zijn. Daartegenover aanschouwt hij de betoening van Gods goedertierenheid, waarheid en gerechtigheid, waardoor hij tot de zaligste aanbidding, dankzegging en erkentenis van God als van de bron des lichts en des levens wordt opgevoerd.

Maar hoe de dichter zich in dit overzalig geloofsinzicht verliest, hoe veilig hij zich onder de schaduw van Gods vleugelen gevoelt, en met hoeveel wellust der ziele hij drinkt uit de fontein des levens, hij vergeet het gevaar niet, waarmede hem de godvergetene goddelooze bedreigt, en blijft zich bewust van behoefte aan 's Heeren redding.

Daarom hooren wij hem vs. 11—13 ernstig bidden, dat de Heere zijne goedertierenheid en gerechtigheid bewijze tot zijne behoudenis en tot vergelding der goddeloozen:

- 11. Strek uwe goedertierenheid uit over degenen, die U kennen, en uwe gerechtigheid over de oprechten van hart.**
- 12. De voet der hoovaardigen kome niet over mij, en de hand der goddeloozen doe mij niet omzwerven.**
- 13. Aldaar zijn de werkers der ongerechtigheid gevallen; zij zijn nedergestooten, en kunnen niet weder opstaan.**

Ik noem dit laatste gedeelte de toepassing, de praktische aanwending op de omstandigheden, in welke David zich bevindt. Het geloof vergenoegt zich niet met de beschouwing der dingen, maar grijpt die dingen ook dadelijk aan, en begeert er de bate van te hebben. Hierin onderscheidt zich het waar zaligmakend geloof van het historisch en tijdgeloof, dat zich tevreden stelt met een bloot weten, hoogstens met eene beweging des gevoels.

David bidt, dat de Heere zijne goedertierenheid uitstrekke over degenen, die Hem kennen, en zijne gerechtigheid over de oprechten van harte. Zij, die den Heere kennen, en die David oprechten heet, worden alzoo genoemd in tegenstelling van de goddeloozen, die zonder ware kennis Gods zijn en vol van bedrog en arglistigheid. Vooral in het Oude Testament worden de ware godvruchtigen alzoo beschreven. Het kennen spreekt de innerlijke geloofsbetrekking der gunstgenooten des Heeren uit, waarin zij tot Hem als tot hunnen God staan, de oprechtheid is de uitdrukking van de volkomene gezindheid des gemoeds, waarmede zij met een ongedeeld hart voor het aangezicht Gods wandelen.

En nu bidt David voor hen niet, dat de goedertierenheid en de gerechtigheid Gods voor de eerste maal over hen kome, want zij deelden reeds in beiden, maar dat de Heere die beide heerlijke deugden over hen uitstrekke, dat is: uitbreide, verleng. Hij smeekt alzoo, de Heere moge voortgaan de vleugelen van zijne goedertierenheid over zijne gunstgenooten tot hunne beveiliging uit te breiden, en dat Hij zijne gerechtigheid, tot hunne redding en tot straf der goddeloozen, mag blijven handhaven.

David bidt dit in het gemeen voor allen die den Heere kennen, voor alle oprechten van harte, alzoo voor de ` gemeente Gods. En tot die gemeente behoort ook hij, hij heeft het getuigenis in zijn geweten, den Heere te kennen, en in oprechtheid zijns harten voor het aangezicht Gods te begeeren te wandelen.

Vandaar de bede: “de voet der hoovaardigen kome niet over mij, en de hand der goddeloozen doe mij niet omzwerven.” Het is duidelijk, David is of in dadelijk gevaar, of hem dreigt een gevaar. Wij denken het laatste. Niet onwaarschijnlijk heeft hij het oog op den broeienden opstand van Absalom en zijn munitie. De heillooze plannen van Absalom en zijne goddelooze hoovaardige medestanders kunnen David niet verborgen gebleven zijn. Hij weet, dat zij niet minder zoeken dan hem te onttronen, hem onder hun trotschen voet te brengen, de

heerschappij te bemachtigen, en hem als een balling te doen zwerven.

Het is de zwaarste beproeving zijns levens, die hem dreigt, zwaarder en erger dan al het kwaad, dat hij van Saul verduurd heeft. Maar de Heere heeft zijn geloof verhelderd en versterkt; de Heere zal en kan hem naar zijne goedertierenheid en gerechtigheid niet overgeven in de hand der goddeloozen. Hij zal niet toelaten, dat zijn gunstgenoot, zijn gezalfde vertreden worde onder den voet der hoovaardigen. Reeds ziet hij in het geloof de uitkomst; God zal hem zijne goedertierenheid niet onthouden. Hij zal ze tot zijne redding over hem uitstrekken, en de werkers der ongerechtigheid zullen vergaan. Hij profeteert hun gericht en ondergang: “Aldaar zijn de werkers der ongerechtigheid gevallen; zij zijn nedergestooten en kunnen niet weder opstaan.”

Aldaar, ter plaatse des gericht, waar God hen oordeelen en richten zal, zullen zij vallen, neergestooten worden, en dat om nimmermeer op te staan; het zal een voleindiging der oordeelen Gods zijn, en daarom eene volkomene verlossing voor David en voor allen die den Heere kennen en oprecht van harte zijn.

Ziedaar de uitkomst, het einde van dien voor ons vaak onbegrijpelijken gang der geschiedenis, waarin de boosheid der goddeloozen nevens de betooning der goedertierenheid, waarheid en gerechtigheid Gods gaat. Wij vragen zoo menigmaal, hoe kan de Heere zooveel kwaad gedoogen? Het kan de oprechten wel eens in twijfel brengen, terwijl de goddelooze zich beroemt en zegt: “de Heere ziet het niet,” of “daar is geen God.”

Maar onze psalm zegt ons wie God, onder alle lijden en strijd en bij al het woeden der goddeloozen voor zijn volk en kinderen is, en wat zij, schuilende onder de vleugelen van zijne goedertierenheid aan dien God hebben, hoe Hij ze beveiligt, verkwikt en versterkt tot volle verzadiging toe. En meer dan dit, onze psalm wijst ons op het einde, op de uitkomst. De Eeuwige neemt de eeuwen voor Zich en zijne werken; de volle openbaring van zijne genade en toorn wacht op dat einde. In Christus is dat einde gewaarborgd, in zijn “het is volbracht” is alles opgesloten. Wat David in de verte aanschouwde is historie geworden, wij zien het van nabij, indien wij den Heere kennen en tot de oprechten van harte behooren. Eenmaal, welhaast zal het gezien worden, genade en toorn zal zich ten volle openbaren, en het woord van een anderen heiligen dichter des O.T. zal vervuld worden: “De zondaars zullen van de aarde verdaan worden, en de goddeloozen zullen niet meer zijn. Loof den Heere, mijne ziele! Hallelujah!”

PSALM 37

Een kostelijke medicijn tegen ontstoken harten.

Een psalm van David.

Deze psalm biedt een kostelijke medicijn aan tegen den geest, die Asaf met nijdige oogen deed zien op den voorspoed der goddeloozen. De grondgedachte is uitgesproken in vs. 1, “Ontsteek u niet over de boosdoeners; benijd hen niet, die onrecht doen.” Erger u niet aan het geluk der goddeloozen, maar vertrouw op den Heere en dien Hem, want der goddeloozen geluk gaat schielijk teniete, en God zal in het einde de rechtvaardigen kronen met vree en troost.

Daarom noemde de kerkvader Tertulliaan dezen psalm een “spiegel der voorzienigheid” en een ander “een drank tegen het murmureeren,” een “kleed der vromen, waarop geschreven staat: hier is de lijdzaamheid der heiligen.”

De uitvoering van deze grondgedachte is hoogst eenvoudig, in den vorm van spreuken naar het Hebr. alphabet ingedeeld, welke spreuken doorgaans uit vier leden bestaan. Eene andere verdeeling is moeilijk aan te geven. Toch zijn deze spreuken als kostbare paarden aan één snoer samengeregen, dat is, aan de telkens wederkeerende hoofdgedachte.

Wij lezen dezen psalm met tusschenvoegende verklaringen en opmerkingen.

1. **Aleph. Ontsteelt u niet over de boosdoeners; benijd hen niet, die onrecht doen.**

Zijt gij, die God vreest, in bange dagen, waarin uwe bestraffing er allen morgen is, terwijl de voorspoed van vele goddeloozen u in de oogen valt, erger u dan niet, laat zonde en satan u niet in toornig ongeduld over de bedeeeling Gods doen ontbranden, ontvlam niet in afgunst tegen hen, die onrecht doen, dat gij de wraak Gods over hen zoudt invoeren, maar let op hun einde.

2. **Want als gras zullen zij haast worden afgesneden, en als de groene grasscheutjes zullen zij afvallen.**

Hoe weelderig zij bloeien, hoe vast hun stand schijne, als alle vleesch zijn zij het gras gelijk, en al hunne heerlijkheid heeft geen hooger waarde en duur als de groene grasscheutjes. Gelijk het gras zijn tijd heeft om te wassen, maar dan haastelijk wordt afgesneden, of ontbloot van groeikracht, afvalt on verdort, alzoo gaat het met de boosdoeners, of God neemt ze te midden van hun bloei haastig weg als een Saul, Achab en Herodus, of zij nemen af en de sterkte van hun huis vergaat, en zij kunnen niet weder opstaan, Daarom ontsteek u niet over hen, u benijd hen niet, want de Heere is rechtvaardig, ook als Hij lankmoedig is over de boosdoenen, en Hij zijne kinderen schijnt te vergeten.

3. **Beth. Vertrouw op den Heere, en doe het goede; bewoon de aarde, en voed u met getrouwigheid.**

Dit is uw werk, godvruchtige, en niet om met nijdige en ongeduldige oogen te zien op den voorspoed van de boosdoeners. De Heere zij uw vertrouwen, Hij is uw deel. Tracht hem welbehagelijk te leven. Bewoon de aarde, zij is des Heeren en daarom de uwe; Hij gaf haar u ten erfdeel, en niet aan de goddeloozen. Laat waarheid en goede trouw uw voedsel zijn, zij zullen u meer versterken dan de overvloed der goddeloozen.

4. **En verlustig u in den Heere, zoo zal Hij u geven de begeerten uws harten.**

De goddeloozen verblijden en beroemen zich voor eene wijle als hun koorn en most vermenigvuldigen, maar de Heere en de volheid zijner genade is uw eeuwig deel, verlustig u met een onbekommerd hart in Hem. Kom door het geloof tot zijne schatkamers, en Hij zal u met kwistige hand geven wat uw hart, ook onder leed en ramp, van Hem begeert.

5. Gimmel. Wentel uwen weg op den Heere, en vertrouw op Hem; Hij zal het maken;

Uw weg zou u te veel, te zwaar zijn, gij zoudt onder uw last bezwijken. Daarom laat mijn raad u behagen, laat af van alle eigen werk, wentel uw last geloovig op den Heere, Hij wacht tot het u te zwaar zal zijn, en de uitkomst zal niet falen; Hij zal het maken.

6. En zal uwe gerechtigheid doen voortkomen als het licht, en uw recht als den middag.

Wordt uw recht door vuigen laster bezwalkt en verdonkerd, vrees niet, wacht op 's Heeren dag, dan zal het voortkomen gelijk de zon aan den morgen uit den duisteren nacht, en bij toeneming zal het helderder worden, evenals de zon in al haar kracht op den middag verschijnt.

7. Daleth. Zwijg den Heere, en verbeid Hem; ontsteek u niet over dengene, wiens weg voorspoedig is; over eenen man, die listige aanslagen uitvoert.

Daartoe moet het komen, al schreeuwt vleesch en hart er ook tegen, dit is den Heere welgevallig en uwe ziel nuttig. Daarom doet uzelfven geen kwaad en bezondig u niet tegen den Heere.

Immers, de voorspoed der goddeloozen spruit uit onrecht en bedrog hij zal met beu vergaan, en uwe erfenis blijft in eeuwigheid.

8. He. Laat af van toorn, en verlaat de grimmigheid; ontsteek u niet, immers niet, om kwaad te doen.

Laat toorn en grimmigheid u niet gelusten, hoe gij ook meent dat uw toorn billijk ontstoken is. Er is gevaar, dat gij u aan onheiligen toorn schuldig maakt, en de vrede uwer ziel, kinderen Gods, moet u boven alles kostelijk zijn.

9. Want de boosdoeners zullen uitgeroeid worden; maar die den Heere verwachten, die zullen de aarde erfelijk bezitten.

Wacht op 's Heeren tijd, haastelijk zal Hij over de boosdoeners komen en hen uitroeien. Maar zij, die den Heere verwachten, die Hem uit genade eeren in het geloof, zullen niet veroordeeld worden, zij zullen de nieuwe aarde erfelijk, eeuwiglijk bezitten en zich verheugen over 's Heeren goed.

10. Vau. En nog een weinig, en de goddelooze zal er niet zijn; en gij zult acht nemen op zijne plaats; maar hij zal er niet wezen.

Snellijk en spoorloos zal de goddelooze worden omgeworpen en weggestornd, als het huis, dat op een zandgrond gebouwd is; geen spoor van zijne grootheid en macht zal ervan hem meer zichtbaar zijn, en hij zelf zal storten in eeuwige verwoesting.

11. De zachtmoedigen daarentegen zullen de aarde erfelijk bezitten, en zich verlustigen over grooten vrede.

“Zalig zijn de zachtmoedigen, want zij zullen het aardrijk beërven,” Matth. 5:5. Deze zaligspreking is de bevestiging en verklaring van de uitspraak van den psalmist. De aarde, het land Kanaän, Israëls erfdeel als volk Gods, was het voorbeeld en onderpand hunner eeuwige erve in den Messias. De dichter ziet hier door op die eeuwige erve, hij die als een zachtmoedige hier Kanaän uit de hand van God in het geloof ten erve had, hem wachtte eene eeuwige bezitting, waar hij zich eeuwig in het heil des Heeren verlustigen zou.

Die belofte was en is de grond der hope voor de ware godvruchtigen van alle tijden, als het hun helder is voor het oog der ziel, zien zij er naar uit, en in droevige en bange dagen en nachten leeren zij dan Gode zwijgen en verbeiden, want hun heil komt.

De dichter gaat voort het den rechtvaardige duidelijk te maken, dat er waarlijk geene reden

voor hem bestaat om den goddelooze te benijden, of ook te vreezen.

12. Zain. De goddelooze bedenkt listige aanslagen tegen den rechtvaardige, en hij knerst over hem met zijne tanden.

13. De Heere belacht hem; want Hij ziet, dat zijn dag komt.

Waarom zal dan de rechtvaardige vreezen, want het oog des Heeren dat op hem is, ziet ook het vergeefsche woeden van zijnen vijand, en Hij, de Allerhoogste, bespot zijne aanslagen, want zijn vonnis is geveld, hij zal spoedig verbroken worden.

14. Cheth. De goddeloozen hebben het zwaard uitgetrokken, en hunnen boog gespannen, om den ellendige en nooddruftige neder te vellen, om te slachten, die oprecht van weg zijn.

15. Maar hun zwaard zal in hunlieder hart gaan; en hunne bogen zullen verbroken worden.

Staan de goddeloozen met hunne doodelijke wapenen gereed, om den nooddruftige te treffen, hunne wapenen zullen in hunne eigene harten gaan. Zoo weinig heeft de oprechte van harte den geweldigen goddelooze te vreezen. De trotsche en nijdige Haman komt aan de galg, die hij voor Mordechai heeft opgericht, en de engel des Heeren, die Petrus verlost, slaat een Herodes, dat hij van de wormen gegeten wordt.

16. Teth. Het weinige, dat de rechtvaardige heeft, is beter dan de overvloed veler goddeloozen.

17. Want de armen der goddeloozen zullen verbroken worden; maar de Heere ondersteunt de rechtvaardigen.

In en onder alles is het lot der rechtvaardigen boven dat der goddeloozen te prijzen. Hebben zij weinig goederen dezer wereld, en is dit vaak zoo; want zij zijn niet vele wijzen naar het vleesch, niet vele machtigen, niet vele edelen, maar het dwaze, en het zwakke, en het onedele der wereld heeft God uitverkoren.

Maar hoe weinig zij bezitten, zij bezitten en genieten het in God. Beter is hun schotel met groen moes, dan een huis vol geslachte beesten. De overvloed, zelfs die van vele goddeloozen, maakt hen niet rijk en gelukkig, omdat zij niet rijk zijn in God. Hoe zien wij dit in het leven bevestigd. De armen, het vermogen en het geweld der goddeloozen zullen verbroken worden, hunne schatten zullen hun geen nut doen, maar de Heere ondersteunt de rechtvaardigen, vs. 17, Hij verheerlijkt zijne kracht in hunne zwakheid, en zij doen in tijden van nood en gevaar kloeke daden, die hunne vijanden beschaamd doen staan; de gevangene Paulus vermag in den storm en het gevaar meer dan de stuurman en de schipper, meer dan de 276 zielen, die met hem op het schip zijn.

En waar ligt hiervan de oorzaak?

18. Jod. De Heere kent de dagen der oprechten; en hunne erfenis zal in eeuwigheid blijven.

19. Zij zullen niet beschaamd worden in den kwaden tijd, en in de dagen des hongers zullen zij verzadigd worden.

De Heere kent de gelegenheid, de omstandigheden van de dagen der oprechten, niet slechts gelijk Hij alle dingen kent, maar Hij kent ze in liefde, gereed tot hunne hulpe, zij zijn de zijnen, zijne kinderen en erfgenamen, wier deel eeuwig, onverderfelijk is.

En in den kwaden tijd, in de dagen van kommer en honger, zorgt de Heere wonderbaar en wonderdadig voor hen. Hij geeft hun meer dan het noodige, zij worden verzadigd. Als gansch Kanaän schreeuwt van den honger, is er voor Jakob en zijn geslacht in Egypte koren in overvloed, en als Achab tevergeefs uitgaat om voeder voor zijne paarden, en zijn volk van honger omkomt, spijst de Heere Elia

20. Caph. Maar de goddeloozen zullen vergaan, en de vijanden des Heeren zullen verdwijnen, als het kostelijkste der lammeren; met den rook zullen zij verdwijnen.

Gelijk het kostelijkste der lammeren, hun vet, op het altaar in rook opgaat en verdwijnt, alzoo zullen de vetgemaakte goddeloozen als een offer van Gods wraakvuur verteerd worden, en hun vermogen met al hunne uitnemendheid zal dan in rook opgaan en verdwijnen. Ps. 68:2, 3.

21. Lamed. De goddelooze ontleent en geeft niet weder; maar de rechtvaardige ontfermt zich, en geeft.

In alles, ook in de handelingen des levens, wordt het onderscheid tusschen den goddelooze en den rechtvaardige openbaar. De goddelooze ontleent en geeft niet weder, hij zoekt hulp bij zijnen naaste, maar hij is of onmachtig of onwillig om het weder te geven, daarentegen de rechtvaardige ontfermt zich en geeft, God zegent den rechtvaardige, zoodat hij geven en uitstrooien kan; die door God ontfermd is, ontfermt zich.

22. Want zijne gezegenden zullen de aarde erfelijk bezitten; maar zijne vervloekten zullen uitgeroeid worden.

Want zijn gezegenden, zij die door God in Christus gezegend worden met de hemelsche en eeuwige, maar ook met tijdelijke goederen, zullen de aarde erfelijk bezitten, zij zullen zich bestendig in overvloed verheugen, maar zijn vervloekten, de onrechtvaardigen, aan wie Hij zijne gunst onthoudt en op wie zijn toorn rust, zij zullen, ook als zij tot grooten rijkdom komen, uitgeroeid worden. De ervaring bevestigt des dichters woorden, de arme godvruchtige is rijker en weldadiger dan de aanzienlijke, maar in wiens hart de vreeze Gods niet woont.

23. Mem. De gangen deszelven mans worden van den Heere bevestigd; en Hij heeft lust aan zijnen weg.

24. Als hij valt, zoo wordt hij niet weggeworpen; want de Heere ondersteunt zijne hand.

De stand van den rechtvaardige is zeker en wordt door den Heere bevestigd. De gangen deszelven mans, van den rechtvaardige, worden van den Heere bevestigd; en Hij heeft lust aan zijnen weg. De Heere houdt hem in zijne handelingen staande, en als hij mocht vallen, als list of geweld hem doen struikelen en vallen, zoo wordt hij niet weggeworpen, gelijk de goddelooze, want de Heere ondersteunt hem. Dit heeft de vrome boven den goddelooze voor, daarom, kinderen Gods, wanhoopt niet, God zal met u geene voleindiging maken ten kwade.

25. Nun. Ik ben jong geweest; ook ben ik oud geworden, maar heb niet gezien den rechtvaardige verlaten, noch zijn zaad zoekende brood.

26. Den ganschen dag ontfermt hij zich, en leent; en zijn zaad is tot zegening.

Wat David hier uitspreekt is regel, de godzaligheid heeft de belofte des tegenwoordigen en des toekomstigen levens, 1 Tim. 4:8. Zeker zijn er uitzonderingen, maar dezen bevestigen den regel. Een rechtvaardige, een vrome kan tijdelijk in nood zijn, David zelf was dit meermalen; hij kan naar oogenschijn een verlatene zijn, terwijl de Heere hem op het dichtst nabij is. Hij kan de hulp van anderen moeten inroepen, maar daarom is hij nog geen bedelaar. David spreekt zich hier zoo sterk uit, en hij mag dit doen, om de godvruchtigen in tijdelijke verlatingen en nood te troosten, dat God hen en hunne kinderen niet voor altijd verlaten zal en de armoede in hare schande ten prooi zal geven. Kinderen van godvruchtige ouders, maar die niet in de wegen hunner ouders wandelen, mogen zich met deze woorden niet vleien, de Heere bewaart de weldadigheid in het derde en vierde geslacht, maar er staat bij: dergenen die Hem vreezen.

27. Samech. Wijk af van het kwade, en doe het goede, en woon in eeuwigheid.

28. Want de Heere heeft het recht lief, en zal zijne gunstgenooten niet verlaten; in eeuwigheid worden zij bewaard; maar het zaad der goddeloozen wordt uitgeroeid.

29. De rechtvaardigen zullen de aarde erfelijk bezitten, en in eeuwigheid daarop wonen.

Het beginsel der ware Godzaligheid, niet der wet maar des geloofs, moet zich openbaren en bewijzen in een afwijken van het kwade, in een haten en vlieden van alle zonden, en in een najagen en betrachten van het goede, van alle gerechtigheid. Wij behoeven tot een leven in ware godzaligheid de kennis niet van vele en velerlei voorschriften en geboden, maar alleen een vernieuwd hart en een geheiligd geweten om te beproeven wat den Heere welbehagelijk is. Hieraan heeft God zijne belofte verbonden: en woon in eeuwigheid, dat is: “en gij zult bestendig en in vrede leven.”

Want God kan ons niets anders gebieden, en niets anders is Hem welbehagelijk; het is gegrond in zijn Wezen, Want Hij, de Heilige, heeft het recht, de gerechtigheid lief. En naar ditzelfde recht zal Hij zijne gunstgenooten niet verlaten, Hij kan Zichzelven niet verloochenen; niet alleen naar zijne genade maar ook naar zijne rechtvaardigheid blijft Hij de Getrouwe.

Daarentegen eischt zijne liefde tot het recht even noodzakelijk, dat het zaad der goddeloozen wordt uitgeroeid. Dit is geene hardheid of willekeur in God. Het booze en de boozen kunnen voor zijn aangezicht niet bestaan. Het booze, als de ontkenning van het goede, als vijandschap tegen God, het hoogste goed, heeft de wortel van zijn eigene veroordeeling en ondergang in zich, hoe zien wij dit in de geschiedenis.

De goddeloozen, de dienaren der zonden en der wereld, die God in Christus niet kennen noch liefhebben, hebben geene toekomst, hoe zij voor een tijd ook bloeien, dit is alleen het deel der rechtvaardigen, van hen, die hoe zij zichzelf ook te veroordeelen hebben, toch van harte begeeren af te wijken van het kwade en te doen het goede.

Zij zullen de aarde erfelijk, van geslacht tot geslacht bezitten, en in eeuwigheid bestendig daarop wonen.

Daarom, o mijne ziele, ontsteek u niet over den voorspoed der goddeloozen, benijd hen niet, die onrecht doen, maar wordt ook niet verdrietig en twijfelmoedig, als God met u in tegenheden wandelt, als Hij u beproeft.

Let op het einde, en bekommer u slechts over ééne zaak: Gode in Christus welbehagelijk te zijn en voor Hem te leven. De Heere is recht in al zijn weg en werk, maar uit ons de duisternis en al het kromme. Hij blijft getrouw, want genade en waarheid zijn in Christus de vastigheden van zijnen troon.

De dichter van dezen psalm volhardt tot het einde toe bij zijne grondgedachte: alleen ware godzaligheid leidt tot waar geluk in tijd en eeuwigheid, en als het den goddelooze wel gaat, en hij in voorspoed leeft, is dit enkel schijn. Het verdriet hem niet deze grondgedachte veelmalen te herhalen, en telkens weder met nieuwe bewijzen te staven, opdat de rechtvaardigen onder hun druk en lijden niet ontstoken worden in hunne harten, ziende der goddeloozen voorspoed.

Maar hij wil ook niet, dat iemand zich zonder goeden grond voor een rechtvaardige houde, en zich ijdelijk met zijne woorden trooste. Daarom beschrijft, kenmerkt hij nog eenmaal den rechtvaardige in zijne woorden, in de gezindheid van zijn hart en zijne daden.

30. Pe. De mond des rechtvaardigen vermeldt wijsheid, en zijne tong spreekt het recht.

31. De wet zijns Gods is in zijn hart; zijne gangen zullen niet slibberen.

De mond des goddeloozen vloeit over van dwaasheid en zotternij, van onrecht en bedrog, want uit den overvloed zijns boozen harten spreekt zijn mond, hij kan zichzelf niet inbonden.

Gansch anders is het met den waren godvruchtige gesteld; ware wijsheid, woorden van wetenschap en heilige ernst vernachten op zijne tong, en de opening van zijne lippen is recht en waarheid.

En hoe kan dit anders? De wet zijns Gods is in zijn hart, vs. 31a. De wet Gods is niet boven of buiten hem, zij dwingt en dreigt hem niet, gelijk zij de goddeloozen, de onwedergeborenen doet, maar zij is door Gods vinger in zijn hart geschreven, zij is met hem één geworden, hij heeft haar lief gekregen, al zijne vermakingen zijn in haar. Dat is de gezindheid des harten van den in Christus gerechtvaardigde en in Hem wedergeborene.

Daarom is het ook van hem waar: Zijne gangen zullen niet slibberen, niet uitglijden en uitwijken van de rechte paden des Heeren, hij is geschoeid met de bereidvaardigheid des Evangelies, God heeft zijn hart verwijd door ware vreugd om het pad van zijne geboden te loopen; en mocht hij tegen zijn wil vallen, de Heere verwerpt hem niet, maar ondersteunt zijne hand.

32. Tsade. De goddelooze loert op den rechtvaardige en zoekt hem te dooden.

33. Maar de Heere laat hem niet in zijne hand; en Hij verdoemt hem niet, als hij geoordeeld wordt.

Merk daarentegen op den goddelooze: De goddelooze, vol boosheid, loert, als een verscheurend dier, op den rechtvaardige, en zoekt hem te dooden, vs. 32. Toch gelukken zijne aanslagen niet: Maar de Heere laat hem niet in zijne hand; en Hij verdoemt hem niet, als hij door de goddeloozen in het gericht geoordeeld wordt. De kerkvader Tertulliaan troostte zijne mede vervolgdten met deze woorden: "indien wij van de wereld worden verdoemd, worden wij van God vrijgesproken."

34. Koph. Wacht op den Heere, en houd zijnen weg, en Hij zal u verhoogen, om de aarde erfelijk te bezitten; gij zult zien, dat de goddeloozen worden uitgerooid.

Dat is de eenige, veilige en heilige weg, die den rechtvaardige overblijft. Den Heere geloovig in lijdzaamheid en lankmoedigheid te verbeiden; Gods' weg te houden; tot zijne redding of wraakneming zijne handen niet uitsteken tot onrecht, want de Heere zal hem ter zijner tijd verhoogen, terwijl zijne oogen het jammerlijk einde der goddeloozen zullen aanschouwen.

David spreekt hier uit eigene ervaring. Het was hem in dagen der vervolging onder Sauls hand gegeven geworden zoo den Heere te verbeiden, hij had, hoe er toe aangezet, zijn hand niet geslagen aan den gezalfde des Hoeren, en hoe had de Heere hem verhoogd, en zijne vijanden, wat was in het einde, hun lot geweest?

35. Resch. Ik heb gezien eenen gewelddrijvenden goddelooze, die zich uitbreidde als een groene inlandsche boom.

36. Maar hij ging door, en zie, hij was er niet meer; en ik zocht hem; maar hij werd niet gevonden.

Die gewelddrijvende goddelooze prijkte als een groene, sappige inlandsche boom, in eigen grond geplant. Hij tierde welig, maar hij ging door, hij verkwijnde en verdorde, en zie hij was niet *meer*; spoorloos was de breedgetakte en bloeiende boom verdwenen, en ik zocht hem, maar hij werd niet gevonden. Van zulke voorbeelden is de geschiedenis vol; let op het einde van zoo vele gewelddrijvende goddeloozen, die de schrik der wereld en de roede der gemeente Gods geweest zijn, wat was het einde van een Farao en Nebukadnezar, van een Alexander den Groote en van den Franschen tiran? Zie rondom u in kleiner kring van stad of dorp, wat was het einde van dien trotschen overheerscher en dwingeland zijner geringere medeburgers? Gij hebt gezien

hoe hij en zijn geslacht is opgekomen, hoe hij zich uitgebreid heeft en gevreesd maakte, en waar is hij en zijne nakomelingen?

Hoe anders is het einde der godvruchtigen, al is er hunne bestraffing allen morgen.

37. *Schin.* Let op den vrome, en zie naar den oprechte; want het einde van *dien* man zal vrede zijn.

38. Maar de overtreders worden te zamen verdelgd; het einde der goddeloozen wordt uitgeroeid.

Is het de wil van God, dat zij door vele verdrukkingen ingaan in het koninkrijk Gods, hun einde, de uitkomst van hun weg, zal niet dan vrede zijn.

Zij verdorren en verdwijnen niet spoorloos gelijk de goddeloozen. De godzaligheid heeft de genadige belofte van het eeuwige leven, zij zijn Gods eigendom in Christus Jezus. God bergt zijn eigendom, zoo getrouw door Hem bewaakt en bewaard, met eigen hand op, en dit vaak tegen kwade en zware tijden; zij zullen ingaan in vrede, zij zullen, gelijk koningen in hunne grafsteden, nederliggen op hunne slaapsteden, en zalig rusten van hun arbeid. Ook zoekt men niet tevergeefs naar hen; hun naam blijft in zegening, hunne kinderen staan na hen op, hun zaad blijft in zegeningen. Hoevele namen van godvruchtigen, die wij in hun leven gekend hebben, en aan wier stervenssponde wij stonden, gedenken wij hier, en zeggen: “God heeft zijn woord aan u bevestigd, uw einde was vrede!”

Welk eene tegenstelling met het einde dergenen die God niet kennen en in hunne zonde sterven. Zien wij dit hier, ook in het sterven, niet altijd, eenmaal zal dit onderscheid gezien worden, “Dan”, zegt de Heere bij den laatste der profeten, “zult gijlieden wederom zien, het onderscheid tusschen den rechtvaardige en den goddelooze, tusschen dien, die God dient, en dien, die Hem niet dient.”

De ware vromen hebben niet te vreezen, hun is een beter lot bereid:

39. *Thau.* Doch het heil der rechtvaardigen is van den Heere; hunne Sterkte ter tijd van benauwdheid.

Al is er niets van zichtbaar, al klagen zij: “alle deze dingen zijn tegen mij,” hun heil is van den Heere, Hij ondersteunt hen en redt hen uit in de benauwdheid; denk aan een Jakob en David, aan een Job en Daniël en aan die geheele rei van beproefde geloovigen, en hoe zichtbaar God bewezen heeft: “Ik sterke, Ik ondersteune u, ik zal rond geven, mijn oog zal op u zijn!”

40. En de Heere zal hen helpen, en zal hen bevrijden; Hij zal ze bevrijden van de goddeloozen, en zal ze behouden; want zij betrouwen op Hem.

Want zij betrouwen op Hem, dat is Davids laatste woord. De weg des behouds is die des geloofs en des betrouwens. Zoo wil het de Heere. Aan wat wij zien met onze oogen kunnen wij ons niet vasthouden; bezien wij, als Asaf, de dingen met de verduisterde oogen onzes verstands, dan glijden onze voeten vaak uit, maar in het heiligdom des geloofs wordt alles helder, en te midden van druk en leed zingt dan ons hart: Want ziet, die verre van U zijn, zullen vergaan; Gij roeit uit al wie van U afhoereert; maar mij aangaande, het is mij goed nabij God te wezen; ik zet mijn betrouwen op den Heere, Heere, om al uwe werken te vertellen.

PSALM 38

De klachten van een waar bekommerde.

1. Een psalm van David, om te doen gedenken.

Dit is een psalm uit de diepte, waarin David zich als door het vuur van Gods gramschap heenworstelt, om weer zijn aangezicht in gunst te aanschouwen. Deze klaagzang behoort tot de zeven boetsalmen, waarvan er 4, (psalm 6, 32, 51 en 38), uit den tijd van Davids verootmoediging en wederkeering tot den Heere zijn, na zijne zonde met Bathseba.

In tijdorde schijnt psalm 6 de eerste, 38 de tweede en 51 en 32 de derde en vierde te zijn. Psalm 6 is naar inhoud en vorm het nauwst aan onzen psalm verwant. David is in den eersten tijd van het ontwaken en openbreken van zijn geweten, dat maanden achtereen in bezwijming gezonken was. Het: “gij zijt die man!” van Nathan is als een scherp tweesnijdend zwaard in zijne ziel gegaan, en is dóórgedrongen tot hare binnenste deden, en is een oordeeler, een rechter der gedachten en overleggingen zijns harten geworden, die hem veroordeelt, en hem het heilig ongenoegen Gods loodzwaar en verpletterend doet ondervinden.

Dit hevig en ondragelijk lijden van zijn diep doorwonde ziel tast ook zijn lichaam aan, 's Heeren vurige pijlen zijn in hem gedaald, er is niets geheels in zijn vleesch, een verachtelijke en doodelijke kwale en plage heeft hem aangegrepen. En dit lijden wordt verzwaard door het laakbare gedrag zijner bekenden en vrienden, die zich verre van hem houden als van een melaatsche, terwijl zijne, vijanden zijne ziel zoeken, hem strikken en lagen leggen, en niet spreken dan van de verderving zijner ziele.

En toch — het zal ons bij de verklaring duidelijk worden — zijn geloof heeft niet opgehouden; de onverderfelijke en onuitroeibare wortel zijns geestelijken levens, waarmede hij in God wortelt, is nog in hem. Gloeit ook de gramschap des Heeren in zijn boezem, het geloof in de ontfermingen Gods wordt in hem niet verteerd, en met smeekingen en geweene baant hij midden door dien toorn een weg tot Gods Vaderhart.

Daarom noemt hij het een psalm, “om te doen gedenken”, dat is een bid- en boetsalm om tot gedachtenis op te klimmen tot God, opdat Hij Zich zijner ontferme. Het Hebr. woord, door de onzen voor “om te doen gedenken” vertaald, is van hetzelfde woord, dat Lev. 2:2 voor “gedenkoffer” is overgezet. Het gedenkoffer was een der vuuroffers, dat uit meel, olie en wierook bestond, en waarvan de liefelijke geur, als het zinnebeeld des gebeds van den offeraar, ter gedachtenis opklom voor God. Misschien werd deze psalm en psalm 70, die ook dit opschrift heeft, bij het opbrengen van het gedenkoffer gezongen.

Buiten het opschrift vs. 1 vervalt de psalm in 3 deelen; vs. 2-9; 10-15; 16-23.

Het begin vs. 2 doet ons aan vs. 2 van psalm 6 denken, waarmede het bijna woordelijk overeenstemt:

2. O Heere! straf mij niet in uwen grooten toorn, en kastijd mij niet in uwe grimmigheid.
3. Want uwe pijlen zijn in mij gedaald, en uwe hand is op mij nedergedaald.
4. Er is niets geheels in mijn vleesch, vanwege uwe gramschap; er is geen vrede in mijne beenderen, vanwege mijne zonde.
5. Want mijne ongerechtigheden gaan over mijn hoofd; als een zware last zijn zij mij te zwaar geworden.
6. Mijne etterbuilen stinken; zij zijn vervuild, vanwege mijne dwaasheid.
7. Ik ben krom geworden; ik ben uitermate zeer nedergebogen; ik ga den ganschen dag in

het zwart.

8. **Want mijne darmen zijn vol van eene verachtelijke *plage*, en er is niets geheels in mijn vleesch.**
9. **Ik ben verzwakt, en uitermate zeer verbrijzeld; ik brul van het geruisch mijns harten.**

Wij hebben niet meer noodig dan deze eigene beschrijving van Davids smartelijk en afzigtelijk lijden te lezen, om iets te beseffen van hetgeen hij naar lichaam en ziel leed. Zijn lijden komt dat van een Job nabij. De teekening der verachtelijke werkelijkheid zijns lijdens is misschien voor sommiger kiesche oogen⁷ te afzigtelijk⁸, maar zij spreekt daarom te meer voor hare waarheid, of wie beschrijft zichzelf zoo, indien hij zoo niet ware.

Er zijn uitleggers die in deze teekening van een lichamelijk lijden slechts de beeldspraak willen zien van Davids innerlijke zielskwalen en plagen. Dat die beeldspraak elders in de Schrift gevonden wordt, zooals in Jes. 1:5, 6, ontkennen wij niet, maar wij zien geen grond, waarom wij David hier zoo zouden verstaan te hebben. Dat zijne ziel doodelijk doorwond is, hooren wij uit zijne klachten, maar dat zijn lichaam het evenzeer is, laat geen twijfel over, immers zijne liefhebbers en vrienden staan tegenover hem als tegenover een besmettelijke en onreine melaatsche.

Zijn lichaamslijden heeft zijn grond in de *plage* en kwale zijner ziel. Hij verbergt dit niet, hij bekent het openlijk, en meer dan eenmaal, vs. 4, 5 en 6. Om zijne zonde, ongerechtigheden en dwaasheid zijn de vurige pijlen van 's Heeren grimmigheid in hem gedaald, en is zijne hand op hem gedaald, vs. 3.

Een vuur brandt, gelijk een koortsgloed in al zijne leden, zijne teederste deelen, zijne ingewanden zijn ontstoken, en afzigtelijke zweren bedekken hem geheel.

Maar de pijn in de pijn, de smart in zijn smart, is zijne zonde. Het is een dubbel lijden, waarvan het onzichtbare het zwaarste voor hem is. Hij heeft tegen God gezondigd, zwaar en menigmaal heeft hij overtreden, en de gestrenge roede Gods rust op hem, het is hem bange.

Daarom breekt hij in de bittere smart zijner ziele uit: "O Heere!, straf mij niet in uwen grooten toorn, en kastijd mij niet in uwe grimmigheid." Dat is geene klacht van ongeduld, zelfs geene bede om dadelijke uitredding en genezing. Aan die uitroep ligt de erkenning van het rechtvaardige van 's Heeren bezoek ten grondslag, rechtvaardig en heilig is de Heere, dit wil hij erkennen, ook al krimpt ziel en lichaam weg onder de zwaarste smarten.

Maar daar is iets, dat hem ondragelijk is, en hieraan herkennen wij den man naar Gods hart, dit namelijk, dat God hem zou straffen in Zijn richterlijken toorn en niet kastijden als een Vader. David kent den Heere van nabij als een verzoend God in den Messias, hij heeft te veel van zijne gunst genoten, en staat te nauw met Hem in vriendschap, van dien God als een Vader getuchtigd te worden kan en wil hij dragen, hij zal zijne roede zelfs kussen, maar als een kind des toorns van Hem geslagen te worden, dat is hem ondragelijk, dat bidt hij met sterken aandrang af.

In eene gelijke gemoedsgestalte hooren wij Jeremia bijna met dezelfde woorden bidden: "Kastijd mij, Heere! doch met mate, niet in uwen toorn, opdat Gij mij niet te niete make" Jer. 10:24. En wie onder de beproefde en geplaagde kinderen Gods verstaat, hier David niet, en bad wel niet eens zoo tot den Heere. Het is eene geloofsbede, maar die tegelijk getuigt van de liefde tot God en de kinderlijke betrekking op Hem, die voor het kind van God de hoogste waarde heeft. Zulke lijdens zijn, al treffen hen ook verachtelijke en afzigtelijke plagen, nog niet de

⁷ kiesche oogen= sensitiewe, gevoelike oë

⁸ afzigtelijk=afstootlik

beklagenswaardigsten, integendeel, al brullen zij ook van het geruisch huns harten, zij deelen toch in Gods gunst, en vreezen zij, dat God hen in zijn toorn kastijdt, hierin bedriegen zij zich of tracht satan hen te bedriegen; de Heere tuchtigt hen, als een vader den zoon, dien Hij liefheeft, en wij zullen het in David hooren en zien, Hij blijft ze in gunst gedenken.

Heeft David in het eerste gedeelte, van vs. 2—9, in diepbewogen taal zijn ondragelijk ziels- en lichaamslijden beschreven, waardoor hij na eeuwen ons gevoel aandoet en ons hart schokt, in het tweede gedeelte, van vs. 10—16, wordt zijn toon kalmer, hij is blijkbaar tot meerdere rust en stilte gekomen. Wij hooren het:

10. Heere! voor U is al mijne begeerte; en mijn zuchten is voor U niet verborgen.

Nog altijd houdt des dichters lijden aan, wij hooren het in de volgende verzen; maar innerlijk is er verademing, verlichting gekomen, nadat hij in smartelijke klachten zijn ondragelijk ziels- en lichaamsleed beschreven heeft. Wij verstaan David hier; de lijdende wil zijn ellende en jammeren uitspreken, het hart wil een klager hebben, en gevoelt zich verlicht, wanneer het een oor en hart vindt, dat naar zijn klacht hoort.

Maar toch is het bij David nog iets meer, De vreeze, dat God hem in zijn grooten toorn strafe en in zijne groote grimmigheid kastijdde, is wijkende, en de liefelijke Geest van het kindschap Gods, van 's Heeren gunst, begint weer in zijne ziele te ruischen, de vrijmoedigheid en vertrouwelijkheid des geloofs herstelt zich weer.

Hij heeft niet geklaagd alsof hij meende, dat de Heere, zijn God, het niet zou weten, of dat zijn getrouwe Ontfermer hem vergeten zou. Integendeel, “al mijne begeerte,” zoo spreekt hij, “Heere is voor U, en mijn zuchten is voor U niet verborgen.”

Dit is meer dan een algemeen geloof aan Gods alwetendheid, waardoor wij bekennen dat geen ding voor God verborgen is. Het is de belijdenis van een innig en zalig geloofsbewustzijn, waarbij de Heilige Geest in zijn hart getuigt, dat hij, hoe schuldig ook, met al zijne nooden en ellende bij zijn God bekend is, en al zijn begeerte en zuchten tot gedachtenis voor God zijn opgeklommen.

Er ligt groote nadruk op dat “voor U” en dat “voor U niet verborgen.” De geloovige heeft, vooral onder hevige smarten en zware beproeving, aan die wetenschap behoefte, maar hij heeft er ook genoeg aan: al zijne zaken liggen voor Gods aangezicht, Hij zal het maken.

Toch is zijn strijd en lijden nog niet geëindigd, al ware het alleen de nawerking, de natrilling der hevige zielsschokken, die hem doen zeggen:

11. Mijn hart keert om en om; mijne kracht heeft mij verlaten; en het licht mijner oogen, ook zij zelven zijn niet bij mij.

“Om en om wentelt zijn hart,” hij is tot den grond zijner ziel bewogen, zijn hart krimt in één of zet zich uit, al zijne aandoeningen zijn in aanhoudende beweging, hij is geheel verzwakt, “zijn kracht heeft hem verlaten.” Hij is gansch nooddruftig, door weenen, waken en smarten is zelfs het licht zijner oogen verduisterd, hij is als een die den dood nabij is. Ps. 13:4.

Heul en troost van menschen, zelfs van die hem naast bestaan, derft hij:

12. Mijne liefhebbers en mijne vrienden staan van tegenover mijne plage, en mijne nabestaanden staan van verre.

Hij is meer dan alleen gelaten in zijn lijden, het is als hooren wij Job in zijne verlating klagen, hfdst. 19:13—20. Zijne liefhebbers en zijne vrienden zijn er, maar zij staan van verre “van tegenover zijne plage.” Zij vreezen tot hem te naderen, zij aanschouwen hem met schuwe

blikken als ware hij een melaatsche, zij geven geen enkel bewijs van gemeenschap.

Dit moet David zwaar gevallen zijn. Hij, de man, die altijd met zijn lijdende vrienden leed, Ps. 85:13, ziet zich thans zoo vergolden.

Vrienden en naastbestaanden verzwaren zijne smart, en zijne vijanden, zijne vervolgers, zoeken zijn kwaad en spreken niet dan verderving:

13. En die mijne ziel zoeken, leggen mij strikken, en die mijn kwaad zoeken, spreken verdervingen, en zij overdenken den ganschen dag listen.

Wel is de hand Gods zwaar op David; de machteloze lijder is een prooi van de list en het wreed geweld zijner vijanden, die verderving over hem spreken, als over een die van God verlaten en verworpen is.

En hoe is hij onder dit alles gesteld?

14. Ik daarentegen ben als een doove; ik hoor niet en als een stomme, die zijnen mond niet opendoet.

15. Ja, ik ben als een man, die niet hoort, en in wiens mond geene tegenredenen zijn.

16. Want op U, Heere! hoop ik; Gij zult verhooren, Heere, mijn God!

Uit deze vss. schijnt te blijken, dat Davids, vijanden hunne verderving en vervloeking in zijne tegenwoordigheid tegen hem uitspreken. Zoover is het gekomen, zoo diep wordt hij geminacht en veracht, dat men luide in zijn aangezicht tegen hem het kwade uitspreekt. Zeker hebben die vijanden niet nagelaten hem met allerlei smaadwoorden zijne zonden te verwijten, en zij meenen zich straffeloos te mogen vergrijpen aan den man, dien God zoo zwaar straffe en verdierf.

En David zwijgt en doet zijn mond niet open, “hij is als een doove, die niet hoort, en als een stomme, die geene tegen redenen heeft.” Kan hij zich dan niet verdedigen? Heeft hij dan geene tegenredenen? Gewis, hij heeft ze, voor de menschen kan hij zich verdedigen, maar niet voor den Heere. Voor God is hij schuldig, en de diepste bekommring zijner ziel is over zijne zonden, vss. 5, 6 en 19.

Daarom zwijgt hij, en spreekt hij geen woord tot zijne verdediging tegen zijne vijanden. Hij draagt geduldig wat God en menschen hem aandoen, en hij kan dit, omdat hij, hoe schuldig ook voor God, en hoe hij zichzelf te veroordeelen heeft, de hoop op de ontfermingen tot vergeving en redding hem niet begeeft, “Want op U, Heere!” zoo spreekt hij, “hoop ik, Gij zult verhooren, Heere, mijn God!”

Er is in dit gedeelte van den psalm veel, dat ons aan den eenigen Lijder, aan Christus, doet denken, wiens voorbeeld David was, Tellen wij dezen psalm niet stellig onder de Messiaansche psalmen, vss. 12—14 hebben toch eene sprekende overeenstemming met hetgeen ons de Evangeliën mededeelen van Hem, die Zich als een stemmeloos lam overgaf, en die, als Hij leed, niet dreigde.

Gods kinderen kunnen hier van David leeren hoe zij zich onder kruis en lijden tegenover God en menschen te gedragen hebben, en zij, die den waren godvruchtige gram zijn, kunnen uit dezen psalm zien, dat zij zich deerlijk bezondigen, en gansch niet straffeloos Gods kinderen in hun lijden smaden en vervolgen. God alleen rekent met zijne schuldige kinderen af; maar Hij doet het in Christus als een verzoend Vader, en verdoemt hen niet, als Hij ze oordeelt, maar behoudt ze, ook als de gansche wereld verderving tegen hen spreekt.

Zwijgt David onder zijn leed en smart voor de menschen, is hij tegenover zijne

beschuldigers en belagers als een doove en stomme, voor het aangezicht van zijn God zwijgt hij niet, bij Hem blijft hij hulp en troost zoeken, opdat hij niet bezwijkte, en zich zijne vijanden over hem niet groot maken:

17. Want ik zeide: Dat zij zich toch over mij niet verblijden! wanneer mijn voet zou wankelen, zoo zouden zij zich tegen mij groot maken.

18. Want ik ben tot hinken gereed, en mijne smart, is steeds voor mij.

David beseft diep en levendig zijn gevaar. “Want ik ben tot hinken gereed,” hij is zoo verzwakt, dat hij elk oogenblik vallen en bezwijken kan, “en mijne smart,” zoo klaagt hij, “is steeds voor mij.” Wij verstaan door zijn “smart” niet alleen de smart van zijn ziels- en lichaamslijden, maar ook zijne vijanden, die zooveel smart tot zijne smart toedoen. Hij lijdt zonder tusschenpoozing, zonder verademing.

En wat kwelt hem het meest? Dit, dat zijne vijanden zich over zijn val en ondergang zouden verblijden en groot maken. In de kamp zijner vijanden zou een gejuich opgaan, satan en zijne medestanders zouden in hunne handen klappen, en uitroepen: “dat is nu de man, die op God betrouwde, en zich in zijne oprechtheid beroemde!”

David in zijn betrouwen op God is hun een aanstoot, een lastige steen der ergernis, dien zij in hun hart een doodelijken haat toedragen. In zijn voorspoed hebben zij zich stil gehouden, zij verbeterden zich, maar vreesden hem. Thans, nu hij in het ongeluk is, komen zij, gelijk het wild gedierte bij nachte, uit hunne holen, en spreken luide verderving tegen hem. Zij verheugen zich reeds bij voorbaat, dat zij zich over zijn val zullen verblijden en groot maken.

David weet dit alles, hij kende in zijn voorspoed ook zijne vijanden, al heetten zij zich zijne vrienden. Daarom spreekt hij tot God: “dat zij zich toch over mij niet verblijden.” Niets is hem smartelijker dan de enkele mogelijkheid, dat dit gebeuren zou. Immers de naam des Heeren is hierin betrokken, zij haten hem, en zoeken zijn ondergang, omdat hij op den Heere vertrouwt en zich beroemt Gods gunstgenoot te zijn.

En haten hem nu die vijanden zonder oorzaak, zijn God, Wiens hand zoo zwaar op hem drukt, heeft oorzaak te over, tegen Hem heeft hij overtreden, zwaar en menigmaal, hoe diep gevoelt hij dit:

19. Want ik maak U mijne ongerechtigheid bekend; ik ben bekommerd vanwege mijne zonde.

20. Maar mijne vijanden zijn levende, worden machtig; en die mij om valsche oorzaken haten, worden groot.

Hier herkennen wij weer den man naar Gods harte, wien zijne zonden het zwaarst wegen, en ze niet voor God verbergen wil. Zijne vijanden, die in hunne boosheid tegen hem machtig en groot worden, hebben geen oorzaak voor hetgeen zij tegen hem doen, maar de Heere wel.

Voor God weet hij zich schuldig, Hem maakt hij met hartgrondig berouw en diepgevoelde smart zijne ongerechtigheid bekend, en voor Hem roept hij uit: “ik ben bekommerd vanwege mijne zonde.” Het enkelvoud “mijne ongerechtigheid” en “mijne zonde” doet ons hier, gelijk wij vroeger reeds opmerken, denken aan Davids zonde met Bathséba. Nog deelt hij niet in den vollen troost der vergeving, zooals wij hem dien in psalm 51 en 32 hooren uitspreken. Is hij iets nader gekomen dan in psalm 6, in de volle vrijspraak van zijn zware schuld kan hij zich nog niet verheugen. Hij kan nog niet betuigen: “en Gij vergaaft de ongerechtigheid mijner zonde.” Het is voor hem nog geen “vindenstijd,” zijn geweten getuigt nog tegen hem, Gods wet en de satan veroordeelen hem nog.

Hij is in bekommering, in vreeze over zijne zonde. De vreeze voor ’s Heeren rechtvaardige

toorn en gramschap vervult zijne ziel, en baart hem meer zorg en smart dan al het lijden zijns lichaams, dan al wat zijne vijanden hem aandoen.

En toch heeten wij David in zijne bekommering niet ongelukkig. Het is de ware bekommering bij hem, zij is een bewijs, dat de Geest des Heeren bezig is hem te ontdekken, te overtuigen en tot den Heere weder te brengen. De verbreking des harten is bij hem begonnen, het schuldgevoel is ontwaakt, hij ziet en gevoelt zijne zonde, en spreekt ze uit voor God, hij bekent ze, en ziet uit naar vergeving. Straks zal de vrijmoedige Geest hem het “zijt mij genadig, o God! naar uwe goedertierenheid” doen uitspreken, en zijne ziel zal gered worden.

Want hoor, hoe hij onder al zijne bekommering over zijne zonde tot God de toevlucht neemt:

22. Verlaat mij niet, o Heere, mijn God! wees niet verre van mij.

23. Haast U tot mijne hulp, Heere, mijn heil!

“Heere, mijn heil!” dat is zijn laatste woord. Wel een bewijs, dat ware bekommering over de zonde het geloof niet buitensluit, en de vrijmoedigheid des gebeds niet wegneemt. Ware dit het geval, de bekommerde over zijne zonde zou gewis omkomen, maar dezelfde Geest, die het hart bekommerd maakt, doet het ook tot den Heere vluchten. Het is eene droefheid naar God, die tot God leidt, en onderscheidt zich hierin van de gemeene gewetensovertuigingen en angsten, die den mensch van God afdrijven, en daarom geene onberouwelijke bekeering werken.

Davids bekommering is te begeeren, zij is heilig, zij is uit God, zij verheerlijkt God en dient der ziel tot behoudenis. Alle ware geloovigen kennen die bekommering, zij schuwen haar niet, maar betuigen: ach, ware ik meer bekommerd over mijne zonde! Het zal wel een van de grondgebreken onzes tijds zijn, en waarom er onder hen die het waarachtig Christendom belijden zoo weinig licht, en leven is, dat deze ware bekommering zoo schaars gevonden wordt. Aan bekommering ontbreekt het niet, zij is velen van het aangezicht te nomen, maar waarover? Mijn lezer of lezeres beantwoorden wij dit zelf voor God, en dan gewis hebben wij ons te bekommeren, dat wij het zoo weinig in waarheid ever onze zonden zijn.

PSALM 39

Verstomd van stilzwijgen.

1. Een psalm van David, voor den Opperzangmeester, voor Jedûthun.

Wij vinden in dezen psalm ten volle bevestigd wat Luther in zijne voorrede op het Boek der psalmen zegt: “hier ziet gij allen heiligen in het hart.”

En waarlijk, meer dan in eenige andere zijner heilige zangen doet David ons hier in zijn hart zien, en maakt hij ons getuigen van zijn innerlijken strijd onder zware verdrukking, maar ook van zijne overwinning door de kracht des geloofs, waardoor Hij zich vastklemt aan den Onzienlijke, en in Hem zich opheft en overwint.

Van vs. 2—7 beschrijft hij ons zijn zielestrijd, waarbij hij zich niet schaamt zijne zwakheid te belijden; van vs. 8—14 doet hij ons hooren, hoe de verborgen kracht van het onverderfelijk geloof zich weer in hem verheft, en hij op God zijne hope stelt.

Het is een psalm voor Jedûthun, één der drie opperzangmeesters, leiders der zangkoren bij den openbaren godsdienst, zie 1 Kron. 25:1-4. David gaf dus dezen psalm over tot gebruik en stichting der gemeente Gods, en hij is het gebleven, en zal het blijven, totdat de gansche gemeente het lied der volkomene verlossing in den hemel zal aan heffen.

Het eerste gedeelte, Davids zielestrijd en klacht:

2. **Ik zeide: ik zal mijne wegen bewaren, dat ik niet zondige met mijne tong; ik zal mijnen mond met eenen breidel bewaren, terwijl de goddelooze nog tegenover mij is.**
3. **Ik was verstomd door stilzwijgen, ik zweeg van het goede; maar mijne smart werd verzaard.**
4. **Mijn hart werd heet in mijn binnenste; een vuur ontbrandde in mijne overdenking; toen sprak ik met mijne tong:**
5. **Heere! maak mij bekend mijn einde, en welke de mate mijner dagen zij; dat ik wete, hoe vergankelijk ik zij.**
6. **Zie, Gij hebt mijne dagen een handbreed gesteld, en mijn leeftijd is als niets voor U; immers is een ieder mensch, hoe vast hij staat, enkel ijdelheid. Sela.**
7. **Immers wandelt de mensch als in een beeld; immers woelen zij ijdellijk; men brengt bijeen, nu men welft niet, wie hef naar zich nemen zal.**

Wij behoeven, om David hier te verstaan, eenige kennis van de geestelijke anatomie, van de ontleedkunde van het menschenhart, meer bijzonder van het hart der geloovigen onder zijne verdrukking.

David lijdt lang en zwaar onder de vervolging zijner vijanden; het naast denken wij aan zijne vervolging onder Saul, omdat hij in vs. 2 en 9 in het enkelvoud spreekt van “den goddelooze” en “dwaze.” “Die goddelooze is nog tegenover hem.” houdt zich nog staande, gaat steeds voort hem te vervolgen, zijn gevaar blijft aanhouden, hij vreest in het einde “gesteld te worden tot een smaad van dien dwaze.”

In dien toestand is zijn hart niet onderworpen, zijne ziel niet stille tot God. Satan en zijn verdorven natuur, zijn vleesch, zetten hem aan tot morren en opstand tegen God, die het gedooft, dat zijn vijand over hem heerscht en zich tegenover hem beroemt. Is hij niet in staat die aanhitsingen van satan en zonde in zijn hart tot zwijgen te brengen, ook als het leven uit God er zich tegen verklaart, toch wil hij zich bedwingen, zich intoomen, dat de klachten van

het morrend ongeloof niet over zijne lippen komen, opdat hij den naam zijns Gods niet onteere ten aanhoore van den goddelooze, die nog tegenover hem is, hij wil niet zondigen met zijne lippen.

Het is het heilige voornemen zijns harten, hij verklaart: “Ik zeide”, ik beloofde, ik zwoer: “ik zal mijne wegen bewaren,” ik zal nauwkeurig acht nemen op mijzelf, “dat ik niet zondige met mijne tong,” en met versterking herhaalt hij in beeldspraak: “ik zal mijn mond met een breidel bewaren”, met een muilband of muilkorf, gelijk men den mond van dieren besluit, opdat zij niet bijten of eten, Deut. 25:4.

Zoo zwijgt hij een wijle, en doet zich geweld aan om zijn morrend hart dood te zwijgen; “ik was”, zoo spreekt hij, “verstomd door stilzwijgen; ik zweeg van het goede”, van het vele goede, waarin de Heere mij nog deed deelen.

Maar het zwijgen, dat hij zichzelf heeft opgelegd is geen stillezijn voor God, geen zwijgen van de onderwerping des geloofs aan den Heere, die ruste geeft, integendeel, “mijn smart,” zoo klaagt hij, “verzwaarde.” De onderdrukte, met geweld beslotene opstand verheft zich met te meer kracht in het binnenste zijns harten: “Mijn hart werd heet in mijn binnenste, een vuur ontbrandde in mijne overdenking.”

Het gaat David als Jeremia, toen deze, moedeloos, omdat het volk, des Henen woorden verwierp, uitliep: “ik zal Zijner niet meer gedenken, en niet meer in zijnen naam spreken, maar het word in mijn hart als een brandend vuur,” Jer. 20:9. Een ondragelijke smart, gelijk aan een verterend vuur, woelt en woedt in zijn binnenste, de gewelddadig onderdrukte opstand wreekt zich, hij is onmachtig zich te bedwingen, zijn mond wordt als met geweld geopend, “toen sprak ik met mijne tong.”

Het vuur in zijn binnenste ontlast zich, en hij sprak: “Heere, maak mij mijn einde bekend, en welke de mate mijner dagen zij, dat ik wete hoe vergankelijk ik zij. Zie, Gij hebt mijn leeftijd een handbreed gesteld, en mijn leeftijd is als niets voor U.”

Het is een bittere klacht, als Job, begeert hij den dood boven het leven, hfdst. 6:8—11. Zijn leeftijd is een handbreed, en op die handbreed, die span tijds legt God zulk een last. En hij heeft dit gemeen met al wat mensch heet: “immers is een ieder mensch, hoe vast hij staat, enkel ijdelheid.” Schijn, en niet anders dan schijn is 's menschen aanzijn: “Immers wandelt de mensch als in een beeld”, een schaduw is hij, en niet meer. IJdel al zijn doen: “immers woelen zij ijdelijk; men brengt bijeen, en men weet niet, wie het naar zich nemen zal.” Wat zal hij dan nog verwachten? waarop zal hij hopen?

Is die bittere klacht des dichters af te keuren, toch zeggen wij: beter zoo geklaagd dan te verstommen door gewelddadig zwijgen. Een kind van God is in zulk een toestand der ziel te vergelijken bij een, die aan een gevaarlijke ziekte lijdt, en voor wien geene herstelling is te verwachten, zoolang de ziekte niet op zijn hoogst gekomen is; de crisis, zooals men dat noemt, is er nog niet, er is nog niets van te zeggen.

Evenzoo moet de ziel in hare krankheid het ziekteproces doorloopen, het moet tot zijn hoogte komen, en dan is het niet, zoo als bij lichamelijke krankheid, nog onzeker of de zieke zal behouden worden, neen, dan is de genezing zeker. Wij zullen het in David bevestigd zien.

Wij zien uit dit gedeelte van onzen psalm, dat een kind van God onder zijne beproeving, deerlijk kan mistasten, hoe welgemeend het moge zijn. David achtte het van zijn plicht te zwijgen, maar in stede van in het gevoel van zijne onmacht tot de kracht des Heeren de toevlucht te nemen, wil hij in zijn eigene kracht zijne wegen bewaren, dat hij niet zondige. Het verdient opmerking, terwijl hij zijne tong en lippen bewaart, verleidt hem zijn hart om meester van zichzelf te zijn. Maar de uitkomst bewijst hoe onmachtig hij er toe is, een vuur brandt

in zijn binnenste. Hij verergert de kwaal, ziedaar wat wij uit onszelven kunnen, en merk op, hoe gevaarlijk het is om onder strijd en beproeving ons door wettischen aandrang voor God op de been te houden, hoe eerder wij dan voor God invallen, en ons gansche hart voor Hem uitstorten en onze vijanden bij God aanklagen, hoe spoediger wij ruste zullen vinden. Toch mag het ook niet onopgemerkt blijven, hoe God in zijne ontferming, en wij zeggen dit met heilige vreeze, de ongestalten en verkeerde zielswerkzaamheden dienstbaar kan maken tot zijne heilige oogmerken en onze genezing. God handelt wonderlijk in zijn doen; zalig, die zulk een God onder druk en lijden tot zijne hulpe heeft.

Met vs. 8 begint het tweede gedeelte van dezen psalm, waarin wij David weer uit den poel van het morrend ongelooft zien opkomen.

8. En nu, wat verwacht ik, o Heere! mijne hope, die is op U.

9. Verlos mij van al mijne overtredingen; en stel mij niet tot eenen smaad des dwazen.

10. Ik ben verstomd; ik zal mijnen mond niet opendoen; want Gij hebt het gedaan.

De vragende uitroep: “En nu, wat verwacht ik, o Heere!” is de uitdrukking van Davids ziel, dat er voor hem binnen de grens van dit kortstondige en ijdele leven nergens meer houvast is. Aan niets kan hij zich vasthouden, nergens vindt hij steun, alles breekt hem bij de handen af, zijn laatste verwachting is vergaan. Maar toch is die vraag geen booze klacht der vertwijfeling; getuige het antwoord dat hij zichzelf geeft, en dat uit het diepst zijner ziel opkomt: “mijne hope, die is op U.”

De Geest des geloofs heeft, de bijna uitgebluschte vonk des levens uit God weer aangeblazen, het oog zijner ziel is weer verhelderd, de nevelen trekken op, hij ziet God, zijn God, weer in het aangezicht. Die God ontdekt Zich aan hem als de Algenoegzame, Getrouwe en Waarachtige, Hij blijft over, op Hem kan hij hopen, als alles hem ontzinkt.

Daarom antwoordt hij zichzelf: “mijne hope, die is op U.” Hier hebt gij dat heldengeloof der oud-testamentische vromen, waarvan een Abraham, Job, Habakuk en zoovele anderen getuigenis gegeven hebben. Dat geloof op hope tegen hope, die onwankelbare hope midden in den dood, die roem en blijdschap des geloofs, ook als alles tegen is en liegt. Er is ook voor David gebeden, dat zijn geloof niet zou ophouden, anders ware hij gewisselijk in den poel van het morrend ongelooft omgekomen.

En die hope gaat vergezeld van eene ootmoedige en dringende bede om vergeving van al zijne overtredingen: “Verlos mij van al mijne overtredingen.” Die bede is een kenmerk en bewijs van de waarheid zijner hope. David erkent en bekent, dat de diepste oorzaak van zijn lijden geene andere is dan zijne zonden. Hij dorst naar vergeving en reiniging van al zijne overtredingen, die eene scheiding maken tusschen God en zijne ziel. Hieraan herkent men de heilige hope der kinderen Gods in onderscheiding van de ijdele hoop der huichelaren, die zeggen op God te hopen, en vasthouden aan de zonde.

Uit datzelfde heilige beginsel vloeit ook zijne bede: “stel mij niet tot een smaad des dwazen.” Hij bidt dien niet slechts om zijns zelfswille af, maar ook uit liefde tot de eere Gods; want waar Gods volk gesmaad wordt, daar wordt ook de Heere gesmaad, wiens naam zij dragen.

Davids gemoedsgestalte is geheel omgewend, zegt hij: “Ik ben verstomd, en zal mijn mond niet opendoen,” het is thans een ander verstomd zijn en zwijgen dan vs. 8. Toen bedwong hij zijne lippen in eigen kracht, het was een werk der wet, dat hij zichzelf oplegde, een lastige muilkorf besloot zijne lippen, maar thans is het een vrijwillig zwijgen en stille zijn des geloofs, de onderwerping geeft hem ruste, zijne ziele is stille tot God, en zijn smart wordt niet

verzwaard, hij wordt genezen.

En waarom is hij zoo in God onderworpen? Hoor zijne betuiging voor den Heere: “want Gij hebt het gedaan.” Wij vinden deze korte en veelzeggende betuiging, bijna woordelijk dezelfde, nog driemaal in de psalmen: Ps. 22:82; 37:5 en 52:11. De Heere heeft het gedaan en geen mensch, de Heere, de rechtvaardige maar ook de genadige en getrouwe God. Van zijn hand, dit ziet hij thans klaarlijk in, komt hem die plage toe, voor Hem wil hij zwijgen, is het hem goed en zalig te zwijgen, want zijne handen doorwonden en heelen.

En de Geest der genade en der gebeden doet hem weer met vrijmoedigheid bidden en betuigen:

- 11. Neem uwe plage van op mij weg; ik ben bezweken van de bestrijding uwer hand.**
- 12. Kastijdt Gij iemand met straffingen om de ongerechtigheid, zoo doet Gij zijne bevalligheid smelten als eene mot; immers is een ieder mensch ijdelheid. Sela.**
- 13. Hoor, Heere! mijn gebed, en neem mijn geroep ter ooren; zwijg niet tot mijne tranen: want ik ben een vreemdeling bij U, een bijwoner, gelijk al mijne vaders.**
- 14. Wend U van mij af, dat ik mij verkwikte, eer dat ik heenga, en ik niet meer zij**

Davids klacht is overgegaan in een dringend smeekgebed om verlossing, opheffing van zijne “plage”, de nood is hoog, het lijden is zwaar, hij “is bezweken van de bestrijding van ’s Heeren hand.” Hij ondervindt thans, als God iemand bestrijdt met straffingen, met kastijdingen, dat zijne bevalligheid, zijne schoonheid dan smelt, vergaat, verteert als een kostbaar kleed, dat door de mot opgegeten wordt. Zoodanig is hij thans geworden, maar, en hierop merke men, hij vergeet geen oogenblik de rechtvaardige oorzaak, de “ongerechtigheid.”

Nog eenmaal smeekt hij, dat de Heere zijn gebed hooren, en zijn ooren neigen mag tot zijn geroep, en niet zwijgen tot zijne tranen, waarin zijn gebed gedoopt is. Ook de tranen van den waren bidder hebben eene stem, die de Heere hoort. En waarmede dringt hij die bede aan? Met een beroep op de liefde en zorg Gods, waarmede Hij den vreemdeling bewaart, zie Ps. 146:9.

Evenals, 1 Kron. 29:15, noemt David zich hier een vreemdeling en bijwoner, een gast gelijk al zijne vaderen. Heeft de Heere Kanaän aan Israëel tot eene erfelijke bezitting gegeven, het blijft toch zijn eigendom, Hij is er de Heer en eigenaar van. En David weet zich, evenals zijne vaderen Abraham, Izak en Jakob, een vreemdeling bij den Heere, hij is zijn gast. Dit land is voor hem het land der ruste niet, hij woont er slechts tijdelijk, zijn burgerschap is in de hemelen, hij verwacht de stad, die fundamenten heeft, wier bouwmeester en kunstenaar God is.

Maar zoolang hij nog hier in zijne vreemdelingschap is, doet hij een beroep op de zorg en bewaring zijns Gods over hem. De Heere mocht Zich over hem ontfermen, zijne zware hand van hem afwenden. Evenzoo hooren wij Job klagen en bidden: Hfdst. 7:19 en 14:6. Hij begeert een oogenblik verkwikking, aler hij uit zijne vreemdelingschap overgaat naar zijn vaderland der ruste: dat ik mij verkwikke, eer dat ik heenga, en niet meer zij.

Die laatste bede is zoo verklaarbaar; David wil niet gaarne zóó, in dien toestand naar lichaam en geest, heengaan, hij begeert een anderen uitgang, en zijn getrouwe God heeft zijne bede gehoord, lees zijn laatste woorden, 2 Sam. 23:1 — 7, juichende is hij in den Messias ingegaan, eene overvloedige verkwikking en een ruimere ingang is hem toegevoegd. Daarom mogen zijne woorden: “en niet meer zij” niet verklaard worden alsof David geene uitzichten had na den dood, over de grens des tijds, maar van zijn “niet meer zijn” in het land zijner vreemdelingschap, immers, indien hij alleen in dit leven op zijn God in den Messias hoopte, dan ware ook hij de ellendigste van alle menschen geweest, en wie zou David daaronder willen of durven tellen!

Hoe rijk aan toepassing op het Christelijke leven dit deel van onzen psalm is, zal beseft en erkend worden door allen, die iets van Davids beproevingen, maar ook van zijne verootmoediging kennen.

PSALM 40

Wie Gods wet alleen volbracht heeft.

22. Davids psalm, voor den opperzangmeester.

De dichter van dezen psalm, volgens het opschrift, David, verkeerde in gelijke omstandigheden en in denzelfden toestand, waarin Paulus zich bevond, toen hij aan de Corinthiërs schreef: “Die ons uit zoo grooten dood verlost heeft, en *nog* verlost; op Welken wij hopen, dat Hij ons ook nog verlossen zal.”

De Heere heeft hem op zijn geroep uit grooten nood en dood verlost, daarom wil hij Hem loven en zich geheel Hem toewijden vs. 2 — 11. Maar uitgeholpen, is hij nog niet ganschelijk verlost, nog omgeven hem kwaden zonder tal, vandaar zijn gebed om volkomene verlossing, vs. 12—18.

Er pleit veel voor dat deze psalm behoort tot den tijd van Davids vlucht voor Absalom, en wel dat hij er zijne dankzegging en zijn gebed in heeft uitgestort aan den morgen, nadat hij met zijne getrouwen over de Jordaan was getrokken. Hij was toen een aanvankelijk geredde.

In hoeverre deze psalm tot de Messiaansche behoort, bespreken wij bij vss. 7 — 11.

2. **Ik heb den Heere lang verwacht; en Hij heeft Zich tot mij geneigd, en mijn geroep gehoord.**
3. **En Hij heeft mij uit eenen ruischenden kuil, uit modderig slijk opgehaald, en heeft mijne voeten op eenen rotssteen gesteld, Hij heeft mijne gangen vastgemaakt.**

Onder zijn bang en smartelijk lijden, waarin hij tot de poorten des doods gekomen was, heeft hij den Heere onder gebed en tranen lang verwacht, eigenlijk staat er: wachtende wachtte ik den Heere. Dat is: sterk en aanhoudend wachtte ik op de hulpe des Heeren. Mijne ziel zag onder dit zware lijden onafgebroken naar God uit, van Hem, niet van mijzelfen noch van eenig schepsel, verwachtte ik heil.

Lijdzame en toch werkzame verwachting onder druk en lijden is wel de schoonste, maar niet minder de zwaarste oefening des geloofs; ons ongeduldig en haastig vleesch weet van *geen* wachten op den Heere, het wil zichzelf in zijn eigen weg redden; alleen de Geest des geloofs leert ons God verbeiden.

Maar de Heere bekroont die moeilijke oefening, dit was Davids ervaring: “Hij heeft Zich tot mij geneigd, en mijn geroep gehoord.” De Heere is te zijner tijd tot Davids hulpe opgestaan, en gewis, want alzoo is Gods gewone handeling, ter ure als hij het niet verwachtte.

En hoe groot was die uitredding. David spreekt van een “ruischenden kuil” en van “modderig slijk,” waaruit de Heere hem heeft opgehaald. Enkele uitleggers verstaan deze uitdrukkingen in eigenlijken zin, en kennen dan dezen psalm aan den profeet Jeremia toe, die werkelijk in een kuil vol modder en slijk geworpen is, Jer. 38:6, Klaagl. 3:53. Wij oordeelen dat er voor dit gevoel een voldoende grond bestaat; het opschrift noemt David als den vervaardiger van dit lied, en meermalen stelt hij ons zijn lijden onder zulke zinnebeelden voor. Bovendien, indien wij het eerste lid van dit vers eigenlijk moeten nemen, dan ook het tweede: “en heeft mijne voeten op een rotssteen gesteld, Hij heeft mijne gangen vastgemaakt,” en dit kan niet. David drukt er door uit in welk een jammerlijk en hopeloos 'doodsgevaar hij geweest was, en hoe de Heere hem gered en weer vasten grond onder zijne voeten gegeven had.

Daarom getuigt hij:

4. **En Hij heeft een nieuw lied in mijnen mond gegeven, eenen lofzang onzen Gode; velen zullen het zien, en vreezen, en op den Heere vertrouwen.**
5. **Welgelukzalig is de man, die den Heere tot zijn vertrouwen stelt, en niet omziet naar de hoovaardigen, en die tot leugen afwijken.**

Wanneer God tot verlossing van zijn volk optreedt, dan legt Hij hen een nieuw lied in het hart en op de lippen, een lofzang Hem ter eere. Dat nieuwe lied, waarin zij de wonderen zijner genade en almacht bezingen, is nog wel niet het nieuwe lied der volmaakt verlost in den hemel, maar het behoort er toch toe, het is er een voorstuk van, het zijn de eerste tonen van dit nieuwe lied.

En dit blijft niet verborgen: “velen zullen het zien, en vreezen, en op den Heere vertrouwen.” De redding, de daden Gods geschieden niet alleen terwille van den geredde, maar ook van anderen. Davids vijanden zouden, ziende hoe de Heere hem uitgered had, vreezen om voort te gaan met hem te vervolgen, en zijne wankelmoedige vrienden zouden er door gesterkt worden om op den Heere te vertrouwen.

Zoo innerlijk, als het ware geheel vernieuwd en versterkt, gaat hij voort hem welgelukzalig te spreken, die den Heere tot zijn vertrouwen stelt, hij smaakt de zoete en zalige vrucht des vertrouwens op den Heere. En zoo ooit, dan ziet hij nu al het verkeerde en verderfelijke in van om te zien naar de hoovaardigen, gelijk zij deden, die zich aan de zijde zijner vijanden hielden, en tot leugen, tot de bedriegelijke beloften van hunne verdwaasde leidlieden afweken.

Hoor, hoe dit nieuwe lied zijne ziele overstelpt, en als een ruischende beek over zijne lippen vloeit:

6. **Gij, o Heere, mijn God! hebt uwe wonderen en uwe gedachten aan ons vele gemaakt; men kan ze niet in orde bij U verhalen; zal ik ze verkondigen en uitspreken, zoo zijn zij menigvuldiger dan dat ik ze zou kunnen vertellen.**

Wonderen zijn voor hem de daden des Heeren, aan hem bewezen, zij gaan alle eindig vermogen verre te boven. Gedachten Gods zijn het, die uit het binnenste zijns Wezens zijn voortgebracht, en over hem gebracht zijn. Ontalrijk, vele zijn ze, en niet alleen aan hem, maar ook aan zijn volk bewezen, aan ons, zegt hij, hebt Gij ze vele gemaakt.

Hij wil ze verhalen, verkondigen, uitspreken, vertellen, maar de som is hem te machtig, zij laten zich niet tellen. Dat is die heilige onkunde en verlegenheid, waarmede de beweldadigde ziel zich voor God in het stof buigt, en waardoor hij Gode den hoogsten lof en dank toebrengt.

Wij moeten het niet meer kunnen uitspreken. Zoolang wij Gods weldaden op de rei af in orde verhalen kunnen, zijn wij er nog niet; wat God doet, en aan dezulken doet als wij zijn, laat zich niet uitspreken, ook niet als alle heiligen op aarde met alle engelen Gods ons ter hulpe kwamen. Welgelukzalig allen die dit weten.

7. **Gij hebt geenen lust gehad aan slachtoffer en spijsoffer; Gij hebt mij de ooren doorboord; brandoffer en zondoffer hebt Gij niet geëischt.**
8. **Toen zeide ik: Zie, ik kom; in de rol des boeks is van mij geschreven.**
9. **Ik heb lust, o mijn God! om uw welbehagen te doen; en uwe wet is in het midden mijns ingewands.**

Wie spreekt in deze woorden? David of iemand anders? Laat ons, aler wij die vraag beantwoorden, de beteekenis en den zin der woorden zelve trachten te verstaan.

Het verband tusschen deze en de vorige verzen is duidelijk. De Heere heeft zijne wonderen en gedachten aan hem vele gemaakt, hij kan ze niet in orde verhalen, en nu vraagt zijn door het

gevoel van dankbaarheid overstelpt gemoed: Waarmede zal ik den Heere vergelden?

Het naaste, bij den Israëliet voor de hand liggende bewijs van dank aan den Heere, is het offer, hetzij het slacht-, het dieren-offer, of het spijsoffer, bestaande uit meelbloem en wijn. Hij verklaart dit nader door brandoffer, offerande van overgave aan God, of zondoffer, tot wegneming van schuld, tot hernieuwde gemeenschap met den Heere

Maar de dichter ontkent dat God daarin lust heeft, de Heere heeft ze niet geëischt vs. 7. Men versta deze woorden wel. Hier wordt, evenmin als in Jer. 7:22 ontkend dat de Heere den offerdienst heeft ingesteld en geboden, maar, gelijk uit Amos 5:21—23 blijkt, dat die dienst Hem niet welgevallig is, indien het offer niet de uitdrukking van een waar schuldgevoel en van oprechte toewijding des harten aan Hem is. En verder, dat geen offer op zich-zelve genoegzaam is tot verzoening der zonden. Vooral op dit laatste legt de schrijver van den brief aan de Hebreëen nadruk, als hij deze woorden Hfdst. 10:5 — 10 aanhaalt, en daaruit bewijst, dat het onmogelijk is, dat het bloed van stieren en bokken de zonden wegneme, maar dat wij alleen in waarheid voor God geheiligd zijn in den wil van Christus.

De dichter stelt hier, gedachtig aan het woord van Samuël tot Saul; 1 Sam. 15:22, brandofferen en slachtofferen tegenover opmerken en gehoorzamen aan den Heere. Daarom zegt hij: “Gij hebt mij de ooren doorboord.” Volgens sommigen zinnespelt de dichter met deze uitdrukking op het voorschrift in Mozes' wet, Exod. 21:6 en Deut. 15:17, om een dienstknecht, die in het jaar der vrijlating zijn heer niet begeerde te verlaten, maar bij hem wilde blijven dienen, met een priem zijn oor te doorboren, ten teken dat hij vrijwillig en voor altijd zijns heeren knecht wilde blijven. Anderen meenen, dat hier niet op dit gebruik gedoeld wordt, omdat er niet staat “het oor,” maar in het meervoud “de ooren,” en houden het voor eene zinnebeeldige uitdrukking voor: “Gij hebt mij hoorende, gehoorzaam gemaakt,” mij een geestelijk gehoor gegeven. In de aanhaling van dezen tekst naar de Grieksche overzetting der Zeventig, Hebr. 10:5, staat: “Gij hebt mij het lichaam toebereid.”

Verschillend is alzoo de verklaring van deze woorden, maar toch leveren deze verschillende verklaringen één zelfden zin: “Gij hebt mij gewillig gehoorzaam gemaakt, o Heere! om uwen wil te doen.”

Hiermede stemt, vs. 8, overeen: “Toen zeide ik: zie, ik kom.” De aldus gehoorzaam gemaakte, spreekt zijne bereid vaardige gehoorzaamheid uit; hij is bereid den wil des Heeren te doen, waartoe deze hem ook roept. Geen slachtoffer of brandoffer wil hij Hem brengen, maar zich geheel aan den Heere overgeven. .

En hij gevoelt zich daartoe naar Gods Woord gedrongen: “in de rol des boeks is van mij geschreven.” “De rol des boeks” beteekent hier de “Wet,” zooals de Joden de vijf boeken van Mozes noemden, die, op bladen perkament geschreven, samengerold werden. Er zijn uitleggers die het er voor houden, dat David als koning hier het oog heeft op de voorschriften den koningen van Israël gegeven, Deut. 17:14, 20, en lezen dan niet “van mij” maar voor mij, wat ik verplicht ben, geschreven.

Wij blijven bij de vertaling “van”; het Hebr. voorzetsel laat moeilijk eene andere beteekenis toe. De woorden wijzen niet op de voorschriften voor de koningen, maar op de beloften aangaande de komst van den Messias reeds in de boeken van Mozes vervat. Dit is ook de opvatting des H. Geestes. Hebr. 10:5 — 10.

Zoo verkrijgen wij reeds een antwoord op de vraag: wie spreekt hier: David of iemand anders?

Gewis David spreekt hier, maar hoe? De Messias spreekt hier door zijn Geest in en door David tot de gemeente van zijne en alle volgende tijden. Hier heeft die wonderbare

samenvloeiing, ineensmelting van het voor- en het tegenbeeld plaats, waarbij het van God gegeven voorbeeld alzoo in het tegenbeeld van den Messias opgaat, dat het een enkelvoudig “Ik” wordt, onderscheiden, maar niet te scheiden.

Zoo spreekt dan de Messias door David, en is in Hem volstrekt en volmaakt waar, waarvan in David slechts een zwakke schaduw was.

Evenzoo hebben wij vs. 9 te verstaan, wat eene nadere uitwerking is van vs. 7 en 8. De Messias verklaart hier, gelijk in de dagen zijns vleesches, Joh. 4:34 en 8:29, zijn behagen in den wil des Vaders, om te volbrengen wat Hem in den eeuwigen vrede raad is opgedragen. Daarom staat er ook in het tweede lid van vs. 9: “en uwe wet is in het midden mijns ingewands.” Gods wet in het midden des ingewands te hebben is eene uitdrukking gelijk aan “Ik zal mijne wet in het binnenste geven en zal die in hun hart schrijven” Jer. 31:33, en staat tegenover “de wet op steenen tafelen ingedrukt,” 2 Cor. 3:3. Het zegt: de wet Gods in de innerlijke begeerten en aandoeningen der ziel te hebben, zoodat zij in ons leeft, ons beheerscht en leidt tot het vrijwillig en bereidvaardig betrachten van al wat den Heere welbehagelijk is.

Kan het nu van alle ware geloovigen gezegd worden, dat zij Gods wet in hun binnenste hebben, van den Messias, van Christus, is dit in een eenigen en volstrekten zin waar. In Hem, den Middelaar Gods en der menschen, is de wet in al hare eischen werkelijkheid geworden; Christus heeft in zijn persoon, leven, lijden en sterven de levende wet, Hij heeft aan al hare eischen voldaan en haar vloek gedragen en doordragen.

Lees met aandacht Hebr. 10:1 — 13, en verlichte de Geest des Heeren onze oogen, opdat wij mogen kennen en met onze harten vertrouwen, dat schuldige en onreine zondaren en zondaressen in dien volmaakten wil van den eenigen Middelaar in eeuwigheid geheiligd zijn.

10. Ik boodschap de gerechtigheid in de groote gemeente; zie, mijne lippen bedwing ik niet; Heere! Gij weet het.

11. Uwe gerechtigheid bedek ik niet in het midden mijns harten; uwe waarheid en uw heil spreek ik uit; uwe weldadigheid en uwe trouw verheel ik niet in de groote gemeente.

Deze beide verzen behooren nog tot het eerste gedeelte van den psalm. Zij zijn een deel van het nieuwe lied, dat God aan David in den mond gelegd heeft, vs. 4.

Passen deze woorden in Davids mond, zal hij zoo de gerechtigheid, waarheid, trouw en weldadigheid des Heeren, in zijne verlossing bewezen, bezingen, eerst in den Messias, die hier in en door David spreekt, verkrijgen deze woorden hunne volle waarheid.

Vergelijk hiermede Ps. 22:23-26, waar de Messias evenzoo spreekt: “Zoo zal ik uwen naam mijnen broederen vertellen, in het midden der gemeente zal ik U lofzingen.”

Heeft de Messias zich, vs. 7—9, als Priester bereid verklaard tot zijns zelfs offerande, als Profeet wil Hij de gerechtigheid boodschappen, vroolijk verkondigen, evangeliseeren in de groote gemeente van het volk Gods, waarvoor Hij zich overgaf.

“De gerechtigheid”, die Hij boodschappen wil, is hier niet die der wet, maar die des geloofs, door Hem verworven. Hij is er vol van, Hij is bereid ze te verkondigen, Hij bedwingt zijne lippen niet, hoe zien wij dit in Christus vervuld, daarom kan Hij zich op de alwetenschap Gods beroepen: “Heere! Gij weet het.”

Nog eenmaal herhaalt Hij zijne begeerte, schijnbaar overvloedig, in vs. 11. Tot vijfmaal gebruikt de Messias hier het woordje “uw”, en schrijft hiermede alles Gode toe, Hij stapelt de deugden Gods als op elkander, en die deugden zijn het inbegrip, het begin en het einde van het groote werk der verlossing door God verordend en door Hem volbracht. Het is de groote

zaligheid, die Christus zijnen broederen verkondigt, als Hij 's Heeren naam in de gemeente lofzingt, opdat zij Hem hooren, en, hoe schuldig in zichzelf, door het geloof Hem erkennen zouden.

Zalig, die dit nieuwe lied der verlossing uit Jezus' mond gehoord heeft, en in en met Hem den Naam des Heeren verheerlijken mag.

In het tweede gedeelte van den psalm gaat David van dankzegging over tot gebed.

12. Gij, o Heere! zult uwe barmhartigheid van mij niet onthouden; laat uwe weldadigheid en uwe trouw mij geduriglijk behoeden.

13. Want kwaden, tot zonder getal toe, hebben mij omgeven, mijne ongerechtigheden hebben mij aangegrepen, dat ik niet heb kunnen zien; zij zijn menigvuldiger dan de haren mijns hoofds, en mijn hart heeft mij verlaten.

Ware dankzegging is de beste voorbereiding tot het gebed; wij zien dit bij David. Hij begint met de geloovige betuiging, dat de Heere zijne barmhartigheden aan hem niet onthouden zal, en dan gaat die geloovige verwachting over in een ootmoedig gebed: laat uwe weldadigheid en uwe trouw mij geduriglijk behoeden." Heeft de Heere hem uit grooten nood gered, nog is hij in bestendig gevaar, zijne verlossing is nog niet volkomen, maar de reeds ondervonden genade geeft hem vrijmoedigheid en vertrouwen, dat de Heere het voor hem voleinden zal.

En dat het gevaar, waarin David steekt, niet denkbeeldig was, zien wij uit vs. 13. Kwaden, rampen en leed, en dat zonder getal hebben hem omgeven, omsingeld als een heirleger, waar hij niet door kan breken, de Heere moet tot zijne redding opstaan.

En de oorzaak hiervan, belijdt hij ootmoedig, zijn zijne zonden: mijne ongerechtigheden hebben mij aangegrepen, en zoo zeer drukken zij hem neder, dat hij niet heeft kunnen zien. Sommigen verklaren dit, dat hij de kwaden, die de gevolgen van zijne ongerechtigheden zijn, niet overzien kan, omdat zij meer dan de haren zijns hoofds zijn. Anderen dat zij hem zoo verzwakken, dat het licht zijner oogen verduisterd, vergaan is, en beroepen zich dan op Job 16:16, Ps. 38:11. Voor de laatste verklaring pleit veel.

Mijn hart heeft mij verlaten, hij is geheel ontroerd, alle moed en kracht ontbreekt hem, zijn hart keert om en om. Voorwaar, hij is nog niet ganschelijk verlost, de nood en het gevaar dringen en dreigen nog, daarom roept hij uit:

14. Het behage U, Heere! mij te verlossen; Heere! haast U tot mijne hulp.

Zoo roept hij om hulp, daar de wateren over zijn hoofd gaan, en dreigt hij in die diepe wateren weg te zinken, toch ziet men hem nog zijn hand boven het water uitsteken om hulp. Zoover laat de Heere het vaak met zijne kinderen komen, opdat zij te ernstiger roepen, Hij zijne almacht en liefde te meer openbaren, en zij Hem, verlost zijnde, te vuriger danken en verheerlijken zouden.

Men heeft gevraagd, of in deze verzen, evenals in vs. 7 — 11, ook de lijdende Messias spreekt. Eenige uitleggers antwoorden hierop bevestigend, anderen willen er alleen David in hooren.

Wij vereenigen ons het liefst met de eersten, en houden het er voor dat ook dit gedeelte Messiaansch is, en dat hier in en door David de Christus spreekt, die, in de dagen zijns vleesches, gebeden en smeekingen met sterke roepingen en tranen geofferd heeft tot Dengene, die Hem uit den dood verlossen kon, en verhoord is uit de vreeze.

Ten volle is in Hem waar geworden, wat in David, als zijn voorbeeld, slechts ten deele was, en wat nog in hunne mate van alle geloovigen kan gezegd worden.

Christus is zijnen broederen in alles gelijk geworden, uitgenomen de zonde. En wederkeerig gelijken zijne broederen op Hem, omdat Hij hun hoofd en zij de leden van zijn lichaam zijn.

Van de bizondere bede voor zich, vs. 14, gaat de dichter over tot eene meer algemeene voor vijand en vriend, vs. 15 — 17, om weer met eene persoonlijke bede te eindigen, vs. 18. Dit is dikwijls de afwisselende loop van den gebedsroom der kinderen Gods. Wij vinden dit slot van den psalm bijna woordelijk in psalm 70.

David bidt om de betoening van Gods rechtvaardigheid over zijne vijanden, en om de openbaring van 's Heeren genade aan allen, die Hem zoeken.

15. Laat hen te zamen beschaamd en schaamrood worden, die mijne ziel zoeken, om die te vernielen; laat hen achterwaarts gedreven worden, en te schande worden, die lust hebben aan mijn kwaad.

16. Laat hen verwoest worden tot loon hunner beschaming, die van mij zeggen: Ha, ha!

17. Laat in U vroolijk en verblijd zijn allen, die U zoeken; laat de liefhebbers uws heils geduriglijk zeggen: De Heere zij groot gemaakt!

Heeft de dichter, vs. 14, gebeden: “het behage U, Heere! mij te verlossen: Heere! haast U tot mijne hulpe,” in vs. 15 — 17 breidt hij die bede nader uit. Hij begeert, dat de Heere aan elk zijn deel geve, aan den vijand en aan den vriend, en ieder vergelde naar zijne werken.

Hij stelt degenen, die zijne ziele zoeken, tegenover hen, die den Heere zoeken. Zij, die zijne ziele zoeken, zijne doodvijanden, zoeken den Heere niet, zijn vijanden Gods, omdat zij den Heere haten en vervolgen in hem, als in zijn gezalfde. Zij, die den Heere zoeken, waartoe ook David behoort, zijn Davids vrienden, omdat zij liefhebbers, vrienden van het heil des Heeren zijn.

Alzoo hebben wij hier de gemeene tegenstelling, die wij overal in de Schrift aantreffen, tusschen geloovigen en ongeloovigen, heiligen en onheiligen, liefhebbers des Heeren en vijanden Gods.

Die vijanden haten en vervolgen David niet als hun persoonlijken vijand, maar omdat hij een vriend Gods is, de gezalfde des Heeren, en David wenscht over hen het loon hunner vervolging niet uit persoonlijken haat tegen hen, maar omdat zij in hem den Heere vervolgen. Hij begeert, dat God hun doen mag, wat Hij naar zijne rechtvaardigheid niet kan nalaten, hen beschamen, ja, tot schande maken en verwoesten, hen die over hem, als over een overwonnene, roepen: ha, ha!

Dat moet het loon, de rechtvaardige bezoldiging zijn van hunne beschaming, dat is: het loon voor de schande, die zij David hebben aangedaan; met gelijke munt moeten zij betaald worden.

En gelijk altijd, wanneer God ten oordeele optreedt, deze twee dingen samengaan: de veroordeeling der goddeloozen en de verlossing der kinderen Gods, zoo ook hier. Schande en verwoesting over genen en blijdschap en vroolijkheid bij dezen. Toen God zijne plagen over Egypte bracht, dan lezen wij van de Egyptenaren: “Zij zagen de één den ander niet, en er stond ook niemand op van zijne plaats in drie dagen; maar bij alle kinderen Israëls was het licht in hunne tenten.”

Het genadeloon, dat de Heere voor zijne kinderen in hunne verlossing bereidt, is vroolijkheid en blijdschap in Hem. Zij eindigen dan niet in de verlossing zelve, maar in Hem, die er de bron en oorzaak van is. Zij verheugen zich in de liefde, almacht en trouw van dien God, Dien zij in den nood gezocht hebben en naar Wiens hulpe zij uitgezien hebben. Hij heeft hen niet beschaamd en niet te schande gemaakt.

Dat is de uitkomst van de oordeelen des Heeren in het gemeen, dat zal eenmaal de uitkomst zijn van het groote eindoordeel: “En dezen zullen gaan in de eeuwige pijn; maar de rechtvaardigen in het eeuwige leven.”

En nu eindigt de dichter weer met eene bijzondere betuiging van zijne ellende, maar tegelijk wie de Heere voor hem is.

18. Ik ben wel ellendig en nooddruftig, maar de Heere denkt aan mij; Gij zijt mijne hulp en mijn bevrijder; o mijn God! vertoef niet.

Het geloof is altijd waar; het bedekt en verbergt zijn jammeren en nood niet, maar belijdt ze vrijmoedig en open voor God. Zie het in David, hij bekent ellendig, jammerlijk, nooddruftig, arm te zijn, beiden naar ziel en lichaam. Het is dan ook geen moedeloze en wanhopige klacht des ongeloofs; integendeel het geloof doet hem zoo spreken, want hij voegt er in eenen adem bij: maar de Heere denkt aan mij. Hij weet, hij is, hoe ellendig en nooddruftig, bij den Heere niet vergeten. De Heere gedenkt hem in genade, omdat Hij hem niet in zichzelf aanschouwt.

Daarom spreekt hij met opklimming en verheffing: “Gij zijt mijne hulpe en mijn bevrijder.” Zijne ellende en armoede kan hem niet schaden, en behoeft hem niet te bekommeren; de Heere, de Almachtige en Getrouwe, is zijne hulpe en bevrijder, voor Hem geen nood te hoog, geene armoede te groot.

Nog een laatste noodkreet uit het midden der ellende: o mijn God! vertoef niet en zijne redding is volkomen.

Welk eene opmerkelijke overeenstemming tusschen David en Paulus, Rom. 7:24, 25, Ik ellendig mensen! wie zal mij verlossen uit het lichaam dezès doods? Ik danke God, door Jezus Christus, onzen Heere. Wel een bewijs, dat zij kinderen ééns Geestes zijn, die hen ontdekt heeft aan hunne ellende en nooddruft, maar ook in hen denzelfden Middelaar geopenbaard en verheerlijkt heeft.

Daarom vinden alle ware geloovigen zich èn in David èn in Paulus terug. Wat beiden getuigen is een rijke bron van leering en troost; het gezicht van onze schuld en ellende, indien het geloofsoog maar helder is, staat ons niets in den weg; integendeel, waar de zonde meerder geworden is, daar is de genade veelmeer overvloedig, door Hem, die het gezegd en bewezen heeft: “Ziet, Ik kome om uwen wil te doen;” en in zijn wil is zijne gemeente voor eeuwig geheiligd.

PSALM 41

Zalig zijn de barmhartigen; want hun zal barmhartigheid geschieden.

1. Een psalm van David, voor den opperzangmeester.

Deze psalm is blijkbaar uit dagen van krankte en groote bezorgdheid naar lichaam en ziel. Niet slechts de inleiding, vs. 2 — 4, maar ook de volgende verzen spreken hiervoor.

Wat den tijd betreft, denken wij het naast aan de dagen, toen Absalom zijne heillooze plannen smeedde om zich in zijns vaders plaats tot koning te verheffen. Toen hij, bij ontstentenis van den koning, die door krankheid en zwakte zich binnen zijn paleis hield, en aan zijn leger gebonden was, 's morgens vroeg reeds aan de zijde der poorte stond, en door zijne gehuichelde gemeenzaamheid het hart des volks stal, 2 Sam. 15:1—6.

Nog nader wordt het bevestigd, dat deze psalm uit dien tijd moet zijn, omdat David in vs. 10 klaagt over het trouweloos gedrag van den man zijns vredes, op wien hij vertrouwde, die zijn brood at, en de verzenen grootelijks tegen hem verheven had. Die man zijns vredes is dezelfde, van wien hij Ps. 55:13 — 15 spreekt, Achitofel, een zijner geachtste raadsheeren, maar die thans in den opstand van Absalom zijn verrader werd, en wiens raad David zoozeer vreesde, 2 Sam. 15:31 en 16:20-23.

Dit ondankbaar trouweloos gedrag van Achitofel en andere zijner huichelende vrienden tegenover hem, den zieken en zwaarbeproofden koning en vader, grieft en smart David tot in het diepst zijner ziele. En wat is onder die smart natuurlijker dan dat hij, als bij tegenstelling, gedenkt aan het gedrag zijner oprechte en getrouwe vrienden, die hem in zijn lijden en leed niet verlaten, maar nabij blijven.

Verklaar hieruit de eerste drie verzen:

2. **Welgelukzalig is hij, die zich verstandiglijk gedraagt jegens eenen ellendige; de Heere zal hem bevrijden ten dage des kwaads.**
3. **De Heere zal hem bewaren, en zal hem bij het leven behouden; hij zal op aarde gelukzalig gemaakt worden. Geef hem ook niet over in zijner vijanden begeerte.**
4. **De Heere zal hem ondersteunen op het ziekbed; in zijne krankheid verandert Gij zijn gansche leger.**

De grondgedachte dezer verzen is: Zalig zijn de barmhartig en, want hun zal barmhartigheid geschieden," Matth. 5:7.

Barmhartigheid is werkdadige liefde jegens een ellendige, arme, nooddruftige, kranke naar lichaam of geest. David noemt dit "zich verstandiglijk gedragende jegens een ellendige, dat is: wijs, betamelijk, zooals het behoort, en strekken kan tot hulpe en behoudenis van den ellendige. De barmhartigheid is alzoo niet eene oogenblikkelijke opwelling van het medelijden, maar eene bekwame en getrouwe betooning der liefde door woord of werk.

Zulk een barmhartige wordt welgelukzalig gesproken, want zijn loon zal hem geenszins ontgaan. Kan de ellendige hem niet vergelden, als hij op zijne beurt zelf in kwade dagen van leed en smarte komt, er is er Eén, die het hem zeker vergelden zal: "de Heere zal hem bevrijden ten dage des kwaads, hem bewaren en in het leven behouden," zoolang zijne ure nog niet daar is. Hij zal op aarde, gedurende zijn leven reeds, terugvinden wat hij uit geloof en liefde aan anderen bewezen heeft, het zal hem in gelijke omstandigheden niet ontbreken, hij zal welgelukzalig gemaakt worden.

Wordt hij op het ziekbed geworpen, dan zal de Heere, de Vader van alle barmhartigheid,

hem ondersteunen. Hij zal, want dit is de teedere beteekenis van het woord “ondersteunen,” Hoogl. 2:6, zijne hand onder zijn hoofd leggen, gelijk de liefderijke ziekenverpleger of verpleegster het zwakke hoofd van den kranke steunt.

En “in zijne krankheid verandert Gij zijn gansche leger.” Dit is eene schoone beeldspraak: het “leger,” het bed van den kranke wordt hier gebezigd voor den kranke zelf, die met dat leger één is. Tot verkwikking van den kranke wendt men zijn bed gedurig om, alzoo “verandert”, keert de Heere de krankheid zelve om; Hij verkwikt hem of innerlijk door zijne genadige tegenwoordigheid, waardoor het krankbed geen krankbed meer is, of Hij “verandert” zijne krankheid zoo geheel, dat er niets van overblijft, en hij ganschelijk genezen is.

Ik heb hier niets bij te voegen, het is ervaring, alle kinderen Gods, allermeeft die het meest de barmhartigheid beoefenen, ondervinden dit in hunne mate. Weest dan gijlieden barmhartig gelijk uw Vader, die in de hemelen is, barmhartig is.

Dat “welgelukzalig zijn de barmhartigen” uit te spreken heeft den kranken koning goed gedaan. Hij zelf heeft het getuigenis in zich tot die barmhartigen te behooren, lees wat hij, Ps. 85:13, 14, van zichzelf kan getuigen als anderen krank waren.

Dit geeft hem vrijmoedigheid in het gebed tot God, zijn barmhartigen God en Vader, nu zijne voormalige vrienden hem in zijne krankheid, in stede van barmhartigheid te betoonen, hem belagen en zijne smarten verzwaren.

5. Ik zeide: O Heere! wees mij genadig; genees mijne ziel; want ik heb tegen U gezondigd.

Hoe oprecht en ootmoedig is die bede van den kranken koning. Hij belijdt zijne “zonden;” hier zeker zijne bekende dubbele misdaad. Hij erkent, er is verband tusschen zijn gedrag en zijne krankheid, hij bidt om “genade” tot zijne “genezing.”

Hij heeft tegen den Heere gezondigd, er ligt nadruk op dat “tegen U.”

En hij doet dit te ernstiger, omdat zijne huichelende vrienden uit die bekende zonden aanleiding nemen om hem verachtelijk te maken bij het volk:

6. Mijne vijanden spreken kwaad van mij, zeggende: Wanneer zal hij sterven, en zijn naam vergaan?

De wereld weet niet van vergeten en noch minder van vergeven. Zij rekest den kinderen Gods nog na jaren hunne zonden tóe, allermeeft als zij in lijden zijn. Davids vijanden wachten als met ongeduld op zijn ondergang; hij hoort hen in hunne samenrottingen spreken: “wanneer zal hij sterven, en zijn naam vergaan? opdat een ander zijn troon inneme.”

En hun gedrag is te afschuwelijker en te grievender, als zij zich nog huichelen zijne vrienden te zijn:

7. En zoo iemand van hen komt, om mij te zien, hij spreekt valscheid; zijn hart vergadert zich onrecht; gaat hij uit naar buiten, hij spreekt er van.

David schildert ons hier met sterksprekende kleuren het gedrag dier snoode huichelaars.

Komt er een van hen om hem te zien, als ware hij door medelijden gedreven, staat hij met een bezorgd aangezicht voor zijn leger, met woorden vol van mededoogen, het is enkel bedrog, “hij spreekt valscheid” en terwijl hij daar staat, “vergadert zijn hart onrecht.” Immers, “als hij naar buiten gaat, spreekt hij ervan.” Zijne medegenooten wachten op hem, en hoe anders is dan zijn taal, zie vss. 8 — 10.

In vs. 8—10 gaat David voort het gedrag zijner valsche vrienden, zijner haters, als naar het leven te teekenen:

8. **Al mijne haters mompelen te zamen tegen mij; zij bedenken tegen mij, hetgeen mij kwaad is, zeggende:**
9. **Een Belials stuk kleeft hem aan; en hij die nederligt, zal niet weder opstaan.**
10. **Zelfs de man mijns vredes, op welken ik vertrouwde, die mijn brood at, heeft de verzenen tegen mij grootelijks verheven.**

Het is, als ziet David van zijn legerstede zijne haters daar buiten staan, wachtende op dien huichelachtigen bezoeker, om te vernemen hoe hij den kranke bevonden heeft. Hij ziet ze de hoofden bij elkander steken, mompelende te zamen tegen hem. Het bericht dat die bezoeker hun brengt, geeft hun nieuwe stof om kwaad tegen hem te bedenken. Tot tweemaal zegt David “tegen mij,” al hun bedenken is ten kwade, tegen hem.

Zij zeggen, mompelend en fluisterend, een Belials stuk kleeft hem aan: “Hij heeft een groot, een gruwzaam kwaad bedreven, een Belials stuk, een bedrijf der grootste deugnieten, en daarom zal hij, die nederligt, niet weder opstaan. God bezoekt, straft hem, hij zal van zijn leger, waarop God hem geworpen heeft, niet wederopstaan, hij zal gewisselijk den dood sterven.”

Wij hebben niet te vragen op welk misdrijf van David die mompelende haters doelen. Is niet — zie vs. 10 — Achitofel onder hen, staat hij niet aan hun hoofd? En is deze gevaarlijkste vijand van David misschien niet een verwante, de grootvader van Bathseba — verg. 2 Sam. 11:3 met 2 Sam. 23:34, — die daarom de eerste is geweest om Davids overtreding met die vrouw te verbreiden?

Zij teekenen Davids gedrag met den zwartsten kool: een Belials-, een boevenstuk kleeft hem aan. Ware hij hun vriend geweest, hoe zouden zij zijn misdrijf vergoelikt en bedekt hebben, maar voor David is bij hen geene verschooning, zelfs zijn hartgrondig berouw, en zijne bittere tranen, waarvan zij getuigen zijn geweest, komen bij hen niet in rekening, hij blijft voor hen de man, op wien het oordeel van een Belialsstuk rust.

En onder die vijanden is er één, wiens laaghartig gedrag David het diepst grieft, dien hij den man zijns vredes noemt, die zijn brood at, op wien hij vertrouwde, en die man heeft de verzenen grootelijks tegen hem verheven. David behoeft dien beruchten naam niet te noemen, Achitofel heeft in den opstand van Absalom een bij allen bekende misdadige vermaardheid gekregen, hij is er de medeaanlegger en uitvoerder van.

Achitofel heeft jaren als eerste staatsdienaar aan Davids zijde gestaan. Hij was meer dan een dienaar, hij was voor David een vriend, een vredegenoot, zijn leidsman en bekende, met wien de koning in zijn geheim kabinet vriendenraad hield, ja meer dan dit, ook op godsdienstig gebied waren zij één, zij wandelden in gezelschap ten huize Godes, Ps. 55:13 — 15. Hij at zijn brood, was 's Konings tafelvriend, en 's Konings hart vertrouwde op hem, in de gewichtigste en moeilijkste omstandigheden verliet David zich in vol vertrouwen op hem.

En die man heeft de verzenen grootelijks tegen hem verheven. David vergelijkt Achitofels gedrag bij het dier, bij het paard, dat onverwacht en verraderlijk tegen zijn heer en weldoener achteruitslaat, hem deerlijk wondt en tegen den grond werpt. En zoodanig was het gedrag van dien Judas des Ouden Testaments.

Ook indien de Heiland, Joh. 13:18, den verrader Judas niet bij Achitofel vergeleken had, zou elk het toch onwillekeurig gedaan hebben, zij gelijken elkander en in hunne betrekking, en in hun daad, en in hun einde. David heeft als voorbeeld van Christus in Achitofel zijn Judas gehad. Opmerkelijk is het, als Christus, Joh. 13:18, wat David, vs. 10, van Achitofel zegt, op Judas toepast, Hij er dan de woorden “op welken ik vertrouwde” uitlaat. David is in Achitofel bedrogen, hij kende hem niet, maar daarvoor was David ook een mens, Christus kende Judas

van den beginne. Joh. 6:64, Hij vertrouwde hem niet, Hij is in Judas niet bedrogen, en dit, omdat Hij meer dan David was, Degene, die harten en nieren doorzoekt.

Zeker heeft David niet zonder groote ontroering zijner ziel alzo Achitofel en zijne medestanders beschreven. Maar hij wendt zijn aangezicht van hen en keert zich in het gebed tot den Heere:

11. Maar Gij, o Heere! wees mij genadig, en richt mij op; en ik zal het hun vergelden.

Zijn schuldgevoel blijft hem bij, maar ook zijn vertrouwen op 's Heeren ontferming in den Messias, van hier dat: "zijt mij genadig en richt mij op." En spreekt hij van het zijnen vijanden te vergelden, dan spreekt hij niet uit persoonlijke wraak, maar als de gezalfde koning, wiens ambt en werk het is recht te doen, en die opstandelingen straffen moet.

En van die uitkomst is David zeker, hoe zwaar hij verdrukt is, en hoe zijne vijanden hem haten en vervolgen; bij betuigt vrijmoedig :

12. Hierbij weet ik, dat Gij lust aan mij hebt, dat mijn vijand over mij niet zal juichen.

13. Want mij aangaande, Gij onderhoudt mij in mijne oprechtheid, en Gij stelt mij voor uw aangezicht in eeuwigheid.

David is zich van 's Heeren gunst bewust, de Heere heeft lust aan hem, en waar dit waar is, voor wien zou hij dan vreezen, of zou de Heere het toelaten, dat de vijanden over zijn gunstgenoot zouden juichen? Neen, de Heere onderhoudt hem in zijne oprechtheid. Hij is zich, hoe schuldig in zichzelf, zijne oprechtheid voor God bewust, en hierin onderhoudt, bewaart hem zijn God, en hoe zijn listige en booze vijand ook woede, de Heere zal hem als zijn uitverkoren gunsteling voor eeuwig voor zijn aangezicht stellen, en zijn troon zal in den Messias onbewogen blijven tot in eeuwigheid.

14. Geloofd zij de Heere, de God Israëls, van eeuwigheid en tot in eeuwigheid! Amen, ja, amen.

Dit laatste vers is niet van de hand van David, maar van de Joodsche verzamelaars der psalmen. Tot nadere verklaring hiervan dient, dat de psalmen reeds zeer vroeg, misschien reeds 5 eeuwen vóór Christus, naar het voorbeeld van de vijf boeken van Mozes in vijf boeken zijn ingedeeld, waarvan elk boek met een lof verheffing eindigt, alleen het laatste boek uitgezonderd. Die vijf boeken Ps. 1—41; 42-72; 73-89; 90-106; en 107-150.

Die lofverheffing aan den Heere, den God Israëls, slaat op den inhoud van elk boek terug, en het geloof spreekt in het "Amen, ja Amen" zijn erkenning, vertrouwen en verwachting uit, dat het zoo is, en zijn zal.

PSALM 42

Het lied des verlangens naar God.

1. Eene onderwijzing, voor den opperzangmeester, onder de kinderen van Korach.

Indien David de dichter niet is van dit schoone lied des verlangens naar God, dan moet het van een zanger zijn, die met hem in dezelfde omstandigheden was, en die, als een innige geestverwant van David, het uit diens ziel genomen, voor hem gezongen heeft, zoodat het toch Davids psalm is.

Zoo meenen wij, met het oog op het opschrift, den oorsprong van dit lied te moeten verklaren. Inhoud en geest van dezen psalm spreken voor David, vergelijk Ps. 63. En toch draagt hij Davids naam niet, maar wordt genoemd “eene onderwijzing voor den opperzangmeester, voor de kinderen van Korach.” Hetzelfde opschrift dragen Ps. 44-49, 84, 85, 87 en 88.

De kinderen, de zonen van Korach waren eene afdeeling der Levieten, die tot de tempelzangers behoorden, om den Heere, den God Israëls, met luider stemme ten hoogste te prijzen, 2 Kron. 20:19. Onder hen had David, ook onder zijne vervolging door Saul, trouwe aanhangers en vrienden, die hem volgden en bijbleven. 1 Kron. 12:6. Evenzoo bleven hem op zijn vlucht voor Absalom de Levieten bij, waaronder zeker de kinderen van Korach niet gemist werden, 2 Sam. 15:24.

Indien nu. David zelf dezen psalm niet heeft opgesteld, dan heeft het een dier trouwe zonen van Korach voor hem, in zijne plaats gedaan, en dit zoo geheel in Davids geest, dat David er toch zijn geheele ziel in uitstort.

Het laat geen twijfel over of het is een lied uit de dagen van zijne vlucht voor Absalom, toen de zwaarbeproevede vader, door zijn eigen zoon vervolgd, in het Overjordaansche, op het gebergte van Giliad, te Mahanaim, een toevlucht zocht. De diepgeschokte en hevig aangevochten zielstoestand, die uit dezen psalm spreekt, getuigt hiervoor.

Gelijk de hevige storm nu eens de diepe afgronden der wateren ontdekt, en dan weder de golven hemelhoog opheft, zoo wordt Davids ziel op- en nedergeworpen. Wij nemen hier den strijd van de hevig bewogen elementen zijner ziel waar, wij hooren er, en dit tot driemaal, de stem des Geestes Gods tot de ziele inspreken: “Wat buigt gij u neder, o mijne ziele! en wat zijt gij onrustig in mij? hoop op God, want ik zal Hem nog loven voor de verlossingen zijns aangezichts.”

Driemaal spreekt David zijn bewogen ziel alzoo toe; tweemaal in dezen psalm en eenmaal in psalm 43. Zie vs. 6, 12 en 5 van psalm 42. Beide psalmen, die eigenlijk ééne psalm zijn, deelen zich alzoo in drie bijna gelijke deelen.

Hooren wij het hijgende hert:

2. **Gelijk een hert schreeuwt naar de waterstroomen, alzoo schreeuwt mijne ziel tot U, o God!**
3. **Mijne ziel dorst naar God, naar den levenden God; wanneer zal ik ingaan, en voor Gods aangezicht verschijnen?**
4. **Mijne tranen zijn mij tot spijs dag en nacht; omdat zij den ganschen dag tot mij zeggen: Waar is uw God?**

Des dichters ziel is gelijk aan het vervolgd en afgejaagde hert, dat nauwelijks, misschien wel met eene wonde, aan de pijlen van den vervolger ontkomen is, en hijgend schreeuwt naar de frissche waterstroomen. Een “hert” heeft onze Overzetting, maar het woord schreeuwen, dat

den vrouwelijken vorm heeft, wijst er ons op, dat wij hier aan een “hinde” te denken hebben, die in hare zwakte zoo juist het beeld van Davids ziel is.

David had op zijn zwerftochten zoo vaak zulk eene hijgende en luid stenende hinde⁹ gezien en gehoord, zijne ziel was haar thans gelijk. Verdreven en vervolgd uit Jeruzalem, en verwijderd, afgescheiden van het huis des Heeren, schreeuwt ook zijne ziel alzoo naar God.

Hij herhaalt en verklaart het vs. 3, “Mijne ziel dorst naar God, naar den levenden God.” Wat voor die hinde de waterstroomen zijn, dat is God, de levende God, voor zijne ziel. In God, den eeuwiglevenden God, zijn voor hem de levende wateren, waardoor zijne ziel gedrenkt en gelaafd kan worden. Hij strekt zich met het innigste en sterkste verlangen naar de gemeenschap Gods uit, waarin al zijn heil is, waarvan zijn leven afhangt.

“Wanneer zal ik ingaan, en voor Gods aangezicht verschijnen.” Verwijderd van den tabernakel, de plaats der heerlijkheid van Gods aangezicht, is voor den geloovigen Israëliet als ware hij uitgesloten, verstooten van de gemeenschap Gods. De volle gemeenschap genoot hij in 's Heeren voorhoven, in zijn huis. En bovenal als hij om zulke oorzaken thans van God moest omzwerven, dan treurde zijn hart en leed smarten van gemis en verlangen.

Hoor hoe hij klaagt: “Mijne tranen zijn mij tot spijsze dag en nacht.” Hij is geheel verslonden van droefheid. Hij vergeet zijn brood te eten; wat voor anderen de spijs is, zijn voor hem de tranen, het is hem als de dichter van Ps. 80:6 klaagt: “Gij spijzigt hen met tranenbrood, en drinkt hen met water uit een drieling.”

Want dit verzwaart zijn lijden zoozeer, “omdat zij den ganschen dag tot mij zeggen: Waar is uw God?” Dit is een doodsteek in zijne beenderen, vs. 11. Zijn zijne vijanden, zijne tegenpartijders, die zoo spreken, niet in zijne nabijheid, toch hoort hij hunne terging, want hij kent ze, en hunne schampere woorden snijden hem door de ziel.

Ondragelijk valt hem die terging, het geldt de betrekking, de verbondsbetrekking, waarin de Heere lot hem en hij tot den Heere staat. Het geldt de eer van zijn God, op wien hij hoopt, wiens naam en lof David voor de ooren dier vijanden zoo menigmaal verdedigd en bezongen heeft, en Wiens gunst alleen zijn leven is.

Dieper wonde kan men een kind van God niet toebrengen, dan dat de vijand hem dit woord als een zwaard in de ziele steekt: “waar is nu uw God?” En als dan zijn ziel nog door schuldgevoel bezwaard is, en het duister daarbinnen, in de kameren van zijn hart is, en dat hart spreekt: “Ja, het zal wel zoo zijn,” dan gaat de droefheid in vreeze en bange angst over, en spreekt het kind van God wel eens: “waar berg ik mij!”

Zoo ver — wij zullen het hooren — kwam het met David nog niet, de verborgene werking des Geestes Gods ondersteunt hem, en het tot driemaal herhaalde: “wat buigt gij u neder, o mijne ziele!” bewijst dat hij een zwaren strijd te strijden heeft, hij bezwijkt niet, en, schreeuwende van dorst der ziel, drinkt zijn God hem reeds uit de fontein der levende wateren.

Neen, David, zeggen wij: zoo dorsten is toch reeds drinken, uw God, de levende God, is u naderbij dan gij meent, Hij woont niet alleen in den tabernakel tusschen de Cherubim, maar ook op de bergen en in de woestijnen.

Zalig wie zoo naar God in Christus mogen dorsten, zij zullen hier en eeuwig uit de fontein der wateren gedrenkt en verkwikt worden.

De honende taal der vijanden: “waar is uw God?” waardoor zij Davids ziel tot vertwijfeling willen brengen, wekt in hem de herinnering aan zijn voorleden gelukstaat, toen hij zoo zichtbaar in Gods gunst en gemeenschap deelde, en die herinnering doet hem zijne

⁹ Stenende hinde = steunende hert

tegenwoordige ellende te dieper gevoelen, dit alles is zielkundig verklaarbaar:

5. Ik gedenk daaraan, en stort mijne ziel uit in mij, omdat ik placht heen te gaan onder de schare, en met hen te treden naar Gods huis, met eene stem van vreugdegezing en lof, onder de feesthoudende menigte.

Het: “ik gedenk daaraan” kan moeilijk zien op de tergende taal zijner vijanden, hieraan behoefde hij niet te gedenken, zij drong hem door de ooren en doorwondde zijn ziele op het diepst. Maar het ziet op het voorledene, op dien overzaligen gelukstaat van weleer, toen hij met Gods gunstgenooten in de feestreien onder vreugdegezing placht op te gaan naar Godes huis.

De tegenstelling van het nu en toen dringt zich met kracht aan de geheugenis zijns harten op. Nu, verdreven van Gods huis, verwijderd van de aanschouwing en genieting der heerlijkheid van 's Heeren aangezicht in den tempel, eenzaam omdolende, terwijl zijne vijanden hem ter dood toe vervolgen en honend vragen: “waar is uw God?” En weleer, toen hij naar zijn hartelust gewoon was, placht heen te gaan onder de schare, onder de feesthoudende menigte, om met vreugdegezing en lof met hen te treden naar Godes huis. Hoe anders was het toen gesteld! Welk een heilig genot, welk eene zalige vreugde en blijdschap smaakte zijne ziel toen, hoe dicht was zij bij God, bij den levenden God.

Die herinnering, dat te gedenken, doet David op het diepst aan: “hij stort zijne ziele uit in zich.” Zijne ziel stort zich in hem uit als water, al hare kracht en heerlijkheid vergaat. Het is eene uitdrukking van het diepste lijden. Zoo hooren wij Job, Hfdst. 30:16, klagen: “Daarom stort zich nu mijne ziele uit in mij; de dagen des druks grijpen mij aan; en de lijdende Messias klaagt, Ps. 22:15, “Ik ben uitgestort als water; en al mijne beenderen hebben zich vanéén gescheiden; mijn hart is als was, het is gesmolten in het midden mijns ingewands.”

Zulke bange zielstoestanden zijn nog niet onbekend bij het geslacht dergenen, die naar God vragen, al zijn hunne levensomstandigheden niet gelijk aan die van Israëls koning, David. Maar hoe goed is het, dat Gods Geest gezorgd heeft dat ons die diepe klachten bewaard zijn gebleven, al ware het alleen maar om Gods kinderen onder hunne beproevingen te doen weten, dat hun niet iets vreemds overkomt, en dat de Heere hen evenmin als David aan zichzelf overlaat.

Neen, al stort zich zijne ziel ook in hem uit als water, zij zal niet ganschelijk wegvloeien en vergaan. Is zijne ziel zwak, zijn geest, het leven Gods, dat in hem is uitgestort, is onverderfelijk, het zal zijn zwakke ziel toespreken, bestraffen, terechtwijzen, bemoedigen :

6. Wat buigt gij u neder, o mijne ziel! en zijt onrustig in mij? hoop op God; want ik zal Hem nog loven voor de verlossingen zijns aangezichts.

Calvijn zegt op dit vers: “David stelt zich hier aan ons voor als gedeeld in twee deelen. Zoover hij door het geloof in Gods beloften rust, verheft hij zich, met den geest van eene onoverwinnelijke dapperheid toegerust, tegen de ervaringen zijns vleesches, en bestraft hij tegelijk zijne weekheid en zwakheid.”

David's ziel is hier zijn zwakke vleesch en hart, dat onder deze zware beproeving dreigt te bezwijken, en zeker bezwijken zou, indien de geest, de nieuwe mensch, door den Heere gesterkt het niet op- en boven hield.

De druk en het lijden buigt zijne ziel als een riet ter neder; zij is zonder moed en hoop, terneergeslagen, moedeloos, wat zou vleesch en hart ook hopen! Lijdzaam en kalm op den Heere te wachten, hopen op zijne verlossing, kan het vleesch niet; onrustig, angstig, gejaagd, wordt het op- en neergeworpen als de baren eener felbewogen zee.

Gevoelt de nieuwe mensch, het uit God geboren leven, die trilling en dat schokken van het angstig bewogen hart, lijdt het daaronder, de Geest van God sterkt onder dat lijden en worstelen

den inwendigen mensch, de kracht en moed des geloofs wordt opgewekt, en het spreekt bestraffend en bemoedigend tot zijne zwakke ziel: “wat, waartoe buigt gij u neder, en zijt gij onrustig, hoop op God, want ik zal Hem nog loven voor de verlossingen zijns aangezichts.”

Het geloof ziet op God, het klemt zich aan zijne liefde, trouw en almacht vast, en weet dat het dit niet tevergeefs doet. Het overwint door Christus, die het kracht geeft in die wereld van druk en lijden, angst en smart, en houdt dan nog een lof- en danklied over voor ‘sHeeren verlossingen, zoo menigmaal bewezen. Het is meer dan overwinnaar, omdat het weet: niets kan ons scheiden van de liefde Gods in Christus.

Wij zullen het evenwel hooren, niet op éénmaal laat zich die bewogen zee des harten bezweren, niet aanstonds richt zich de neergebogene ziel op, tot driemaal spreekt David zoo tot zijne ziel, en dit niet zonder smartelijke klachten.

Wat wij hier David hooren betuigen behoort tot de innerlijke ervaringen der geloovigen, tot dat dubbelleven, dat bovenal in tijden van beproeving en lijden zich zoo openbaart.

O hoevele kinderen van God hebben in bange dagen zoo tot hunne zielen gesproken en doen het nog. En het zijn nog niet de kwaadste dagen, als wij zoo tot onze ziel spreken kunnen. Het is een bewijs dat de verborgen kracht des Geestes Gods ons ondersteunt en sterkt, dat, al bezwijkt ook vleesch en hart, God de rotssteen van ons heil en ons deel in eeuwigheid is.

David's toespraak tot zijne diep neergebogene ziel om op den Heere te hopen, vs. 6, heeft haar nog niet geheel opgeheven en tot ruste gebracht, nog buigt zij zich smartelijk in hem neder, daarom wendt hij zich klagend tot zijnen God:

- 7. O mijn God! mijne ziel buigt zich neder in mij; daarom gedenk ik uwer uit het land der Jordaan, en Hermon, uit het klein gebergte.**
- 8. De afgrond roept tot den afgrond, bij het gedruisch uwer watergoten; al uwe baren en uwe golven zijn over mij heengegaan.**

Wanneer het tegenwoordige geen troost biedt, en enkel onheil en jammeren aanbrengt, dan zoekt het hart, als het niet gansch verward en ontsteld is, zijn troost en leniging in de herdenking van 's Heeren vorige goedertierenheden, en put het kracht en sterkte uit het verledene.

Alzoo gaat het thans met David. Zijne ziel buigt zich in hem neder, maar het geloof blik rugwaarts: “O mijn God! terwijl mijne ziel onder de tegenwoordige jammeren zich nederbuigt, daarom gedenk ik Uwer.” Hij kan en durft God nog aan te spreken met het “mijn God.” Zoo bewijst zich zijn geloof, en dit is niet ongewoon, te midden zijner menigvuldige zwakheden. De vorige trouw en weldadigheden Gods zijn hem pleitgronden; door ze in het geloof te gedenken verheerlijkt hij zijn God, en troost en sterkt hij zijne ziel.

Hij legt zijn God zijne eenzaamheid en verlating bloot, waar hij verre van 's Heeren huis in het Overjordaansche als een uitgeworpene, als een balling omzwerft. Wel is de natuur in dat Overjordaansche, met hare bergen en afgronden, watervallen en schuimende stroomen, schoon en grootsch, maar zijne bedroefde neergebogene ziel ziet er niets van, alleen in het woeste en bruisende ziet zij haar beeld weerkaatsen. De afgrond roept daar tot den afgrond bij, of door, het gedruisch uwer watergoten, watervallen. De watervallen, die zich van de bergen in de peillooze diepten donderend nederstorten, antwoorden afwisselend en aanhoudend elkander. Hij is in het land der Jordaan, waar noordelijk het Hermongebergte ligt, dat hij, in tegenstelling tot het zoo begeerde en hooggeschatte Ziongebergte, “klein,” gering noemt.

Uit zulk een land gedenkt David den Heere, een landstreek die, wat zijne afgronden en woeste en klotsende watervallen betreft, in alles het beeld is van zijn toestand: “al uwe baren en uwe golven zijn over mij heengegaan.” Zoo roept ook in zijne ziel de afgrond tot den

afgrond, wanneer de baren en golven van smart en lijden zich over hem uitstorten.

En toch wordt zijne ziele onder die golven en baren niet bedolven of medegesleept, onder dat hevig geruisch in doodsgevaar verheft zich het door God versterkte geloof en spreekt:

9. Maar de Heere zal des daags zijne goedertierenheid gebieden, en des nachts zal zijn lied bij mij zijn; het gebed tot den God mijns levens.

Merk op de tegenstelling tot vs. 4; Davids vijanden zeggen den ganschen dag: waar is uw God? En tegenover dien dag van leed en smart stelt hij niet alleen dat de Heere desdaags zijne goedertierenheid zal gebieden, maar dat ook des nachts zijn lied bij hem zal zijn. Tegenover de honende taal zijner vervolgers zal de Heere des daags zijne goedertierenheid als een schutsbode zenden met last om zijn knecht te behoeden, en ten bewijze, dat Hij hem waarlijk nabij is en in gunst gedenkt. En des nachts zal in stede van bittere klacht een lied, een dank- en lofzang aan den Heere bij hem zijn. Zoo kan al het leed en lijden niet opwegen tegen hetgeen zijn God voor hem is. Dit is wat Paulus noemt: “en in alle dezen zijn wij meer dan overwinnaars, door Hem, die ons liefgehad heeft.”

Hoor hoe hij voorneemt tot God te spreken:

10. Ik zal zeggen tot God: Mijne steenrots! waarom vergeet Gij mij? waarom ga ik in het zwart, vanwege des vijands onderdrukking?

11. Met eenen doodsteek in mijne beenderen hoonen mij mijne wederpartijders, als zij den ganschen dag tot mij zeggen: “Waar is uw God?”

Wanneer God tot de ziel spreekt en Zich door zijne beloften aan haar verbindt, dan krijgt de ziel vrijmoedigheid om tot dien God te spreken en Hem op zijn 'woord te manen, en wel zóó, dat hij naar het “waarom” van 's Heeren onthouding vraagt. David weet, gelijk elk kind van God dit weet, dat de Heere hem niet vergeet, en indien Hij hem niet ter hulpe en tot redding kwam, de Heere hiertoe even wijze als heilige redenen heeft, en niet daarom vraagt hij: waarom?” Maar dit “waarom” is gegrond in Gods vrijwillige en genadige belofte, en niet op zijne gerechtigheid, want in zichzelf is hij een schuldig, verwerpelijk zondaar, die den zwaarsten druk waardig is, maar hij weet God rekent niet met hem als een zondaar, Hij ziet hem aan in den Middelaar des verbonds, in wien David Gode altijd welgevallig is.

Daarom durft hij zoo tot God te spreken, en Hem zijn rouw en smart voor te houden: “hij gaat in het zwart” en “met een doodsteek in zijne beenderen hoonen hem zijne vijanden.” Hoe teeder en gevoelig is die klacht des geloofs tot zijn God, alsof hij zeide: Heere, kunt Gij dat aanzien, dat uw kind, uw gunsteling zoo lijdt? Zult Gij U niet over mij ontfermen?

Wie zoo tot God, “zijn steenrots”, spreken kan, staat op een onwankelbaren grond, en zal niet beschaamd worden, hij kan, gesterkt in God, bij herhaling en met te meer vertrouwen tot zijne ziel spreken:

12. Wat buigt gij u neder, o mijne ziel! en wat zijt gij onrustig in mij? hoop op God; want ik zal Hem nog loven; Hij is de menigvuldige verlossing mijns aangezichts, en mijn God.

Nog is Davids ziel niet in kalme rust, vleesch en bloed, ongelooft en satans aanporringen beroeren haar nog, maar de in God gesterkte nieuwe mensch spreekt haar nog eenmaal toe, en wijst haar op den God der hope en der menigvuldige verlossing.

Men merke op het verschil tusschen deze herhaalde en de eerste toespraak, het is klein, maar toch van groote beteekenis. In de eerste toespraak, vs. 6, spreekt hij van de verlossingen Zijns, van Gods aangezicht, en in deze van mijns, van des dichters aangezicht, dit komt nader. De verlossing die van Gods aangezicht uitgaat, is overgegaan, heeft zich afgestraald op zijn aange-

zicht. Door het geloof ervaart, geniet hij er bij voorbaat de kracht en troost van, zoodat hij juichen kan in zijn heil, en hij den Heere met den nadruk des geloofs zijn God kan noemen.

Zoo heeft David dan niet tevergeefs geloofd, gebeden en gestreden, en is zijn dorst naar God met God gelescht en voldaan. Zoo gaat het elk die naar den levenden God in Christus dorst, Hij vervult zijn woord: “zoo iemand dorst, die kome tot Mij en drinke, die in Mij gelooft, gelijkerwijs de Schrift zegt: stroomen des levenden waters zullen uit zijnen buik vloeien.”

PSALM 43

Nog eenmaal de stem van het hijgend hert.

Deze psalm kan wel een gedeelte van den vorige zijn, en zoo dit het geval niet is, dan is hij toch van denzelfden dichter en uit denzelfden tijd, want inhoud en toon van beide gelijken elkander zoo na mogelijk.

Nog is David niet gered, en is zijn geloof staande gebleven en gesterkt, het besef en gevoel van het snoode onrecht, dat zijne vijanden hem aandoen, vervult hem met diepe smart, en brengt zijne ziel in zwaren strijd, waaronder hij tot den Heere roept, dat Die hem recht doe.

1. **Doe mij recht, o God! en twist Gij mijne twistzaak; bevrijd mij van het ongoedertieren volk, van den man des bedrogs en des onrechts.**
2. **Want Gij zijt de God mijner sterkte; waarom verstoot Gij mij *dan*? waarom ga ik steeds in het zwart, vanwege des vijands onderdrukking?**

Hier, gelijk elders in de psalmen, is David zich bewust van zijn onschuld, zijn hart veroordeelt hem niet. Waarvan zijne vijanden hem beschuldigen en waarom zij hem vervolgen, is enkel bedrog en onrecht. Het is het bedrijf van een “ongoodertieren,” van een wreed, ondankbaar volk, het is het drijven van “den man des bedrogs en des onrechts.” Indien David hier aan een enkel man denkt, dan is het Achitofel of Absalom, misschien duidt hij er meer in het algemeen zijne snoode en booze vijanden door aan.

Tegenover hen roept hij den Heere in, opdat Hij, die rechtvaardige rechter voor hem tusschen trede: “Doe mij recht, o God!” “Recht doen” beteekent hier “oordeelen,” uitspraak doen, en dit door hem te redden, te bevrijden. Daarom volgt “twist mijne twistzaak,” dat is: “strijd mijn strijd,” kom krachtig tusschen beide, “bevrijd mij,” ga mijne vijanden te keer, en verlos mij.

Die bede getuigt van eene groote vrijmoedigheid des geloofs en van een goed geweten voor God, zoo kunnen wij niet bidden, indien ons hart ons in eenige zaak veroordeelt, dan ondersteunt ons de vrijmoedige Geest niet.

En David heeft een hechten geloofsgrond: “Want Gij zijt de God mijner sterkte,” hooren wij hem betuigen. Hij is onmachtig, zijne vrienden kunnen hem niet redden, niets en niemand blijft hem over dan de Heere, zijn God, in Wien alleen zijne sterkte en kracht is, en tot Wien hij daarom de toevlucht neemt.

Maar, en dit is in het leven der geloovigen niet ongewoon, zijn geloof is op dit oogenblik in strijd met de ervaring. Verklaart David dat de Heere de God zijner sterkte is, de toestand waarin hij zich bevindt getuigt hiervan niet, maar veeleer van het tegendeel. Daarom vraagt hij klagend: “Waarom verstoot Gij mij *dan*? waarom ga ik steeds in het zwart vanwege des vijands onderdrukking?”

Evenzoo sprak David in den vorigen psalm vs. 10, daar vroeg hij: “waarom vergeet Gij mij?” hier “waarom verstoot Gij mij?” Hij kan Gods handeling met hem niet rijmen, waarom de God zijner sterkte hem, die in zulk een diepen rouw gedompeld is, zoodat hij den ganschen dag in het zwart gaat, niet uithelpt, ja Zich tegen hem stelt en verstoot.

Vergeeten wij evenwel niet, het is zijne nedergebogene ziel, het is zijn zwakke vleesch, dat alzo spreekt, want het geloof weet beter, het dringt door de schijn tot het wezen en bidt tot den God zijner sterkte:

3. **Zend uw licht en uwe waarheid, dat die mij leiden; dat zij mij brengen tot den berg uwer heiligheid, en tot uwe woningen;**
4. **En dat ik inga tot Gods altaar, tot den God der blijdschap mijner verheuging, en U met de harp love, o God, mijn God!**

David doet hier de wijste en beste keuze, als hij Gods licht en waarheid tot geleiders begeert. Gods “licht” is hier de glansrijke hulp en heil die van het aangezicht Gods uitgaan; Gods “waarheid” zijne trouw in het bevestigen van zijne beloften, die Hij in de redding zijns volks bewijst. Zoo lezen wij Ps. 57:4, “God zal zijne goedertierenheid en zijne waarheid zenden.” De hulpe Gods, het heil des Heeren is een licht, dat van zijn aangezicht uitgaat, en degenen die het bestraalt in het licht der verlossing stelt, en de duisternis van droefheid en rouwe verdrijft. In de betooning van dat heil bewijst God zijne waarheid, zijne onwankelbare trouw, beide gaan alzoo samen.

En waartoe begeert hij dit veilig geleide? “opdat zij hem brengen tot den berg van Gods heiligheid”, tot ’s Heeren woningen, nader, “tot Gods altaar,” nog nader, “tot den God der blijdschap zijner verheuging.” Men merke op die opklimming. Hij wil gered, verlost worden om geene andere reden dan om zijn God te aanschouwen en te genieten. Niet om maar uit zijn ellende verlost te worden, maar om zijn God te verheerlijken is het David te doen, heilig is zijne begeerte.

Zijn God, de bron van al zijne blijdschap en verheuging wil hij weer op de harpe loven, zijne deugden in het midden der gemeente prijzen, daarom roept hij met het heiligst en vurigst verlangen uit: o God, mijn God! Zoo dorst zijne ziel naar den levenden God. En weder roept hij zijne ziele toe:

5. **Wat buigt gij u neder, o mijne ziel! en wat zijt gij onrustig in mij? hoop op God; want ik zal Hem nog loven; Hij is de menigvuldige verlossing mijns aangezichts, en mijn God.**

En bedriegen wij ons niet, dan keert nu zijne ziel weder tot hare rust. De stemmen van vleesch en bloed, van ongeloof en bestrijding zijn tot zwijgen gebracht. De geest heerscht over het vleesch, Gods genade heeft zijn geloof gesterkt, de vrede Gods, die boven alle verstand gaat, vervult al de vermogens en aandoeningen zijner ziel, en bewaart Davids hart en zinnen in God.

Dat zijn gelukkige en zalige tijden voor Gods kinderen; dan spreken zij: “o, het was mij zoo goed, alles lag er onder, vleesch en bloed, zonde en satan, zelfs Gods wet had niets meer te zeggen; in dat God, mijn God! ging alles op, en mijne ziel gevoelde zich in Christus gered, veilig, zalig tot overloopen toe.”

Lezer of lezeres, verstaat uwe ziel iets van deze dingen? Of zit gij er nog geheel onder? Kunt, durft gij niet tot uwe ziel te zeggen: hoop op God, want ik zal Hem nog loven? Laat Davids ervaring u dan bemoedigen, de Heere hoort het geroep zijner ellendigen en redt ze zekerlijk uit.

PSALM 44

Een gebed in bange tijden.

1. Eene onderwijzing, voor den opperzangmeester, onder de kinderen van Korach.

Ook dit is, evenals psalm 42 en 43, een lied uit bange en zware tijden. Israël, de gemeente des Heeren, is tot een schimp en smaad, en tot een spot der Heidenen geworden, die hen overwonnen, en tot slaven verkocht of gedood hebben.

Men vraagt: aan welken tijd in Israëls geschiedenis doet ons deze psalm denken? Sommige uitleggers antwoorden: aan den tijd der Makkabeën, toen de Syrische koning Antiochus Epifanes het Joodsche volk zoo zwaar bestreed en vervolgde om het tot afgoderij te brengen. Wij ontkennen niet, dat veel in dezen psalm op dien bloedigen tijd van toepassing is, maar houden het er toch voor dat hij van oudere dagteekening is, en wel uit Davids tijd.

Wij vinden voor dit gevoelen grond in de overeenstemming tusschen dezen psalm en psalm 60; vergelijk vss. 10—15 uit dit lied met vss. 3—5 in psalm 60, tusschen beide gedeelten is bijna woordelijke overeenstemming. Nu heeft David, volgens het opschrift, vs. 2, psalm 60 gedicht, “Als hij gevochten had met de Syriërs van Mesopotamië, en met de Syriërs van Zoba, en Joab wederkwam, en de Edomieten sloeg in het Zoutdal, twaalf duizend.”

Tot verklaring van dit opschrift dient: dat, terwijl David met zijn legermacht, opgetrokken was, en hij een zwaren slag toebrecht aan de Syriërs tot aan den Eufraat, het zuidelijke gedeelte des lands, geheel van troepen ontbloot, aangevallen werd door de Edomieten, die daar eene vreeselijke slachting aanrichtten, en de verslagenen der kinderen Israëls onbegraven lieten liggen. Toen David wedergekeerd was van het slaan der Syriërs zond hij Joab met een leger naar het Zoutdal om wraak te nemen op de Edomieten. Zes maanden oefende Joab wraak in Edom, sloeg al wat mannelijk was, en begroef de verslagenen uit Israël, zie hierover 2 Sam. 9:13, 14 en 1 Kon. 11:15, 16.

Uit dien tijd moet onze psalm zijn, dit zal ons bij de verklaring der enkele verzen nog duidelijker worden.

De dichter, die hier in den naam der geheele gemeente, van Israël spreekt, begint onder de tegenwoordige jammeren met de dankende herinnering aan de groote weldaden des Heeren, weleer aan zijn volk bewezen:

2. **O God! wij hebben het met onze ooren gehoord, onze vaders hebben het ons verteld: Gij hebt een werk gewrocht in hunne dagen, in de dagen vanouds.**
3. **Gij hebt de Heidenen met uwe hand uit de bezitting verdreven, maar henlieden geplant; Gij hebt de volken geplaagd, henlieden daarentegen doen voortschieten.**
4. **Want zij hebben het land niet geërfd door hun zwaard, en hun arm heeft hun geen heil gegeven; maar uwe rechterhand, en uw arm, en het licht uws aangezichts, omdat Gij een welbehagen in hen hadt.**

Het groote werk door God vanouds gewrocht, en dat de dichter hier gedenkt, en tot 's Heeren eer verheft, is de uitroeijing der Heidenen uit Kanaän, en het planten en doen voortschieten van Israël in dat land.

Israël heeft hiertoe niets toegebracht; ootmoedig belijdt de gemeente des Heeren, dat “hun zwaard en hun arm hun geen heil heeft gegeven,” alleen 's Heeren “rechterhand en arm,” zijne almacht, en “het licht zijns aangezichts,” zijne gunst en liefde, heeft het gedaan, en dit alleen, “omdat Hij een welbehagen in hen had.”

Dit groote werk Gods en de bron, waaruit het vloeide, hadden hunne vaderen hun verteld, en zij hadden het met hunne ooren gehoord. Het rustte op eene onbedriegelijke overlevering, die van geslacht tot geslacht, sinds eeuwen, met getrouwheid, Gode tot eer, en zijn volk tot heil, was overgebracht. En het thans levende geslacht had het uit den blijden mond hunner vaderen vernomen, om het op hunne beurt aan hunne kinderen te vertellen, zie psalm 78:1-5.

De voorledene daden Gods, al zijn er ook eeuwen voorbijgegaan, zijn voor de gemeente des Heeren een waarborg, een onderpand, waarop het geloof zich onder den bangen nood van het tegenwoordige vastklemt, waarop het pleit, en hulpe verwacht.

Wij zien hieruit hoe de daden Gods van eeuwen hervoroor voor het geloof niet verouderen, zij behouden eene eeuwige waardij, het verledene wordt dan heden. Maar het waar geloof geeft dan ook Gode alle eer, en kent geen reden of oorzaak dan het vrije welbehagen Gods.

En de uitwerking van zulk een vertrouwend verheffen van Gods daden laat zich dan ook niet wachten, hoor het bij onzen dichter:

5. **Gij zelf zijt mijn Koning, o God! gebied de verlossingen Jakobs.**
6. **Door U zullen wij onze wederpartijders met hoornen stooten; in uwen naam zullen wij vertreden die tegen ons opstaan.**
7. **Want ik vertrouw niet op mijnen boog, en mijn zwaard zal mij niet verlossen.**
8. **Maar Gij verlost ons van onze wederpartijders, en Gij maakt onze haters beschaamd.**
9. **In God roemen wij den ganschen dag, en uwen naam zullen wij loven in eeuwigheid. Sela.**

Jehova zelf, geen ander, is de Koning Israëls, hiervan is de dichter zeker, en openlijk belijdt hij het, en wekt hij zijn Koning op om de verlossingen van Jakob, zijn volk en erfdeel, in deze bange tijden te gebieden.

Gelijk hunne vaderen het land niet verkregen hadden door hun arm en hun zwaard, zoo zullen ook zij, hunne kinderen, hunne vijanden niet vertreden door hunne kracht, maar alleen door den Heere, in zijnen naam.

Zij zien van alle vertrouwen op zichzelf af, zij willen niet vertrouwen op hun wapenen, boog of zwaard; de verlossing is niet hunne maar des Heeren.

De Heere zal hunne wederpartijders verslaan en hunne haters beschaamd maken, alle eigen roem is uitgesloten, in God alleen willen zij roemen, Hem loven den ganschen dag.

Zoo ergens dan blijkt uit dit gedeelte de eigen aard en de uitnemende zegen van het geloof. Die eigen aard des waren vertrouwens is, dat het al het schepsel loslaat, van alle schepsel in den hemel en op aarde afziet, en allereerst van zichzelf, om zich enkel en alleen op den Heere te verlaten.

Dit is het oprecht geloof der kinderen Gods, en dat een uitnemenden zegen met zich voert. Zulk een door God gewerkt vertrouwen verruimt in bange tijden het hart, het stort moed en kracht in de ziel uit, het verdrijft de vreeze, en doet het hart in het gebed aanhouden bij den troon van God.

Wij zullen dit in onzen psalm nader hooren. Zalig, indien zulk een vertrouwen ons niet vreemd is.

Heeft de gemeente in het vorige gedeelte met zooveel verheffing 's Heeren groote daden van weleer gedacht, en haar geloof en vertrouwen op haar God en Koning lofzeggend uitgesproken, hoe geheel anders staat het thans in de werkelijkheid met haar geschapen, men

hoore hare klacht vs. 10 — 17.

10. Maar nu hebt Gij ons verstooten en te schande gemaakt, dewijl Gij met onze krijgsheiren niet uittrekt.

11. Gij doet ons achterwaarts keeren van den wederpartijder; en onze haters berooven ons voor zich.

Vers 10 stemt bijna woordelijk overeen met Ps. 60:3, wat ons in het gevoelen bevestigt, dat hier gesproken wordt van de nederlaag, die een deel van Davids leger in den strijd tegen de Edomieten geleden had, zie ook vs. 2 van Ps. 60.

Israëls krijgsheiren, Davids dappere legerscharen, gewoon te overwinnen en zegevierend uit elken krijg terug te keeren, zijn nu “achterwaarts gekeerd van den wederpartijder”, zij zijn overwonnen, “tot schande gemaakt”. In stede dat zij hunne vijanden beroofd hebben, en zij met rijken buit zijn wedergekeerd, moeten zij klagen: “en onze haters berooven ons voor zich.”

En hoedanig lot is hen bereid?

12. Gij geeft ons over als schapen ter spijs, en Gij verstroot ons onder de Heidenen.

13. Gij verkoopt uw volk om geene waardij; en Gij verhoogt hunnen prijs niet.

Zij worden door hunne vijanden weggevoerd als weerlooze schapen, ten prooi aan allerlei lijden worden zij verstroot onder de Heidenen, zij zijn een lichte prooi voor hunne vijanden geworden, zij zijn verkocht als voorwerpen van geen waardij, voor den laagsten prijs.

14. Gij stelt ons onzen naburen tot smaad, tot spot en schimp dengenen, die rondom ons zijn.

15. Gij stelt ons tot een spreekwoord onder de Heidenen, tot eene hoofdschudding onder de volken.

Het volk Gods moet den smaad der Heidenen dragen, hun eer en kroon is ter aarde geworpen, men zegt van hen: het is Israël! en niemand vraagt naar hen. Daarom klaagt de gemeente:

16. Mijne schande is den ganschen dag voor mij, en de schaamte mijns aangezichts bedekt mij;

17. Om de stem des hooners en des lasteraars, vanwege den vijand en den wraakgierige.

Onze lezers zullen opgemerkt hebben, dat de dichter de nederlaag, die Israël van de Edomieten geleden heeft, en al de jammerlijke gevolgen van die, geheel toeschrijft aan den Heere, tot 9-maal doet hij dit vs. 10-15. Israël is niet verslagen omdat hun legermacht niet opwoog tegen die hunner vijanden, maar omdat de Heere niet met hen opgetrokken was, omdat Hij hen verstooten had, en Hij hen verzocht had in de hand hunner wreede overwinnaars.

Maar Israël is ook al dit kwaad niet overkomen om eenige zonde; om hun verlaten en vergeten van den naam huns Gods, gelijk dit in vorige tijden, vooral in den tijd der richteren het geval geweest was, integendeel, de dichter kan er zich op beroepen, dat zij evenmin vóór als onder hunne verdrukking hun God ontrouw zijn geworden en hunne handen tot een vreemden god hebben uitgebreid om hem te dienen.

Het kwaad dat hen treft is alzoo geen gemeen, geen gewoon kwaad, kan geene straf zijn om hunne zonden, maar is eene beproeving, eene verdrukking, eene vervolging, om 's Heeren wil. De wraak, die Edom op hen neemt, is de voortzetting van den erfelijken haat tusschen Ezau en Jakob. (Amos 1:11).

Doch Israël verstaat dit evenmin als Job en zijne vrienden, waarom de Heere hun al dit

vreeselijk kwaad doet overkomen. Het is hun een raadsel, en hun te grooter, omdat de Heere hen in Davids tijd zoo zegende, en tegenover hunne andere vijanden zulke glansrijke overwinningen gaf; sloeg David niet juist in dezen tijd de machtige Syriërs van Mesopotamië en Zoba.

Uit hetgeen wij opmerkten laat zich verklaren wat de dichter vs. 18—23 zegt:

- 18. Dit alles is ons overkomen; nochtans hebben wij U niet vergeten, noch valschelijk gehandeld tegen uw verbond.**
- 19. Ons hart is niet achterwaarts gekeerd, noch onze gang geweken van uw pad.**
- 20. Hoewel Gij ons verpletterd hebt in eene plaats der draken, en ons met eene doodsschaduw bedekt hebt.**
- 21. Zoo wij den naam onzes Gods hadden vergeten, en onze handen tot eenen vreemden God uitgebreid,**
- 22. Zou God zulks niet onderzoeken? want Hij weet de verborgen heden des harten.**
- 23. Maar om uwentwil worden wij den ganschen dag gedood; wij worden geacht als slachtschapen.**

Vooraf uit vs. 28 blijkt het klaar, het kwaad dat Edom aan 's Heeren volk toebrengt, die diepe vernedering en smaadheid is een lijden om 's Heeren wille. Zoo beschouwt het ook Paulus, als hij, Rom. 8:36, de woorden van vs. 23 aanhaalt in betrekking tot het lijden der Christenen om Jezus' wille.

Daarom kan de gemeente ook zoo vrijmoedig en ernstig tot haar God en Koning bidden:

- 24. Waak op; waarom zoudt Gij slapen, Heere! Ontwaak; verstoot niet in eeuwigheid.**
- 25. Waarom zoudt Gij uw aangezicht verbergen? onze ellende en onze onderdrukking vergeten?**
- 26. Want onze ziel is in het stof nedergebogen; onze buik kleeft aan de aarde.**
- 27. Sta op, ons ter hulp, en verlos ons om uwer goedertierenheid wil.**

Onze psalm is alzoo een lied der kerke Gods onder hare verdrukking en vervolging om 's Heeren wil. In zware tijden, wanneer de vijanden des Heeren over zijn erfdeel wreedelijk heerschten is dit lied in spelonken en holen, in gevangenissen en op galeien onder tranen gezongen. Het was met psalm 74 en 89 vooral de troostzang der Joden in Babel en bijzonder onder de wreede vervolging van Antiochus Epifanes in de dagen vóór dat de Makkabeën opstonden.

En wat dit lied voor de gemeente van Christus onder hare menigvuldige vervolging geweest is, blijkt ons uit de aanhaling door Paulus Rom. 8:36.

Zij, die meenen, dat in dezen psalm een eigengerechtigte Israëliet, een Farizeesch gezinde Jood spreekt, bewijzen, dat zij den Geest, die er in spreekt niet verstaan, en zeker niet behooren tot hen, die om Christus' wille smaadheid lijden.

PSALM 45

Het bruiloftslied van Christus en zijne Kerk.

1. Eene onderwijzing, een lied der liefde, voor den opperzangmeester, onder de kinderen van Korach, op Schóschannim.

De dichter van psalm 45 zingt eenen koning toe, en dit bij eene hooge feestelijke gelegenheid. Wie is deze koning en bij welke gelegenheid wordt hem die hooge en schoone lof toegezongen? Ziedaar de vragen, die zich hier voordoen.

Die gelegenheid kan geene andere zijn dan die van een huwelijksfeest, waarop een koning zich met een koningsdochter verbindt. Reeds het opschrift “een lied der liefde” of “der liefelikheden, der aanminnigheden,” op “Schóschannim,” dat is op de wijze van het lied “der leliën,” doet ons aan een huwelijksfeest denken, waar de liefde haar geur geeft. Maar ook de geheele beschrijving van de kleederen des konings, doortrokken van de geur der edelste specerijen; mirre en aloë en kassie, terwijl hij met kostelijke olie gezalfd is, vertoont ons een bruidegom op zijn hoogtijdsdag. Ook de koningin, die aan zijn rechterhand staat, staat daar in het fijnste goud van Ofir, in gestikte kleederen van gouden borduursel is zij tot den koning geleid. Een stoet van maagden, waaronder dochters van koningen, zijn hare kostelijke staatsdochteren, zij vergezellen haar als de koninklijke bruid, de uitverkoren schoone. Ook van den zegen des huwelijks gewaagt de zanger: “in de plaats van uwe vaderen, zullen uwe zonen zijn.”

En wie is die koninklijke bruidegom en die vorstelijke bruid? Met andere woorden, opdat wij ter zake komen, heeft dit lied der liefde eene historische aanleiding, is het gezongen bij gelegenheid van eene huwelijks verbintenis van een der koningen Israëls, van Salomo of eenig ander koning? Onze kanttekenaren zeggen ervan: “Een uitnemend profetisch bruiloftslied, bij occasie van het huwelijk van Salomo met Farao’s dochter, gedicht over het geestelijke huwelijk van den Bruidegom Jezus Christus met zijne lieve Bruid, de algemeene Kerk der Joden en der Heidenen.”

Dat dit lied zijne aanleiding heeft gehad in eene huwelijks verbintenis van Salomo of eenig ander koning van Israël, zijn wij met onze kanttekenaren ééns, en niet minder dat het verre, oneindig ver over die aardsche echtverbintenis heengaat, en profetisch van de vereeniging des geloofs en der liefde tusschen Christus en zijne gemeente getuigt.

Wij laten het onbeslist of de koning, die hier toegezongen wordt, Salomo of eenig ander koning Israëls is. Vs. 4 — 6, waarin de dapperheid en de overwinningen van dien koning bezongen worden, kunnen niet wel van Salomo, die een “man des vredes” was, verklaard worden. Evenzoo leveren vs. 10 — 15 moeilijkheden op, wanneer zij verstaan moeten worden van eene Egyptische prinses.

Maar laten wij het onbeslist of dit lied bij gelegenheid van Salomo’s huwelijk of bij dat van eenig ander koning van Israël vervaardigd is, niet onzeker is het voor ons, dat de eigenlijke en ware Koning, die hier bezongen wordt, niemand anders dan Vorst Messias is, en die Bruid zijn volk, zijne gemeente is. Het zal ons bij de verklaring duidelijk worden, dat alles wat hier van dien Koning en zijne Bruid getuigd wordt, alleen op Christus en zijne Kerk past. Alleen die Koning kon het hart van den heiligen zanger tot zulk eene mate van verrukking opvoeren, die hem deed zingen:

2. **Mijn hart geeft eene goede rede op; ik zegge mijne gedichten uit van eenen Koning; mijne tong is eene pen eens vaardigen schrijvers.**
3. **Gij zijt veel schooner dan de menschenkinderen; genade is uitgestort in uwe lippen; daarom heeft U God gezegend in eeuwigheid.**

De heilige zanger is geheel ingenomen en vervuld van het grootsche en schoone onderwerp door hem te bezingen, de schoonheid, heerlijkheid en macht van den Koning, wien zijn oog thans aanschouwt.

“Mijn hart geeft eene goede rede op,” uit het diepst van zijne ziele welt, gelijk het water uit een verborgen bronader, een goede, een schoone, treffelijke rede op. Het zijn de gedichten, de gezangen aangaande een Koning. Hij zegt ze op, zijn mond kan zich niet weerhouden, hij moet spreken; zijne woorden vloeien van zijne tong met de vlugheid, de pen van een vaardig schrijver gelijk.

Hij ziet den Koning in zijne schoonheid, eene schoonheid, die al het schoon der menschen ver te boven gaat, “Gij zijt veel schooner dan de menschenkinderen.” Schoonheid, de harmonie, de overeenstemming der deelen, is een gave Gods, Hij is er de bron en oorzaak van, zoowel van al het lichamelijk als geestelijk schoone. Onder het schoone in de natuur is de mensch naar lichaam en ziel het schoonste. De mensch, in zijn rechtstaat naar Gods beeld geschapen, was als het kunststuk van Gods wijze hand, ook het pronkstuk van Gods schepping. Hoe schoon moet het eerste menschenpaar geweest zijn uit wier oogen, gelaat, gedaante, vormen en houding het beeld Gods straalde. En zijn de overblijfselen dier schoonheid, hoe gering ook, nog zichtbaar, die Koning, de waarachtige en heilige mensch en tegelijk waarachtige God overtreft al het schoon der menschen oneindig.

Toch hebben wij hier niet in de eerste plaats aan Christus' lichamelijke schoonheid te denken, ook als wij er die niet van buiten sluiten; want als de Schrift zegt: “Hij had geene gedaante of heerlijkheid,” dan wordt dit van zijne Middelaarsvernedering gezegd.

De eigenlijke en onvergelykelijke schoonheid van Christus bestaat in de éénheid van zijne Goddelijke en menschenlijke natuur; in de genade, die op zijne lippen als Middelaar is uitgestort; in de liefde en gehoorzaamheid, waarmede Hij vrijwillig de straf der zonden droeg, en de wet Gods in al hare deelen vervulde.

Zijne schoonheid blonk allermee uit toen er aan Hem geene gedaante noch heerlijkheid was, dat wij Hem zouden begerd hebben. Hoe schoon was Hij in Gethsemane, op Gabbatha en Golgotha, toen Hij bedekt met bloedzweet en tranen, met smaad en bespotting den ijselijkste aller dooden onderging, toen was Hij schooner dan de menschenkinderen.

De dichter van psalm 45 moet hiervan iets gezien hebben, want wij behoeven er niet-veel, slechts iets van te zien, om in heilige verrukking uit te roepen: hoe schoon is die Koning!

Het vleeschelijke oog ziet die schoonheid niet, het door de zonde verduisterde zielsoog neemt haar evenmin waar, Christus, de Christus der Schrift is voor den verblinden ongeloofige eene ergernis, maar voor die gelooven is Hij de dierbaarheid, de eere.

Door dat schoon van Christus wordt zijne Bruid, de schuldige en wanstaltige, die alle heerlijkheid en schoonheid in haar zelve derft, aangetrokken, wordt hare liefde uit geloove tot Hem opgewekt, wordt haar hart voor Hem in vlam gezet, en geeft zij zich voor eeuwig aan Hem over. O, zalig Christus zoo in zijne schoonheid te kennen, dan wordt onze tong de pen eens vaardigen schrijvers gelijk, en zegt ons hart de gedichten op van dien eenigen Koning.

Slechts ééne trek van de onovertroffen schoonheid van zijn Koning heeft de verrukte zanger vermeld: “genade is uitgestort in uwe lippen.” Maar die ééne trek is ook genoeg, om zijn Koning als den eeuwig gezegende, als den waren Koning Israëls te doen kennen en in het geloof te begroeten. Wat is er schooner dan genade, en dit in de lippen van een Koning, gereed om die op zijne schuldige onderdanen te doen vloeien.

Toch is het hem niet genoeg, die Koning vereenigt met de hoogste schoonheid, ook de hoogste kracht, majesteit en heerlijkheid, Hij is een held Gods, de sterke God. Hoor hoe hij

Hem toespreekt:

4. Gord uw zwaard aan de heup, o held! uwe majesteit en uwe heerlijkheid.

De Messias-Koning is een held, gereed tot den strijd tegen zijne vijanden, zie Ps. 2:9—10; Jes. 63:1—6; en de vervulling Joh. 15:33; Col. 2:15; Hebr. 2:14, 15. Nevens genade op zijne lippen is er in een koning niets treffelijker dan de persoonlijke dapperheid en moed van zijn hart en arm om zich voor zijn volk in den strijd te wagen, en zulk een koning is des dichters Koning.

In profetischen Geest ziet de verrukte zanger Hem gereed tot den strijd, en roept Hem toe: “Gord uw zwaard aan de heup, o held!” Dat zwaard is het symbool van zijne majesteit en heerlijkheid. Wordt er van David, Israëls koning, getuigd: “majesteit en heerlijkheid hebt Gij hem toegevoegd”, wat was Davids koninklijke majesteit en heerlijkheid vergeleken bij die van Davids grooten Zoon, den Messias? Goddelijk is zijne majesteit en heerlijkheid, oneindig verheven boven die van al de koningen van Israël, zie Ps. 96:6.

Wij zien zijne majesteit en heerlijkheid schitteren in zijn lijdensstrijd, wij zien ze, waar Hij verhoogd aan Gods rechterhand als Koning heerscht, totdat Hij al zijne vijanden gelegd zal hebben tot een voetbank zijner voeten.

En, als stond die Koning gereed zijn strijdswagen te bestijgen, vervolgt de zanger met Hem toe te roepen:

5. En rijd voorspoediglijk in uwe heerlijkheid, op het woord der waarheid en rechtvaardige zachtmoedigheid; en uwe rechterhand zal u vreeselijke dingen leeren.

6. Uwe pijlen zijn scherp, volken zullen onder u vallen; zij treffen in het hart van des Konings vijanden.

De zanger moedigt den Koning aan en voorspelt Hem heil in zijne krijgsonderneming. In of met de kracht zijner heerlijkheid zal Hij voorspoedig zijn, eigenlijk dringe Hij door, en rijde, ga Hij steeds voort “op het woord der waarheid en der rechtvaardige zachtmoedigheid,” wat anderen vertalen “ter oor zake, ter wille van de waarheid, der onschuld en rechtvaardigheid.” De zin der laatste woorden is dan: dat de strijd van dien Koning geschiedt om de waarheid te handhaven en te verbreiden, den onschuldige, den verdrukte te redden en het recht uit te voeren.

Wij moeten bekennen, dat deze vertaling veel heeft wat haar aanbeveelt, geheel in overeenstemming is met den aard en het oogmerk van Christus' strijd in zijn lijden en heerlijkheid, en zich zeer goed aansluit aan vs. 6.

Christus zelf getuigt voor Pilatus, dat Hij hiertoe geboren en in de wereld gekomen is, opdat Hij der waarheid getuigenis zou geven, en dat een iegelijk, die uit de waarheid is, zijne stemme hoort. Johannes zegt: de genade en waarheid zijn door Jezus Christus geworden. Nog altijd zet Christus in zijne verhooging door zijn Geest dien strijd voor de waarheid en tegen de leugen van zonde en satan voort, totdat Hij den triumpf der waarheid volkomen zal behaald hebben, satan en zijne leugen onder de voeten zijner gemeente zal verpletterd, en zijn rijk heerlijk zal gemaakt hebben.

Verder behoort tot het oogmerk van Christus' strijd de onschuld, dat zijn hier de armen, de noodduftigen, te redden. Zoo wordt er van Hem in psalm 72 getuigd: “Hij zal de ellendigen des volks rechten, Hij zal de kinderen des noodduftigen verlossen, en den verdrukker verbrijzelen.” Alzoo zal Hij recht en gerechtigheid doen op aarde. En dit is volgens de doorgaande leer der Schrift het dubbele oogmerk van 's Heilands komst en werk op aarde.

Daarom volgt er: “Uwe pijlen zijn scherp,” zij stuiten niet af, zij dringen door, “volken

zullen onder U vallen,” groot zal zijne overwinning zijn, velen, geheele volken zullen zijne verslagenen zijn, want zijne pijlen treffen “in het hart van ’s Konings vijanden.”

Die beeldspraak is niet onduidelijk, gelijk het Woord Gods elders een tweesnijdend scherp zwaard genoemd wordt, zoo hier pijlen. En de uitwerking dier scherpe pijlen van Gods Woord is altijd eene tweevoudige maar tegelijk ontzaggelijk onderscheiden. Het Evangelie is dezen, die verloren gaan, eene reuke des doods ten doode, maar genen, die zalig worden, een reuke des levens ten leven. De pijlen des Woords veroordeelen, dooden degenen, die zich door moedwillig ongeloof tegen dezen Koning verzetten, en het behoort, naar Psalm 2, tot zijn ambt hen eenmaal te verpletteren met een ijzeren schepter, en hen in stukken te slaan als een pottebakkers vat.

Maar daar is ook een treffen van de pijlen van Gods Woord, waardoor de verslagenen door den dood tot het leven gaan. Zie dit op den Pinksterdag, waarop drieduizend vijanden verslagen, eigenlijk staat er “doorstoken, doorpriemd”, werden in hunne harten. Dat is een doodelijk treffen ten leven, de oude mensen, de macht der zonde krijgt hier den doodsteek, om nimmermeer op te staan, en de getroffene onderwerpt zich vrijwillig aan zijn Overwinnaar.

Wel mocht de heilige zanger, in den Geest verrukt, zijn Koning zoo toespreken en heil spellen. Gewis Hij is de Koning van God in eeuwigheid gezegend, zijns is de overwinning tot in eeuwigheid.

Blijf dan, o mijne ziele! niet achter bij dien zanger, laat dan ook uw tong de pen eens vaardigen schrijver gelijk zijn, om de schoonheid, macht en majesteit van dien Koning te bezingen, want wat die zanger door den Geest der profetie in de verre toekomst zag, is geschiedenis geworden, Hij heeft zijn lijdensstrijd volstreden, en zit en heerscht eeuwiglijk aan Gods rechterhand.

Maar wij zullen niet kunnen achterblijven met Hem te erkennen, indien de pijlen van Gods Woord door de kracht des Geestes ook onze harten doorstoken, doorpriemd, doorwond hebben. Indien wij de smarten van den dood der zonde kennen, de droefheid naar God, die eene onberouwelijke bekeering tot zaligheid werkt. Dan zullen wij dien Koning op wiens lippen genade is uitgestort, door het geloof te voet gevallen zijn, ons vrijwillig aan Hem hebben overgegeven, die ons doodde om ons levend te maken in Hem. Welgelukzalig allen die zoo door dezen Koning verslagen zijn!

- 7. Uw troon, o God! is eeuwiglijk en altoos; de schepter uws koninkrijks is een schepter der rechtmatigheid.**
- 8. Gij hebt gerechtigheid lief, en haat goddeloosheid; daarom heeft U, o God! uw God gezalfd met vreugdeolie, boven uwe medegenooten.**

Hoe langer de verrukte zanger dien Koning in zijne wonderbare schoonheid, macht en majesteit aanschouwt, zooveel te hooger klimt zijn lof en aanbidding, die in vss. 7 en 8 zijn hoogste hoogte bereikt. Hooger toch kan het niet dan dat hij zijn Koning tot tweemaal aanspreekt met het: “O, God!”

Hij huldigt zijn Koning als waarachtig God, wiens heerschappij eene eeuwige, onvergankelijke is, Hij is voor hem de Koning der koningen

Wat is dit bij den zanger? Waanzin der dweperij, die hem tot schepselvergoding vervoert? Maar dit lied is geen zang eens waanzinnigen, het zijn altegaar woorden van een gezond, geestelijk verstand, die alleen de dweperij van het ongeloof voor waanzinnig kan verklaren.

Maar spreekt hij zijn Koning misschien in overdrachtelijken zin alzo aan, gelijk elders (Ps. 82:1, 6) rechters en overheden, goden genoemd worden? Doch wij vragen: waar is hier een

spoor van zulk een overdrachtelijk spreken te vinden? Hoe weinig passend zou het in dezen psalm zijn, dien hoog te prijzen Koning den naam van God toeteleggen in den zin als die aan gewone rechters gegeven werd? En hoe dan de toevoeging: “uw troon is eeuwiglijk en altoos” te verstaan? Neen, de held, dien onze zanger bezingt, is niemand anders dan de “sterke God, de Vader der eeuwigheid” van wien Jesaja geprofeteerd heeft.

Toch is hiermede het booze ongeloof, dat onzen Koning niet voor den waarachtigen God en het eeuwige leven wil erkennen, niet tot zwijgen gebracht, Het wil die aanspraak “o God!” vertaald hebben voor “o Goddelijke!” maar wie geeft dien vertalers vrijheid om van het zelfstandig naamwoord “God” een bijvoegelijk naamwoord “goddelijk” te maken? Is dat Schriftverklaren of verdraaien?

Niet minder is het in strijd met de samenvoeging der woorden in het oorspronkelijke, om het “uw troon, o God is eeuwiglijk en altoos,” te vertalen: “Uw Godestroon is eeuwiglijk en altoos”, waardoor het een aanspraak wordt tot den troon in stede van tot den koning.

Zoo ook heeft men de woorden: “daarom heeft U, o God! uw God gezalfd” willen lezen: “daarom heeft God, uw God u gezalfd,” alsof het “uw God” een nadere bepaling was van het voorgaande woord “God,” zoodat er dan geene sprake zou zijn van twee maar slechts van één Goddelijk persoon.

Onze lezers zien hieruit, dat men deze beide verzen nogal moeite heeft aangedaan, en het niet aan geweldadige pogingen ontbroken heeft om deze Schrift Gods te breken. Maar ook hier is het woord van Christus vervuld: “en de Schrift kan niet gebroken worden.”

Al wat in deze verzen gezegd wordt kan zonder godslastering van geen mensen, van geen koning van Israël, men noeme hem David of Salomo, getuigd worden. Van slechts één Koning, onzen Heere Jezus Christus, is alles waar, wat de heilige zanger, door den Geest van God verlicht, in dit lied en in deze verzen bezingt.

Alleen de troon van Davids Zoon en Heer, tot wien, naar Psalm 110:1, de Vader gezegd heeft: “Zit aan mijne rechterhand,” alleen die troon is eeuwiglijk en altoos, onvergankelijk, Luk. 1:32, 33.

Alleen zijn “schepter”, waarvan reeds Jakob sprak, is een schepter der rechtmatigheid, van enkel recht. “Hij zal naar het gezicht zijner oogen niet richten; Hij zal naar het gehoor zijner ooren niet bestraffen; maar Hij zal de armen met gerechtigheid richten, en de zachtmoedigen des lands met rechtmatigheid bestraffen.” Jes. 11:3, 4.

Alleen van Christus kon in dien eenigen zin, waarin het hier voorkomt, getuigd worden: “Gij hebt gerechtigheid lief en haat goddeloosheid,” of wie anders dan Hij kon spreken: “Ik heb lust, o mijn God! om uw welbehagen te doen, uwe wet is in het binnenste mijns ingewands?” Ps. 40:9. Hij is de eenig rechtvaardige, die geene zonde gekend noch gedaan heeft, en in wiens mond geen bedrog is gevonden.

Daarom is Hij ook de Gezalfde des Vaders, niet slechts tot Profeet maar ook tot Koning en Priester. Vreugde-olie des Heiligen Geestes is op den dag zijner wijding over Hem uitgestort boven zijne medegenooten. Over het Hoofd, Christus, is de gouden olie des Geestes zonder mate uitgestort, over zijne medegenooten met mate. Die “medegenooten” zijn niet de engelen, want dezen zijn niet gezalfd met den Heiligen Geest, maar het zijn de ware geloovigen, de leden van zijn lichaam, die zijner zalving mede deelachtig zijn, en zich daarom in en met Hem verheugen met eene onuitsprekelijke vreugde.

Voor de medegenooten van Christus kan er geen twijfel bestaan of de heilige zanger in dit lied wel van en tot hun Koning en Hoofd spreekt, immers de Heilige Geest getuigt het ook, waar Hij den Schrijver van den Hebreërbrief, hfdst. 1:8, 9, deze woorden als tot den Zoon

gesproken in de pen geeft. Zulk een getuigenis moet voor ons het einde van alle tegenspreking zijn, en dit is het voor allen, die de zalving des Geestes deelachtig zijn, en in Jezus Christus, Gods Zoon, den Beloofde door de profeten, erkennen.

Vanwaar toch die felle bestrijding van deze en zoo menig andere profetie, die van Christus getuigt? Vanwaar anders dan van de drieste loochening van Christus eeuwig Zoonschap, van zijne ware Godheid en tegelijk van het persoonlijk bestaan des Heiligen Geestes, die met den Vader en den Zoon de éénige en waarachtige God is. Die den Zoon loochent, loochent ook den Vader en den Geest die van beiden uitgaat.

Wij hebben om het hooge gewicht van deze waarheid, want hare loochening is de grond en bron aller dwalingen, er langer dan gewoonlijk bij stil gestaan. Dat Jezus Christus de eeuwige en natuurlijke Zone Gods is, en daarom zelf waarachtig God, is de pilaar en vastigheid onzes geloofs; zonder dit te zijn, kan Hij de Middelaar Gods en der menschen niet zijn, is het Christendom de éénig ware godsdienst niet, en vinden wij schuldige en ellendige zondaren in Hem de verzoening en het eeuwige leven niet.

Medegenooten van Christus, waakt en strijdt voor de eer van uw Hoofd en Koning, en laat de vreugdeolie zijner zalving uwe treurende harten dagelijks met zijne heilige en heerlijke blijdschap verheugen.

Naar de voorstelling van den gewijden zanger is nu het oogenblik gekomen, dat de Koninklijke bruidegom, wien hij reeds zoo treffelijk bezongen had, zijne bruid toegevoerd wordt. Hij gaat haar in hoogtijdsdos versierd tegemoet naar haar paleis, en de zanger spreekt hem toe:

9. **Al uwe kleederen zijn mirre, en aloë, en kassie; uit de elpenbeenen paleizen, vanwaar zij u verblijden.**
10. **Dochters van koningen zijn onder uwe kostelijke staatsdochteren; de koningin staat aan uwe rechterhand, in het fijnste goud van Ofir.**

Alles aan dien Bruidegom is koninklijk en begeerlijk. Zijne kostbare kleederen zijn zoo van welriekende specerijen doortrokken, als waren zij enkel mirre, aloë en kassie, de geur er van verspreidt zich, en is der maagden liefelijk.

Van uit de elpenbeenen paleizen verheugt hem het snarenspeel. De wanden der koninklijke paleizen waren met lichtend en schitterend elpenbeen ingelegd. Uit die paleizen, waar thans de hoogste vreugde heerscht, komt hem de muziek tot zijne eere en verheuging te gemoet.

Want Hij is een groot Koning, Hij heeft een hoog aanzienlijken maagdenstoet, zelfs dochters van koningen rekenen het zich eene eere onder zijne kostelijke staatsdochteren te behooren. Maar onder die allen is slechts één eenige zijne geliefde, zijne bruid, immers de koningin staat aan zijne rechterhand, en blinkt en schittert boven allen uit, in het fijnste, het zuiverste goud van Ofir, van Indië.

“Wij wagen er ons niet aan om elken trek van deze hoog-dichterlijke voorstelling over te brengen, en hoe zouden wij het kunnen, hier is meer te gevoelen dan uit te spreken. Het door Gods Geest verlichte zielsoog ziet hier Koning Jezus in zijne Middelaars schoonheid en heerlijkheid, zoowel die van zijne vernedering als verhooging. Zoo ziet Hem het geloof in de overzalige ure, waarin Hij Zich aan het hart ontdekt, en dat hart zich voor eeuwig aan Hem overgeeft als aan zijn Bruidegom en Heer.

Want gewis hebben wij hier de geestelijke huwelijksverbintenis tusschen Christus en zijne gemeente, die groote wonderbare verborgenheid, waarvan het aardsche huwelijk een schaduw, een beeld is.

Er zijn uitleggers, die door de bruid de gemeente, de geloovigen uit Israël willen verstaan hebben, en door de dochters van koningen de gemeente uit de volken, uit de Heidenen. Wij hebben tegen deze verklaring geen bezwaar, indien men die beiden maar niet scheidt, de gemeente uit Israël en de Heidenen is één. Want de Heidenen zijn medeburgers der heiligen, en evenals Israël huisgenooten Gods. De takken van den wilden olijfboom zijn in de plaats van de afgebroken takken ingeënt, en zijn des wortels en der vettigheid van den olijfboom mededeelachtig geworden. Zij zijn allen, Joden en Heidenen, in Christus tot één lichaam gedoopt.

De vraag doet zich voor, of de zanger in den Geest doorziet tot op de algeheele volmaking der gemeente Christi in den dag zijner toekomst, den dag van het avondmaal van de bruiloft des Lams, (Openb. 19:7 — 9). Wij zien geene redenen om deze vraag ontkennend te beantwoorden, maar willen er geenszins van uitgezonderd hebben de heilige en heerlijke verbintenis des geloofs en der liefde, die hier op aarde reeds gesloten wordt tusschen Christus en elk waar geloovige. Mij dunkt de volgende verzen spreken er voor:

11. Hoor, o dochter! en zie, en neig uw oor; en vergeet uw volk en uws vaders huis.

12. Zoo zal de Koning lust hebben aan uwe schoonheid; dewijl Hij uw Heere is, zoo buig u voor Hem neder.

Nu wendt zich de zanger tot de bruid, die aan de rechterhand des Konings staat. Hij wekt al haar aandacht: “Hoor, o dochter! en zie, en neig uw oor.” Hier is veel voor haar te hooren en te zien, groote en uitnemende dingen zal zij vernemen, en worden haar te aanschouwen gegeven. En waartoe? Opdat zij haar oor neige, er door aangetrokken worde, en zij haar volk en haar vaders huis verlate. Dit is de eisch der liefde: vader en moeder te verlaten en haar bruidegom alleen lief te hebben en te volgen, gelijk Rebekka eenmaal deed.

“Zoo zal de Koning lust hebben aan uwe schoonheid.” De schoonheid van hare schoonheid, en waarin de Koning al zijn welbehagen heeft, is gelegen in die vrijwillige algeheele overgave van het hart, dat niets buiten of boven dien bruidegom begeert. “Dewijl hij uw Heer is, zoo buig u voor hem neder,” erken hem voor uw Heer, onderwerp u met vrijwillige gehoorzaamheid aan hem, wiens liefde de banier over u is, en die u den gouden schepter van zijne gunst toereikt.

Wij hebben hier niet zulk een hoogdichterlijke taal als in de beide vorige verzen, maar zij is niet minder teeder en gevoelig. Het is de liefelijke en tegelijk ernstige stem der Evangelienoodiging, die hier tot het oor en het hart van zondaren en zondaressen gebracht wordt om te hooren en te zien, wat God in Christus te hooren en te zien geeft. Het is de eisch der hoogste liefde, die ons hart alleen en geheel bezitten wil, die daar spreekt: kom en zie, en volg Mij.

Waar oog en oor, waar het hart voor die noodiging geopend wordt, daar geeft de ziel zich onbedongen en ongedwongen aan Christus over, en is het hare keuze en wellust om, vanwege de uitnemendheid der kennis van Christus, alle dingen schade en drek te achten, opdat zij Christus moge gewinnen en in Hem gevonden worde.

Er is geen waar geloovige die deze dingen niet verstaat, allen, zwakken en sterkeren in het geloof, hebben zoo tot hunne zielen hooren spreken, en zich zoo aan Jezus leeren overgeven.

Maar die allen hebben ook ondervonden, dat die om 's Heeren wil alles verlaten, honderdvoud van Hem terug ontvangen, want die Hem eeren zal Hij eeren. Hoor het in de taal van onzen zanger:

13. En de dochter van Tyrus, de rijken onder het volk zullen uw aangezicht met geschenk smeeken.

De hoogste vereering wacht de Koninklijke bruid. Onder alle volken waren de Tyriërs de rijkste, en hunne vorsten de aanzienlijkste, en de dochter van dien vorst zou aan haar hulde brengen, haar aangezicht, hare tegenwoordigheid met geschenken smeeken, zoeken, vergelijk psalm 72:10 en 15.

Wat anders kan dit beteekenen, dan dat Christus zijne bruid, zijne gemeente honderdvoud vergelden wil en zal, wat zij om zijnentwille verlaten heeft. Zien wij dit niet altijd hier, toch zijn er tijden, waarin de Heere er iets van te zien geeft, en zeker zal Hij zijn woord aan zijne volgelingen bevestigen: “Waar Ik ben, zal ook mijn dienaar zijn; indien iemand Mij dient, de Vader zal hem eeren.”

De afzondering en voorbereiding van Konings dochter, de uitverkorene bruid, is voleindigd, de maanden harer versiering zijn volbracht, zij zal in haar kostelijk feestgewaad, gevolgd van haar uitgelezen maagdenstoet tot haar Koninklijken bruidegom geleid worden. Zoodanig is de voorstelling van den zanger in ons lied, geheel in overeenstemming met de huwelijksplechtigheden in het Oosten. Zie hierover het boek Esther Hfdst. 2:8 — 16.

14. Des Konings dochter is geheel verheerlijkt inwendig; hare kleeding is van gouden borduursel.

15. In gestikte kleederen zal zij tot den Koning geleid worden; de jonge dochteren, die achter haar zijn, hare medegezellinnen, zullen tot u gebracht worden.

16. Zij zullen geleid worden met alle blijdschap en verheuging; zij zullen ingaan in des Konings paleis.

’s Konings dochter in hare onvergelykelijke schoonheid, pracht en heerlijkheid brengt den zanger in heilige verrukking. Zij is geheel verheerlijkt, enkel heerlijkheid, en dit innerlijk en uiterlijk. Naar haar gemoedsbestaan brandt zij van heilige liefde en overgave voor haar bruidegom, terwille van wien zij alles, haar volk en haars vaders huis verlaten heeft, terwijl hare met goud doorweven en rijk gestikte kleeding in pracht en glans alles overtreft. Ook de jongedochters, hare medegezellinnen zijn voor haar bruidegom, en met groote blijdschap en verheuging gaat de bruid en haar maagdenstoet in ’s Konings paleis.

Van zulk eene pracht en staatsie eener Koninklijke bruiloft in het Oosten kunnen wij, nuchtere Westerlingen, ons nauwelijks een denkbeeld maken, en toch heeft het den Heiligen Geest behaagd door en in die plechtigheid de veel heerlijker huwelijksvereniging van Christus met zijne Kerk af te beelden en af te schaduwen.

Gelijk de Koninklijke bruid afgezonderd en toebereid werd tot den dag harer verloving, waarop zij tot haar bruidegom werd geleid, alzoo ook de gemeente Christi, de bruid des Heeren. Paulus zinspeelt hierop duidelijk 2 Cor. 11:2. “Want ik ben ijverig over u met een ijver Gods; want ik heb ulieden toebereid, om *u als* eene reine maagd, aan eenen man voor te stellen, namelijk Christus. En evenzoo verklaart hij Efeze 5:25, 26. “Gelijk ook Christus de gemeente liefgehad heeft, en Zichzelven voor haar heeft overgegeven, opdat Hij haar heiligen zou, haar gereinigd hebbende met het bad des waters door het Woord, opdat Hij haar Zichzelven heerlijk zou voorstellen eene gemeente die geen vlek of rimpel heeft, of iets dergelijks, maar dat zij zou zijn heilig en onberispelijk.”

Deze beide teksten ontdekken ons de heilvolle waarheid, die in de voorstelling van psalm 45 verborgen is. De gemeente, door den Vader aan den Zoon gegeven, wordt door den Zoon in zijne liefde tot haar uit het schuldige en verdorven menschelijke geslacht afgezonderd en

geheiligd. Christus heeft dit gedaan, toen Hij Zich voor haar, de schuldige en onreine, tot in den dood des kruises overgaf. Hij doet dit, als Hij haar door middel van zijne dienaren door het Woord en de Sacramenten laat voorbereiden tot zijne gemeenschap. Dan bereidt Hij zijne gemeente toe, dan bekleedt Hij haar met de kleeding van gouden borduursel, dat is met zijne gerechtigheid, en vernieuwt Hij haar door zijnen Geest, zoodat zij geheel verheerlijkt is inwendig.

Dit alles geschiedt door de innerlijke geloofsvereiniging van de ziel met Christus, waardoor Hij haar tot zijne bruid aanneemt, en zij is daarvan naar de mate van haar geloof verzekerd.

Dat is de heilvolle en heerlijke waarheid, die onder de heilige beeldspraak van psalm 45 verborgen is. En wij dwalen hier niet, wij geven niet onze uitlegging, maar die des Heiligen Geestes, waarin ons een apostel in de beide aangehaalde teksten is voorgegaan.

Die maagdenstoet, de jongedochters, die de bruid tot haar Bruidegom voert, wij zagen het reeds bij vs. 10, is de gemeente uit de Heidenwereld, die één is met de gemeente uit Israël. Het is het zeer gewillige volk van den Messias, dat Hij op den dag zijner heirkraft in menigte voortbrengt gelijk de dauw uit den dageraad. Ps. 110:3.

Het ingaan in 's Konings paleis wijst op de zalige gemeenschap der gemeente met Christus, hier in het geloof, en eenmaal in den dag zijner verschijning in de onmiddellijke genieting aan het Avondmaal van de bruiloft des Lams, zie hiervan Openb. 19:7, 9.

Rijk gezegend, tot in geslachten, zal deze vereeniging zijn, de zanger eindigt zijn lied met de toezegging:

- 17. In plaats van uwe vaderen zullen uwe zonen zijn; gij zult hen tot vorsten zetten over de gansche aarde.**
- 18. Ik zal uws naams doen gedenken van elk geslacht tot geslacht; daarom zullen u de volken loven eeuwiglijk en altoos.**

Onze Kanttekenaren verklaren vs. 17 aldus: "Dit wordt tot den Koning (Christus en zijne bruid) gesproken, van welken geprofeteerd wordt, dat het Hem, niet minder dan zijne voorvaders naar het vleesch, aan geestelijke zonen ontbreken zal, die door de gansche wereld het Evangelie zullen prediken, zijne kerke met Gods Woord weiden en regeeren, en namaals op hunne tronen zitten, en met Christus in glorie heerschen."

Deze verklaring zal wel de ware zijn. De kerk leeft voort in hare geestelijke kinderen, en is daarom eene blijvende, gelijk de heerschappij van een koninklijk huis bestendig wordt door zijne nakomelingen. En gelijk nu de koningen van Juda en Israël hunne zonen aan de regeering lieten deelnemen — zie 2 Sam. 8:18; 1 Kon. 4:7 en 1 Kon. 20:15 — zoo maakt ook Christus zijne geloovigen tot koningen, Openb. 5:10, en zal Hij hen doen zitten op tronen om met Hem op aarde te heerschen. Dit is het heerlijke oogmerk en het groote einddoel der verlossing door Christus, dat zijne gemeente in eer en heerlijkheid hersteld, een eeuwig koninkrijk zou zijn, Gode en het Lam ter eere.

Daarom eindigt ook de zanger met het heilige voornemen den naam van dien eenigen en eeuwigen Koning te verbreiden, te doen gedenken van geslacht tot geslacht, en de uitwerking hiervan is niet onzeker: "daarom zullen U de volken loven eeuwiglijk en altoos."

En die zanger spreekt in naam der gemeente van alle tijden. Het is de roeping der gemeente om ten allen tijde en alom den naam van haar Heer en Bruidegom te verkondigen. En aan die roeping zal elk geloovige en de geheele gemeente te ijveriger beantwoorden naarmate zij meer in levendige geloofsgemeenschap met Christus leeft. Wij zullen van dien Koning niet kunnen zwijgen, wanneer wij Hem in zijne schoonheid zien, wijl Hij ons de schoonste der

menschenkinderen is, en wij diep doordrongen zijn van zijne uitnemende liefde, waarmede Hij Zichzelf voor ons heeft overgegeven.

PSALM 46

God is ons een toevlucht en sterkte.

Indien wij van eenigen psalm zeker zijn wat betreft de gelegenheid, die tot zijne vervaardiging aanleiding heeft gegeven, dan is het van psalm 46. Er is maar ééne gebeurtenis in Israëls geschiedenis, waaruit dit lied geheel verklaard kan worden, en het is die van de belegering van Jeruzalem door Sanherib, den koning van Assyrië, en diens nederlaag door de hand van den Machtige Jakobs, ten tijde van koning Hiskia.

Wij verzoeken onzen lezers vooraf nog eens te lezen Jesaja 86 en 37, waar wij die gebeurtenis in hare bijzonderheden beschreven vinden door de hand van den profeet, die meer dan ooggetuige was.

De hoofdgedachte in dezen psalm is: de zekerheid van de gemeente Gods te midden van alle stormen der wereld, omdat God in haar midden is. Ongemeen levendig is de voorstelling in dit lied, het is gemaakt onder den oogenblikkelijken indruk van Gods groote en wonderbare daden, tot vernietiging der vijanden en verlossing van zijn volk uit hun bang gevaar. Er is veel grond om Jesaja voor den dichter van dezen psalm te houden, hij is met Hiskia een der hoofdpersonen in deze gebeurtenis, zie Jes. 37:5 — 35.

Deze psalm is een uitverkoren krijgs- en troostlied voor de gemeente Gods geworden; de kleine kudde hief dit lied aan en troostte zich er mede onder hare verdrukking. Luther heeft het nagezongen, toen hij zich in het jaar 1529 voorbereidde tot den Rijksdag te Augsburg, wij hebben er zijn lied: “Een vaste burcht is onze God” aan te danken.

Lezen wij het:

1. **Een lied op Alamôth, voor den opperzangmeester, onder de kinderen van Korach.**
2. **God is ons eene toevlucht en sterkte; Hij is krachtelijk bevonden eene hulp in benauwdheden.**
3. **Daarom zullen wij niet vreezen, al veranderde de aarde *hare plaats*, en al werden de bergen verzet in het hart der zeeën.**
4. **Laat hare wateren bruisen, laat ze beroerd worden; laat de bergen daveren, door derzelver verheffing! Sela.**

Een lied op Alamôth. Alamôth beteekent maagden, het kan dus verklaard worden: een lied, gezongen op de wijze van het lied “de maagden”, of dat het ook door vrouwen of maagden uitgevoerd werd, zie hierover Exod. 15:20, 21 en Ps. 68:26.

Vs. 2. De gemeente begint met uit de volheid haars harten uit te spreken wat God voor haar is. Gelijk zij van Hem te midden der bange belegering vertrouwd heeft, alzoo heeft zij Hem in de uitkomst bevonden: “Hij is krachtelijk bevonden een hulpe in benauwdheden,” Hij heeft door zijnen Engel de honderd vier en tachtig duizend van het leger der Assyriërs verslagen, en Sanheïb gedwongen af te trekken naar zijn land, en hem doen vallen door het zwaard zijner zonen, (Jes. 37:36 — 38). “God is ons een toevlucht” tot “Wien zij onder de benauwdheden in het ootmoedig en geloovig vertrouwen gevluht zijn, en Hij heeft bewezen een sterkte te zijn, (2 Kron. 37:7, 8).

De ervaring dier wonderbare redding Gods, die eeniglijk zijn werk was, doet hun geloof en vertrouwen op Hem ten hoogste klimmen. “Daarom zullen wij niet vreezen”, ook niet als de hoogste nood dreigt en over ons komt, “al veranderde de aarde *hare plaats*,” al schokte ook de aarde heen en weder, al ging de wereld onder, “al werden de bergen verzet in het hart der

zeeën,” al keerden de bergen weder in de zee, waaruit God ze bij de schepping heeft doen opkomen.

Jubelend roept de gemeente uit: “Laat hare wateren”, de wateren der zee, “bruisen, laat zij beroerd worden”. De zee is hier gelijk elders in de Schrift het beeld der volkeren, die zich als verbolgen wateren tegen Zion verheffen, maar Zion vreest het woeden van hunne koninkrijken tegen haar niet, “laat de bergen daveren doorderzelve verheffing.” De bergen zijn het beeld der machtige koninkrijken. (Openb. 8:8).

Op dien juichtoon valt de muziek nog eenmaal in, en doet hare tonen bruisen als de ontroerende wateren der zee. Dit wordt hoogstwaarschijnlijk door “Sela” aangeduid.

Op zachter toon, maar die vs. 8 weer gestegen is, gaat nu de gemeente voort:

5. **De beekjes der rivier zullen verblijden de stad Gods, het heiligdom der woningen des Allerhoogsten.**
6. **God is in het midden van haar; zij zal niet wankelen; God zal haar helpen in het aanbreken van den morgenstond.**
7. **De Heidenen raasden; de koninkrijken bewogen zich; Hij verhief zijne stem; de aarde versmolt.**
8. **De Heere der heirscharen is met ons; de God van Jakob is ons een hoog vertrek. Sela.**

Tegenover de zee der volkeren stelt de gemeente “de beekjes der rivier.” Het zwakke en geringe tegenover het machtige en groote. Maar het zwakke Gods is sterker dan de menschen. Die beekjes “zullen verblijden de stad Gods, het Heiligdom des Allerhoogsten.” Er wordt gezinspeeld op de wateren van Siloa, die zachtken gaan, en Sanherib is een geweldigen en sterken stroom gelijk, (Jes. 8 :6—8).

Die zacht vlietende beekjes der Godstad zijn het teeken en onderpand van de levende wateren, die uit den troon Gods vloeien, ter plaatse, waar de Allerhoogste in zijn heiligdom zijne woningen heeft, verg. Ps. 87:7. Het is de beek der wellusten Gods, de fontein des levens, die bij Hem is, waarvan de dichter van psalm 36 zingt.

Die beekjes der rivieren zijn in bange tijden de wateren der vertroostingens Gods, die het beangstigde hart kunnen verkwikken en verblijden. Het geloof alleen ziet ze, en drinkt van dat levend water, terwijl het den vijand tot een raadsel en ergernis is, waarbij die zwakke en tot den dood vervolgde gemeente leeft en het uithoudt.

Maar zij weten niet dat “God in het midden van haar is,” en dat daarom het brandende Zion niet kan verteerd worden. Zij zullen het gewaar worden tot hun schrik en ondergang: “de Heere zal haar helpen in het aanbreken van den morgenstond.” In ééne nacht, eer het morgenlicht nog ten volle is opgegaan, zal Hij verdoen, al was hun getal ook honderd vier en tachtig duizend. Dit is voor de poorten, onder de muren van Jeruzalem gezien geworden.

De Heere der heirscharen is opgestaan als een held, midden in den nacht, en heeft tegen het razen der heidenen, en het rumoer der volken zijne stem verheven, zijn donder doen hooren, en de aarde versmolt.

En op den hoogsten toon jubelt de gemeente: “De Heere der heirscharen is met ons; de God Jakobs is ons een hoog vertrek,” en weder geeft de muziek haar echo op dien juichtoon des geloofs der gemeente. Sela.

Welgelukzalig, die zulk een God tot zijne hulpe en sterkte heeft. Maar bedriege zich niemand in zijn gemoed. Zulk een geloof en betrouwen laat zich niet nabootsen; het is niet

aller, alleen der geborenen in Zion, der burgers van de stad Gods, die daar dorsten naar de levende wateren, die uit het heiligdom, uit Christus vloeien.

Hoe meer wij dezen psalm bepeinzen en zijn inhoud met de geschiedenis in 2 Kon. 18 en 19, en Jes. 36 en 37 vergelijken, zooveel te duidelijker wordt het ons, dat de verlossing des Heeren, die de gemeente in dit lied bezingt, eene verlossing is geweest, waardoor niet slechts Jeruzalem maar gansch Juda aan een gewissen ondergang ontkomen is.

De belegering van Jeruzalem door Sanherib, den koning van Assyrië, was geene tijdelijke benauwing van de hoofdstad des Rijks, om Hiskia te tuchtigen over zijn afval (2 Kon. 18:7), maar de Assyriër heeft stouter en boozter plannen. Die trotsche en overmoedige heerscher begeert niet minder dan Juda als staat te vernietigen en hare inwoners als zijn gevangenen over te brengen naar zijn land, (2 Kon. 18:31, 32). Wat zijn vader Salmaneser met het Rijk der Tien stammen en Samaria gedaan heeft, dat moet ook het lot van Jeruzalem en Juda worden.

Reeds is hij opgetrokken tegen alle vaste steden van Juda, en heeft ze ingenomen, en heeft hij zich met zijne ontzaggelijke legermacht nedergeslagen te Lachis, op den weg van Gaza naar Jeruzalem.

Tevergeefs brengen Hiskia en Juda een zware schatting op, opdat Sanherib niet tegen Jeruzalem zou optrekken. "Evenwel, zegt de historieschrijver, zond de koning van Assyrië, Tartan, en Rabsaris, en Rabsake, van Lachis tot den koning Hiskia, met een zwaar heir naar Jeruzalem, en zij togen op, en kwamen naar Jeruzalem." Onder de smadelijkste lasteringen tegen Hiskia en tegen den naam van Jehova eischt Rabsake de stad op. (2 Kon. 18:17-35).

Het is duidelijk, wij hebben hier met geen gewonen veroveringsoorlog te doen; Sanherib bestrijdt in Juda en Jeruzalem den Heere, Israëls God, hij wil met het volk ook den naam van zijn God van de aarde verdelgen.

Maar hij zal niet vermogen; Jehova zal op Jesaja's en Hiskia's ootmoedig en geloovig gebed opstaan, Hij zal den hoon en smaad, zijn naam aangedaan, wreken, en voor aller oog glansrijk bewijzen, dat Hij meer is dan de goden van Hamath en Arpad, van Sefarvaïm, Hena en Ivva, van wie Sanherib gezegd had, dat zij hun volk uit zijne hand niet verlossen konden.

Wel mochten daarom de burgers van het verlorene Jeruzalem, aan den morgen van dien eeuwig gedenkwaardigen nacht, waarin de Heere de honderdvijfentachtig duizend Assyriërs onder hare muren versloeg, elkander blijde toeroepen:

- 9. Komt, aanschouwt de daden des Heeren, die verwoestingen op aarde aanricht.**
- 10. Die de oorlogen doet ophouden tot aan het einde der aarde, den boog verbreekt, en de spies aan twee slaat, de wagenen met vuur verbrandt.**
- 11. Laat af, en weet, dat Ik God ben: Ik zal verhoogd worden onder de Heidenen; ik zal verhoogd worden op de aarde.**
- 12. De Heere der heirscharen is met ons; de God van Jakob is ons een hoog vertrek. Sela.**

Wij zien de burgers der Godstad, elkander verdringende, de poorten uitstroomen, om daarbuiten, onder de muren hunner veste "de daden des Heeren te aanschouwen, die verwoesting op aarde aanricht." Daar liggen de lijken hunner vijanden opgehoopt tusschen de gebroken en aan twee geslagen bogen en spiesen tusschen hunne met hemelvuur verbrande strijd-wagenen.

Maar het oog van den waren Israëliet, van Jesaja en Hiskia, en zoovele anderen van Zions burgeren, ziet hier meer dan een jammerlijk veld van gedooden, het ziet hier de heerlijkheid en eere van Israëls God, die zijn volk gered heeft bij het aanbreken van den dageraad.

Het getroffen en door 's Heeren daden overstelpde hart aanbidt hier dankzeggende den grooten en vreeselijken naam van Jehova, die den trotschen en hem onteerenden Assyriër onder de muren van Zion verbroken heeft, en alzoo de oorlogen doet ophouden tot aan het einde der aarde.

Sanheribs val voor Jeruzalem heeft eene wereldhistorische beteekenis. De wereldmacht van Assyrië had zich onder Salmanesar en Sanherib op het hoogst verheven. De overwinningen waarop Sanherib zich beroemt (2 Kon. 18:33 — 35) waren door hem behaald. Babel en Medië, hoe onwillig ook, hadden zich aan hem onderworpen. Het Rijk der Tien Stammen had hij weggevoerd, Syrië en de geheele kust langs de Middellandsche zee hadden voor zijne legers moeten bukken, Juda en Jeruzalem lag nu aan de beurt, ook tegen Egypte heeft hij zich toegerust.

Welk eene macht, hoe te vreezen voor de gansche aarde! En zie, op het toppunt van macht verbreekt de Heere haar, en vervult zijn woord: “om uw woeden tegen Mij, en dat uwe woeling voor mijne ooren opgekomen is, zoo zal Ik mijnen haak in uwen neus leggen, en mijn gebit in uwe lippen, en Ik zal u doen wederkeeren door dien weg, door welchen gij gekomen zijt.” En wedergekeerd valt hij in zijn afgodstempel door de hand zijner zonen, Jes. 37:29- 38.

Nu houden de oorlogen op tot aan het einde der aarde. De Heere heeft gesproken: “Laat af, en weet, dat Ik God ben.” Hij heeft niet slechts onder zijn volk, te Jeruzalem, zijn naam grootgemaakt en verheven, niet slechts te Zion, maar ook onder de Heidenen, over de gansche aarde zal Hij verhoogd worden.

Zion, de gemeente des Heeren, mag zich verblijden en zeker zijn: “De Heere der heirscharen is met ons, de God Jakobs is ons een hoog vertrek. Sela.” Dat is de uitkomst, de rijke en blijvende bate van die bange belegering. Jehova heeft het wonderbaar bewezen, hoe schuldig zijn Zion ook is, Hij blijft het beminnen; Hij heeft Jeruzalem beschermd en verlost om Zijntentwille, en om David, zijns knechts wille. (Jes. 37:35).

Wie zal uitspreken hoeveel sterkte en troost de gemeente des Heeren, bovenal in tijden van verdrukking en lijden, uit dit lied geput heeft. De wereldmacht der Assyriërs, gelijk alle haar opvolgende en vervangende machten van Babel, Perzië, Griekenland en Rome tot op onzen tijd, staan tegenover het Rijk van God en zijn gezalften Zoon. Onder verschillende en afwisselende vormen is het dezelfde Gode en zijn woord vijandige macht, die de gemeente des Heeren haat en van de aarde verdelgen wil. De strijd, ook van onzen tijd, is een strijd op leven en dood tegen het Evangelie van Gods Zoon, tegen al wat zich aan het Woord Gods houdt.

Maar die, als een Jesaja en Hiskia, zich voor God weten te verootmoedigen en aan Hem vasthouden, hebben niet te vreezen, de Heere der heirscharen is met hen, de God Jakobs, de Vader van onzen Heere Jezus Christus, is hun tot een hoog vertrek, en zij zingen met Luther:

Ons staat de rechte Man ter zij,
Dien God ons heeft verkoren.
Vraagt gij zijn naam? Zoo weet,
Dat Hij de Christus heet.
De liev'ling uit Gods schoot,
Zijn Zoon en troongenoot
De zege is Hem beschoren!

En grimde ook de open hel ons aan,
Met al haar duizendtallen,
Toch zal geen vrees ons nederslaan!
Toch doen wij 't krijgslied schallen.
Hoe ook de satan woedt,

Wij staan hem voet voor voet;
“Wij tarten zijn geweld :
Zijn vonnis is geveld;
Eén woord kan hem doen vallen!

Gods Woord houdt stand in eeuwigheid;
Het zal geen duimbreed wijken!
Beef satan! Hij, die ons geleidt,
Zal u de vlag doen strijken!
Delf vrouw en kinderen 't graf,
Neem goed en bloed ons af!
Het brengt u geen gewin:
Wij gaan ten hemel in,
En erven Koninkrijken.

PSALM 47

De Heere, de Allerhoogste, een groot Koning over de gansche aarde.

1. Een psalm, voor den opperzangmeester, onder de kinderen van Korach.

Psalm 47 is een nagalm van psalm 46, maar een oorspronkelijke nagalm, die zijn eigene historische aanleiding heeft. Die aanleiding is de overwinning des Heeren op Juda's vijanden, waarbij Hij Zich bewezen heeft de God van zijn volk en de Koning der gansche aarde te zijn.

Lees de geschiedenis 2 Kron. 20. De Moabieten en Ammonieten en anderen, misschien Arabische volksstammen, hebben zich in de dagen van Jósafat tegen Juda saamverbonden, en komen met eene groote menigte tegen hen ten strijde. Zij bedoelen niet minder dan Israël uit zijn erfland te verdrijven, en het voor zich in bezit te nemen.

De godvruchtige Jósafat, die weet en bekent dat er in hem en zijn volk geene kracht is tegen die groote menigte, roept in gansch Juda een vasten uit; en Jósafat en de gemeente stellen zich in ootmoedige gebeden voor het aangezicht des Heeren, pleiten op Diens beloften, en verwachten alleen de redding van Hem, op Wien hunne oogen zijn.

En de Heere is tot hunne hulpe gereed. Een profeet des Heeren, Jahaziël, op wien de Geest des Heeren kwam, roept Jeruzalem en den Koning toe: "vreest gij lieden niet en wordt niet ontzet vanwege deze groote menigte, want de strijd is niet uwe, maar Gods. Gij zult in dezen strijd niet te strijden hebben, stelt uzelf, staat en ziet het heil des Heeren met u, o Juda en Jeruzalem."

En de uitkomst bevestigt deze wonderbare belofte des Heeren. Vóór de toegerusten ten strijde, gaan de zangers, die de heilige Majesteit Gods prijzen, zeggende: "looft den Heere, want zijne goedertierenheid is tot in eeuwigheid." Juda heeft niet te strijden, de Heere strijdt voor hen, onder het vreugdegeroep en den lofzang der priesters, verdoet de Heere Juda's vijanden, zij hielpen de een den ander ten verderve, 2 Kron. 20:22, 23.

Jósafat en zijn volk hebben geen zwaard uitgetogen, geen boog gespannen, zij hebben alleen den kostelijksten buit te rooven drie dagen, "want dies was veel."

Op den vierden dag loven zij den Heere in het dal Berácha, dat is: het "dal des lofs", en met den Koning aan de spitse, keert al het volk met blijdschap naar Jeruzalem tot het huis des Heeren, met harpen, met luiten en met trompetten.

"En, zegt de kroniekschrijver, er werd eene verschrikking Gods over alle koninkrijken dier landen, als zij hoorden, dat de Heere tegen de vijanden van Israël gestreden had."

Geen historie uit Israëls geschiedenis verklaart ons duidelijker dezen "lofpsalm voor den opperzangmeester onder de kinderen van Korach", zooals hij in het opschrift genoemd wordt.

De heilige zanger roept alle volken, Israël en de Heidenen op tot uitbundig vreugdegezag, Gode, den Allerhoogste, tot eer.

2. **Al gij volken! klapt in de hand; juicht Gode met eene stem van vreugdegezag.**
3. **Want de Heere, de Allerhoogste, is vreeselijk, een groot Koning over de gansche aarde.**
4. **Hij brengt de volken onder ons, en de natiën onder onze voeten.**
5. **Hij verkiest voor ons onze erfenis, de heerlijkheid van Jakob, dien Hij heeft liefgehad. Sela.**

De woorden van dit lied zijn duidelijk, zij leveren, evenmin als de gedachten, den uitleggers moeielijkheid op. De hoofdgedachte is: Israëls God, die Zich als den Allerhoogste bewezen heeft, moet door zijn volk en alle volken erkend worden een groot Koning te zijn over de

gansche aarde.

De Heere is nedergekomen tot redding van zijn volk, alle volken hebben dit gezien, zijne verschrikking is op hen gevallen, zij moeten Hem gewillig of onwillig eeren. Met handgeklap en vreugdegezang moet allereerst Israël, Gode de eere brengen voor zijne wonderbare redding.

Hij heeft de volken onder Israëls voeten gebracht, de natiën, die hen uit de erve des Heeren verdrijven wilde. Hij, Jehova, hun God, verkiest voor hen hunne erfenis, de heerlijkheid van Jakob. Hij, die eenmaal voor hen dit land verloor, Hij heeft die keuze bevestigd, en dit, omdat Hij Jakob heeft liefgehad.

Jehova's liefde tot Israël is eene eeuwige, en daarom vrij en onveranderlijk. Hij zal zijne erve niet verlaten, Hij geeft aan het wild gedierte de ziele zijner tortelduive niet over, maar redt haar goddelijk, wonderbaar.

Daarom juichen de koning, de priesters, de zangers, en al het volk onder trompetten en bazuingeschal:

- 6. God vaart op met gejuich, de Heere met geklank der bazuin.**
- 7. Psalmzingt Gode, psalmzingt! psalmzingt onzen Koning, psalmzingt!**
- 8. Want God is een Koning der gansche aarde; psalmzingt met eene onderwijzing!**
- 9. God regeert over de Heidenen; God zit op den troon zijner heiligheid.**
- 10. De edelen der volken zijn verzameld tot het volk van den God van Abraham: want de schilden der aarde zijn Godes. Hij is zeer verheven!**

“God vaart op met gejuich.” Sommige uitleggers verstaan deze woorden van het opvoeren der ark naar Zion, en plaatsen dit lied dan nevens psalm 24 en 68. Nog anderen zijn van gevoelen, dat Josafat de ark heeft medegevoerd in den strijd tegen de Moabieten en Ammonieten, en dat de priesters en zangers haar nu onder vreugdegezang wederbrengen naar Jeruzalem in den tempel. Voor dit gevoelen is evenwel geen grond, het is niet bekend, dat na het gebeurde in Eli's dagen ooit meer de ark is medegenomen in den strijd.

Er is hier naar ons oordeel geen sprake van het opvoeren der ark maar van een onzichtbaar wederkeeren des Heeren, nadat Hij was nedergekomen in de betooning van zijne schitterende almacht en rechtvaardigheid aan zijne vijanden, verg. Gen. 17:22 en Ps. 7:8.

Dit opvaren van God als overwinnaar, nadat Hij zijne eere zoo luisterrijk gewroken en zijn volk redding heeft aangebracht, is een voorbeeld en onderpand van de hemelvaart Christi, nadat Hij de volkomene overwinning op de machten van zonde en Satan behaald had, en als zoodanig behoort dit lied bij psalm 24 en 68.

Heeft God Zich in de overwinning op Israëls vijanden bewezen een “Koning der gansche aarde te zijn”, “regeert Hij, zittende op den troon zijner heiligheid, over de Heidenen,” dit alles zou veel heerlijker vervuld worden, en is in Christus vervuld, als God Hem gezet heeft aan zijne rechterhand, alle machten en krachten aan Hem onderworpen heeft, en Hij den Zoon, als Middelaar, de Heidenen gegeven heeft tot zijn erfdeel en de einde der aarde tot eene bezitting.

En nu de heerlijke uitkomst vs. 10, niet alleen voor Israël, maar ook voor de volken, voor de Heidenen. De edelen der volken, de aanzienlijken, de koningen en richters der volken zullen zich niet meer tegen Gods volk, tegen de gemeente van Christus verzamelen, maar als vrienden, als medeburgers der heiligen zich met hen verzamelen, zij zullen één koninkrijk, één Godsstad, één lichaam met hen zijn, zie Jes. 60:1—4; 62:1 — 5.

“Want de schilden der aarde zijn Godes, en Hij is zeer verheven.” “De schilden der aarde” zijn de grooten de aanzienlijken, die het volk bedekken en beschermen als een schild (Hoz.

4:18). Zij zullen niet langer zichzelf, de zonde, wereld en satan toebehooren, maar door Gods vrije ontferming met het geloof in Christus begiftigd Godes eigendom zijn en Hem dienen. Want de Heere zal hoog verheven zijn.

Wel mocht de heilige zanger Israël en de volken toeroepen: klapt in de hand; juicht Goeie met eene stem van vreugdegezag!

En een iegelijk, wie de heerlijke verwachting, in dit lied uitgesproken, deelt, spreke alzo in zijn harte, vreeze niet als de vijand aankomt als een stroom om ons uit Gods erve te verdrijven, want de strijd is niet onze, maar des Heeren, en onze Koning is van Israëls God gegeven.

PSALM 48

De veiligheid van het schoone Jeruzalem, want God is in hare paleizen.

Deze lofpsalm, dit overwinningslied, volgt in de juiste historische orde op den vorigen psalm. Toen Josafat met de mannen van Jeruzalem en Juda in het dal Béracha den Heere voor zijne wonderbare overwinning met de woorden van psalm 47 geprezen hadden, keerde hij aan de voorspitse van die mannen met blijdschap weder naar Jeruzalem. En het is daar, te Jeruzalem, in het huis des Heeren, dat zij met luiten, en met trompetten den Heere met de woorden van dit overwinningslied eere gaven.

De grondgedachte in dezen psalm is dan ook met eenige wijziging dezelfde als in psalm 47.

De dichter begint met den lof des Heeren en de verheffing van Jeruzalem, de stad des grooten Konings vs. 2-4. Hij vermeldt vs. 5—9 de groote daden des Heeren, waarmede Hij zijne liefde tot verlossing van Jeruzalem en Juda bewezen heeft. Van vs. 10 — 12 prijst hij met de verlostte gemeente den naam des Heeren, terwijl vs. 13—15 eindigt met de opwekking om den lof Gods en de heerlijkheid van zijn stad te roemen tot in verre geslachten.

1. **Een lied, een psalm, voor de kinderen van Korach.**
2. **De Heere is groot en zeer te prijzen, in de stad onzes Gods, op den berg zijner heiligheid.**
3. **Schoon van gelegenheid, eene vreugde der gansche aarde is de berg Zion, aan de zijden van het noorden; de stad des grooten Konings.**
4. **God is in hare paleizen; Hij is er bekend voor een hoog vertrek.**

Dit dichtstuk wordt in het opschrift eerst een “lied” en dan een “psalm” genoemd, om aan te duiden, dat het een zuivere lofpsalm is, een lied tot verheffing en verheerlijking van ’s Heeren naam en stad. Daarom hebben de kinderen van Korach dezen zang met de hoogste en blijdste tonen hunner luiten, harpen en trompetten te begeleiden.

De heilige zanger, de vrome burger van Jeruzalem, begint met de grootheid en heerlijkheid des Heeren te verheffen, die Hij in Jeruzalem als zijn stad, op den berg zijner heiligheid openbaart vs. 2.

Men merke hierop, Jeruzalem, de oude Jebusstad, hoe welgelegen, hoe uitgelezen hare ligging op Zions bergen ook zij, ontleent hare eigenlijke, hare geestelijke en blijvende heerlijkheid hieraan, dat “de Heere er groot en zeer te prijzen is.” Hij heeft de Moriaheuvel tot “den berg zijner heiligheid” verheven, daar is zijn tempel, waarin Hij zijne heerlijkheid en heiligheid meer dan elders openbaart.

Ja, “schoon van gelegenheid” of eene “schoone verhevenheid” “is de berg Zion.” “Wij verbinden hieraan de woorden “de zijden van het noorden.” De tempelberg, de Moria-heuvel, die een deel van het Ziongebergte uitmaakt, ligt noordelijk. Dat deel van Zion maakt Jeruzalem, zoo schoon, maakt het tot “eene vreugde der gansche aarde,” en Jeruzalem tot “de stad des grooten Konings.”

Van uit ’s Heeren heiligdom gaat zijne tegenwoordigheid in geheel Jeruzalem, in zijne kostbaarste gebouwen, in hare “paleizen,” “Hij is er bekend als een hoog vertrek.” De aanzienlijke bewoners der paleizen stellen hun vertrouwen niet op de sterkte hunner sterke en trotsche gebouwen, maar op den Heere, als op hun hoog vertrek, waartoe zij in bange dagen hunne toevlucht nemen, verg. Ps. 76:2—4.

Jeruzalem is hier, gelijk overal in de Schrift, niet slechts het voorbeeld van de Kerk des Nieuwen Testaments, maar tevens het historisch geestelijk uitgangspunt, de bron, waaruit alle

geestelijk heil in den Messias voor de gansche aarde vloeien zou. Zie Jes. 2:2 en 3; Micha 4:1-5; Ps. 87 vergeleken met Hand. 1:8.

En nu gaat de zanger over om dit met bewijzen te staven:

5. **Want ziet, de koningen waren vergaderd; zij waren te zamen doorgetogen.**
6. **Gelijk zij het zagen, alzoo waren zij verwonderd; zij werden verschrikt; zij haastten weg.**
7. **Beving greep hen aldaar aan, smart als van eene barende vrouw.**
8. **Met eenen oostenwind verbreekt Gij de schepen van Tharsis.**
9. **Gelijk wij gehoord hadden, alzoo hebben wij gezien in de stad des Heeren der heirscharen, in de stad onzes Gods; God zal haar bevestigen tot in eeuwigheid. Sela.**

De zanger heeft de bewijzen van 's Heeren liefde en macht aan zijn Zion bewezen, niet uit het verleden op te halen, zij liggen voor de hand, hij en alle inwoners van Juda en Jeruzalem waren er de ooggetuigen van.

De koningen van Moab en Ammon waren met hunne legers en die hunner bondgenooten verzameld in menigte als het zand der zee, en waren doorgetogen tot in het gezicht van Jeruzalem vs. 6.

Gering was de afstand, die deze gevreesde legerscharen van Jeruzalem scheidde, reeds zijn zij genaderd tot in de woestijn Thekóa (2 Kron. 20:20).

Maar ziet, "gelijk zij zagen", dat is: op hetzelfde oogenblik dat zij Jeruzalem, de stad Gods, in het gezicht kregen, "waren zij verwonderd", ontsteld, verschrikt, zij haastten weg. "Beving greep hen aldaar aan", gelijk de smarten eener vrouwe in barensnood, toen de Heere achterlagen tot hunne verschrikking stelde, en zij in den angst der verwarring het zwaard tegen elkander keerden, en zij de een den anderen ten verderve hielpen. (2 Kron. 20:22, 23).

Die zelfvernietiging der vijanden was gelijk aan een vreeselijken storm van den oostenwind, die de sterke en met schatten beladen schepen van Tharsis verbreekt. Hun ondergang is zulk een schipbreuk gelijk, — zie 1 Kon. 22:49. — De Heere heeft Zions vijanden zoo te niet gemaakt en doen omkomen.

En de tegenwoordige verlossing wekt bij het verheugde Jeruzalem de herinnering aan de groote daden Gods van weleer. "Gelijk wij gehoord hadden, alzoo hebben wij gezien". Gelijk zij het van hunne vaders gehoord hadden, wat een onbedriegelijke overlevering getuigde van Gods groote daden in Egypte en in de woestijn, in de tijden der Richteren en van David, alzoo zagen zij nu. Het tegenwoordige getuigde voor de waarheid van het voorledene, en de Heere bewees voor zijn Zion Dezelfde te zijn als in de dagen vanouds.

Daarom kunnen zij ook juichen: "God zal haar bevestigen tot in eeuwigheid". Jeruzalem, omdat het de stad des Heeren is, zijn eigendom en woonstede, is onverdelgbaar. "Wat haar ook bedreigt, ook als zij met den grond gelijk gemaakt werd, Zion vergaat niet, het zal uit zijn asch en puin herrijzen.

Zien wij dit vervuld in de Kerk des N. T's; in het geestelijke en ware Jeruzalem, zullen de poorten, de machten der hel 's Heeren gemeente niet overweldigen, ook voor het aardsche Jeruzalem liggen er nog beloften van herbouwing en herstel wanneer de tijden der Heidenen zullen volbracht zijn. Denk aan zoovele profetieën van Israëls wederkeering naar zijn erfland en herstelling op zijne bergen.

Welk een feestdag in Jeruzalem, wat zullen de harten der godvruchtige Zionieten gevoeld hebben, als zij hun God zoo in het midden zijns tempels de eere gaven. Alle ware kinderen

Gods, die ellende en verlossing kennen, verstaan dit.

- 10. O God! wij gedenken uwer weldadigheid, in het midden uws tempels.**
- 11. Gelijk uw naam is, o God! alzo is uw roem tot aan de einden der aarde; uwe rechterhand is vol van gerechtigheid.**
- 12. Laat de berg Zion blijde zijn, laat de dochteren van Juda zich verheugen, om uwer oordeelen wil.**

Uit vs. 10, evenals uit 2 Kron. 20:28, blijkt, dat het verlorene Jeruzalem en Juda dezen lofzang in den tempel hebben aangeheven; daar, in 's Heeren huis gedenken zij met diepbewogene harten de weldadigheden des Heeren. De tegenwoordige verlossing wekt de dankende herinnering aan de voorledene weldaden, aan zijne wonderen van oudsher tot verlossing zijns volks en verdelging hunner vijanden bewezen.

Zoo gaat het altijd bij Gods kinderen, het nieuwe maakt het oude nieuw, het wordt ééne keten van 's Heeren goedertierenheid, ééne som, maar waarvan de ziel de getallen niet verhalen kan.

Ik denk bij dit vers 10 onwillekeurig aan den morgen der verlossing van 3 October 1574, toen de overgeblevenen van het bang belegerd Leiden zich met hunne verlossers snikkend jubelend in de St. Pieterskerk nederbogen¹⁰. Men houde mij, die zoovele jaren Leidens verlossing medevierde, deze herinnering ten goede.

De gedachtenis der weldaden des Heeren is eeniglijk Hem ter eere. Schoon spreken zij dit uit.' De afgoden der volken dragen verhevene en wijdklinkende namen, maar het zijn ook niet meer dan namen, zij hebben geen wezen, zij worden te schande. Hoe anders bij Israëls God. Gelijk zijn naam is, alzo is zijn roem, de luister zijner daden, en dat tot aan de einden der aarde; de Heidenen zien het, en beven voor Hem. Wie is den Heere gelijk onder al de goden der Heidenen!

Wel mocht daarom een ander dichter zingen: "En die uw naam kennen, zullen op U vertrouwen, omdat Gij, Heere! niet hebt verlaten, degenen, die U zoeken."

Met alle reden mag de verlorene schare uitroepen: "Laat den berg Zion, Jeruzalem en al hare burgers, blijde zijn; laat de dochteren van Juda, alle steden van Juda, met al hare inwoners, zich verheugen, om uwer oordeelen wil."

"Om uwer oordeelen wil", om de gerichtens Gods aan zijne vijanden bewezen, en dit tot zijne eere en tot verlossing van zijn volk.

In gelijken geest spreekt de heilige zanger van Ps. 97:8. "Zion heeft gehoord, en het heeft zich verblijd, en de dochteren van Juda hebben zich verheugd vanwege uwe oordeelen, o Heere!"

Dat is de heilige blijdschap, die onder de zwaarste oordeelen het hart van Gods heiligen vervullen kan en mag, omdat hun God en Koning onder die oordeelen aan zijne eere komt. Daarom lezen wij in het boek, de Openbaring aan Johannes, dat ten tijde, wanneer God het geestelijk Babylon oordeelen zal, dit gesproken zal worden: "Bedrijft vreugde over haar, gij hemel! en gij heilige apostelen, en gij profeten! want God heeft uw oordeel aan haar geoordeeld," (Openb. 18:20).

¹⁰ Skrywer verwys hier na die mislukte beleg van Leiden wat plaasgevind het tydens die Tagtigjarige Oorlog in 1573 en 1574, toe die Spanjaarde onder Francisco de Valdez probeer het om die opstandige stad Leiden, Suid-Holland, Nederland in te neem.

De vijand is verdelgd, Jeruzalem, Zion, is verlost, en staande gebleven, de stad Gods heeft, hoe fel bestreden, geen schade geleden, zij is sterker dan ooit te voren:

13. Gaat rondom Zion, en omringt haar; telt hare torens;

14. Zet uw hart op hare vesting; beschouwt onderscheidenlijk hare paleizen, opdat gij het aan het navolgende geslacht vertelt.

15. Want deze God is onze God eeuwiglijk en altoos; Hij zal ons geleiden tot den dood toe.

De Heere is een rotssteen, wiens werk volkomen is, het mag gezien worden van alle zijden, er is geen gebrek aan, het scherpste oog kan het er niet aan vinden. Maar Hij wil ook dat zijne kinderen, wier oogen er voor geopend zijn, er onderscheidenlijk op zullen merken, en er het hart op zetten.

Zij moeten rondom Zion gaan, het van alle zijden omringen en bezien, hare torens, hare sterke borstweringen tellen, niet één wordt gemist of heeft schade geleden. Evenzoo onbeschadigd zijn Jeruzalems kostbare paleizen gebleven. Drukt dit; diep in uwe zielen; “opdat gij het aan het navolgende geslacht vertelt.” De nakomelingschap moet het weten, vereeuwigd moeten Gods daden in de nagedachtenis en historie des volks worden, opdat alle volgende geslachten hunne hope op dien God mogen stellen.

“Want deze God is onze God, eeuwiglijk en altoos; Hij zal ons geleiden tot den dood toe.”

Dat is de som, de groote bate, die het geloof uit al de wegen en werken des Heeren trekt. Zoo spreekt het, ten spijt van het woelen en woeden der vijanden, en tart er duivel en dood mede uit. Leg al den nadruk op de woorden deze en onze, want hierin zit de kracht, Gode tot eer, uwe ziel tot behoudenis.

“Wij houden ons, wat de laatste woorden betreft, aan den algemeen aangenomen tekst in het oorspronkelijke, en daarom ook aan de vertaling der onzen. Luther’s vertaling, “Hij voert ons als de jeugd”, waarbij hij eene andere Hebreuwsche lezing volgt, is niet te verkiezen, het “Hij zal ons geleiden tot den dood toe” is geheel in overeenstemming van den inhoud van dezen psalm, en tegelijk de nadere verklaring van de voorgaande woorden: “eeuwiglijk en altoos.”

Lees nu nog eenmaal dezen psalm, en verwissel, want gij moogt het doen, den naam van Zion en Jeruzalem met dien van gemeente Gods, de kerk van Christus, want Zion en Jeruzalem zijn er het voorbeeld en de grondslag van. En verklaar dan alles wat er van Zion gezegd wordt in die veel hooger en heerlijker beteekenis, waarin het van Christus' kerk van alle eeuwen kan getuigd worden.

Maar om het geestelijk Zion, het Jeruzalem, dat van boven is, onderscheidenlijk te bezien en hare heerlijkheid en vastheid te aanschouwen, hebben wij boven onze lichamelijke oogen ook door Gods Geest verlichte zielsoogen noodig. Alleen door het geloof kunnen wij Christus' kerk, zijn geestelijk lichaam, zien, en er de deugden Gods in verheerlijken. De wereld ziet ook op 's Heeren kerk, maar is voor hare innerlijke heerlijkheid blind, en ziet aan haar niets dan vlekken en gebreken, en veracht haar.

Gelukkig wie een geboren burger van Zion is, hij ziet en belijdt met smart zijne ellende en vlekken, maar mag zich ook in Christus zien, en dan ziet hij zich en de gansche gemeente volmaakt in Hem, en kan hij ook onder verdrukking en strijd, zelfs onder den strijd met den laatsten vijand roemen: “Want deze God is onze God, eeuwiglijk en altoos; Hij zal ons geleiden tot den dood toe.”

PSALM 49

De schade der ziel door geen wereld te vergoeden.

1. Een psalm, voor den opperzangmeester, onder de kinderen van Korach.

Deze psalm behoort, evenals de acht voorgaande, tot de dichtstukken, die door den heiligen zanger aan den opperzangmeester werden overgegeven, om door de nakomelingen van Korach onder begeleiding van hun muziek in den tempel gezongen te worden.

Toch onderscheidt zich deze psalm naar vorm en inhoud van de vorige. Het is geen lof- of danklied, maar een leerdicht, eene onderwijzing, tot leering, vermaning en vertroosting. De dichter bezingt dan ook geene historische stof, geen der groote daden des Heeren, gelijk in de naastvoorgaande liederen. Zijne hoofdgedachte is: “het nietige en het vergankelijke van het geluk en het welvaren der goddeloozen en daarentegen het heilrijk en onvergankelijk geluk der vromen, wier deel niet in dit leven is, maar wier hope en verwachting alleen op den Heere gevestigd is.”

En wat leidt hem er toe, dit onderwerp te bezingen? De dichter is, evenals Asaf, blijkbaar in bangen en zwaren zielestrijd geweest, ziende den overmoed der welvarende goddeloozen, en daarentegen de armoede en het lijden van vele godvruchtigen. Dit was hem een raadsel, een ergernis in het Godsbestuur, het kwelt en beangstigt hem. Maar dat raadsel is voor hem opgelost, de Heere heeft zijn oog ervoor geopend, en nu kan hij niet nalaten wat hem gegeven is te zien, en waardoor hij onderwezen en getroost is, ook aan anderen, aan de geheele wereld tot onderrichting, vermaning en vertroosting te verkondigen.

Hieruit verklaart zich de inleiding vs. 2 — 5, waarbij de dichter ons doet denken aan het begin van Elihu's rede, Job 32.

2. **Hoort dit, alle gij volken! neemt ter oore, alle inwoners der wereld,**
3. **Zoo wel slechten als aanzienlijken, te zamen rijk en arm!**
4. **Mijn mond zal enkel wijsheid spreken, en de overdenking mijns harten zal vol verstand zijn.**
5. **Ik zal mijn oor neigen tot eene spreuk; ik zal mijne verborgene rede openen op de harp.**

Gelijk Mozes, Deut. 32, en later de profeet Micha, hfdst. 1:2, zoo roept de dichter, vs. 2, alle volken, alle inwoners der wereld op om aandachtig naar zijne rede te hooren. Hij sluit niemand uit, wat hij te verkondigen heeft geldt allen zonder onderscheid, zoo “slechten” als “aanzienlijken”, “armen” en “rijken”. In het Hebr. worden “slechten” kinderen des menschen geheeten en “aanzienlijken” kinderen des mans. Het woord “mensen” spreekt het zwakke, het geringe uit; “man” het krachtige en verhevene.

De dichter heeft een woord voor allen, de aanzienlijken wil hij waarschuwen tegen den overmoed en de nietige verwachting op de veelheid huns rijkdoms, en den gemeenen man wil hij vertroosten met hun beter en blijvend goed in de hemelen; want beide, de nietigheid van allen aardschen rijkdom en de vastigheid der hemelsche goederen zal in het einde, in het sterven openbaar worden.

En dit, wat hij hun prediken zal, is de hoogste wijsheid en de uitnemendste wetenschap. Hij gebruikt de beide woorden “wijsheid” en “verstand” in het meervoudige, om er de volheid, de uitnemendheid van aan te duiden, wat in onze taal zoo juist is overgebracht door enkel wijsheid, vol van verstand.

En deze wijsheid en wetenschap is geen woord der lippen, neen, zij is de overdenking zijns

harten, zij vloeit uit zijn binnenste bestaan. Toch is die wijsheid, die wetenschap in oorsprong niet uit hem, hij heeft haar van God ontvangen, zij is hem van Boven geschonken, God heeft ze hem geopenbaard, en sinds dat oogenblik is zij de overdenking, de overlegging zijns harten geworden. Immers hij zegt: “Ik zal mijn oor neigen tot eene spreuk”, wat ook vertaald kan worden: “Ik wil mijn oor neigen”. De leeraar is zelf een leerling, een die zijn oor en hart neigt tot de verborgene rede Gods. Wat hij eene “verborgene” noemt, beteekent eigenlijk een “raadsel”, evenwel geen gemeen raadsel, maar eene “verborgenheid”, die de menschelijke rede niet kan oplossen, die ons verlegen doet staan, tenzij God ons hare oplossing geeft. Dit heeft God gedaan, en daarom wil hij de tolk Gods zijn, en dit raadsel ook voor anderen, voor de gansche menschheid openen.

Hij kan niet nalaten te spreken wat God hem geopenbaard heeft, en wat zijne eigene ziel tot ruste heeft gebracht, hij heeft geloofd, daarom spreekt hij:

6. Waarom zou ik vreezen in kwade dagen, als de ongerechtigen, die op de hielen zijn, mij omringen?

Dit vers bewijst dat de dichter kwade, bange dagen beleefd heeft, waarin hij door den overmoed der rijke goddeloozen vervolgd werd; in het Hebr. staat: als “de ongerechtigheid mijner hielen mij omringt”, dat is: als “de ongerechtigheid mijner vijanden, die mij vervolgen, mij op de hielen zijn, en mij omsingelen”. Maar thans, nu de Heere zijne oogen verlicht heeft, kent hij geene vreeze meer, tart hij zijne vijanden, want hij ziet, dat die trotsche machtigen niet dan ijdelheid zijn:

- 7. Aangaande degenen, die op hun goed vertrouwen, en op de veelheid huns rijkdoms roemen;**
- 8. Niemand van hen zal *zijn* broeder immermeer kunnen verlossen; hij zal Gode zijn rantsoen niet kunnen geven;**
- 9. (Want de verlossing hunner ziel is te kostelijk, en zal in eeuwigheid ophouden;)**
- 10. Dat hij ook voortaan geduriglijk zou leven, en de verderving niet zien.**

Hier teekent de dichter vs. 7 de rijken en aanzienlijken, op wie hij het oog heeft; het zijn niet alle rijken en vermogenden, maar dezulken die op hun goed hun “vertrouwen stellen,” en zich op de veelheid huns rijkdoms “verheffen,” dezulken, die niet rijk zijn in God, maar den rijken dwaas gelijken. Want ook Abraham en David en zoovele andere godvruchtigen waren rijk, doch stelden er hun vertrouwen niet op, zij waren rijk in God.

Vers 8. Is het verkrijgen en bezitten van de goederen der aarde niet ongeoorloofd, kunnen zij den bezitter ten zegen zijn, en kan hij ze ten goede voor anderen aanwenden, het onvermogen van de grootste schatten der aarde is openbaar, allermeeft tegenover de macht en heerschappij des doods. Met geene schatten, hoe groot, in één oogenblik levens te verkrijgen, noch voor onszelven, noch voor onze nabestaanden of vrienden, “niemand zal *zijn* broeder immermeer, eenigszins ook maar, kunnen verlossen.” “Hij zal Gode zijn rantsoen, den losprijs, niet kunnen geven.” De dood, die de bezoldiging der zonde is, eischt een te kostelijken losprijs, vs. 9, hier wegen geen bergen van goud of edelgesteenten tegen op. De schuld der zonden tegen de oneindige rechtvaardigheid Gods bedreven, laat zich met geene eindige schatten, ook niet van eene geheele wereld afbetalen, Matth. 16:26. IJdel beroemen zich dan de goddeloozen op hunnen rijkdom, zij kunnen er het verderf niet door ontvliesen, vs. 10.

Kan alzoo niemand zijn broeder immermeer verlossen, al bood hij ook al zijne schatten aan, de dichter kende er toch één, en wij kennen Hem, den Godmensch, Jezus Christus, Hij kan en wil zijn broeder verlossen. Maar daartoe moest Hij zijnen broederen, de gemeente door Hem

te verlossen, in alles gelijk worden, uitgenomen de zonde. Daarom moest Hij door lijden geheiligd worden, en den dood smaken, opdat Hij door den dood te niete doen zou dengene, die het geweld des doods had, dat is: den duivel.

Hiervan mogen wij nog luider dan de dichter getuigen: Hoort dit, alle gij volken! neemt ter oore, alle inwoners der wereld, zoowel slechten als aanzienlijken, te zamen rijk en arm. In Hem, den Godmensch, is redding, alleen redding niet slechts van den tijdelijken maar ook van den geestelijken en eeuwigigen dood. Het rantsoen, de losprijs is opgebracht, de Vader heeft dien aangenomen, en wie tot Hem en zijne schatten vlucht, zal verlost worden, geduriglijk, eeuwig leven, en de verderving niet zien.

De dichter gaat voort met zijne hoofdgedachte: de onoverwinnelijke en onverzoenbare kracht en heerschappij van den dood, nog nader in het licht te stellen en te bewijzen.

Onmachtig staat de mensch met al zijne schatten en gaven tegenover dien koning der verschrikking, hij laat zich niet overwinnen, geen rantsoen, zelfs niet het hoogste, en dat de liefde voor een broeder wil opbrengen, kan dien wreeden alleenheerscher vermurwen.

11. Want hij ziet, dat de wijzen sterven, dat te zamen een dwaas en een onvernuttige omkomen, en hun goed anderen nalaten.

Niemand kan aan den dood ontkomen, de wijzen evenmin als de dwazen en onvernuttigen. Wel is er verschil; van de wijzen staat er: “zij sterven”, maar van de dwazen en onvernuttigen dat zij “omkomen.” De wijzen en voorzichtigen sterven, als zij oud en zwak geworden zijn, maar de dwazen en onvernuttigen, die met den dood niet willen rekenen, worden vaak in de helft van hunne dagen, in één oogenblik, gewelddadig uitgeroeid en “komen om.” Toch, hoe verschillend hun einde zij, beiden zijn niet blijvend, hunne bezitting, waarvoor zij gezwoegd hebben en hun eigendom noemden, moeten zij aan anderen, misschien aan hunne vijanden of aan verkwisters achterlaten.

En toch, die dwazen en onvernuttigen hoe anders dachten zij er in hun leven over:

12. Hunne binnenste gedachte is, dat hunne huizen zullen zijn in eeuwigheid, hunne woningen van geslacht tot geslacht; zij noemen de landen naar hunne namen.

Hoe verblind is de mensch van nature, ook als hij den schijn aanneemt van het tegendeel, en vaak met woorden belijdt: “wij zijn er maar voor een tijd, wij kunnen toch niets in den dood medenemen,” zijn binnenste, zijne verborgen gedachte des harten is zoo geheel anders. Heimelijk vertrouwt hij op zijn goed en bezittingen alsof zij altijd, van geslachte tot geslachte zullen blijven, dat ten minste zijne naaste nakomelingen ze zullen behouden, en dan zijn naam als eigenaar zal blijven voortleven. Immers zij noemen als Ezau, Moab en Ammon de landen naar hunne namen.

En wat is nu het einde, de uitkomst van al die macht en heerlijkheid des vleesches? De dichter antwoordt:

13. De mensch nochtans, die in waarde is, blijft niet; hij wordt gelijk als de beesten die vergaan.

14. Deze hun weg is eene dwaasheid van hen; nochtans hebben hunne nakomelingen een welbehagen in hunne woorden. Sela.

“Welk eene vernederende tegenstelling: “de mensch, die in waarde is,” die aanzienlijke, gevreesde of geëerde mensch, blijft niet. Zijn goed, al zijn vermogen, dat zooveel minder is dan hij, dat slechts een “iets,” een “ding” is, blijft hem na, maar hij zelf; de “persoon,” de “bezitter” van al die goederen, heeft geen duur van bestaan, zijne huizen verduren eeuwen, en

hij bereikt vaak niet de helft eener eeuw.

“Hij wordt gelijk de beesten, die vergaan.” Wordt de goddelooze in den dienst der zonde en zinnelijkheid in zijn leven aan de beesten gelijk, veel meer nog in zijn sterven, hij vergaat. Gelijk het vee, terwijl het huppelt en springt in de weide, zonder dat het weet waarheen en waartoe, gegrepen en naar de slachtbank gevoerd wordt, alzoo worden de goddeloozen vaak plotseling, onvoorzien door een geweldigen dood aangegrepen en hun sterven is een vergaan, zij worden als Samaria’s Koning afgehouden als schuim op het water. Hozea 10:7.

Maar hoe dwaas de weg dier goddeloozen is, “nochtans hebben hunne nakomelingen een welbehagen in hunne woorden”. Hunne kinderen, even verblind als zij, treden in hetzelfde spoor der dwaasheid voort, om straks even als hunne vaders te vergaan, en altijd weder van geslacht tot geslacht die dwaasheid te boeten.

15. Men zet hen als schapen in het graf; de dood zal hen afweiden; en de oprechten zullen over hen heerschen in dien morgenstond; en het graf zal hunne gedaante verslijten, elk uit zijne woning.

16. Maar God zal mijne ziel van het geweld des grafes verlossen, want Hij zal mij opnemen. Sela.

De dichter gaat in dezelfde vernederende beeldspraak voort, hij eindigt niet met den dood, maar doet ons ook zien wat daar, achter den dood, voor de goddeloozen en rechtvaardigen ligt. De goddeloozen, voor wie in hun leven de lengte en breedte der aarde niet ruim genoeg was, worden als schapen, opeengedrongen, gezet in het graf, “elk uit zijne woning,” dat is: in eene plaats, die geene woning is, waarin men niet wonen kan. “De dood weidt hen af”, de dood is hun herder, niet om hen te hoeden en te beschermen, maar om hen tot in alle eeuwigheid te verderven. Wij hebben bij het woord “graf” niet slechts te denken aan de rustplaats van het lichaam, maar tegelijk aan de plaats des verderfs, der eeuwige straf en vergelding.

En daartegenover staat het heilrijk en heerlijk lot der oprechten, die op aarde door de gewelddrijvende goddeloozen zoo menigmaal onderdrukt en gekweld zijn, “die oprechten, zij zullen over hen heerschen in dien morgenstond.”

Die morgenstond is de heerlijke morgenstond van den dag der opstanding, van den dag der volle openbaring der heerlijkheid der kinderen Gods. Eene andere verklaring laten de woorden des dichters niet toe, wij hebben hier de duidelijke sporen van de leer der opstanding uit de dooden, gelijk wij die in meer andere psalmen en bij de profeten aantreffen.

De gedachte, dat de oprechten in dien morgenstond over de goddeloozen heersenen zullen, wijst op de heerlijkheid en macht, die de geloovigen eenmaal in en met Christus deelen zullen in zijn koninkrijk en heerlijkheid. Matth. 19:28; 1 Cor. 6:3; Openb. 2:26, 27; 3:21.

In die welverzekerde en blijde hoop leefde de dichter. Hij heeft het getuigenis des Geestes in zich, dat hij tot de oprechten behoort, tot hen, die uit een vernieuwd levensbeginsel God in oprechtheid naar zijn Woord willen dienen, en hun deel niet in dit leven hebben. Blijft de goddelooze naar zijn aard en naar het rechtvaardig oordeel Gods eeuwig in het geweld des doods, God, zijn Goël en Losser, zal den oprechte van het geweld des grafes verlossen, hij vergaat niet als de beesten, hij zal, gelijk Job verwachtte, uit zijn vleesch God aanschouwen. Zijne plaats is niet beneden, maar boven; “God zal hem opnemen” in zijn heerlijkheid; zijn lichaam zal rusten in het stof, de ziel zal van stonde aan bij God zijn, en in den morgen der opstanding zal ziel en lichaam voor eeuwig vereenigd de heerlijkheid Gods aanschouwen.

Dat is de oplossing van het raadsel, dat de ziel van den heiligen zanger zoo gekweld en beangst had. God zal in het einde zijne rechtvaardigheid en genade openbaren. De oprechte

mag hierop hopen; de Heere zal zijn woord waar maken: “dan zult gijlieden wederom zien het onderscheid tusschen den rechtvaardige en den goddelooze, tusschen dien, die God dient, en dien, die Hem niet dient.” Mal. 3:18.

De dichter heeft van vs. 6—16 in lyrische dichtspraak zijne verborgene rede op de harpe geopend, opdat alle volken, alle inwoners der aarde haar hooren en ter oore zouden nemen. Hierop nu bouwt hij vs. 17—21 zijn toespraak, wat men het toepasselijk deel zou kunnen noemen.

Hij heeft de ijdelheid en het nietige van alle aardsche rijkdommen, grootheid en macht in het licht gesteld, en aangewezen waartoe zij den mensch, die daarin zijn heil zoekt en er zich op verheft, in het einde brengen, hij vergaat als de beesten, en het graf en de hel is zijne toekomst, terwijl de ware godvruchtige, al derft hij in dit leven rijkdom en eere, hopen mag op de verlossing van graf en dood, en eenmaal in heerlijkheid zal worden opgenomen.

Daarom kan hij den armen en verdrukten vrome toeroepen:

- 17. Vrees niet, wanneer een man rijk wordt, wanneer de eer van zijn huis groot wordt;**
- 18. Want hij zal in zijn sterven niet met al medenemen; zijne eer zal hem niet nadalen.**
- 19. Hoewel hij zijne ziel in zijn leven zegent, en zij u loven, omdat gij uzelf goed doet;**
- 20. Zoo zal zij *toch* komen tot het geslacht harer vaders; tot in eeuwigheid zullen zij het licht niet zien.**
- 21. De mensch, *die* in waarde is, en geen verstand heeft, wordt gelijk als de beesten, *die* vergaan.**

Hij spreekt uit eigene ervaring, ook hij vreesde weleer, wanneer hij zag hoe de gewelddrijvende goddelooze toenam, en een wreed onderdrukker van den arme en nooddriftige werd. Maar sedert God hem het nietige en onmachtige van alle hoogheid des menschen heeft doen inzien, vreest hij niet meer, wanneer een man rijk wordt, en de eer zijns huizes groot wordt, en daarom kan hij nu anderen toeroepen: “vreest niet!”

Het is de lieden der wereld slechts te doen om rijk en groot te worden, schatten te vergaderen en in aanzien te komen. Wie het hierin het verst kan brengen, zich er op kan werken, is de bekwame, de knappe, de gevierde man, die zijn belang verstaat en te achten is. Wie hij overigens is, bij name op godsdienstig gebied, daarnaar heeft men niet te vragen, de godsdienst heeft met de wereldsche dingen niets te maken, wie het daarmee te nauw neemt komt niet ver, het komt er maar op aan een goed vermogen te verkrijgen, en een welgevestigden naam op aarde te verwerven.

Dezulken, vooral als zij, die “van niet tot iet zijn gekomen”, en geheel van de ware godsvrucht vervreemd zijn, worden strenge en trotsche heerschers over hunne minderen, mannen van name, geweldige onderdrukkers, voor wie de arme en geringe niet zonder reden vreest.

En toch, rijkdom en eere mogen den mensch in zijn leven dienen en hem voor anderen geducht en gevreesd maken, “in zijn sterven zal hij niet met al medenemen.” De dood maakt allen gelijk, even arm, hij heft het onderscheid tusschen den millionnair en den bedelaar op. Het eenige wat dien aanzienlijken, geëerden man van den verachten arme onderscheidt is eene kostbare begrafenis en een sierlijke grafzerk, maar de verrotting en de wormen onderkennen hem niet, zij verslinden beiden, den rijke en den arme.

“Zijne eere zal hem niet nadalen”; blijft de rechtvaardige in eeuwige gedachtenis, de naam des goddeloozen zal verrotten. Zijne eere was niet zijn eigendom, maar het eigendom van zijn

goed, waar zijn goed en geld gebleven is, daar bleef ook zijne eere, zij kon hem niet nadalen. Men berekent na zijn dood zijn groot vermogen, men verwondert zich over zulk eene bezitting, men vraagt: vanwaar had hij dat alles? En luide of stil spreken de lieden: “hoe is hij er ook aan gekomen, neen, dan wil ik liever arm sterven”; zijne eere zal hem niet nadalen.

Weinig heeft het dien trotschen rijkaard gebaat, dat hij zijne ziele gezegend, gelukkig geprezen heeft in dit leven, en met den rijken dwaas in het Evangelie gesproken heeft: “En ik zal tot mijne ziele zeggen: ziele! gij hebt vele goederen, die opgelegd zijn voor vele jaren, neem rust, eet, drink, en zijt vroolijk.” Want God zeide ook tot hem: “Gij dwaas! in dezen nacht zal men uwe ziele van u eischen, en hetgeen gij bereid hebt, wiens zal het zijn?”

“En zij u loven, omdat gij u zelven goed doet,” zoo vervolgt de dichter. Wij vertalen dit liever voor: “en men u looft,” dat is: en anderen u loven en prijzen. Ook deze trek is uit het leven. De rijke dwaas is omringd door vrienden, door vleiers, die er belang bij hebben hem te prijzen, dat hij zijn geld en goed zoo oordeelkundig tot zijn genot weet aan te leggen, dat hij het er zoo van durft te nemen en te genieten, Zij staan hem trouw bij in het beramen en uitvoeren van zijn plannen tot afwisselend genot, en bannen den dood, dien verschrikkelijken gelijkmaker van allen, uit zijn gezicht.

Maar noch hij, noch zijne huichelachtige vrienden kunnen dien verschrikkelijke weerhouden, hij komt, ook aan den feestdich, terwijl de schuimende bekers rondgaan, en men luide de grootheid en eere van dien rijke, die geen verstand heeft, prijst.

“Zoo zal zij (zijne ziele) toch komen tot het geslacht harer vaderen; tot in eeuwigheid zullen zij het licht niet zien.” Die vaderen zijn de even dwaze voorgangers van dien rijken dwaas. Zijne ziele kan aan hun droevig lot niet ontkomen, zij moet hen volgen, zij wachten in de eeuwige duisternis op haar, en begroeten haar bij haar nederdalen met de helsche spotternij: “Gij zijt ook krank geworden gelijk wij, gij zijt ons gelijk geworden. Uwe hoovaardij is in de helle nedergestort, met het geklank uwer luiten; de maden zullen onder u gestrooid worden, en de wormen zullen u bedekken” Jes. 14:10.

En het laatste woord des dichters is: “De mensch, *die* in waarde is, en geen verstand heeft, wordt gelijk de beesten die vergaan.”

Hoe nietig en ijdel, ja verderfelijk is dan alle rijkdom, alle eer zonder de ware wetenschap, zonder de kennis van de rijkdommen Gods in Christus Jezus, zonder de noodzakelijkheid te beseffen die rijkdommen boven alle schatten der aarde te bezitten.

Welk eene waarschuwing voor hen die op hun goed, veel of weinig, hun betrouwen stellen, en wier deel alleen in dit leven is. Hoe dwaas en wreed handelen zij met hunne ziele, met hun kostbaarste goed, door haar hier te verderven, en voor eeuwig te laten hongeren en dorsten.

Hoe diep zijn wij gevallen! Hoe noodzakelijk dat de Heilige Geest onze oogen opent, opdat wij in leven en in sterven niet den beesten gelijk worden, maar den engelen Gods, die al hun rijkdom en eere in God zoeken.

PSALM 50

Gehoorzamen is beter dan offeranden.

Een psalm van Asaf.

De dichter van dezen psalm is Asaf, een tijdgenoot van David, nevens wien hij 2 Kron. 29:30 en Neh. 12:46, als hoofd der zangers en als ziener genoemd wordt. Wij hebben in den psalmbundel meerdere liederen die tot opschrift hebben “een psalm van Asaf”, maar van welke het niet zoo zeker is dat zij van dezen Asaf zijn, eenige kunnen van een lateren opperzangmeester van dien naam zijn.

Dat deze Asaf niet slechts een hoofd der tempelzangers was maar ook een dichter, wat meer zegt, een ziener en profeet, hiervoor getuigt de vorm en inhoud van dezen psalm.

Geheel op de wijze der profeten is de verhevene schildering van het nederkomen Gods uit Zion, om, als richter en handhaver zijner wet, zijn volk ten gerichte te dagen vs. 1-6. In dat gericht, waarbij hij God sprekend invoert, wordt de verblinde menigte, die God wel het dierenoffer brengt, maar Hem het offer des gebeds en der dankzegging onthoudt, scherp en streng bestraft en terecht gewezen vs. 7 — 15, terwijl hij den goddelooze, den huichelaar, die offert en tegelijk gruwelijk onrecht bedrijft, met den zwaren toorn en gerechte wraak Gods dreigt vs. 16-23.

Gelijk Paulus te Athene, ziende dat die stad zoozeer afgodisch was, zoo is ook Asafs geest ontstoken, ziende hoe de groote meerderheid der gemeente te zijnen tijde zich of vergenoegt met de uiterlijke onderhouding der ceremonieele wet, of, wat nog erger is, den huichelaar speelt, als zij hunne ongerechtigheid onder het wijde kleed van den godsdienst verbergen.

Aangevuurd en doordrongen van den Geest des Heeren, getuigt Asaf hiertegen evenals Jesaja en Jeremia. Hooren wij hem:

1. **De God der goden, de Heere spreekt, en roept de aarde, van den opgang der zon tot aan haren ondergang.**
2. **Uit Zion, de volkomenheid der schoonheid, verschijnt God blinkende.**
3. **Onze God zal komen en zal niet zwijgen; een vuur voor zijn aangezicht zal verteren, en rondom Hem zal het zeer stormen.**
4. **Hij zal roepen tot den hemel van boven, en tot de aarde, om zijn volk te richten.**
5. **Verzamelt Mij mijne gunstgenooten, die mijn verbond maken met offerande!**
6. **En de hemelen verkondigen zijne gerechtigheid; want God zelf is Rechter. Sela.**

Tot zoover de inleiding. Zij schildert eene verhevene Godsverschijning, die de ziener in den geest aanschouwt.

Als een heraut kondigt de dichter de verschijning, de komst van den Rechter zijns volks aan. Zijne namen reeds geven Hem recht en macht ten gerichte, en moeten zijn volk met heilig ontzag vervullen. “El Elohim Jehova”, zoo staat er in het Hebr. “spreekt”, en zijn stem, als van den sterken, onafhankelijken en onveranderlijken God, roept geheel het menschedom, over de gansche aarde verspreid, om getuige te zijn bij het gerichte Gods over zijn volk, vs. 1.

Gelijk Hij eenmaal onder vreeselijke teekenen op den Sinaï nederkwam, en Israël zijne heilige wet gaf, zoo verschijnt Hij thans “uit Zion, de volkomenheid der schoonheid”, om het recht van zijn geschonden wet te handhaven. Zion, waar Hij troont tussen en de Cherubim, is zijne woning, in Salem staat zijne hutte, en die inwoning maakt Zion tot de volkomenheid der

schoonheid. Blinkend, glanzend in de heerlijkheid zijner gerechtigheid en waarheid verschijnt Israëls Heilige onder zijn volk, vs. 2.

De ziener, onder den machtigen indruk dier verschijning, roept de gemeente Israëls toe: “onze God zal komen” of “komt”, “en zal niet zwijgen,” Hij zal Zich niet verborgen houden, zijne gerechtigheid en waarheid moeten zich ontdekken, de huichelaars te Zion zullen verschrikt worden, zijne heerlijkheid zal hen verteren als een vuur, en zijne oordeelen als een geweldige storm, vs. 3.

De Heere roept de getuigen zijns gericht op, “Hij roept tot den hemel van boven, en tot de aarde”, hemelsche en aardsche machten, engelen en mensen, om getuigen te zijn van het richten zijns volks, vs. 4.

“Verzamelt Mij mijne gunstgenooten, die mijn verbond maken met offerande.” Het schijnt vreemd, dat God hier zijn volk, hetwelk Hij ten gerichte roept, “zijne gunstgenooten” noemt, en gewag maakt van hunne plechtige verbondsbevestigingen door offerande. Maar men merke wel op, dat de Heere hen noemt naar de betrekking des verbonds, waarin zij tot Hem stonden, en waarvoor zij zich nog altijd hielden, te strenger zou daarom het gericht voor hen zijn, en te zwaarder hun oordeel. Er ligt tegelijk een bittere ironie in, evenals de Heiland de farizeën gezonden noemt, die den geneesheer niet behoeven, en rechtvaardigen, die geene bekeering van noode hebben, vs. 5.

Alles is in overeenstemming met dit te houden gericht, de hemelen, dat is: de verschijnselen, de teekenen aan den hemel verkondigen Gods gerechtigheid, “want God zelf is Rechter,” het is een persoonlijk gerichte Gods, waaraan hemel en aarde deel neemt.

Het zal ons bij de verdere verklaring duidelijk worden, hoe deze inleiding, die eene verhevene verschijning Gods schildert, geheel in overeenstemming is met den inhoud en het oogmerk van dezen psalm.

Het is een tijdpsalm, maar niet voor de dagen van Asaf alleen. Hij spreekt ook tot onzen tijd, tot vele belijders van den naam des Heeren, die ijverig opkomen tot den openbaren godsdienst, die een plaats innemen aan 's Heeren Avondmaal, en den heiligen Doop voor hunne kinderen begeeren, en van wie het toch te vreezen is, dat zij God in Christus niet in geest en waarheid kennen en dienen. Nu als toen zijn er goddeloozen, huichelaars, die het verbond Gods in hunnen mond nemen en wier hart en daden verre van God en zijn wet zijn.

Getrouwe dienaren Gods worden ook in onzen tijd geroepen, als Asaf, het gerichte Gods over allen vormdienst en huichelarij aan te kondigen.

Na de inleiding, van vs. 1—6, waarin de glansrijke verschijning Gods uit Zion wordt aangekondigd, laat zich de stem van den Heere tot zijn volk aldus hooren:

7. Hoort, mijn volk! en Ik zal spreken; Israë! en Ik zal onder u betuigen; Ik God, ben uw God.

Het is dezelfde God die op Sinaï nederkwam, Israëls God, Rechter, Wetgever en Koning, en Zich toen aankondigde met het: “Ik ben de Heere, uw God.” Israë!, zijn volk, heeft naar Hem te hooren. Hij zal tot hen “spreken”, onder hen “betuigen”, dat is: hen ernstig vermanen, “bezweren” wat Hem den Heilige en Waarachtige alleen welbehagelijk is, welken dienst Hij niet wil en verwerpt, en welke alleen door Hem begeerd wordt. Vooraf gaat de verklaring waarom Hij het niet straffen zal:

8. Om uwe offeranden zal Ik u niet straffen, want uwe brandofferen zijn steeds voor Mij.

Aan de stipte onderhouding der ceremonieele wet ontbrak het bij Israë! in Asafs dagen niet. Zij deden het altaar van offeranden steeds rooken, en plengden overvloedig stieren- en

bokkenbloed. Maar de offeranden Gods, het verbroken en verslagen hart, dat de heilige en zinrijke beteekenis dier offeranden was, ontbrak; zij stelden zich tevreden, zij waren voldaan met de uiterlijke handelingen, en verrichtten die, als had de Heere het noodig van menschenhanden gediend te worden.

Tegenover die dwaling van het Heidendom alsof de dienst Gods een overeenkomst ware tusschen God en menschen, waarbij de Hooge God niet minder belang had dan de nietige en schuldige mensch verklaart Zich de Heere:

- 9. Ik zal uit uw huis geen var¹¹ nemen, noch bokken uit uwe kooien:**
10. Want al het gedierte des wouds is Mijne, de beesten op duizend bergen.
11. Ik ken al het gevogelte der bergen, en het wild des velds is bij Mij.

De Algenoegzame in Zichzelve, en die de eenige bron en oorzaak is van al wat buiten Hem bestaat, wat zou men Hem kunnen geven, waarmede Hem kunnen verrijken! Is er onder al het gedierte één stuk dat niet het Zijne is? Het vee op duizend bergen, dat bij duizenden op de bergen is, behoort Hem. Hij kent als zijne bezitting al het gevogelte; en het wild des velds is bij Hem, onder zijn bereik. Wie zal Hem geven wat het Zijne niet is?

Laat dan af, arme en verblinde mensch, met God iets te willen toebrengen, want zoo spreekt Hij:

- 12. Zoo Mij hongerde, ik zou het u niet zeggen; want Mijne is de wereld en hare volheid.**

De Heere drijft heilige spotternij met de dwaze en hoogmoedige meening dergenen, die Hem met hunne offeranden spijzigen willen, gelijk de Heidenen hunne goden doen, daarom vraagt Hij:

- 13. Zou ik stierenvleesch eten, of bokkenbloed drinken?**

Zoo ver is een groot deel van Israëel van de ware kennis en dienst Gods ontaard, dat de Heere zulk een taal onder hen betuigen moet. Zij zijn op den weg des Heidendoms, hunne werken kunnen hun geen nut doen.

Jehova eischt een dienen van Hem in geest en in waarheid:

- 14. Offert Gode dank, en betaalt den Allerhoogste uwe geloften.**
15. En roept Mij aan in den dag der benauwdheid; ik zal er u uithelpen, en gij zult Mij eeren.

Sommige uitleggers nemen in vs. 14, het dankofferen in den eigenlijken zin, alsof de Heere het dank- en lofoffer, als het vrijwillige en edelste offer, boven de brandoffers verkoor. Deze opvatting verdraagt zich naar ons oordeel, evenmin met den inhoud en het oogmerk van dezen psalm als met de nadere verklaring in vs. 15.

Wij hebben hier geene tegenstelling tusschen de verschillende soorten van offeranden, want ook van de dank- en lofoffers geldt wat de Heere vs. 8—13 van de brandoffers verklaard heeft. Maar de Heere stelt het eigenlijke wezen, de beteekenis en het doel der offeranden tegenover de uiterlijke handeling en het voldaan zijn met die werktuigelijke daad. Wat Samuël reeds tegen Saul gezegd had: “heeft de Heere lust aan brandofferen, en slachtofferen, als aan het gehoorzamen van de stem des Heeren? Zie, gehoorzamen is beter dan slachtoffer, opmerken dan het vette der rammen”. (1 Sam. 15:22), dat vinden wij hier. In denzelfden geest spraken de latere profeten: Hos. 6:6; Micha 6:6-8; Jes. 1:11—14.

Het eigenlijke wezen, de ware beteekenis van het offer was de innerlijke, vrijwillige,

¹¹ Var=jong bul

algeheele overgave van het hart des offeraars aan God. In het offer gaf de ware offeraar zichzelf in geloof en liefde aan God, die Zich in zijn verbond aan hem gegeven had. Vooral het dankoffer, waartoe zich de offeraar in den dag der benauwdheid door geloften verbonden had, was het zinnebeeld, de zichtbare uitdrukking van de daad des harten, voor de weldaad, die hij den Heere vergelden wilde.

Daarom beveelt de Heere vs. 15 “roep Mij aan in den dag der benauwdheid”, dat is: vergenoegt u niet om ten dage, als gij in nood en gevaar zijt, Mij, den Allerhoogste, met geloften tot uwe redding te bewegen, gelijk de heidenen hunne goden doen, maar roept Mij aan in geest en in waarheid, stelt in het ootmoedig gebed al uw vertrouwen op Mij alleen, op mijne vrijwillige gunst en liefde, waarin Ik Mij aan u verbonden heb.

Dat is de zekere en Gode gevallige weg tot redding, geene geloften op zichzelfe kunnen den Heere bewegen, in dien weg vervult Hij zijne belofte: “Ik zal er u uithelpen. En gij,” zoo verklaart de Heere, “zult Mij eeren.” Deze laatste woorden hebbe men niet te nemen als een bevel, maar als eene verklaring des Heeren, in dezen zin: “wanneer gij Mij in den dag der benauwdheid zoo aanroept, en Mij, als Ik u er uitgeholpen heb, uit ware dankbaarheid uwe geloften betaalt, dan eert gij Mij in waarheid, dan is uw dienst Mij welbehagelijk.”

Wij hebben hier alzoo geene tegenstelling tusschen de verschillende offers of eene verheffing van het dankoffer boven elk ander offer, maar eene verklaring des Heeren, waarin het wezen van het offer bestaat, en dat de uiterlijke handeling voor Hem zonder de innerlijke overgave des harten geene waarde heeft.

Zoo is het dan niet waar, dat de Mozaïsche dienst, dat Israëls cerimonieele instellingen, tegenover den dienst des Nieuwen Testaments zouden staan als de vorm tegenover het wezen. De dienst Gods rust op zijn Wezen, en is daarom onder elke bedeeing van den beginne aan dezelfde geweest. Door het geloof heeft Abel eene meerdere offerande gebracht dan Kaïn, door geen ander geloof dienen wij God in Christus onder het N. T.

Wel ons, indien wij deze dingen verstaan, en 's Heeren woorden in dezen psalm ook ons tot waarschuwing en vermaning zijn.

Wij zijn genaderd tot het laatste gedeelte van den psalm, dat met vs. 16 begint, en waarin Asaf in naam des Heeren zijne bestraffende en dreigende rede richt tot de goddeloozen, de openbare zondaars zijns volks:

16. Maar tot den goddelooze zegt God: Wat hebt gij mijne inzettingen te vertellen, en neemt mijn verbond in uwen mond?

17. Dewijl gij de kastijding haat, en mijne woorden achter u henenwerpt.

Het is een ander soort van lieden, tot wie Asaf hier spreekt dan in de vorige verzen. Daar bestraft hij de werkheiligen en huichelaars onder het volk Gods, die ijveren voor de onderhouding der ceremonieele offerwetten, maar God niet in geest en in waarheid aanbidden en vereeren, hier getuigt hij tegen dezulken, die ook wel den uiterlijken godsdienst bijhouden, doch tegelijk zich schuldig maken aan openbare en snoode overtreding van de zedelijke wet Gods.

Zij hebben 's Heeren “inzettingen,” de woorden zijns “verbonds” in hunnen mond. Zij belijden 's Heeren naam, zij beroemen zich onderwezen in zijne wet te zijn, en met den waren God in verbond te staan, maar loochenen het met hunne daden. “Zij haten de kastijding,” de tucht en de bestraffing van 's Heeren wet, “en mijne woorden, zegt God, werpt gij achter u henen.”

Het zijn zondaars, goddeloozen van het ergste soort, die hun geweten als met een brandijzer

hebben toegeschroeid; zij komen in Gods huis, zij staan voor Gods aangezicht en plengen hunne offers, en hunne handen zijn vol roof en hun mond vol laster en leugen.

18. Indien gij een dief ziet, zoo loopt gij met hem; en uw deel is met de overspelers.

19. Uwen mond slaat gij in het kwade, en uwe tong koppelt bedrog.

20. Gij zit, gij spreekt tegen uwen broeder; tegen den zoon uwer moeder geeft gij lastering uit.

Het zijn openbare verbrekers der wet Gods, wier woorden zij op hunne lippen nemen. Zij zijn dieven, overspelers, lasteraars, overtreders van het 7^e, 8^e en 9^e der heilige geboden Gods. Geen kans of gelegenheid tot roof laten zij voorbijgaan: “indien gij een dief ziet, zoo loopt gij met hem.” Hunne oogen zijn vol overspel, hun deel, hun bondgenootschap, is met de ontuchtigen en overspelers, die door opvolging hunner lusten zichzelf onteeren, en hun naasten in zijn heiligst recht schenden. Hun mond spreekt enkel kwaad, laster en bedrog, het venijn onder hunne tong spuwen zij uit, zelfs tegen hun “broeder, tegen den zoon hunner moeder,” met wien zij onder één hart gedragen zijn.

En zij bedrijven al deze gruwelen zonder vreeze of verschrikking voor Hem, wiens heilige oogen zijn als een vlamme vuurs:

21. Deze dingen doet gij, en Ik zwijg; gij meent, dat Ik ten eenemaal ben, gelijk gij; Ik zal u straffen, en zal het ordentelijk voor uwe oogen stellen.

Zij zijn stoute verachters van de verdraagzaamheid en lankmoedigheid des Heeren. Omdat God in zijne lankmoedigheid hunne zonden niet aanstonds straft, maar “zwijgt,” daarom meenen zij dat Hij hun gelijk is geworden, dat er voor den Heilige, evenals voor hen, geen onderscheid meer is tusschen goed en kwaad, recht en onrecht. Zij zijn practicale godlooचनाars, ofschoon zij Hem met den mond belijden, verloochenen zij Hem met hunne daden.

Maar zij zullen het weten met Wien zij te doen hebben, daar is een gedenkboek voor zijn aangezicht, Hij kan Zichzelf niet verloochenen: “Ik, zegt de Heilige en Waarachtige, zal u straffen, en zal het ordentelijk, stuk voor stuk, voor uwe oogen stellen.”

En nu het slotwoord:

22. Verstaat dit toch, gij godvergetenden! opdat Ik niet verscheure en niemand redde.

23. Wie dankoffert, die zal Mij eeren; en wie *zijnen* weg *wel* aanstelt, dien zal Ik Gods heil doen zien.

Nog werkt God in zijne onbegrijpelijke lankmoedigheid aan die godvergetenden, nog wil Hij dat zij zullen verstaan en opmerken, eer het besluit bare, en Hij zijn toorn over hen brengt.

En wat wil de Heere dat zij verstaan zullen? het is in het laatste vers als de inhoud van den geheelen psalm saamgevat: De Heere is niet te voldoen met uiterlijken wettischen dienst van offeranden, Hij wil geëerd, gediend worden met hart en daden, en dit uit de vrijwillige liefde des geloofs. Gehoorzamen is beter dan offeranden, opmerken dan het vette der rammen. Die Hem alzo dient, en zijn weg wel aanstelt, mag op zijne belofte hopen: de Heere zal hem zijn heil doen zien, hij zal hier en eeuwig in zijne gunst deelen.

De inhoud van dezen psalm mag ook onder het Nieuwe Testament wel van de daken gepredikt worden. Hoe velen zijn er die het Evangelie tot een wet maken, en zich vergenoegen met de uiterlijke vormen van het Christendom, en verre zijn van de ware kennis Gods en het hartreinigend geloof in zijnen Zoon. Belijders van het Evangelie, maar die verblind voor de heiligheid en den gestrengen eisch van Gods wet, onbekend met hun schuld en onmacht, en

daarom geene behoefte hebben aan de gerechtigheid van Christus, en hunne eigene gerechtigheid zoeken op te richten.

En nevens dezen zijn er hypocrieten, huichelaars, voor wie de godsdienst een bekwaam kleet is om er hunne vijandschap en zondige begeerlijkheden mede te bedekken. Menschen, die de eerste en eereplaats in Gods huis innemen, zich laten zegenen als ware Christenen, stipt nauwkeurig de inzettingen van den godsdienst waarnemen, en wier harten ledig van alle ware godsvrucht, vervuld zijn met leugen en helsch bedrog.

En mogen openbaren goddeloozen geene plaats gelaten worden in 's Heeren gemeente, moeten de verachters van zijn Woord en van de Heilige Sacramenten uit haar midden geweerd worden, opdat de toorn Gods niet over de gansche gemeente ontstoken worde, niet altijd was en is 's Heeren gemeente hierin getrouw, en kan het gebeuren dat er zijn die het verbond Gods in hunnen mond nemen, en zijne woorden achter zich henenwerpen.

Daarom moet de inhoud van dezen psalm ook onder het N.T. luide en duidelijk gepredikt worden tot ontdekking en bekeering, en hebben ook wij dien inhoud te hooren en te verstaan, opdat wij bewaard blijven voor het heilloos zelfbedrog, en in waarheid ontdekt als schuldige en onmachtige zondaren, God in Christus oprecht eeren en dienen mogen.

PSALM 51

Davids boetpsalm.

1. Een psalm van David, voor den opperzangmeester.
2. Toen de profeet Nathan tot hem was gekomen, nadat hij tot Bathséba was ingegaan.

Wij behoeven door de daad zelve niet schuldig te zijn aan Davids misdrijf, om hooge ingenomenheid, ja voorliefde te hebben voor dezen zondaarspsalm. Die hooge ingenomenheid met dit lied doet ons het misdrijf vergeten, dat er aanleiding toe gaf, en wij mogen dit te veiliger, als David zelf het openlijk belijdt, en de Heere de eerste is om de zonden van den diepgevallene niet meer te gedenken.

Uit elk vers, zoo niet uit ieder woord spreekt zijn verbroken hart en verslagen geest, dat offer Gode zóó welbehagelijk. Welk een diep gevoel van het zondige der zonde, van het schuldige der ongerechtigheid. Hoe ernstig en heilig dat verlangen naar vergeving, vrede en heiliging.

Waar is het ontdekt en verslagen hart, dat hier geene woorden vindt voor zijne onuitsprekelijke smart? Gewis, hoe dieper en geheiligder onze zelfkennis is, zooveel hooger waardeeren wij dezen boetpsalm.

Neen, de ware Christen heet ons lied geen boetpsalm voor gevallenen, voor wie de eigengerechte wereld hare steenen gereed heeft. Hoe onberispelijk en eerlijk hij door Gods genade zijn wandel moge houden, hij belijdt toch van harte met dien overspeligen en bloedschuldigen koning: “Tegen U, U alleen, heb ik gezondigd!” “Wasch mij wel van mijne ongerechtigheid, en reinig mij van mijne zonde!” “Schep mij een rein hart, o God! en vernieuw in het binnenste van mij een vasten geest!”

David heeft, volgens het opschrift, dezen psalm tot gemeen gebruik bij den tempeldienst bestemd, en daarom aan den opperzangmeester overgegeven. Het kwaad dat hij in het verborgen heeft bedreven, wil hij, nu de Heere hem terechtgebracht heeft, in het openbaar belijden. Hij oefent door dezen psalm een heilige kerkelijke tucht over zichzelf. De koning Israëls schaamt zich niet om zichzelf openlijk voor al zijn volk als een schuldig zondaar aan te klagen en te verootmoedigen. De liefde tot de eere zijns Gods en zijner gemeente dringt hem, hij heeft de vijanden des Heeren grootelijks doen lasteren, en de godvruchtigen in Israël diep bedroefd.

De woorden in het opschrift: “toen de profeet Nathan tot hem was gekomen, nadat hij tot Bathséba was ingegaan,” zullen dan ook wel van de eigen hand Davids zijn.

Er moeten, volgens het verhaal 2 Sam. 12, negen of tien maanden verlopen zijn sedert de noodlottige en schuldige ure van zijn ingaan tot Uria's huisvrouw en het komen van den Godsgezant Nathan.

Die maanden waren gewis het duisterste en droevigste tijdperk in Davids geestelijke leven. Bijna onverklaarbaar is het, hoe de man naar Gods harte zulk een tijd kon voortgaan zonder tot oprechte boete voor zijn God te komen. En toch het is historie. Eerst als Nathan in den naam des-Heeren tot hem komt met het “gij zijt die man!” wordt David de man, de snoode overtreders voor God en roept hij om genade.

Men meene evenwel niet, dat David al dien tijd in volslagen ongevoeligheid is voortgegaan, zonder eenige gedachtenis aan zijn dubbel misdrijf, zonder vreeze, bestraffing en angst des gewetens. Ja, hij zwijgt, hij bedekt zijn misdaad voor God, hij komt niet tot erkenning van het schuldige zijner zonde, hij verleidt zijn hart en geweten met hoogmoedige en bedriegelijke

redeneeringen, waarbij de satan hem gewis listiglijk ter zijde staat. Maar het is daarbinnen toch niet rustig, hij heeft geene vrede, hij mist en derft de nabijheid des Heeren, hij heeft geen open en vrijmoedigen toegang tot God. Hij heeft zelfs tijden van hooggaanden strijd en lijden naar ziel en lichaam. Hoor wat hij hiervan zelf later in psalm 32:3 en 4 getuigt: “Toen ik zweeg, werden mijne beenderen verouderd in mijn brullen den ganschen dag, want uwe hand was dag en nacht zwaar op mij, mijn sap werd veranderd in zomerdroogte.”

Het vriendelijk aangezicht Gods, in welks licht alleen zijn leven was, is in toorne tot hem gekeerd; Gods hand drukt zwaar op hem, zoolang hij zijne misdaad niet bekent. Onder dat verterend gevoel brult hij als een zwaargewond dier, en ziel en lichaam dreigen te bezwijken.

Maar zijn getrouwe God ziet zijn weg, en zal hem genezen, Hij zal hem uit den kuil ophalen, en hem redden uit de strikken van zonde en satansmacht, die hem, den diepgevallene, ten verderve willen voeren.

Onze psalm is het bewijs van de wederopzoekende ontferming en getrouwe liefde van Davids God. Nathans woord, in den naam des Heeren tot hem gebracht, is als een tweesnijdend zwaard, dat aangedreven door den Geest Gods, doordringt tot in de binnenste verdeeling zijner ziel, wordt een oordeeler en rechter van de ijdele en bedriegelijke overleggingen zijns harten, waarmede hij gepoogd heeft zijn geweten tot zwijgen te brengen.

En nu breekt zijn getroffen, doorpriemde en verslagen geest uit in een stroom van schuldertekenissen en beden om genade, vergeving, vrede en heiligmaking, hoedanig wij er geen tweede kennen. Het is een ware boetpsalm van onberekenbare waardij voor de gemeente Gods, voor alle kinderen Gods, ook voor hen, die zoo diep als David zonken.

Luther, de man, die zelf eenmaal zoo zwaar den last zijner zonde gevoelde, zegt van dezen psalm: “Hier wordt ons de leer van de ware boete voorgehouden. Tot de ware boete behooren twee stukken: eerstelijk dat men de zonde en daarna ook de genade erkenne. Dat is: dat er eene ware vreeze voor God en een verschrikken om onzer zonde wille zij; ten andere, dat men ook weet en gelooft, dat God genadig en barmhartig zijn wil allen, die in Christus gelooven. Deze twee stukken der boete had ons David hier in dit gebed op het allerschoonst afgemaaid. Immers hij stelt ons eerst geheel meesterlijk de zonden voor oogen, en daarna de genade en barmhartigheid Gods, zonder welke erkentenis de mensch vertwijfelen moet. Deze erkentenis der zonden is geen gedachtenwerk, geene verstandsoverlegging, maar een gevoelen, een ervaren en een zware strijd tegen de zonden. Dat zijn de twee erkentnissen waarmede de theologie en de Heilige Schrift te doen heeft, welke David in onzen psalm leert, alzo dat de inhoud en summa van den psalm is, dat de mensch zich zelve leere erkennen naar de theologie en de Heilige Schrift. Insgelijks op dezelfde wijze naar de Heilige Schrift God ook leere erkennen en aanzien, niet in zijne majesteit, dat Hij eeuwig en almachtig is, want zulk eene kennis is een arm zondaar verschrikkelijk en niet troostrijk, maar dat Hij den zondaar vroom, rechtvaardig en zalig wil maken. Dat is de summa van de gansche Heilige Schrift; die op eene andere wijze van God en mensch redeneert, denkt of leert, die dwaalt.

Dat nu zulk een uitnemend man, vol des Heiligen Geestes, met alle hooge en groote werken der goddelijke wijsheid begiftigd én versierd, en bovenal met de gave der profetie begenadigd, zulk een gruwelijken val doet, dat geschiedt ons tot een exempel, dat wij daaraan, zoo wij ter eeniger tijd door een euveldaad zouden overvallen worden, of ons geweten door Gods toorn en gezicht verschrikt wordt, onzen troost zouden hebben.

Immers in dit hooge exempel verschijnt openlijk de goedheid en groote barmhartigheid Gods, die geneigd en bereid is de zonden te vergeven en ons vroom en rechtvaardig te maken. Alleen dat wij ons wachten onze zonden “te bedekken.”

Onze inleiding op dezen psalm is ditmaal grooter geworden dan wij ons voorgesteld hadden,

maar onze lezers zullen ons dit ten goede houden, psalm 51, de psalm van het gebroken en verslagen hart, heeft aanspraak op eene bredere behandeling.

Gaan wij nu op den psalm zelven in, en hooren wij hoe een boeteling op Gods genade pleit:

3. Zijt mij genadig, o God! naar uwe goedertierenheid; delg mijne overtreding uit, naar de grootheid uwer barmhartigheden.

4. Wasch mij wel van mijne ongerechtigheid, en reinig mij van mijne zonde.

Reeds uit de eerste bede spreekt het door schuld verslagen hart, dat niets anders overblijft om er op te pleiten dan genade naar 's Heeren goedertierenheid en de grootheid zijner barmhartigheden. Het is de tollenaarsbede: "O God! zijt mij zondaar genadig."

Durft David niet aanstonds te zeggen "mijn God," zijne bede getuigt er toch voor dat die God voor hem geen vreemd, geen onbekend Gód is, hij kent Hem niet minder in zijne genade, goedertierenheid en barmhartigheden als in zijne heiligheid en rechtvaardigheid, en begeert niets ernstiger dan dat zijne overtreding, zijne ongerechtigheid, zijne zonde worde uitgedelgd, dat hij er gansch en al van schoon gewasschen worde.

Hij spreekt in het enkelvoud, van zijne zonde, en wij hebben niet te vragen welke die ééne overtreding is. Die ééne ongerechtigheid is de onzalige fontein van de vele overtredingen, die hij kent; van overspel was hij tot bloedschuld gekomen, opdat hij de huisvrouw van den verslagenen Uria tot zijne huisvrouw kon nemen. En hoeveel andere zonden van leugen en bedrog, van zelfmisleiding en afkeering van God en zijne gemeenschap waren uit die ééne overtreding opgedoemd.

Vervult het gezicht hiervan David met vreeze en bekommering, durft hij zijn schuldige oogen niet op te slaan, kan het "mijn God" niet van zijne lippen komen, toch wanhoopt hij niet, er is bij God genade. Hare liefelijke stralen breken door de wolken van Gods rechtvaardigheid en heiligen toorn, die zijne doorwonde ziel omringen en benauwen. Hij kan van God niet terugblijven, is zijne zonde groot, zijn zij velen, hij ziet daartegenover de grootheid, den oneindigen rijkdom van Gods barmhartigheid, en dit geeft hem vrijmoedigheid, voor genade is geen schuld te groot.

Hij smeekt ernstig om de uitdelging, het uitwischen van zijne zonde als een schuld, die in het boek des gerichtts voor Gods aangezicht te zijnen laste staat, en waarvan het ontzaglijk gewicht op zijn geweten drukt, en die God alleen, tegen Wien hij overtreden heeft, kan uitdelgen, wegvagen als een nevel, en van zijn geweten opheffen.

Maar die zonde kent hij ook als eene afschuwelijke, verfoeilijke besmetting, die hem in Gods oog tot een onreine, een melaatsche maakt, een uitgestootene uit de gemeenschap Gods, daarom bidt hij: "Wasch mij wel, gansch en al, van mijne ongerechtigheid en reinig mij van mijne zonde," verklaar mij vrij als den melaatsche, wiens melaatschheid zijn geheele vleesch bedekt heeft, Lev. 13:13.

5. Want ik ken mijne overtredingen, en mijne zonde is steeds voor mij.

David kent zijne overtredingen, hij weet zich geheel schuldig en onrein voor God, hij gevoelt de diepte en zwaarte van zijne zonde, al hare snood- en boosheid, zijne zonde is steeds voor hem. Zijne zonde, zijne overtredingen staan als getuigen tegen hem voor zijn aangezicht, zij klagen hem aan en veroordeelen hem. Waar hij zich wendt of keert, steeds, bij dage en bij nachte, in de eenzaamheid en in het gewoel des levens, overal en altijd zijn zij voor hem en spreken: "gij zijt die man!"

En toch, hij kan en wil er zijn gezicht niet van afwenden, hij wil zich aan die aanklachten

niet onttrekken, hij erkent en belijdt de waarheid dier aanklachten, hij billijkt het heilig recht Gods, dat hem veroordeelt, hij laat zich vrijwillig veroordeelen.

En zegt hij: “want ik ken mijne overtredingen,” dan versta men dit “want” niet alzo, alsof de kennis der zonde voor David de grond ware, waarop hij op vergeving hoopte. Maar David spreekt hiermede uit het getuigenis, dat de Heilige Geest in het hart den den in waarheid verootmoedigden zondaar geeft: “die zijne zonde belijdt en laat, dien zal barmhartigheid geschieden.” En hoe van harte belijdt hij zijne zonde:

6. Tegen U, U alleen, heb ik gezondigd, en gedaan, dat kwaad is in uwe oogen; opdat Gij rechtvaardig zijt in uw spreken, en rein zijt in uw richten.

Wanneer David met zooveel nadruk belijdt alleen tegen God gezondigd te hebben, dan ontkent hij hiermede niet, ook tegen de menschen overtreden te hebben, en hoe zou hij dit kunnen of willen ontkennen, of stond de beleedigde en verslagen Uria niet voor zijn geweten? Maar David belijdt dit zoo nadrukvol, omdat de zonde in haar diepste wezen overtreding tegen God is, schennis van de hoogste Majesteit, en de zonde slechts in zooverre overtreding tegen menschen of andere schepselen is, als deze Gods beelddragers en eigendom zijn.

Tegen God, tegen God alleen heeft hij gezondigd, tegen zijn God, die in zijne liefde en genade alles voor hem geweest is, en dien God heeft hij door zijne zonde getergd, en zijn naam grootelijks doen lasteren. Belijdt David dit met een onuitsprekelijk leedgevoel, hij weet ook, dat er alleen bij dien God vergeving voor hem is. Daarom billijkt hij de oordeelen Gods door Nathan over hem uitgesproken: “Opdat Gij rechtvaardig zijt in uw spreken, en rein zijt in uw richten.”

Deze woorden, ook door Paulus, Rom. 3:4, aangehaald, hoewel niet naar den Hebreuwschen tekst maar naar de vertaling der Zeventigen, bevatten een diepe en heilige waarheid. Deze waarheid, dat de zonde, hoewel in zichzelf boos en strijdig met Gods heiligen wil, nochtans dienen moet tot grootmaking en verheerlijking van Gods rechtvaardigheid, waarheid en trouw. God laat de zonde toe, belet de zondige begeerte in hare uiting en openbaring niet, Hij verhindert niet altijd dat de begeerte daad worde, wij zien het in Davids val, in dit alles is Hij de Heilige, en dit opdat Hij zijne rechtvaardigheid bewijze in het straffen der zonde, maar evenzeer zijne waarheid en trouw in het terechtbrengen van den overtreder en in het vergeven van al zijne zonden.

David ziet met heilige, door Gods Geest verlichte oogen dit thans in. Hij is de schuldige, God is, ook waar Hij de zonde in hem toeliet, de Heilige gebleven, en die Heilige verheerlijkt thans zijne rechtvaardigheid, waarheid en trouw in hem, lees wat Nathan, 2 Sam. 12:13, 14, tot David spreekt.

Lezer of lezeres, kent gij iets van deze tollenaarsbede? Is de zonde u reeds zonde, zonde tegen God geworden? Kent gij de smart der ziel tegen Hem overtreden te hebben? Zoekt gij, als David, in geen anderen weg redding dan in dien der genade Gods in Jezus Christus? Billijkt gij Gods heilig recht, maar pleit gij ook op zijne ontferming? Wanhoop dan niet, God heeft ook uwe zonde weggenomen, Hij delgt ze uit als een nevel, Hij gedenkt ze in eeuwigheid niet meer.

Het gaat bij den zaligmakend ontdekten mensen van de vrucht tot den wortel, van de kennis der zonde tot de erkentenis van haar bron en grond, alzo bij David:

7. Zie, ik ben in ongerechtigheid geboren, en in zonde heeft mij mijne moeder ontvangen.

Hij blijft niet staan bij zijne daadzonde, zelfs niet bij hare naaste bron, de verdorvenheid zijns harten, maar de Geest der ontdekking doet hem af- en indalen tot de diepste en eerste oorzaak, beide van zijne verdorvenheid en zonde: den val en de ongehoorzaamheid onzer eerste

ouders in het Paradijs. Daar, belijdt hij, is zijne natuur alzoo verdorven, dat hij, gelijk alle nakomelingen van Adam, in zonde ontvangen en geboren is. Hij is alzoo van nature van zijne ontvangenis en geboorte af aan, een kind des toorns, vleesch uit vleesch geboren.

David beroept zich hierop niet om zijne zonde te verontschuldigen, integendeel hij ziet in zijne zonde als in een spiegel zijn schuldig aandeel aan de eerste zonde van den eersten menschen, in wien hij gerekend was, en waarom hij in zonde ontvangen en geboren werd. Hij ziet zich in Adam, in wien de geheele menschheid eenmaal stond en daarna viel, schuldig en geheel verdorven voor God. Geene andere verklaring laten zijne woorden toe.

Vergelijk met deze belijdenis van David hetgeen geschreven staat: Gen. 6:5; 8:21&; Job 14:4; Ps. 14:1-4; Jes. 64:6, als zoovele getuigenissen des Heiligen Geestes onder het Oude Testament aangaande de bron, de algemeenheid, de diepte en het schuldige der zonde.

Wat David alzoo van zichzelf getuigt is de vrucht der ontdekking des Geestes en dit naar het eigen Woord des Geestes Gods. In meer of mindere mate komen alle in waarheid ontdekte zondaren, hoeveel bedenking het verduisterd verstand en het hoogmoedig hart tegen deze waarheid ook inbrengt, tot die erkenning en belijdenis, en heeten zich schuldig voor God van het uur van hunne ontvangenis af.

Augustinus heeft zoo terecht gezegd: “Wij moeten twee menschen kennen, Adam en Christus.” Wie zijne in Adam toegerekende schuld niet erkent, kan de toegerekende gerechtigheid van Christus niet door het geloof aannemen. In den weg der natuurlijke geboorte uit Adam wordt zijn schuld en smet de onze, in den weg der wedergeboorte door het geloof wordt Christus onze' rechtvaardigmaking en heiligmaking.

Dit is de orde Gods naar zijn Woord, en alle oprechten van harte, wien het te doen is om waarheid voor God, spreken met David:

8. Zie, Gij hebt lust tot waarheid in het binnenste, en in het verborgene maakt Gij mij wijsheid bekend.

De God der waarheid wil waarheid ook bij zijne schepselen, de menschen, die Hij oorspronkelijk naar zijn beeld, goed en oprecht, geschapen heeft. Hij heeft alleen lust aan hetgeen waar, naar zijn wil en Woord is. De zonde is in haar wezen leugen, omdat zij uit den vader der leugenen is. De zonde had David voor een tijd onwaar voor God gemaakt, zij had hem verblind en misleid, hij was in zijn binnenste niet waar, niet oprecht voor God. Hij had het ongenoegen des Heeren hierover ondervonden, en nu, nu de Heere hem weer ontdekt heeft, en hij met oprecht berouw zijn zonde, ook waarin hij ontvangen en geboren was, mocht belijden, ondervindt hij het welgevallen Gods weer in zijn hart, en spreekt hij het uit: “Gij, o God, die mijn hart kent en mijne nieren proeft, Gij hebt lust tot waarheid in het binnenste.”

Het tweede lid van dit vers: “en in het verborgen maakt Gij mij wijsheid bekend,” dient tot verklaring van het eerste. Waar voor God te zijn is voor David de wijsheid, die van Boven is, die God in het verborgene door zijn Geest en Woord bekendmaakt. Hooger wijsheid is er niet dan dat de mensch zich leert kennen en belijden in hetgeen hij voor God is; de wijsheid der wereld werkt hoovaardij en zelfbehagen, de wijsheid uit God verootmoedigt, doet ons walgen van onszelf en met heiligen aandrang bidden:

9. Ontzondig mij met hysop, en ik zal rein zijn; wasch mij, en ik zal witter zijn dan sneeuw.

David vernedert zich zoo diep hij kan, hij is een onreine, een melaatsche, een uitgestootene uit Gods huis en uit de gemeenschap der gemeente Gods en der zijnen. De vreeselijke, afzichtelijke, besmettelijke, en doodelijke kwaal der melaatschheid, die de vrucht der zonde is, is in de Schrift helaas! de al te getrouwe beeltenis van de schuld en smet der zonde, zie Jes. 1:6.

Gelijk de lichamelijke melaatsche door den priester rein verklaard werd, als hij hem tot zevenmaal besprengd had met een bundelke hysop, gedoopt in levend water en bloed (Lev. 14:1—7), zoo komt hier David tot den Hoogepriester van het betere verbond, om door Diens bloed en Geest gereinigd te worden van al zijne zonden.

Merk op zijn helder en vast vertrouwen op de kracht van het ware bloed der verzoening: “en ik zal rein zijn,” hoe onrein en schuldig hij ook is, hij twijfelt geen oogenblik aan de rechtvaardigmakende kracht van het bloed des beteren Verbondsmiddelaars. Hij is verzekerd, hoe bloedrood zijne zonden ook zijn, hij zal witter worden dan sneeuw. Wat is er rooder dan bloed, en witter dan sneeuw?

Zulk een geloofsgebed, dat het onmogelijke gelooft, verheerlijkt God, bij Wien geen ding onmogelijk is, en is de vrucht der wijsheid, die God in het verborgen bekendmaakt.

En reeds smaakt Davids ziel iets van den vrede der verzoening die uit het geloof is, van hier zijne bede:

10. Doe mij vreugde en blijdschap hooren; dat de beenderen zich verheugen, die Gij verbrijzeld hebt.

David heeft onder de verschrikkingen zijner zonden zwaar geleden, de vrede en blijdschap des Geestes waren van hem geweken. Onder de felle slagen der wet, die niet dan toorn werkt, waren zijne beenderen verbrijzeld (Ps. 6:3; 32:3), zelfs de kracht van zijn lichaam was er onder bezweken. Maar nu hij in waarheid verootmoedigd, verbroken en verteederd is, en de bijna uitgebluschte vonk des geloofs weer door Gods Geest wordt aangeblazen, nu ook dorst zijne ziele naar vreugde en blijdschap in God, wat zeg ik, hij deelt er aanvankelijk reeds in.

En met meerder vrijmoedigheid en ruimte herhaalt hij de bede:

11. Verberg uw aangezicht van mijne zonden, en delg uit al mijne ongerechtigheden.

Dat David, zij het ook met andere woorden, tot viermaal de bede om vergeving herhaalt, zal niemand bevreemden, die ooit met zijne zonden werkzaam was voor het aangezicht van God. De drang en nood der ziel, die onder het gewicht harer zonden tot den genadetroon vlucht, laten haar geen rust, totdat de Geest van God weer getuigenis geeft van vollen vrede en verzoening. Wie van deze zielswerkzaamheden voor God bij ervaring iets kent, zal hier David verstaan, en in zijn harte spreken: delg, o God! om Christus' wille ook mijne overtredingen uit, en verberg uw aangezicht van mijne zonden.

12. Schep mij een rein hart, o God! en vernieuw in het binnenste van mij eenen vasten geest.

Uit dit vers ziet ge, dat bij David de vergeving van de schuld en de reiniging van de smet der zonden, de rechtvaardigmaking en de heiligmaking, wel onderscheiden maar niet gescheiden zijn. Tot vs. 11 heeft hij ernstig gebeden om vergeving, nu gaat hij over om den Heere niet minder ernstig te smeeken om vernieuwing en heiliging. En merk nu op hoe hij die beide weldaden in de juiste orde plaatst: eerst de vergeving en dan de heiliging, niet omgekeerd, zooals de Roomsche kerk en alle werkheiligen dit doen, die meenen dat zij door hunne goede gezindheid, voornemens en werken God moeten bewegen tot vergeving.

Een rein hart is een nieuw, naar Gods beeld herschapen hart, een vleezen hart, dat de Heere bij den profeet Ezechiël belooft te zullen geven, wanneer Hij het steenen hart uit hun vleesch zou wegnemen. Zulk een hart is een schepping Gods, een maaksel zijner almacht in Christus Jezus, daarom bidt David: Schep mij een rein hart, o God!

Hij vraagt niet om verbetering of opknapping van zijn oude hart, want hij weet dat in hem, dat is zijn vleesch, geen goed woont, maar hij smeekt om die krachtige en genadige

vermeerdering van het leven Gods, waardoor de zonde in hem gedood wordt en de nieuwe mensch zich weder in ware kennis, gerechtigheid en heiligheid bewijzen mag.

Het tweede lid van het vers: “en vernieuw in het binnenste van mij een vasten geest,” is de verklaring van het eerste lid. Een vaste geest is een geest, die bestand is tegen de verleiding en verzoeking der zonde, een geest, die sterk in het vertrouwen op den Heere, der zonde en den satan weerstand kan bieden. Zulk een vaste geest ontbrak David toen die wandelaar hem overkwam, en hij door zijne eigene begeerlijkheden afgetrokken en verlokt, struikelde en viel. Daarom smeekt hij, na zulk eene ervaring, te ernstiger: vernieuw in het binnenste van mij, in ’s harten diepsten grond, een vasten geest.

Maar hij beseft diep, dat hij elke aanspraak op die vernieuwde genade verbeurd heeft, de Heere kan ze hem rechtvaardig onthouden, hij keurt zich waardig om van Gods aangezicht verworpen te worden.

13. Verwerp mij niet van uw aangezicht, en neem uwen Heiligen Geest niet van mij.

David staat hier, en hoe verklaarbaar is dit, de jammerlijke geschiedenis van zijn voorganger Saul voor den geest, dien de Heere verworpen had, en van wien de Geest des Heeren geweken was. Heeft David, hoe zwaar hij zondigde, niet gezondigd als Saul, toch erkent zijn verslagen hart, dat God rechtvaardig zou zijn, indien Hij hem verwierp en zijn Heiligen Geest van hem nam; want hij heeft dien goeden Geest bedroefd, smarten aangedaan.

Dat David bij deze bede alleen gedacht zou hebben aan den Heiligen Geest voor zooveel hij dien Geest bij zijne zalving tot koning ontvangen had, en niet tegelijk aan de inwoning des Geestes in hem als geloovige, kunnen wij niet toestemmen. Was zijn gedrag, zijn overspel en bloedschuld den Koning onwaardig, niet minder en veelmeer hem, den door God begenadigden en verlost zondaar, in wien de Geest Gods als in zijn tempel woonde. De koning en de geloovige zijn voor David één, want het is dezelfde Geest waarmede hij gezalfd, en waardoor hij wedergeboren was. Hetzelfde genadige welbehagen Gods, waarnaar hij tot koning over Israël verordend was, had hem ook tot zaligheid verkoren in Hem, die als de ware Koning Israëls uit zijne lendenen zou voortkomen.

Getuigt deze bede van heilige bekommering, zij is te gelijk een getuigenis, dat de Heere zijn schuldigen knecht niet verworpen heeft, en de Heilige Geest niet van hem geweken is. Het is het nieuw ontwaakte leven des Geestes dat David zoo doet bidden, hij begeert niets vuriger dan herstelling in de gunst zijns Gods, en dat de Heilige Geest hiervan bij vernieuwing getuigenis geve in zijn hart:

14. Geef mij weder de vreugde uws heils; en de vrijmoedige geest ondersteune mij.

De vreugde des heils is de vreugde en blijdschap over het hoogste heil, de vergeving der zonden. In dit zalig genot deelde en leefde David weleer, vóór zijn schuldigen val, en kan het anders dan dat hij thans, nu de Heere bezig is hem weer te herstellen, met heilig verlangen naar die vreugde van vorige tijden uitziet.

En die blijdschap in God door den Messias, hij weet het bij ervaring, is eene sterkte der ziel, een heilige geestelijke kracht, die hem volvaardig maakt om het pad van Gods geboden te loopen. Daarom noemt hij in het tweede lid van dit vers die vreugde des heils den vrijmoedigen geest, en bidt hij dat die hem ondersteune. Het woord door vrijmoedig vertaald, beteekent ook, edel, koninklijk. En waarlijk het is eene koninklijke geest, waardoor de verlost ziel met een vrije en goede consciëntie tegen de zonde, de wereld en den duivel strijdt, en alzoo Gode dankbaarheid voor zijne weldaden bewijst.

De zonde en de wet maken slaven en doen ons vernederende ketenen torschen, de genade

en de gerechtigheid maken ons vrij, en doen ons met blijdschap het pad van Gods geboden lopen.

En de aldus door God geredde en uit de diepte opgehaalde ziel brandt niet slechts van liefde tot God, maar gevoelt zich ook gedrongen door liefde tot zijn naaste, allermeeft tot hen die het diepst gevallen zijn:

15. Zoo zal ik den overtreders uwe wegen leeren; en de zondaars zullen zich tot U bekeeren.

Wat de Heere uit genade voor hem geweest is, begeert hij voor anderen, die als hij overtreden hebben. Hij wil die overtreders, hoe diep zij gezonken mogen wezen, opzoeken, en hen uit zijne ervaring onderwijzen in de wegen van verootmoediging en bekeering, waarin God zijne genade schenken wil. Hij zal hen onderwijzen hoe gevaarlijk het is, hunne zonden te bedekken, of door hoogmoed en eigengerechtigheid van den Heere terug te blijven en in hunne afwijkingen voort te gaan. Hij zal hen onderwijzen in de genade en ontferming, waarmede de Heere bereid is hen weder te ontvangen en aan te nemen. En bij dit alles zal hij hen op zijne eigene wegen wijzen, opdat zij door zijn voorbeeld vrijmoedigheid zouden verkrijgen. En hij verwacht van den oneindigen rijkdom der genade Gods, dit niet te vergeefs te zullen doen: en de zondaars zullen zich tot U bekeeren.

Dat zijn de rechte predikers, die bij ervaring getuigen kunnen van zonde en genade, van wet en Evangelie. Naar zulk eene prediking neigen de overtreders en zondaars hunne ooren, en Gods Geest geeft er getuigenis aan tot waarachtige bekeering.

En zij, die alreede bekeerd zijn, maar *nog* gedurig zich schuldig maken, en van den Heere afwijken, zij begeeren niet minder zulk eene prediking, die het hart doorwondt en geneest, verbreekt en heelt, de prediking van een arm zondaar en een rijken Christus, die Gode tot eer en zondaren tot zaligheid is.

16. Verlos mij van bloedschulden, o God, Gij, God mijns heils! zoo zal mijne tong uwe gerechtigheid vroolijk roemen.

17. Heere! open mijne lippen, zoo zal mijn mond uwen lof verkondigen.

Hier bespeurt ge klaarlijk, dat de vreugde des heils alreede in Davids verslagen ziel begint te gloriën, zij staat op het punt van in een heldere vlam uit te breken. Hij durft den Heere weer aan te spreken: "Gij God mijns heils!" Hij is reeds nader gekomen dan vs. 3.

Maar hierdoor is zijn schuldbewustzijn niet verzwakt, integendeel, hij blijft zijn misdrijf open en oprecht belijden: "verlos mij van bloedschulden." Hij is beladen met de schuld van Uria's moord, en het bloed van dien onschuldige roept als dat van Abel om wraak. Alleen God, de God zijns heils kan die stem des bloeds, die èn voor God èn in Davids geweten om wraak roept, tot zwijgen brengen. Merk op, hoe nader God in zijne genade tot David komt, hoe oprechter en vrijmoediger deze zijn schuld erkent, en zijne zonden met haar waren naam noemt.

Die zware schuld heeft zijne lippen gesloten en houdt zijn tong gebonden om Gods gerechtigheid te roemen, maar heft de Heere die bloedschulden op, dan, zoo betuigt hij: "zal mijn tong uwe gerechtigheid vroolijk roemen," Een met schuld beladen geweten kan niet zingen.

En wat wil David vroolijk roemen? uwe gerechtigheid, zegt hij. Waarom niet uwe genade, uwe barmhartigheid? Omdat in de verzoening en vergeving der zonden zich niet minder Gods gerechtigheid als zijne genade bewijst. "Indien wij onze zonden belijden, Hij is getrouw en rechtvaardig dat Hij de zonden vergeve, en ons reinige van alle ongerechtigheid." (1 Joh. 1:9.)

"Heere! open mijne lippen," zoo gaat hij voort te smeeken. Hij heeft ze door zijne zonde

gesloten, openen kan hij ze niet, dit is niet zijn maar Gods werk. En doet de Heere dit, dan, ja dan, zal hij 's Heeren lof verkondigen. Dan zal, dan kan hij niet achterblijven om te doen, wat zijn hart zoo innig en vurig begeert, en zijn God tot eere zal zijn: 's Heeren lof verkondigen, Diens deugden al zijn leven prijzen.

18. Want Gij hebt geen lust tot offerande, anders zou ik ze geven; in brandofferen hebt Gij geen behagen.

19. De offeranden Gods zijn een gebroken geest; een gebroken en verslagen hart zult Gij, o God! niet verachten.

David bewijst met deze woorden een klaar inzicht te hebben in den dienst Gode alleen welbehagelijk. Wanneer hij zegt: "Gij hebt geen lust tot offerande, in brandofferen hebt Gij geen behagen," dan beteekent dit niet, dat de offerdienst van Israël eene eigenwillige ware, door God niet geboden, maar dat het offer, zonder de innerlijke en oprechte geloofsovergave van den offeraar, Gode niet welbehagelijk was.

De beteekenis en waardij van de offerande lag in de gezindheid van den offeraar. Het offer moest het zinnebeeld en onderpand zijn van de zielsgesteldheid des offeraars, hij moest zichzelf in zijn offer aan den Heere opbrengen. Het hart maakt het offer. Zoo was het vanaf het eerste offer, "door het geloof heeft Abel eene meerdere offerande Gode geofferd dan Kaïn." Daarom lezen wij ook: "En de Heere zag Abel, en zijn offer aan, maar Kaïn, en zijn offer zag Hij niet aan." De Heere ziet eerst den offeraar en daarna zijn offer aan. Zie ook Ps. 40:7; 50:8 — 14; Jes. 66:3.

En waarin bestaat dan de offerande Godes, het offer waaraan Hij lust heeft, en dat Hem welbehagelijk is? In een gebroken geest, in een gebroken en verslagen hart. Schoon, treffend drukt David dit uit. Gelijk het offerdier gedood en verbroken moest worden, alzoo het hart van den waren offeraar. Gebroken, doorwond, ja geheel verslagen moest het innerlijk wezen, het hart, de geest des menschen zijn, een zulke offerande kon God niet verachten, was Hem welbehagelijk.

Een verbroken en verslagen hart en geest is niet slechts geraakt maar ook doorstoken, doorpriemd door het Woord Gods, als door een tweesnijdend zwaard. De Geest des Heeren heeft dat zwaard doen doordringen tot de binnenste verdeelingen der ziel, het is geworden een oordeeler der gedachten en der overleggingen des harten.

Zulk een gebroken en verslagen hart moet Gode welbehagelijk zijn, immers het kent en erkent den Heere in zijne rechtvaardigheid en genade. Het ziet zijn groote schuld, het rechtvaardigt God in al de heilige eischen en bedreigingen zijner wet, het veroordeelt zichzelf, en heeft de diepste smart over zijne zonden tegen God misdreven. Maar zulk een hart ziet ook begeerig uit naar verlossing. Het vraagt in heilige bekommering: "Wat moet ik doen om zalig te worden?" Het rust niet, het kan niet rusten voordat het met God verzoend is. Het dorst naar vergeving en heiliging, het wil zichzelf stellen tot eene levende, heilige, en Gode welbehagelijke offerande. En aan zulk eene offerande heeft God in Christus een welbehagen.

En nu het slot:

20. Doe wel bij Zion naar uw welbehagen; bouw de muren van Jeruzalem op.

21. Dan zult Gij lust hebben aan de offeranden der gerechtigheid, aan brandoffer en een offer dat gansch verteerd wordt; dan zullen zij varren offeren op uw altaar.

Sommige uitleggers houden, omdat hier gebeden wordt om de opbouw van de muren van Jeruzalem, deze slotverzen voor eene toevoeging van een latere hand, en wel van iemand

uit den tijd der Babylonische ballingschap. Naar ons oordeel behoeven de woorden: “bouw de muren van Jeruzalem op”, juist niet verstaan te worden van de door Nebukadnezar verwoeste muren van Jeruzalem, maar zien zij veel meer op de voortgaande bevestiging en voltooiing van Israëls Kerk- en burgerstaat onder de heerschappij van Davids huis.

Het is zoo verklaarbaar, dat David, wetende hoeveel kwaad hij door zijne zonde zijnen volke gedaan heeft, nu hij zelf in Gods gunst hersteld is, ook ernstig bidt om het goede voor Jeruzalem, dat hem zoo na aan het harte lag.

En verhoorde de Heere naar zijn welbehagen die bede, dan zou het Godsrijk in Israël bloeien, en Israëls offerdienst een dienst van God in geest en in waarheid worden. De Heere zou dan lust hebben aan de offeranden der gerechtigheid, aan offers, die naar zijn wet en wil waren, en de uitdrukking van de algeheele overgave des harten aan Hem.

Hij zou een welbehagen hebben aan brandoffer en een offer, dat gansch verteerd wordt, waarbij de offeraars zich geheel den Heere overgeven en in Hem als opgaan. De geur van de offerande hunner varren, die Hem rijkelijk zouden gebracht worden, zou met den lof van het hart en de lippen der offerende gemeente den Heere aangenaam zijn.

Zoo kan en mag David zijn boetpsalm eindigen, dien hij met een “zijt mij genadig o God!” begonnen is.

Wij zien eruit dat dit het beste begin is. Met de bede om genade moet een schuldig zondaar beginnen en altijd weder beginnen, en de uitkomst zal bewijzen, dat hij het niet tevergeefs doet. Laat ons aan dien genadeweg een heilig welbehagen krijgen, en dan zullen wij een gebroken en verslagen hart ontvangen en behouden, en wij zullen Gode in Christus welbehagelijk zijn tot daar waar het gebroken en verslagen hart ganschelijk zal genezen wezen.

PSALM 52

God breekt den goddelooze af en bevestigt den rechtvaardige.

1. **Eene onderwijzing van David, voor den opperzangmeester.**
2. **Als Doëg, de Edomiet, gekomen was, en Saul te kennen gegeven, en tot hem gezegd had: David is gekomen ten huize van Achimelech.**

Deze psalm uit den bangen en gevaarlijken tijd in Davids leven, toen de doodelijke haat van Saul hem vervolgde en den schoonzoon des konings niets anders overbleef dan tot behoud zijns levens naar den vreemde te vluchten, tot Achis, den koning van Gath.

Op die vlucht kwam hij met enkele mannen, die hem volgden, te Nob bij den priester Achimelech. David wil dien dienaar des Heeren, die hem bevend tegemoet kwam, niet in ongelegenheid brengen, hem niet aan Sauls wraak blootstellen, en geeft voor, dat hij een spoed vereischenden last des konings te vervullen heeft, waarom dan ook hij en zijne mannen zonder teerkost zijn.

En de goede priester, hoe zou hij er kwaad mede doen, als hij aan David en zijne mannen de eenige brooden, die voorhanden zijn, de toonbrooden, tot teerkost geeft, en bovendien het zwaard van Goliath, is David niet des konings schoonzoon?

Maar zijne en Davids leugachtige en lage verrader slaapt niet, en die verrader is Doëg, de Edomiet, David noemt hem met name in het opschrift van dezen psalm. Hij is - zie 1 Sam. 21:7 — een van Sauls knechten, de machtigste onder de herderen, 's konings opperstalmeester, een hoveling, die zich in Sauls gunst heeft weten op te werken. Oorspronkelijk een Edomiet, heeft hij, zeker niet zonder zijn belang te bevorderen, den godsdienst van Israël aangenomen, en vinden wij hem, op het oogenblik dat David te Nob komt, bij den tabernakel tot vervulling van eenigen plicht van zijn nieuwen godsdienst.

Als hoveling is hij niet onbekend met de gespannen verhouding tusschen Saul en David, en neemt hij nauwkeurig acht op hetgeen er tusschen David en Achimelech plaats heeft. En de uitkomst daarvan weten wij, als hij den wraakgierigen Saul, schijnbaar zonder kwade bedoelingen, mededeelt, dat hij David bij Achimelech gezien heeft, en dat deze den Heere voor hem gevraagd heeft, en hem niet slechts teerkost, maar ook het zwaard van Goliath gegeven heeft. 1 Sam. 22:9, 10.

Saul laat Achimelech en zijn gansche huis voor zich komen, en verklaart hem schuldig aan hoogverraad, aan samenzwering met David tegen hem. Hij beveelt zijnen knechten op de priesters des Heeren aan te vallen en hen te doden, en als geen dier knechten den schrikkelijken moord wil bedrijven, en weigeren hun handen met het onschuldig bloed van 's Heeren dienaren te bevleken, dan treedt, op 's konings bevel, Doëg toe en hij doodt vijfentachtig mannen, die den linnen lijfrok droegen.

De eenig ontkomene kleinzoon van Achimelech, Abjathar, vlucht tot David, en als David uit zijn mond hoort, dat Saul de priesters des Heeren gedood heeft, dan spreekt hij: "Ik wist wel ten dage toen Doëg, de Edomiet daar was, dat hij het voorzeker Saul zou te kennen geven." 1 Sam. 22:22.

Wij meenden deze geschiedenissen aan onze lezers te moeten herinneren tot recht verstand van dezen psalm, waarin David Doëgs trotsch, listig en laag bestaan in het licht stelt, de rechtvaardige oordeelen Gods tot en over hem uitspreekt, maar ook getuigenis geeft van zijn vertrouwen op den Heere.

Na het opschrift, vs. 1 en 2, breekt David in heilige verontwaardiging en afgrijzen uit:

3. **Wat beroemt gij u in het kwaad, o gij geweldige? Gods goedertierenheid *duurt toch* den ganschen dag.**
4. **Uwe tong denkt enkel schade, als een geslepen scheermes, werkende bedrog.**
5. **Gij hebt het kwade liever dan het goede, de leugen, dan gerechtigheid te spreken. Sela.**
6. **Gij hebt lief alle woorden van verslinding, *en eene tong des bedrogs.***

Het zijn korte en scherpe zinsneden, die David hier als zoovele felle slagen den trotschen Doëg met vaste hand toebrengt.

Hij gaat, zonder eenige voorbereiding, aanstonds op hem af met het: “Wat beroemt gij u in het kwaad, o geweldige?” Wat verheft gij u, in het bewustzijn van uw macht, op uw verraderlijk moordbedrijf, alsof ieder u te ontzien en te vreezen had?

IJdel is uw roem, de godvruchtige schudt het hoofd en belacht u, want “Gods goedertierenheid *duurt toch* den ganschen dag,” gij vermoogt niets tegen hen zonder zijnen wil, zijne goedertierenheid dekt en beschermt ze, en hunne bewaring is uw ondergang, vs. 8.

Of, hoe durft gij, gewetenlooze verrader en moordenaar, u te beroemen? “Uw tong denkt, zint enkel schade, als een geslepen scheermes” hebt gij in Sauls raad niet dan “bedrog gewerkt”, toen gij, terwijl allen zwegen, tot den op wraak belusten koning spraakt: “ik zag den zoon van Is ai, komende te Nob, tot Achimelech, den zoon van Ahitub, die den Heere voor hem vraagde,” vs. 4.

“Gij hebt het kwade liever dan het goede, de leugen dan gerechtigheid, waarheid, te spreken. Gij hebt bewezen alle woorden van verslinding, van verderving lief te hebben, o tong des bedrogs!”

En durft gij u nog te beroemen?

7. **God zal u ook afbreken in eeuwigheid; Hij zal u wegrapen en u uit de tent uitrukken; ja, Hij zal u uitwortelen uit het land der levenden. Sela.**

Afbreken, wegrapen, uitrukken, ontwortelen zal God u, geweldige, gij, die Achimelechs huis afgebroken, zijne zonen weggeraapt, uit hunne woningen gerukt en ontworteld hebt uit het land der levenden. Gods rechtvaardigheid zal u en uw huis vergelden wat gij aan Achimelechs huis gedaan hebt.

Zichtbaar zal dit oordeel over u komen, uw dag komt:

8. **En de rechtvaardigen zullen het zien, en vreezen; en zij zullen over hem lachen, *zeggende:***
9. **Ziet den man, *die* God niet stelde tot zijne sterkte, maar vertrouwde op de veelheid zijns rijkdoms; hij was sterk geworden door zijn beschadigen.**

Wanneer God zijne oordeelen over dien man van enkel bedrog en geweld zal uitvoeren, zullen de rechtvaardigen dit zien, en vreezen, zij zullen vervuld worden met heilig ontzag voor de betooning der gerechtigheid Gods, en op hunne beurt over hem lachen. Geenszins omdat zij zich verheugen in het verderf van hun vijand, dat ware tegen het woord des Heeren: “verblijd u niet als uw vijand valt,” Spreuk. 24:17, maar lachen over den nietigen en ijdel roem op zijne sterkte, gelijk uit vers 9 blijkt. Men zal op den ondergang wijzen van den man, die op God niet vertrouwde, maar die zijn vertrouwen stelde op de veelheid van zijn rijkdom, en sterk geworden was door zijn beschadigen, door zijn benadeelen en verderven van anderen, gelijk Doëg gedaan had. Het einde van zulk een zal de rechtvaardigen doen erkennen hoe verderfelij alle betrouwen in het vleesch is, en hoe zij zich te verheugen hebben in hun betrouwen op den Heere alleen, waarin zij nimmer zullen beschaamd worden.

En hiervan geeft David getuigenis:

10. Maar ik zal zijn als een groene olijfboom in Gods huis; ik vertrouw op Gods goedertierenheid eeuwiglijk en altoos.

11. Ik zal U loven in eeuwigheid, omdat Gij het gedaan hebt; en ik zal uwen naam verwachten; want hij is goed voor uwe gunstgenooten.

Als een groene olijfboom, die zich altijd weder verjongt, geplant in 's Heeren huis (Ps. 92:14) in den heiligen grond, zal David welig tieren en eeuwiglijk vertrouwen stellen op 's Heeren goedertierenheid.

Hoe de vreeselijke moord op 's Heeren priesters zijn gemoed ook bewogen heeft, aan welke gevaren hij nog bloot staat, hij heeft een goed toezicht op den Heere. Hij zal den naam des Heeren loven, dien naam, die goed is voor zijne gunstgenooten, verwachten, "omdat Hij het gedaan heeft."

Het geloof ziet den dag der overwinning, hoe de vijand woedt, hoevele nooden er nog te doorworstelen zijn. Zwak en onmachtig in zichzelf, roemt het geloof in God alleen, in Wien al zijn sterkte is. Zoo trekt de geloovige, onze psalm bewijst het, uit het bitterste leed, dat de vijand hem aandoet, de zoetste vrucht, Gode tot eer en zijn eigene ziele tot sterkte en troost.

PSALM 53

Een tweede uitgave van psalm XIV.

1. Eene onderwijzing van David, voor den opperzangmeester, op Máchalath.
2. De dwaas zegt in zijn hart: Er is geen God; zij verderven het en zij bedrijven gruwelijk onrecht; er is niemand, die goed doet.
3. God heeft uit den hemel nedergezien op de menschenkinderen, om te zien, of iemand verstandig ware, die God zocht.
4. Een ieder van hen is teruggekeerd; te zamen zijn zij stinkende geworden; er is niemand, die goed doet, ook niet één.
5. Hebben dan de werkers der ongerechtigheid geene kennis? die mijn volk opeten, *als of zij brood aten?* zij roepen God niet aan.
6. Aldaar zijn zij met vervaardheid vervaard geworden, *waar geene vervaardheid was;* want God heeft de beenderen desgenen, die u belegerde, verstrooid; gij hebt hen beschaamd gemaakt; want God heeft hen verworpen.
7. Och, dat Israëls verlossingen uit Zion kwamen! Als God de gevangenen zijns volks zal doen wederkeeren, *dan zal* zich Jakob verheugen, Israël zal verblijd zijn.

Deze psalm is op enkele wijzigingen na dezelfde als psalm 14, maar blijkbaar van jongere dagteekening. Er zijn uitleggers die, genaderd tot dezen psalm, eenvoudig naar psalm 14 verwijzen. Wij evenwel meenen hiermede niet te mogen bestaan, al ware het verschil tusschen deze liederen nog geringer, en hunne overeenkomst veel grooter.

De vraag toch doet zich op: hoe komen wij in onzen psalmbundel aan twee bijna gelijke liederen, die bovendien volgens de opschriften denzelfden maker hebben?

Vóór we die vraag beantwoorden, nemen wij eerst het verschil in oogenschouw. Wij leggen de beide psalmen vóór ons, wat wij ook onzen lezers verzoeken te doen.

Wij beginnen met het lezen der opschriften. In beiden wordt David als de vervaardiger genoemd, in den laatste wordt er bijgevoegd “op Máchalath,” wat volgens sommigen beteekent “om met reien gezongen te worden,” volgens anderen “op eene zwaarmoedige wijze,” de laatste beteekenis is te verkiezen met het oog op den inhoud van dezen psalm, die waarlijk niet opwekkend is, om in blijde reien gezongen te worden. Vergelijk ook Ps. 88, die ditzelfde woord in zijn opschrift heeft.

Vs. 2 staat: “en zij bedrijven gruwelijk onrecht”, en in Ps. 14: “zij maken het gruwelijk *met hun* werk,” wat geen wezenlijk verschil is; alleen is in Ps. 14 een meer krachtig woord gebezigd.

In vs. 3 wordt de naam God, Elohim gevonden, waar in Ps. 14:2 Heere, Jehova staat. Dit vinden wij nog 3-maal: vss. 5, 6 en 7. De naam Heere komt dan in dezen psalm ook niet voor, alleen de naam God. Men noemt daarom psalm 53 een Elohim-psalm, en psalm 14 een Jehova-psalm.

Het verschil tusschen Ps. 53:4 “een ieder van hen is teruggekeerd,” en Ps. 14:3 “zij zijn allen afgeweken,” is slechts woordelijk, niet wezenlijk.

In vs. 5 ontbreekt het woordje alle, dat in vs. 4 van psalm 14 gevonden wordt, hier staat weer de naam God voor Heere.

Tusschen vs. 6 van psalm 53 en vs. 5 en 6 van psalm 14 is een aanmerkelijk verschil. Wij

komen hierop straks nader terug.

De slotverzen zijn weder gelijk, alleen in psalm 53 staat verlossingen, in Ps. 14 verlossing.

En hoe komen wij nu aan deze bijna woordelijk dezelfde psalmen, en die beiden Davids naam dragen?

Dat een der afschrijvers zich op eigen gezag, uit louter willekeur, die wijzigingen en toevoeging zou veroorloofd hebben, is, bij de bekende zorg, die de Joden voor hunne Heilige Schriften hadden, geheel onaannemelijk. Wij laten het dan ook aan de nieuwere, ongeloofige kritiek over om deze bodemlooze onderstelling te bewijzen.

Dat David zelf deze wijzigingen en toevoeging aan psalm 14 zou hebben aangebracht, en dat alzoo psalm 53 in wezen eene herhaling van psalm 14 zou zijn, laat zich van zijn rijken en overvloeienden dichtergeest niet verwachten, zóó dezelfde dingen te zeggen, zou hem zeker verdrietig geweest zijn.

Hoe hebben wij het dan te verklaren? Naar onze opvatting, en wij staan hier niet alleen, ligt psalm 14 wel aan dezen psalm ten grondslag, en als zoodanig Davids psalm, maar als eene tweede uitgave, hoewel niet van Davids hand, maar van eene andere, latere hand, en dit naar aanleiding van eene gebeurtenis, die aan dien lateren zanger psalm 14 voor den geest riep.

Het moet eene gebeurtenis geweest zijn, waarin de vijanden van God en zijn volk zich zoo vijandig, goddeloos en wreed hebben aangesteld, als David ze in psalm 14 beschrijft.

En dan denken wij het naast aan de belegering van Jeruzalem door Sanherib, waarbij een Rabsake zijn honende taal tegen den Heere en zijn volk deed hooren, en God in éénen nacht in het leger van Assyrië honderd vijf en tachtig duizend man sloeg. Jes. 36, 37; 2 Kon. 18, 19.

Vergelijk met deze gebeurtenis vs. 6 van onzen psalm: “Aldaar zijn zij met vervaardheid vervaard geworden, *waar* geene vervaardheid was; want God heeft de beenderen desgenen, die u belegerde, verstrooid; gij hebt hen beschaamd gemaakt, want God heeft hen verworpen.”

De machtige legerbenden der Assyriërs zijn door vervaardheid, door een doodelijken schrik aangegrepen op een oogenblik, dat er naar den mensch geene reden van vervaardheid was. De dappere helden gevoelden zich aangegrepen door een onzichtbaren vijand, tegen wien zij zich niet verdedigen konden. Zij zijn neergeslagen, gedood, en hunne lichamen zijn onbegraven blijven liggen, God heeft hun beenderen verstrooid, zoo zijn zij die honende, lasterende vijanden van God en zijn volk te schande geworden, want God heeft ze verworpen.

Bedriegen wij ons niet, dan is of Hiskia of Jesaja de dichter van dezen psalm, aan wien psalm 14 voor den geest trad, toen de Heere op hunne smeekbeden Jeruzalem zoo wonderdadig gered, en Zich aan zijne vijanden gewroken had.

En die verlossing, zoo groot en wonderbaar, doet den dichter uitzien en begeeren naar de hoogste en grootste verlossing, Israël toegezegd: “Och, dat Israëls verlossingen uit Zion kwamen! Als God de gevangenen zijns volks zal doen wederkeeren, dan zal zich Jakob verheugen, Israël zal verblijd zijn.”

Het bevreemdt ons niet, dat wij deze bede tweemaal in de psalmen aantreffen. Het was de grondbede des Ouden Testaments, vol verlangen naar de komst van den Messias, die den gevangenen Zions loslating zou prediken. En het is en blijft de bede van de gemeente des Heeren door alle tijden, de bede om zijne komst in heerlijkheid.

Maar het moet ook de bede blijven van elk aanvankelijk verlost zondaar. Eenmaal voor het eerst moet Jezus tot ons komen, en door zijn Geest woningen in ons hart maken, en bij wien Hij dit eenmaal deed, daar moet, zal het wel zijn, de begeerte levendig blijven, dat die Verlosser

dagelijks tot ons kome, om al zijne en onze vijanden te niete te doen, en ons voor te bereiden tot de eeuwige inwoning in het Zion Gods daarboven.

PSALM 54

Ellende, verlossing en dankbaarheid.

1. **Eene onderwijzing van David, voor den opperzangmeester, op de Neginôth.**
2. **Als de Zifieten gekomen waren, en tot Saul gezegd hadden: Verbergt zich David niet bij ons?**

Dit is, volgens het opschrift, evenals psalm 52, een onderwijzing van David uit, den tijd van zijne vervolging door Saul, en door hem overgegeven aan den opperzangmeester, om op de Neginôth, een snarenspeeltuig, in den tempel gezongen te worden.

De aanleiding tot het vervaardigen van dezen psalm is deze: de burgers van Kehila, voor wie David zoo grootmoedig gestreden heeft tegen de Filistijnen, vergelden hem die weldaad, door hem te willen overgeven aan Saul, 1 Sam. 23:1 — 12. Als nu de Godspraak aan David dit schandelijk ondankbaar gedrag der burgers van Kehila geopenbaard heeft, vlucht hij naar de woestijn Zif in een woud.

Hier zoekt zijn trouwe vriend Jonathan hem op, en versterkte zijne hand in God. Beiden maken een verbond voor het aangezicht des Heeren; Jonathan gaat naar zijn huis, maar David en zijne mannen blijven in de vestingen, in het woud, op den heuvel van Hachila.

Doch ook hier is hij niet veilig. De Zifieten willen hun wraakzuchtigen koning believeen, en verraden Davids verblijf bij hem, als ware hij een gevaarlijk opstandeling tegen zijn wettigen koning, tegen Saul. 1 Sam. 23:19—21.

Dit gedrag der Zifieten brengt David en zijne mannen in doodelijk gevaar; Saul en zijne mannen vinden David en zijne mannen in de woestijn Maön, jagen hen achterna, omsingelen hen, om hen te grijpen, maar op dien eigen oogenblik komt er een ijlbode tot Saul, zeggende: “haast u, en kom, want de Filistijnen zijn in het land gevallen.” Saul moet afhouden David na te jagen, van den Heere is dit geschied, Hij heeft zijn knecht David uit Sauls hand gered.

Het is onder die benarde omstandigheden, dat wij David hooren bidden:

3. **O God! verlos mij door uwen Naam, en doe mij recht door uwe macht.**
4. **O God! hoor mijn gebed; neig de ooren tot de redenen mijns monds.**
5. **Want vreemden staan tegen mij op, en tirannen zoeken mijne ziel; zij stellen God niet voor hunne oogen. Sela.**

Het is een noodkreet des geloofs, die met dat herhaald “o God!” uit Davids ziel opgaat. Het is David bange, toch is in dat dichte woud de hemel voor hem niet verborgen. Zijne ziel blikte naar Boven, en hij doet een beroep op den Naam des Heeren: “verlos mij door uwen Naam.” ’s Heeren Naam is zijn wezen, de inhoud en openbaring zijner volmaaktheden, zijner almacht, waarheid, trouw en liefde. Op dien Naam mag David zich beroepen, mag hij redding verwachten, want hij kent dien Naam, en zijn God heeft Zich onder dien Naam aan hem verbonden. En hij mag er zich te vrijmoediger op beroepen, omdat hij in zijn geweten bewust is van het rechtvaardige zijner zaak: waarom hij dan ook bidt: “en doe mij recht door uwe macht.”

In vs. 4 dringt hij zijne bede nog eenmaal aan, de nood prangt hem, het gevaar is nabij.

Want al zijn de Zifieten, die zijn verblijf bij Saul aangebracht hebben ook Israëlieten, en geene vijanden uit den vreemde, tegenover David hebben zij zich aangesteld als “vreemden”, als vijanden, als “tirannen”, die zijne ziele zoeken. Belijden zij den God Israëls, zooveel te schuldiger zijn zij, wanneer zij Davids ziele zoeken, zij betoonen met de daad, dat “zij God

niet voor hunne oogen stellen”, dat zij Hem niet vreezen, Wiens gunsteling David is.

Ware David een opstandeling tegen Saul geweest, zooals later Absalom, de Zifieten zouden als getrouwe onderdanen gehandeld hebben met hem bij hun koning aan te brengen, maar zij weten beter, het is geen geheim waarom Saul David haat en hem ter dood toe vervolgt, zij kunnen weten, dat David onschuldig is, en zijn hand niet heeft opgeheven tegen den gezalfde des Heeren.

De Heere blijft dan ook niet doof voor de noodkreet van Davids ziele, Hij antwoordt hem, en stelt zijne ziele in de ruimte, zoodat hij roemen kan:

6. Ziet, God is mij een helper; de Heere is onder degenen, die mijne ziel ondersteunen.

7. Hij zal dit kwaad mijnen verspieders vergelden; roei hen uit door uwe waarheid.

Zoo spreekt het geloof, hoe duister en bang het tegenwoordige ook zij. Het erkent den Heere in zijne waarheid, in zijne trouw, waarnaar Hij de zijnen tot een helper zal zijn, maar ook zijnen vijanden de wrake vergelden zal. David begeert dit oordeel over de Zifieten niet uit persoonlijke wraak, maar uit liefde tot de waarheid Gods, die zich niet minder verheerlijkt in het uitvoeren van zijne bedreigingen, als in het vervullen van zijne beloften. Calvijn zegt op vs. 7: “Vraagt iemand, of het den kinderen Gods vrijstaat, wanneer God de overtredingen der menschen straft, daarop neer te zien met welgevallen, zoo is de beantwoording niet moeilijk. Wanneer de oogen slechts rein zijn, kan men zich met eene heilige vreugde in zoodanige bewijzen der goddelijke gerechtigheid verheugen. Maar zijn ze met zondigen hartstocht als bevlekt, zoo wordt daardoor alles misbruikt tot een verkeerd en slecht doel.”

En hoe weinig Davids oogen met zondigen hartstocht bevlekt waren, bewijzen ons de beide laatste verzen van dezen psalm:

8. Ik zal U met vrijwilligheid offeren; ik zal uwen Naam, o Heere! loven; want hij is goed.

9. Want Hij heeft mij gered uit alle benauwdheid; en mijn oog heeft gezien op mijne vijanden.

Ook in dezen psalm vinden wij de drie hoofdstukken om getroost te leven en te sterven: ellende, verlossing en dankbaarheid. David heeft zich met zijne ellende in het gebed geloovig tot den Heere gewend, de Heere heeft hem verhoord en hem uit al zijne benauwdheden gered, en nu wil hij Gode met vrijwilligheid offers van dank en aanbidding brengen.

Wij hebben hier in David een leerrijk en opwekkend voorbeeld, om ons door onze geestelijke of natuurlijke ellende niet te laten afschrikken, maar integendeel, hoe hopeloos naar den mensch onze zaken ook staan, er ootmoedig en geloovig de toevlucht mede te mogen nemen tot den Naam des Heeren, die machtig, groot en goed is. Immers wij hebben nog klaarder bewijzen dan. David, dat God ons, hoewel wij zulks onwaardig zijn, om zijns Zoons Jezus Christus wil zekerlijk verhooren zal.

Maar dan ook volge ons hart hem in blijden en vrijwilligen dank, dan geve het den Naam des Heeren, die ons in en door Jezus Christus zoo heerlijk is geopenbaard, de eere voor nog hogere verlossing dan David in dezen psalm bezongen heeft.

PSALM 55

Een smeekgebed tegen verraderlijke opstandelingen.

1. Eene onderwijzing van David, voor den opperzangmeester, op de Neginôth.

Evenals psalm 41 is Ps. 55 uit den voor David bittersten tijd zijns levens, toen zijn ontaarde zoon Absalom, in geheim verbond met Achitófel, Davids eersten raadsheer, zijne heillooze plannen smeedde om zich in zijns vaders plaats tot koning op te werpen, en wij weten uit de geschiedenis. :2 Sam. 15 – 18, met welken uitslag.

De psalm vervalt in 3 doelen: van vs. 2 — 9 schudt David zijn diepgeprangd en bewogen gemoed onder zijne smartelijke omstandigheden voor den Heere uit: vs. 10—16 teekent hij de boosheid zijner belagers, die te snooder en te grievender is, omdat hij ze weleer, nog onlangs tot zijne vrienden rekende, en roept hij het rechtvaardig gericht Gods over hen in, terwijl hij, vs. 17—24, zijn toevorocht op de liefde en gerechtigheid Gods uitspreekt, hem tot behoudenis, zijnen vijanden tot verderf en ondergang.

Wij laten bij de verklaring het tweede gedeelte, vs. 10 — 16, aan het eerste gedeelte, vs. 2—9, voorafgaan.

David is nog te Jeruzalem, in zijn paleis, maar de heillooze teekenen van den opstand vermeerderen, het oogenblik nadert waarin het leven des konings niet meer te beveiligen zou zijn tegen den aanslag van zijn eigen zoon.

Men werkt niet meer uit de verte, en in het verborgen, maar in 's konings naaste omgeving, in en om de stad wordt de vaan des oproers opgestoken. David klaagt vs. 10—12.

10. Verslind hen, Heere! deel hunne tong; want ik zie wrevel en twist in de stad.

11. Dag en nacht omringen zij haar op hare muren; en ongerechtigheid en overlast is binnen in haar.

12. Enkel verderving is binnen in haar; en list en bedrog wijkt niet van hare straat.

Die beschrijving van den toestand der stad aan den vóóravond van een opstand behoeft geene verklaring, zij is naar het leven.

En te booser is die opstand, en te grievender voor David, als het geen geheim meer voor hem is van wien hij uitgaat, wie het zijn die met zijn goddeloozen zoon zich tegen hem samenrotten:

13. Want het is geen vijand, die mij hoont; anders zou ik het hebben gedragen; het is mijn hater niet, die zich tegen mij groot maakt, anders zou ik mij voor hem verborgen hebben.

14. Maar gij zijt het, o mensch! als van mijne waardigheid, mijn leidsman en mijn bekende!

15. Wij, die te zamen in zoetigheid heimelijk raadpleegden; wij wandelden in gezelschap ten huize Gods.

Het is niet onduidelijk tot wien David spreekt met zijn: “o mensch, als van mijne waardigheid, mijn leidsman en mijn bekende!” Het is de sluwe, listige Achitófel, de man in hooge eere, in waardigheid den koning het naaste, Davids leidsman, geheimraad in alle gewichtige staatszaken, meer dan dit, zijn bekende, zijn vertrouwde vriend, met wien hij raadpleegde; zij wandelden als zonen van hetzelfde huis in gezelschap ten huize Gods.

En die man zoo hoog door David verheven, die hem zoo na bestond, die man heeft zich met Absalom tegen hem verbonden om hem van den troon te werpen, ja te dooden. Immers Achitófel, de Judas van het Oude Testament, is de hoofdpersoon in het eedgespan tegen David,

ook als hij zich, om David te misleiden, tot op het uitbreken van den opstand meer op den achtergrond hield. Hoe David zijn invloed vreesde, toen hij op zijn vlucht hoorde: “Achitófel is onder degenen, die zich met Absalom verbonden hebben” blijkt uit zijne bede: “o Heere! maak toch Achitófels raad tot zotheid.”

Hoe bitter en grievend moet dit verraderlijk gedrag van Achitófel voor David geweest zijn; in een “vijand” zou hij het gedragen hebben, van dien kon hij het verwachten, en was het zijn hater geweest, hij zou zich voor hem verborgen hebben, vs. 13, maar nu het meer dan zijn vriend is, nu is het ondragelijk. Hoe zielkundig verklaarbaar en waar is die uitspraak van David. In meer of mindere mate kennen allen iets van dat grievend zieleleed, gepaard met heilige verontwaardiging, waar zij, die ons het naast bestonden, zich zoo verraderlijk en stout tegen ons stelden. Hieruit is het te verklaren, dat de zoo gefolterde koning, bewust van zijn heilig recht, het rechtvaardig oordeel Gods inroept over Achitófel en allen die met hem samenspannen. Zij stellen zich als Korach, Dathan en Abiram tegen de van God gestelde heerschappij, tegen den gezalfde des Heeren, daarom moet hen een gelijke straf treffen als dezen, “dat zij levend ter helle nederdalen”, dat de aarde zich over hen opene:

16. Dat hun de dood als een schuldeischer overvalle, dat zij levend ter helle nederdalen; want boosheden zijn in hunne woning, in het binnenste van hen.

Uit dien toestand nu laat zich de bange en geschokte gemoedstoestand van David verklaren, dien hij ons van vs. 2 — 9 beschrijft.

2. **O God! neem mijn gebed ter oore, en verberg U niet voor mijne smeeking.**
3. **Merk op mij, en verhoor mij; ik bedrijf misbaar in mijne klacht, en maak getier;**
4. **Om den roep des vijands, vanwege de beangstiging des goddeloozen; want zij schuiven ongerechtigheid op mij, en in toorn haten zij mij.**
5. **Mijn hart smart in het binnenste van mij, en verschrikkingen des doods zijn op mij gevallen.**
6. **Vrees en beving komt mij aan, en gruwen overdekt mij;**
7. **Zoodat ik zeg: Och, dat mij iemand vleugelen, als eener duive, gave! ik zou henen vliegen, waar ik blijven mocht.**
8. **Ziet, ik zou verre wegzwerfen; ik zou vernachten in de woestijn. Sela.**
9. **Ik zou haasten, dat ik ontkwame, van den drijvenden wind, van den storm.**

Het is geene dagelijksche, geen gewone bede die hij uitstort. Het zijn smeekingen en klachten met misbaar en getier, die tot God opgaan vs. 4. Hij moet als door wolken en nevelen doordringen tot God, hij vreest dat de Heere Zich verborgen houdt en hem niet hoort, vss. 2, 3. Zijn hart smart hem in zijn binnenste, zijn innerlijkste aandoeningen zijn verscheurd, liggen als in één zee van smart, verschrikkingen des doods zijn op hem gevallen, vrees en beving komt hem aan, en grieven overdekt hem.

De deerniswaardige vader en koning weet zich nergens veilig, het gevaar klimt met elk oogenblik, dood en verderf grimmen hem toe, het is hem bange binnen Jeruzalem, in zijn paleis, het onweder, de storm van den opstand groeit schrikwekkend aan, waar zal hij zich bergen: “Och, dat mij iemand vleugelen, als eener duive, gave! ik zou henvlieden, waar ik blijven mocht; ziet, ik zou verre wegzwerfen, ik zou vernachten in de woestijn. Sela. Ik zou haasten, dat ik ontkwame, van den drijvenden wind, van den storm.”

Gelijk de duif zich, voordat het opkomend onweder losbarst, verbergt in de kloven der

steenrotsen, alzo begeert David Jeruzalem te ontvluchten, al weet hij niet waarheen, overal, zelfs in de woestijn, zou hij veiliger vernachten dan in zijn paleis.

Is dat, vragen wij, David? Is dat de held Israëls, die met zijn God over een muur springt, en niet vreest voor tienduizenden, die tegen hem opstaan?

Bevreemdt ons dit, toch is het niet onverklaarbaar. Geene vervolging uit de dagen zijner jeugd is met deze te vergelijken. Het is zijn zoon Absalom, die hem in verbond met zijn vriend en raadsman, Achitófel, naar kroon en leven staat. Bovendien David is niet meer in de kracht van zijn leven, en wat wij bovenal niet te vergeten hebben, hij heeft een schuldige bladzijde in zijn levensboek, waarop ook geschreven stond: “het zwaard zal van uw huis niet wijken.”

Bedenken wij dit alles, dan kan het ons niet bevreemden, dat zijn vleesch en hart dreigen te bezwijken, integendeel dan verwonderen wij ons veelmeer over zijn geloovig toevoorzicht op den Heere, dat hij, spijt alle vrees voor zijne vijanden, toch uitspreekt:

- 17. Mij aangaande, ik zal tot God roepen, en de Heere zal mij verlossen.**
- 18. Des avonds, en des morgens, en des middags zal ik klagen en getier maken; en Hij zal mijne stem hooren.**
- 19. Hij heeft mijne ziel in vrede verlost van den strijd tegen mij; want met menigte zijn zij tegen mij geweest.**

Moge ook zijn vleesch en hart bezwijken, zijn vertrouwen op den Heere, hoe ook bestreden, is niet bezwiken. Met nadruk zegt hij: “mij aangaande” wat mij betreft, hoe de vijand woedt, “ik zal tot God roepen”, “en de Heere”, mijn bondsGod, “zal mij verlossen.” Gelijk de weduwe bij den onrechtvaardigen rechter, zoo zal hij onafgebroken aanhouden bij den Heere, totdat Hij hem recht doet tegenover zijne wederpartijen. Drie tijden des daags, “s morgens,” “s middags,” en “s avonds,” dat is den ganschen dag, zal hij “klagen en getier maken,” “en Hij,” dit vertrouwt David, “zal mijne stem hooren.”

Die zoo kan spreken, bewijst dat hij uit zwakheid krachten gekregen heeft, en de Heere hem tot eene hulpe geweest is. Aan die ervaring was Davids leven rijk, hij mocht er zich op beroepen, en kon er zijn geloof door sterken. Zijn leven was een leven van strijd geweest, met menigte waren zij tegen hem geweest, en toch, Hij, de Heere, zoo getuigt hij, “heeft mijne ziele in vrede verlost”, vs. 19.

Het is eene groote genade, wanneer de Heilige Geest ons in tijden van nood en lijden herinnert aan vorige uitreddingen Gods, en het wankelende vertrouwen sterkt door ’s Heeren daden van weleer, dan grijpt onze ziel weer moed, dan houden wij met David weer bij den Heere aan, en zeggen:

- 20. God zal hooren, en zal hen plagen, als die vanouds zit, Sela; dewijl bij hen gansch geene verandering is, en zij God niet vreezen.**
- 21. Hij slaat zijne handen aan degenen, die vrede met hem hadden; hij ontheiligt zijn verbond.**
- 22. Zijn mond is gladder dan boter; maar zijn hart is krijg; zijne woorden zijn zachter dan olie; maar dezelve zijn bloote zwaarden.**

In deze verzen ontleent David den grond voor zijn vertrouwen aan de boosheid zijner vijanden. De rechtvaardige God kan zulk eene boosheid niet ongestraft laten, daarom zal God hooren, en hen plagen, “als die vanouds zit.” Vanouds zit God, de Heilige, op den troon des gericht om de goddeloozen te oordeelen, en dit tot verlossing zijns volks. Ps. 74:12; Hab, 1:12. Dit oordeel kan niet uitblijven, “dewijl bij hen gansch geene verandering is,” zij volharden stout in hun snood en boos gedrag. Hij, en hier heeft David weer het oog op Achitófel, slaat als

een struikroover, zijne handen aan zijne vrienden.” Gewetenloos verbreekt hij het vriendenverbond, zijn mond en tong zijn gladder en zachter dan boter en olie, maar zijn hart en woorden zijn krijg en ontbloote zwaarden. Hij is een vijand van het laagste en gevaarlijkste soort, wien God alleen oordeelen en straffen kan, maar ook gewisselijk doen zal.

In dat vertrouwen roept David zijne wankelende ziele toe:

23. Werp uwe zorg op den Heere, en Hij zal u onderhouden; Hij zal in eeuwigheid niet toelaten, dat de rechtvaardige wankele.

24. Maar Gij, o God! zult die doen nederdalen in den put des verderfs; de mannen des bloeds en bedrogs zullen hunne dagen niet ter helft brengen; ik, daarentegen, zal op U vertrouwen.

Gelijk David, in Ps. 27:14, zijne ziele toeroept: “wacht op den Heere, zijt sterk, en Hij zal uw hart versterken,” en Ps. 42:12, “wat buigt gij *u* neder, o mijne ziele!” alzoo hier: “werp uwe zorg op den Heere, en Hij zal u onderhouden.” Het sterkere, het uit God geboren deel der ziel spreekt hier het zwakkere toe, en wekt het op om alles in Gods hand te stellen.

De eerste beteekenis van het Hebr. woord, door de onzen voor zorg vertaald, is eene gave, een deel, hier het deel, de maat der beproeving, die de Heere aan zijne kinderen oplegt, en waaronder zij gebogen gaan als onder een zwaren last, dien zij met zorg, bekommring en vreeze torschen. De Heere nu legt zijn volk dien last niet op om dien in eigen kracht te dragen, maar opdat zij dien in zijne hand geven, dien door het geloof op Hem werpen, en alzoo kennis krijgen van zijne vaderlijke goedheid: en Hij zal u onderhouden.

David had hiervan rijpe ervaring, geheel zijn leven was er een bewijs van, daarom kon hij zijne ziele verzekeren: “Hij zal in eeuwigheid niet toelaten, dat de rechtvaardige wankele,” onder zijn last bezwijkte, Hij laat niet verzocht worden boven vermogen, maar zal met de verzoeking ook de uitkomst geven, opdat gij, mijne ziel, die dragen kunt.

Hoe anders zal het gaan met de mannen des bloeds en des bedrogs, vs. 24, de Heere zal hen oordeelen en verderven, zij zullen hunne dagen niet ter helfte brengen, daarom hebben de godvruchtigen voor hen niet te vreezen, hoe zij ook dreigen en woeden, de Heere zal hen onderhouden.

“Ik, daarentegen, zal op U betrouwen.” Met die betuiging sluit David dit lied. Hij wil en begeert geen andere toevlucht en sterkte dan den Heere zijn God. In dat vertrouwen, waarmede hij al zijn zorg, kommer' en vreeze op den Heere werpt, weet hij zich veilig. Welke toekomst hem beidt, hiervan is hij zeker, zijn getrouwe en almachtige God en Koning is met hem, Hij onderhoudt zijn lot, Hij zal hem met al zijne lasten dragen, Hij zal in eeuwigheid niet toelaten, dat de rechtvaardige wankele.

Schenke het de Heere aan allen, die, gebogen onder hunne lasten, vreezen te bezwijken, om alzoo tot hunne zielen te spreken, en al hunne zorgen op Hem te werpen.

PSALM 56

Een gebed onder tranen.

- 1. Een gouden kleinood van David, voor den opperzangmeester, op Jonath Elem Rechokim; als de Filistijnen hem gegrepen hadden te Gath,**

Wenschte David in den vorigen psalm: “och, dat mij iemand vleugelen als eener duive gawe! ik zou henen vliegen, waar ik blijven mocht,” hier is hij eene duive gelijk, weggevlogen naar den vreemde, en gevangen door zijne vijanden, die hem naar het leven staan. Hij is gevlucht voor Saul, en heeft zich begeven naar Gath der Filistijnen, waar hij door de knechten van Achis herkend wordt als de zoo gevreesde held Israëls, die hun Goliath verslagen heeft, 1 Sam. 21:10-15.

Gered uit de handen zijner bestrijders, vervaardigde hij dezen psalm, en stelde dien op de zangwijze “Jonath Elem Rechokim, dat is: “de stomme duive onder de vreemden.”

Deze psalm wordt evenals Ps. 16 een “gouden kleinood” genoemd, evenzoo de volgende 4 psalmen; zie over de beteekenis van dit woord Ps. 16:1.

David is een hulpeloos vluchteling, Saul gunde hem geen dag rust, te Nob vond hij Doëg, in het land der Filistijnen is hij te midden zijner vijanden, kon het erger? Hoor hoe hij in zijne vreeze tot den Heere roept:

- 2. Zijt mij genadig, o God! want de mensch zoekt mij op te slokken; den ganschen dag dringt mij de bestrijder.**
- 3. Mijne verspieders zoeken mij den ganschen dag op te slokken: want ik heb vele bestrijders, o Allerhoogste!**

Zijne vijanden gelijken een wild dier, dat op de loer ligt, om zijn prooi machtig te worden, die op te slokken, te verslinden. Maar tegenover dien “mensch,” dat machteloze wezen in zich zelven, hoe hij hem ook bedreigt, roept hij tot God, tot den Allerhoogste, voor wiens almacht al het woeden des menschen ijdel bedrijf is.

En wat smeekt hij? “Zijt mij genadig, o God!” Zijn eerste roepen is niet om uitredding of hulp, maar om genade. Dit kenmerkt David, elke hulpe en redding Gods is voor hem eene genade, een onverdiende weldaad aan een onwaardige, aan een schuldige bewezen. “Dit is,” heeft iemand naar waarheid opgemerkt, “de rechte orde: eerst moet ik van Gods genade zeker zijn, voordat ik op zijne hulp kan hopen.” Volgen wij hierin David na; die met het “zijt mij genadig, o God” begint, vindt altijd verhooring, en zal te midden van zijn vreezen op den Heere vertrouwen.

- 4. Ten dage, als ik zal vreezen, zal ik op U vertrouwen.**
- 5. In God zal ik zijn woord prijzen; ik vertrouw op God; ik zal niet vreezen; wat zou mij vleesch doen?**

David ontveinst zich zijne vreeze niet, hij maakt zich niet sterker en heldhafter dan hij is, maar hij verzwijgt ook zijn hoop en vertrouwen op den Heere niet. Hoop en vreeze, hoe strijdig ook, kunnen terzelfder tijd in ééne ziel samengaan. Waar geene vreeze is komt geene hope te pas; de vreeze is als de wekster van de hoop en het vertrouwen, zij drijft het kind van God uit naar den eere om op Hem en zijn Woord het vertrouwen te stellen.

Maar Davids ziel dobbert niet tusschen hoop en vrees, “in God,” zegt hij, “zal ik het woord prijzen,” hij vertrouwt op den Heere, zijn hope heerscht over de vreeze, “ik zal niet vreezen, wat zal mij vleesch doen?”

Het “woord” is hier het woord der belofte Gods door Samuël hem bij zijne zalving tot koning verzekerd. Dit onbedriegelijke woord, die toezegging van zijn getrouwen God is de vaste grond, waarin hij het anker zijner hope geworpen heeft. Hij wil dit “woord” in God, dat is in vertrouwen op God, verheffen, prijzen, roemen. Die volle verzekerdheid der hope op de almacht en genade zijns Gods drijft alle vrees buiten, wat zou hem vleesch, de sterfelijke menschen, al kwamen zij schoon met tienduizenden, hem doen?

Dat zijn gulden woorden, die David in vs. 11 tot tweemaal herhaalt. Hoe dierbaar is voor het geloof de belofte Gods!

En waarlijk zijne vijanden, al zijn ze vleesch, zijn te vreezen:

6. **Den ganschen dag verdraaien zij mijne woorden; al hunne gedachten zijn tegen mij ten kwade.**
7. **Zij rotten samen; zij versteken zich, zij passen op mijne hielen; als die op mijne ziel wachten.**
8. **Zouden zij om hunne ongerechtigheid vrijgaan? Stort de volken neder in toorn, o God!**

Wij zien uit deze verzen, dat deze psalm niet slechts tegen de Filistijnen, maar veel meer tegen Saul en alle vijanden Davids is. Zij verdraaien zijn woorden, opdat zij hem beschuldigen kunnen. Zij denken enkel kwaad tegen hem; in het heimelijke spannen zij tegen hem samen en loeren zij op zijn ondergang. Het is de teekening van de partij aan Sauls hof, die, nijdig en jaloersch op Davids verheffing, hem lagen legt en Saul tegen hem ophitst. Zij kunnen om zulke ongerechtigheid niet vrijgaan, David mag over hen de rechtvaardige straf van God afbidden: “Stort de volken neder in toorn, o God.” Maar wat mij aangaat, ik ben uw gunstgenoot.

9. **Gij hebt mijn omzwerven geteld; leg mijne tranen in uwe flesch; zijn zij niet in uw register?**
10. **Dan zullen mijne vijanden achterwaarts keeren, ten dage als ik roepen zal; dit weet ik, dat God met mij is.**

Hoe teeder en liefelijk is deze betuiging, hoe vol van innig vertrouwen op 's Heeren gunst, nader kan het niet. Hij weet dat zijne vele en gevaarlijke omzwervingen niet onbekend zijn bij God, Hij telt ze als een kostbaren schat, niet één wordt van Hem vergeten.

Meer dan dit, ook al zijn leed en druk, die hem bittere tranen doen storten, gedenkt de Heere. En die tranen, ook dit weet David, hebben hooge waarde in 's Heeren oogen, hij durft bidden: “leg mijne tranen in uwe flesch.” Gelijk men kostbaar vocht in welgesloten flesschen bewaart, zoo begeert en verwacht hij dat de Heere op de tranen zijner smart zal acht nemen, en durft hij te vragen: “zijn zij niet in uw register?” Voor uw aangezicht, o Heere! om ze te gedenken ten dage als ik tot U roepen zal, “en mijne vijanden zullen achterwaarts keeren.”

Nu is alle vrees uit Davids hart geweken, “dit weet ik,” zegt hij, “dat God met mij is.”

Wat durft het geloof veel te verwachten, en toch het waagt niets, omdat het enkel met Gods belofte rekt, en niet op zichzelf vertrouwt. En dit juist is het opmerkelijke in dezen psalm, dat Davids ziele zich zoo eeniglijk aan Gods woord en toezegging vastklemt, daarom nog eenmaal en met herhaling:

11. **In God zal ik het woord prijzen; in den Heere zal ik het woord prijzen.**
12. **Ik vertrouw op God; ik zal niet vreezen; wat zou mij de mensch doen?**

Zoo is het hart der kinderen Gods nooit verzadigd van den lof der belofte Gods, het woord Gods is de aangenaamste spijs des geloofs, het is de hemelspijs en drank, die het hart wonderbaar versterken kunnen, en het tegelijk vervullen met dankzegging. Het geloof doet het

beangste gebed overgaan in blijden dank en lof:

13. O God! op mij zijn uwe geloften; ik zal U dankzeggingen vergelden;

14. Want Gij hebt mijne ziel gered van den dood; ook niet mijne voeten van aanstoot, om voor Gods aangezicht te wandelen in het licht der levenden?

“Op mij zijn uwe geloften,” dat is: ik heb mij door vrijwillige geloften aan U, o Heere! verplicht. En die geloften knellen niet op zijne schouders, het is hem een lichte, een aangename last, hij wil met hart en mond en daden zijn God, die hem van den dood redde, al de dagen zijns levens dienen. David wil hiermede niet wachten, totdat hij uit al zijne nooden gered is, totdat hij in den hemel is, maar nu wil hij het. Dat is dankbaarheid uit geloove, en allen die met David in hun nood op 's Heeren woord hopen, zeggen Amen op dezen psalm.

PSALM 57

Veilig in God onder het grootste gevaar.

1. Een gouden kleinood van David, voor den opperzangmeester, Al-táscheth; als hij voor Sauls aangezicht vlood in de spelonk.

Ook van dezen psalm als van zoovele andere liederen Davids is het waar: de drukking van de melk brengt boter voort. Het is een zoete en edele vrucht, gerijpt onder de zonnehitte der verdrukking, waarom David hem ook een “gouden kleinood” noemt.

David vlood, volgens het opschrift, voor Sauls aangezicht naar de spelonk, nadat hij te Gath uit de handen der Filistijnen ontkomen was. Dit zal wel de spelonk van Adullam geweest zijn, verg. 1 Sam. 2:1.

De beteekenis van “Al-táscheth”, dat wij hier en in het opschrift van Ps. 58, 59 en 75 vinden, is “verderf niet.” Sommigen houden het voor een zangwijze, waarop deze psalm gezongen werd, anderen houden het voor een spreuk, die David in dezen bangen tijd veel in zijn hart had. Coccejus zegt ervan: “Deze woorden heeft David zonder twijfel in zijne zoo groote nooden bestendig in zijn hart herhaald, en ze later, toen hij dezen psalm nederschreef, aan de kerk en aan de geloovigen van alle tijden achtergelaten, waarvan zij zich in hunne wederwaardigheden en vervolgingen bedienen.”

Opmerkelijk is de overeenkomst van dezen psalm en den vorige, wat al aanstonds uit den aanhef blijkt:

2. Zijt mij genadig, o God! zijt mij genadig, want mijne ziel vertrouwt op U, en ik neem mijne toevlucht onder de schaduw uwer vleugelen, totdat de verdervingen zullen voorbij zijn gegaan.

Hier is als in Ps. 56 dezelfde bede, maar met sterker aandrang, hij herhaalt het “zijt mij genadig.” Zijn gevaar is groot, “de verdervingen”, die hem bedreigen, pakken zich als een storm en onweder boven hem te zamen, daarom neemt hij de toevlucht onder de schaduw van ’s Heeren vleugelen, totdat “de verdervingen zullen voorbij zijn gegaan.” “De schaduw uwer vleugelen” is het beeld der lieflijke, en veilige bescherming, waarmede de Heere over zijne kinderen waakt, gelijk een hen hare kiekens onder hare vleugelen beschermt. De heilige zangers beminnen deze beeldspraak, zie Ps. 17:8; 36:8; 61:5; 63:8 en 91:4. Het geloof weet zich onder die vleugelen veilig, het vindt er veiligheid en verkwikking, het zingt en bidt er.

3. Ik zal roepen tot God, den Allerhoogste, tot God, die het aan mij voleinden zal.

4. Hij zal van den hemel zenden, en mij verlossen, te schande makende dengene, die mij zoekt op te slokken. Sela. God zal zijne goedertierenheid en zijne waarheid zenden.

In vs. 3, gelijk in Ps. 56:3, noemt David God den Allerhoogste, Die boven de hemelen troont, en alle macht heeft in den hemel en op de aarde. Van Hem kan en mag hij redding uit elken nood verwachten, tot dien God zal hij roepen, Hij is altijd tot zijne hulp gereed, de wachter Israëls sluimert of slaapt niet.

Men zoekt hem op te slokken, weder hetzelfde woord als in Ps. 56:3. Saul en allen, die David vervolgen, zijn een wild dier gelijk, dat zijn prooi vervolgt en verslindt. Maar hij zal in hunne klauwen en muilen niet vallen, zij daarentegen zullen te schande worden: “Hij, de Heere, zal van den hemel zenden, God zal zijne goedertierenheid en zijne waarheid zenden.”

Het “zenden van den hemel” wijst op eene meer dan gewone betooning en tusschenkomst des Heeren. In het eerste lid van vs. 4, verzwijgt David wat God zenden zal, maar in het laatste

lid noemt hij het: “zijne goedertierenheid en zijne waarheid”, dat is: zijne genade en trouw. Die beide zullen hem als twee onzichtbare geleidsters ter zijde staan en beschermen, zie ook Ps. 43:3; 143:8, 9.

De vijanden zien deze trouwe beschermsters niet, ten tijde wanneer zij Gods kinderen onderdrukken en ter dood toe vervolgen, zij wanen, dat deze alleen gelaten zijn, maar zij zullen het zien, en te schande worden.

En David behoefde die bescherming:

5. **Mijne ziel is in het midden der leeuwen; ik lig onder stokebranden, menschenkinderen, welker tanden spiesen en pijlen zijn, en hunne tong een scherp zwaard.**
6. **Verhef U boven de hemelen, o God! Uwe eer zij over de gansche aarde.**

David overdrijft hier niet, en blijft in zijn beeldspraak, als hij zijne vijanden leeuwen noemt, wier tanden en tong spiesen en zwaarden zijn, als hij hen vergelijkt bij stokebranden, vlamdende, woedende dieren, die vuur uit hunne neuzen blazen.

Maar het geloof kan ook de muilen der leeuwen toestoppen, want het ziet op naar den troon Gods, en bidt: “verhef U, o God, als rechter boven den hemel, en handhaaf uwe eere op de gansche aarde tot vernieling dier goddeloozen en tot verlossing van uw volk!”

Nog eenmaal blikt David op de booze netten en in de diepe kuilen, die zijne vijanden hem gespannen en voor hem gegraven hebben, maar het is een geloofsblik, hij is van zijne redding zeker:

7. **Zij hebben een net bereid voor mijne gangen; mijne ziel was nedergebukt; zij hebben eenen kuil voor mijn aangezicht gegraven; zij zijn er midden ingevallen. Sela.**

Zoo ontveinst zich het geloof de gevaren niet, het sluit er de oogen niet voor, maar ziet tegelijk op den Heere, en verheft den lof van zijn Goël en God.

Hoor Davids blijden geloofsroem:

8. **Mijn hart is bereid, o God! mijn hart is bereid; ik zal zingen, en psalmzingen.**
9. **Waak op, mijne eer! waak op, gij luit en harp! ik zal in den dageraad opwaken.**
10. **Ik zal U loven onder de volken, o Heere! ik zal U psalmzingen onder de natiën.**

Een machtig en overstelpend gevoel van lof en dank aan den Heere vervult bij het ontwaken Davids hart. Ik zal, zegt hij, in den dageraad opwaken, eigenlijk staat er: “ik zal den dageraad opwaken”, den dageraad voorkomen. Tot tweemaal spreekt hij: “mijn hart is bereid”, en hij wekt zijne eere op te ontwaken. Zijne eere is zijn hart, zijne ziel — zie Ps. 16:9; 30:13. Zijne ziel heeft lang genoeg neergebogen getreurd, ook zijn luit en harp, die in ruste waren, moeten ontwaken. Want wat God aan hem gedaan heeft, moet verkondigd worden aan alle volken en natiën. Ook den volken, den Heidenen wil hij prediken welk een God de God Israëls is. Niemand is Hem gelijk:

11. **Want uwe goedertierenheid is groot tot aan de hemelen, en uwe waarheid tot aan de bovenste wolken.**
12. **Verhef U boven de hemelen, o God! Uwe eer zij over de gansche aarde.**

Deze slotverzen slaan terug op vs. 4 en 6. De eere en verheerlijking van God is het laatste en hoogste einde van alle zijne werken. Om dit groote einde te bereiken, brengt God zijn volk in nood en gevaar, en hieraan maakt Hij zelfs de boosheid zijner en hunner vijanden dienstbaar. Het moet al zijn lof nog grooter maken.

O, mochten alle gebogene en lijdende kinderen Gods dit altijd gelooven, welk eene sterkte en troost zouden zij eruit trekken, en hoe zou onze God aan zijne eere komen.

PSALM 58

Een heilige bede om wraak over de goddeloozen.

1. Een gouden kleinood van David, voor den opperzangmeester, Al-táscheth.

Deze psalm is ook een gouden kleinood, een kostbare verborgenheid van David, en het Al-táscheth, “verderf niet,” spreekt nog in zijn hart gelijk in den vorigen psalm, zie het opschrift.

Toch is Davids gemoedsgestalte in dezen en in den vorigen psalm niet dezelfde, al zijn ook de omstandigheden waaronder hij verkeert dezelfde. Zijne ziel is niet in vreeze, maar vervuld met heilige verontwaardiging en toorn over de schaamteloze en verstokte boosheid zijner vijanden, die hem richten en oordeelen. Vs. 2 — 6 schildert hij hun boos gedrag, vs. 7 — 10 roept hij den rechtvaardigen toorn Gods over hen in, terwijl hij vs. 11 en 12 zijne hoopvolle verwachting uitspreekt, dat de gerechtigheid Gods het onrecht straffen en het goed recht zijns volks handhaven zal.

In het volle bewustzijn van zijn goed recht treedt de beschuldigde op tegen zijne rechters, en ondervraagt en beschuldigt hij hen:

2. Spreekt gijlieden waarlijk gerechtigheid, gij vergadering? oordeelt gij billijkheden, gij menschenkinderen?

3. Ja, gij werkt ongerechtigheden in het hart; gij weegt het geweld uwer handen op de aarde.

Het is eene vergadering van hooggeplaatste mannen, rechters en overheden, die saamgekomen zijn om David te oordeelen en te vonnissen. Sommige uitleggers denken hier aan Saul en zijne rijksgrouten, anderen aan Absalom en zijne saamgezworenen. Het laat zich evenwel moeilijk beslissen, de teekening van hun gedrag lijkt op beiden.

Davids herhaalde vraag vs. 2 houdt eene ontkenning in; neen, zij doen niet, wat zij naar hun ambt, hetzij het hun toekomt, of dat zij er zich toe opgeworpen hebben, geroepen zijn te doen: “gerechtigheid te spreken en billijkheden te oordeelen.”

Zij zijn het tegendeel van rechtvaardige en eerlijke rechters, die hoewel “menschenkinderen” nochtans “goden” genaamd worden (Ps. 82:1). In stede van het recht en de waarheid te handhaven, werken zij ongerechtigheden in hun hart. Hun hart is de verborgene werkplaats, waar zij hunne plannen beramen en de helsche middelen smeden, om den onschuldige in het gericht onder schijn van recht te veroordeelen en te vonnissen. En wat zij in het hart smeden, dat voeren hunne handen in het openbare gericht uit: “Gij weegt het geweld uwer handen op aarde.” Zij zijn den kooplieden gelijk, die voor het oog van den koper nauwkeurig wikken en wegen, maar listig de weegschaal in eigen voordeel doen overhellen. Ook Davids rechters nemen het voorkomen aan alsof zij nauwkeurig en eerlijk alle getuigenissen tegen en voor hem onderzoeken, maar zij handelen bedriegelijk, zij doen de weegschaal des rechts tot het onrecht overhellen, en spreken het “schuldige” over den onschuldige uit.

Het is eene samenrotting van onbeschaamde, in de boosheid geofende en doortrapte boosdoeners:

4. De goddeloozen zijn vervreemd van de baarmoeder aan; de leugensprekers dolen van moeders buik aan.

5. Zij hebben vurig venijn; naar gelijkheid van vurig slangenvijn; zij zijn als eene doove adder, die hare ooren toestopt;

6. Opdat zij niet hoore naar de stem der belezers, desgenen, die ervaren is met bezweringen om te gaan.

Wat de Heere, Jes. 48:8, van Israëel getuigt: “want Ik heb geweten, dat gij gansch

trouwelooslijk handelen zoude, en dat gij van den buik af een overtreder genoemd zijt,” dat getuigt hier David, maar nog veel sterker, van zijne goddelooze vijanden, vs. 4. Hij spreekt zoo niet alsof deze zijne vijanden alleen, met uitzondering van alle andere menschen, in zonde ontvangen en geboren waren (Ps. 51:7), maar hij spreekt zoo, omdat zich bij hen meer dan bij alle anderen de aangeborene boosheid zich in al hare kracht openbaart, en zij in de boosheid van jongs af geoefend en volleerd zijn. Dit laatste vooral wil David doen uitkomen. De zaden van alle boosheid liggen in aller menschen harten, en hoe vroeg vertoont zich dat onkruid reeds, maar bij allen komt het niet even spoedig en in dezelfde mate tot volle rijpheid als bij Davids vijanden.

Hij vergelijkt ze daarom bij het meest gevaarlijke en te ontvlieden dier, bij de slang met haar vurig en doodelijk venijn. Hunne woorden, waarmede zij hem valschelijk beschuldigen, zijn als het doodelijk vergif der allerkwaadaardigste slangen.

Zij zijn gelijk eene doove adder, die de slangenbezweerder niet belezen kan, om haar van haar vergif te ontdoen. De slangenbezweerder in het Oosten weet door een eigenaardig geluid de slang in een staat van verdooving te brengen, en ontdoet haar in dien staat van haar venijn. Maar niet altijd gelukt hem dit, er zijn slangen, die onaandoenlijk blijven voor zijne bezwering, en dezen noemt hij doove slangen, die hare ooren toestoppen.

Aan zulke kwaadaardige slangen zijn Davids vijanden gelijk, zij zijn en blijven in weerwil van alle waarschuwingen en bestraffingen dezelfde, zij vreezen God niet en ontzien geen mensch, men kan van hen niet dan dood en verderf verwachten.

Zijn Davids vijanden goddeloozen van het ergste soort, die zich boven hunne medemenschen onderscheiden door hunne doodelijke haat en boosheid, en noemt hij ze daarom slangen en adders, men vergete niet, dat de Schrift, Rom. 3:13b, van alle menschen getuigt: “Slangen venijn is onder hunne lippen.” De slangenaard is ons allen eigen geworden, sinds de eerste mensch het oor leende aan de ingeving van de oude slang, van den satan. Het vergif der zonde is in onze natuur doorgedrongen, wij behooren van nature tot het zaad der slang, in aanleg zijn wij allen wat Davids vijanden zich in de vreeselijkste werkelijkheid bewezen te zijn.

Dit te ontkennen is de uitspraken der H. Schrift te weerspreken en eene heillooze zelf misleiding. Wie van dit doodelijk slangen-venijn verlost wil worden, wie van een kind des satans een kind Gods wil worden, erkenne en belijde zich zoo diep verdorven en schuldig, en kome tot Hem, het beloofde Vrouwenzaad, den Heere Jezus Christus, die de slang den kop vermorseld heeft, opdat Hij ons zijne heilige natuur deelachtig make, en wij in Hem kinderen Gods worden.

Gelijk in God de allerteederste barmhartigheid samengaat met zijn brandenden toorn, alzoo ook in hunne mate bij Gods kinderen. Een kind Gods heeft een diep medelijden met den verwaasden zondaar, en zal geen middel onbeproefd laten om hem van de dwaling zijns wegs terug te brengen, maar niettemin zal hij heilig toornen tegen de zonde, en, waar de zondaar halsstarrig weigert naar de stemme Gods te hooren, zal hij niet schromen 's Heeren rechtvaardigen toorn over hem in te roepen. Wij zien dit bij David in dezen psalm.

David heeft hier, wij zagen het vs. 3 — 6, met onverbeterlijke vijanden van God en zijn volk te doen. Zij zijn overgegeven aan de boosheid; de leugen en het bedrog zijn hun een tweede natuur geworden, zij zijn een doove adder gelijk, die het venijn harer tanden behoudt zoolang zij ademt, en niet ophoudt te verderven. Onbekeerlijk als die vijanden zijn, blijft David niets anders over dan in heiligen toorn tot den Heere te roepen:

7. **O God! Verbreek hunne tanden in hunnen mond; breek af de baktanden der jonge leeuwen, o Heere!**
8. **Laat hen smelten als water, laat hen daarhenen drijven; legt hij zijne pijlen aan, laat hen zijn, alsof zij afgesneden waren.**
9. **Laat hem henengaan, als eene smeltende slak; laat hen, als eener vrouwe misdracht, de zon niet aanschouwen.**

In heilige gemoedsbeweging stapelt de dichter zijne beelden op elkander. Het eerste lid van vs. 7 ziet terug op vs. 6. Indien de adder zich niet wil laten belezen, blijft er niets anders over dan hare tanden, waardoor zij haar gift spuwt, te verbreken. Maar gelijk die addertanden niet kunnen verbroken worden, alzoo kan ook geen mensch de boosheid van Davids vijanden verbreken, en daarom bidt hij tot God, die machtig en rechtvaardig is: “o God! verbreek hunne tanden in hunnen mond.”

Maar die vijanden hebben niet alleen addertanden vol van doodelijke list en bedrog, zij zijn ook gewapend met leeuwentanden van geweld, scherpe tanden van jonge leeuwen in hun eerste kracht, die hun prooi niet loslaten, totdat zij die verslonden hebben, en David herhaalt zijne bede: “breek af de baktanden der jonge leeuwen, o Heere!”

Hij gaat voort vs. 8 om hun algeheele verdwijning te begeeren, dat God hen “doe smelten” gelijk de wateren voor de hitte der zon verdwijnen, of hen “wegstorme” gelijk de bergstroom daarheen wordt gedreven door een orkaan.

En legt zijn vijand op hem aan, wil hij hem doodelijk treffen, dan springen zijn pijlen in stukken, eer zij de pees verlaten, en kwetsen zij den schutter zelve. Alzoo keere het kwaad op den kop der vijanden terug.

Toch is die beeldspraak David nog te vereerend voor die vijanden van God en zijne gemeente. Hij wenscht dat zij vergaan als een slak, die versmelt en zich oplost in haar voortgaan, ja, als eener vrouwen misdracht, die de zon niet aanschouwt. Dat zij gaan gelijk zij gekomen zijn, verachtelijk, vormeloos en afzigtelijk.

Het is een ontzettend, verschrikkelijk oordeel, dat David hier over zijne tegenstanders afbidt, en toch zij hebben zichzelf dit oordeel toebereid. Kon het achterblijven? Zien wij het niet in de geschiedenis: “de zonde voleindigd zijnde, baart den dood?” Heeft niet elke zonde den dood in haar boezem? En te verschrikkelijker dood naarmate de zonde zelve verschrikkelijker is.

En David twijfelt er niet aan of God die oordeelen wel bevestigen zal, en zijn vonnis over zijne vijanden zal uitvoeren, daarom spreekt hij:”

10. **Eer dan uwe potten den doornstruik gewaar worden, zal Hij hem als levend, als *in* heeten toorn wegstormen.**
11. **De rechtvaardige zal zich verblijden, als hij de wraak aanschouwt; hij zal zijne voeten wasschen in het bloed des goddeloozen.**
12. **En de mensch zal zeggen: Immers is er vrucht voor den rechtvaardige; Immers is er een God, die op de aarde richt.**

David zelf zal zich niet op zijne vijanden wreken, hij verwacht dit van God, den rechtvaardigen rechter der gansche aarde, en die rechter zal plotseling en geducht zijne vijanden en hunne raadslagen verijdelen, omkeeren en te niete doen.

In de beeldspraak vs. 10 teekent de dichter voor het oog zijner vijanden, hoe plotseling en geducht dit verdelgingsoordeel over hen komen zou.

Zij zijn in hun boos overleg en bedrijf te vergelijken bij hen, die bezig zijn zich een maaltijd te bereiden, en daartoe het vleesch en wat er toebehoort, in de potten boven den haard hebben gehangen. De brandstof, de doornstruik, is er ondergelegd en aangestoken, maar eer de vlam nog de potten bereiken kan, steekt er een storm op, een storm zoo hevig en geweldig dat hij niet alleen het vuur uitbluscht, maar ook de potten met de kostelijke spijs wegslingert, ja, de kok, de bereider zelf wordt levend weggestormd.

Zoo zou het ook met hen gaan, die bezig waren om alles gereed te maken tot Davids verderf, opdat zij zich op zijn ondergang vergasten zouden, zij zouden op het oogenblik, dat zij watertandend hiertoe gereed stonden, door den storm van 's Heeren toorn worden weggeslingerd en verworpen. Dat zou hun einde zijn, en in plaats dat zij van vreugde zouden opspringen, zou vs. 11, de rechtvaardige zich verblijden, niet in hun ondergang zelven, dit kan geen rechtvaardige doen, maar over de eer en verheerlijking van Gods gerechtigheid, en over de verlossing zijne gemeente daardoor toegebracht; in dien hoogen en heiligen zin hebben wij dan ook de woorden te verklaren: "hij zal zijne voeten wasschen in het bloed des goddeloozen," hij zal over hem triumfeeren.

En niet alleen de rechtvaardige zal zich verblijden, maar de mensch, ieder mensch, wie hij ook zij, zal zeggen, luide uitspreken: "immers is er vrucht voor den rechtvaardige, immers is er een God, die op aarde richt."

Dat groote einde, die heerlijke uitkomst verwacht David, en zijne ziele verheugt er zich in en wordt er door gesterkt in den geestelijken strijd.

En wij, op wie de einden der eeuwen gekomen zijn, hoe menigmaal hebben wij die uitkomst niet aanschouwd, en hoe zal naar het onfeilbaar woord der profetie dit het einde der geheele wereldgeschiedenis zijn. Hoe donker Gods weg ook zij, hoe menigmaal de vijanden der gemeente Gods haar verdrukten, vervolgd en zich over haar ondergang verheugden, zoodat het scheen alsof God geen rechtvaardig richter meer ware, en Jezus Christus niet aan zijn rechterhand verhoogd ware, in het einde, aan het slot der eeuwen zal het zichtbaar worden, zal God zijne rechtvaardigheid verheerlijken, en in dat gericht zullen de rechtvaardigen, de in Christus verlost, zich verblijden, en al de wereld zal het zien en belijden: God is een rechtvaardig richter, en zijne heiligen zullen bij Hem zijn, en met Hem als koningen en priesters heerschen tot in alle eeuwigheid.

PSALM 59

Een gebed in doodsgevaar.

1. Een gouden kleinood van David, voor den opperzangmeester, Al-táscheth; toen Saul gezonden had, die *zijn* huis bewaren zouden, om hem te doden.

Bij dezen Psalm moet 1 Sam. 19:9 — 18 gelezen worden, want de geschiedenis, daar medegedeeld, heeft, volgens het opschrift, David aanleiding gegeven tot het vervaardigen van dit lied.

Saul, zoo wordt ons daar verhaald, heeft, in de waanzinnige woede van zijn doodelijken haat tegen David, gezocht hem aan den wand te spitten. Doch de beschermende hand des Heeren is over zijn onschuldigen dienaar; David ontweek, en de met kracht geworpen spies sloeg in den wand.

David ontvluchtte naar zijn huis, maar Saul zond boden die zijn huis moeten omsingelen, hem bewaken gedurende den nacht, en hem 's morgens doden. Doch Sauls dochter, Michal, Davids huisvrouw, die hem liefhad, is van den aanslag onderricht, en laat haar man heimelijk door een venster ontkomen, en David vlucht naar Najoth tot Samuël.

Die redding van een anders gewissen dood legt David dit lied in het hart en op de lippen. Het mag terecht Al-táscheth, “verderf niet” genoemd worden. De Heere heeft niet toegelaten, dat Saul hem verderven zou.

Is alzo deze gebeurtenis het uitgangspunt, David blijft hierbij niet staan, maar gedenkt in dezen psalm zijne vele vijanden en vele gevaren en reddingen uit den tijd zijner vervolging door Saul.

De psalm vervalft in twee deelen: vs. 2—11 en vs. 12 — 18. In het eerste deel van vs. 2-6 hebben wij eene bede om zijne redding en den ondergang zijner vijanden, die hij in het tweede deel, vs. 12 — 14 herhaalt. Evenzoo komen vs. 7 — 11 en vs. 15-18 overeen, in beide gedeelten spreekt David zijne verwachting uit dat de Heere zijn gebed hooren, hem redden, en zijne vijanden verdelgen zal.

2. Red mij van mijne vijanden, o mijn God! stel mij in een hoog vertrek voor degenen, die tegen mij opstaan.
3. Red mij van de werkers der ongerechtigheid, en verlos mij van de mannen des bloeds.
4. Want zie, zij leggen mijner ziel lagen; sterken rotten zich tegen mij; zonder mijne overtreding, en zonder mijne zonde, o Heere!
5. Zij loopen en bereiden zich zonder *mijne* misdaad; waak op mij tegemoet, en zie.
6. Ja Gij, Heere, God der heirscharen, God Israëls! ontwaak, om al deze Heidenen te bezoeken; zijt niemand van hen genadig, die trouwelooslijk ongerechtigheid bedrijven. Sela.

Als altijd en overal onder zijne menigvuldige gevaren ligt David ook thans het gebed tot den God zijner hulpe het naaste, tot tweemaal roept hij tot den Heere: “red mij.”

Hij is in oogenblikkelijk, naar den mensen, niet te ontkomen doodsgevaar. Zijne vijanden, werkers der ongerechtigheid en mannen des bloeds, door Saul afgezonden, rotten samen, omsingelen zijn huis, bewaken elken uitgang, opdat hij aan hunne bloedgierige handen niet ontkome.

David is van alle zijden besloten, maar de weg naar en van omhoog is nog voor hem open.

Hij kan nog opzien naar zijn God in den hemel, en die God kan hem nog optrekken en hem op eene hoogte stellen boven het bereik zijner vijanden. Daarom bidt hij: “stel mij in een hoog vertrek.” Vs. 10 noemt hij God zelf zijn “hoog vertrek,” op andere plaatsen spreekt hij van eene hooge rots, en van een burcht. Hij bidt in de taal van den krijgsman, maar van den geloovigen krijgsman, die den Heere der heirscharen tot zijn oversten Leidsman heeft.

En die Heere der heirscharen, wiens gebied over alles en allen gaat, is de Gods Israëls, die tot David, als tot een waren zoon van Jakob, in de nauwste verbondsbetrekking staat. Van Hem mag hij hulp verwachten, dat Hij ontwaken zal om al deze Heidenen te bezoeken. Want god vergetende Heidenen zijn zijne vijanden, al dragen zij ook den naam van Jakobskinderen. Zij vervolgen hem in woede erger dan de Heidenen, die God niet kennen. Omdat God met David is, (1 Sam. 18:14, 15.)

En wat geeft David vrijmoedigheid, om zoo te bidden en op de redding Gods te hopen? Gewis het geloovig bewustzijn van de betrekking, waarin hij èn als geloovige èn als zijn gezalfde tot den Heere staat, en dit bewustzijn wordt bij hem verhelderd en versterkt door het getuigenis van in deze zaak een goed geweten voor God te hebben. Zijn hart veroordeelt hem niet; hij wordt niet vervolgd om eenig kwaad tegen Saul bedreven. Hij kan voor het aangezicht van God zich op zijn onschuld beroepen, en dit bij herhaling; zijne vijanden sterken zich tegen hem “zonder zijne zonde, zonder zijne overtreding, zonder zijne misdaad,” vs. 4 en 5.

Wij zien hieruit wat er noodig is om in nood en gevaar met vrijmoedigheid en vertrouwen tot den Heere te bidden. Ware David zich niet bewust geweest van de gunst des Heeren jegens hem als jegens zijn bondeling en gezalfde, en had zijn geweten hem in zake zijn gedrag tegenover Saul, niet vrijgesproken, hij had niet zoo vrijmoedig en hoopvol kunnen bidden.

Laat ons hierop tot onze leering, ontdekking en waarschuwing merken. Davids vijanden, die het erger maken dan Heidenen, bidden niet, zij kunnen ook niet bidden. Zij zijn slechts kinderen Jakobs in naam, er is geene innerlijke verbonds- en geloofsbetrekking tusschen hen en Jakobs God, schoon zij Hem met den mond roemen. Saul en zijne gewillige dienaren zijn vijanden Gods, en daarom vervolgers van diens gunstgenoot, hoe zouden zij kunnen bidden; tieren kunnen zij als uitgehongerde honden, hun geweten, indien het nog spreekt, getuigt tegen hen.

Hoevelen zijn er in naam Christenen, die evenmin in waarheid tot God roepen, en in den grond huns harten nog Heidenen zijn.

Om in waarheid te kunnen bidden, moeten wij met God in Christus door den Heiligen Geest in een verzoende betrekking staan, in eene geloofsbetrekking, waardoor wij dien God leeren kennen, ons aan Hem willen overgeven, en onze zaligheid van niemand of niets buiten Hem verwachten. Hierin had David zijne vrijmoedigheid en sterkte, ook ons, zal het wel zijn, blijft geen andere weg open, als wij van alle zijden benauwd worden.

Maar vergeten wij het dan ook niet, dat in de wegen, waarin wij de hulpe Gods begeeren, in die wegen ons hart ons niet veroordeelen moet. In wegen en omstandigheden, waarin wij niet onschuldig zijn, en waarin wij lijden als kwaaddoeners, kunnen wij, al zijn wij ook ware kinderen Gods, geene vrijmoedigheid tot God hebben, tenzij er ware schuldbelijdenis voor God zij, en wij in ons geweten weer ervaren, dat Hij ons de zonden vergeeft en ons reinigt van alle ongerechtigheid.

Daarom laat ons gedenken aan het woord des apostels, die door denzelfden Geest gesproken heeft, waardoor David in dezen psalm sprak: Geliefden! indien ons hart ons niet veroordeelt, zoo hebben wij vrijmoedigheid tot God; en zoo wat wij bidden, ontvangen wij van Hem, dewijl wij zijne geboden bewaren, en doen hetgeen behagelijk is voor Hem, 1 Joh. 3:21, 22.

Het is eene uitnemende genade Gods, wanneer in nooden en onder gevaren onze

geloofsverwachting niet daalt, maar veeleer verhoogd en versterkt wordt, alzo bij David in onzen psalm.

Hij hoort hoe zijne bloedgierige vijanden, als een troep uitgehongerde, huilende honden, in het holle van den nacht rondom de stad tieren, en evenwel vreest hij niet, en wacht hij op zijn God, die zijn hoog vertrek is:

7. **Tegen den avond keeren zij weder; zij tieren als een hond, en zij gaan rondom de stad.**
8. **Zie, zij storten overvloediglijk uit met hunnen mond; zwaarden zijn op hunne lippen; want wie hoort het?**
9. **Maar Gij, Heere! zult hen belachen; Gij zult alle Heidenen bespotten.**
10. **Tegen zijne sterkte zal ik op U wachten; want God is mijn hoog Vertrek.**
11. **De God mijner goedertierenheid zal mij voorkomen; God zal mij op mijne verspieters doen zien.**

David noemt tot tweemaal, vs. 6 en 9, zijne belagers Heidenen, en vergelijkt ze daarom bij honden. Men denke hierbij niet aan onzen huishond, maar aan honden in het Oosten, zoals dezen, zonder eigenaar, uitgehongerd op straten en langs wegen rondzwerven, en vooral bij nacht door hun tierend en huilend geluid een rustverstoorende plaag voor de bewoners zijn.

Als zulk een troep afzichtelijke en verscheurende honden keeren zijne vijanden tegen den avond, tegen den nacht weder, en onafgebroken doen zij hun huilend getier hooren rondom de stad. En hoe zijn zij te vreezen, zie, zij storten overvloedig hunne boosheid, al hun vuil uit hunnen mond, uit hun bloedigen muil. Op hunne lippen zijn zwaarden, scherpe dolken, waarmede zij hun prooi verscheuren en verslinden, want wie hoort het?

Zoo mocht David wel vragen, want niemand, zelfs zijne vrienden niet, hooren dat luide moordgetier zijner vijanden, niemand vraagt naar hem, zij stoppen hunne ooren toe, zij laten hem alleen, er is geen helper voor hem onder de menschen.

Daarom woeden zijne vijanden te onbeschaamder, want de man, dien zij vervolgen, is een verlatene, een verworpene van God en menschen, gelijk aan een afzichtelijk aas, den honden toegeworpen.

Maar zijne ontrouwe vrienden zullen het zien, en zijne vijanden zullen het gewaarworden, daar is er Eén, die het hoort, en zoeken zal: “Gij, Heere! zult hen belachen; Gij zult alle heidenen bespotten.”

Aan David staat de rechte Helper terzij, de Heere zal zijne belagers niet slechts door Michals list ter belaching en bespottung stellen, maar Hijzelf zal ze in zijn toorn belachen en bespotten. Het is een verschrikkelijk oordeel, als de Heilige en Almachtige zijne vijanden belacht en bespot, dan vergaan hunne allersterkste raadslagen, dan stelt Hij hun lachen tot weenen, hun spotten 'tot kermen; en zijne engelen en heiligen zien het, en zeggen: “rechtvaardig, en heilig is de Heere!”

David vreest dan ook niet; is zijn vijand machtig en sterk, tegen zijne sterkte, zegt hij, zal ik op U wachten. Is hij in zichzelf zwak, heeft hij geen enkel verweermiddel, God, de Almachtige, blijft hem over, op zijne hulp wacht hij, want God is zijn hoog vertrek. In God opgeheven en verborgen, is hij in de schuilplaats des Allerhoogsten veilig, en is de Almachtige zijne bescherming.

Het geloof doet David in den bangsten nood niet dan goedertierenheid, liefde en genade in God zien. Hij noemt Hem den “God mijner goedertierenheid,” als bezat de Heere al zijne goed-

heid alleen voor hem. Hij zal mij voorkomen, tegen, tegemoetkomen met zijne liefde en genade, mij steunen en sterken, aleeer het kwade mij zal treffen, voordat nog de vijand tegen mij komt. God zal mijn oog op mijne verspieders doen zien, dat is: zonder vreeze en zonder verschrikking, kalm en gerust zal hij zijne vijanden aanschouwen, en als overwinnaar zich over hen verblijden.

Daarom begeert hij van den Heere:

- 12. Dood hen niet, opdat mijn volk *het* niet vergete; doe hen omzweven door uwe macht, en werp hen neder, o Heere, ons Schild!**
- 13. *Om* de zonde huns monds, *om* het woord hunner lippen; en laat hen gevangen worden in hunnen hoogmoed; en om den vloek, en om de leugen, *die* zij vertellen.**
- 14. Verteer hen in grimmigheid, verteer hen, dat zij er niet zijn, en laat hen weten, dat God Heerscher is in Jakob, *ja* tot aan de einden der aarde. Sela.**

Deze verzen zijn duidelijk. Begeert David dat God zijne vijanden oordeelen zal vanwege hunne gruwelijke zonden, vs. 13, hij wenscht toch, dat zij niet op eenmaal door een geweldadigen dood zullen geoordeeld worden, vs. 12. En waarom? “Opdat zijn volk het niet vergete,” opdat dit oordeel in de geheugenis zijns volks bewaard blijve, wanneer de Heere hen doet omzweven als ellendigen en verworpenen, en ’s Heeren volk hierin eene gedurige stoffe hebbe tot verheerlijking van zijne gerechtigheid aan zijne vijanden, en tot verheerlijking van zijne trouw en goedertierenheid aan zijn gunstgenoot. Duidelijk spreekt David dit, vs. 14, uit.

Het laatste en hoogste oogmerk Gods met de betooning van zijne gerechtigheid in het straffen der goddeloozen, en van zijne goedertierenheid tot verlossing zijner kinderen is: opdat zijn Naam verkondigd worde, dat men wete, “God is heerscher in Jakob, ja, tot aan de einden der aarde.”

Zoo gaat de eere Gods bij David boven alles. Hierdoor kenmerkt hij zich als den man naar Gods harte. Welgelukzalig allen die hem hierin gelijken, zij zullen, gelijk hij, in den bangsten nood niet alleen gelaten worden, de Heere is hun loon en schild zeer groot.

Nog altijd is Davids geloofsverwachting op den Heere, zijnen God, klimmende, en stijgt zijne vreugde tot blijdschap, die hem heilig doet spotten met de aanslagen zijner vijanden. Hij hoort hun tieren, maar belacht hun haat; hij tart die woedende honden, en spreekt nog eenmaal als in vs. 9, doch nu op uitdagenden toon:

- 15. Laat hen dan tegen den avond wederkeeren; laat hen tieren als een hond, en rondom de stad gaan;**
- 16. Laat hen zelfs omzweven om spijs; en laat hen vernachten, al zijn zij niet verzadigd.**

Hij is verzekerd, zijne vijanden zullen hunne bloeddorstige begeerte hem te grijpen en te dooden, niet verkrijgen. Zij zullen verschalkt, bedrogen worden, en dat door eene vrouw, door Michal, de eigen dochter van Saul. Als hongerige honden, die hun prooi niet hebben kunnen machtig worden, zullen zij straks ledig moeten aftrekken, en als bedrogenen omzwerfen.

David heeft er een heilig vermaak in, als hij zich voorstelt, hoe die listige en pochende vijanden tot Saul wederkeeren, en voor hem tot hunne schande moeten belijden hoe zij bedrogen zijn, en hij aan hunne handen ontkomen is.

In Michals slim beleid, waardoor zij hem gered en zijne vijanden tot belaching bedrogen heeft, ziet David de hand zijns Gods, die hem daardoor van een wissen dood gered heeft. Geeft hij Gode alle eer, Michals daad van liefde en trouw, als zij om zijnentwille den toorn haars vaders niet vreest, moet voor David onvergetelijk geweest zijn.

Terwille van deze daad zouden wij het Sauls dochter willen vergeven, dat zij, jaren na deze gebeurtenis, het David — 2 Sam. 20—23 — ten kwade duidde dat hij met de dienstmaagden zijner dienstknechten voor de Ark des Heeren huppelde, en gevoelen wij er iets van, als David haar, zij het niet onverdiend, zoo gevoelig bestraft.

Maar keeren wij tot onzen psalm terug, waarvan ons nog de twee schoone slotverzen resten, en hooren wij den in God gesterkten en verheugden dichter zijn zang eindigen:

17. Maar ik zal uwe sterkte zingen, en des morgens uwe goedertierenheid vroolijk roemen, omdat Gij mij een hoog vertrek zijt geweest, en eene toevlucht ten dage, als mij bang was.

18. Van U, o mijne sterkte! zal ik psalmzingen; want God is mijn hoog vertrek, de God mijner goedertierenheid.

Van deze slotverzen is ten volle waar: “het einde van een ding is beter dan zijn begin.” Met eene dringende bede: “red mij van mijne vijanden” is David begonnen, en met een triumflied kan hij eindigen. Het is als hooren wij Paulus overwinningsgezang, Rom. 8:35-39.

De Heere is zijn hoog vertrek en eene toevlucht geweest ten dage als het hem bange was, van Hem wil hij zingen, en dat wel des morgens na dien bangen nacht. Merk op de tegenstelling: zijne vijanden tieren, en dit, als kinderen der duisternis, in den nacht, hij als kind des lichts zal met het aanbreken van het licht des daags zijn God zingen. Zingen, vroolijk wil hij roemen de goedertierenheid des Heeren, en hij herhaalt dit vs. 18 met nog sterker betuigen.

Davids ziel is geheel ingenomen en vervuld met Gods goedertierenheid, en kan geene woorden vinden om zijn lof te vermelden. Hij vreest geen gevaar meer, en ziet geene vijanden, het geloof heeft alleen een oog voor 's Heeren goedertierenheid, die zijn hoog vertrek, sterkte en toevlucht geweest is. Als het morgenlicht aanbreekt heeft hij zangensstof te over; en waar zijne vijanden als uitgehongerde honden zich voor het licht van den dag verbergen, zingt hij de zon in het aangezicht den lof van den God zijner goedertierenheid.

Zoo heeft bij David de verdrukking eene vreedzame vrucht der gerechtigheid met blijden roem in God gewerkt, en is de schat zijner ervaringen van 's Heeren liefde en trouw weer vermeerderd, een schat opgelegd tegen de kwade dagen die hem nog wachtende zijn.

Wij benijden David die ervaringen, en zijn heilig jaloersch op dien blijden geloofsroem in den Heere, en zeggen misschien met een zucht des beklags en des verlangens: “mocht ik den Heere ook zoo eens grootmaken en prijzen, maar, helaas! hoe anders staat het met mij!”

Die zoo spreekt, en ik wenschte dat al mijne lezers en lezeressen David dien roem benijden mochten, bedenke toch, dat het ook bij David niet altijd zangenstijd was, en wij hem menigmaal hooren klagen, en hij, niet lange na deze dagen, uitriep: “nu zal ik een der dagen door Sauls hand omkomen.” Laat ons hierbij niet vergeten, dat aan den morgen een nacht voorafgaat, en het licht na de duisternis doorbreekt. Het gaat ons vaak zoo, wij begeeren blijden roem, maar schuwen den druk en het lijden, de bange wegen, waarin de Heere ons wil leiden en oefenen tot zulk een blijden roem. En voorts, indien wij in lijden en druk zijn, laat ons, onder biddende inwachting van 's Heeren licht en kracht, Davids voorbeeld volgen, op den Heere alleen ons vertrouwen zetten, en Hij, die in Christus een hoog vertrek en de sterkte zijns volks is, Hij zal ook ons doen zingen:

Van U, mijn sterkte, zij mijn zang En snarenspeel, mijn leven lang. Ik heb in nood aan God verbonden, In Hem mijn hoog vertrek gevonden. In God, wiens goedertierenheid Zich over mij heeft uitgebreid.

PSALM 60

Een gebed na een glansrijke overwinning.

1. **Een gouden kleinood van David tot leering, voor den opperzangmeester op Schûsan E'duth.**
2. **Als hij gevochten had met de Syriërs van Mesopotamië, en met de Syriërs van Zoba; en Joab wederkwam, en de Edomieten sloeg in het Zoutdal, twaalf duizend.**

Deze psalm is een der heilige nationale krijgsliederen Israëls, gezongen door den held Israëls, David, tot onderwijzing zijns volks hoe zij de oorlogen des Heeren te strijden hebben. Gelukkig het volk, dat zulke krijgsliederen heeft, en zoo de oorzaken van hunne nederlagen belijdt, en zoo den lof verheft van Hem, Die de Overwinningen Israëls is.

Volgens de historische gegevens in het opschrift heeft David dezen psalm gedicht na eene glansrijke overwinning en vóór een zwaren strijd, die hem na deze overwinning wachtte. Immers, terwijl David met bijna zijne geheele legermacht naar het noorden is opgetrokken, en hij daar eene glansrijke overwinning behaald heeft op de Syriërs, wier machtige heerschappij zich uitstreckte van Damaskus en Zoba tot Mesopotamië aan den Eufraat, zijn de Edomieten in het zuiden des lands gevallen en hebben daar vreeselijke verwoestingen aangericht, zie vs. 3—5.

Die ervvijanden van Israël hebben hun kans schoon gezien, nu David met zijn geheele leger in het noorden is, en het zuiden gansch ontbloot is van alle weerbare mannen.

Maar als David verneemt hoe schandelijk en wreed de Edomieten hun wraak gekoeld hebben op zwakke grijsaards en weerlooze vrouwen en kinderen, dan zendt hij, na de overwinning op de Syriërs, Joab en zijn broeder Abisai met het beste deel van zijn leger in versnelde marsenen naar het zuiden, naar Edom. Hier vergelden Joab en Abisai in het zoutdal, op de grenzen tusschen Juda en Edom, den Edomieten de wrake; 18000 mannen worden verslagen en Edom aan Israël onderworpen en machteloos gemaakt, vergelijk het opschrift met 2 Sam. 8; 1 Kon. 11:15, 16, en 1 Kron. 18:12, 13.

Bij die vergelijking zult ge een verschil opmerken; volgens het opschrift versloeg Joab er 12000, en volgens de genoemde plaatsen werden er 18000 verslagen, terwijl 2 Sam. 8:13 de overwinning aan David en 1 Kron. 18:12, 13 aan Abisai wordt toegekend.

Deze verschillen laten zich aldus vereffenen: aan David, als koning en legerhoofd, wordt toegekend wat zijne bevelhebbers Joab en Abisai gedaan hebben, op gelijke wijze kennen wij nog de eer eener overwinning aan den Vorst toe, ook als zijne legerhoofden de eigenlijke overwinnaars zijn. Evenzoo leveren die 6000 meerdere verslagenen geen wezenlijk bezwaar op: de 18000 zijn het geheele getal der verslagenen door de beide legers van Joab en Abisai, waarvan Joabs leger er 12000 versloeg.

De psalm is gesteld op de zangwijze “Schûsan E'duth” dat is “Ielie der getuigenis.” En waarom? Omdat het getuigenis des Heeren zijn woord, dat Hij gesproken heeft, er de hoofdzaak van is, zie vs. 8. De Ielie is het zinnebeeld van de liefeljkheid, daarom het liefelijke getuigenis Gods, waarop David al zijne hope stelde tot zijne verlossing.

Vs. 3 — 5 teekent ons den nood en de ellende, waarin het volk gekomen was, èn door de invallen der Syriërs èn nu onlangs door de Edomieten. Er zijn uitleggers, die meenen, dat David nog verder terugziet, en hier ook den zoo jammerlijken laatsten tijd van Sauls regeering gedenkt, toen de hand der Filistijnen zoo zwaar op Israël drukte. En voor dit gevoelen is zeker veel grond als wij David aldus hooren klagen:

3. **O God! Gij hadt ons verstooten; Gij hadt ons gescheurd; Gij zijt toornig geweest; keer weder tot ons.**
4. **Gij hebt het land geschud; Gij hebt het gespleten; genees zijne breuken; want het wankelt.**
5. **Gij hebt uwen volke eene harde zaak doen zien; Gij hebt ons gedrenkt met zwijmelwijn.**

De meeste uitleggers wijzen bij deze woorden terug naar Ps. 44:10 — 17, waar wij met geringe wijziging dezelfde klacht en bede vinden. Wij hebben dan ook bij Ps. 44 opgemerkt, dat deze nauw verwant is aan onzen psalm.

In vs. 3 vergelijkt de dichter den reddeloozen toestand des lands bij een stad, wier muur door de belegeraars is doorgebroken, verscheurd, of gescheurd is. Zie het gebruik van het woord scheuren 2 Sam. 5:20; Richt. 21:15; Job 30:14. Het land ligt open en bloot voor den vijand, en is ten prooi aan de verschrikkingen en gruwelen van roof en plundering, van schennis en moord.

Vs. 4 stelt hij het land voor als door een hevige aardbeving, geschud, gespleten, dat het wankelt. Het volk is verschrikt, ontzet, vlucht als bij een aardbeving, alles dreigt in te storten of is reeds gezonken in de spleten en afgronden, er is geene redding, geen herstel te verwachten na zulk eene verwoesting. De kracht en moed, de wijsheid en het overleg zijn vergaan, als een die dronken is van zwijmelwijn, en die hulpeloos waggelt, totdat hij nedervalt, vs. 5. Wij vinden diezelfde beeldspraak in Ps. 75:9; Jes. 51:17, 20; Jer. 25:15. De zwijmelwijn was een gemengde drank, wiens uitwerking niet alleen het verstand benevelde tot onzinnigheid, maar ook het lichaam verachtelijk deed waggelen en nederstorten. De beker gevuld met zwijmelwijn is het vreeselijke zinnebeeld van 's Heeren toorn.

Maar juist dit hooren wij David ook betuigen: Gij zijt toornig geweest. Het kwaad, dat groote kwaad, dat hen overkomen is, komt het ook door menschen, het komt toch niet van menschen, maar van den Heere, en dit zeker niet dan om hunne zonden.

Merk op, hoe de dichter in deze drie verzen tot zeven maal tot den Heere spreekt: “Gij hadt, of Gij hebt het gedaan.” Zoo geheel en alleen was dit kwaad van den Heere, die in zijnen heiligen toorn de volken, Syriërs en Edomieten, tot zijne gestrenge roede gebruikt had.

Wij herkennen aan die belijdenis David, die als waar godvruchtige, in het kwaad dat menschen toebrengen, de hand zijns Gods erkent, en diens heiligen toorn billijkt. Zijne ziele heeft het gevoeld, toen hij uitsprak: “o God! Gij hadt ons verstooten, gescheurd, Gij zijt toornig geweest.”

En toch is het geen gevoel van 's Heeren toorn, dat hem de vrijmoedigheid beneemt tot het gebed, om afkeering van dien toorn, ootmoedig en dringend is zijne bede: “Keer weder tot ons!” Wij zullen uit vs. 8 hooren, waarop die vrijmoedige bede gegrond is: op het woord der belofte Gods tot David gesproken.

Met vs. 6 zullen wij David blijder toon hooren aanslaan, vs. 3-5 zijn de toeleiding tot hetgeen hij van vs. 6 tot het einde bezingt. Maar die toeleiding, zoo vol van jammeren en ellende, die herinnering aan zware en hopelooze tijding, moet de grootheid der verlossingen des Heeren in te heerlijker en heil voller licht stellen.

Zoo gaat het van ellende tot verlossing, dat is Gods weg door alle tijden voor zijne gemeente en voor den enkelen geloovige. Daarom durven Gods kinderen de diepten van hunne ellende pijlen, omdat de Geest die van ellende overtuigt, ook van verlossing en redding getuigt. En zijn wij in druk en lijden, doen menschen ons hun zware en wreede hand gevoelen, dat wij dan met David niet op de hand der menschen zien, maar op de hand des Heeren, van Wien het kwade en het goede uitgaat, en wij zullen als hij gered worden en ruste vinden.

Op de bange klachten vs. 3—5, volgt nu een blijde juichtoon van volkomene overwinning en verlossing, vs. 6 tot het einde.

De overgang is sterk, maar de grootheid der verlossing, die de Heere zijn volk beschikt, komt er des te treffender bij uit. Van uit de diepten der ellende voert God zijne beminden tot op de vaste en zalige hoogten der verlossing. Het geloof gaat met God in de diepten en vaart met Hem op tot zijne hoogten.

6. **Maar nu hebt Gij dengenen, die U vreezen, eene banier gegeven, om die op te werpen, van wege de waarheid. Sela.**
7. **Opdat uwe beminden zouden bevrijd worden; geef heil door uwe rechterhand, en verhoor ons.**

In het midden der doodelijke jammeren des volks, in vs. 3-5, beschreven, heeft God hun in zijne ontferming gedacht, “*maar nu hebt Gij dengenen die U vreezen eene banier gegeven.*” De jammerlijke toestand des volks is te vergelijken met dien van de door vurige slangen gebeten en in de woestijn, Num. 21:6—9. Maar gelijk toen de Heere aan Mozes beval een koperen slang te maken, en ze op een stang te stellen, hoog in het gezicht van alle gebeten en, opdat zij daarop ziende zouden genezen worden, zoo, zegt David, heeft de Heere ook nu zijn volk een banier, een stang gegeven — in het oorspronkelijke staat hier hetzelfde woord — om die op te werpen, in de hoogte te verheffen, en dit vanwege, ter oorzake van zijne waarheid, van zijne trouw, die Hij hun gezworen heeft.

Die banier is hier het heil des Heeren, dat Israël door het geloof hoog om hoog te heffen heeft, zijn vijand in het aangezicht, en alle zwakken en bevreesden tot aanmoediging. De Heere geeft zijn volk die banier in het woord zijner belofte, waarvan David vs. 8 spreekt, en schenkt het hun, dat woord der belofte door het geloof aan te nemen, er op te zien als Israël op de koperen slang in de woestijn.

En het oogmerk hiervan is “opdat uwe beminden zouden bevrijd worden.” David weet zich met alle godvruchtigen in Israël, Gods beminden, zijne gunstelingen te zijn. God heeft die banier des heils, de belofte van zijne redding in den Messias voor die gunstelingen besteld: “Geef heil door uwe rechterhand en verhoor ons.”

In deze woorden van David ligt het gansche Evangelie verborgen en opgesloten. In Christus, verhoogd aan de kruispaal op Golgotha, heeft God aan zijne gemeente de ware banier tot hare redding gegeven. Zalig hij, die er op zien mag, wanneer zonde en satansmacht, met alle dood en verderf tegen hem komt, want in Christus zal hij meer dan overwinnaar zijn.

Dit ondervond David, en daarom sprak hij, zeker van de overwinning:

8. **God heeft gesproken in zijn heiligdom; dies zal ik van vreugde opspringen; ik zal Sichem deelen, en het dal van Sukkoth zal ik afmeten.**
9. **Gilead is mijn, en Manasse is mijn, en Efraïm is de sterkte mijns hoofds; Juda is mijn wetgever.**
10. **Moab is mijn waschpot; op Edom zal ik mijn schoen werpen; juich over mij, o gij Palestina!**

David heeft een woord Gods, een orakel des Heeren ontvangen, dat hem verzekerd heeft van het onbetwistbare bezit van het land Kanaän, en van zijne overwinning en heerschappij over de omliggende volken.

Sommige uitleggers meenen, dat David spreekt van eene belofte des Heeren, die hij ontvangen had door middel van de hoogepriesterlijke Urim en Thummin, andere dat hij gedenkt aan de belofte hem, 2 Sam. 7:12-16, gedaan, en vertalen dan het eerste lid van vs. 8:

“God heeft gesproken in of bij zijne heiligheid.” Wij kiezen de laatste opvatting, omdat de belofte, 2 Sam. 7, de groote grondbelofte mag genoemd worden, die alles voor David en zijn zaad inhield. Het woord, dat de onzen voor heiligdom vertaald hebben, is hetzelfde wat Ps. 89:36 en Amos 4:2, overgezet is voor heiligheid. God wordt daar gezegd te zweren bij zijne heiligheid, alzoo spreekt God ook hier tot David, om hem te meer te verzekeren, bij zijne onbevleete, onfeilbare heiligheid.

Die belofte, met zooveel kracht en verzekering tot Davids ziel gebracht, vervult hem met heilige blijdschap, doet hem van vreugde opspringen. Door het geloof op die belofte is hij vergewist van het onbetwistbare en vrije bezit van het heilige land, aan deze en aan gene zijde der Jordaan. Sukkoth lag aan de overzijde van de Jordaan, en Sichem aan deze zijde. Het verdient de opmerking, dat hier juist de beide plaatsen genoemd worden, waar Jakob, toen hij van Laban weder kwam, zich het eerst nederzette, de aartsvader nam hiermede dadelijk het geheele land der belofte voor al zijne nakomelingen in bezit.

David beschikt over die beide deelen als eigenaar, hij zal Sichem deelen, en het dal Sukkoth afmeten, hij zal naar zijn welgevallen er over beschikken, en daarom vervolgt hij vs. 9, “Gilead is mijn, en Manasse is mijn.” Het gansche Gilead, aan de overzijde der Jordaan, waarin behalve de stam van Ruben en Gad ook de halve stam van Manasse lag, behoort hem.

Niet anders is het met het land aan deze zijde, hiervan was, noordelijk, Efraïm de hoofdstam, dien hij de sterkte, de bedekking zijns hoofds noemt, en zuidelijk lag Juda, de koninklijke stam, Gen. 49:10, Juda, roemt hij, is mijn wetgever, de wet en de heerschappij gaan van Juda uit.

Zoo behoort hem gansch Kanaän, maar ook de vijanden van zijn volk en land zijn aan zijne heerschappij onderworpen, en tot vernederende dienstbaarheid gebracht. Moab, zoo juicht David, is mijn waschpot, op Edom zal ik mijn schoen werpen. Smadelijker beeldspraak kon de dichter niet gebruiken, om de diepe vernedering dier trotsche volken aan te duiden. Moab diende hem tot een waschbak, waarin hij zijne voeten wiesch, en Edom was de slaaf dien hij, wanneer hij zijne voeten wilde wasschen, zijn schoesel toewierp. Beide volken hadden zich door hun haat en vijandig gedrag tegen Israëel die verachting waardig gemaakt.

En den Filistijnen, Israëls overweldigers, vooral in den tijd der richteren, roept hij toe: juich over mij, o gij Palestina. Dat is: het is gedaan met uwe heerschappij, uwe helden zijn gevallen, mij hebt gij als uw koning en heerscher uit te roepen.

Wij leeren uit dezen zegezang van David de hooge en uitnemende waardij der belofte Gods kennen, en dat wij slechts van één ding behoeven verzekerd te zijn: God heeft het gesproken. Het woord Gods, zijne belofte is de naaste en laatste, de hechtste en duurzaamste grond des geloofs. Wanneer God tot ons zegt: Ik ben uw heil, Ik ben met u, en het geloof zich op dat woord verlaten mag, dan vreezen wij geen hel of dood, dan juicht onze ziel, dan springt zij van vreugde op, en tegenover elke bedenking hebben wij dan maar één antwoord: “God heeft gesproken in zijn heiligdom.”

Ik kan de hoofdgedachte in het laatste gedeelte van dezen psalm niet juister wedergeven, dan met de woorden van Paulus, 2 Cor. 1:10, “Die ons uit zoo grooten nood verlost heeft, en *nog* verlost; op welken wij hopen, dat Hij *ons* ook nog verlossen zal.”

Kon David op grond der belofte Gods gewagen van zijn bezit en heerschappij, had de Heere, ook nog in den laatst en tijd door de overwinningen op de Syriërs, zijn woord vervuld, toch is de koning Israëls nog niet uit allen nood gered.

Edom, het machtige Edom met zijn rotsstad, Petra, werwaarts David Joab met zijne duizenden gezonden heeft, om het te tuchtigen en te vernederen over het kwaad, dat zij Israëel hebben toegebracht, dat Edom is nog niet geheel onderworpen.

Heeft David, vs. 10, in het geloof reeds gejubeld: “Op Edom zal ik mijn schoen werpen,” in de werkelijkheid is het nog zoo ver niet. En met Edom, dat rotsland, met zijne rotssteden, waartoe ook Sela, dat is Petra, behoorde, waarlijk er is niet mede te spotten. David kent de Edomieten en hun land, en is te goed krijgsman, om zijn vijand licht te achten. Hoor hoe hij dit uitspreekt :

11. Wie zal mij voeren in eene vaste stad? Wie zal mij leiden tot in Edom?

12. Zult Gij het niet zijn, o God! *die* ons verstooten hadt, en niet uittoogt, o God! met onze heirkrachten?

Davids herhaalde vraag, vs. 11, komt bij hem niet voort uit twijfel of versaagdheid, dit bewijst zijn vragend antwoord vs. 12. Maar wel spreekt hij er mede uit hoe bezwaarlijk en moeilijk het in zijne schatting is, die vaste, sterke, op een rots gegronde en als uit een rots gehouwen stad in te nemen. Hij verbergt het zich niet, hoe het menscheijk bijna onmogelijk is tot het hart van der Edomietenland door te dringen en hun hoofdstad, Petra, te veroveren. Wij zien hieruit dat het geloof zich de bezwaren niet ontveinst, en die niet verzwijgt. Het is niet blind voor de bezwaren, nooden en gevaren, het houdt er terdege wel rekening mede, maar niet om er moedeloos bij neer te zitten of angstig te klagen en bevreesd terug te deinzen voor de harde werkelijkheid. Evenmin zoekt het geloof heul en hulp bij menschen, maar het ziet op tot den Heere, en beantwoordt de vraag met een vraag: “Zult Gij het niet zijn, o God, *die* ons verstooten hadt en niet uittoogt, o God! met onze heirkrachten?”

Van den Heere alleen wacht David de hulpe in dien zwaren strijd tegen Edom. Hij alleen, en niet zijne dappere helden, kan hem in Edom leiden. Hij heeft ondervonden hoe weinig die helden vermochten ten dage, toen de Heere niet mede uittoog met Israëls legerscharen, toen Hij hen vanwege hunne zonden in zijnen toorn verstooten had, immers toen vermochten die helden niets en werden zij geslagen.

David spreekt dit ootmoedig uit, en belijdt daarmede: “in ons, Heere, is geene kracht, van *U* alleen is onze hulpe.” Maar het kenmerkt ook zijn geloof, als hij, in weerwil dat de Heere zijn volk zijn ongenoegen had doen ondervinden, toch op Hem hoopt en van Hem weer hulpe en gunst verwacht. David weet, de Heere zal niet altoos twisten, Hij zal den toorn niet tot in eeuwigheid behouden, is er ook een oogenblik in zijn toorn, er is toch een leven in zijn goedgunstigheid, en hij bidt:

13. Geef Gij ons hulpe uit de benauwdheid; want 's menschen heil is ijdelheid.

14. In God zullen wij kloeke daden doen, en Hij zal onze wederpartijders vertreden.

Wij hooren uit deze bede, vs. 13, hoe bange het David en zijn volk is, hoe hem de nood prangt, en zoo de Heere niet toeschiet, het verloren is, want 's menschen heil en hulpe, hoe machtig zij ook zijn, is enkel ijdelheid, kan geene verlossing aanbrenge.

Dit is de bede van een gansch hulpelooze en ontbloote ziel, die aan alles buiten God wanhoopt, en daarom al het schepsel varen laat en zich geheel en alleen op den Heere verlaat.

Maar zulke hulpelooze en ontbloote bidders zijn dan ook sterk in God, het zijn de ware helden Israëls. Zij ondervinden: als ik zwak ben, ben ik machtig; zij schromen dan ook niet te zeggen: “In God zullen wij kloeke daden doen.” Helden zullen zij zijn, dappere helden, die kloeke daden zullen doen in den krijg. Maar merk wel op, waarin hun kracht is, in God, niet in hen, en dit doet David zoo sterk mogelijk uitkomen, als hij besluit met te zeggen: “en Hij zal onze wederpartijders vertreden.”

Ten slotte staat David met zijn dappere helden er geheel buiten, de eenige overwinnaar is de Heere, Hij zal de wederpartijders vertreden, gelijk de os het stroo vertreedt, waaruit hij het

koren treedt.

Zoo blijft er voor het beproefd en gelouterd geloof eindelijk niemand en niets over dan God, dan een belovend God in Christus, die tot ons gesproken heeft in zijn heiligdom.

Wanneer het met den mensch, met den schuldigen en machtelozen zondaar zoo ver komt, dan ook komt God aan zijne eere, dan wordt Hij voor ons de eenige oorzaak van heil en redding, voor tijd en eeuwigheid.

David ondervond dit, en wij zullen het ook ondervinden, indien in ons het beginsel des waren geloofs is, en wij eenige ervaring hebben van de wegen van lijden en druk, gelijk David had. De beproeving des geloofs, al schijnt zij geene zaak van blijdschap, is veel kostelijker, dan van het goud, dat vergaat, zij is tot lof en eer en heerlijkheid, hier reeds bij aanvang, en eenmaal volmaakt in de openbaring van Jezus Christus.

PSALM 61

Het verlangen naar God in bange tijden.

1. Een psalm van David, voor den opperzangmeester, op de Neginath.

Deze psalm is blijkbaar uit den tijd, toen David, gedwongen door den snooden opstand van zijn zoon Absalom, zijn hofstad verlaten moest en vluchten tot in het Overjordaansche, tot Mahanáïm.

Naar inhoud en toon stemt dit lied met psalm 42 overeen, wij vinden er hetzelfde verlangen in naar Gods huis, naar 's Heeren hutte, waarvan de dichter wreedelijk verdreven en verwijderd is. Maar toch is ook onder zijn geschrei en gebed zijn geloof en verwachting sterker dan in psalm 42, Davids uitzichten op zijn wederkeeren naar Jeruzalem en op zijne herstelling als koning zijn in dit lied helderder.

Na het opschrift, waaruit wij zien dat David de dichter van dezen psalm is, en dien hij aan den opperzangmeester heeft overgeven om op de Neginath, op snareninstrumenten, gezongen te worden, hooren wij zijn gebed tot den God zijns heils:

2. **O God! hoor mijn geschrei, merk op mijn gebed.**
3. **Van het einde des lands roep ik tot U, als mijn hart overstelpt is; leid mij op eenen rotssteen, die mij te hoog zou zijn.**
4. **Want Gij zijt mij eene toevlucht geweest, een sterke toren voor den vijand.**
5. **Ik zal in uwe hut verkeerem in eeuwigheden; ik zal mijne toevlucht nemen in het verborgene uwer vleugelen. Sela.**

Diep bewogen, luid roepende, gewis niet zonder tranen heft David zijne ziele op tot God, Wien hij kent als zijn toevlucht en sterkte. De nood prangt hem, zijne vijanden zijn veel en machtig, zijn hart is overstelpt door smart en droefheid. En voorwaar hij heeft er reden toe, om zoo met klagelijk geschrei tot den Heere te roepen. De beproeving, die hij thans ondergaat, is bitterder dan eenige te voren was. Het is zijn zoon die hem vervolgt, hij is verdreven uit zijn paleis, zijn koningschap over Israël staat op spel, en wat alles zegt, hij is verre verdreven van het huis Gods, van den tabernakel, van diens eere. "Van het einde des lands roep ik tot U," zoo hooren wij hem klagen. Voor zijn gevoel is de afstand van Jeruzalem veel verder dan zij werkelijk was. Het is zoo, gelijk een uitlegger van deze woorden zegt: "Wanneer men van zijne woning verwijderd is, of afgescheiden van de woonplaats Gods, dan wordt de geographisch weinig beteekenende afstand onmetelijk groot." Wij hebben dit misschien allen wel eens onder-vonden.

Maar toch kent het geloof geene afstanden, het weet: de Heere is nabij allen die Hem aanroepen. Hij hoort het gebed, ook van het einde des lands.

De Heere is Davids rotssteen, waarop hij behouden en veilig is tegen den hooggaanden vloed en de stormen van de verbolgen zee der rampen die hem dreigen en over zijn hoofd gaan. Maar die rotssteen is hem te hoog, hij kan er in eigen kracht niet tegen op klauteren, en daarom bidt hij: leid mij. Denk u een schipbreukeling aan een rotsig strand, zie hem worstelen tegen den stroom, zijn oog is op een rots; is hij daarop, dan is hij veilig, maar hoe zal hij, de tot den dood afgezwoegde schipbreukeling die rots bereiken en beklimmen? Aan zulk een bangen en verzwakten worstelaar is David gelijk. En wie is onder de kinderen Gods, die hier David niet verstaat. Hoe menigmaal zijn zij den beproefden koning Israëls hierin gelijk, dat zij in nood en gevaar wel den rotssteen des behouds zien, maar zich machteloos gevoelen om zich op dien rotssteen in veiligheid te brengen.

Maar dan ook klimt hun geroep tot God: “leid mij op een rotssteen, die mij te hoog zou zijn,” met andere woorden: “Heere, kom mij te hulp, schraag den voet en sterk de hand van mijn geloof om tot U op te klimmen, opdat ik in U behouden en veilig zij.”

En David dringt zijne bede aan met de betuiging van hetgeen de Heere weleer voor hem geweest is: zijne “Toevlucht” en zijn “sterke Toren” tegen den vijand, vs. 4. Hij behoefde zijn geheugen geen geweld aan te doen om zich dit te herinneren, hoe menigmaal had de Heere het bewezen, zijn geheele geschiedenis getuigde hiervan. Er ligt in zulke geloofsherinneringen een uitnemende kracht tot geloofsversterking. Wanneer een kind van God onder lijden en strijd maar weer hiertoe komen kan, dat voor hem de daden Gods van weleer weer nieuw worden, dan heft zijne matte ziel zich weer op, en hij zegt: “Gij zijt toch, Heere, die God van Bethel, wat Gij waart, zult Gij voor mij blijven.”

Hoor het uit Davids mond vs. 5. Hoe hachelijk zijn zaken ook staan, hoe ver hij verdreven is van 's Heeren huis, zijn geloof spreekt toch: “ik zal in uwe hut verkeerden tot in eeuwigheid.” Hij zal den tabernakel en de arke Gods niet alleen wederzien, maar het zal zijne blijvende woning zijn, hij zal er niet meer van verdreven worden. Reeds heeft de Heere hem op dien hoogen rotssteen en in dien sterken toren geleid. Hij is behouden en veilig, en kan nu van af dien steenrots kalm het woelen der golven aanzien. “Ik zal mijne toevlucht nemen in het verborgene uwer vleugelen.” David bemint de beeldspraak van “vleugelen Gods,” zij doet hem denken aan het bange kieken, dat zich veilig gevoelt onder de vleugelen der moederhenne. Er ligt in die beeldspraak iets dat teeder verkwikkend en verwarmend is, dat het hart van die naar God en zijne gemeenschap dorsten, liefelijk en zalig aandoet.

Wij zijn dicht bij God, wij deelen in zijne zalige gemeenschap wanneer wij zoo in het geloof onder de vleugelen zijner almacht, liefde en trouw de toevlucht hebben genomen, en wij durven dan veel van Hem verwachten, ook in de bangste tijden.

Onze lezers zullen zich herinneren, dat het een lied is uit den bangen en hachelijken tijd van Davids vlucht voor Absalom, toen hij, gedwongen door den opstand van dien ontaarden zoon, zijn hofstad verlaten moest om als een ontroonde en verdreven koning, berging te zoeken in het verre Overjordaansche, in Mahanaim. Het is daar dat hij met de woorden van ons lied zijne' geprangde ziele uitstort, vs. 2 — 5, maar hoe geprangd en in uiterste engten gedreven, zijn geloof op 's Heeren toezegging houdt hem staande, en hoopvol verwacht hij dat de Heere zijne gebeden en geloften hooren zal, hem weder zal brengen te Jeruzalem, zijne dagen verlengen en het koninkrijk in zijn geslacht tot in eeuwigheid bevestigen zal. Wij hooren dit:

6. **Want Gij, o God! hebt gehoord naar mijne geloften; Gij hebt *mij* gegeven de erfenis dergenen, die uwen naam vreezen.**
7. **Gij zult dagen tot des konings dagen toedoen; zijne jaren zullen zijn als van geslacht tot geslacht.**
8. **Hij zal eeuwiglijk voor Gods aangezicht zitten; bereid goedertierenheid en waarheid, dat zij hem behoeden.**
9. **Zoo zal ik uwen naam psalmzingen in eeuwigheid; opdat ik mijne geloften betale, dag bij dag.**

Met geschrei, gebed en geloften, met deze drie wapenen heeft David, toen hij voor Absalom vluchtte, bij den Heere gestreden, en hij heeft overwonnen, God heeft zijne geloften gehoord, vs. 1 en 6.

De vrijwillige gelofte, die in nood en gevaar of bij de begeerte naar eenig gewenscht goed den Heere gedaan werd, was voor den waren Israëliet geen koopprijs om God tot verhooring

en redding te bewegen, maar de uiting, de betuiging van zijne dankbaarheid, waartoe hij zich als bij voorbaat aan den Heere verbond. Gelijk Jakob, Jeftha en Hanna, Gen. 28:20; Richt. 11:30, 31; 1 Sam. 1:11, zoo had ook David onder zijn geschrei tot den Heere gebeden en Hem geloften gedaan.

Waarin die geloften bestaan hebben, wat David den Heere beloofd heeft, spreekt hij niet stellig uit, het schijnt evenwel niet eenige stoffelijke gave geweest te zijn, die hem boven alles dierbaar was, maar veeleer dat hij zich plechtig voor den Heere verbonden heeft Hem alleen met geheele toewijding van zijn gansche hart en al zijne krachten al de overige dagen zijns levens te dienen, zie vs. 9.

En die vrijwillige geloften des geloofs en der liefde heeft God gehoord. David weet dit, het “amen” des geloofs in zijn hart als het getuigenis des Heiligen Geestes getuigt in hem, op dien hechten grond staat zijne hope: “Gij hebt mij gegeven de erfenis dergenen, die uwen naam vreezen.”

Die “erfenis” is het land Kanaän, de erfenis der kinderen Jakobs, en voor degenen die ’s Heeren naam vreesden, het onderpand hunner eeuwige erve. Over die erfenis had God naar zijne belofte aan David en zijn nakomelingen de heerschappij gegeven; wreed en gewelddadig zochten Absalom en zijn eedgespan hem die erfenis te ontrukken, bijna was zij hem ontgaan, maar de Heere had ze hem wedergegeven, hij zou de arke Gods en Jeruzalem wederzien, God had zijne geloften gehoord.

Merk nu op, vs. 7, de persoonsverwisseling; er staat niet: “Gij zult dagen tot mijne dagen toedoen,” maar tot des konings dagen. Het is alsof hier een andere spreker of bidder wordt ingevoerd, en toch is dit niet alzo. Het is David die hier spreekt, die hier voor zich als koning, liever nog voor het koningschap bidt. David spreekt hier zijne verwachting uit aangaande den duur van het koningschap over Israëel, zij zal niet onderbroken worden maar blijven van geslachte tot geslachte in zijn huis.

“Hij zal eeuwiglijk voor Gods aangezicht zitten.” Kan het woord eeuwiglijk hier genomen worden, gelijk het meermalen in de Schrift voorkomt, voor den langen duur dat iets bestaan zal, ter dezer plaatse nemen wij het liever in den volstrekten zin des woords, voor altoosdurend, “zonder einde.” Maar dan meenen wij ook dat David hier doorziet op de eeuwige heerschappij van den Messias, die naar het vleesch uit hem geboren zou worden, den Koning Israëls die de wortel en het geslachte Davids was. Immers dit hield de belofte, 2 Sam. 7, in.

In den Messias was Davids koningschap gegrond en zou het volmaakt worden tot in eeuwigheid, als zoodanig bidt hij ook: “Bereid goedertierenheid en waarheid, dat zij hem behoeden.” Bidt David hier voor zich en zijne koninklijke nakomelingen, dat die beide: goedertierenheid en waarheid tot geleidsters aan hunne rechter- en linkerhand mogen gaan, de algeheele vervulling dier bede zien wij alleen in den Christus Gods, van wien geschreven staat dat door Hem genade en waarheid geworden zijn, Joh. 1:17b.

Profetisch-voorbeeldig is deze psalm; in Christus, den grooten Koning Israëls is het vervuld geworden, op Hem stond ook Davids hope.

In die verwachting kon hij eindigen: “Zoo zal ik uwen naam psalmzingen in eeuwigheid, opdat ik mijne geloften betale, dag bij dag.”

Met geschrei en gebed beginnen, en met blijden lof en roem in God eindigen, dat is een uitnemende, voor alle kinderen Gods begeerlijke weg. Wie het eerste niet wil, die de enge en donkere poort van geschrei en gebed niet door wil, en wiens hart zich niet volkomen aan den Heere wil overgeven, komt niet tot dit zalig en begeerlijk einde.

Vleesch en bloed, ons hoogmoedig en eigengerechtig, zelfzuchtig en eigenwillig hart wil

dien weg niet in; ook Gods kinderen hebben hierover te klagen, en toch, er is geen andere weg ter redding, slechts één weg heeft God besteld voor den koning en den bedelaar.

Maar wij zien het in David, wij moeten op dien weg Christus in het oog krijgen, in en door Hem kunnen wij strijden, staande blijven, gered worden en eeuwig Gode de eere geven.

Lezer of lezeres, kent gij dien weg, hebt gij u in nood zoo aan God verbonden? Kent gij dien waren Koning Israëls? zingt Hem dan psalmen en betaalt Hem uwe geloften, dag bij dag.

PSALM 62

De ware stilheid der ziel tot God.

1. Een psalm van David, voor den opperzangmeester over Jedûthun.

Psalm 62 is naar vorm en inhoud op het allernauwst verwant aan psalm 39; beide zijn evenals psalm 61 uit den tijd van Davids vlucht voor Absalom. Beide dragen nevens Davids naam dien van Jedûthun, een der drie opperzangmeesters (2 Kron. 25:1 — 4) aan het voorhoofd. Beide beminnen het verzekerende woord “immers” en spreken de nietigheid van al het menselijke uit, met de erkenning van de macht des Heeren als van den rechtvaardigen Vergelder van alle boosheid des menschen.

Toch is er een onderscheid tusschen beide psalmen, wat betreft de gemoedsgezindheid van David. In psalm 39 is het bij den zoo grievend vervolgd vader en koning een gedwongen stilzwijgen; hij verklaart: “Ik zeide: ik zal mijnen mond met een breidel bewaren, ik was verstomd door stilzwijgen, ik zweeg van het goede, maar mijne smart werd verzwaard;” en in psalm 62 zwijgt David ook, maar hoe geheel anders.

Uit dit onderscheid laat zich onderstellen, dat psalm 39 uit het begin en psalm 62 uit het einde van den vervolgingstijd is. Lezen wij den psalm:

2. Immers is mijne ziel stil tot God; van Hem is mijn heil.

3. Immers is Hij mijn rotssteen en mijn heil, mijn hoog vertrek; ik zal niet grootelijks wankelen.

“Stil tot God,” dit is een gansch ander stilzijn der ziel, dan het “stilzwijgen” in psalm 39. Hier is het de stilte, de rust, de kalmte des geloofs, daar is het een gedwongen, een pijnlijk stilzwijgen, dat David zichzelf oplegt, terwijl zijn hart heet is in zijn binnenste en een vuur van opstand tegen God en menschen in zijne overdenking brandt.

Reeds in psalm 39 zien wij dat David, hoe hij zijn mond met een breidel bewarende, het in dien toestand als van een “verstomde door stilzwijgen” niet kan uithouden. Dat vuur van opstand in zijn binnenste slaat met geweld uit, de breidel zijner lippen springt aan stukken, zij barsten open, en storten smarten en klachten uit, zie Ps. 39:2—5.

Een kind van God kan in zulk een toestand onmogelijk volharden, de Geest des geloofs, de kracht van het leven Gods in hem verzet zich hiertegen, zoo ging het ook bij David. Zijn zielsoog wordt weer verlicht voor hetgeen de Heere voor hem is; hij erkent Hem weer als zijn rotssteen, zijn heil en zijn hoog vertrek; hij mag zich weer op Hem verlaten en juicht nu: “Ik zal niet grootelijks wankelen.”

De hevige beroering zijner ontstoken aandoeningen is gestild, zijn heete hart is afgekoeld, het vuur zijner overdenking is gebluscht, het is daar binnen in hem stille geworden. Hoe zijne vijanden woeden, hij is veilig geborgen in God zijn rotssteen en hoog vertrek, en die God is hem tot heil, tot hulpe en redding. Hoe de Heere het met hem make, het zal alles wel zijn, zelfs zal hij geen hand uitsteken, geen vinger tot zijne redding verroeren, zijne ziel is in hem als een gespeend kind, Ps. 131:4.

Daarom kan hij zijne belagers toespreken:

4. Hoelang zult gijlieden kwaad aanstichten tegen eenen man? gij allen zult gedood worden; gij zult zijn als een ingebogen wand, een aangestooten muur.

5. Zij raadslagen slechts, om hem van zijne hoogheid te verstooten; zij hebben behagen in leugen; met hunnen mond zegenen zij; maar met hun binnenste vloeken zij. Sela.

In vs. 5 teekent David het snood en huichelachtig bestaan en gedrag zijner vijanden. Onder hen waren er velen, die hem voor nog weinige dagen als zijne hovelingen dienden en met hunnen mond zegenden, maar in hun hart, met hun binnenste hem vloekten; onder die lage vijanden was Achitófel, Davids geheimraad, de voornaamste. Hunne raadslagen zijn: “David van zijne hoogheid te berooven, hem van den troon te stooten.”

Die allen, vs. 4, stichten kwaad aan tegen éénen man. Velen staan tegen hem op, eigenlijk staat er: “Stormen met geweld in” tegen een enkelen man, hoe licht moet het hun vallen, hem omver te werpen; maar die enkele man vreest hen niet, in hoe grooten getale zij ook tegen hem instormen, hij kan in het geloof op God zijn rotssteen met hen spotten, en zeggen: “gij allen zult gedood worden,” liever zij allen zult omvergeworpen worden, instorten als “een ingebogen wand, als een aangestooten muur.” Zijne vijanden, die zoo stout en bout pochen op hunne macht, zijn gelijk een wand, die door ouderdom ingebogen, op vallen staat, en gelijk een muur, die door eene aardbeving of storm aangestooten, gescheurd is, op instorten staat.

Hoe machteloos zijn dan tegenover de almacht Gods de vijanden van God en zijn volk; de geschiedenis van het voorleden en heden bevestigt dit.

Nog eenmaal roept dan ook David zijne ziele toe:

- 6. Doch gij, o mijne ziel! zwijg Gode; want van Hem is mijne verwachting.**
- 7. Hij is immers mijn rotssteen en mijn heil, mijn hoog vertrek, ik zal niet wankelen.**
- 8. In God is mijn heil en mijne eere; de rotssteen mijner sterkte, mijne toevlucht is in God.**

In deze verzen noemt David al de gronden op van zijn stille zijn tot God, opdat hij uit zijne ziele de laatste sporen van twijfel en vreeze zou uitwischen, en hij is vol vertrouwen op zijn God, in Wien al zijn heil en zijne eere, zijne sterkte en toevlucht is, en van Wien hij alleen zijn redding verwacht. Van zichzelf en alle schepselen ziet hij af, God alleen blijft, hem over, op Hem is zijn vertrouwen, van Hem zijne verwachting, in Hem zijn roem, Hem daarom alle eere.

Het onbepaald en welverzekerd vertrouwen op den Heere is de grondtoon van dezen psalm, nadrukkelijk aangewezen in het tot 6-maal herhaalde “immers”, “voorwaar”, vs. 2, 3, 5, 6, 7, 10, in het Hebr. aan het begin dier verzen. Onze O verzetters hebben het Hebreeuwsche woord in vs. 5 door “slechts” en in vs. 6 door “doch” vertaald.

Dit “immers” is een echt geloofswoord, juist het tegenovergestelde van ons “maar”, dat zoo menigmaal het ongelooft en den twijfel van ons hart verraadt, wanneer het niet in God kan rusten en Hem niet wil zwijgen. Heere, verlos ons van dat onzalig “maar”, en verwek in ons hart en leg op onze lippen, dat zalige en U verheerlijkende: “immers” is mijne ziele stil tot God!”

Wanneer een kind van God bijzondere gebedsverhooringen verkrijgt of onder lijden en druk buitengewone vertroosting en versterking van den Heere ontvangt en geniet, dan kan hij dit niet voor zichzelf houden, maar wordt hij gedrongen het anderen mede te deelen, opdat vooral de zwakken en bedrukten onder de kinderen Gods uit zijne ervaringen moed en hope zouden scheppen, gelijk wij hier David hooren doen:

- 9. Vertrouw op Hem te aller tijd, o gij volk! Stort ulieder hart uit voor zijn aangezicht; God is ons eene toevlucht. Sela.**

Door eigen ervaring geleerd hoe goed het is om in de zwaarste nooden op den Heere te vertrouwen, niet te vreezen en geen hulp bij zichzelf of enig schepsel te zoeken, maar in stilheid en vertrouwen zijne sterkte te hebben, kan David zijn volk, de getrouwen in den lande, toeroepen: “Vertrouw op Hem te aller tijd!” Het volk, dat David getrouw bleef, was Gods volk,

het ware Israël, waarmede de koning zich één gevoelde, en waarvan hij éénmaal tegenover Michal getuigde: “met dezelve zal ik verheerlijkt worden,” (2 Sam. 6:22).

Onder dat volk waren er die kleinmoedig, bevreesd en bekommerd waren, ziende hoe de opstand zich uitbreidde en de storm der wildste hartstochten van aanzienlijken en geringen klom en vreeselijk boven hunne hoofden dreigde los te barsten. Hun hart was vol vreeze en bange bekommring, tot wien zullen zij zich wenden? “Stort ulieder hart uit voor zijn aangezicht, God is ons een toevlucht” roept David hun toe.

Het hart uit te storten voor het aangezicht des Heeren, gelijk men een vat waters uitstort en geheel ledigt, zoo goot een Hanna haar bezwaarde en bedroefde ziel uit voor den Heere, (1 Sam. 1:15). Dat is het wezen des waren gebeds, wanneer het bedrukte en gefolterde hart daar komen mag, dan vindt het ruste, en ondervindt het: God is ons een toevlucht, en Hij alleen. Want bij menschen is geene hulpe:

10. Immers zijn de gemeene lieden ijdelheid; de groote lieden zijn leugen; in de weegschaal opgewogen, zouden zij samen *lichter* zijn dan de ijdelheid.

11. Vertrouwt niet op onderdrukking, noch op rooverij; wordt niet ijdel, als het vermogen overvloedig aanwast, en zet er het hart niet op.

Wij hebben hier weer een “immers,” “voorwaar,” “gewisselijk,” gegrond op het getuigenis Gods en eigene ervaring, dat al wat mensch heet “ijdelheid” en “leugen” is.

Eerst maakt hij nog eenig onderscheid, hij heet de gemeene, de geringe lieden — in het hebr. “menschenderen” — ijdelheid, een nevel, een damp die niets in zich heeft, licht bewogen en voortgedreven wordt, en de groote lieden, de aanzienlijken — in het hebr. “mannenzonen” — heet hij leugen, bedrog; zij beloven, maar doen het niet, zij spreken vriendelijk, maar meenen het niet. Daarom zijn beiden, wat hen ook onderscheidt, in de weegschaal opgewogen samen lichter dan de ijdelheid, of zooals het ook vertaald kan worden: “in de weegschaal gaan zij te zamen naar boven, zij zijn enkel damp.”

Hoe waar is die beschrijving van geringen en aanzienlijken, hoe zien wij het bevestigd, allermeeest bij een volksopstand, bij een revolutie, die de gestelde machten en de orde in de maatschappij wil omkeeren, en waarbij enkelen zich opwerpen om de macht in handen te krijgen. De geringe lieden, wat men het volk, de groote hoop noemt, zijn dan gelijk een nevel, die aangeblazen en opgezet wordt door de aanzienlijken, de volksleiders, die hen vleien en voorliegen, maar in het einde, wanneer zij hun belang verkregen hebben, openbaar worden een leugen te zijn.

Zulke bedriegelijke volksmenners waren Absalom en zijne mannen. Gelijk zij zelven op onderdrukking en rooverij vertrouwden, en zich stout verhieven op hun snel aanwassend ijdel vermogen, zoo wilden zij er ook het verdwaasde volk op doen vertrouwen.

David heeft medelijden met die verblinde menigte, en waarschuwt hen, vs. 11, dat zij zich niet zouden laten misleiden, en dringt die waarschuwing, vs. 12 en 18 aan met te wijzen op de sterkte en goedertierenheid des Heeren, die een iegelijk vergelden zal naar zijn werk:

12. God heeft één ding gesproken, ik heb dit tweemaal gehoord, dat de sterkte Godes is;

13. En de goedertierenheid, o Heere! is uwe; want Gij zult een iegelijk vergelden naar zijn werk.

David stelt hier de sterkte en de goedertierenheid des Heeren als twee vaste steunpilaren des vertrouwens tegenover de onderdrukking en rooverij, waarop Absalom en de zijnen vertrouwden en zich verhieven.

Tegenover de sterkte, de almacht Gods is al het woelen en al het vermogen der wereld enkel ijdelheid. De dwaas, die er op vertrouwt en er zijn hart op zet, zal zich bedrogen vinden, Gods arm zal het verbreken en wegvagen ten dage, als Hij een iegelijk vergelden zal naar zijne werken. Maar dan ook zal het openbaar worden, dat de godvruchtige, de waarlijk wijze niet tevergeefs op 's Heeren sterkte vertrouwd heeft, hem zal geschieden naar zijn geloof.

Dat de sterkte Godes is, hiervan is David in het diepst van zijne ziele overtuigd. En die overtuiging berust op Gods eigen Woord: God heeft één ding gesproken. Één ding of éénmaal heeft God dit gesproken, en tweemaal, zegt David, heb ik dit gehoord. Tweemaal hooren beteekent: ik heb dit goed gehoord, het is doorgedrongen tot het diepste mijner ziele, zoodat ik het nimmer weder vergeten kan, en ik mij er geheel op verlaat.

Maar hij weet meer: ook de goedertierenheid is des Heeren. De Heere kan niet alleen helpen, maar wil het ook doen, zijne goedertierenheid omtrent zijne kinderen verloochent Hij niet, in liefde strekt Hij den arm zijner almacht uit tot hunne redding en vergeldt hun genadiglijk naar het werk huns geloofs.

Wie zoo als David staan en steunen mag op de sterkte en goedertierenheid des Heeren, die vreest niet in kwade dagen, als de goddelooze, die tegenover hem staat, zich uitbreidt als een groene inlandsche boom, want hij weet dat zijn dag komt, dat de sterkte Godes hem vellen zal.

Wie zoo ruste vindt in 's Heeren sterkte en goedertierenheid, diens ziele kan onder het zwaarste leed en het grootste gevaar stille zijn tot God en met den belijder in onzen Katechismus betuigen: "dat Hij om zijns Zoons Christi wille mijn God en mijn Vader zij, op welken ik alzoo vertrouwe, dat ik niet twijfele, Hij zal mij met allen nooddrift des lijfs en der ziele verzorgen, en ook al het kwaad, dat Hij mij in dezen jammerdale toeschikt, mij ten beste keeren; want Hij zulks doen kan als een almachtig God, en ook doen wil als een getrouw Vader."

PSALM 63

Een morgenzang des verlangens naar de gemeenschap Gods.

1. Een psalm van David, als hij was in de woestijn van Juda.

Uit dezen psalm zien wij, dat de heiligen des O.T. nevens hunne avondzangen ook hunne morgenliederen hadden. Psalm 63 is een morgenlied, een lied bij het ontwaken, vs. 2, gelijk Ps. 141 een avondlied is vs. 2.

De gemeente van het N.T. heeft dezen psalm al zeer vroeg tot haar morgenlied gemaakt; zij opende er in hare bedehuizen haar psalmgezing mede aan den morgen van den dag des Heeren, en sprak er mede uit, hoe hare ziel dorstte naar den levenden God.

Het is dan ook evenals het psalmpaar 42 en 43 een lied van “het dorsten naar God,” van het heilig en zalig heimwee eener geheiligde ziel naar de voorhoven des Heeren, naar de gemeenschap met God.

Het laat geen twijfel over of David heeft dit morgenlied gezongen, toen hij gedwongen verwijderd was van het huis des Heeren, en wel in den tijd van zijne vlucht voor Absalom, uit welken tijd ook de beide vorige psalmen dagteekenen.

Hoe goed is het ontwaken, waarbij het hart aanstonds kan spreken:

2. O God! Gij zijt mijn God! ik zoek U in den dageraad; mijne ziel dorst naar U; mijn vleesch verlangt naar U, in een land, dor en mat, zonder water;

Evenals in Ps. 42, zoo is ook nu Davids toestand, uit- en inwendig, in overeenstemming met de plaats, waar hij zich bevindt; hij is in de woestijn van Juda. Dor, verschroeid door feilen zonnebrand, mat, uitgeput van alle levens- en groeikracht is zijne omgeving, “zonder water” tot lafenis van den bezwijkenden reiziger. Die woestijn is het beeld van zijn afgematte lichaam en geest, en gelijk die dorre woestijn zelve en wie haar doortrekt, naar water dorst, alzoo dorst zijne ziele en verlangt zijn vleesch naar den levenden God, de Bron van levend water.

Toch mogen wij met dien dorstige geen te groot medelijden hebben, want hij heeft in de nachtwake op zijn legerstede nog den Heere kunnen gedenken, vs. 7. en ontwaakt, hebben zijn hart en lippen beleden: “O God, Gij zijt mijn God!” Elohim, de Almachtige, de Schepper van hemel en aarde, de Oneindige en Algenoegzame is zijn Elohim, zijn God. Zijn geloof, hoe hevig beproefd, is niet bezwaken, integendeel, David heeft eene levendige ervaring van zijne betrekking op den Heere, hij weet, de Heere is zijn eigendom, en hij het eigendom des Heeren.

Daarom dorst zijne ziel en verlangt zijn vleesch naar God, hij heeft geen leven en kan niet leven zonder de gemeenschap met zijn God. Hij is enkel begeerte naar God, niet slechts “dorst zijne ziel, ook zijn vleesch,” zijn lichaam verlangt naar God. Ongemeen sterk is die uitdrukking, toch is zij waar. Ziel en lichaam zijn nauw verbonden; het lichaam deelt zoowel in de droefheid en ontbering der ziel als in haar blijdschap en voorspoed. Vooral bij de geloovigen, wier lichamen tempelen des H. Geestes zijn, is dit alzoo. Ziel en lichaam hijgen, niet het minst onder lijden en druk, samen naar God, de ziel neemt dan het afgematte en lijdende lichaam in haar leven op, en doet het in haar verlangen deelen.

Zulk dorsten naar God wordt bij David te sterker, als hij gedenkt aan het heilig en zalig genot door hem weleer gesmaakt:

3. **Voorwaar, ik heb U in het heiligdom aanschouwd, ziende uwe sterkheid en uwe eer;**
4. **Want uwe goedertierenheid is beter dan het leven; mijne lippen zouden U prijzen.**
5. **Alzoo zou ik U loven in mijn leven; in uwen naam zou ik mijne handen opheffen.**
6. **Mijne ziel zou als met smeer en vettigheid verzadigd worden, en mijn mond zou roemen met vroolijk zingende lippen;**

Hier is, vs. 4, dezelfde smachtende herinnering als in Ps. 42:5, vergelijk ook Ps. 27 :4, en Ps. 84:3, 4. Dat verkeer in 's Heeren heiligdom is Davids levensbegeerte. Daar aanschouwde het oog des geloofs in de heilige symbolen van den tabernakel- en tempeldienst de groote en heerlijke verborgenheden der "sterkheid," der almacht en der "eere," der heerlijkheid, der genade en waarheid Gods. Zij waren voor hem de spiegels der openbaring Gods, daar weidde zijne ziel met een verwonderd oog, en dronk zij tot volle verzadiging uit den beker der wellusten Gods. Wat wonder dat zijne ziel er naar dorstte en zijn lichaam er naar verlangde om weer op te gaan naar Gods huis, om er de lieflijkheid des Heeren te gaan aanschouwen en te doorzoeken in zijnen tempel.

"Want 's Heeren goedertierenheid is hem beter dan het leven." Het leven, hoeveel rijkdom, eer en genot hem ook toebedeeld was, is, zonder de gemeenschap met 's Heeren goedertierenheid, voor hem van geen waardij, dan is hij de ellendigste van alle menschen, al herstelt God hem ook in eere op zijn troon. Dat is echte zieletaal van een naar God zoekend hart, alle kinderen Gods zeggen hierop Amen.

Wanneer David weer zoo tot God en zijne gemeenschap zou zijn teruggebracht, dan zou zijn rouw en geklag veranderd worden in een blijde rei: "mijne lippen zouden U prijzen," hij zou niet kunnen nalaten 's Heeren lof te verkondigen. "Loven zou hij den Heere in zijn leven," al zijn leven, en dankend en biddend "zou hij in 's Heeren naam zijne handen opheffen", vs. 5.

Dan zou hij ten volle verzadigd worden: "Mijne ziel zou als met smeer en vettigheid verzadigd worden." Smeer en vettigheid doen ons denken aan de kostelijkste en edelste gerechten van een overvloedigen feestmaaltijd, wat deze tot verzadiging en verkwikking voor het lichaam zijn, dat zou 's Heeren herstelde gunst en gemeenschap voor Davids ziele wezen. Aan dien maaltijd Gods zou het zijn, gelijk hij in Ps. 36:9, 10 het uitspreekt: "Zij worden dronken van de vettigheid uws huizes, en Gij drenkt hen uit de beek uwer wellusten; want bij U is de fontein des levens; in uw licht zien wij het licht."

Dat zijn onuitsprekelijke geneugten, die aan onzes Konings maaltijd gesmaakt worden, zij kunnen genoten, niet uitgesproken worden.

Maar bij zulk een maaltijd zwijgt men ook niet, daarbij wordt gezongen, het in God verheugde hart moet luide de mildheid en goedheid van zijn Gastheer roemen: "en mijn mond," zegt David, "zou roemen met vroolijk zingende lippen."

Wie in dezen psalm niet iets van zijn geestelijke ervaring terugvindt, die mag met reden twijfelen óf hij wel heeft leeren dorsten naar God, maar wie dezen psalm den zijne mag noemen, en alzoo naar God dorst, voor dien is de belofte: Hij zal verzadigd worden, hier in geloof en hope, daarboven in dadelijk, ongestoord, volmaakt genot.

7. **Als ik Uwer gedenk op mijne legerstede, zoo peins ik aan U in de nachtwaken.**
8. **Want Gij zijt mij eene hulp geweest; en in de schaduw uwer vleugelen zal ik vroolijk zingen.**
9. **Mijne ziel kleeft u achteraan; uwe rechterhand ondersteunt mij.**

Men hoort het uit deze woorden, wij behoeven niet in onze eigene veilige woning, op onze

eigene legerstede te liggen, om een goeden nacht te hebben. Wij herinneren het ons; David brengt den nacht over niet in zijn paleis, niet op zijn koninklijk rustbed, maar in de dorre woestijn van Juda, waar hij nauwelijks een veldleger heeft, en toch hoe goed is het hem daar.

De slaap is van zijne oogleden geweken, doch niet, als meermalen in zijn paleis, door stomme of luidklagende smart, — zie Ps. 6:7; 32:4; 77:3 — 8 — maar door heilige meditatiën, die zijn geest levendig houden, en lichaam en ziel meer verkwikken dan de rustigste slaap doen kan.

Hij gedenkt den Heere, hij peinst aan Hem in de nachtwaken. Hij gedenkt den Heere, zijnen God, hij gedenkt aan de daden van Diens liefde, trouw en macht, hem tot hiertoe bewezen, “want,” zegt hij aanbeddend, „Gij zijt mij eene hulpe geweest.”

Voor zijn wakenden geest gaat geheel zijn veelbewogen leven, zoover zijne herinnering strekt, voorbij. Er zijn hoogten en diepten, gebeurtenissen in zijn leven, die zijn geest kluisteren, dan peinst hij, dan verzinkt zijne ziele als in een zee van herinneringen, en wordt zij vastgehouden door het inzien van 's Heeren daden tot zijne redding en behoud.

Het zijn alzo geene vluchtige overdenkingen, die hem een oogenblik bezighouden, en waarbij hij telkens weder insluimert, neen “in de nachtwaken,” dat is gedurende de nachtwaken, den ganschen nacht, totdat de morgen aanbreekt, is hij wakende en werkzaam met zijn God.

En die geloofsherinneringen, kan het anders, versterken zijn vertrouwen voor het tegenwoordige, God geeft hem psalmen in den nacht: “in de schaduw uwer vleugelen zal ik vroolijk zingen.”

Wij hebben hier weer, evenals in Ps. 61:5 en 36:8, de voor David zoo geliefde beeldspraak van de vleugelen der liefde en der almacht des Heeren, die Hij koesterend en beschermend, gelijk een vogel boven zijn nest, over zijne kinderen uitbreidt. Is hij thans in groot gevaar, zweeft de roofvogel boven zijn hoofd, strekt hij zijn klauw naar hem uit, hij vreest geen gevaar, hij is veilig onder de bescherming zijns Gods, meer dan dit, men hoort hem vroolijk zijn morgenlied zingen, gelijk het gevogelte des hemels, dat aan geen kwaad denkt.

En hoe zou hij kunnen vreezen, er is tusschen hem en den Heere de nauwste band der innigste gemeenschap, en hierin ligt al zijne veiligheid. Immers hij kan getuigen: “mijne ziele kleeft U achteraan, en uwe rechterhand ondersteunt mij.”

Gelijk een gordel kleeft aan de lendenen eens mans, zoo kleeft Davids ziel den Heere achteraan. Hij is door geloof en liefde op het nauwst aan Hem verbonden, hij is één geest met den Heere, hij kan Hem niet loslaten, waar de Heere Zich keert en wendt, hangt zijne ziel Hem aan, steeds zoekt hij zijne nabijheid, en in moeilijke wegen, door diepten en over hoogten ondersteund, sterkt en behoudt hem 's Heeren rechterhand, die altijd tot zijne hulpe gereed is.

Hoe anders daarentegen is het lot van zijne en 's Heeren vijanden:

10. Maar deze, die mijne ziel zoeken tot verwoesting, zullen komen in de onderste plaatsen der aarde.

11. Men zal hen storten door het geweld des zwaards; zij zullen den vossen ten deele worden.

Men kan het eerste lid van vs. 10 ook vertalen: “maar deze, die tot hun ondergang mijne ziel zoeken”, dat is: die mijne ziel zoeken tot hun eigen ondergang, verderf en verwoesting. Aldus vertaald is het tweede lid de nadere verklaring van de verwoesting, die het loon zal zijn van hunne boosheid: “zij zullen komen in de onderste plaatsen der aarde.”

De onderste plaatsen der aarde zijn hier hare groeven en diepten, plaatsen des verderfs als waarin Korach en zijne opstandelingen verzonken en levend ter helle voeren. Zij zullen daarin,

volgens vs. 11, storten als verslagenen door het geweld des zwaards, en een prooi van het wild gedierte worden; zij zullen den vossen, aan de jakhalzen van het woud, ten deele worden. Dit zal het lot, het loon zijner vijanden zijn.

Men merke op, David spreekt dit kwaad over hen, die zijne ziele zoeken, niet uit bij wijze van vloekspraak, ook wenscht hij het hun niet toe, maar hij voorzegt, voorspelt het over hen als een oordeel, dat zij naar Gods rechtvaardigheid niet ontgaan kunnen.

Dat hij zoo spreekt, is geheel in overeenstemming met de teedere gesteldheid van zijn gemoed, waarvan deze gansche psalm getuigt, en niet zonder opzicht tot zijne vervolgers, waaronder immers ook Absalom behoorde.

Zal dit de rechtvaardige vergelding Gods over zijne vijanden zijn, hij mag naar de gunst en ontferming zijns Gods een beter deel verwachten:

12. Maar de koning zal zich in God verblijden; een iegelijk, die bij Hem zweert, zal zich beroemen; want de mond der leugensprekers zal gestopt worden.

De koning zal leven, de vijanden zullen zijne ziel niet vinden, en hij zal, in eere op zijn troon hersteld, zich in den Heere verblijden. In 's Heeren huis te Jeruzalem zal 's Heeren lof gedurig in zijn hart en op zijne lippen wezen, vrede en zegen zullen hem bij blijven al zijne dagen.

En dit niet alleen hem, maar ook “een iegelijk, die bij Hem zweert.” Wij kunnen dit niet verstaan van een zweren bij koning David, het is niet Israëlietisch en tegen het verbod des Heeren bij een mensch, al ware hij ook een koning, te zweren. Dat Jozef eenmaal bij Farao zwoer, mag hier niet tot bewijs dienen, en David kan die afgodische eere niet begeerd hebben.

Maar door een iegelijk die bij Hem, bij God, zweert, kenmerkt David den waren Israëliet, die den Heere aanhangt en bij Hem alleen zweert (Deut. 10:20; Jes. 45:23). Dezulken waren de oprechte dienaren van Jehova, en daarom ook de getrouwe dienaren van David. Zij zouden zich in den Heere beroemen over de herstelling en eere van hun koning, terwijl de mond der leugensprekers, die huichelachtig of bij andere goden zwoeren, zou gestopt worden, zij zullen zwijgen in duisternis.

Dit morgenlied is een treffend bewijs, dat God ook in den letterlijken zin aan zijne kinderen psalmen geeft in den nacht. De nachten der godvruchtigen, wij zien het in David, kunnen zoo verschillend zijn. Hoeveel strijd en lijden wordt er in de nachtelijke uren doorgemaakt! Doorgemaakt, verborgen voor elk menscheijk oog, maar niet verborgen voor Hem, voor Wien de nacht licht als de dag, en Die ook nu nog zijnen beminden psalmen geeft in den nacht. Op Hem dan, matte lijder en strijder, het oog, uw Wachter sluimert niet, Hij waakt.

PSALM 64

Een gebed tegen lastertongen.

1. Een psalm van David, voor den opperzangmeester.

Het opschrift zegt ons dat David de dichter van dezen psalm is en dien tot gemeen gebruik voor de gemeente des Heeren aan den opperzangmeester heeft overgegeven.

Wanneer en onder welke omstandigheden hij dit lied gedicht heeft, hierover zwijgt het opschrift en is ook uit den inhoud met geen volkomen zekerheid op te maken. Wel doet ons het heimelijke, listige en bedriegelijke gedrag zijner vijanden aan de bekende huichelachtige hovelingen aan Sauls hof denken, en kan dit lied uit dien gevaarvollen tijd van Davids jeugd zijn.

Hoe verklaarbaar is het dan, dat wij den jeugdigen David, den gevierden held van Israëls volk, maar daarom juist den gehate van Saul en al zijne knechten, zoo ernstig tot God hooren roepen:

2. **Hoor, o God! mijne stem in mijn geklag; behoed mijn leven voor des vijands schrik.**
3. **Verberg mij voor den heimelijken raad der boosdoeners, voor de oproerigheid van de werkers der ongerechtigheid;**

Het is geen gering gevaar waarin David zich bevindt. Het zijn geene vijanden die hem met open vizier en eerlijke wapenen bestrijden en naar het leven staan, maar het is een “heimelijke raad,” een verborgen club en samenrotting van boosdoeners, wier “oproerigheid” zich tegen hem samenspannt, en wier “schrik” hem doet ontzetten en vreezen.

Tegen zulke vijanden heeft onze jeugdige held, die zijne tienduizenden versloeg, geene wapenen en geene kracht. Maar heil hem! hij kent en heeft een wapen, uitnemender dan Goliaths zwaard, het wapen des gebeds. In de eenzaamheid gaat zijn geklag op tot den Heere, zijnen God. Die God, dit weet hij, is machtig en gewillig hem te “behoeden en te verbergen” voor dit soort van vijanden, tegen wie hij geene wapenen heeft.

Want het zijn vijanden van het gevaarlijkste soort:

4. **Die hunne tong scherpen als een zwaard, een bitter woord aanleggen als hunnen pijl;**
5. **Om in verborgene plaatsen den oprechte te schieten; haastig schieten zij naar hem, en vreezen niet.**

Hun wapen is de “tong,” die zij “scherpen als een zwaard,” opdat hun leugen en laster David doodelijk treffe. Maar niet slechts is hun lastertong een scherp zwaard, het bittere woord van hunne tong is ook een pijl, dien zij “aanleggen om in verborgene plaatsen den oprechte te schieten,” “haastig,” plotseling doen zij dit, “zonder vree ze,” niets ontziende. Onze kantteekening heeft bij het woord “aanleggen:” “Hebr. treden, dat is, spannen, gelijk men den voetboog treedt, als men dien wil spannen en pijlen daarop leggen, alzoo Ps. 58:8.”

Wie is veilig voor zulke vijanden, wie kan zich hoeden tegen het zwaard en den pijl van de tong?

En Davids vijanden oefenen zich in dat boos bedrijf en als god-vergetende boosdoeners beroemen zij zich er op:

6. **Zij sterken zich zelve in eene booze zaak; zij houden spraak van strikken te verbergen; zij zeggen: Wie zal ze zien?**
7. **Zij doorzoeken allerlei schalkheid, ten uiterste doorzoeken zij wat te onderzoeken is; zelfs het binnenste eens mans, en het diepe hart.**

David teekent hier het snood bedrijf zijner vijanden, als ware hij getuige geweest bij hunne geheime samenrottingen. Men ziet ze samen, elkander “sterken,” bevestigen in hun “booze zaak,” zij “houden spraak,” zij overleggen onder elkander waar en hoe zij “hunne strikken zullen verbergen,” hoe zij het zullen aanleggen om hem onverhoeds maar gewis te doen vallen. Zij spreken het onder elkander vrij en onbeschaamd uit, zij vreezen God noch mensen, en vragen: wie zal ze zien?

Zij doorzoeken, sporen allerlei schalkheid op. Het woord “schalkheid” hebben wij hier niet te nemen in zijne eenvoudige beteekenis, maar in de kwade beteekenis van “euvelheden”, “slimme, verkeerde streken”, “boevenstukken”, “ten uiterste doorzoeken zij wat te doorzoeken is,” wat ook vertaald kan worden: “zij hebben uitgevorscht, wat uitgevorscht kan worden, zelfs het binnenste eens mans, en het diepe hart.” Zij beroemen zich op hunne volleerde listigheid, niets, tot het meest verborgene is voor hen verborgen, en daarom kunnen hunne plannen niet mislukken, David moet vallen, er is geene ontkoming voor hem.

Maar David weet dat er één is voor Wien niets verborgen is, en die God staat gereed tot zijne redding en tot ondergang zijner vijanden:

- 8. Maar God zal hen haastig met eenen pijl schieten; hunne plagen zijn er.**
- 9. En hunne tong zal hen doen aanstooten tegen zichzelf; een ieder, die hen ziet, zal zich wegpakken.**

De dichter blijft vs. 8 in zijn beeldspraak. God heeft zijn doodelijken pijl tegen hen gericht, en Hij toeft niet, “haastig,” snel en onverwacht zal Hij op hen schieten. Hij zal hen met zijne straf -gerichten treffen te midden van hun snood bedrijf, waarop zij zich beroemen, “hunne plagen.” hunne wonden “zijn er,” reeds zijn ze getroffen.

En dit strafgericht van God zullen zij zelve over zich uitvoeren. Hunne tong, dat scherpe zwaard, die doodelijke pijl, waarmede zij David zochten om te brengen, zullen zij tegen elkander keeren, hunne tong zal hun doen aanstooten tegen zichzelf, zij zullen oneinig worden, tegen elkander opstaan en de een den ander verdelgen. En zoo vreeselijk en afzichtelijk zullen zij elkander verderven, “dat ieder die hen ziet, zich van schrik en vreeze zal wegpakken,” van hen vluchten.

Zal dit hun einde zijn, David verwacht voor zich en alle oprechten een beteren uitslag:

- 10. En alle menschen zullen vreezen, en Gods werk verkondigen, en zijn doen verstandelijk aanmerken.**
- 11. De rechtvaardige zal zich verblijden in den Heere, en op Hem vertrouwen; en alle oprechten van hart zullen zich beroemen.**

Er is in deze woorden niets onduidelijks, de vijanden van den Heere en van David zullen in het einde nog dienstbaar moeten zijn aan de verheerlijking van God, aan de erkenning van zijnen naam door de menschen in het gemeen, en bizonder door zijne gunstgenooten, die, aanschouwende het rechtvaardig oordeel Gods, op Hem betrouwen zullen en zich in Hem beroemen. Van dit einde is David door het geloof zeker.

Zoo hebben dan de oprechten niet te vreezen en beroemt zich de leugentong niet, dan tot zijn eigen ondergang in het kwade. Mochten Gods kinderen dit altijd gelooven, en als David, in kwade dagen wanneer de lasterende en listige goddelooze hen belaagt, verbergings zoeken bij den Heere, hunnen God.

PSALM 65

Een lofzang in stilheid tot God in Zion.

1. Een psalm van David, een lied, voor den opperzangmeester.

Het opschrift noemt dezen psalm een lied, een lofzang, en dit met alle recht, want de dichter begint met lof aan God en eindigt met vee en veld te doen zingen en juichen van de goedertierenheid des Heeren.

Bij welke gelegenheid, naar aanleiding van welke gebeurtenis deze lofzang gedicht is, laat zich niet met volkomen zekerheid bepalen. Sommige uitleggers brengen hem in verband met den “hongersnood” in Davids dagen, die drie jaren, jaar achter jaar aanhield, en waarover David den Heere zocht, en de Heere hem antwoordde: “Het is om Sauls en om des bloedhuizes wil, omdat hij de Gibeonieten geslagen heeft,” 2 Sam. 21:1. Wij beslissen hier niet; maar in elk geval is het een lofzang ten dage als de Heere, na eene groote droogte, op het ootmoedig gebed zijns volks een milden regen op het dorstend aardrijk had doen nederdalen.

Er spreekt met het oog op den inhoud veel voor, dat David dezen lofzang, nadat de Heere Zich had laten verbidden, heeft opgesteld en met de gemeente Israëls in 's Heeren voorhoven heeft aangeheven.

Het eerste gedeelte loopt van vs. 2—4:

2. De lofzang is *in stilheid tot U, o God!* in Zion; en U zal de gelofte betaald worden.

3. Gij hoort het gebed, tot U zal alle vleesch komen.

Wij zien den koning en de gansche gemeente Israëls plechtig vergaderd in de voorhoven des Heeren op den heiligen berg, op Zion. Het is eene buitengewone samenkomst, men is opgegaan om met ootmoedige en diepbewogen harten den Heere te danken en te aanbidden voor de genadige verhooring der gebeden, Hij heeft het oordeel van eene groote droogte afgewend, een milde regen is nedergedaald, de rivier Gods is vol waters; de Heere is in gunst tot zijne schuldige erve wedergekeerd.

“De lofzang is *in stilheid tot God*,” of “tot U een stille lofzang, o God!” Een stille lofzang beteekent niet een onuitgesproken lofzang, waarbij de lippen zwijgen en de ziel alleen spreekt. Wel zijn er zulke zwijgende lofzangen, waar de ziel, als weggezonden in de weldaden des Heeren, geene woorden heeft voor Gods aangezicht, en alleen zwijgend aanbidt. Maar hier spreekt David en de gemeente Israëls zich uit, en heeft de stilheid betrekking op de rust en kalmte der ziel, en dit nadat zij hevig bewogen was, verg. Ps. 62:2, 7; 42:6 en 131:2. Er ruischt in hunne ziele eene zachte en liefelijke stilte, die van verzoening en vrede met God getuigt, en hen met den heiligsten eerbied voor Israëls God vervult, Die op Zion woont, en daar van zijn volk wil aanbeden zijn.

Er bestaat voor ons geen aardsch Zion meer, wij hebben een hooger en heerlijker, “waar Christus en zijn woord en sacramenten zijn, daar,” zegt Luther, “is ons Zion.” Daar is onze aanspraak-plaats, onze toegang tot God, in Christus gaat ook ons gebed in stilheid tot God.

“En U zal de gelofte betaald worden,” zoo spreekt het hart, dat zich in nood en gevaar door gebeden en geloften aan God verbonden heeft. Het weet zich schuldig aan den Heere, maar het is geen schuld die drukt en met een bekrompen hart voldaan wordt, neen, blijmoedig en dankend voldoet het hart wat het gezworen heeft, geen offer is te groot, zichzelf met al wat het hart dierbaar is geeft het den Heere over; want Hij heeft verhoord.

“Gij hoort het gebed,” dat is de hoogste erkenning en eere Gode te brengen. Hoorder der

gebeden, dat is Jehova's eere naam boven alle afgoden der Heidenen. In de gebedsverhooring verheerlijkt God al zijne deugden en volmaaktheden, zij is de betooning van zijne alomtegenwoordigheid, almacht, liefde en trouw. In de gebedsverhooring wordt God het naast en het teederst door zijne kinderen gekend als een getrouw God en een liefhebbend Vader. Gebedsverhooringen zijn voor hen de onderpanden, de voldane wissels, die zij in bange dagen in het geloof op God getrokken hebben, en hun uit den hemel zijn toegezonden.

Een hart, dat zoo God belijdt als den Hoorder der gebeden, is dan ook niet eng, maar zeer uitgebreid, het neemt de geheele menschheid in zich op en spreekt: "tot U zal alle vleesch komen." Het ziet in: God is het waardig, alle vleesch, al wat mensch en schepsel heet, heeft bewust of onbewust, behoefte om tot God te komen, en voor die allen is plaats bij God, bij dien God, op Wien aller oogen wachten en Die zelfs de jonge raven hoort, als zij tot Hem roepen.

De dichter mag zoo spreken, want in den Messias staat God niets in den weg, ook de zonden niet.

4. Ongerechte dingen hadden de overhand over mij; maar onze overtredingen, die verzoent Gij.

"Ongerechte dingen," zaken, toestanden, gelegenheden, handelingen, gedachten en begeerlijkheden en wat niet al, waarin, waaronder en waardoor zich de diepverdorven mensch voor God ten allen tijde schuldig maakt, "hadden de overhand over mij." Zij waren mij te machtig, te sterk, zij overheerschten mij, drukten mijn geweten neder, benamen mij mijne vrijmoedigheid tot God, maar zij waren God niet te machtig: "onze overtredingen, die verzoent Gij."

Merk hier op, schuldbelijdend spreekt David mij, niet ons. Evenals in Ps. 51, ik heb gezondigd, zijt mij genadig. Zoo ook hier. Dat is de rechte schuldbelijdenis, waarbij wij niemand schuldig of schuldiger zien dan onszelven. Zoolang wij in onze schuldbelijdenis er nog zoovelen buiten ons kunnen insluiten, is zij nog de ware niet, daarom houdt Gods Geest in het werk der ontdekking zoolang bij den mensch aan, totdat het wordt: "ik" heb gezondigd, het zijn "mijne" overtredingen.

Maar waar het de vergeving en verzoening betreft, daar spreekt hij met insluiting van allen, die zich schuldig voor God kennen: "onze" overtredingen, die verzoent Gij. Hij weet in Gods oneindige ontfermingen in den Messias is er verzoening niet alleen voor hem, maar voor die allen.

David gebruikt hier het woord "verzoenen," in het Hebr. staat bedekken. Het is ontleend aan de handeling van den hoogepriester, wanneer hij met het bloed inging in het binnenste heiligdom en dat spengde op het verzoendeksel, dat op de arke des verbonds lag. Met dat bloed bedekte, verzoende de priester den eisch en vloek der wet Gods, die in de arke lag. Dat alles wees op de eenige offerande der verzoening door Christus op te brengen, en waarmede Hij de schuld zijner gemeente voor Gods aangezicht bedekt, verzoend heeft.

Alzoo eene verzoening, die van Gods liefde uitgaat en waarbij tegelijk aan Diens gerechtigheid voldaan wordt. Aan zulk eene verzoening heeft het schuldig hart behoefte, zijne zonden zijn werkelijke dingen, en kunnen alleen door eene daadwerkelijkheid van den Middelaar Gods en der menschen worden bedekt, verzoend, weggenomen.

Welgelukzalig de mensch, die iets van dezen lofzang in stilheid tot God verstaat, die Hem kent als den Hoorder der gebeden, en oprecht schuldbelijdend roemen mag: onze overtredingen, die verzoent Gij!

Onze overtredingen, die verzoent Gij, zoo hooren wij David in het geloof betuigen, en de

vrucht, de bate van het geloof in de vergeving der zonden laat zich niet wachten. Die vrucht, die bate is voor de ziel van den schuldige, maar door God begenadigde, vernieuwde gemeenschap en leven in de nabijheid en tegenwoordigheid Gods, daarom getuigt de dichter:

5. Welgelukzalig is hij, *dien* Gij verkiest en doet naderen, dat hij wone in uwe voorhoven; wij zullen verzadigd worden met het goed van uw huis, met het heilige van uw paleis.

Bij 's Heeren “voorhoven,” “huis en paleis,” denkt de dichter hier, gelijk elders, het eerst en het naast aan den tabernakel, de woonstede Gods, de heerlijke plaats zijner openbaring, waar de geloovige Israëliet in den heiligen en zinrijken schaduwdienst zijn God zocht, en zijne liefelijkheid aanschouwde.

Daar te “wonen,” duurzaam te verkeerem, was voor hem het teeken en onderpand van de gunst des Heeren, er van verdreven te zijn, verre in den vreemde om te dolen, was voor hem een droevig teeken van 's Heeren ongunst en heiligen toorn.

Daarom prijst hij “welgelukzalig” elk, dien God verkiest en doet naderen in zijne voorhoven. Dat wonen in de voorhoven des Heeren, is eene genade der vrije verkiezende liefde Gods; de Heere “verkiest en doet naderen.” Geen mensch heeft er om eenige waardigheid in zichzelf aanspraak op, noch is uit zichzelf gewillig en bekwaam, om in waarheid tot de voorhoven des Heeren te naderen, het is enkel de wil en het werk van den Heer en Bezitter van dat huis.

Het goed en het heilige, waarmede de Heere zijne uitverkorenen in zijn huis en paleis verzadigt, zijn al de weldaden der verzoening, al de blijken en bewijzen van zijne liefde en trouw in Christus, hun tot wijsheid, rechtvaardigmaking, heiligmaking en verlossing, zie Ps. 36:9 en Ps. 63:3—6.

Wat de ware geloovige des O.T. zoo in Gods heiligdom vond, dat vindt de geloovige des N.T. in Christus, in Wien God hem uitverkoren heeft, en tot Wien Hij hem door koorden der liefde getrokken heeft, en doet naderen; daarom zingt ook hun mond en hart: “Welzalig dien Gij hebt verkoren.”

In zijn heiligdom spreekt God tot de zijnen en daaruit antwoordt Hij hun groote en ontzaglijke dingen:

6. Vreeselijke dingen zult Gij ons in gerechtigheid antwoorden, o God onzes heils! o vertrouwen aller einden der aarde, en der verre gelegenen aan de zee!

“Vreeselijke dingen,” dat zijn groote, wonderbare ongeziene dingen, werken en daden van 's Heeren alvermogen, gelijk als toen Hij Israël uit Egypte leidde, zal Hij antwoorden, verg. Deut. 10:21; 2 Sam. 7:23; Ps. 145:7. In “gerechtigheid” zal Hij antwoorden, Hij zal door die vreeselijke dingen zijne gerechtigheid openbaren tot straf van zijne vijanden en tot verlossing van zijn volk, immers Hij is de “God onzes heils.” Hij toch is de Eenige en Algenoegzame, waardig het vertrouwen niet alleen van Israël, zijn volk, maar van alle volken, ook “der verre gelegenen aan de zee.” De dichter zegt hier niet mede, dat die allen op den Heere in waarheid vertrouwen, maar dat Hij de eenige grond des vertrouwens ook voor hen is, al zoeken zij het bij Hem niet. Het is een voorspel van het Evangelie, dat aan alle creaturen zou gepredikt worden.

Als zulk een God, Die vreeselijke dingen doet, bewijst Zich de Heere:

7. Die de bergen vastzet door zijne kracht, omgord zijnde met macht.
8. Die het bruisen der zeeën stilt, het bruisen harer golven, en het rumoer der volken.
9. (a) En die op de einden wonen, vreezen voor uwe teekenen;

Dat is eene voorstelling van Gods alvermogen, waardoor Hij de bergen als de grondvesten der aarde vastzet, en heerscht over het machtig geweld der zee. Maar hier is meer in begrepen dan 's Heeren almachtig bestuur over de onbezielde natuur; die bergen zijn tegelijk het beeld van de koninkrijken der aarde, en de zeeën in haar bruisen zijn het beeld van het rumoer der volken, zie Ps. 46:3, 4 en Jes. 41:15.

De koninkrijken der aarde staan niet en worden niet bevestigd door hunne kracht, maar zijn in 's Heeren hand, en de volkeren-zee, hoe zij ook woeden mag, stilt Hij. Dat zijn de vreeselijke dingen, die de Heere zijn volk zal antwoorden, en dit zal zoo zichtbaar zijn werk zijn, dat zij, die "op de einden wonen," de verste Heidenen het zien en hooren zullen en vreezen voor 's Heeren teekenen. Zulk een groot God en Koning is Israëls God.

Die openbaring der vreeselijke daden Gods, die door den dichter aanbeddend tot Godes eer gedacht worden, brengt hem terug tot erkenning van 's Heeren genade, waarmede Hij het land van zijn volk in groote droogte bezocht heeft. De schoone dichterlijke beschrijving hiervan, vinden wij in het laatste gedeelte van dezen psalm.

Het zal nu maar voor ons de vraag zijn, of wij behooren of begeeren te behooren tot de verkorenen, die God doet naderen en wonen in zijn huis. Hebben wij geen tabernakel meer, die met handen gemaakt is, er is eene oneindig betere tabernakel, zonder handen gemaakt, waarin de Voorlooper Jezus, de groote Hoogepriester over het huis Gods, is ingegaan, en tot Wiens gemeenschap de Vader al de zijnen trekt. Door het geloof kunnen wij in Hem verzadigd worden met het goede van zijn huis en met het heilige van zijn paleis.

Welgelukzalig als wij tot dien Middelaar en al zijn goed gebracht zijn, en dagelijks behoefte hebben aan de gemeenschap met Hem; dan wordt onze hongerige en dorstige ziel door Hem verzadigd, en wij genieten de voorsmaken des hemels; dan hebben wij oogen om zijne vreeselijke, groote en wonderbare dingen te aanschouwen, dan staat ons vertrouwen vast op Hem, als de bergen daveren en de zeeën zich hemelhoog verheffen; nog eenmaal: Welgelukzalig is hij, *dien* Gij verkiest en doet naderen, dat hij wone in uwe voorhoven!

De dichter gaat van de groote en vreeselijke daden Gods in de natuur en in zijn wereldbestuur over tot de meer liefelijke en weldadige betooning zijner almacht, waarmede Hij de aarde bezoekt en mensch en beest overvloedig zegent.

9. (b) Gij doet de uitgangen des morgens en des avonds juichen.

10. Gij bezoekt het land, en hebbende het begeerig gemaakt, verrijkt Gij het grootelijks; de rivier Gods is vol waters; wanneer Gij het alzoo bereid hebt, maakt Gij hunlieder koren gereed.

Wij voegen het tweede lid van vs. 9 bij de volgende verzen, het is er de inleiding toe. In die volgende verzen tot het einde hebben wij eene schoone schildering van een overvloedigen oogst, dien de Heere, na een groote droogte, geschonken heeft. Die genadige bezoeking des Heeren geeft mensch en beest stof tot juichen en verblijden: Gij doet dé uitgangen des morgens en des avonds juichen.

Die uitgangen zijn waar 's morgens de zon opgaat in het Oosten en waar zij 's avonds nederdaalt in het Westen; alom, overal, aan alle einden der aarde geeft de Heere juichenstof. Doet God hen die op de einden wonen "vreezen" voor zijne teekenen, verschrikt Hij hen door zijne vreeselijke daden, Hij verheugt en verblijdt hen ook door zijne goedertierenheid, Hij is geen God van enkel toorn en grimmigheid, Hij heeft ook lust aan goedertierenheid.

Bewijst Zich de Heere zulk een God in het rijk der genade, niet minder doet Hij het in de natuur. En nu volgt in vs. 10 die dichterlijk schoone voorstelling: "Gij bezoekt het land." God,

de Heere, komt als de eigenaar zijn land bezoeken. Een groote droogte heeft het dor gemaakt, gescheurd en zonder eenig teeken van leven en groeikracht ligt het daar, een woestijn gelijk; mensch en beest lijden honger en verteren van dorst. En toch die groote droogte met al hare jammerlijke gevolgen is geen toeval, geen willekeurig natuurverschijnsel, de Heere zelf heeft het begeerig, dor en dorstig gemaakt; het is een oordeel, eene tuchtroede Gods vanwege de zonden zijns volks, opdat dit volk, evenals het aardrijk, weer begeerig zou worden naar den Heere, en schuldbelijgend tot Hem zou wederkeeren.

Tot schulderkennis en wederkeering tot den Heere is Israël onder de tuchtroede gekomen, en de Heere is op hun geroep, als het hun bange was, wedergekeerd uit zijne plaats, Hij bezoekt het land. "Grootelijks verrijkt Hij het," overvloedige regens dalen neder, en het dorstig aardrijk drinkt het met breede teugen in.

De rivier Gods is vol waters, die waterstroomen dalen neder uit de rivier, uit de bronnen Gods, die daar in de hemelen zijn. De Heere, die de wateren in de opperwolken als in een kleed opgebonden had, heeft ze ontbonden, zij dalen neder, en wanneer Gij, zegt de dichter, het alzoo bereid hebt, maakt Gij hunlieder koren gereed.

En nu volgt de nadere uitbreiding van vs. 10 in de volgende verzen:

- 11. Gij maakt zijne opgeploegde aarde dronken; Gij doet ze dalen *in* zijne voren; Gij maakt het week door de druppelen; Gij zegent zijn uitspruitsel.**
- 12. Gij kroont het jaar uwer goedheid; en uwe voetstappen druipen van vettigheid.**
- 13. Zij bedruipen de weiden der woestijn; en de heuvelen zijn aangegord met verheuging.**
- 14. De velden zijn bekleed met kudden, en de dalen zijn bedekt met koren; zij juichen, ook zingen zij.**

Onovertroffen schoon is deze beschrijving. Wij zien, wij voelen den regen neder dalen. De omgeploegde aarde vangt met blijdschap de rijke druppelen in hare voren op, de harde kluiten worden week en smelten, en het uitspruitsel des zaads zien wij groeien en sterk worden. Te midden der regenstroomen hooren wij het geruisch van Gods "voetstappen," van zijn wagensporen, de Heere heeft de wolken tot zijn wagen gemaakt, wij zien de schichten van den lichtenden bliksem, en hooren den donder zijne stem geven. De Heere is boven de groote wateren, de stem des Heeren houwt er stukken vuurs uit, de stem des Heeren is met macht. ' Maar Hij spreekt niet in toorne, "Hij kroont het jaar zijner goedheid." Waar het oog zich wendt, overal verlustigt het zich in de vruchtbaarheid des lands, zelfs de weiden der woestijn, de dorre plaatsen worden bloeiend, en de heuvelen steken blijde het hoofd omhoog. Men ziet het welig en verheugde vee bij rijke kudden op de velden, terwijl de dalen bekleed zijn met koren, en alles geeft eene stem van lof en gejuich; mensch en beest, bergen en vlakten prijzen den naam van hunnen Schepper en Onderhouder, Die als het bange was, in tijden van groote droogte, zijn land op het ootmoedig gebed zijns volks bezocht heeft.

Het verdient onze opmerking dat God ook in de natuur alles doet. Tot 8-maal toe spreekt de dichter, vss. 10, 11 en 12, uit, dat de Heere het doet. En is het in de werkelijkheid anders? Wat kan de mensch, de landman voor zijn oogst doen? Ploegen en zaaien, en voorts niets meer, van den Heere èn regen èn warmte èn groeikracht, alzoo in de natuur, niet anders in de genade.

Deze psalm bevat kostelijke onderwijzingen. Hij leert ons dat er naar Gods rechtvaardigheid verband is tusschen een dorre en onvruchtbare aarde en dorre van God afgekeerde menschenharten. Onze zonden maken het land dor.

Hij onderwijst ons alzoo in de leer van zonde en van Gods gerechtigheid, maar niet minder predikt ons deze psalm geloof en bekeering, om onder de tuchtroede Gods tot Hem te vluchten

met de ootmoedige belijdenis onzer overtredingen. En wat alles zegt: deze psalm predikt aan schuldige zondaren, genade en vergeving in den eenigen Middelaar, den Messias, den Christus Gods.

PSALM 66

Een lofzang over 's Heeren wonderbare werken.

Een lied, een psalm, voor den opperzangmeester.

“Wie de dichter van dezen psalm is, zegt ons het opschrift niet. Hoogstwaarschijnlijk heeft de zanger zijn naam opzettelijk verzwegen, omdat zijn lied geen persoonlijke zang maar een volkslied is, hij bezingt de groote en vreeselijke daden des Heeren tot verlossing van zijn volk, en daarom eigent hij dezen lof en dank-psalm aan de natie toe, en verzwijgt zijn naam.

Ook de gebeurtenis, waarover hij den naam des Heeren zoo hoogelijk verheft, wordt in het opschrift niet genoemd, maar wel vernemen wij uit den inhoud van zijn lied, dat zij groot en wonderbaar moet geweest zijn; eene gebeurtenis zoo buitengewoon, dat niet alleen Israël, maar de gansche aarde hierover Gode lof en eere moet brengen.

Het naast denken wij aan de wonderbare verlossing van het overheerde Juda en bang belegerde Jeruzalem in de dagen van Hiskia, toen de Engel des Heeren in den nacht de honderd vijf en tachtig duizend Assyriërs sloeg, en alzoo Hiskia en zijn volk behoudenis en redding bestelde. 2 Kon. 18 en 19.

Is er in die bange dagen in de eenzaamheid en in de voorhoven des Heeren gebeden; Hiskia en Jesaja, de priesters en de vorsten en al het volk hebben in dien nood tot God geroepen, en heeft Hij hen verhoord, aan den morgen dier ongedachte en wonderbare redding zien wij die allen in 's Heeren huis, om, diep getroffen door Jehova's macht en liefde, Hem de eere te brengen.

1. **Juicht Gode, gij gansche aarde!**
2. **Psalmzingt de eer zijns naams; geeft eer zijnen lof.**
3. **Zegt tot God: Hoe vreeselijk zijt Gij in uwe werken! Om de grootheid uwer sterkte zullen zich uwe vijanden geveinsdelijk aan U onderwerpen.**
4. **De gansche aarde aanbidde U, en psalmzingen U; zij psalmzingen uwen naam. Sela.**

Onder den overstelpenden indruk van 's Heeren groote en luisterrijke daden, roepen zij de “gansche aarde” op om Gode de eer zijns naams te geven en de eer van zijnen lof met psalmen te prijzen, 's Heeren groote en vreeselijke werken zijn eene openbaring van zijnen heerlijken naam ook aan de heidenen tot aan de einden der aarde. Wat de Heere aan Israël, zijn volk, doet, dat doet Hij ook, opdat zijn naam verkondigd zou worden op de gansche aarde. En het Israël van Hiskia's dagen verstaat dit oogmerk zijns Gods, en roept daarom nog eenmaal, vs. 8, “Looft, gij volken! onzen God, en laat hooren de stem zijns roems.”

Nu wendt zich de zanger, misschien een zangkoor, tot het verlorene volk Gods, en wekt het op aanbeddend den Heere te erkennen en te prijzen voor zijne “vreeselijke werken,” vs. 3. Zij moeten tot God zeggen: “hoe vreeselijk zijn uwe werken!” En voorwaar, groot en roemrijk zijn de daden van de grootheid van 's Heeren sterkte, zoo groot dat zelfs 's Heeren vijanden zich geveinsdelijk aan Hem onderwerpen. De vijanden, die in hun trotschen en snoevenden overmoed den naam van Israëls God gehoond hebben, gelijk Rabsake, Sanheribs krijgsoverste, onder de muren van Jeruzalem deed, die vijanden zullen met gehuichelden eerbied voor Israëls God bukken en zich hoe onwillig ook, aan Hem onderwerpen.

Over die zegepraal van 's Heeren naam verblijdt zich het volk Gods; Israëls God heerscht over het Heidendom en zijne goden, en zijn volk heerscht in en met Hem.

Wij verstaan hier Israël; is die onderwerping slechts geveinsdelijk, buigt zich de knie en niet

het hart dier vijanden, onderwerpen zij zich onwillig, toch is het eene erkenning van Jehova's oppermacht, 's Heeren volk ten goede. Zoo boog eens Farao en Nebukadnezar voor den God van Israël, zoo bukken nog menigmaal de vijanden van 's Heeren gemeente, zoo zal eenmaal alle knie zich voor Jezus buigen en alle tong God belijden. De Heere is die eere waardig, de gansche aarde, zoo bidt het juichende Israël, en de gemeente van alle tijden stemt hier mede in, de gansche aarde aanbidde U, en psalmzing U, zij psalmzing uwen naam.

En Israëls God heeft oorzaak gegeven tot dien lof, èn in het voorledene èn in het tegenwoordige; er zijn daden Gods te aanschouwen, die de voorgelachten gezien hebben, en die God heden onder de oogen der kinderen gewrocht heeft:

- 5. Komt en ziet Gods daden; Hij is vreeselijk van werking aan de menschenkinderen.**
- 6. Hij heeft de zee veranderd in het droge; zij zijn te voet doorgestaan door de rivier; daar hebben wij ons in Hem verblijd.**
- 7. Hij heerscht eeuwiglijk met zijne macht; zijne oogen houden wacht over de Heidenen; laat de afvalligen niet verhoogd worden. Sela.**

De aanschouwing van Gods vreeselijke werking, zichtbaar in het verslaan van het groote en machtige leger der Assyriërs, roept voor hunne geloofsherinnering de vreeselijke dingen terug, die God weleer aan de Roode Zee en aan de Jordaan gedaan had. Daar had Hij de zee in het droge veranderd, en zij waren te voet door de rivier gegaan. Daar was Farao's paard en zijn ruiters in de zee verdronken als een steen in diepe wateren, en het bevrijde Israël had zich in God verblijd en zijn Verlosser met psalmen en reien geprezen.

Die gebeurtenis van Israëls verlossing uit Egypte was voor Israël de onvergetelijke. In Israëls gedenkböeken was zij met eeuwig, onuitwischaar schrift beschreven; Israëls zangers bezongen haar, hunne profeten wezen er op, de vaders vertelden het aan hunne kinderen, en het geloovig Israël zag er op terug en vertroostte of verblijdde zich er mede in bange of blijde dagen.

Daarom hooren wij den vromen zanger Israëls, na de wonderbare redding uit de hand der Assyriërs, alzoo spreken, en gansch Israël stemt met hem in.

Jehova, de Heere, hunne God, Die hen uit Egypte geleid heeft, en tot Wien zij, gelijk hunne vaders in Egypte, in de benauwdheid geroepen hebben, is nog Dezelfde, Hij is zijns verbonds gedachtig geweest, Hij heeft ze verhoord, Hij kende ze, dat zij zijn volk waren.

Hij heerscht eeuwiglijk; nu, gelijk toen, houden zijne oogen wacht over het heidendom, onverschillig of zij Assyriërs of Egyptenaren heeten. Het zijn afvalligen van Hem, den eenig waren God, daarom zullen zij, spijt hun macht en woeden, niet verhoogd worden, Hij zal hun en hunne goden vernederen tot de aarde toe.

Maar Israël is zijn volk, de snoer zijner erfenis, de eersteling zijner inkomsten, zijne eerstgeborene, het zal, hoe gering en gedrukt, verhoogd worden, het zal, hoe schuldig en onwaardig, door de ontfermingen zijns Gods verheerlijkt worden, Jehova heeft Jakob verkoren, en Israël liefgehad met eene eeuwige liefde en getrokken met goedertierenheid.

Breng nu dit alles over op de gemeente van Christus onder het N. T., want gij moogt het; Israëls God is in Christus de God van zijn volk door alle tijden. Verlichte de Heere onze oogen, opdat ook wij zijn daden mogen aanschouwen, in het geloof versterkt, Hem prijzen als den God, Die Zich wonderbaar maakt onder zijne heiligen, en Zich vreeselijk betoont aan allen, die Zion gram zijn, en 's Heeren erve van de aarde verdrijven willen.

Van Gods groote en heerlijke daden weleer aan zijn volk bewezen, gaat de dichter over tot

de vreeselijke dingen, die de Heere nu onlangs voor de oogen van Juda en Jeruzalem gewrocht heeft:

8. **Looft, gij volken! onzen God; en laat hooren de stem zijns roems.**
9. **Die onze zielen in het leven stelt, en niet toelaat, dat onze voet wankele.**
10. **Want Gij hebt ons beproefd, o God! Gij hebt ons gelouterd, gelijk men het zilver loutert;**
11. **Gij hadt ons in het net gebracht; Gij hadt eenen engen band om onze lendenen gelegd;**
12. **Gij hadt den mensch op ons hoofd doen rijden; wij waren in het vuur en in het water gekomen; maar Gij hebt ons uitgevoerd in eene overvloeiende verversching.**

Gelijk de dichter het eerste gedeelte begonnen is met de opwekking: Juicht Gode, gij gansche aarde, evenzo leidt hij het tweede gedeelte in met den toeroep: Looft, gij volken! onzen God. Hebben wij door die volken in de eerste plaats Israël te verstaan, dan zijn er toch de overige volken der gansche aarde niet van uitgesloten. Alle volken moeten de stem des lofs voor Israëls God doen hooren, want zijne daden zijn groot, en Israëls God heeft bewezen een Koning der gansche aarde te zijn. Wat Hij aan zijn volk doet, is eene openbaring van zijne heerlijkheid voor alle volken. Tot die stem des lofs moet Gods volk den eersten toon geven, opdat alle volken het hooren en met Israëls lof instemmen. Dat is het, wat de Heere nog wil, zijne gemeente moet voorgaan in verheffing zijns naams, en de wereld hoor', en volg' die zangen met Amen, Amen, na, Ps. 72:11.

Want de verlossingen Godes, zijnen volke bewezen, zijn onuitsprekelijk groot, onder geene woorden te brengen. De dichter worstelt dan ook als het ware met de taal om den nood en de uitredding te beschrijven; hij stapelt beeldspraak op beeldspraak.

Zij waren als dooden, zij hadden, zóó zwaar was de verdrukking hunner vijanden, het vonnis des doods alreede in zich, maar God stelde hunne zielen in het leven, Hij redde ze goddelijk wonderbaar.

Dreigde de vijand, hield hij hevig op hen aan, was hunne kracht klein, de Heere, hun God en Koning, Die hen vooring in den strijd, liet niet toe, dat hunne voet wankelen zou. Hij stelde hunne knieën en enkelen vast; de vijand is gevallen, maar zij zijn gerezen en staande gebleven, vs. 9.

Waren het menschen, de Assyriërs, die hen in dien nood brachten, en hen met algeheelen ondergang en overheersching bedreigden, de dichter en zijn volk zien er eene hoogere hand in, de hand van hun God, Die hen beproeft tot hunne loutering.

En die beproeving van hun geloof was geene lichte en spoedig voorbijgaande, integendeel, zij was gelijk aan de beproeving van het zilver, dat lang en aanhoudend aan de hitte des vuurs wordt overgegeven, opdat het gelouterd en gereinigd worde van alle vreemde bestanddeelen vs. 10.

De Heere heeft hen zwaar en wreed doen onderdrukken. Zij waren gevangen als in een net, verstrikt, zoodat er geene ontkoming voor hen was, de vijand had hen van alle zijden omzet, er was voor hunne zielen geen ontkoming. Een engen band had de Heere om hunne lendenen gelegd, dat is, hen beladen en gedrukt door zware lasten, alsof zij lastdieren waren, zoodat hun kracht verbroken en vergaan was; de lendenen zijn de zitplaats der kracht, Deut. 33:11; Ps. 69:24.

Aan de diepste vernedering en wreedste overheersching zijn zij onderworpen geweest: Gij hadt den mensch over ons hoofd doen rijden. Het hoofd is het sieraad, het edelste deel, waardoor 's menschen hoogheid en heerschappij wordt aangewezen, en hierover had de vijand

gereden als over een weg. Hij had Israëls macht en aanzien vernederd tot de aarde toe, en zegevierend, als waren zij slaven, over hen geheerscht. Wij waren, zoo spreken zij, in het vuur en in het water gekomen, in de grootste en bangste gevaren, om verteerd en verzwolgen te worden, maar Gij hebt ons uitgevoerd in eene overvloeiende verversching. De Heere had de kracht des vuurs voor hen uitgedoofd, en de wateren niet over hun hoofd doen gaan, hen ter goeder ure uitgevoerd, en dit met eene overvloeiende verversching, zoodat zij niet als ternauwernood, maar met ruimte en blijdschap, met vreugde en lof waren uitgevoerd.

Calvijn zegt op dit vs.: “de hoofdsom is, wanneer God de zijnen door tijdelijke straffen hard tuchtigt, zoo geeft Hij hun toch altijd een gelukkigen en vroolijken uitgang.” En de godvruchtige Arnd teekent erbij aan: “vele duizenden vrome Israëlieten onder het O.T. en vele duizenden Christenen onder het N.T. zijn uit zulke nooden naar het lichaam gered geworden, maar vele duizenden hebben hun leven moeten laten, welken God, de Almachtige, evenwel uitgevoerd en verkwikt heeft naar de ziel, gelijk de vrome martelaar Babylas gezegd heeft, toen men hem ter dood voerde: “zijt nu tevreden, mijne ziele, de Heere doet u goed.”

Gelijk overal in de Schrift, hebben wij ook in dezen psalm de drieheid van ellende, verlossing en dankbaarheid, en dit in de juiste orde; de dankbaarheid vinden wij, als het derde stuk, in het laatste gedeelte van vs. 13 tot het einde.

Na de vermelding van de groote en wonderbare daden des Heeren tot verlossing van zijn volk uit de hand hunner vijanden, is des dichters ziel vol van dank en bereid dien den Heere te betalen met de rijkste en uitgelezenste offeranden:

13. Ik zal met brandofferen in uw huis gaan; ik zal U mijne geloften betalen,

14. Die mijne lippen hebben geuit, en mijn mond heeft uitgesproken; als mij bange was.

15. Brandofferen van mergbeesten zal ik U offeren, met rookwerk van rammen; ik zal runderen met bokken bereiden. Sela.

Van hier af tot het einde spreekt de dichter steeds in den eersten persoon, telkens is het ik en mij. En toch denkt hij hierbij niet enkel aan zichzelf, maar zijn in dat ik alle godvruchtigen, alle ware Israëlieten ingesloten, want hij spreekt in den naam der gemeente Israëls, wier vertegenwoordiger hij is. Volgens vele uitleggers is koning Hiskia de dichter van dezen psalm, en is dit zoo, waarvoor veel grond is, dan spreekt de koning hier als het hoofd en de vertegenwoordiger van zijn volk.

Het is verklaarbaar, dat Hiskia, die ten dage der benauwdheid met gescheurde kleederen in het huis des Heeren ging (2 Kon. 19:1), nu ook aan den morgen der wonderbare verlossing des Heeren in zijn harte spreekt: “Ik zal met brandofferen, de offeranden der dankbaarheid, in het huis des Heeren gaan, ik zal mijne geloften betalen, die mijne lippen en mond hebben uitgesproken, als mij bange was. Hij heeft als Jakob te Bethel (Gen. 28:35) zich door geloften aan den Heere verbonden, en hij is bereid, ze ten volle te betalen.

Hoor, hoe hij vs. 15 de keur der uitgelezene offerdieren opnoemt: mergbeesten, de vetste en schoonste der kudde, met rookwerk van rammen, runderen en bokken. Mets mag aan zijne offeranden ontbreken, meer dan hij beloofd heeft, wil hij den Heere geven. En hier geeft niet alleen de hand maar veel meer het hart. Het zichtbare offer is de uitdrukking van de onzichtbare algeheele overgave en toewijding van zijne ziel aan den Heere, met den geurigen reuk zijner offeranden gaat de welriekende geur van zijn lof en dank tot den God zijner verlossing op.

Staande in de voorhoven des Heeren, te midden van het verlorene en verheugde volk Gods, zwijgt de dichter niet, alle gunstgenooten des Heeren moeten komen en hooren, wat de Heere aan zijne ziel gedaan heeft.

- 16. Komt, hoort toe, o allen gij, die God vreest, en ik zal vertellen, wat Hij aan mijne ziel gedaan heeft.**
- 17. Ik riep tot Hem met mijnen mond, en Hij werd verhoogd onder mijne tong.**
- 18. Had ik naar ongerechtigheid met mijn hart gezien, de Heere zou niet gehoord hebben.**
- 19. Maar zeker, God heeft gehoord; Hij heeft gemerkt op de stem mijns gebeds.**
- 20. Geloofd zij God, Die mijn gebed niet heeft afgewend, noch zijne goedertierenheid van mij.**

Wie ook maar eenigermate kennis heeft aan de ervaringen van onzen dichter, die zal zeggen: zoo dezen zwegen, zouden de steenen haast roepen. Het is zulk een ziel onmogelijk om van Gods daden te zwijgen, zij moet vertellen wat de Heere aan haar gedaan heeft, en dit allereerst aan degenen, die haar verstaan, bij wie haar taal weerklank vindt, aan allen die den Heere vreezen.

En wat heeft de dichter te vertellen? Wat anders dan de genadige, ongedachte en onmiddellijke verhooring van zijn gebed, bewezen in de wonderbare verlossing des Heeren, waarbij Hij in éenen nacht dat machtig leger der Assyriërs te niet gedaan had. Merk op hoe onmiddellijk de verhooring op zijn gebed gevolgd is: “ik riep tot Hem met mijn mond, en Hij werd verhoogd onder mijne tong.” Terwijl hij riep, en zijn mond tot den Heere bad, was reeds de lof tot verhooging des Heeren, Die zijn gebed hoorde, onder zijn tong bereid.

Niet altijd verhoort de Heere zijne kinderen zoo onmiddellijk, zoo haastelijk, maar bij onzen dichter was het zoo, en juist dat onmiddellijk verhooren, dat de Heere hem hoorde en zoo haastelijk, is hetgeen zijne ziele het meest vervult, en hiervan moet hij, tot eer zijns Gods en tot opwekking en aanmoediging van allen die den Heere vreezen, getuigen.

En die gebedsverhooring, zie vs. 18, was hem een bewijs en onderpand van een goed geweten voor God. Hij weet dat het offer en het gebed van den goddelooze den Heere een gruwel is, en Hij de zondaars, dat is, die in hunne zonden leven, niet hoort, maar door genade kon hij getuigen, niet naar de ongerechtigheid gezien te hebben, had hij dit gedaan, de Heere zou niet gehoord hebben. Wij verstaan den dichter, niet dat God hem om zijne verdiensten of deugden verhoord had, neen, genade alleen is er de oorzaak van, maar hij weet, dat de weg der ware vreeze Gods de van God verordende is, waarin de Heilige alleen verhooren kan.

Daarom eindigt hij ook met Gode alle eer en lof toe te brengen, Die zijne goedertierenheid, zijne genade in den Messias van hem niet afgewend, maar rijkelijk aan hem bewezen heeft.

Deze psalm behoort onder de keur- en lievelingspsalmen der kinderen Gods. Zij vinden er hunne ervaringen in terug, bovenal is hun dat: komt, hoort, o allen gij, die God vreest, zoo dierbaar en geliefd. Elke geredde ziel spreekt zoo, en kan niet nalaten Gods daden te verkondigen. Het is maar te betreuren, dat zij het niet meer doen, dat wij die taal uit den drang des harten niet meer hooren. Het is een getuigenis, dat er waar leven uit God is, wanneer de boodschappers van die goede tijding eene groote heirschare is, en men het in de kringen der godvruchtigen veel hoort: ik zal u vertellen, wat de Heere aan mijne ziele gedaan heeft.

Misschien herinneren wij ons die eerste levendige tijden, toen wij voor het eerst God in Christus tot onze redding vonden, en dat wonderbare leven Gods onze zielen doorstroomde, en wij niet zwijgen konden van Gods daden. Het is een zalig voorrecht, indien wij ons dit herinneren kunnen; maar dit mag ons niet genoeg zijn, wij hebben ons te veroordeelen en te verootmoedigen, dat wij het thans zoo weinig doen, dat onze mond zoo gesloten is, omdat ons hart zoo verre van den Heere is. En toch de ware Christen heeft er alle reden toe om van de genade zijns Gods te getuigen. Hij is uit zulk een grooten nood en dood door Christus verlost, God heeft hem uit genade gered en verhoord, en hem wacht zulk een groot heil, zulk eene

heerlijke, onverderfelijke, onbevlekkelijke erfenis. Geeft dan, kinderen Gods, 's Heeren naam de eere en getuigt van zijne daden, die Hij aan uwe zielen gedaan heeft.

PSALM 67

Een oogstlied en een zendingslied.

1. Een psalm, een lied, voor den opperzangmeester, op de Neginôth.

Onze psalm is een van Israëls tempelzangen, die op de Neginôth, dat is onder begeleiding van snarenspeel, gezongen werden. Het is, blijkens vs. 7, een oogstlied, en als zoodanig verwant aan psalm 65. Maar een oogstlied, dat tegelijk een zendingslied is, een lied waarin het godvruchtig Israël zijne verwachting en verlangen uitspreekt naar een beteren en voortreffelijker oogst: de toebrenging der volken, der Heidenen tot de kennis en den dienst van den God van Israël.

Beide, de oogst der aarde en de oogst van het koninkrijk Gods, bepaald onder de Heidenen, worden door den dichter in verband gebracht, en wel aldus, dat de eerste een teeken en onderpand is van den laatste. De heilige zanger, die hier in naam van zijn volk spreekt, ziet in den overvloedigen oogst des lands een bewijs van de gunst, waarmede God zijn erfvolk en land bezoekt, en dit, opdat de Heidenen hierdoor zouden gebracht worden tot erkenning van den God van Israël.

Dit is geheel in overeenstemming met het oogmerk Gods in de uitverkiezing en verheffing van Israël tot zijn openbaringsvolk, gelijk God tot Abraham sprak: en in uw zaad zullen gezegend worden alle volken der aarde. De Heere legt op Israël zijne heerlijkheid en glans, opdat het licht Israëls den Heidenen in de oogen strale. Zie Jes. 2:2, 3.

Daarom begint deze psalm met de gebeds-echo des volks op den priesterzegen. Num. 6:23-26:

2. God zij ons genadig en zegene ons; Hij doe zijn aanschijn aan ons lichten. Sela.

Dit begin van den psalm verplaatst ons in de voorhoven des heiligdoms, de gemeente Israëls wacht op den priester, die den naam des Drieëenigen op haar moet leggen, en spreken: “De Heere zegene u, en behoede u! De Heere doe zijn aangezicht over u lichten, en zij u genadig! De Heere verheffe zijn aangezicht over u, en geve u vrede!”

Die priesterlijke zegen was de samenvatting, de volheid van den tot driemaal herhaalden naam des Heeren voor zijn volk. Die zegen hield alles in, wat Israël van zijn God voor tijd en eeuwigheid mocht verwachten, het was Israëls geloofsgrond en bron, die het zich in het gebed mocht toeëigenen, waaruit het al zijn levenskracht, troost en blijdschap putten kon.

Daarom eigent het geloovig en heilverbeidend Israël zich ook dien zegen toe, en geeft het zijn geloofs- en gebeds-echo op dien zegen in de woorden vs. 2 van onzen psalm.

Het woord “Sela” wijst aan, dat de muziek invalt, en de gemeente vervolgt:

3. Opdat men op de aarde uw weg kenne, onder alle Heidenen uw heil.

4. De volken zullen U, o God! loven, de volken, al te maal, zullen U loven.

5. De natiën zullen zich verblijden en juichen, om dat Gij de volken zult richten in rechtmatigheid; en de natiën op de aarde, die zult Gij leiden. Sela.

Vs. 3 geeft al aanstonds het oogmerk aan waarom 's Heeren gemeente zoo ernstig begeert, dat de Heere de volheid van zijn zegen over haar uitgiete, het is, opdat de volken, de Heidenen uit hetgeen God aan Israël doet zijn weg leeren kennen. Het licht Israëls moet de blinde oogen der volken, die in de duisternis der zonde en der afgoderij wandelen, verlichten. Gods weg is hier de heilsweg tot zaligheid van zondaren, daarom wordt het woord weg in het tweede lid van vs. 3 verwisseld met uw heil. Het is het heil in den Messias, Die een licht zou zijn tot

verlichting der Heidenen en tot heerlijkheid van zijn volk Israël.

En dit verlangen der Oud-testamentische kerk naar de toebrengring der Heidenen is sterk, en hare verwachting zeker, vs. 4. Reeds ziet zij de volken, geen enkel volk uitgezonderd; altemaal, toekomen tot Zion, en hoort zij hen den God Israëls loven en prijzen. Zij hebben hunne valsche goden weggeworpen, zij gedenken hunne namen niet meer, zij eeren met mond en hart Israëls God. Zie Ps. 87 en Jes. 60.

Israël en de volken, hoe ongeloofelijk het ook schijne, zullen onder éénen Koning verzameld, onder éénen Schepter dienen en geleid worden, en dit niet gedwongen maar met verheuging en blijdschap vs. 5. De Messias, Israëls Koning, Die gegeven is tot een Hoofd en Gebieder der volken, zal de Heidenen richten, dat is, over hen heerschen in rechtmatigheid, niet richten in den zin van oordeelen of veroordeelen, maar zooals het verklaard wordt in het laatste lid van het vers de natiën op aarde, die zult Gij leiden, leiden als een herder zijne schapen, zie Ps. 72:11—14; Jes. 11:4; Zach. 9:9.

Weder valt de muziek in, zooals het “Sela” vs. 5 aanwijst, en de gemeente herhaalt:

- 6. De volken zullen U, o God! loven; de volken, al te maal, zullen U loven.**
- 7. De aarde geeft haar gewas; God, onze God, zal ons zegenen.**
- 8. God zal ons zegenen; en alle einden der aarde zullen Hem vreezen.**

Ten tweeden male spreekt de gemeente in vs. 6 haar vertrouwen en verlangen uit, dat alle volken Israëls God zullen loven; die herhaling getuigt van de vastheid van haar vertrouwen en het ernstige van haar verlangen.

En wat is de grond van dit vaste vertrouwen en ernstig verlangen? “De aarde geeft haar gewas; God, onze God, zal ons zegenen.” De oogst in de natuur is een beeld en onderpand van den oogst in de genade in het koninkrijk Gods. Bij alle verscheidenheid tusschen het rijk der natuur en het rijk der genade is er evenwel een opmerkelijke éénheid tusschen die beiden. Één zijn ze in oorsprong; God de Almachtige, de Schepper van hemel en aarde, de Vader van den Heere Jezus Christus, is ook de Herschepper in het rijk der genade. Één in beider voortbestaan; dezelfde almachtige kracht Gods, waardoor hemel en aarde en alle dingen onderhouden en geregeerd worden, onderhoudt en regeert ook de gemeente des Zoons, en voert haar tot hare eindelijke volmaking. Wat het zaad is in de natuur voor de wording van boom en plant, dat is het levend Woord Gods voor de wording van ’s Heeren gemeente. Denk aan ’s Heilands gelijkenissen van den zaaier en het zaad, dat een mensch in de aarde wierp.

Maar vooral voor Israël was de oogst van het beloofde land, van Palestina, een beeld en onderpand der geestelijke zegeningen in den Messias, van ’s Heeren SPRUITE; Jes. 4:2, “Te dien dage zal des Heeren SPRUITE zijn tot sieraad en tot heerlijkheid, en de vrucht der aarde tot voortreffelijkheid en tot versiering dengenen, die het ontkomen zullen in Israël,” en hoofdst. 45:8, “Drupt, gij hemelen! van bovenaf, en dat de wolken vloeien van gerechtigheid; en de aarde opene zich, en dat allerlei heil uitwasse, en gerechtigheid te zamen uitspruite: Ik, de Heere, heb ze geschapen.” Terwille dier éénheid van de zegeningen in de natuur en in de genade is dan ook op Israëls oogstfeest, het Pinksterfeest, het groote oogstfeest der Heidenen aangevangen.

Zoo is dan deze psalm een oogstlied, maar tegelijk een Oudtestamentisch zendingslied, dat van Israëls verwachting in den Messias getuigt en van zijn verlangen naar de volkomenheid van de heerschappij van den Messias over alle volken. Wij vinden hier niets van die hoogmoedige bekrompenheid en uitsluitingsgeest van het latere Jodendom, zooals wij die in de dagen van onzen Heere bij dit volk aantreffen.

Het Israël van het O.T. kan ons, Christenen, die zondaren uit de Heidenen zijn, beschamen, hoe overtreft hunne liefde en verlangen naar de toebrenging der Heidenen de onze.

Verwekke Israël ons tot jaloerschheid, en zij het ook onze verwachting en ons verlangen: God zal ons zegenen; en alle einden der aarde zullen Hem vreezen.

PSALM 68

Eene profetie van de verhooging van Christus.

1. Een psalm, een lied van David, voor den opperzangmeester.

Deze psalm behoort tot de schoonste voortbrengselen van Israëls heilige poëzy. Hij bevat de rijkste en verhevenste gedachten in uitgelezene woorden en uitgezochte taalvormen uitgesproken. Wij vinden er in het Hebr. 13 woorden in, die nergens elders voorkomen, en al de verschillende Godsnamen: Jehova, Adonai, Elohim, El Schaddai en Jah.

Maar dit schoone en eenige maakt dezen psalm ook tot den moeilijkste voor de taalkundigen en uitleggers, die er hunne krachten aan beproeven kunnen.

Volgens het opschrift is hij van den koninklijken zanger David, ontsprongen aan zijne snaren bij gelegenheid van het opbrengen van de ark des verbonds naar Zion, of, zooals anderen willen, bij haar afvoeren van dien gewijden berg naar den strijd tegen Davids machtige vijanden.

Het eerste gevoelen is het algemeen aangenomene onder de uitleggers, met dit verschil, dat sommigen denken aan de opvoering der ark naar Zion, nadat David den burcht Zion op de Jebusieten veroverd had (2 Sam. 6), en anderen aan het wederbrengen der ark, na de overwinningen in den krijg tegen de Ammonieten en Syriërs (2 Sam. 10).

Wij behoeven hierin niet te beslissen, de inhoud van den psalm past op beide gelegenheden, evenwel naar ons oordeel op de eerste, de opvoering der ark (2 Sam. 6,) het naast.

Het is een zegezing, een overwinningslied, waarin Jehova als de overwinnaar der wereld bezongen wordt, de arke des verbonds is hierbij het zichtbare teeken van zijne macht en ontferming voor en over zijn volk.

De aanhef spreekt al aanstonds den inhoud en geest van dit lied uit.

2. **God zal opstaan; zijne vijanden zullen verstrooid worden, en zijne haters zullen van zijn aangezicht vlieden.**
3. **Gij zult hen verdrijven, gelijk rook verdreven wordt; gelijk was voor het vuur smelt, zullen de goddeloozen vergaan van Gods aangezicht.**
4. **Maar de rechtvaardigen zullen zich verblijden; zij zullen van vreugde opspringen voor Gods aangezicht, en van blijdschap vroolijk zijn.**

Gelijk de vorige psalm begint met den priesterlijken zegen (Num. 6:24 — 27) zoo vangt deze aan met de woorden, uitgesproken door de priesters, als zij, bij het verreizen van het leger der kinderen Israëls in de woestijn, de ark des Verbonds opnamen (Num. 10:35).

De ark des Verbonds was als de troon, waarop de Heere onder zijn volk zetelde, het was alzoo het zichtbare teeken van zijne tegenwoordigheid als hun Koning, Aanvoerder en Overwinnaar.

Het “God zal opstaan,” wanneer de Ark werd opgenomen en Israël voorging op den weg, of aan de spits des legers tegenover den vijand gesteld werd, sprak uit op Wien Israël zijn vertrouwen stelde, in Wiens naam zij streden en alleen de overwinning verwachtten, zie dit in het tweede lid van vs. 2.

In vs. 3 wordt dit in beeldspraak voorgesteld en verklaard. Die vijanden en haters, hoe stout en machtig, hoe trotsch en overmoedig ook, zijn gelijk als rook, die zoo licht en zwak is, dat zij door den wind verdreven wordt, en mogen zij ook zoo hard zijn als was, zij zullen, gelijk

was voor het vuur smelt, voor het toornvuur Gods smelten en vergaan.

Hoe nietig en ijdel is dan het vermogen van de vijanden des Heeren, hoe weinig heeft dan de gemeente Gods van hen te duchten, als de Heere opstaat tot den strijd en de Koning zelf aan de spitse is getreden. Hoe menigmaal heeft Israël dit ondervonden, maar niet minder de Kerk van het N.T. in de dagen harer vervolging.

De Hugenooten in Frankrijk, de Puriteinen in Schotland en Engeland, en laat mij er bijvoegen de Afgescheidenen in Nederland hebben onder vervolging en verdrukking deze verzen o zoo menigmaal aangeheven. Zij hebben er kracht en moed uit verkregen, en vaak de ongedachte en wonderbare vervulling ervan aanschouwd.

Maar dan ook Avas het bij hen gelijk er in vs. 4 staat, vreugde en blijdschap voor Gods aangezicht tot opspringens toe. Men lette op de tegenstelling in vs. 3 en 4. De goddeloozen smelten en vergaan van Gods aangezicht vs. 3, en daarentegen, de rechtvaardigen verblijden zich en springen op van vreugde voor Gods aangezicht,. Het vuur van Gods toorn doet de goddeloozen smelten van het aangezicht Gods henen weg, maar de rechtvaardigen behouden hun plaats voor Gods aangezicht, het vuur der liefde Gods verteert hen niet, integendeel het verkwikt, verheugt, verblijdt hen. Het is eene vreeselijke profetie van het eindoordeel dat allen, die Christus niet liefhebben, en zijne gemeente gram zijn, er nog tijdig voor beven.

Maar laat ons ook bedenken, dat het ijdel en vruchteloos is met Israël te zeggen: “God zal opstaan, zijne vijanden zullen verstrooid worden,” indien wij het niet doen in waar vertrouwen op den Heere alleen, en in de zekere wetenschap dat wij om ’s Heeren wil vervolgd worden en wij voor den naam en de zaak des Heeren strijden.

De Israëlieten in Sauls dagen namen ook de ark mede in den strijd tegen de Filistijnen, en de zonen van Eli hadden zeker ook gezegd: “God zal opstaan,” toen zij de ark opnamen, en wij weten met welke jammerlijke uitkomst, Israël werd geslagen, Eli’s zonen vielen in den strijd, en de ark Gods werd door de Filistijnen genomen. Israël verwachtte de hulp van de ark, en niet van den Heere, het had aan het uiterlijke teeken genoeg, zag niet in ootmoedig vertrouwen op naar Hem, Die boven die ark troonde. Evenzoo zijn voor ons de beste genademiddelen, het Woord en de Sacramenten ijdel en onnut, indien wij ze niet in waar geloof gebruiken, ons vertrouwen op die middelen stellen, en niet Hem er in zoeken, Die de waarheid en de kracht dier middelen is.

Niet minder hebben wij, wanneer ons de menschen haten en vervolgen, te onderzoeken of het om ’s Heeren wille is, omdat wij zijn getuigenis willen bewaren. Is dit niet zoo, laat ons dan geen onheilig gebruik maken van dat: “God zal opstaan, zijne vijanden zullen verstrooid worden.” Wij bedriegen dan onszelven op de gevaarlijkste en schuldigste wijze, en God zal niet opstaan tot onze verlossing. Maar is het om ’s Heeren wille, dat men ons vervolgt, zijn het vijanden Gods die ons haten, dan mogen wij als Israël de hulpe van onzen Koning inroepen en verwachten, en Hij zal zijne vijanden verdelgen, en ons in Hem van vreugde voor zijn aangezicht doen opspringen.

Wij herinneren ons vs. 2 — 4; de priesters hebben onder het uitspreken der woorden: “God zal opstaan, zijne vijanden zullen verstrooid worden,” de ark Gods opgenomen, en staan gereed om in vertrouwen op Israëls Aanvoerder, Jehova, aan de spits des volks voor te gaan.

Nu heft, terwijl de muziek hare Godgewijde tonen doet hooren, een zangkoor aldus aan:

5. Zingt Gode; psalmzingt zijnen naam; hoogt de wegen voor Dien, Die in de vlakke velden rijdt, omdat zijn naam is Heere; en springt op van vreugde voor zijn aangezicht.

De weg, dien Israëls God gaat, voert door de vlakke velden, daarom moet zijn volk voor

Hem als Israëls Koning een heirbaan opwerpen, omdat Hij de Allerhoogste is, want zijn naam is Heere.

Het Hebr. woord door vlakke velden vertaald, beteekent in het gemeen elke vlakke, in het bijzonder een woestijnvlakte met hare zandsteppen, en waarin geene gebaande wegen zijn. Allernaast hebben wij hier te denken aan de woestijn, waardoor God zijn volk veertig jaren geleid had, zie vs. 8—11.

In die dorre en onvruchtbare woestenij, die Israël noch spijs noch drank aanbood, hadden zij de wonderbare leiding en onderhouding des Heeren genoten. Hij, hun almachtige en getrouwe Leidsman, had er hen veilig doorgeleid en gebracht tot een land vloeiende van melk en honig.

Aan die leiding Gods door de vlakke woestijnvelden had Israël te gedenken, zij was een onderpand van hetgeen de Heere in elken nood en in elk gevaar voor hen wezen wilde. Dien God moeten zij zingen, zijn naam in psalmen verheffen, en tot opspringens voor zijn aangezicht vroolijk zijn.

Het is hoogtijdsfeest in Israël, hun Koning is in aantocht, Hij komt, zij hebben Hem den weg door de woestijn te bereiden. Wij hebben hier dezelfde beeldspraak als Jes. 40:3, waar de stem van den heraut roept: “Bereidt den weg des Heeren, maakt recht in de wildernis een baan voor onzen God;” Israël moet de wegen verhoogen voor Dien, Die door de vlakke velden rijdt.

Een eereheirbaan moeten zij voor hun Koning aanleggen en effenen, ten bewijze hoe zij naar zijne komst verlangen, Hem als hun Koning eeren, zich aan Hem toevertrouwen en met blijdschap dienen en volgen willen, al gaat zijn weg ook door woestenijen heen.

Gods kinderen verstaan deze heilige beeldspraak, wat het beteekent de wegen voor den Heere te verhoogen, wanneer Hij hun voorgaat en door de woestijnvlakte van druk en lijden, nood en verdrukking leidt. Het beteekent: met diep verootmoedigde en geloovige harten zich aan den Heere te onderwerpen, Hem in zijne wijsheid en trouw te verheerlijken, Hem te volgen, wetende dat Hij hen door de woestijn naar het land der ruste voert. Dan worden in het hart de zandsteppen en hoogten van eigen wijsheid, wil en kracht vernederd en de diepten van moedeloosheid, murmureering en wantrouwen gedempt, en het aldus door en voor den Heere bereide hart springt op van vreugde in God, omdat zijn naam Heere is, de onveranderlijke en getrouwe Verbonds-God.

De Heere bevestigt dan zijn woord:

6. Hij is een Vader der weezen, en een Rechter der weduwen; God, in de woonstede zijner heiligheid.

Is dit eene belofte voor hen die in den eigenlijken zin weezen en weduwen zijn, zie Deut. 10:18, Ps. 146:9, de wees en weduwe zijn hier tegelijk het beeld van alle zwakken, verlatenen, ellendigen en onderdrukten. Voor die allen is Hij een liefhebbend en getrouw Vader, een rechtvaardig en machtig Rechter, altijd tot hunne hulp, bescherming en verlossing gereed, Israël had dit in Egypte en in de woestijn ondervonden, daarom kon Mozes, Deut. 32:6, getuigen: “Is Hij niet uw Vader, Die u verkregen, Die u gemaakt en u bevestigd heeft?”

Wel mocht Israël, Hozea 14:4, belijden: “Gij zijt onze God. Immers zal een weeze bij U ontferming vinden.” Hoeveel troost en sterkte hebben weezen en weduwen met alle verlatenen en noodduftigen uit deze belofte geput, hoe getrouw en waarachtig vervult de Heere haar. Verlaat u er op, wees en weduwe, nog is onze God in Christus uw Vader en Rechter, Hij zal u niet begeven of verlaten, hoe eenzaam en verlaten uw weg wezen moge.

Want immers Hij is:

7. Een God, die de eenzamen zet in een huisgezin, uitvoert, die in boeien gevangen zijn; maar de afvalligen wonen in het dorre.

Ook de eenzamen, de onvruchtbaren gedenkt de Heere. Hij neemt haar smaad weg en zet ze in een huisgezin, Hij maakt ze tot blijde moeders van kinderen. Voor de vrouw in Israël, meer nog dan voor onze vrouwen, had deze belofte hooge waarde; denk aan een Hanna en zooveel andere vrouwen in Israël.

Maar ook in dit vs. hebben wij, gelijk in het vorige, nog aan andere eenzamen te denken. Ook de gemeente Gods heeft hare tijden van onvruchtbaarheid, zie hiervan Jes. 54, waar de Heere aan zijne eenzame en onvruchtbare gemeente belooft, dat hare kinderen meerder zullen zijn dan van de getrouwde.

En met de eenzamen gedenkt de Heere de gevangenen, Hij voert uit, die in boeien gevangen zijn. De gevangenen, de naar lichaam of ziel in kluisters gebonden, die het kostelijkste, de vrijheid, derven en gebogen zijn onder leed en druk, die voert Hij uit, Hij verbreekt hunne boeien, en stelt ze in de ruimte, zie hiervan Jes. 61:1—4. Zeker de gevangenen eens tyrans zullen ontkomen, want Hij heeft de machten en de overheden uitgetogen en in het openbaar ten toon gesteld, Hij heeft satan den kop vermorzeld.

Zulk een God is onze God, maar vergeten wij niet, Hij is dit alleen voor zijn volk, voor degenen die Hem met hun hart als Koning erkennen en op Hem hun vertrouwen stellen, ook de dichter wist dit, daarom zegt hij: maar de afvalligen wonen in het dorre. Dit is een woord van waarschuwing; de afvalligen zijn alle ongeloovigen, allen die afwijken van den Heere, die Hem niet erkennen en huldigen, zij wonen in het dorre, gelijk de ongeloovige Israëlieten die gevallen zijn in de woestijn, want op deze zinspeelt de dichter.

Dor, onvruchtbaar, woest en verlaten is hunne plaats, hun toestand, lot en weg, zij blijven eeuwig in dat schrikkelijk dorre, verstoken van het aangezicht des Heeren, zij sterven er den eeuwigen dood.

Maar het volk dat aan zijn God vasthoudt, dat de wegen voor Hem verhoogt, voert Hij door de vlakke velden der woestijn het eeuwig Kanaän der ruste in, waar de betere Ark des Verbonds, Jezus Christus, voor hen is ingegaan.

Het schijnt dat met vs. 8 eene tweede zangrei begint, die in verheven taal de wonderbare verlossing en leiding Gods met zijn volk bezingt, en aanvangt met de groote gebeurtenis, waarbij de grond van Israëls geschiedenis gelegd werd, de majestueuse nederdaling van Jehova op den Sinaï en het voeren van zijn volk door de woestijn.

8. O God! toen Gij voor het aangezicht uws volks uittoogt, toen Gij daarhenen tradt in de woestijn; Sela.

9. Daverde de aarde, ook dropen de hemelen voor Gods aanschijn; zelfs deze Sinaï, voor het aanschijn Gods, des Gods van Israël.

Het is niet voor de eerste maal, dat een heilige zanger Israëls zoo de historie van zijn volk bezingt, reeds had hij een voorgangster in de profetesse Debora, die in haar schoone lied, Richt. 5, den God Israëls psalmzingt voor de overwinning op het machtige leger der Kanaänieten koning Jabin en zijn krijgsoverste Sisera.

Verzen 8 en 9 zijn bijna woordelijk ontleend aan Debora's lied, Richt. 5:4, 5, en Debora's woorden hebben op hunne beurt de oorspronkelijke woorden van Mozes, Deut. 33:2, ten grondslag. Wij zien hieruit dat niet slechts de gebeurtenis van Israëls uittocht uit Egypte en van de verschijning Gods op Sinaï onder de nageslachten in levendige herinnering bleef, maar dat ook de woorden, waarin Mozes en Debora die daden Gods bezongen hadden, na eeuwen nog

bekend waren, en bewaard werden.

Verheven, vol van majesteit, is de voorstelling van het nederdalen van Jehova, om als de Koning Israëls Zich aan het hoofd van zijn volk te stellen.

Jehova is van zijnen troon opgestaan, en gaat uit van zijne plaatse. De hemelen, de wolken, waarop Hij nederkomt, als op zijn wagen, druipen, het geluid zijns donders is rondom Hem, en zijn bliksemen verlichten de wereld. De aarde davert van het gedreun zijner voeten als Hij voor het aangezicht zijns volks uitgaat, en voor hen treedt door de woestijn, zelfs de Sinaï, dat hechte granietgebergte, beeft.

Dit is geene dichterlijke voorstelling, maar historie, geheel in overeenstemming met het verhaal van Mozes, Exod. 20:16 — 18. Donderen en bliksemen, en een zware wolk zijn er op den berg, en het geluid van eene zeer sterke bazuin wordt gehoord, zoodat al het volk, dat in het leger was, verschrikte. De gansche berg Sinaï beefde zeer, als de Heere op denzelfde nederkwam in vuur.

Jehova komt tot Israël, dat Hij door een hooge en sterke arm uit Egypte gevoerd heeft, om het tot zijn volk en eigendom aan te nemen, zijne wetten te geven, en het door de woestijn te voeren naar het erfland hunner vaderen.

Een buitengewone openbaring en verschijning Gods, zooals Israël die behoefde, is de aanvang, de grondslag van Israëls geschiedenis en volksbestaan, het is hun geboorte-ure. Die onvergetelijke gebeurtenis blijft dan ook door alle eeuwen heen de grond des geloofs en de roem der hope van Israël. Mozes herinnert er het volk aan, Deut. 5 en 33; Israëls dichters ontleenen er de schoonste stof aan voor hunne zangen, en geen der profeten of hij wijst er op terug.

Die gebeurtenis, zoo groot, wordt dan ook maar door een eenige gebeurtenis overtroffen: de verschijning van Gods Zoon in het vleesch, Hebr. 12 :18—29.

Was de verschijning Gods op Sinaï vreeselijk, de Heere is niet verschenen om zijn volk te verderven, maar te behouden en te zegenen:

10. Gij hebt zeer milden regen doen druipen, o God! en Gij hebt uwe erfenis gesterkt, als zij mat was geworden.

11. Uwe hoop woonde daarin; Gij bereiddet ze door uw goedheid voor den ellendige, o God!

Van eigenlijk regenen in de woestijn lezen wij niet. De dichter zinspeelt of op het manna-regenen, of op al de zegeningen, die de Heere zoo mild en overvloedig als een regen over zijn volk, zijn erfdeel, uitgestort heeft.

Israël is Jehova's erfdeel en lot, Hij onderhoudt het, en verkwikt het wanneer het krank, afgemat en machteloos is. Hoe teeder is Jehova's liefde en zorg voor zijn volk, zelfs dan, als zij zich door hunne eigene zonden zoo machteloos en krank gemaakt hebben, verkwikt en sterkt Hij hen.

Maar Israël is ook 's Heeren kudde en Hij is hun Herder. "Uw hoop woonde daarin," zingt de dichter. Het Hebr. woord hier en Ps. 74:19 door "hoop" vertaald, beteekent eigenlijk het "levende," het "gedierte," en dit overgebracht op Israëls betrekking tot Jehova, zijn zij des Heeren "kudde." Aan het denkbeeld "kudde" is zwakheid, ellende en afhankelijkheid verbonden, daarom wordt in het tweede lid van het vers die kudde "de ellendige" genoemd, evenzoo in Ps. 74:19 "vergeet den hoop, de kudde, uwer ellendigen niet."

's Heeren volk woonde als een zwakke behoeftige, arme kudde in de woestijn, waar noch voedsel noch drank voor hen was, en waar roofgierige vijanden hen van alle zijden omringden

en belaagden. En toch bereidde 's Heeren goedheid hun in de woestijn eene veilige legerplaats en overvloed, en voerde Hij zijn volk door de hand van Mozes en Aaron naar de erve hunner ruste.

Israël in de woestijn is het voorbeeld van de “kleine kudde,” van de strijdende kerk, tot wie de Heiland gesproken heeft: “Vreest niet, gij klein kuddeken! want het is uws Vaders welbehagen, ulieden het koninkrijk te geven.” En nog na eeuwen zingt Jezus' gemeente met de kerk van het Oude Testament:

Uw hoop, uw kudde woonde daar;
Uit vrije goedheid waart Gij haar
Een vriendelijk beschermer;
En hebt ellendigen dat land
Bereid door uwe sterke hand,
O Israëls Ontfermer!

Wat de Heere naar vs. 8—11 voor zijne kudde geweest is, beschrijft de dichter nader in vs. 12—15, bovenal de glorierijke overwinning op Israëls vijanden en de heilvolle omkeering hierdoor teweeggebracht.

12. De Heere gaf te spreken; der boodschappers van goede tijdingen was eene groote heirschare.

13. De koningen der heirscharen vloten weg; zij vloten weg; en zij, die te huis bleef, deelde den roof uit.

Van het “woord”, van het “spreken” des Heeren gaat, zoo hier als overal, alles uit; zie vs. 34 “Hij geeft zijne stem, eene stem der sterkte,” en Jes. 30:30 “En de Heere zal zijne heerlijke stem doen hooren, en de neder lating zijns arms doen zien met grimmigheid van toorn.”

Heeft de Heere lang gezwegen, zijn de vijanden, omdat Hij stille was en zweeg, stouthartig geworden, en hebben zij geroepen: ha, ha! de eeuwige heuvelen zijn onze! en heeft de kleine en geplaagde kudde klagend gevraagd: “houdt zijne goedertierenheid in eeuwigheid op?” de Heere, zal haar nochtans haastelijk recht doen, Hij is opgestaan uit zijne plaatse, Hij geeft zijne stem met macht, Hij doet een oordeel hooren, en van zijn schelden, zie vs. 12, “vloten de koningen der heirscharen weg.”

Wat Israël niet vermocht, heeft de Heere door den donder van zijn machtwoord gedaan. Dat de dichter bij herhaling zegt: zij vloten weg, wijst op het plotselinge en volkomene der overwinning.

En het gevolg hiervan is: “der boodschappers van goede tijdingen was eene groote heirschare.” Israël heeft niets te doen gehad, hun God en Koning heeft alleen overwonnen, en zij hebben slechts het heil te verkondigen. Die boodschappers van goede tijdingen, eigenlijk staat er boodschapsters, zijn Israëls vrouwen en dochters, die de overwinnaars tegemoet trekken en in de reien lofzingen. Denk aan Mirjam, aan Jeftha's dochter en aan de vrouwen, die David in hare lofzangen zijne tienduizenden gaven.

Meer dan dit, “en zij, die te huis bleef, deelde den roof uit.” Kostelijke kleederen en sieradiën, die de vijanden in hunne vlucht hebben achtergelaten of aan hen ontnomen zijn, worden het deel der vrouwen, die te huis gebleven zijn. Hoe kostbaar en rijk zulk een buit was, zien wij Richt. 8:21 — 26, en hoe begeerig de vrouwen er naar waren, teekent ons Debora in haar zang, Richt. 5:28-30.

Die overwinning des Heeren door zijn woord, zij kan een voorbeeld genoemd worden van de overwinning door Christus op zijne vijanden behaald. Die groote heirschare van goede

boodschappers teekenen ons dan de apostelen en predikers van het heil in Christus; die rijke buit doet ons denken aan den veel treffelijker buit behaald op het Heidendom, aan de velen; die uit dat Heidendom door de prediking des Evangelies der gemeente des Heeren zijn toegevalen en haar tot sieraden geworden zijn.

En die verlossing des Heeren gaat in hare uitkomsten alle gedachten te boven:

14. Al laagst gijlieden tusschen twee reien van steenen, zoo zult gij toch worden als vleugelen eener duive, overdekt met zilver, en welker vederen zijn met uitgegraven geluwen goud.

15. Als de Almachtige de koningen daarin verstrooide, werd zij sneeuwwit als op Zalmon.

Vs. 14 behoort niet tot de duidelijkste Schriftuurplaatsen. De reden hiervan ligt in de minder zekere beteekenis van het Hebr. woord dat onze overzetters hier door “twee reien van steenen” en Ezech. 40:43 door “haardsteenen” vertaald hebben, en dat zij Richt. 5:16 voor “stallingen” en Gen. 49:14 voor “twee pakken” hebben overgebracht. Behoudt men nu de eerste vertaling dan hebben wij hier de voorstelling van Israëls zware en vernederende dienstbaarheid in Egypte, toen het in de tichelovens moest arbeiden, en daar zwart, berookt en besmookt nederlag; maar verkiest men de tweede vertaling, dan duidt het juist een tegenovergestelden toestand van vrede, rust en genot aan, dat het volk nederligt als een kudde, die veilig en verkwikkelijk tusschen de stallingen, de afschutselen der herders ligt.

Wij verkiezen met onze vertalers en kantteekenaars de eerste beteekenis, en denken hier aan Israëls slavernij in Egypte, toen het daar zoo diep vernederd en hopeloos ter nederlag, en dit wel om de tegenstelling in het tweede lid van dit vers, waarin uitgesproken wordt, dat Israëls toestand en staat, door den Heere wonderdadig gered, gelijk zou worden aan een duif wier vleugelvederen, beschenen door de zon, schitteren en lichten als van zilver en het beste en glansrijkste goud. Israël is Jehova's duive Ps. 74:19; Hosea 11:11, die schitteren en blinken zou van kostbaar zilver en goud. De Heere zou zijn volk met zijn heil bekleeden, met priesterlijk sieraad van zijne uitnemende genade zou hij zijn vernederd en ellendig volk uitdossen, opdat het in zijn oog en in de oogen der volken weer blinken en schitteren zou.

Vs. 15 heeft, evenals vs. 14, den uitleggers nogal moeite gebaard. De moeielijkheid zit hierin: de Zalmon, gelegen in het gebied van Ephraïm, is een donkere, duistere, met een woud bedekte berg, in geen opzicht een sneeuwgebergte, dat gelijk de hooger gelegene Hermon, zijn wit-glanzenden top omhoog verheft. Hoe kan nu de dichter zeggen, dat het land Israëls sneeuwwit als op Zalmon werd, toen de Almachtige de koningen daarin verstrooide?

Men heeft dit bezwaar zoeken weg te nemen, door het aldus te verklaren: “Toen de koningen en hunne legers vloden, vluchtten zij over den berg Zalmon, en wierpen in hun vlucht hunne wapenen en kleederen weg, en dat in zulk eene menigte, alsof het op den Zalmon sneeuwde.

Deze verklaring komt ons te gezocht voor, terwijl de tegenstelling, die wij ook in vs. 14 hebben, er bij verloren gaat. Ons dunkt, dat de vertaling van Luther meer aannemelijk is. Luther houdt het woord Zalmon niet voor een eigenaam, maar voor een gemeen zelfstandig naamwoord, dat donkerheid, duisternis beteekent, en vertaalt: “zoo werd het licht, waar het donker is.” Bij die vertaling of verklaring wordt de tegenstelling behouden. De daad Gods, waardoor die machtige en gevreesde koningen en hunne heirscharen vloden, was eene verlossing zoo groot en wonderbaar gelijk of de duisterste nacht op eenmaal in «en helderen en lichtenden dag herschape werd.

Dit is naar ons oordeel de gedachte des dichters, en hiermede vergenoegen wij ons, ook als ons in zijn beeldspraak overblijft, wat zeker voor zijn tijdgenooten niet duister en moeilijk te verstaan was.

Zoo verheft de gemeente van het Oude Testament in wonderschoone woorden en gedachten de groote en wonderbare daden des Heeren, en de gemeente van het Nieuwe Testament, ook als zij die beeldspraak niet in alles verstaat, vindt er toch ook haar innigste gevoelens in uitgesproken, haar hoop, haar verlangen, haar lof en dank voor de veel heerlijker daden en verlossingen Godes door Jezus Christus, haar Koning en Heer.

Met het oog op den inhoud van vs. 16 — 19 mogen wij aannemen, dat de priesters met de ark gekomen zijn op den berg Zion. Jehova, de overste Leidsman van zijn volk, keert als de triumfeerende Koning, nadat Hij al zijne vijanden overwonnen heeft, weder tot zijne ruste, en herneemt zijne plaats in het midden zijns volks.

Die plaatse, door Hem verkoren, is de geheiligde berg Zion. Nederig en gering is Zion vergeleken bij de overige bergen van Palestina, en niet het minst bij het trotsche Basangebergte. Maar juist die tegenstelling tusschen de natuurlijke gesteldheid van Zion en Basan geeft den dichter aanleiding om de vrijmacht Gods op het klaarst te doen uitblinken, als Hij dien nederigen en geringen berg boven den trotschen Basan verkiest.

16. De berg Basan is een berg Gods; de berg Basan is een bultige berg.

17. Waarom springt gij op, gij bultige bergen? Dezen berg heeft God begeerd tot zijne woning; ook zal er de Heere wonen in eeuwigheid.

De Basan, gelegen in het Noordelijk gedeelte van Palestina, aan gene zijde van den Jordaan, is eigenlijk eene voortzetting van den Anti-Libanon. Het is naar zijne gesteldheid een vulkanisch gebergte, met hooge hoofden of toppen, doorsneden van dalen en diepten, en daarom buitengewoon vruchtbaar, uitgelezen tot weide-plaats voor groot en klein vee, runderen en schapen. Zijn voormalige beheerscher was de machtige koning Og, wiens gebied Mozes, nadat hij hem overwonnen had, aan den halven stam van Manasse had toegewezen, omdat zij veel vee hadden, Deut. 3:13.

Deze berg kon om al het genoemde een “berg Gods” geheeten worden, evenals Ninevé vanwege haar grootte een “stad Gods” genoemd wordt, Jona 3:3.

Wat wonder, dat dit schoone en trotsche gebergte, afgunstig op de eere, die Jehova aan het geringe Zion gaf, om het te begeeren tot zijn woning, nijdig en roofgierig opsprong om aan Zion die eere te betwisten en ware het mogelijk te ontrooven.

Maar de dichter vreest de afgunst en den nijd van het overmoedige Basan niet, hij weet: “dezen berg heeft God begeerd tot zijne woning; ook zal er de Heere wonen tot in eeuwigheid.”

Zion heeft zichzelf niet verkoren, de Heere heeft het hoogst-vrijmachtig en genadig begeerd tot zijne woning, Hij heeft het tot die eere verheven boven alle bergen van Palestina. En daarom, hoe gering dat Zion ook is, en hoe het ook benijd en bestookt wordt, het is en blijft tot in eeuwigheid de woning van Hem, Die in zijn raad gesproken had: “hier wil Ik wonen.” Dat de dichter Zion niet noemt, maar slechts spreekt: dezen berg, is omdat zij thans op Zion staan, en niemand aan een anderen berg kon denken.

Maar deze tegenstelling, in hoogdichterlijke taal uitgesproken, krijgt hooger en schooner waarde, wanneer wij weten welke de beteekenis dier bergen is.

De berg Zion, waarop de tabernakel en later de tempel stond, was de woonstede Gods, Die boven de ark des verbonds in zijne heerlijkheid troonde. Maar ook Jeruzalem was op Zion gebouwd, Jeruzalem als hoofdstad de vertegenwoordigster van gansch Israël, van de gemeente Gods, die daarom meermalen de “dochter Zions” geheeten wordt.

De berg Basan met zijne trotsche verheffingen is het beeld van de overmoedige, Zion

vijandige wereldmachten, die niets onbeproefd lieten om Israël te vernederen, het aan zich te onderwerpen, te onderdrukken en uit te roeien. Kon dat Basan vanwege zijne grootheid, hoogheid en schoonheid een “berg Gods” genoemd worden, was het wat zijne natuurlijke gesteldheid aangaat een hoofdstuk van Gods werken, in die natuurlijke grootheid wilde Jehova Zich niet verheerlijken, het was geen berg van Gods genadig welbehagen, dat was het geringe, het nederige Zion, zoowel wat aangaat den berg als hare bewoners, de gemeente Israëls, de zwakke en kleine kudde, niet te rekenen bij die machtige en groote volken, die zich als Basan tegen hen verhieven.

Jehova, Israëls Koning, woont met zijn tweemaal tienduizenden, de duizenden verdubbeld op Zion, Hij is de Overwinning Israëls, zijne vijanden hebben zijne macht te vreezen, zij zullen voor Hem bukken, maar Zion, het volk zijner verkiezing, waaronder Hij glansrijk woont, mag gerust en zeker zijn, en zich in zijn Koning verheugen, wij zullen dit vs. 18 —20 nader zien.

Had dit alles voor Israël hooge waarde en beteekenis, bovenal voor het Israël naar den geest, geene mindere, integendeel nog veel hoogere waarde heeft het voor de gemeente van het N. Testament, wier wortel en voorbeeld Israël was.

Nog is er een Zion door God verkoren, waar Hij woont en zijne heerlijkheid openbaart. De gemeente Gods is zijn tempel, in den Zoon, door den Heiligen Geest geheiligd en Hem toegewijd. Het zijn de ware geloovigen, die Hij in Christus heeft uitverkoren, en bij wie Hij woningen maakt tot in eeuwigheid.

Zij zijn tegenover de vele machtigen, rijken en aanzienlijken der wereld een kleine, zwakke, geringe kudde, zij zijn het dwaze, zwakke, onedele, verachte dezer wereld, hetgeen niets is. De Heere verheerlijkt Zich in hen tegenover de wijzen, machtigen, edelen en aanzienlijken der wereld, opdat Hij die allen beschamen zou, 1 Cor. 1:25-28.

Dat is het “welbehagen des Vaders,” door den Zoon aanbeddend verheerlijkt, Luk. 10:21.

Als Zion van weleer, behoeft Jezus' gemeente, het Zion van nu, niet te vreezen, hoe hare vijanden, wangunstig en trotsch, tegen haar woeden, dat Zionsberg niet in eeuwigheid zal blijven de woonstede, het heiligdom onzes Gods.

Zij zullen het niet hebben die trotsche wereldmachten, die als Basans hoogten zich tegen haar stellen, en vragen: “wanneer zal zij vergaan en Zions naam van de aarde uitgerooid worden?”

Vrees dan niet, zwak en gering, onmachtig en onedel Zion, want uw God is Koning, en zing uw vijand in het aangezicht:

God zelf heeft dezen berg begeerd
Ter woning om aldaar geëerd,
Zijn heerlijkheid te toonen:
De Heer, die haar verkoren heeft,
Die trouwe houdt en eeuwig leeft,
Zal hier ook eeuwig wonen.

En wat heeft het geringe en zwakke Zion tegenover dat trotsche en snoevende Basan te stellen? Gewis, geene aardsche machten. Maar heeft Zion over geene aardsche machten te beschikken, zij is evenwel niet weerloos. Integendeel, zij heeft oneindig hoogere machten aan hare zijde, Jehova met zijne hemelsche heirscharen woont op Zion, en van zijne krijgsheren kan zij tegenover de wereldmacht van Basan roemen:

18. Gods wagenen zijn tweemaal tienduizend, de duizenden verdubbeld. De Heere is onder hen, een Sinaï in heiligheid!

Gods wagenen, zijne vurige paarden en wagenen (2 Kon. 6:17) zijn de duizendmaal duizenden engelen die Hem dienen voor zijnen troon (Dan. 7 :10). Het zijn die krachtige helden, die zijn woord doen, gehoorzamen de stem zijns woords (Ps. 103:20), het zijn de gediensstige geesten, die Hij uitzendt om dergenen wille, die de zaligheid beërven zullen (Hebr. 1:14), en zich legeren rondom degenen, die Hem vreezen, en hen uit het gevaar rukken (Ps. 34:8).

Met die wonderbare bovennatuurlijke macht, met dit myriadental van tweemaal tienduizend, de duizenden verdubbeld, is de Heere, als weleer op den Sinaï, tot bevrijding van zijn volk op Zion nedergedaald, (Deut. 33:2).

Daarom is Zion thans “een Sinaï in heiligheid.” Is Zion, de gemeente des Heeren, bovenal onder het N. Testament, de plaats waarin de Heere met zijn genade en Geest woont, waar Hij Zich in zijne ontferming aan zijne kinderen openbaart, er zijn tijden, waarin Hij er ook zijne heiligheid en heerlijkheid, zijne majesteit in vertoont tot bescherming tegen Zions vijanden. Dan blinkt en schittert het nederige en geringe Zion van de heiligheid des Heeren, dan gaat er van haar een toornvuur der oordeelen Gods uit, dat de vijanden verteert, dan is Zion een vuur en zijn hare vijanden de stoppelen, die zij in brand steekt.

De dichter denkt hierbij aan Israëls verlossing uit Egypte en aan zoo menige overwinning door den Heere op Israëls machtige vijanden behaald, en wij gedenken die reeks van overwinningen door den verheerlijkten Christus onder het N. Testament op de tegenstanders en vervolgers zijner gemeente, zoowel tot hunne bekeering als tot hunne verdelging.

Van den opgevaren, van den verheerlijkten Christus aan Gods rechterhand, Wien alle macht gegeven is in hemel en op aarde, gaan die overwinningen uit, daar zingt de gemeente Hem toe:

19. Gij zijt opgevaren in de hoogte; Gij hebt de gevangenis gevankelijk gevoerd; Gij hebt gaven genomen om uit te deelen onder de menschen; ja, ook de wederhoorigen om bij U te wonen, o Heere God!

Deze woorden hebben eene eerste en tweede beteekenis, een voor- en tegenbeëldigen zin. In den eersten, den voorbeëldigen zin, zien zij op de opvoering der ark des Verbonds, die de priesters thans op hare standplaats op Zion hebben teruggebracht en nedergesteld.

Jehova, Die boven de ark troont, heeft in den strijd, als Israëls Koning, de overwinning behaald. Gelijk de overwinnaars bij de oude volken, als zij wederkeerden in hun land en residentie, een zege-, een triumftocht hielden, en die opgeluisterd werd door de overwonnen gevangenen en hun buit, zoo stelt de dichter het voor, dat ook Jehova zijn triumftocht houdt binnen Zion.

De overwonnenen, waaronder ook machtige koningen zijn, worden voorgesteld Jehova's zegekar naar Zion te volgen, terwijl een rijke, kostbare buit in hun gevolg wordt medegevoerd. Die buit zijn de “gaven”, die de koning onder zijne onderdanen, de menschen uitdeelt. En die “wederhoorigen,” die gevangene vijanden maakt Hij tot zijne gewillige onderdanen, zij krijgen een plaats bij Hem, onder zijn volk. Het laatste lid van dit vers verbinden sommige uitleggers bij het eerste, en lezen dan aldus: “Gij zijt opgevaren in de hoogte om aldaar te wonen, o Heere God!” en laten alzoo het woord wonen niet op de wederhoorigen slaan, maar op den Heere, Die Zion weer tot zijne woonplaats kiest.

Maar dit zijn dingen die naar Paulus' verklaring, Efeze 4:8, nog eene andere en hoogere beduidenis hebben, die de overwinning en hemelvaart van Christus, als van de ware Ark van

Gods Verbond, afbeelden en aankondigden.

De aanhaling van de woorden van den psalmist door Paulus is meer een verklaring dan een letterlijke aanhaling, hij heeft dan ook de woorden “Gij hebt gaven genomen onder de menschen,” aldus wedergegeven “en hebt den menschen gaven gegeven.” Paulus spreekt het doel uit, waartoe Christus gaven genomen heeft onder de menschen, en dat doel is, om die gaven aan de menschen te geven.

Christus heeft, naar Col. 2:15, aan het kruis de overheden en de machten, satan en zonde, uitgetogen, van hunne wapenrusting ontdaan en beroofd, en ze als overwonnen en machteloze vijanden ten toon gesteld, te schande gemaakt, en over hen door het kruis getriumfeerd. En wat Hij nu door die overwinning verworven heeft, inzonderheid de rijke gaven des Heiligen Geestes, deze geeft, deelt Hij in zijn verhooring mede.

Hierdoor vergadert Hij Zich uit de menschenwereld, uit Joden en Heidenen, als uit zijne vijanden, die Hij met God verzoend heeft, eene gemeente, die Hij hier in het geloof en eenmaal in zalig aanschouwen in het hemelsch Zion bij Zich zal doen wonen, Hebr. 12:22-24.

Wel mocht de dichter zingen:

20. Geloofd zij de Heere; dag bij dag overlaadt Hij ons. Die God is onze zaligheid. Sela.

21. Die God is ons een God van volkomene zaligheid; en bij den Heere, den Heere, zijn uitkomsten tegen den dood.

Die woorden behoeven geene verklaring, ze zijn glashelder, allermeeest voor ons, die meer gezien en gehoord hebben dan profeten en koningen onder den ouden dag aanschouwd en vernomen hebben.

In Christus heeft God Zich bewezen en blijft Hij Zich bewijzen een God van volkomen zaligheid. Zonde en dood, satan en al zijn geweld zijn in en door Christus te niet gedaan, verzoening en vrede, het leven en de onverderfelijkheid zijn door Hem, Die nedergedaald is, en opgevaren is aan Gods rechterhand, verworven, Hij kan volkomen zaligmaken allen, die door Hem tot God gaan.

Het ontbreekt velen van Gods kinderen nog maar al te veel aan geloofslicht om de waarheid en de heerlijkheid van dit alles in te zien, en er zich dagelijks meer in te verheugen. Indien hun oog meer op dien verheerlijkten Overwinnaar en Koning ware, hoe zouden zij met al hun hart uitroepen:

Die God is ons een God van heil;
Hij schenkt uit goedheid, zonder peil,
Ons 't eeuwig zalig leven;
Hij kan, en wil, en zal in nood,
Zelfs bij het nad'ren van den dood,
Volkomen uitkomst geven.

In den strijd tegen den dood moet alle vleesch het tegen dien geweldige afleggen. Bij menschen zijn geene uitkomsten tegen dien laatsten vijand met zijn scherpen prikkel. Maar wat bij den mensch, bij alle vleesch onmogelijk is, dat is mogelijk bij God, “bij den Heere, den Heere, zijn uitkomsten tegen den dood,” zoo hooren wij vs. 21 van onzen psalm de gemeente roemen.

En wie is die Heere? Hij, Die opgevaren is in de hoogte, Die is de Overwinnaar des doods, Hij overwon den dood in zijne drievoudige schrikgestalte van tijdelijken, geestelijken en eeuwigen dood. Daarom zijn er bij Hem, als bij een God van volkomene zaligheid, uitkomsten

tegen elken dood.

Van dien Overwinnaar gaat de gemeente voort te getuigen:

22. Voorzeker zal God den kop zijner vijanden verslaan, den harigen schedel desgenen, die in zijne schulden wandelt.

Hebben wij hier, evenals Ps. 110:6. te denken aan het hoofd van een groot land en volk, aan een der machtige koningen van Israëls vijanden en die daarom ook de vijanden des Heeren zijn? Of dient het woord kop of hoofd, dat de dichter nader omschrijft door “harigen schedel”, om het trotsche, ruwe en geweldige van die vijanden aan te duiden?

Wij zijn van oordeel, dat de dichter de vijanden van God en zijn volk als onder één hoofd samenvat, en waar God dat hoofd, dien trotschen, geweldigen harigen schedel verslaat, daar vallen met hem allen, die onder hem tegen den Heere en zijne gemeente bestaan te strijden.

Wij zijn niet verre van de gedachte, dat dit hoofd der vijanden, die harige schedel, die in zijne schulden wandelt, geen ander is dan satan, de geweldhebber des doods, de kop van alle geweldhebbers der wereld, die zich tegen God en zijn Gezalfde stellen.

Gods gezalfde Zoon heeft dien geweldhebber des doods teniete gedaan, Hij heeft zijn kop vermorzeld, daarom kon Paulus de gemeente tot haar troost verzekeren: “En de God des vredes zal den satan haast onder uwe voeten verpletteren.”

Zóó de woorden des dichters verstaan — en wij mogen dit bij het licht van het vervulde Evangelie — krijgen zij eene groote waarde voor de gemeente des N. Testaments, en zeggen wij met Calvijn: “Omdat de kerk van alle tijden door sterke en woedende vijanden aangegrepen, niet anders behouden kan worden, als door eene sterke en geweldige verdediging, daarom voert David hier God in, gewapend met eene vreeselijke macht tot nederwerping van alle goddeloozen.”

En geen dier vijanden zal ontkomen:

23. De Heere heeft gezegd: Ik zal weder brengen uit Basan; Ik zal wederbrengen uit de diepten der zee;

24. Opdat gij uwen voet, ja, de tong uwer honden, moogt steken in het bloed van de vijanden, van een iegelijk van hen.

Men merke op, dat er vs. 23 niet gezegd wordt wie zij zijn, die de Heere uit Basan en uit de diepten der zee zal wederbrengen, vanhier dat sommige uitleggers er het volk Gods onder verstaan en anderen de vijanden. De laatste opvatting komt ons voor de ware te zijn. De dichter wil zeggen: er zal voor de vijanden des Heeren geen ontkomen zijn, al verstaken zij zich in hun vlucht voor de wrake des Heeren, ook in spelonken en holen van het hoge Basan gebergte, of wierpen zich ook in de diepte der zee, God zal hen van daar halen, en hun harigen schedel verpletteren. Zie tot bevestiging van deze verklaring Amos 9:1-4.

Ook vs. 24, waarin van de overwinning en algeheel verslaan van de vijanden gesproken wordt, begunstigt deze opvatting. 's Heeren gemeente zal onder haar God en Koning een volkomene overwinning op hare vijanden behalen, want zoo hebben wij de dichterlijke voorstelling van de stroomen bloeds der verslagenen, waarin men zich baden kan, te verstaan. Dat de honden er hun tong in zullen steken, wijst op den verachtelijken dood, dien 's Heeren schuldige vijanden zullen ondergaan, zij zullen deelen in het oordeel van Achab en Izébel, 1 Kon. 22:38, en 21:23.

Ook deze verzen zien verder dan op de oordeelen en gerichtens Gods over Israëls vijanden. Zij wijzen op de doorgaande oordeelen en gerichtens Gods over de vijanden van 's Heeren

gemeente door alle eeuwen, en zijn eene ontzettende profetie van het laatste en groote oordeel in de wederkomst des Heeren. Het Boek der Openbaringen aan Johannes is de duidelijkste commentaar, verklaring van den inhoud van deze verzen.

Het zal ons bij de verdere verklaring nog duidelijker worden, dat deze psalm tot verre in de toekomst ziet, en daarom een profetisch lied is, dat meer dan eenig ander psalm tot dienst der gemeente van het N. Testament gegeven is.

Deze psalm werd en wordt dan ook bij voorkeur door de gemeente des Heeren in dagen van strijd en lijden aangeheven, het is haar krijgslied, het lied harer overwinning en hope, totdat de laatste vijand zal zijn teniet gedaan.

De heilige zanger is geheel vervuld en ingenomen door wat zijne oogen op dit grootsche en heerlijke feest aanschouwen. Vol van verwondering en aanbidding staat hij in het heiligdom, terwijl de ark Gods, omringd en gevolgd door de bedienaren des heiligdoms en de gansche gemeente Israëls, onder luid gejubel wordt ingebracht, en aanbiddend roept hij uit:

- 25. O God! zij hebben uwe gangen gezien, de gangen mijns Gods, mijns Konings, in het heiligdom.**
- 26. De zangers gingen voor, de speellieden achter, in het midden de trommelende maagden.**
- 27. Looft God in de gemeenten, den Heere, gij, die zijt uit den springader van Israë!**
- 28. Daar is Benjamin de kleine, die over hen heerschte, de vorsten van Juda met hunne vergadering, de vorsten van Zebulon, de vorsten van Nafthali.**

Zoo aanschouwelijk mogelijk is de beschrijving, die de dichter hier geeft van het opbrengen der ark naar Zion. Wij zien en hooren die zangers, speellieden en trommelende maagden, die achter de ark den stoet openen, die uit al de stammen Israëls in breede reien volgt.

Dat opvoeren der ark, die ommegangen om en in 's Heeren heiligdom, zijn voor den dichter "gangen zijns Gods, zijns Konings." De ark des verbonds is voor hem het zichtbaar teeken en zegel van 's Heeren tegenwoordigheid in zijn heiligdom en onder zijn volk. Zijn God en Koning neemt, na de overwinning op zijne vijanden behaald, weer zijn troon en plaats in onder Israël, Hij troont weer onder hen op zijn genadestoel, en gansch Israël aanschouwt dit. "Zij hebben uwe gangen gezien," hunne oogen hebben die gangen gezien, zij kunnen, zij mogen er niet aan twifelen, hun God en Koning is weer in het midden van hen.

Dit is het, wat den heiligen zanger in geestverrukking brengt, en hem zoo aanbiddend doet uitroepen: "o God! zij hebben uwe gangen gezien." Hij gedenkt hoe anders het weleer was, toen de ark Gods genomen werd, toen zij in 's vijands macht of jaren achtereen van den tabernakel gescheiden was. Hoeveel zal er in Davids ziel — want hij is de zanger van dit lied — zijn omgegaan. Jehova toornet niet meer op zijn volk, Hij is, hoe schuldig het zich ook gemaakt heeft, zijns verbonds gedachtig, in gunst wedergekeerd, zijn God en Koning heerscht weer op Zion, en uit Zion zal Hij den schepter zijner sterkte zenden.

Onuitsprekelijk groot is voor David de weldaad 's Heeren weder wonen en tronen op Zion. Nieuwe tijden breken er nu voor zijn volk en voor zijn koninkrijk aan, als ten dage, toen Israël uit Egypte toog, en Mozes aan gene zijde der zee zijn lied zong, en Mirjam, de profetessee een trommel in hare hand nam, en al de vrouwen haar nagingen, met trommelen en met reien en Mozes antwoordden.

Evenals toen, gaan de zangers voor, achter hen de speellieden met hunne harpen en luiten, en in het midden de trommelende maagden, slaande op hare pauken, vs. 26.

En boven dit gezang en spel hoort men de stem des dichters, die hen aanvuurt: "Looft God

in de gemeenten, den Heere, gij, die zijt uit den springader van Israël,” vs. 27.

Israël, Jakob, is aller stamvader, hij de fontein, waaruit alle stammen Israëls als zoovele stralen ontsprongen zijn, de bornput, waaruit zij gegraven zijn, Jes. 48 :1; 51:1. Zij allen, die in oorsprong zoo nauw verwant zijn, die allen uit éénen wortel zijn, moeten nu ook met éénen mond en met één hart den Heere prijzen.

Lang, te lang zijn zij verdeeld en gescheiden geweest, maar thans is het anders, alle stammen Israëls- zijn nu bijeenvergaderd, van het Noorden. Zebulon en Nafthali, van het Zuiden, Benjamin en Juda.

De dichter ziet de verschillende stammen onder hunne banieren, vertegenwoordigd door hunne oudsten, hoofden en edelen. Met opzet noemt hij Benjamin, den kleine, den geringste in aantal het eerst, maar die toch eenmaal heerschte, en in Saul aan Israël zijn eersten koning gaf. Van Juda met zijne vorsten en vergadering, die zeker het talrijkst vertegenwoordigd is, zegt hij niets. Is het uit bescheidenheid, omdat hij zelf uit Juda's stam was? Wij zouden het gelooven, maar hij behoeft ook van Juda niets te zeggen; Juda spreekt voor zichzelf.

Zebulon en Nafthali mogen niet onvermeld blijven, reeds Debora had, Richt. 4:6 en 5:18, Zebulon bezongen als een volk, dat in den strijd zijne ziel versmaad had ter dood, toen Barak met tienduizend man, van de kinderen van Nafthali en van de kinderen van Zebulon optrok naar den berg Thabor tegen Sisera. Het waren helden Israëls, wier namen niet onvermeld mochten blijven.

De overige stammen worden niet genoemd, maar dit behoeft ook niet, de opgenoemde stammen, die in het Noorden en Zuiden des lands liggen, sluiten de andere stammen in.

Het is een groot en machtig volk, dat David hier door zijn vorsten vertegenwoordigd ziet, en hoe gering en machteloos was het in Sauls dagen en onder de Richteren.

En wien komt hiervoor de eere toe, en door wien zal Israël als volk groot en machtig blijven, een schrik voor de volken? Hoort het:

29. Uw God heeft uwe sterkte geboden; sterk, o God! wat Gij aan ons gewrocht hebt!

Israël is niet uit zichzelf geworden wat het is, hun arm heeft hun geen heil beschikt, maar de Heere heeft hunne sterkte geboden, Hij maakte Israël groot en machtig, en dit omdat Hij Israël liefhad. Dit wil David, dat Israël weten en bekennen zal, opdat zij ootmoedig met hun God zouden wandelen, geen vertrouwen op zich of op eenig vleesch bouwen, en alleen van Hem voor de toekomst alle sterkte verwachten.

Daarom bidt hij met en voor zijn volk: sterk, o God! wat Gij aan ons gewrocht hebt. David weet, Israël kan geen oogenblik op en uit zichzelf bestaan, alleen in de kracht Gods kunnen zij bewaard worden, en zal het werk Gods in en aan hen voleindigd worden, begin, midden en einde is alleen uit God.

Er is in dit gedeelte van dezen psalm weer veel dat de gemeente van het N. Testament mag overnemen, dat zij het hare mag noemen, en waarin Israël haar tot een opwekkend voorbeeld kan zijn.

Ook wij hebben de gangen van onzen God en Koning in zijn heiligdom gezien, Johannes kon zeggen: “hetgeen wij gehoord hebben, hetgeen wij gezien hebben met onze oogen, hetgeen wij aanschouwd hebben, en onze handen getast hebben van het Woord des levens.” Hoe schoon en sierlijk waren de gangen van onzen God en Zaligmaker, toen Hij onder ons getabernakeld heeft. Toen Hij Zich het geestelijk Israël verwierf en het vergaderde uit Israël en de Heidenwereld. — Toen kwam de ware Ark des Verbonds, de Verlosser uit Zion, wij zien om Hem zijn volk vergaderd, om Hem eere en heerlijkheid voor zijne verlossing toe te brengen.

Dat nieuwe Israël bekennt het zoo gaarne, dat het de Heere is uit Wien en door Wien al hare sterkte is, en in het diep gevoel van eigen onmacht bidt het: “Sterk, o God! wat Gij gewrocht hebt.” Dat zij en blijve onze bede, en wij zullen het ondervinden: Hij, Die het goede werk in ons begonnen heeft, zal het voleindigen tot op den dag van Jezus Christus.

De dichter van dezen psalm vergenoegt zich niet met zich te verheugen over het heil, dat het wonen Gods op Zion voor Israël zou hebben, zijn oog ziet verder, zijn hart strekt zich uit tot de einden der aarde, hij profeteert van de toebrengring der Heidenen, van de onderwerping der machtigste volken, nu nog de vijanden en haters van Israël, aan Jehova, Israëls God, Die op Zion troont.

- 30. Om uws tempels wil te Jeruzalem, zullen U de koningen geschenk toebrengen.**
- 31. Scheld het wild gedierte des riets, de vergadering der stieren met de kalveren der volken; en dien, die zich onderwerpt met stukken zilvers; Hij heeft de volken verstrooid, die lust hebben in oorlogen.**
- 32. Prinselijke gezanten zullen komen uit Egypte; Moorenland zal zich haasten zijne handen tot God uit te strekken.**

Al is de tabernakel nog niet herschapen in het huis, dat Salomo den Heere bouwen zou, toch noemt David hier en elders die draagbare tent alreede een tempel, èn omdat de Heere daarin woonde, èn omdat hij weet dat de zoon, die uit hem zou voortkomen, die nederige woning in een kostbaren en prachtigen tempel herscheppen zou.

Jeruzalem zou de hofstad, de residentie van Jehova, den God des hemels en der gansche aarde worden: Hij zou daar in zijn tempel zijne heerlijkheid openbaren, en ter wille hiervan zouden zelfs de koningen der volken tot Jeruzalem komen, en Jehova huldigen met het toebrengen van geschenken.

Wij herkennen aan deze profetie den dichter-profeet David, die in den Geest profeteert van den Messias en diens wijsdsche heerschappij over alle volken der aarde. Zag Salomo hiervan de beginselen, als Scheba's koningin tot hem te Jeruzalem komt aangaande den naam des Heeren, en de gansche aarde het aangezicht van Salomo zoekt, om zijne wijsheid te hooren, die God in zijn hart gegeven had, (1 Kon. 10:1 en 24) de algeheele vervulling, waarvan later de profeten gesproken hebben, zou gezien worden onder den dag des N. Testaments, zie Ps. 72:10; Jes. 49:22, 23; 60:1-14.

En nu noemt de dichter vs. 31 in beeldspraak en vs. 32 bij hunne eigenlijke namen de volken op, die zich op de schelding des Heeren aan Hem zullen onderwerpen.

Oneigenlijk noemt hij ze het wild gedierte des riets, de stieren met de kalveren. Het wild gedierte des riets is de Behemoth, het Nijlpaard, dat zich in het riet en de biesen van den Nijl bevindt, dat vreeselijke en sterke dier, dat de rivier geweld aandoet, en den Jordaan in zijn mond zou kunnen intrekken, Job 40:10 — 18. De Behemoth is hier het beeld van het machtige en Israël vijandige Egypte en Moorenland, Ethiopië, terwijl de vergaderingen der stieren de koningen, en de kalveren de volken zijn. Zij worden genoemd: “volken die lust hebben in oorlogen,” strijdlustigen, altijd gereed om te oorlogen, tuk op roof en buit.

En die machtige, oorlogzuchtige volken, die Israël zoo vaak benauwden en overheerschten, die zullen aan Israël onderworpen worden, en ten bewijze hiervan “stukken zilvers,” sommen gelds, toebrengen. Zij zullen zich haasten, toelopen om hunne handen, gevuld met geschenken, naar God uit te strekken, door Wiens schelding zij overwonnen zijn.

Egypte en Moorenland, de wereldmachten van Davids tijd, worden hier bij namen genoemd, als de vertegenwoordigers van alle koninkrijken en volken, die Zion gram zijn, die Jehova

haten, maar toch om zijns tempels wille te Jeruzalem zullen moeten komen, Zach. 14:16—19.

Dit alles is in nog hooger zin in de Christusregeering vervuld, en zal eenmaal volkomen vervuld worden, wanneer alle koninkrijken der aarde aan den scepter van Davids grooten Zoon zullen onderworpen zijn.

Daarom roept de dichter allen koninkrijken toe:

33. Gij, koninkrijken der aarde! zingt Gode; psalmzingt den Heere! Sela.

34. Dien, Die daar rijdt in den hemel der hemelen. Die van ouds is; ziet, Hij geeft zijne stem, eene stem der sterkte.

35. Geeft Gode sterkte! Zijne hoogheid is over Israël, en zijne sterkte in de bovenste wolken.

36. O God! Gij zijt vreeselijk uit uwe heiligdommen; de God Israëls, Die geeft den volke sterkte en krachten. Geloofd zij God!

Als ware de eindtijd reeds gekomen, als hadden alle koninkrijken zich reeds Gode en zijn Gezalfde onderworpen, zoo roept hen de dichter op om Gode lof te zingen, aan zijnen naam hun psalmen te wijden.

Gelijk Israël, de gemeente Gods, thans den Heere groot maakt en zijn lof verkondigt bij het opbrengen der ark, zoo moeten Hem eenmaal alle volken eeren. Want Hij Die zijne heerlijkheid op Zion bewijst, Hij is de eenig ware God, Wiens troon de hemel der hemelen is, Die daar rijdt in den hemel der hemelen, Die vanouds is, de Eeuwige, en Die in den donder des hemels zijne stem geeft, eene stem der sterkte zijner macht.

Aan dien God hebben zij “sterkte te geven,” dat is: Hem geloovig en ootmoedig te erkennen als den Almachtige. Zijn hoogheid, zijne macht, heerlijkheid en majesteit is over Israël, als Hij troont tusschen de Cherubim, maar tegelijk is zijne sterkte in den hemel, in de bovenste wolken. Israëls God is een God van nabij en van verre, de levende, waarachtige God in alles en boven alles.

Het inzicht hiervan doet den dichter aanbiddend uitroepen: “O God! Gij zijt vreeselijk uit uwe heiligdommen,” uit uw heiligdom op aarde te Jeruzalem onder uw volk, en uit uw heiligdom in den hemel der hemelen over alle volken.

En die vreeselijke God is de God Israëls; Hij behoort Israël en Israël behoort Hem, en die God geeft zijn volk, onder al hunne zwakheid, lijden en nood, sterkte en krachten; zijne kracht wordt in hunne zwakheid volbracht, en daarom zullen zij over al hunne vijanden triumfeeren, en zullen zij in en met Hem tot in alle eeuwigheid heersenen.

Met een “geloofd zij God!” besluit David zijn schoonen en rijken zang. Hij heeft in den Geest heerlijke dingen bezongen, en is als profeet van het Messiasrijk aller profeten voorganger, die, waar zij van de heerlijkheid Christi getuigen, door denzelfden Geest teruggevoerd worden tot Davids profetieën in dezen psalm.

En wij, op wie de einden der eeuwen gekomen zijn, en ter wille van wie David en alle profeten gesproken hebben, wat is deze psalm voor ons? Kennen wij den God Israëls, Die zijn volk sterkte en krachten geeft? Hebben wij ons aan dien God in Christus leeren onderwerpen? Zijn wij door Hem verlost? Staat onze hope op Hem, is Hij onze sterkte en kracht? Verwachten wij de heerlijkheid van zijn Rijk? Kunnen ook wij met onze harten zeggen: “Geloofd zij die God, die in Christus ook mijn God is, en het onder al mijne zwakheid, nood en strijd eeuwig blijven zal?”

Wel ons, indien ook ons schuldig hart zoo spreken mag!

PSALM 69

Een Messiaansche lijdenspsalm.

1. Een psalm van David, voor den opperzangmeester, op Schóschannim.

Tusschen dezen en den vorigen psalm is een machtig verschil, beide na elkander lezende, is het alsof men op eenmaal uit den hellen dag in den duisteren nacht wordt overgebracht. In Ps. 68 niet dan heerlijkheid en zegepraal, lof en dank aan den Heere, en in Ps. 69 enkel lijden en smart, geklag en geweent, slechts aan het einde vallen er lichtstralen op des dichters duistere pad.

En toch hebben beide psalmen denzelfden auteur, David. Beide zijn door denzelfden Geest ingegeven, en uit dezelfde ziel ontsprongen. Maar de omstandigheden waaronder zijn niet dezelfde. In Ps. 68 staat David op het glanspunt zijns levens, hij is de overwinnende koning, die al zijne vijanden aan zich en zijn volk onderworpen heeft, zijn God heeft voor hem overwonnen, en dien God, Die zijn troon in zijn heiligdom vestigt, viert hij met zijn volk het overwinningsfeest; het is dag, enkel dag voor David en het volk Gods.

Hoe anders in Ps. 69. Hier is David de gehate en gehoonde vluchteling voor Saul en diens medestanders. Zijne ziel is in zijne hand, elk oogenblik in doodsgevaar, zwerft hij om, verdreven van 's Heeren heiligdommen, is hij zelf zijnen broederen vreemd geworden.

Welk een verschil van toestanden, waaruit zich de groote verscheidenheid tusschen beide psalmen voldoende verklaren laat.

Maar hoe groot dit verschil zij, evenwel is er eenheid en overeenstemming. Beide psalmen getuigen om strijd van den Messias; deze van den lijdenden, en gene van den verheerlijkten Messias. Beide zijn het voorbeeldig-profetische psalmen, in beide is David in zijn lijden en heerschappij het voorbeeld van zijn grooten Zoon, den waren Koning Israëls.

Wat in David onder zijne vervolgingen waar was, dat hij leed om der gerechtigheid, om 's Heeren wille, dat is in Christus volkomen waar geworden, dat is in Hem, den Heilige en den Gezalfde Gods in alles vervuld. Daarom — wij zullen het bij de verklaring zien — is geen psalm, geen geschrift des O.T.'s menigvuldiger in het N.T. aangehaald dan deze psalm; het is nevens Ps. 22, 40 en 109 de lijdenspsalm bij uitnemendheid.

Is er veel in dezen psalm, dat aan het lijden van den profeet Jeremia doet denken, het opschrift kent hem evenwel David toe, en de inhoud weerspreekt dit niet, wat niet weinig bevestigd wordt door Ps. 22 en 40, die beide ook van David zijn.

De opperzangmeester heeft dezen psalm op dezelfde zangwijze gesteld als Ps. 45, op Schóschannim, "de lelie," en terecht, de schoone roode of violet-kleurige lelie is het beeld niet minder van Christus in zijn lijden als in zijne heerlijkheid.

2. **Verlos mij, o God! want de wateren zijn gekomen tot aan de ziel.**
3. **Ik ben gezonken in grondeloozen modder, waar men niet kan staan; ik ben gekomen in de diepten der wateren, en de vloed overstroomt mij.**
4. **Ik ben vermoeid van mijn roepen, mijne keel is ontstoken; mijne oogen zijn bezweken, daar ik ben hopende op mijnen God.**
5. **Die mij zonder oorzaak haten, zijn meer dan de haren mijns hoofds; die mij zoeken te vernielen, die mij om valsche oorzaken vijand zijn, zijn machtig geworden; wat ik niet geroofd heb, moet ik alsdan wedergeven.**

David is in zijn lijden en droefenissen gelijk aan een die in diepe wateren en grondeloozen

modder gezonken is, dien de vloed overstroomt en bij wien, evenals bij Jona, hfdst. 2:6, de wateren gekomen zijn tot aan de ziel, en die in den modder en het slijk dier wateren dreigt om te komen. In meerdere van zijne psalmen gebruikt hij dezelfde beeldspraak om zijn angstig en hopeloos lijden uit te drukken, zie Ps. 40:3 en 42:8.

In dien naar den mensch reddeloozen toestand zijns lijdens, is er voor hem alleen redding bij God. Tot Hem roept hij: “Verlos mij o God!” Op dien God is hij hopende, zijne hulpe verbeidt hij. Maar zijn geloof en hope worden op harde en zware proeven gesteld. Niet eenmaal roept hij, en niet aanstonds wordt hij verhoord. “Ik ben vermoeid van mijn roepen, mijn keel is ontstoken” Dit is zijn lijden in het lijden, dat God hem niet hoort, terwijl de wateren klimmen, en hij steeds dieper in het slijk zijns lijdens zinkt. “Zijn oogen zijn bezweken” van het aanhoudend en langdurig uitzien naar den Heere.

Hoe zwaar is deze beproeving voor David; wie ooit, zij het ook niet in die mate, beproefd werd, zal David verstaan, en met hem gevoelen.

En wat geeft David vrijmoedigheid en kracht om in dien hopeloozen toestand te blijven aanhouden bij zijn God?

Hij zegt het ons vs. 5. David lijdt niet als een kwaaddoener, “zijne vijanden haten hem “zonder oorzaak”, “om valsche oorzaken” zijn ze hem tot vijand. Niet om zijne zonden, niet om eenige persoonlijke kwade daad van David kunnen zij hem haten, zij weten dit al te wel.

Neen, de grond, de oorzaak van hun haat is een andere en ligt dieper. Zij haten den zoon van Isaï, omdat hij de gezalfde, de uitverkoren gunsteling des Heeren is. David lijdt om 's Heeren wille, de ijver van 's Heeren huis heeft hem verteerd, hij draagt de smaadheden dergenen, die den Heere smaden — zie vs. 8 en 10 — wat hij niet geroofd heeft, moet hij wedergeven, dat is, men eischt van hem wat hij niet schuldig is.

En hiervan is David zoo zeker, dat hij zich op de alwetendheid van zijn God kan beroepen:

6. O God! Gij weet van mijne dwaasheid, en mijne schulden zijn voor U niet verborgen.

Wij lezen in deze woorden geene schuldbekentenis, geene belijdenis van verborgene zonden, waaraan David, ook als hij onschuldig is voor de menschen, zich schuldig zou erkennen voor God. Zulk eene belijdenis laat zich niet vereenigen met hetgeen David vs. 5 betuigt heeft, en met wat hij verder in dezen psalm uitspreekt. Wij vinden hier veelmeer het getuigenis van zijn goed geweten in hetgeen waarvan zijne vijanden hem beschuldigen; voor God is het niet verborgen wat er waar is van de dwaasheid en schuld, die zijne vijanden hem toedichten, Hij kent hem en zijn weg en handelingen geheel, dit is David tot troost en sterkte. Onze kanteekenaars verklaren dit vers evenzoo, en verwijzen naar Job 16:18.

Zoo wij Davids woorden verstaan, is en kan hij hier zijn het voorbeeld van den lijdenden Messias, Wien wij Joh. 15:25 van den haat der Joden hooren zeggen: “Maar *dit geschiedt*, opdat het woord vervuld worde, dat in hunne wet geschreven is: Zij hebben Mij zonder oorzaak gehaat.”

7. Laat hen door mij niet beschaamd worden, die U verwachten, o Heere, Heere der heirscharen! laat hen door mij niet te schande worden, die U zoeken, o God Israëls!

Gelijk wij in vs. 5 en 6 zagen, David lijdt niet als een kwaaddoener, maar als de uitverkoren gunsteling des Heeren, “Wiens eere hij zoekt, voor Wiens huis hij ijvert. Hij is de gezalfde tot theocratisch koning om de Godsregeering over Israël, 's Heeren huis en gemeente, uit te voeren.

Om die oorzake vervolgen hem zijne vijanden, en haten en smaden zij in hem den Heere

zelve. Maar uit diezelfde oorzaak is ook de hoop van alle godvruchtigen in Israël op hem, hun toekomstigen koning. Valt David, komt hij om in die diepe wateren des lijdens, dan vergaat met hem hunne hope, dan worden zij, die God zoeken, deerlijk te schande, dan wordt het huis Gods bewogen tot zijne fundamenten toe.

De gedachte hieraan vermeerdert Davids smart, want hij heeft 's Heeren volk lief, het zijn zijne hartevrienden; hunne vreugd is zijne blijdschap, hun leed zijne smart. Daarom smeekt hij ernstig met meer dan gewone herhaling en aanroeping van den naam des Heeren. Hij begeert dringend: de Heere, de machtige God Israëls, de Heere der heirscharen moge dit kwaad niet toelaten, dat zij, die Hem verwachten, om zijnentwil geërgerd en tot schande worden.

Men ziet hieruit hoe Davids zaak één is met die van het volk Gods; hij is hun representant, vertegenwoordiger als de gezalfde koning van Israëls God. Het volk Gods, de godvruchtigen in Israël, erkennen hem als zoodanig, en verwachten door hem heil en welvaart voor 's Heeren gemeente; wat wonder, dat met Davids val al hunne hope zou vergaan.

En David heeft grond om alzo te bidden, want zijn lijden is niet het gemeene lijden der menschen, hij lijdt enkel om 's Heeren wil:

- 8. Want om uwentwil draag ik versmaadheid; schande heeft mijn aangezicht bedekt.**
- 9. Ik ben mijnen broederen vreemd geworden, en onbekend aan mijner moeders kinderen.**
- 10. Want de ijver van uw huis heeft mij verteerd; en de smaadheden dergenen, die U smaden, zijn op mij gevallen.**

Hoe klaar is het weder uit deze verzen, gelijk als uit vs. 5, dat David in dit zijn lijden een voorbeeld was van den Messias in zijn lijden. Bijna letterlijk zien wij het in den lijdenden Christus vervuld; hoe was zijn aangezicht in Kajafas' zaal en in het rechthuis van Pilatus met de wreedste schande bedekt, hoe zijn de snoodste en grievendste smaadheden op Hem gevallen, als Hij, verteerd door zijn heilig liefdevuur, zich overgeeft voor 's Heeren huis, voor Diens heiligheid en eere. Zelf dit "Ik ben mijnen broederen vreemd geworden" is in Hem vervuld; Johannes zegt hfdst. 1:5. "Want ook zijne broeders geloofden niet in Hem." Daarom werden ook zijne discipelen, toen Hij den tempel reinigde, indachtig, dat er geschreven is: "de ijver van uw huis heeft Mij verslonden" (Joh. 2:17), en kon Paulus met beroep op dezen psalm aan de Christenen te Rome schrijven: "Want ook Christus heeft Zichzelven niet behaagd, maar gelijk geschreven is: de smadingen dergenen, die U smaden, zijn op Mij gevallen" (Rom. 15:2).

Wie uit deze klachten den Messias niet herkent, op diens hart ligt nog, gelijk als op het verblinde Jodendom, het deksel van Mozes; hij ziet, al heet hij ook een Christen, de heerlijkheid van Christus nog niet, de Christus der Schriften is voor hem nog verborgen. Maar hij zal Hem dan evenmin uit de volgende klachten verkennen:

- 11. En ik heb geweend in het vasten mijner ziel; maar het is mij geworden tot allerlei smaad.**
- 12. En ik heb eenen zak tot mijn kleed aangedaan; maar ik ben hun tot een spreekwoord geworden;**
- 13. Die in de poort zitten, klappen van mij; en ik ben een snarenspeel dergenen, die sterken drank drinken.**

Hoe ver gaat hier de boosheid van Davids vijanden: zij hebben net alleen geen mededoogen met hem in zijn lijden, maar zij drijven zelfs den spot met zijn vasten en geweend, met zijn rouw en geklag, waaronder hij zijne ziele uitstort voor God. Als lieden van het geringste en laagste soort, als die in de poort, op de markten zitten, of als dronkenen van den wijn alzo zijn zijne spotters.

Het is de laagste en bitterste spot, waarmede men een lijder treffen kan, dat men hem in zijn godvruchtig gedrag onder dat lijden tot een spot stelt en tot een snarenspeel maakt, der dronkene menigte tot belaching.

En toch, die uitersten der boosheden hebben David niet alléén getroffen; ook een Job hooren wij klagen: “Maar nu ben ik hun een snarenspeel geworden, ik ben tot een klapwoord.” (Job 31:9), en een Jeremia trof gelijke bespottung: “Ik ben al mijn volk tot belaching geworden, hun snarenspeel den ganschen dag.” (Klaag. 3:14).

Maar een David, en Job, en Jeremia zijn hierin nog slechts zwakke voorbeelden van' den éénigen Lijder, van den Man der smarten, die aller smaad en bespottung geworden is. Lezen wij niet, dat onze Heere een zak tot zijn kleed heeft aangedaan, en in het openbaar in een treurkleed gevestigd en geweend heeft, toch weten wij hoe Hij op de bergen van Juda en Galilea de nachten doorbracht in het gebed, hoe Hij in de dagen zijns vleesches gebeden en tranen geofferd heeft, wat zeker niet zonder vasten geschied is. En onder dit heilig bedrijf vervolgde Hem de hoon en spot tot aan het kruis op Golgotha, daar hoort men nog, als Hij zijn diepste klacht uitbrengt, “deze roept Elia, laat ons zien of Elia komt!”

Zoo is dan ook dit deel van Davids lijden in Christus vervuld, en heeft Hij als de Heilige Gods aller smaad en hoon, spot en verachting gedragen.

Maar hoe anders heeft Hij dit alles geleden dan David. Hij, de ware Middelaar Gods en der menschen, draagt in dit alles de schuld en zonden zijner gemeente, opdat zijn spot en smaad hare eer en heerlijkheid zou worden. Daarom is Christus onder zijne bespottung den geloovige zoo dierbaar, en ziet hij in Hem, beladen met dien hoon, den schoonste der menschenkinderen.

Wanneer wij zoo dezen psalm lezen, en 's Heeren Geest ons voorlicht, dan vinden wij er Christus in, dan kunnen onze harten er brandend onder worden, als die der Emmaüsgangers, toen Jezus hun de Schrift opende, en hun uitlegde al hetgeen van Hem in al de Schriften geschreven was.

Een kind van God heeft in den geestelijken oorlog tegen zijne machtige en listige vijanden, geen bekwamer wapen dan het gebed. Met bidden en smeeken maakt hij zich God, den Almachtige, tot zijn bondgenoot, en zijne vijanden overmogen hem niet.

Zie dit in David; waarin vindt hij zijne sterkte tegenover zijne vijanden? Wat houdt hem staande? Niets dan het gebed tot zijn God:

- 14. Maar mij aangaande, mijn gebed is tot U, o Heere! er is een tijd des welbehagens, o God! door de grootheid uwer goedertierenheid; verhoor mij door de getrouwheid uws heils.**
- 15. Ruk mij uit het slijk, en laat mij niet verzinken; laat mij gered worden van mijne haters, en uit de diepten der wateren.**
- 16. Laat de watervloed mij niet overstroomen, en laat de diepte mij niet verslinden; en laat de put zijnen mond over mij niet toesluiten.**
- 17. Verhoor mij, o Heere! want uwe goedertierenheid is goed; zie mij aan naar de grootheid uwer barmhartigheden.**

David laat zijne vijanden spotten; hij kan het dulden, dat zij hem tot een snarenspeel maken, hij heeft zelfs geen wederwoord, hij heeft een beter wapen, dat zijne bespotters en belagers niet zien, noch kennen: het gebed tot zijn getrouwen en goedertieren Ontfermer.

Met nadruk en als bij tegenstelling zegt hij: “Maar mij aangaande,” wat mij betreft, dit is mijn lust en mijne sterkte, “mijn gebed is tot U, o Heere!” En hij weet zijn gebed, zijne smee-king is niet tevergeefs, God zal hem hooren en uitredden, want “er is een tijd des welbehagens,

o God!” Die tijd des welbehagens is de welaangename tijd, de dag der zaligheid, waarin God naar het geroep zijner ellendigen hoort, en Hij tot hunne redding opstaat. Het is de tijd, de dag, het oogenblik door God in zijn raad bepaald om “door de grootheid van zijne goedertierenheid en door de getrouwheid zijns heils” zijnen kinderen verhooring te schenken. (Jes. 49:8; Ps. 32:6.)

Dat is de grond der vrijmoedigheid en hope, waarop David in vss. 15 en 16 zoo dringend en geloovig bidt, zoo luide uit de diepe wateren zijner ellende om hulpe en redding roept. Midden in den dood, daar de wateren hem dreigen te overstroomden, strekt hij zijne handen naar den God zijner hulpe uit.

Wel is alles tegen hem, maar hij twijfelt niet, dat God vóór hem is. Hij houdt vast aan ’s Heeren goedertierenheid en aan de grootheid zijner barmhartigheden, vs. 17. Hij heet ’s Heeren goedertierenheid “goed,” en hiermede spreekt hij zijn geloof uit, ook als hij in diepe wateren gezonken is.

De almacht en goedertierenheid met de getrouwheid en barmhartigheden des Heeren zijn de hechte grondslagen, waarop zijn geloof rust, en waarop hij in zijn gebed pleit en blijft pleiten:

18. En verberg uw aangezicht niet van uwen knecht; want mij is bange; haast U, verhoor mij.

19. Nader tot mijne ziel, bevrijd ze; verlos mij om mijner vijanden wil.

“Want mij is bange,” dat is eene uitdrukking, waaraan wij David herkennen, “en David werd zeer bang,” lezen wij van hem, 1 Sam. 30:6, toen de Amalekieten Ziklag met vuur verbrand en alles geroofd en weggevoerd hadden, en het volk sprak van hem te steenigen. Maar zoo daar als hier roept hij in den nood te ernstiger tot zijn God. Welk een aandrang der ziel, gedreven door den nood, ligt er in dat: “haast U, verhoor mij, nader tot mijne ziel, bevrijd ze.”

Hij kan niet zwijgen, opdat zijne vijanden zich over hem in zijne smaad en schande niet beroemen.

20. Gij weet mijne versmaadheid, en mijne schaamte, en mijne schande; al mijne benauwers zijn voor U.

21. De versmaadheid heeft mijn hart verbroken, en ik ben zeer zwak; en ik heb gewacht naar medelijden, maar er is geen; en naar vertroosters, maar heb ze niet gevonden.

22. Ja, zij hebben mij gal tot mijne spijs gegeven; en in mijnen dorst hebben zij mij edik te drinken gegeven.

In vs. 19 heeft David gebeden: “verlos mij om mijner vijanden wil,” eigenlijk staat er: “wees mijn Goël,” mijn bloed-vriend, die mij wreekt van mijne vijanden. En hieraan verbindt zich vs. 20, dat de Heere, die hem zoo na bestaat, zijne versmaadheid, schande en hoon weet, want zijne benauwers zijn voor den Heere, dat is: Hij kent ze allen en van nabij.

Want de versmaadheid, de hoon en spot en verachting zijner vijanden hebben zijn hart gebroken, hij is zeer gevaarlijk krank naar ziel en lichaam, hij is enkel lijden. En in dat lijden mist hij, wat elk ander nog bewezen wordt: medelijden en vertroosting.

Hij wacht naar medelijden, maar er is geen, naar vertroosters, maar hij heeft ze niet gevonden, hoe moet dit zijn lijden verzwaard hebben. En bleef het daar nog bij, hij zou zijn leed alleen gedragen hebben, maar men laat hem niet met rust, klagend roept hij uit: “Ja, zij hebben mij gal tot mijne spijs gegeven; en in mijnen dorst hebben zij mij edik te drinken gegeven.”

Gal tot zijne spijs, het oorspronkelijke woord beteekent niet alleen wat het bitterste smaakt,

maar ook wat vergiftig en daarom dodelijk is, terwijl edik de zure ongenietbare drank is, die mond en lippen pijnlijk samentrekt.

Wij behoeven niet te herinneren wiens lijden hier in Davids lijden wordt voorgebeeld. Wij aanschouwen er op Golgotha de ontzettende vervulling van. Men gaf onzen Heere op Golgotha edik met gal gemengd te drinken, en als Hij dien gesmaakt had, wilde Hij dien niet drinken (Matth. 27:34). En als Hij wist, dat nu alles volbracht was, opdat de Schrift zou vervuld worden, zeide Hij: "Mij dorst!" Daar stond dan een vat vol ediks, en zij vulden eene spons met edik, en omleiden ze met hysop en brachten ze aan zijnen mond (Joh. 19:28, 29).

Is David hier een voorbeeld van den Messias, hoever blijft hij hier, als overal, achter Hem Dien hij afschaduwde, achter dien eenigen Lijder. Er is een trek in 's Heeren lijdensbeeld, dien wij in David niet zien, het is deze: Christus, die geen zonde gekend heeft, wordt tot zonde gemaakt. Hij draagt den toorn Gods, Hij is verlaten van zijn God, opdat allen, in wier plaats Hij leed, in hunne diepste nooden en droefenissen nimmermeer van God verlaten zouden worden.

Ziende door het geloof op dien lijdenden Messias, die komen zou, heeft David om Zijnentwil smaadheid gedragen en is hij, gesterkt onder zijn lijden, door God verhoord en uitgeholpen.

Maar ook ons, op wie de einden der eeuwen gekomen zijn, heeft David, getuigende van Christus, in deze dingen gediend. Het geloof, lezende wat de Heilige Geest door den mond van David heeft getuigd, spreekt: "dat is mijn gesmade, gehoonde en verworpen Heiland, zoo diep zank Hij in zijn lijden, zoo dorstte het Hem op Golgotha, en was Hem geen andere verkwikking dan edik met gal gemengd bereid, opdat ik nimmermeer zou dorsten, maar uit Hem de wateren des levens om niet zou ontvangen en drinken tot in eeuwigheid."

Wij komen nu tot een gedeelte van dezen psalm, waarin, naar sommiger weekhartig gevoelen, niet de Geest van Christus, maar de toorn-geest des Ouden Testaments spreekt. De Geest van Christus, die een Geest der liefde is, zoo spreekt men, wil dat wij onze vijanden *zegenen* zullen, en David *vloekt* ze.

Wij willen eerst dit gedeelte lezen, en dan zien wat er van deze bedenking waar is.

- 23. Hunne tafel worde voor hun aangezicht tot een strik, en tot volle vergelding tot een valstrik.**
- 24. Laat hunne oogen duister worden, dat zij niet zien; en doe hunne lenden gedurig waggelen.**
- 25. Stort over hen uwe gramschap uit; en de hittigheid uws toorns grijpe hen aan.**
- 26. Hun paleis zij verwoest; in hunne tenten zij geen inwoner.**
- 27. Want zij vervolgen, die Gij geslagen hebt; en maken een praat van de smart uwer verwonden.**
- 28. Doe misdaad tot hunne misdaad, en laat hen niet komen tot uwe gerechtigheid.**
- 29. Laat hen uitgedelgd worden uit het boek des levens, en met de rechtvaardigen niet aangeschreven worden.**

Er is — het zal ons duidelijk worden — meer verband tusschen dit gedeelte en het vorige, dan wij op de eerste lezing zouden vermoeden. De straffen, de vergeldingen, die David van God over zijne vijanden afbidt, slaan bijna allen terug op het kwaad, dat zij hem aandoen of aangedaan hebben.

Zij hebben hem gegeven gal tot spijs en edik tot zijn dorst, en wat wenscht hij hun nu, vs. 23, toe? Dat “hunne tafel voor hen, voor hun aangezicht, worde tot een strik, en tot eene volle vergelding, tot een valstrik.” De tafel is hier het beeld niet van hun nooddrift, maar veelmeer van den rijken en weelderigen overvloed, waarin zij deelen. Maar die overvloed is hun niet tot een zegen, hij is hun tot een oordeel. Zij verderven zichzelf in dien overvloed, terwijl zij aanzitten te midden van hunne brasserijen en uitgietingen der overdadigheid, wordt die tafel voor hen tot een strik, tot een valstrik, waarin zij haastig verstrikt worden, en waaraan geene ontkoming is. Hunne oogen puilen uit van vet, zij gaan de inbeelding des harten te boven; God zet ze op gladde plaatsen, en doet ze vallen in verwoesting, dit is hunne volle vergelding voor het kwaad den ellendige aangedaan.

Evenzoo vs. 24. Hunne oogen hebben zich in Davids lijden en leed vermaakt, en de kracht hunner lenden hebben zij hem doen gevoelen. En wat bidt hij nu over die spottende oogen en krachtige lenden? Dat God ze verduistere en doe waggelen, opdat zij al hun leven als hulpeloze blinden rondtasten en voortstropelen.

Paulus haalt deze woorden van David in Rom. 11:9, 10 aan, en ziet er eene profetie in van het rechtvaardig oordeel Gods in de verharding van Israël. De apostel begrijpt dan onder het beeld “tafel” niet slechts al den lichamelijken overvloed, waarin Israël gedeeld heeft, maar ook, en in de eerste plaats, alle geestelijke en eeuwige goederen door God zoo rijkelijk aan zijn volk geschonken.

Reeds die aanhaling van Davids woorden bewijst, dat de apostel ze niet hield voor de uitdrukking van een onheiligen toorngeest, maar voor een profetie door den Geest van Christus ingegeven. Ja, er spreekt toorn uit deze woorden, maar die toorn is een heilige, het is de hittigheid van den rechtvaardigen toorn Gods, dien David bidt, dat hij over zijne vijanden worde uitgestort, dat hij hen aangrijpe, vs. 26.

David gaat van de personen zijner vijanden over tot hunne bezittingen en hun geslacht vs. 26. Hij kondigt het oordeel van verwoesting aan over hun “paleis”, hun burcht, hun slot, hunne heerlijke gebouwen, waarin zij zich veilig wanen, en waaruit zij hem belaagd hebben. Maar niet alleen zal hunne woning verwoest worden, hunne tenten zullen ook geen inwoner meer hebben, zij zullen eenzaam en verlaten zijn, hunne kinderen, hunne nakomelingen zullen uitgeroeid worden.

En dit zwaarste van alle oordeelen zal hen treffen, omdat zij, vs. 27, vervolgen, die Gij geslagen hebt, en een praat maken van de smart uwer verwonden.

Insteede van mededoogen, haten en verdrukken zij nog meer de van God geslagenen, die beproefden en verdrukten, en maken zij zich in hunne samensprekingen vroolijk over de smart en ellende dergenen, die door God gewond, doorboord zijn.

Ook dit is eene profetie, die van het lijden Christi getuigt. Hij was die van God geslagene en gewonde, zie Zach. 13:7 en Matth. 26:31. Hij was het over Wien zijne vijanden onder zijn bitterst lijden spottend en hoonend een praat maakten. Maar daarom treft ook 's Heilands vijanden een gelijk oordeel als Davids vijanden. “Ziet,” zegt de Heiland, “uw huis wordt u woest gelaten,” (Matth. 23:28), en Petrus ziet dit oordeel in Judas vervuld, Hand. 1:20, “Want er staat geschreven in het boek der psalmen: Zijne woonstede worde woest, en er is niemand, die in dezelve wone.”

Zij, over wie David deze oordeelen profeteert zijn menschen die tot de uiterste boosheid gekomen zijn, die naar het rechtvaardig oordeel Gods aan de zonde worden overgegeven, en onherstelbaar verloren zijn, zie dit vss. 28 en 29. “Doe misdaad tot hunne misdaad,” dat is: stapel bij hen zonde op zonde of straf op straf, laat ze in hunne zonde voortgaan en blijven, “en laat hen niet komen tot Uwe gerechtigheid”, laat ze tot den weg der gerechtigheid, dien zij

moedwillig verlaten hebben, niet komen, snijd voor hen den weg des behouds af. Of met andere woorden: “laat hen uitgedelgd worden uit het boek des levens” of der levenden, laat hen voor tijd en eeuwigheid omkomen, en met de rechtvaardigen, waartoe zij niet behooren, ten leven niet aangeschreven worden.

Het zijn verschrikkelijke, ontzettende oordeelen, die David hier zijnen vijanden aankondigt, van hen profeteert, ja zelfs bidt, dat God ze over hen brenge. En toch, het moet ons onder de lezing reeds duidelijk geworden zijn, er spreekt uit zijn woorden geen onheilige toorngeest, maar de Heilige Geest van Christus, door Wien de profeten gesproken hebben.

David is hier profeet en voorbeeld van Christus, en die vijanden haten en vervolgen, hoonen en smaden hem niet als David, maar als den gezalfde Gods, als den gunsteling van Jehova, als den ijveraar voor het huis Gods.

En die oordeelen, welke hij over hen uitspreekt, zijn ze iets anders en iets meer dan de gericht en straffen die Gods gerechtigheid over zulke zondaren eischt? Of kan God zulk een afval en vijandschap ongestraft laten?

Toch zeggen wij met een kundig uitlegger: “slechts met vreeze en beven mag men zulke uitspraken, als wij hier vinden, nader treden; en in een goddeloozen mond kunnen zij zeer goddeloos worden,” en met Luther: “wordt eerst een Petrus, Paulus, Jakob, David en Elisa, zoo zult gij ook in den naam van God mogen vloeken.”

Maar gelijk het voor Christus was: van lijden tot de heerlijkheid, evenzo voor David: van bange klacht en smartelijk lijden tot hoopvollen en blijden lof van 's Heeren Naam.

30. Doch ik ben ellendig en in smart; uw heil; o God! zette mij in een hoog vertrek.

31. Ik zal Gods naam prijzen met gezang, en Hem met dankzegging grootmaken.

32. En het zal den Heere aangenamer zijn dan een os, of een gehoornde var, die de klauwen verdeelt.

Van zijne vijanden, wier rechtvaardige oordeelen hij vs. 23 — 29 heeft aangekondigd, keert David weder tot zichzelf en zijn ellendigen en smartelijken toestand. Evenwel niet om er zich over te beklagen, veeleer om zijn staat boven dien zijner vijanden te verheffen. Zij verheffen zich en worden verheven, maar om nedergestooten te worden in verderf en ondergang, hij daarentegen is “ellendig en in smart,” doch 's Heeren heil zal hem redden en verhoogen: “uw heil, o God!” zoo bidt en verwacht hij, “zette mij in een hoog vertrek,” vs. 30.”

Zoo is David in zijne ellende en smart verre verheven boven zijne vijanden, hij beklagt zich niet en is niet te beklagen, want in God is zijn heil, Hij zal hem verhoogen ter tijd als Hij zijne vijanden op het diepst vernederen zal. Ellendig en toch gelukkig, in smarte en toch blijde, dat is het deel dergenen, die in God al hun heil hebben, dat is het geheim des geloofs, dat de wereld niet kent.

En de vruchten hiervan blijven niet achter. De eerste vrucht is het heilige voornemen des harten, waaraan zich aanstonds de daad paart: “Gods naam te prijzen met gezang, en Hem met dankzegging groot te maken”, vs. 31.

Wij vinden hier bij David, als bij alle ware godvruchtigen, de heilige drieheid van het geestelijk leven: kennis van ellende, verlossing en dankbaarheid. Deze drie zijn onafscheidbaar saamgesnoerd, geen van haar heeft een eigen bestaan, geen ware dankbaarheid zonder verlossing, en geene verlossing zonder kennis van ellende.

En van die ware dankbaarheid is Davids harte vol, hij wil met zijn gezang den naam des Heeren groot maken, zijne deugden dankend verheffen; en die offers van zijn hart en lippen,

dit weet hij, zullen Gode welgevalliger wezen, dan het volmaaktste mannelijk offerdier, dan een os *of een gehoornde var, die de klauwen verdeelt.*

Met zoo te spreken, geeft David te kennen, dat hij weet welk offer Gode aangenaam is. Is hij bereid het altaar van offerdieren te doen rooken, wil hij Gode het beste van kooi en stal niet onthouden; zulk een offer is hem niet genoeg, de Heere vraagt in en met het offer het hart van den offeraar, en dat hart, brandende en geurende van lof en dank, wil hij Hem brengen.

Hij behoort, al leeft hij nog niet onder de bediening des beteren Verbonds, tot hen, die God in geest en in waarheid dienen, en niet uit wettischen plicht of uit het verbroken werkverbond; hij ziet door het geloof reeds op het eenige en volmaakte offer, waartoe zich de lijdende Christus zou overgeven; vergelijk Ps. 40:6, 7; 50:7-14 en 51:18, 19.

Is dit de eerste vrucht van Davids geloof in de verlossingen Godes, eene tweede is zijne begeerte, dat anderen van 's Heeren volk, die in nood en ellende zijn, zich over zijne verlossing zullen verblijden en hope scheppen tot hunne bevrijding.

33. De zachtmoedigen, dit gezien hebbende, zullen zich verblijden; en gij, die God zoekt! ulieder hart zal leven.

34. Want de Heere hoort de nooddruftigen, en Hij veracht zijne gevangenen niet.

De "zachtmoedigen" zijn in het gemeen allen die God zoeken, maar in het bijzonder alle beproefden en verdrukten onder hen. Aan dezen denkt David het eerst, het zijn zijne lotgenooten, voor wie hij begeert dat zij uit zijne ervaring, uit hetgeen zij zien, dat God aan hem gedaan heeft, blijde hope zullen scheppen. David oefent hier de ware gemeenschap der heiligen, wat de Heere hem schenkt, bezit hij niet voor zich alleen, maar voor en met al zijne medegeloovigen, inzonderheid die in lijden en druk zijn, vergelijk Ps. 22:26 en 27.

Hij weet die beproefde lijdens naar het hart te spreken, hij kan hen uit zijne eigene ervaring verzekeren, dat de Heere hun gebed, hun roepen uit de diepte, ook als Hij lang toeft, hoort, "en zijn gevangenen", die om zijnen naam in boeien zijn, "niet verachten zal."

Hoeveel troost en bemoediging hebben deze woorden van David door alle eeuwen heen in de harten der kinderen Gods onder hun lijden uitgestort. Wie van Gods kinderen vond in bange dagen geen sterkte en troost in dat:

Gij, die God zoekt in al uw zielsverdriet!
Houdt aan, grijpt moed, uw hart zal vroolijk loven.
Nooddruftigen veracht zijn goedheid niet;
Nooit zal Hij zijn gevangenen begeven.

Maar hiermede heeft Davids hart zich nog niet geheel uitgesproken, hij begeert tot eer zijns Gods en tot heil van geheel Zion nog meer:

35. Dat Hem prijzen de hemel en de aarde, de zeeën, en al wat daarin wremelt.

36. Want God zal Zion verlossen, en de steden van Juda bouwen; en aldaar zullen zij wonen, en haar erfelijk bezitten;

37. En het zaad zijner knechten zal haar beërven; en de liefhebbers zijns naams zullen daarin wonen.

Zoo gaat het, de lof Gods verwijdt en verbreedt het hart, al wat adem heeft, zelfs de onbezielde natuur, hemel en aarde en alle zeeën, met alle bezielde schepselen, redelijke en redelooze, moeten den Heere prijzen; zulk een beweldadigde ziel roept hemel en aarde te hulp om God groot te maken.

En terwille waarvan? zie het in vs. 36 en 37, terwille van hetgeen God aan zijn Zion, aan zijne Gemeente doen zal. De dichter besluit met een profetie van de verlossing, den opbouw en het eeuwig bestaan der stad Gods, als de erfelijke bezitting van Gods knechten en hun zaad.

Wij hebben hier een grondprofetie voor al de volgende profetieën bij de latere profeten, die de toekomst der stad Gods bezongen hebben, zie Jes. 62 en 65:14 — 25.

Neen, de profetie gaat verder, zij spreekt van het onvergankelijk Koninkrijk, dat de lijdende Christus, van Wien deze psalm getuigt, in zijn bloed stichten zou. Zij spreekt van het hemelsch Zion, van de stad die fundamenten heeft, waar geen klacht meer zal gehoord worden, en waar God alle tranen van de oogen zijns verdrukten volks afwischt, om Hem, Die de wortel en het geslachte Davids is, de blinkende morgenster, eeuwig voor zijne verlossing te dienen en te verheerlijken.

PSALM 70

Een kort en dringend gebed van David om hulp.

1. Een psalm van David, voor den opperzangmeester, om te doen gedenken.

Deze psalm is geen oorspronkelijk gedicht, maar de bijna woordelijke herhaling van een gedeelte van psalm 40. Het is het tweede voorbeeld van dien aard in den psalmbundel, ook psalm 53 is een herhaling van psalm 14.

Wat David tot deze herhaling aanleiding gegeven heeft, bekent hij ons niet. Voor het naast, denken wij, dat de Geest hem onder gelijke omstandigheden, als die waaronder hij psalm 40 dichtte, deze woorden in herinnering gebracht heeft. In elk geval zien wij uit het opschrift: “om te doen gedenken,” dat het geene ijdele herhaling van dezelfde woorden is, maar eene vernieuwde uitstorting des harten van dezelfde gebeden, die de Heere eenmaal zoo gunstig verhoord had.

Verhoorde gebeden behouden hunne waarde; zij worden in de schatkamers der gedachten Gods bewaard, en blijven als onderpanden van 's Heeren trouw en liefde in de harten der kinderen Gods opgelegd en besloten. Het zijn liefelijke, aangename en versterkende herinneringen in blijde en droevige dagen. Vooral in tijden van nood en gevaar wekt de Geest der genade en gebeden die herinneringen op, en het geloof brengt die verhoorde gebeden weer “ter gedachtenis” voor God, ook als zij jaren te voren zijn uitgesproken.

Zoo stel ik mij voor, dat het bij David is toegegaan. Misschien waren er reeds jaren verlopen sedert hij de bede in psalm 40 voor God had uitgestort, en thans — het kan wel onder zijn vervolging door Absalom geweest zijn — in gelijken nood en gevaar, omringd door niet minder gevaarlijke vijanden, wekt de Geest Gods die oude beden weer bij hem op, en vernieuwt ze voor Gods aangezicht.

En indien het nu David niet verdrietig was dezelfde woorden te herhalen, en tot meerdere verzekering der gemeente in schrift te stellen, laat het ons dan niet lastig wezen ze nog eenmaal te lezen en te overdenken.

- 2. Haast U, o God! om mij te verlossen, o Heere! tot mijne hulp.**
- 3. Laat hen beschaamd en schaamrood worden, die mijne ziel zoeken; laat hen achterwaarts gedreven en te schande worden, die lust hebben aan mijn kwaad.**
- 4. Laat hen terugkeeren tot loon hunner beschaming, die daar zeggen: Ha, ha!**
- 5. Laat in U vrolijk en verblijd zijn allen, die U zoeken; laat de liefhebbers uws heils geduriglijk zeggen: God zij groot gemaakt!**
- 6. Doch ik ben ellendig en nooddruftig; o God! haast U tot mij; Gij zijt mijne Hulp en mijn Bevrijder; Heere! vertoef niet.**

Het zou wellicht onzen lezers niet aangenaam zijn, indien wij onze verklaring in psalm 40 van deze woorden gegeven, herhaalde, maar wij behoeven dit ook niet, de woorden zijn niet moeilijk te verstaan en de gedachten niet onzeker en duister. Dit gebed des ellendigen en nooddruftigen verstaan allen, die in hun nood en ellende tot God de toevlucht hebben leeren nemen, en als gansch ontbloote bidders voor Hem het harte uitstorten.

Toch zijn er enkele wijzigingen in dezen psalm, die hem onderscheiden van psalm 40, en die wij niet onopgemerkt mogen laten.

Zoo begint Ps. 40:14 met “Het behage U, Heere! mij te verlossen,” terwijl David hier onmiddellijk invalt met de woorden: “haast U, o God! om mij te verlossen.” De nood en het

gevaar is hem hier meer nabij, daarom laat hij dat “het behage U” weg, de drang zijner ziel drijft hem aan, er is gevaar in wachten. Waarom hij hier den Godsnaam Elohim, God, bezigt en niet Jehova, Heere, zal wel zijn om meer zijn vertrouwen op de almacht Gods te doen uitkomen.

Evenzoo hebben wij hier in vs. 3 niet de woorden “te zamen” en “om die te vernielen”, die wij in Ps. 40:15 vinden. Ook deze weglating getuigt van de haast in Davids ziel, hij gebruikt geen woorden meer dan de volstrekt noodzakelijke. Er is te weinig tijd om een woord te veel te gebruiken; het is duidelijk, de vorm des gebeds is geheel in overeenstemming met zijne oogenblikkelijke omstandigheden. Gebeden in nood en gevaar zijn altijd bij uitnemendheid kort.

In vs. 4 heeft hij in stede van “verwoest worden,” zooals in Ps. 40:16, het woord: “terugkeeren” gebruikt. Het laatste is zachter dan het eerste, en indien David het oog heeft op Absalom en zijne mannen, die hem vervolgen, dan is het verklaarbaar, dat zijn vaderhart hier “terugkeeren” voor “verwoesten” verkoren heeft.

Vs. 5 is gelijk aan vs. 17 van Ps. 40, alleen heeft hij den naam “God” voor “Heere” gebruikt, evenals in vs. 2.

Vs. 6 is weer eenigszins verscheiden van Ps. 40:18. In beide verzen heet hij zich “ellendig en nooddruftig,” en verheft hij den Heere als “zijn hulp en bevrijder,” maar voor het: “de Heere denkt aan mij” heeft hij hier: “O God! haast U tot mijne hulp.” Zijne laatste bede is weer gelijk “Heere! vertoef niet,” alleen is de naam “God” weer verwisseld voor “Heere.”

Zoo is het eene herhaling van dezelfde dingen, maar daarom nog niet altijd van dezelfde woorden. Trouwens wij kunnen dit ook niet bij David verwachten, allermint als hij tot God spreekt. Het is bij David als bij alle geloovigen: de grondbehoefden der ziel zijn altijd dezelfde, maar de omstandigheden, de gelegenheden kunnen zoo verschillend zijn. “Ellendig en nooddruftig” blijft een kind van God altijd in zichzelf, hoe gunstig ook de omstandigheden en tijden zijn. In een goeden zin is zijne ellende en armoede voor hem een pleitgrond, een aanbeveling bij den Heere. Daarom zijn dit ook onveranderlijke woorden, hierin heeft dan ook David in dezen en in psalm 40 geene wijziging gebracht, hij kon dit niet.

Laat het ons dan niet bekommeren, als wij meermalen met dezelfde woorden tot God spreken, indien het slechts een gebed des ellendigen en nooddruftigen is, want in zulk bidden heeft God in Christus een welbehagen, zulke arme en toch geloovige en vrijmoedige bidders vinden bij Hem verhooring.

PSALM 71

Een lied des ouderdoms.

Behoort het vroolijk gezang tot de blijde en hoopvolle jeugd, zingt de ouderdom niet dan gedwongen en welstaanshalve mede, niet van elken ouderdom en grijsheid is dit waar. Er is een ouderdom, wiens jeugd door genade vernieuwd is, die nog zingensstof heeft, en, zij het ook met een bevende stem, Gode zijn psalmen wijdt, getuige onder meer deze psalm.

De dichter van ons lied is een hoogbejaarde, hij zelf getuigt, dat de ouderdom en grijsheid daar is, terwijl zijn jeugd en mannelijke leeftijd alleen nog maar in zijne herinnering leeft.

Hij noemt zichzelf niet, want de psalm draagt geen opschrift. Er zijn onder de nieuwere uitleggers, die aan Jeremia denken, en is er in den toon van dezen psalm veel, dat aan dien profeet doet denken, er is nog veel meer in, dat voor den koninklijken zanger David pleit. De oudere uitleggers, waaronder Calvijn en Venema, houden dan ook David voor den dichter van dezen psalm, en wij scharen ons aan hunne zijde, en doen dit te eerder, indien deze psalm, waarvoor veel grond is, met den vorige één geheel vormt.

De dichter van dit lied, hoe hoogbejaard, geniet nog niet, wat men noemt, de welverdiende rust van den ouderdom. Klaagt hij niet opzettelijk over de zwakheden en gebreken van den ouderdom, toch heeft hij zijn leed, en dat hem bij het klimmen zijner jaren te zwaarder valt; hij heeft nog machtige en bittere vijanden, goddeloozen die hem tegenstaan, en wie, die Davids ouderdom kent, denkt hier niet aan zijn vlucht voor Absalom.

Maar zijn geloofsbetrouwen op den Heere is met de jaren niet afgenomen, integendeel, het is gesterkt en gerijpt, lees zijn psalm:

1. **Op U, o Heere! betrouw ik; laat mij niet beschaamd worden in eeuwigheid.**
2. **Red mij door uwe gerechtigheid, en bevrijd mij; neig uw oor tot mij, en verlos mij.**
3. **Wees mij tot eenen rotssteen, om daarin te wonen, om geduriglijk daarin te gaan; Gij hebt bevel gegeven om mij te verlossen; want Gij zijt mijne steenrots en mijn burcht.**
4. **Mijn God! bevrijd mij van de hand des goddeloozen, van de hand desgenen, die verkeerdelijk handelt, en des opgeblazenen.**
5. **Want Gij zijt mijne verwachting, Heere, Heere! mijn vertrouwen van mijne jeugd aan.**
6. **Op U heb ik gesteund van den buik aan; van mijner moeders ingewand aan zijt Gij mijn uithelper; mijn lof is geduriglijk van U.**

Hij begint met een ernstig smeekgebed, om straks over te gaan tot lof en dankende aanbidding van de trouw en gerechtigheid des Heeren. Maar een smeekgebed vol van betrouwen, zoowel verzekerd, dat hij er zich voor 's Heeren aangezicht op durft te beroepen: "Op U, o Heere! betrouw ik, laat mij niet beschaamd worden in eeuwigheid." Hiermede leidt hij zijne bede bij den Heere in.

Zijn geloof en betrouwen is voor hem een vaste grond der dingen, die hij hoopt, en een bewijs der zaken, die hij niet ziet. De Heere kan, ja mag dit betrouwen, dat uit en op Hem is, niet beschamen in eeuwigheid; de eere toch zijns Naams is er mede verbonden, indien Hij dit betrouwen beschaamde, Hij zou ophouden de Waarachtige, Jehova, God te zijn.

Daarom bidt hij ook, vs. 2, "red mij door uwe gerechtigheid." De "gerechtigheid" Gods, waarop hij hier en meermalen in dezen psalm beroep doet, is 's Heeren "waarheid" en "trouw" in de vervulling zijner toezeggingen. Op die trouw rust zijn betrouwen, en mag hij bidden: "en bevrijd mij, neig uw oor tot mij, en verlos mij."

Dat betrouwen is de kracht des gebeds, dat doet aanhouden, en God tot een veilige toevlucht stelt. Hij begeert, vs. 3, dat de Heere hem tot eenen “rotssteen” zij, en wel tot eenen rotssteen, waarin verborgene plaatsen zijn, “om daarin te wonen en geduriglijk daarin te gaan.” David bemint die beeldspraak, zij wordt gewekt door de herinnering aan de omzwervingen zijner jeugd, toen de rotsen der woestijn hem meermalen een veilige schuilplaats aanboden. Hij kent den Heere bij ervaring als zulk een steenrots, “Gij, zegt hij, zijt mijne steenrots en mijn burcht.”

In God als zijn steenrots wil hij wonen en geduriglijk daarin gaan. Hij ziet in God, in Diens oneindige volmaaktheden, een begeerlijke en veilige woning, welgelegen en vast gegrondvest, altijd open om er op elk uur en bij elk gevaar geduriglijk in te gaan. In de schuilplaats des Allerhoogsten is hij veilig, onder de schaduw des Almachtigen kan hij, hoe het buiten ook stormt en giert, vroolijk zingen.

En zou hij niet? “Gij hebt,” zoo getuigt hij, “bevel gegeven mij te verlossen.” Zijn God en Koning had bevel gegeven, bepaald, verordend hem uit al zijne nooden te verlossen. En het ontbrak zijn God niet aan middelen om zijn bevel te doen uitvoeren. Zou Hij zeggen, en niet doen, spreken, en niet bestendig maken? Aardsche vorsten en grooten kunnen bevelen, maar de uitvoering is niet altijd in hun hand, zij moeten vaak hun trouwste onderdanen in den steek laten, maar onze God spreekt, en het is er, gebiedt, en het staat er.

Niet zonder reden hooren wij hier David zoo ernstig en dringend bidden. Hij is, vs. 4, “in de hand, in de macht, des goddeloozen en des opgeblazenen.” David teekent hiermede het boosaardig en vermetel karakter zijner vijanden, die op zijne ziel loeren en te zamen tegen hem beraadslagen.

Maar tegenover al dit gevaar blijft, vs. 5, de Heere “zijne verwachting,” op Hem is zijne hope: “Heere, Heere!” roept hij uit, “mijn vertrouwen van mijne jeugd aan.” Hij is niet vergeten wat God, niet gisteren en eergisteren, maar van zijn vroegste jeugd voor hem geweest is. Hij herinnert met klaarheid aan al die bewijzen van ’s Heeren trouw, zoover zijne geheugenis maar reiken kan. Neen, hij gaat verder dan zijn geheugen hem brengen kan. In vs. 6 daalt hij af in dat onbewuste en verborgen van zijn eerste zijn, toen hij in ’s moeders ingewanden verborgen was. Toen reeds steunde hij op den Heere, en was de Heere zijn uithelper.

Vóór hij er was, vóór hij een eigen leven had, als onbewuste vrucht onder zijns moeders hart, was de Heere reeds zijn steun en uithelper. Het zaad Gods was toen reeds in David; door God voorgerekend, was hij Hem geheiligd, om Hem te zijner tijd in welbewust geloof te kennen en te dienen.

Zoo gaat het verhelderde geloof rugwaarts tot over de grenzen des tijds in de eeuwigheid. Hoe verklaarbaar, dat David bij zulke inzichten uitroept: “mijn lof is geduriglijk van U.”

Waar de ziel zoo terug mag blikken, daar is aan den lof Godes voor zijne vrije ontferming, trouw en waarheid geen einde. Om zoo ’s Heeren lof te verkondigen, daartoe behoeven wij geene grijsaards te zijn, geen tal van jaren achter ons te hebben, het is genoeg, maar minder kan het ook niet, indien wij als David slechts in waarheid den Heere kennen, indien God in Christus ook voor ons de veilige rotssteen is, waarin ons schuldig hart gedurig ingaan en wonen wil.

Hebben alle ware geloovigen hunne ervaringen van ’s Heeren trouw en liefde, weten allen te verhalen van ’s Heeren reddingen uit al hunne nooden, niet allen hebben die ervaringen in dezelfde mate en zijn even rijk in mededeelingen van hetgeen de Heere aan hunne zielen deed, en zeker slechts weinigen kunnen in dit opzicht met David vergeleken worden. Hooren wij wat hij uit den rijken schat zijner ervaringen gedurende zijn veelbewogen leven te verhalen heeft.

7. Ik ben velen als een wonder geweest; doch Gij zijt mijne sterke toevlucht.

8. Laat mijnen mond vervuld worden met uwen lof, den ganschen dag met uwe heerlijkheid.

David is, vs. 6, begonnen met te verkondigen wat de Heere voor hem geweest is van zijn eerste aanzijn af, en vervolgt nu met de optelling van 's Heeren daden, hem bewezen in zijn verder leven tot den ouderdom en de grijsheid toe. Hij is velen "als een wonder" geweest. Het woord, door "wonder" vertaald, duidt iets aan, dat geheel buitengewoon en afschrikkelijk is, waarover men zich verbaast en ontzet. Zoodanig een wonder was David onder zijne verdrukking en lijden, hij was, wat Paulus van zich en zijne medeapostelen getuigt, als tot den dood verwezen, een schouwspel voor velen. Die hem zagen ontzetten zich over hem; en werd het hart zijner vrienden er diep door getroffen, zijne vijanden verheugden er zich in, en ontzagen zich niet hem te lasteren als een boosdoener, die van God geslagen en verdrukt word. Verg. Deut. 28:46; Jes. 52:14 en 1 Cor. 4:9.

Doch wat houdt hem onder dit nameloos en vreeselijk lijden staande? Alleen dit, dat "de Heere zijne sterke toevlucht is." Hij lijdt niet als een kwaaddoener, maar als een vervolgte en beproefde om 's Heeren wille. Zijne ziel deelt in de gunst en de liefde zijns Gods, die hem nabij is en troost onder al zijne verdrukkingen, en in Wien hij een sterke toevlucht en verbergung vindt. Zeker is David onder zijn lijden zichzelf meer tot een wonder, maar in een goeden zin, als hij het zijnen vijanden in een kwaden zin was.

"Waar velen zich over hem ontzetten, kan hij juichen en Gode lof zingen. Hij begeert, vs. 8, "dat zijn mond vervuld worde met 's Heeren lof, den ganschen dag met Diens heerlijkheid." De lof der heerlijkheid en eere des Heeren te verkondigen, die zich in zijn lijden grootmaakt, is voor hem als eene kostelijke spijs, als een lekkernij, begeerlijk den ganschen dag te genieten. Dat mag heeten: "want wij roemen ook in de verdrukking."

Maar de roem in en op de verdrukkingen sluit het gebed niet buiten, integendeel, hoe hooger die roem klimt, des te ernstiger wordt het gebed, alzoo bij David:

9. Verwerp mij niet in den tijd des ouderdoms; verlaat mij niet, terwijl mijne kracht vergaat.

10. Want mijne vijanden spreken van mij, en die op mijne ziel loeren, beraadslagen te zamen,

11. Zeggende: God heeft hem verlaten; jaagt na, en grijpt hem, want er is geen verlosser.

12. O God! wees niet verre van mij; mijn God! haast U tot mijne hulp.

Hoor hoe hier de jaren spreken, de ouderdom gevoelt de lasten en moeiten des levens dubbel, David ondervond dit; hij is niet meer de moedige jongeling of krachtvolle man, zijne jaren zijn klimmende, en zijne kracht vergaat. Wat hem weleer aandeed, drukt hem nu neder, en de lasten, die hij in zijn jeugd gering achtte, doen hem thans gebogen gaan. Hij brengt dit in gedachtenis voor zijn God, Die het getal zijner jaren kent, en weet hoe zwak hij is.

Er ligt iets aandoenlijks in die bede vs. 9, vooral in dat "verwerp mij niet," "verlaat mij niet," aangedrongen met beroep op zijn ouderdom en het vergaan van zijne kracht. En hooren wij wél, dan spreekt er meer uit, dan het zwakke gevoel van den ouderdom, wij hooren er ook zijn schuldgevoel in uitspreken, het klimmen zijner jaren niet af- maar veeleer toegenomen is.

Is het onwaar, zijn het booze lasteringen zijner vijanden, dat God hem om zijne wandaden verlaten heeft, voor God weet David zich schuldiger dan zijne vijanden hem verklaren. Ook dit behoort tot den ouderdom, maar tot den ouderdom der ware godvruchtigen, dat zij het schuldige hunner zonden dieper en zwaarder gevoelen. De geheugenis der zonden gaat bij den ouderdom niet verloren, ook als hij weet, dat de Heere ze vergeven heeft, en in eeuwigheid niet meer gedenken wil. En waar die geheugenis mocht verzwakt zijn, daar wordt zij weer gewekt, vooral

wanneer de Heere ons de gevolgen van de zonden der jeugd op rijper of gevorderder leeftijd gevoelig ondervinden doet.

Onder al zijn lijden moet David dit het allersmartelijkst geweest zijn, dat zij, die op zijne ziel loeren en tegen hem te zamen beraadslagen, zeggen: “God heeft hem verlaten, jaagt na, en grijpt hem, want er is geen verlosser.”

Zij verklaren hem voor een, dien God om zijner zonden wille verlaten heeft, en dien men daarom vrij mag najagen en grijpen, want hij heeft geen verlosser.

Erger smaad en grievender hoon kon men den man naar Gods hart niet aandoen; was niet zijn geheele leven, van zijn jeugd aan, het zichtbare bewijs, dat de Heere zijn God en Verlosser was in al zijne nooden?

En nu, oud en grijs, verklaard te worden voor een, die van God verlaten en verworpen was, voor een, aan wien ieder zich vrijelijk kan vergrijpen.

Maar hoe zijne vijanden hem met dien hoon als met een doodsteek in zijne beenderen lasteren, de Heere, de God zijns levens, blijft zijne toevlucht. David blijft Hem, vs. 12, tot zijne hulpe aan roepen, en dit in het ootmoedig vertrouwen, dat Hij niet toeven zal, maar haastig toetreden, om voor aller oog te bewijzen, dat Hij hem niet verlaten heeft, maar nu als altijd zijn Verlosser is.

Gelukkig de grijsaard, die naarmate zijne ziels- en lichaamskrachten afnemen, het ondervinden mag, dat zijne sterkte in God toeneemt, en hij zich in Hem beroemen mag. Zulk een grijsaard is noch zichzelf noch anderen tot een last, hij is een liefelijke verschijning zelfs in het midden van jeugdigen, want hij blijft jong.

Er is onder lijden en verdrukking geen uitnemender middel om de hoop te versterken en de lijdzaamheid te voeden, dan te volharden in het ootmoedig en geloovig gebed. Daarom voegt de apostel, als hij de geloovigen vermaant zich te verblijden in de hope en geduldig te zijn in de verdrukking, aan die beide vermaningen een derde toe: volhardt in den gebede. En dat ook David dit alzoo verstond, zien wij in onzen psalm; op zijn ernstig en geloovig gebed volgt de belijdenis zijner hope en verwachting, die gepaard gaat met lofverheffing van 's Heeren naam, en dat in het midden zijner verdrukking.

Gaan wij voort met onzen psalm te lezen:

- 13. Laat hen beschaamd worden, laat hen verteerd worden, die mijne ziel tegen zijn; laat hen met smaad en schande overdekt worden, die mijn kwaad zoeken.**
- 14. Doch ik zal geduriglijk hopen, en zal al uwen lof nog grooter maken.**
- 15. Mijn mond zal uwe gerechtigheid vertellen, den ganschen dag uw heil; hoewel ik de getallen niet weet.**
- 16. Ik zal heengaan in de mogendheden des Heeren Heeren; ik zal uwe gerechtigheid vermelden, uwe alleen.**

Evenals David elders doet, — Ps. 35:4, 26; 40:15 en 70:3 — zoo geeft hij ook hier zijne vijanden aan de rechtvaardige vergelding Gods over. Heiliglijk wenscht hij, dat de Heere over hen, die zijne ziele tegen zijn, het kwaad brenge, dat zij voor hem zoeken, vs. 13.

Hij laat de wrake over aan Hem, Wien ze toekomt en Die gezegd heeft: Ik zal ze vergelden.

Hij daarentegen “zal geduriglijk hopen.” Verwacht hij, dat zijne vijanden beschaamd, te schande worden en verteerd, hij zal in ootmoedig vertrouwen blijven hopen op het heil, de redding zijns Gods; immers is de Heere zijn rotssteen om geduriglijk daarin te gaan, immers

heeft Hij bevel gegeven hem te verlossen, al spreken ook zijne vijanden: God heeft hem verlaten, en er is geen verlosser.

In die hope verblijdt hij zich: “en” zoo vervolgt hij, “zal al uw lof nog grooter maken.” De lijdzaamheid onder verdrukking werkt bevinding, beproefdheid van de waarheid des geloofs, dat in de smeltkroes der verdrukking gelouterd en gereinigd is, en de bevinding werkt hope, en de hope beschaamt niet, omdat de liefde Gods in het hart is uitgestort. Die hope roemt ook in de verdrukking, uit die diepte klimt steeds hooger lof, den naam des Heeren tot hooger eere.

David's hart is er geheel mede vervuld, en zijn mond wil 's Heeren gerechtigheid vertellen, luide voor het oor van vriend en vijand in orde verhalen vs. 15. 's Heeren gerechtigheid is hier de trouw en waarheid Gods, die Hij in zijne verlossing en in het straffen zijner vijanden bewezen heeft, bewijst, en nog bewijzen zal, verg. Ps. 86:6 en 7.

Maar als hij hiermede bezig is, dan gevoelt hij zijne onbekwaamheid; 's Heeren weldaden, hem bewezen, zijn ontalrijk: “hoewel ik de getallen niet weet.” Hij kan beginnen, maar komt niet aan het einde, zij zijn meer dan des zands. Hierin stemmen alle kinderen Gods met David in, ook als zij maar iets van 's Heeren weldadigheden inzien, zij staan dan verlegen, doch verheugen zich dat zij eene geheele eeuwigheid krijgen om dat ontalrijk getal voor den troon van God en het Lam op te sommen.

Inmiddels willen zij toch voortgaan en zeggen zij, met David: “Ik zal heengaan in de mogendheden, in de sterkte des Heeren Heeren,” en niet zwijgen, “ik zal uwe gerechtigheid vermelden, uwe alleen.” Van zichzelf en van zijne gerechtigheid, heeft David niets te vermelden, hij zinkt bij het gezicht van 's Heeren trouw en liefde in het niet, in hem niet dan ongerechtigheid, 's Heeren gerechtigheid blijft hem alleen over, hij is er vol van:

- 17. O God! Gij hebt mij geleerd van mijne jeugd aan, en totnogtoe verkondig ik uwe wonderen.**
- 18. Daarom ook, terwijl de ouderdom en de grijsheid daar is, verlaat mij niet, o God! totdat ik dezen geslachte verkondige uwen arm, allen nakomelingen uwe macht.**
- 19. Ook is uwe gerechtigheid, o God! tot in de hoogte; Gij, die groote dingen gedaan hebt; o God! wie is U gelijk?**
- 20. Gij, die mij vele benauwdheden en kwaden hebt doen zien, zult gij mij weder levend maken, en zult mij weder ophalen uit de afgronden der aarde.**
- 21. Gij zult mijne grootheid vermeerderen, en mij rondom vertroosten.**

Nog eenmaal — zie vss. 5 en 6 — komt David terug op hetgeen de Heere vanaf zijn eerste aanzijn voor hem geweest is. De Heere heeft hem geleerd, door zijn “Woord en Geest zoowel als door al zijne leidingen hem onderwezen, van zijne teederste jeugd aan. En hoeveel gevoelige herinneringen uit zijn blijde en droeve dagen verdringen zich hierbij in zijn geest. Zoover zijne geheugenis reikt, was de Heere zijn onderwijzer en leidsman, Die zijn voeten in de sporen der gerechtigheid leidde, Die hem voor afdwalen behoedde, of hem, waar zijn voet wankelde en hij afweek, sterkte en wederbracht op het rechte pad.

“En totnogtoe verkondig ik uwe wonderen,” gedurende zijn geheele leven, en hoe gevaarlijk stond het menigmaal met hem, behield God hem, zoodat hij nog des Heeren wonderen mag verkondigen, en tot zijn lof bereid is. Zijn leven is een reeks, een keten van wonderen, van groote en buitengewone daden Gods geweest, en die, hoe ouder hij wordt, zooveel te meer wonderlijk en aanbiddelijk in zijne oogen zijn.

En naarmate nu zijn jaren klimmen — wij hoorden het reeds vs. 9 -- neemt ook zijne behoefte toe aan 's Heeren ondersteuning. Hij herhaalt nog eens die aandoenlijke bede:

“Daarom ook, terwijl de ouderdom en grijsheid daar is, verlaat mij niet, o God,” en dat niet in zijn eigen belang slechts, maar allermeeft, “totdat ik dezen geslachte verkondige uwen arm, allen nakomelingen uwen lof.”

Hij gevoelt zijne heilige roeping, en begeert dat zijn laatste zangen tot lof van Israëls verbonds-God in de ooren en harten der kinderen ingaan en bewaard blijven. Het nakroost der Hebreëen moet het weten hoe machtig hun God is, opdat zij op Hem hunne hope zouden stellen.

Die herinnering voert den dichter op tot heilige verrukking en aanbidding, en zijn diepbewogen hart roept met bevende lippen uit: “uwe gerechtigheid, o God! is in de hoogte,” tot in de hemelen, “Gij hebt groote dingen, wonderen, gedaan, o God! wie is U gelijk?” Hooger kan het niet dan: o God! wie is U gelijk! hiermede moet het hart eindigen, en zinkt weg in overzalige aanbidding.

Niemand aan onzen God gelijk, van zijne hand het goede maar ook het kwade, ook de smarten en het lijden. Vele benauwdheden en kwaden, zegt David, heeft de Heere hem doen zien, maar niet om er hem in te doen omkomen, zijne handen doorwonden en genezen, Hij zal hem weder levend maken, hem ophalen uit de afgronden der aarde, nooit zonk hij zoo diep, en ook nu niet, of de Heere hield hem vast en trok hem weder op.

Meer dan dit, God, Die hem genade gaf, zal hem ook eere geven, Hij zal zijne grootheid vermeederen, en hem rondom vertroosten. Hoe hachelijk het thans ook staat, hoe veracht hij in de oogen zijner vijanden is, hem is meerder eer en grootheid bereid dan hij weleer genoot, en de vertroosting Gods zullen hem omringen.

Wel mogen wij zeggen: “nooit kan 't geloof te veel verwachten,” zalig hij of zij, oud of jong, die geloofd heeft, want de dingen, die hun van den Heere gezegd zijn, zullen volbracht worden.

Wij werden bij de lezing en overdenking van dezen psalm gedurig herinnerd aan wat in Ps. 92:15 en 16 van de geplanten in 's Heeren huis getuigd wordt: “In den grijzen ouderdom zullen zij nog vruchten dragen; zij zullen groen en vet zijn, om te verkondigen, dat de Heere recht is, Hij is mijn Rotssteen en in Hem is geen onrecht.”

De dichter van ons lied belijdt en bewijst tot het geslacht der rechtvaardigen te behooren, wien het, als geplanten in het huis des Heeren, in zijn hof, gegeven is in zijne voorhoven welig te groeien. Hij is groen en vet, niet dor en schraal als boomen in het afgaan van den herfst, van wie het onzeker is of zij nog levenssappen in zich houden.

Zijn blik is niet dof en mat, het vuur zijner oogen is nog niet uitgedoofd; zijn mond is niet somber en onvergenoegd saamgetrokken, nog ligt zijn luit, het speeltuig zijner jeugd, niet toonloos en ongebruikt, men hoort er hem op liefelijken toon den naam zijns Gods op loven, en luistert als in de dagen zijner jeugd met welgevallen naar de bekende tonen.

De Heere vernieuwt als bij den dag zijne jeugd; de kracht zijns innerlijken levens, door 's Geestes dauw gevoed, is met het klimmen zijner jaren toegenomen, hij gevoelt den last der jaren niet, maar draagt dien blijmoedig door het beginsel der eeuwige jeugd, dat in hem geplant is.

Lees dezen psalm nog eens met stille en gezette opmerking. Hoe is Davids inzicht in de wegen zijns Gods verhelderd, zijn geloof versterkt, zijn hoop verlevendigd en bevestigd, hoe is zijn lof geklommen.

Zijn geheiligd inzicht in de gerechtigheid, in de waarheid en trouw zijns Gods, is dieper en helderder geworden. De ervaring van zoovele jaren, onder zoo menige omstandigheid zijns levens, heeft hem de overvloedige bewijzen en de onbetwistbare proeven gegeven, hoe getrouw de Heere zijne beloften en bedreigingen vervult, zijn volk tot verlossing en redding, zijne

vijanden tot veroordeeling en gerichte.

Wat hem weleer in 's Heeren handelingen duister en raadselachtig was, en hem vragen deed: waarom- en waartoe? Over vele dier handelingen en wegen Gods is na jaren met de uitkomsten licht voor hem opgegaan, dat den avond zijns levens verheldert, en hij verkondigt met blijden mond aan de navolgende geslachten, dat de Heere recht is en al zijn werk getrouw.

Zijn geloofsvertrouwen op den Heilige Israëls, zijn steenrots en burcht, is dan ook, merk op zijne uitspraken, zichtbaar toegenomen. Davids laatste beproeving, toen hij als een ontroond vorst voor zijn zoon, dien hij helaas! teveel ontzien had, vluchten moest, was voor hem de zwaarste. En toch hooren wij in dezen psalm geen klacht van ongeduld, angst of twijfel aan de uitkomst. Wel hooren wij hem ernstig en met herhaalden aandrang bidden, maar hierin juist spreekt hij zijn betrouwen op den Heere uit. Hij spreekt niet alleen tot den Heere: op U betrouw ik, maar noemt Hem zelfs zijne Verwachting en zijn Vertrouwen.

Hij vreest niet, als weleer door Sauls hand, nu door de hand zijner vijanden om te komen, integendeel, en hij houdt dit tot het einde van zijn lied vast: zijne vijanden zullen schaamrood en te schande worden, zijn tong daarentegen zal 's Heeren gerechtigheid den ganschen dag uitspreken. Hoor hem dit zelf getuigen:

- 22. Ook zal ik U loven met het instrument der luit, uwe trouw, mijn God; ik zal U psalmzingen met de harp, o Heilige Israëls!**
- 23. Mijne lippen zullen juichen, wanneer ik U zal psalmzingen, en mijne ziel, die Gij verlost hebt.**
- 24. Ook zal mijne tong uwe gerechtigheid den ganschen dag uitspreken; want zij zijn beschaamd, want zij zijn schaamrood geworden, die mijn kwaad zoeken.**

Dat is de schoone slotgalm van dit lied des ouderdoms. De dichter eindigt met een zegezing, met een overwinningslied des geloofs en der hope: zijne vijanden zijn beschaamd en schaamrood en zijne ziele is verlost. En noemt David in dezen en andere psalmen den naam van den Messias niet, wij hooren er toch dien naam in; ook Davids vertrouwen rustte op en in Hem tot Wien de Heere gesproken had: "Zit aan mijne rechterhand, totdat Ik al uwe vijanden gezet zal hebben tot een voetbank uwer voeten."

Het is onze wensch en bede, dat alle bejaarden onder onze lezers in den grijzen dichter van dit lied iets van hunne beeltenis mogen herkennen, voor het minst, dat zij, als hij, het beginsel der eeuwige jeugd in zich hebben.

Oud en grijs te zijn zonder dit beginsel, zonder dat onze jeugd in Christus vernieuwd is, al zijn wij ook naar onze jaren nog gezond en krachtig, is diep beklagenswaardig, want wij derven dan de hope, die alleen den avond onzes levens verhelderen kan. Wij staan dan, of wij het bekennen willen of niet, voor eene duistere, van alle hoop ontbloote toekomst, en het naderende einde voert ons niet tot den morgenstond van een eeuwigen dag, maar tot het begin van den eindeloozen nacht, waar niemands jeugd meer vernieuwd wordt.

Behoede Gods ontferming in Christus u en mij voor dien ontzettenden nacht, en zij of worde het voor ons hier reeds dag, dag tot in alle eeuwigheid!

PSALM 72

Het lied eens Konings.

Voor Salomo,

Deze psalm is het lied eens konings, die zijne gedichten opzegt van eenen koning. De koning, wiens heerschappij bezongen wordt, is een vredevorst, die door zijn rechtvaardig en wijs beleid zijn volk in de hoogste zegeningen deelen doet.

Boven den psalm staat: “voor Salomo,” en zeker is er geen koning over Israël geweest dan deze zoon van David, die met meer recht een vredevorst kon genoemd worden; van hem toch getuigt de geschiedschrijver, 1 Kon. 4:25 en 26, dat hij vrede had van al zijne zijden rondom, en dat onder zijne heerschappij Juda en Israël zeker woonden, een iegelijk onder zijn wijnstok en vijgeboom, van Dan tot Berséba toe.

Volgens sommige uitleggers is David, de koninklijke vader, de dichter van dit lied, en zou het tot zijn laatste zangen behoord hebben, uitgesproken bij gelegenheid, dat hij de regeering aan zijn zoon Salomo overgaf. Anderen houden Salomo zelf voor den vervaardiger, en vertalen dan het hebreuwsche voorzetsel niet door “voor” maar door “van” Salomo. Wij scharen ons bij de laatst en, de aanhef van dezen psalm is zoo geheel in overeenstemming met Salomo’s gebed, toen de Heere hem bij het begin zijner regeering op Gibeon verscheen.

Van meer belang evenwel, dan de vraag naar den dichter, is de vraag: is in dezen psalm enkel van Salomo en zijne regeering sprake, of ook van den waren Koning des vredes; van Davids grooten Zoon naar het vleesch, van den Messias?

En hierop kan het antwoord niet twijfelachtig wezen. Het zal bij de verklaring duidelijk worden, welke hooge voorstellingen wij ook van Salomo’s heerschappij hebben, wij zouden den dichter ongerijmdheden eener verhitte verbeelding toeschrijven, indien wij hier alleen aan Salomo dachten.

Salomo’s regeering is de historische grondslag en het uitgangspunt van ’s dichters beschouwingen, maar hij eindigt niet in hem, verre, oneindig verre gaat hij boven Salomo uit, om te eindigen in den Messias, van Wien Salomo, evenals David, een voorbeeld was. Reeds de Joodsche schriftverklaarders vonden in dezen psalm den Messias, en de Christelijke kerk van alle eeuwen bezong met dit lied den Meerdere dan Salomo, den Christus Gods, den Vredevorst uit Davids huis.

Kom beluisteren wij dit Koningslied, en stemmen ook onze harten met den lof aan dezen Koning in:

1. **O God! geef den koning uwe rechten, en uwe gerechtigheid den zoon des konings.**
2. **Zoo zal hij uw volk richten met gerechtigheid, en uwe ellendigen met recht.**

Met eene bede tot God, den Koning der gansche aarde opent de dichter zijn zang. Eene bede, die in niemands mond meer past dan in dien van een koning, die de handhaver der rechten en gerechtigheid Gods op aarde is.

Salomo, als theocratisch koning over Israël, het volk Gods, is zich zijne roeping bewust, hij weet dat het gericht Godes is, en dat hij dit op Diens gezag, in Diens naam heeft uit te voeren.

De “rechten”, dat zijn hier de uitspraken van wat recht en waar is, zijn niet uit den mensen maar uit God, de bron van alle recht en waarheid. En had de Heere die “rechten en gerechtigheid” in zijne wet gegeven, waarvan ook de koning zich een dubbel had doen afschrijven, dan is hem dit toch niet genoeg, dan gevoelt hij behoefte dat die rechten ook door den vinger Gods in zijn hart geschreven worden, opdat hij ze met de daad beoefenen zou. Het

is dezelfde bede, die Salomo te Gibeon bad: “Geef dan uw knecht een verstandig hart, om uw volk te richten, verstandelijk onderscheidende tusschen goed en kwaad: want wie zou dit zware volk kunnen richten?”

Zoo bidt Salomo, en noemt zich “den zoon des konings.” Hij pleit, door zich aldus te noemen, op de betrekking waarin hij tot David staat, wiens wettige opvolger hij is, en aan wien de Heere de belofte gedaan heeft van een eeuwig koningschap in zijn huis.

En waartoe begeert hij dat de Heere hem die rechten en gerechtigheid geve? Enkel tot heil van 's Heeren volk: “Zoo zal hij uw volk richten met gerechtigheid en uwe ellendigen met recht.”

De grondslag en bron van den vrede en de welvaart van een volk is gelegen in de onpartijdige en rechtvaardige toepassing van recht en wet. Indien rechters en overheden het recht verkeeren, indien bij hen aanneming des persoons is, en zij naar eigen inzichten of uit vuil gewin oordeelen, en het recht in de poorten struikelt, dan heerscht er in stede van vrede en welvaart, haat en nijd, twist en tweedracht, met geweld en onderdrukking van de “ellendigen”, van de armen, van de weduwe en wees en van den vreemdeling, wier wreker de Heere is.

Daarom, opdat het onder zijne regeering alzo niet zij, begeert Salomo zoo ernstig, dat de Heere hem zijne rechten en gerechtigheid geve. En die bede, hoe zien wij haar vervuld bij Salomo's eerste rechtspraak, 1 Kon. 4, waarvan de geschiedschrijver getuigt: “En geheel Israël hoorde dat oordeel, dat de koning geoordeeld had en vreesde voor het aangezicht des konings; want zij zagen, dat de wijsheid Gods in hem was, om recht te doen.”

Maar wij behoeven hier niet in Salomo te eindigen, er is een rijске uit den afgehouden tronk van Isaï voortgekomen, in en door wien de rechten en gerechtigheid Gods volmaakt vervuld zijn. Van Hem, op Wien de Geest des Heeren in volle mate rustte, is gesproken: “en Hij zal naar het gerechte zijner oogen niet rechten; Hij zal ook naar het gehoor zijner ooren niet bestraffen, maar Hij zal de armen met gerechtigheid rechten, en de zachtmoedigen des lands met rechtmatigheid bestraffen” Jes. 11:3 en 4.

Als Middelaar, als de Knecht des Heeren, heeft ook de Zoon de rechten en gerechtigheid van den Vader ontvangen, was des Vaders wil in zijn binnenste en begeerde Hij al Diens welbehagen te doen.

Hij is de rechtvaardige Koning, Die in gerechtigheid over zijn volk heerscht, en Die allermeeft de ellendigen, de armen en nooddruftigen gedenkt en recht doet. Hoe zien wij het in zijne omwandeling op aarde; Hij verbreekt het gekrookte riet niet, en bluscht de glimmende vlaswiek niet uit, met waarheid brengt Hij het recht voort.

Hiervoor kennen en erkennen Hem nog alle armen en nooddruftigen, alle schuldige en verslagene harten, die geloovig onder strijd en lijden, onder aanklachten van satan en eigen geweten tot Hem en zijne gerechtigheid de toevlucht nemen.

Wij zullen hiervan in dezen psalm nog veelmeer hooren, zalig! wie dezen Koning in zijne eenige schoonheid en gerechtigheid zien mogen, en zich alleen in Hem beroemen.

Wanneer de Heilige Geest ons in de Schrift den heilstaat van een volk teekenen wil, dan spreekt Hij als in psalm 85 :11 “de goedertierenheid en waarheid zullen elkander ontmoeten, de gerechtigheid en vrede zullen elkander kussen.” Wij zien dit in onzen psalm bevestigd. De koning, wien God zijne rechten en gerechtigheid geeft, is een koning des vredes; in zijne dagen dauwt het vrede, en goedertierenheid en waarheid gaan arm in arm, op het nauwst verbonden.

Wij gaan voort met het uit den mond van den koninklijken dichter te hooren:

- 3. De bergen zullen den volke vrede dragen, ook de heuvelen met gerechtigheid.**
- 4. Hij zal de ellendigen des volks richten, hij zal de kinderen des nooddriftigen verlossen, en den verdrukker verbrijzelen.**

De beeldspraak, dat de bergen en heuvelen vrede en gerechtigheid zullen dragen, geeft ruimte voor meer dan ééne uitlegging, maar die toch dezelfde gedachte uitspreken.

De bergen en heuvelen in Palestina, met hunne holen en spelonken, waren, vooral in tijden van regeeringloosheid en onderdrukking, de gevaarlijke schuilplaatsen voor roof en geweld, waarvan verwoesting en vernieling over het land en zijne bewoners uitging. Maar onder de regeering van dezen koning der gerechtigheid zouden die roofzuchtige en onveilige bergen en heuvelen, in stede van roof en geweld voort te brengen, voor het volk vrede en gerechtigheid dragen. Er ligt in deze verklaring zeker eene schoone gedachte.

Eene andere verklaring is: de hooggelegene deelen des lands, de anders vaak onvruchtbare toppen der bergen en heuvelen, zullen rijkelijk met vruchtbaren regen bevochtigd worden, en overvloedig vruchten voortbrengen. Dat is: een milde regen des Geestes zal in de dagen van dien koning over het gansche land nederdalen, hoogen en lagen, aanzienlijken en geringen zullen er mede besproeid worden, en de vrede en gerechtigheid zal alom gezien, genoten en beoefend worden.

Een derde uitlegging is: de bergen en heuvelen vertegenwoordigen hier het geheele land, om aan te duiden hoe algemeen die vrede en gerechtigheid wezen zou. Niet slechts enkelen of gedeelten des volks zouden zich in dien vrede verheugen en die gerechtigheid beoefenen, maar het geheele volk in al zijne standen, rangen en betrekkingen, zou er in deelen, en er de gezegende gevolgen van ondervinden.

Welke nu van deze drie verklaringen men ook verkiest, altijd zal men dezelfde hoofdgedachte behouden: in de dagen van dien koning, onder zijne rechtvaardige regeering, waarbij hij de rechten Gods zal uitvoeren, zal twist en geweld wijken, en vrede met gerechtigheid zal alom heerschen, en de hoogste zegeningen, lichamelijke en geestelijke, over allen en een iegelijk der onderdanen van dien Vorst uitstorten.

Is dit in Salomo's dagen gezien geworden, in volmaaktheid is, en wordt, en zal het vervuld worden in de dagen van Vorst Messias, van den Christus Gods.

Immers, Hij zal "de ellendigen" des volks naar recht richten, Hij zal "de kinderen des nooddriftigen," de armsten der armen, wier recht vertreden wordt, en die wreedelijk lijden onder het boos geweld van den onderdrukker, verlossen, Hij zal ze bevrijden, en "den verdrukker" met zijn ijzeren staf verbrijzelen.

Kenmerkte zich Salomo's regeering door recht, tot bevrijding der onderdrukten en straoefening over de verdrukken, ook hierin was die regeering slechts een zwak voorbeeld van de eenige en eeuwige heerschappij van Koning Jezus. Hij is de ware en volkomen Verlosser zijner in zich zelve ellendige, nooddriftige, arme gemeente. Hij verlost haar door zijne gerechtigheid van het geweld van zonde, satan en dood; Hij zal den satan onder zijne voeten verpletteren, en zijn verdrukte volk voeren tot de vrijheid en heerlijkheid der kinderen Gods.

In Hem zal vervuld worden:

- 5. Zij zullen U vreezen, zoo lang de zon en de maan zullen zijn, van geslacht tot geslacht.**
- 6. Hij zal nederdalen als een regen op het nagras, als de druppelen, die de aarde bevochtigen.**
- 7. In zijne dagen zal de rechtvaardige bloeien, en de veelheid van vrede, totdat de maan niet meer zij.**

Wij hebben in deze verzen de nadere uitwerking van vss. 3 en 4. De dichter somt de heilrijke gevolgen van 's Konings regeering op. "Zij zullen U vreezen," de gelukkige onderdanen van dien Koning zullen Hem de hoogste eere toebrengen, en dit, niet voor een tijd, maar eeuwig en altoos, "zoolang de zon en de maan zijn zullen, van geslachte tot geslachte." De eere en heerlijkheid van dat koninkrijk zal niet ondergaan, Hij zal eeuwig zitten op den troon van David, en de eere van al zijne onderdanen ontvangen.

Want "Hij zal nederdalen, als een regen op het nagras," even weldadig en gewenscht als het nederdalen van den regen voor de afgemaaide velden is, die lichtelijk verdorren, even alzo zal Hij Zich in zijn persoon en werk overvloedig bewijzen aan en onder zijn volk tot verkwikking, wasdom en bloei hunner zielen.

Het zal zichtbaar worden, niet de goddeloozen, maar "de rechtvaardigen," zij die zich in de gerechtigheid van dien Koning beroemen, en wier dorstige zielen er door gedrenkt zijn, zullen bloeien, wassen en toenemen, en sierlijke vruchten van vrede, gerechtigheid en blijdschap dragen. Rijk en ongestoord zal hun vrede zijn, zij zullen allerlei vrede genieten, totdat de maan niet meer zij.

Wij gevoelen het, hoe verder wij in dezen psalm komen, hoe meer Salomo als type en voorbeeld ondergaat, en Christus, als zijn tegenbeeld, in al zijne heerlijkheid voor ons oog opgaat en verrijst.

Wij zien Hem, den Meerdere dan Salomo, in zijne schoonheid, in zijne eenige Middelaarsbediening, als den Koning, in wien Davids huis vereeuwigd is. Salomo's rijk en regeering, hoe heilrijk in den beginne ook, is helaas! schuldig en droevig ten ondergegaan. Indien deze psalm eene profetie van zijn regeering moest wezen, dan heeft de dichter, ook als het Salomo zelf is, zich deerlijk bedrogen gezien, en het volk heeft zich op den dag zijner kroning ijdelijk in hun koning verheugd, en wij zouden wenschen dit lied niet te bezitten.

Maar nu mag zich de gemeente van het Nieuwe Testament verheugen, het is het lied van haar Koning; alles is in Christus vervuld, wordt en zal eenmaal volmaakt in Hem vervuld worden.

Hij zal gelijk zijn aan den regen,
Die daalt op 't late gras;
Aan droppels, die met milden zegen
Besproeien 't veldgewas.

8. **En hij zal heersenen van de zee tot aan de zee, en van de rivier tot aan de einden der aarde.**
9. **De ingezetenen van dorre plaatsen zullen voor zijn aangezicht knielen, en zijne vijanden zullen het stof lekken.**
10. **De koningen van Tharsis en de eilanden zullen geschenken aanbrengen; de koningen van Scheba en Seba zullen vereeringen toevoeren.**
11. **Ja, alle koningen zullen zich voor hem nederbuigen; alle Heidenen zullen hem dienen.**

Strekte zich de heerschappij van Salomo, volgens 1 Kon. 4:21. uit van de rivier, dat is van den Eufraat, tot het land der Filistijnen, dat is tot de Middellandsche zee, en tot de landpale van Egypte, en brachten die allen hem geschenken en dienden Salomo, de uitgebreidheid van die heerschappij is, vergeleken bij die van den Vorst Messias, als niets te rekenen. De Messias zal heerschen "van de zee tot aan de zee," dat is, wat iemand terecht genoemd heeft: "Van den Stillen Oceaan tot den Atlantischen Oceaan, en van den Atlantischen Oceaan tot den Stillen Oceaan zal Hij Heer wezen, en de oceanen, die de polen omringen, zullen onder zijne heerschappij staan." "En van de rivier tot aan de einden der aarde," de gansche aarde zal zijn

gebied zijn, zooals Salomo over geheel Palestina regeerde.

Geen volk, hoe woest en onbedwongen ook, of het zal zich aan zijn sceptor onderwerpen; “de ingezetenen van dorre plaatsen,” de woeste en onbeteugelde nomadenvolken, die de dorre streken aan de beide zijden der zeegolf tusschen Arabië en Egypte doorkruisen, zullen zich aan Vorst-Messias onderwerpen, Hem huldigen, voor Hem knielen, “en zijne vijanden,” hoe zij Hem ook tegenstaan, zullen, zij het ook gedwongen, op het diepst vernederd met hunne aangezichten voor Hem in het stof bukken, “het stof lekken,” verg. Ps. 68:31 en Jes. 49:23.

Ja, ook de machtigste en rijkste koningen zullen geschenken aanbrengen, en uit hunne schatten vereeringen toevoeren, als bewijzen van hulde en onderwerping aan Israëls grooten Koning.

Het verre Westen en Zuiden zal Hem schatplichtig zijn. De koningen van het zilverrijke Tharsis in Spanje, de uiterste grens van het “Westen, met de bewoners van de vele en groote eilanden der Middellandsche zee, zullen hunne schatten tot dezen Koning uitbrengen. En het Zuiden zal niet achterblijven; de koningen van Scheba, in Arabië, en Seba, in Ethiopië, beneden Egypte gelegen, zullen zich haasten, om op snelle en rijk beladen kemelen de edelste voortbrengselen van hun land tot Hem te voeren, Hem eerbiedig aan te bieden.

Geen koning of koninkrijk, die Hem niet dienen zullen, ja alle koningen zullen zich voor Hem nederbuigen, alle heidenen, van wat staat of rang, zullen Hem dienen.

Hoe zien wij in de vestiging en uitbreiding van Christus' Kerk tot op de tegenwoordige ure deze profetie vervuld. De Messias, de Christus Gods gaat voort zijne heerschappij uit te breiden van de eene tot de andere pool, en van de eene tot de andere zee der aarde. Hij heerscht reeds door zijn Woord en Geest over de blindste volken van Noord- en Zuidpool, en de woeste bewoners van de eilanden der zee zijn door Hem herschapen, en knielen voor Hem neer.

En waardoor gaat de heerschappij van dien Koning zoo voorspoedig voort, en waarin ligt het geheim van de onderwerping, die Hij vindt? De dichter zal het ons verklaren:

- 12. Want hij zal den nooddriftige redden, die daar roept, mitsgaders den ellendige, en die geen helper heeft.**
- 13. Hij zal den arme en nooddriftige verschoonen, en de zielen der nooddriftigen verlossen.**
- 14. Hij zal hunne zielen van list en geweld bevrijden, en hun bloed zal dierbaar zijn in zijne oogen.**

Medelijden, ontferming en rechtvaardigheid zijn de noodzakelijkste en edelste deugden van een vorst, zij zijn de schitterendste juweelen in zijn kroon, en in die deugden, in die eigenschappen ligt ook het geheim; van de voorspoedige regeering van den door zijn volk zoo beminden Koning Jezus.

Hij is een Priester-Koning, Die volkomen medelijden kan hebben met de onwetenden en dwalenden, met armen, ellendigen en nooddriftigen, en Die naar recht, met rechtmatigheid hunne ziele van list en geweld bevrijdt. Het bloed dier armen en verdrukten is dierbaar in zijne oogen, Hij geeft hen tot geen lichten prijs in de wreede handen hunner onderdrukkers over, Hij redt en behoudt ze bij het leven, of wreekt hun bloed óp elk een van hunne vijanden.

Wat hier de Heilige Geest in dichtertaal van Christus profeteert, dat zien wij in dien zachtmoedigen en rechtvaardigen Koning Israëls vervuld, als Hij in de dagen zijns vleesches, met innerlijke ontfermingen bewogen, den armen, nooddriftigen en ellendigen tot een Redder en Verlosser is, en het nu in zijne verhooging aan Gods rechterhand aan al zijne ellendigen bewijst.

Of wie kwamen, toen Hij het land doorgaande goeddoende en genezende, tot Hem? En waar heeft Hij ooit één enkele dier ellendigen naar ziel of lichaam afgewezen? Riep het volk niet vol bewondering uit: “Hij heeft alles welgedaan, en Hij maakt dat de dooven hooren en de stommen spreken!”

En hoe bewijst Hij Zich nog Dezelfde te zijn. Vraagt het allen ellendigen en nooddruftigen, en zij zullen u verhalen wat groote en ontfermende dingen Hij aan hunne zielen gedaan heeft, hoe Hij van de list en het geweld van zonde en satan verlost, en in al hunne benauwdheden medebenauid is. Hoe teeder is zijne liefde, hoe groot zijne trouw, hoe sterk zijn vermogen. Vele wateren kunnen het vuur zijner liefde niet uitblussen, geen ontrouw doet zijne trouw te niete, dood en hel, satan en zonde vermogen niets tegen Hem, Hij is aller Overwinnaar, en waar zijne onderdanen hun leven niet dierbaar achten voor zichzelf, maar zich voor zijnen Naam in den dood geven, daar ook blijft hun bloed dierbaar in zijne oogen, daar doet Hij hunne gedachtenis op aarde voortleven en in eere blijven, en kroont hen met heerlijkheid in zijn eeuwig koninkrijk, om Hem met al zijn volk eeuwig eer, lof en aanbidding toe te brengen, omdat Hij het gedaan heeft.

De dichter gaat voort met het bezingen van de zegenrijke vruchten der koninklijke heerschappij van den Messias.

15. En hij zal leven; en men zal hem geven van het goud van Scheba, en men zal geduriglijk voor hem bidden; den ganschen dag zal men hem zegenen.

Hier doet zich de vraag voor: wie is het onderwerp in dit vers? De Koning, Christus? of de nooddruftige, van wien in het vorige vers gezegd wordt, dat de Koning hem redden zal en dat diens bloed dierbaar is in zijne oogen?

Is Christus het onderwerp, dan bezingt hier de dichter de hulde, die Hem, den rechtvaardigen en barmhartigen Koning, van zijne onderdanen, van zijne gemeente zal worden toegebracht. Hem zal juichend worden toegeroepen: de Koning leve! men zal, zooals reeds in vs. 10 gezegd is, schatten goude van uit verre en vreemde landen Hem toebrengen, en geduriglijk, altoos zal men voor den voortgang van zijne heerschappij bidden, en alle zegeningen er voor afsmeeken.

Is het daarentegen de geestelijk arme, de nooddruftige, wiens heilstaat hier bezongen wordt, dan zal het beteekenen, dat Christus dien arme en nooddruftige niet alleen redden zal maar doen leven, hem in zijne zaligheid doen deelen, en hem verrijken en vereeren met zijne schatten en gaven. En die nooddruftige, aldus uit genade zoo bovenmate beweldadigd, zal dien Koning geduriglijk zegenen, Hem alle eere, lof en erkentenis toebrengen.

Onze lezers zullen bespeuren, welke van deze twee verklaringen men ook verkiest, zij geen van beide strijdig zijn met den inhoud en den geest van dit lied, en beide evenzeer strekken tot eer van Koning Jezus als tot troost en bemoediging van alle armen naarden geest, die tot Hem de toevlucht nemen, en in zijne schatten hun rijkdom hebben.

Daarom gaat de dichter voort en getuigt hij van de geestelijke welvaart der gemeente Gods onder de heerschappij van Christus:

16. Is er eene hand vol koren in het land op de hoogte der bergen, de vrucht daarvan zal ruischen als de Libanon; en die van de stad zullen bloeien als het kruid der aarde.

Een uitlegger zegt van deze beeldspraak: hier ligt aan ten grondslag wat, 1 Kon. 4:20, van Salomo's regeering getuigd wordt: “Juda nu en Israël waren velen, als zand, dat aan de zee is, in menigte, etende en drinkende en blijde zijnde.” Het is een profetie van het onnoemelijk getal onderdanen van 's Heeren koninkrijk en hunne welvaart. Het land en de stad is hier genoemd om allen onderdanen te omvatten, die allen, zonder onderscheid, zouden *toenemen en* bloeien.

Hoe gering in den beginne, als een enkele hand koorns, die op de hoogte der bergen, die juist niet de vruchtbaarste zijn, in de aarde geworpen wordt, die enkele hand koorns zou zoo overvloedig voortbrengen, dat het geruisen harer aren, door den wind bewogen, zou zijn als hoorde men het geweldige ruischen van de vele toppen der hooge cederen op den Libanon. En die van de stad zullen bloeien, in menigte toenemen, als het kruid, dat zonder getal, uit de aarde voortspruit.

Het is ook hier waar, dat in de veelheid der onderdanen des Konings heerlijkheid is. Het is de belofte des Heeren, dat Jeruzalem van kinderen benauwd zal zijn, en zij zeggen zullen: de plaats is mij te nauw, Jes. 49:19 en 20, en Zach. 2 :4 laat de Heere zeggen: “Jeruzalem zal dorpsgewijze bewoond worden, vanwege de veelheid der menschen en der beesten, die in het midden derzelve wezen zal.”

Breng dit in toepassing op de toeneming, uitbreiding en bloei van de gemeente des Heeren, zoo gering in beginsel, en versta hieronder tegelijk de geestelijke vreugde en blijdschap der stad Gods, waarvan in tijden van opgewektheid en krachtig geestelijk leven het gejuich ten hemel klimt, als hare inwoners hunnen Koning begroeten en Hem juichend eeren.

Want Zion kan niet ophouden te bestaan, noch nalaten haar Koning te eeren:

17. Zijn naam zal zijn tot in eeuwigheid; zoo lang als er de zon is, zal zijn naam van kind tot kind voortgeplant worden; en zij zullen in hem gezegend worden; alle heidenen zullen hem welgelukzalig roemen.

Eeuwig zal de heerschappij van Davids grooten Zoon zijn, in Hem, niet in Salomo, zou de belofte, 2 Sam. 7:13, vervuld worden: “En Ik zal den stoel zijns koninkrijks bevestigen tot in eeuwigheid.” Alle geslachten der aarde, tot het laatste en het verstverwijderde, zullen zijn naam kennen, onafgebroken zal die naam van het een tot het andere geslacht worden overgebracht, zijn Koninkrijk zal geen einde hebben. Gedragen zal die naam worden tot onder alle heidenen, de boden des Evangelies zullen dien naam brengen tot aan de einden der aarde, en aldaar zal men Hem door het waar geloof prijzen en verheerlijken. En nu het slot van den psalm:

18. Geloofd zij de Heere God, de God Israëls, Die alleen wonderen doet.

19. En geloofd zij de naam zijner heerlijkheid tot in eeuwigheid; en de gansche aarde worde met zijne heerlijkheid vervuld. Amen, ja, amen.

20. De gebeden van David, den zoon van Isaï, hebben een einde.

Verzen 18 en 19 zijn eene doxologie, een lofverheffing, die er door de verzamelaars der psalmen aan is toegevoegd. De psalmen zijn reeds zeer vroeg, misschien 5 eeuwen vóór Christus, naar het voorbeeld van de vijf boeken van Mozes, in even zoovele boeken ingedeeld, waarvan elk boek met een lofverheffing eindigt, alleen het laatste boek uitgezonderd. Diè vijf boeken zijn: Ps. 1—41; 42-72; 73—89; 90—106 en 107-150.

Hoe gepast deze lofverheffing is aan het slot van dezen psalm, zullen onze lezers, ook zonder nadere aanwijzing, gevoelen.

Vs. 20 is een onderschrift, waarschijnlijk nog van oudere hand dan de lofverheffing vs, 18 en 19. Wij hebben evenwel dit onderschrift niet alzo te verklaren, dat al de vorige psalmen van David zijn, of dat hiermede Davids psalmen geëindigd zijn, maar aldus, dat hiermede in dezen bundel, van 42—72, Davids psalmen geëindigd zijn.